Be di'izh nsa'a gealnaban

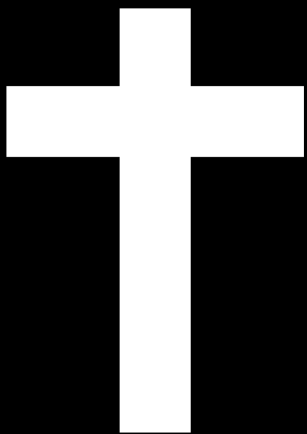

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

Be di'izh nsa'a gealnaban

Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a gealnaban New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, San Vicente Coatlán

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
21c20591-ea7e-5ff5-b188-539398faf46d

Contents

San Mateo 1
San Marcos 60
San Lucas 98
San Juan 159
Hechos 205
Romanos 257
1 Corintios 280
2 Corintios 302
Gálatas 316
Efesios 324
Filipenses 332
Colosenses 338
1 Tesalonicenses 343
2 Tesalonicenses 348
1 Timoteo 351
2 Timoteo 357
Tito 362
Filemón 365
Hebreos 367
Santiago 385
1 Pedro 391
2 Pedro 398
1 Juan 402
2 Juan 408
3 Juan 409
Judas 410
Apocalipsis 412

Be di'izh ten Jesús mke'a Mateo

Le'a libr Mateo ndadi'izh xte'e ngol Jesús, no ukesea xa, no mluu xa xte'e nibe'e Dios be men, no ngut xa, no mbangal xa ndo' gealgut. Ndab-a le'a Jesús nak xin David xa ras ten Abraham. Le'a xa nsalea' Mateo wa mke'a git ndee ndontsa gungea ladna bexa judio Jesús. Nse'at-a sian be ta'a ncho ndo' Testament Ned, be costumbr no be ta ndab be profet be ta tlaw yoo. Le'a Mateo nluu le'a Jesús le'a nak Cristo, xa na ndab Dios ilenka, xa nak Rey ten bexa judio.

Be usan gox polta ten Jesucristo
(Lc. 3:23-38)

1 Le'a bexa ndee bexa ngok usan gox polta ten Jesucristo, dub xa ras
David no xa ras Abraham.
2 Le'a Abraham ngop Isaac, Isaac ngop Jacob, Jacob ngop Judá no stapla
be wit xa. 3 Judá cha ngop Fares no Zara, le'a xna'a bexa usalea' Tamar.
Fares ngop Esrom, Esrom ngop Aram, 4 Aram ngop Aminadab, Aminadab
ngop Naasón, Naasón ngop Salmón. 5 Salmón ngop Booz, le'a xna'a Booz
usalea' Rahab. Booz ngop Obed, le'a xna'a Obed usalea' Rut. Obed ngop
Isaí, 6 Isaí ngop David xa nibe'e, David ngop Salomón, le'a xna'a Salomón
xa ngok xagots ten Urías.
7 Salomón ngop Roboam, Roboam ngop Abías, Abías ngop Asa, 8 Asa
ngop Josafat, Josafat ngop Joram, Joram ngop Uzías. 9 Uzías ngop Jotam,
Jotam ngop Acaz, Acaz ngop Ezequías. 10 Ezequías ngop Manasés,
Manasés ngop Amón, Amón ngop Josías. 11 Josías ngop Jeconías no be
wit xa, zha na lajuers mbi'i bexa Babilonia bexa Israel.
12 Tso'o na li ngwa'a bexa Israel gast Babilonia wa, le'a Jeconías ngop
Salatiel, Salatiel ngop Zorobabel. 13 Zorobabel ngop Abiud, Abiud ngop
Eliaquim, Eliaquim ngop Azor. 14 Azor ngop Sadoc, Sadoc ngop Aquim,
Aquim ngop Eliud. 15 Eliud ngop Eleazar, Eleazar ngop Matán, Matán ngop
Jacob. 16 Jacob ngop Kosé. Le'a xagots ten Kosé usalea' Marí, xa ngop Jesús,
xa nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
17 Li le'a Abraham no gast David le'a ta wa dub tida' bexa. Le'a David no
gast zha na ngwa'yo'o bexa Israel gast Babilonia wa, le'a zha we'e uyo'o
stub stida'gal bexa. No zha na ngwa'a bexa Babilonia no gast zha na ngol
Jesucristo wa uyo'o stub stida'gal bexa.

Jesús Xin Dios ngol
(Lc. 2:1-7)

18 Lnde'e ngol Jesús xa nak Cristo: Le'a dub xagots nsalea' Marí yá
msa'ala di'izh uchilya'ano xa dub xabgi'i nsalea' Kosé. Parea zha biseata
ika'a xa Kosé, le'a xa nso'nola dub me'ed, le'a me'ed wa me'ed msa'a
Espíritu ten Dios. 19 Le'a Kosé wa mbinbe'e ula'a xa Marí, ná le'a ta na
wen nak xa ta we'e xaga'tsa ndi'izh ula'a xa Marí, ndontsa na'anpa ido
ladna Marí. 20 Le'a zha na mbinbe'ela Kosé li gun, le'a dub angel ten Dios
mlundo'la ndo' xa cuent dub ta mche'a ladna xa, ndab angel ndo' xa:
—Kosé xin David, lá yu' ladna lu ika'a lu Marí gak xagots ten lu, le'a
me'ed nso'no Marí le'a me'ed wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios. 21 Le'a
Marí gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús, geal le'a me'ed
wa ko'o be xmen Dios ndo' be ke ten bexa.

22 Le'a ta wa li ngok lak ndab dub xabgi'i mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta, ndab xa:

23 Bla'ach bego, le'a dub xagots ben
gol ugal xabgi'i iso'no dub me'ed.
Cha gap xa dub me'ed bgi'i,
cha isalea' me'ed Emanuel.

(Le'a Emanuel dub di'izh hebreo gab: Dios nso' wats beuna.)
24 Le'a gor uban Kosé ndo' ta mche'a ladna xa wa, cha mbin xa lak
unibe'e angel ten Dios, uka'a xa Marí gak xagots ten xa. 25 Ná le'a xa
na'anpa ugal Marí zha biseata gap Marí me'ed ned ten xa wa. Cha msalea'
Kosé me'ed wa Jesús.

2

Bexa ngwa'ina' Jesús

1 Le'a Jesús ngol gezh Belén ten distrit Judea, zha na nak Herodes xa
nibe'e Judea. We'e le'a lad nlen wizh uto'o pla bexa ndák, ulaya' bexa
gezh Jerusalén. 2 Cha unabdi'izh bexa ndo' be men, ndab bexa:
—¿Ma me'ed ngol gak xa nibe'e ten bega xa judio zha? Le'a besa uni'í
ulen mbeal ten xa lad nlen wizh. Ta we'e nseabe besa yankea besa xa.
3 Le'a Herodes nsea itea bexa ndencho Jerusalén wa ni ko lá ini'í xte'e
gun gor na mbi'ín bexa ta wa. 4 Cha mchealte Herodes itea be ule'ay nibe'e
no be mech ten ley ten bexa judio. Cha unabdi'izh Herodes ndo' bexa ná
pa nsabndo' gal Cristo xa na ndi'izh ga utu'ubka Dios. 5 Le'a bexa wa cha
uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gal gezh Belén ten Judea, lak mke'a dub xa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

6 Lu Belén, gezh ten Judá,
nsakka lu ndo' itea be gezh ten Judá,
geal le'a Belén ito'o dub xa nibe'e,
xa ula'ach be xmen na' bexa Israel.

7 Le'a Herodes cha xga'ach utezh bexa ndák wa, cha unabdi'izh Herodes
ná xá wizh na ned uni'í bexa mbeal wa. 8 Cha mtu'ub Herodes bexa wa
gezh Belén, ndab xa:
—Wa'be bego, cha bkwa'an bega pa ncho me'ed wa. Le'a gor mzheal
bega me'ed, cha gidyab bega-yá ndo' na', ndontsa no na' gaa sa wa, cha
ganke'a na' me'ed.
9 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Herodes wa, le'a bexa cha uto'o
ncha'be. Le'a mbeal na li uni'í bexa lad nlen wizh wa cha ncha'a ned ndo'
bexa, cha ngwa'isa'ab-a sa ncho me'ed wa. 10 Le'a gor na uni'í bexa wa
mbeal nsob sa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna. 11 Cha uyote bexa len
ni'i wa, cha uni'í bexa me'ed nsea Marí xna'a me'ed. Cha msaxib bexa
ngwankea bexa me'ed wa. Cha mxa'al bexa be caj no'o bexa, cha ulo'o
bexa pla be ta'a uzhebpa uyap: be ta oro, no dub ta uxe'e ta nyol', no
mirra. Cha msa'a bexa be ta wa uka'a me'ed-a. 12 Tso'o wa le'a Dios ndab
ndo' bexa wa gor ndeyats bexa lá yach bexa ndo' Herodes. Ta we'e cha
nsea' bexa lazh bexa ndi stub nes xa'aga.

Kosé no Jesús no Marí mxo'on ncha'a Egipto

13 Le'a gor na nsea'la bexa ndák wa, le'a dub angel ten Dios mlundo'
ndo' Kosé gor naxyats xa, ndab angel:
—Goste, cha bi'i me'ed ba' no xna'a me'ed. Bxo'on wa' nacion Egipto.
Cha we'etsa uyo'o bega gast zha na gáp na' yach bega, le'a Herodes
ukwa'an me'ed ba' gut xa me'ed.
14 Bi le'a te'al wa le'a Kosé cha uto'o no me'ed no xna'a me'ed, ncha'be
bexa Egipto. 15 Cha kwen uyo'o bexa sa wa gast ngut Herodes. Le'a be
ta wa li ngok lak nkeani'i di'izh ten Dios ta ndab dub xa sakndo' Dios:
"Ute'ezh na' xi'ín na' ito'o xa Egipto."

Herodes nlad gat Jesús

16 Le'a gor uni'í Herodes le'a bexa ndák wa yá lá yachtabe, cha uzhebpa
ngokloo xa. Cha unibe'e xa ndo' be soldad, ndab xa ya'yut bexa itea be
me'ed ncho top li'in, no gast be medo'o gezh Belén no be gezh nde gax sa
wa. Li unibe'e xa geal le'a bexa ndák wa ndab mtopla li'in ulen mbeal wa.
17 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Jeremías sakndo' Dios, ndab xa:

18 Mgen dub ruid si'il gezh Ramá,
Uzhebpa nbezhat bexa no ndo'on bexa.
Le'a Raquel ndo'onno be xin na.
Yá lá ka'abta xa itayo'on, geal le'a be xin xa ngutbe.

Kosé myo'o Jesús nsea Marí gezh Nazaret

19 Ngol tso'o wa le'a Herodes ngut. We'e le'a dub angel ten Dios mlundo'
ndo' Kosé nacion Egipto gor naxyats xa, 20 cha ndab angel:
—Goste, cha byo'o me'ed ba' no xna'a me'ed le'aka nacion Israel, le'a
bexa na nlad gut me'ed ba' wa ngutlabe.
21 Le'a Kosé cha ngwaste, cha myo'o xa me'ed no xna'a me'ed le'aka
Israel. 22 Ná le'a gor na mbi'ín Kosé le'a Arquelao xin Herodes myatso'gal
nibe'e Judea, cha mzheb xa ya' xa sa wa. Le'a Dios cha uní'igal gor naxyats
Kosé, ndab Dios lá ya' xa Judea. Ta we'e cha ncha'a xa ndi distrit Galilea.
23 Ngwa' bexa yoo bexa gezh Nazaret, lak ndab bexa uyo'o polta sakndo'
Dios, ndab xa: "Le'a be men gab le'a xa dub xa Nazaret."

3

Ta mbidi'izh Juan, xa ulalea' be men
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ngol tso'o wa le'a Juan xa ulalea' be men ngwa'yo'o ge'e sa bid sa uxee
ncho men, dub sa ten Judea. Ndadi'izh xa ndo' be men, 2 ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a zha inibe'e Dios lado'o be men yá
gaxla nak.
3 Polta le'a Isaías mbidi'izh sakndo' Dios cuent ten Juan, ndab Isaías:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."

4 Le'a xab Juan nakcha'aw gich las came, no dub sinch gid nde len xa.
Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa. 5 Le'a kwa'ad bexa Jerusalén
no bexa idub distrit Judea no bexa ncho gax to'o yowbe'e Jordán uto'o,

ndabeyo'ón bexa xta'an ndadi'izh Juan. 6 Mgondo' bexa be ke ten bexa,
cha ulalea' Juan bexa len nits yowbe'e Jordán.
7 Ná le'a gor na uni'í Juan le'a kwa'ad bexa fariseo nsea bexa saduceo
nseabe italea', cha ndab Juan ndo' bexa wa:
—¡Bego bexa ugap cuent be mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bega italea'tsa
bega, cha na'anpa utsaksi Dios bega zha? 8 Bin bega ta wen, ta uluu le'a
bega mla'aka ta ugap nak bega. 9 No ni lá gunbe'e bega gab bega le'a bega
xin Abraham, ta we'e le'a Dios na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a
Dios syo'o gan gunno be ge' ndee be xin Abraham. 10 Le'a Dios listla nso'
utsaksi xa bexa ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub gibya, kabto'og
xa itea be ya lá nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
11 'Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' be men, ta nluu le'a bexa mla'aka be
ta ugap nak bexa. Parea tso'o na' ilen stub xa kolea' be men no Espíritu
ten Dios no gi'. Le'a xa wa mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya na' goo na'
ndab xa wa. 12 Le'a xa wa listla nso' uti be men wen lat bexa ugap, cuent
dub men nti bid ten trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig wa len ni'i,
nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi' nunk lá yu'u.

Juan ulalea' Jesús
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Le'a Jesús cha uto'o Galilea, ncha'a xa yowbe'e Jordán sa nso' Juan,
ndontsa kolea' Juan xa. 14 Ná le'a Juan lá ka'ab, ndab xa:
—Nki'in na' le'a go kolea' na', ná nat le'a go ndi nsea kolea' na' go.
15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Litsa gun una nat, le'a una nsabndo' gun lak nlad Dios.
Le'a Juan cha ulalea' xa. 16 Le'a tso'o na utalea' Jesús le'a gor na uto'o
Jesús len nits, le'a gibe'a ba' cha mya'al. No mna' Jesús Espíritu ten Dios
cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús. 17 Cha ulen ti Dios gibe'a ndab:
—Ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna xa, no ntenno lad na' xa.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e sa bid sa na'an men, sa gun
maxu'u juers utsabgix Jesús. 2 Le'a dub top ga'al wizh le'a Jesús lá ngaw,
cha ngol gor le'a xa uzhebpa ndanna. 3 We'e le'a maxu'u cha ulen gun
preb Jesús, ndab maxu'u ndo' xa:
—Tal le'a lu nak Xin Dios, nat gud ndo' be ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i: "Na'anpa nabtsa ta ndaw men nban bexa.
Mas nsak nxobgek men ndo' di'izh ten Dios, le'a ta wa ndun nban xa."
5 Le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek ni'i ten Dios, sa ndon
le'a ga'ap. 6 Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab dub brink gast ndo' yo ba', le'a di'izh
ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.
Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—No ndab di'izh ten Dios: “Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e.”
8 Le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub ge'e ga'appa, cha mluu maxu'u
itea be gezh nde ndo' gizhliyo no be ta nsak ncho be gezh wa. 9 Cha ndab
maxu'u:
—Itea be ta ba' usa na' ika'a lu tal le'a lu isaxib ndo' na', yankea lu na'.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:
“Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa.”
11 Le'a maxu'u cha mla'a Jesús, cha ulen be angel ten Dios mla'ach bexa
Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in mtu'ub Dios gun xa
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ngol dub wizh le'a Jesús mbi'ín le'a Juan nkea litgi'ib, cha nsea' Jesús
le'aka Galilea. 13 Parea lá nga'yo'o xa Nazaret, ndi ngwa'yo'o xa gezh
Capernaum to'o lagun si'il, yo ten bexa ras ten Zabulón no ras ten Neftalí.
14 Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ta mas polta mke'a Isaías sakndo'
Dios, ndab xa:

15 Bego ncho ndo' yo ten Zabulón no yo ten Neftalí,
sa ntid nes to'o lagun,
lad nda'as wizh sa nax yowbe'e Jordán;
Bego ncho Galilea,
sa ncho no bexa na'anpa xa judio:
16 Le'a bego nde sa ukaw,
parea le'a nat uni'í bega dub xe'a si'il.
Le'a bega nde sa wa cuent dub xa ngut,
parea nat mgondo' bega xe'a ten Dios.

17 Le'a zha we'e cha usaxan Jesús ndadi'izh di'izh ten Dios ndo' be men,
ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a zha na inibe'e Dios lado'o be men
yá gaxla nak.

Jesús mti dap bexa nsen mbeal gak xmen xa
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha uni'í
xa top xabgi'i ndeutsa'ab red ten na len nits, le'a bexa wa xa nsen mbeal.
Le'a dub xa wa Simón, xa no nsalea'ga Pedr. Le'a stub xa wa Ndres wit
Simón Pedr wa. 19 Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu xte'e yunjunt bega be men ndo'
Dios.
20 Le'a bexa wa cha uxax mla'a be red ten na, cha usankea bexa tso'o
Jesús.
21 Le'a gor usea bexa stub tuzh sa, cha uni'í Jesús stop xabgi'i, dub xa
nsalea' Jacob nsea stub xa nsalea' Juan. Le'a bexa wa ndeno Zebedeo xus
bexa ndo' dub barco, ndego bexa ramient be red ten bexa. Le'a Jesús cha
utezh itop wit bexa. 22 Le'a itop bexa cha uxax mchanso' xus na ndo' barco
wa, cha usankea bexa tso'o Jesús.

Jesús mluu be men no myunyakna xa kwa'ad bexa
(Lc. 6:17-19)

23 Le'a Jesús cha nchasea idub distrit Galilea, nluu xa be men len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio sa wa. Mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios ná xte'e
nibe'e Dios be men, no myunyakna xa be men nsén guni'i xá gealgizh ná,
no bexa kwea' nsak. 24 Le'a ta li ndun Jesús wa mgen idub distrit Siria. Ta
we'e le'a kwa'ad be men ulenno bexa nsén isando' be gealgizh, no bexa
gizh ncho mbi bxin len lado'o na, no bexa nsak gizhkaw, no bexa lá yoo
gan isea. Cha myunyakna Jesús bexa wa. 25 Cha usankea kwa'ad be men
tso'o Jesús: bexa distrit Galilea, no distrit Decápolis, no gezh Jerusalén,
no idub distrit Judea, no bexa ncho stub to'o yowbe'e Jordán.

5

Jesús mluu be men dub bet
(Lc. 6:20-23)

1 Le'a gor uni'í Jesús be men kwa'ad wa, cha ukea xa dub bet, cha usob
xa. Le'a be xmen xa cha ulaya' wats xa. 2 Cha usaxan nluu xa bexa wa,
ndab xa:
3 —Uzhe'eb wen yoo ladna bexa ngondo' le'a bexa nki'in Dios, le'a Dios
nibe'e lado'o bexa.
4 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'on, le'a Dios gal gor gun iten ladna
bexa wa.
5 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa bcha'an nak, le'a Dios usa'a gizhliyo
ika'a bexa wa.
6 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nkwa'an gun lak nlad Dios, le'a Dios
sa'a ta nlad bexa wa.
7 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nlats ladna be men, le'a Dios ilats
ladna bexa wa.
8 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa umbi'i nak lado'o na, le'a bexa wa
igondo' Dios.
9 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nkwa'an xte'e lá kuyo be men, le'a
bexa wa isalea' xin Dios.
10 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bexa ntid be gealkwea' ta na ndun bexa
ta nsak ladna Dios, le'a Dios nibe'e lado'o bexa.
11 ’No uzhe'eb wen yoo ladna bego gor na ugap ndanno be men bega, ta
na ndangea ladna bega na'. Le'a bexa wa xela iní'i ndo' bega, no ukwi'in
bexa gab bexa le'a bega sian ta ugap ndun. 12 Uzhebpa bten ladna bego be
zha li wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen ndo' bega gibe'a. Le'a polta
likaga ugap mbinno be men bexa mbidi'izh sakndo' Dios.

Be xmen Jesús nak cuent sed
(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 ’Le'a bega nak cuentta sed lat be men ndo' gizhliyo ndee. Parea tal
le'a sed ito'o ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha? Le'a-yá
na'anta xti'in, ta we'e yabitsa-yá tso'o juer sa ulako be men-a.

Be xmen Jesús nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

14 ’Le'a bego nak cuent xe'a ndo' be men gizhliyo ndee, cuent dub gezh
nde ga'ap gek dub ge'e lá yoo gan xga'ach kwe. 15 Le'a na'an ton usobgi'
dub xe'a, cha usob xa-yá len dub caj. Ndi usob xa xe'a dub sa ga'ap,
ndontsa usu-yá xe'a ndo' itea bexa ncho len ni'i wa. 16 No liga usu bego
xe'a ten bega ndo' be men, ndontsa ina' bexa be ta wen ndun bega, cha
no gab bexa si'il nak Tad Dios nsob gibe'a.

Jesús ndab le'a ley mke'a Moisés na'anpa initndo'

17 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal unitndo' ley mke'a Moisés no be ta
mke'a bexa sakndo' Dios tiemp polta. Le'a na' ndi ndal gun cumplir be ta
wa. 18 Le'a na' gáp ndo' bego le'a nat na bi nde gizhliyo no gibe'a le'a ni
dub letr ten ley ten Dios na'anpa initndo', gast itea-yá gak cumplir. 19 Ta
we'e tal ton lá uxobgek ndo' dub ta'a ndon le'a tuzh ndo' ley wa, no liga
nluu xa stubga men li gun, le'a xa wa ndon le'a lá nsak lat bexa nibe'e
Dios. Ná le'a xa na nxobgekka ndo' ta ndab ley ten Dios, no liga nluu xa
be men, le'a xa wa nsakka lat bexa nibe'e Dios. 20 Le'a na' gáp ndo' bega
tal le'a bega na'anpa mas uxobgek ndo' Dios ndo' lak ndun bexa fariseo
no be mech ten ley, le'a bega lá yoo gan gak bexa le'a Dios nibe'e.

Jesús ndab na'anpa gakloo bexa ndo' be men (Lc. 12:57-59)

21 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab Dios ndo' be men polta, ndab xa: "Lá gut
bega men, le'a tal ton gut men le'a be men utsaksi xa wa." 22 Parea le'a na'
ndi gáp le'a tal ton gakloo ndo' stub men, le'a Dios utsaksi xa wa. No tal
ton inisi stub men, le'a xa wa iso' ndo' bexa nibe'e. No tal ton gab "tont"
ndo' stub men, le'a xa wa ya' ndo' gi' infierno.
23 'No tal le'a bega ncha'lo med sa nsa'a men ta'a ndo' Dios, ná sa we'e
utse'a ladna bega le'a stub ltsa'a bega ndakloo ndo' bega, 24 bla'a bega sa
we'etsa ndi'ib-a. Cha wa' bega ndo' ltsa'a bega wa, bin bega ta gun wen
ya'an bega ndo' xa. Cha we'e byach bega bsa'a bega ta wa ndo' Dios.
25 'No tal ton nlad usake bega, wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa
ndo' juez. Le'a tal xa usake bega ndo' juez, le'a juez cha yun cuent bega
ndo' bexa nla'ach litgi'ib, cha uke'a xa bega litgi'ib. 26 Le'a na' gáp le'a
bego na'anpa ito'o sa wa gast kixka bega itea ta nsa'ab bega wa.

Jesús ndab na'anpa ugap iwi'i bexa ndo' be xagots

27 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab di'izh ten Dios: "Lá ugal bega dub xagots
na'anpa xagots ten bega." 28 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega le'a tal ton
iwi'i ndo' dub xagots ndanbe'e xa ugal xa xagots wa, le'a xa wa ndap ke
ndo' Dios cuent mgal-la xa xagots wa.
29 'Ta we'e tal le'a bega ndun dub ta ugap ta na' dub ngusndo' bega, mas
wen ito'o-yá. Ndi mas wen na'an dub ngusndo' bega nat, ni ka idub bega
ya' infierno. 30 No liga tal le'a bega ndun dub ta ugap nsea ya'a bega, mas
wen yabto'og-a. Ndi mas wen na'an dub ya'a bega nat, ni ka idub bega ya'
infierno.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a bexa xa ten xa (Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'No ndab di'izh ten Dios: "Le'a tal ton dub xabgi'i nlad ula'a xagots ten
na, le'a xa syo'o gan usa'atsa dub git ndo' xagots wa, gab git le'a xa mla'a
xagots." 32 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega le'a tal ton dub xabgi'i ula'a
xagots ten na, cha ika'a xagots wa stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ned wa ndun
le'a xagots wa ndap ke ndo' Dios. No liga le'a stub xabgi'i na ika'aga xagots
wa noga ndap ke ndo' Dios. Ná tal ton dub xagots ugal stubga xabgi'i, le'a
xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.

Jesús ndab xte'e gab bexa gor na gun bexa dub ta'a

33 'No mbi'ínla bega stub ta'a ndab Dios ndo' bexa polta, ndab xa: "Tal
le'a bega ndab Dios nsobwi'i sunka bega dub ta'a, we'e le'a bega juerska li
gun. Na'anpa ula'a bega lá gun bega ta wa." 34 Parea le'a na' ndi gáp ndo'
bega, le'a gor na ndab bega gun bega dub ta'a, na'anpa use'at bega Dios,

ndi gabtsa bega gun bega ta wa. No na'anpa use'at bega gibe'a, le'a gibe'a
ba' sa nsob Dios. 35 No ni na'anpa use'at bega gizhliyo, le'a gizhliyo ndee
sa nibe'e Dios. No ni lá use'at bega Jerusalén, le'a Jerusalén gezh ten Dios
xa ndon le'a nibe'e. 36 No ni lá use'at bega gek bega, le'a bega lá yoo gan
uche'a ni dub gichgek bega xa'aga color. 37 Ndi gor na gun bega dub ta'a,
litsa gud bega. No tal na'anpa gun bega dub ta'a, litsa gud bega. Le'a itea
ta'a na kota bega ndo' ta ndee wa, le'a ta wa ta ten maxu'u.

Jesús ndab utsin gunno bexa men ugap ndanno xa
(Lc. 6:29-30)

38 'No mbi'ínla bega ta ndab di'izh ten Dios: "Tal ton guzha'a ngusndo'
dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa. No tal ton ko'oga dub ndeay
dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa." 39 Parea le'a na' ndi gáp
na'anpa ukixke bega ta ugap mbinno dub men bega. Tal ton kichya'a ndo'
bega lad ga'al, bla'a bega kichya'a xa no stubga lad. 40 No tal ton usake
bega ulat xa dub xab bega, bla'a bega gast no stub-a go'o xa. 41 No tal ton
gab juerska go'o bega dub ta'a no'o xa dub kilómetro nes nsea xa, ndi top
li sa bi'i bega-yá. 42 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega, usa'a bega-yá. No
tal ton inab dub ta iki'in xa, lá gab bega le'a bega lá usa'a-yá.

Jesús ndab ikwea' ladna bexa itea be men
(Lc. 6:27-28,32-36)

43 'No mbi'ínla bega stubga ta'a ndab be men: "Bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega, no bxee ladna bega ndo' bexa ugap ndanno bega." 44 Parea
le'a na' ndi gáp ndo' bega bkwea' ladna bega bexa ugap ndanno bega. No
utsin bidi'izh bega ndo' bexa xela ní'i ndo' bega. No utsin gok bega ndo'
bexa nxee ladna ndo' bega. No unab bega ndo' Dios gakno Dios bexa na
kwea' ní'i ndo' bega no bexa na ugap ndanno bega. 45 Li nsabndo' gun
bega ta na nak bega xinka Dios Xus beuna, xa nsob gibe'a. Le'a xa ndun
le'a wizh nsu xe'a ndo' itea be men, bexa wen no bexa ugap. No nla' xa
gi ndanti'in itea be men, bexa wen no bexa ugap. 46 Tal le'a bega nkwea'
ladna sbe'en bexa nkwea' ladna bego, ¿xte'e nsak bega le'a Dios usa'a ta
wen ndo' bega zha? ¿Lá ini'í bega zha le'a gast bexa nsen med ten gobier
Roma liga nkwea' ladna be ltsa'a na? 47 No tal le'a bega utsin nidi'izh ndo'
be ltsa'atsa bega, ¿xte'e nsak bega zha le'a bega wen ndun? ¿Lid no bexa
lá nchando' Dios li ndun? 48 Ta we'e sbe'en ta wen bin bega, lak sbe'en ta
wen ndun Tad Dios xa nsob gibe'a.

6

Jesús ndab gakno bexa be men uban nak

1 'Bla'ach bega le'aka bega le'a gor na ndun bega ta wen ndo' stub men,
na'anpa gun bega-yá dub mod na ini'í be men ta ndun bega wa. Tal le'a
bega li gun, le'a Tad Dios xa nsob gibe'a lá kix ta li mbin bega wa. 2 Le'a
gor na nsa'a bega ta nki'in dub men uban nak, na'anpa gudi'izh bega-yá
ndo' be men, lak ndun bexa nluu cuentta xa wen ná xa xa ugap. Le'a bexa
wa ndadi'izh-a len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio no ndadi'izh bexa-yá
be nes, ndontsa gab be men le'a bexa xa wenka. Le'a na' gáp le'a ta wen
iní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa gan. 3 Ná le'a gor nsa'a
bega ta nki'in dub men, na'anpa gab bega ta wa ndo' ni dub men. 4 Tal
le'a bega li xaga'tsa gakno stub men, we'e le'a Tad Dios ini'í ta wa, cha
ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.

Jesús mluu xte'e gudi'izhno bexa Dios
(Lc. 11:2-4)

5 ’Le'a gor gudi'izhno bega Dios, lá gak bega lak nak bexa nluu cuentta
xa wen ná xa xa ugap. Le'a bexa wa ndal ladna nso'yadi'izh ndo' Dios
sbe'en len ni'i sa nzhealbe beuna xa judio no be sa skin nes ndontsa ini'í
be men-a. Ná le'a na' gáp ndo' bego le'a ta wen ní'i be men ndo' bexa wa,
le'a ta we'etsa gun bexa gan. 6 Ná le'a bego gor gudi'izhno bega Dios, uyo'o
bega len lid bega, cha btsaw bega to'o puert, cha bidi'izhno bega Tad Dios
dub mod na ni dub men lá ini'í-yá. Le'a ta na li xaga'tsa ndun bega, le'a
Dios ini'í ta wa cha ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.
7 ’Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios, na'anpa gab bega dubtsa di'izh
ngi sian biaj, lak ndun bexa lá nchando' Dios, ndanbe'e bexa le'a ta na
uzhebpa ndadi'izh bexa, ta we'e mas go'ón Dios ta ndab bexa. 8 Lá gak
bega lak nak bexa wa, le'a Tad Dios xa nsob gibe'a yá uni'íla xta'an nki'in
bega gor na biseata inab bega-yá. 9 Ta we'e lnde'e bidi'izhno bega Dios:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men lea' go.
10 No uxax ilen tiemp inibe'e go be men.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak ndak-a gibe'a.
11 Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
12 No binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men ugap ndanno besa.
13 Lá ula'a go gaila' besa ndo' be ta ugap,
ndi ulo'o go besa ndo' itea be ta ugap.
Le'a idub tiemp le'a go xa ndon le'a nibe'e
no xa ndon le'a juert no xa ndon le'a nsak.
Lika nak-a.

14 ’Le'a tal bega gunge' ladna be ta ugap ndanno be men bega, we'e le'a
Tad Dios xa nsob gibe'a noga sunge' ladna be ke ten bega. 15 Parea tal le'a
bega lá gunge' ladna ndo' be men ugap ndanno bega, we'e le'a Tad Dios
noga lá gunge' ladna ndo' bego.

Jesús mluu xte'e lá gaw bexa dub tiemp

16 ’Le'a zha na lá ndaw bega dub tiemp, na'anpa gun bega uban ina'
ndo' bega, lak ndun bexa ndab le'a xmen Dios parea na'anpa ta ugea-yá.
Le'a bexa li ndun ndontsa ini'í be men le'a bexa lá ndaw wizh wa. Ná
le'a na' gáp le'a ta wen ní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa
gan. 17 Na' le'a bego zha na li lá gaw bega, ndi ulo bega ta uxe'e gek bega,
no uda'ab bega ndo' bega, 18 ndontsa na'anpa ina' be men ti lá ngaw bega
wizh wa. Nabtsa Dios ina' ta li xaga'tsa ndun bega, cha ga'alka usa'a Dios
ta ika'a bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a
(Lc. 12:33-34)

19 ’Lá yunjunt bega be ta sian ndo' gizhliyo ndee, le'a mbes sazha'a-yá,
no slen yaso'o-yá, no ncho wa'an sgowa'an-a. 20 Ndi bin bega be ta nsak
ndo' Dios, li kocha'aw bega sian ta'a gibe'a, sa na ni mbes lá guzha'a-yá,
no ni yaso'o lá gaw-a, no ni wa'an lá kowa'an-a. 21 Le'a sa kocha'aw bega
be ta mas nsak cuent ten bega, le'a sa wa mas ncho tse'e gek bega.

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xe'a
(Lc. 11:34-36)

22 ’Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega ta
wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a. 23 Ná tal ngusndo' bega na'anpa ta wen,
le'a bega nkesea ndi sa ukaw. No tal xe'a ncho len lado'o bega ndi nyak
sa ukaw, ¡uzhebpa dub sa ukaw nkesea bega!

Jesús mluu cuent ten Dios nsea med
(Lc. 16:13)

24 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in ten top xa nibe'e xa. Le'a gal gor le'a xa
ixee ladna ndo' dub xa nsea ikwea' ladna xa stub xa, no uxobgek xa ndo'
dubtsa xa nsea lá uxobgek xa ndo' stub xa wa. Liga tal le'a bega nkwa'an
sian med, le'a bega lá yoo gan gun ti'in ndo' Dios.

Dios nla'ach be xmen na
(Lc. 12:22-31)

25 ’Ta we'e gáp na' ndo' bega, lá yu' ladna bega xta'an gaw bega no xta'an
goo bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega. ¿Lá ini'í
bega zha le'a gealnaban ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a
bega mas nsak ndo' xab bega? 26 Binbe'e bega lak nak be migin ni lá ndas
ma bid, no ni lá ntele'e ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma sa nyocha'aw ta
gaw ma. Ná le'a Dios Xus beuna nsob gibe'a ngawka bema. ¿Lá ini'í bega
zha le'a ndo' Dios le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
27 ’¿Ton bega gun gan tal uzhebpa yu' ladna bega ga'al bega stol metr?
28 ¿No xta'an nyu' ladna bega lad gak bega zha? Bwi'i bega ndo' be gé'e,
ná xte'e ndi'ibya'al-a, ná ni lá ndun-a ti'in, no ni lá ndande'e-yá lad. 29 Ná
le'a na' gáp ndo' bego le'a lat itea be lad uzhebpa wen ngok Salomón na'an
dub lad chul lakta dub gé'e. 30 Le'a Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib
ge'e, ná ta gal ge'a yabto'og-a cha yol'-a. ¿Lid mas uzhe'eb gakno Dios
bega, maska ndidotsa ndangea ladna bega xa? 31 Lá yu' ladna bega xta'an
gaw bega no xta'an goo bega no lad gak bega. 32 Le'a be men lá nchando'
Dios itea be ta ndee nkwa'an bexa, ná le'a Tad Dios xa ncho gibe'a uni'íla
xta'an nki'in bega. 33 Ndi bkwa'an bega xte'e uxobgek bega ndo' Dios, no
xte'e gun bega ta nlad xa. We'e le'a Dios sa'aka itea ta nki'in bega wa. 34 Ta
we'e lá yu' ladna bega xte'e itid bega wizh ge'a, le'a itea be wizh ncho ta
itid bega. Le'a kadga wizh binbe'etsa bega be ta nsatid bega wizh wa.

7

Jesús ndab lá inisi bexa be ltsa'a bexa
(Lc. 6:37-38,41-42)

1 ’Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun, ndontsa na'anpa no Dios gab
le'a bega lid le'a ndun. 2 Le'a lak ndab bego ndo' be men, no liga gab Dios
ndo' bego. No lak ndanno bega be men, no liga gunno Dios bega. 3 ¿Xta'an
nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega zha, ná ni lá na' bega le'a ndo'
bega ntsaw dub ble'a ya si'il? 4 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo' ltsa'a
bega: “Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu”, ná le'a ndo' bega ntsaw
dub ble'a ya si'il? 5 Ndab bega ugap nak stubga men, ná le'a bega ndi mas
ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan
ko'o bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega.
6 ’Lá uluu bega di'izh ten Dios ndo' bexa lá nsakyo'ón-a. Le'a bexa ndun
lak ndun dub kuch, tal le'a dub men ncha'ano dub ngusnik uyap ndo' ma,

le'a ma slako tso'o-yá, ni lá ini'í ma xta'an-a. No ta ndun bexa wa cuent
ta ndun dub mbek ndawke'a ya'a men gor ngaw xa ma.

Jesús ndab le'a Dios usa'a ta inab bexa
(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Unab bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka ta wa. Bkwa'an
bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh bega Dios, le'a Dios saknoka bega.
8 Le'a itea bexa na nab ta nki'in na, le'a xa nka'aka-yá; le'a itea bexa
nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka xa; le'a itea bexa nbezh Dios, le'a Dios
ndaknoka.
9 'Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub xme'ed bega inab dub pan, ¿cha
sa'a bega ndi dub ge' ndo' me'ed zha? 10 No tal le'a xme'ed bega inab dub
mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al ndo' me'ed zha? 11 Le'a bego bexa
ugap, ná sbe'en be ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega. Mata Dios Xus
beuna nsob gibe'a sa'a sbe'en be ta wen ndo' bexa inab-a.
12 'Ta we'e utsin bin bega ndo' be men lak nlad bego utsin gun be men
ndo' bega. Le'a ta ndee nak xan itea be ta unibe'e Dios, no be ta mluu
bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.

Ncho dub nes uya'a no dub nes uxen
(Lc. 13:24)

13 'Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Ncho dub nes uxen ncha'a
sa nsob dub puert uxen. Kwa'adpa men yate puert wa, ná le'a bexa wa ya'
ndo' gi'. 14 No ncho dub nes uya'a ncha'a sa nsob dub puert uya'a. Uxee
men izheal yate puert wa, ná le'a bexa wa gap gealnaban ndo' Dios.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá
(Lc. 6:43-44)

15 'Lá ula'ach bega be men nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios.
Bcha'an nlu'u bexa cuent borreg, ná le'a len lado'o bexa le'a bexa ugi'i
cuent dub mbee. 16 Le'a be ta ndun bexa wa, ta we'e sgondo' bega ná
xte'e nak xa, lak dub yagich na'anpa usa'a uv no ni ngus la'aw lá usa'a-yá.
17 Liga itea be ya wen sbe'en ngus wentsa nsa'a. Ná le'a itea be ya na nsa'a
ngus lá isu'u gaw be men, le'a ta wa sbe'en ngus we'etsaga nsa'a. 18 Le'a
dub ya wen na'anpa nsa'a ngus lá isu'u gaw be men. No liga dub ya nsa'a
ngus lá ndaw men lá yoo gan usa'aga ngus wen. 19 Le'a itea ya na lá nsa'a
ngus wen, gal gor yabto'og-a cha yol'-a. 20 Liga nak bexa ukwi'in wa, le'a
ta nduntsa xa sgondo' bega xte'e nak xa.

Na'anpa itea men yate sa nibe'e Dios
(Lc. 13:25-27)

21 'Le'a kwa'ad be men ndab le'a xa nak xmen na', parea na'anpa itea
bexa wa yate sa nibe'e Dios gibe'a. Le'a sa wa yate bexa nxobgektsa ndo'
Dios Xus na' xa nsob gibe'a. 22 Gal wizh wa le'a kwa'ad bexa gab ndo' na':
"Tad, ¿lá ini'í go zha le'a besa juers ten ga mbidi'izh sakndo' Dios, no juers
ten ga ulantu'ub besa mbi bxin, nsea sian be uyon mbin besa?" 23 Cha ndi
gáp na' ndo' bexa wa: "Le'a na' lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats
na', bego xa ndun ta ugap."

Dub cuent ten top xa mbinde'e ni'i
(Lc. 6:46-49)

24 'Le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee, cha liga gun xa, le'a na' gáp le'a xa
wa nak cuent dub xabgi'i list, dub xa mbinde'e lid na ndo' ge'da'a. 25 Ngol
gor ulen gi, ngopyo'o nits yo'ow, no ulen mbi si'il sa nde ni'i wa, no uke'a

nits ni'i wa, ná ni'i wa na'ankapa ilate, le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a. 26 Ná
le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee, ná lá uxobgek bexa ndo'-yá, le'a xa wa
cuent dub xa lá ndanbe'e, dub xa mbinde'e lid na ndo' yux. 27 Ngol gor
ulen gi, no ngopyo'o nits yo'ow, no ulen mbi si'il sa nde ni'i wa, no uke'a
nits ni'i wa, cha ulate idub ni'i.
28 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta ndee, le'a be men ndanseana xte'e
ndadi'izh xa, 29 geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap
juers, na'anpa lak ndadi'izh be mech ten ley.

8

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Le'a gor ncha'la' Jesús bet wa, le'a kwa'ad be men usankea tso'o xa.
2 Cha ulen dub xabgi'i nsa'gea las na, le'a ta wa dub gealgizh nsalea' lepra.
Cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa, ndab xa:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a ga sunka gan.
3 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. ¡Nat myakna lu!
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha mnitndo'. 4 Le'a Jesús cha ndab
ndo' xa:
—Bla'ach, na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi wa' ndo'
ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab lak unibe'e ley
mke'a Moisés usa'a be men zha nyakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a
lu myaklana.

Jesús myunyakna xa ndun ti'in ten dub soldad
(Lc. 7:1-10)

5 Le'a gor na ulaya' Jesús gezh Capernaum, le'a wats Jesús ulen dub
soldad, dub xa Roma nibe'e dub gayo'oga be soldad. Cha unab xa ndo'
Jesús, 6 ndab xa:
—Señor, le'a dub xa ndun ti'in ndo' na' uzhe'eb kwea' nsak. Le'a xa lá
yoota gan isea, uzhebpa gealkwea' nax ni'í xa ta lid na'.
7 Le'a Jesús cha ndab:
—Na' gaa yunyakna xa.
8 Ná le'a soldad wa cha ndab:
—Señor, le'a na' na'anpa isaya' yate go len lid na'. Nat gudtsa go yakna
xa, le'a xa syakkana. 9 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas nibe'e ndo' na'.
No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo' dub xa
ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha
ndi'idkaga. No gor na nibe'e na' ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa
cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ngwanseana xa, ndab xa ndo' be
men nchankea tso'o xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni dub xa Israel lnde'eta
nge' ladna na'. 11 No gáp na' ndo' bega le'a gal dub wizh le'a kwa'ad be
men ito'o lad nlen wizh no lad nda'as wizh, cha kwe bexa wats Abraham
no Isaac no Jacob sa nibe'e Dios gibe'a. 12 Na' le'a bexa Israel, bexa na
ndi'izh nsabndo' ya'be sa nibe'e Dios, le'a bexa wa ndi itatebe tso'o juer
sa ukaw. Cha go'on bexa gast ndeay bexa gaw bexa tant dub gealkwea'
si'il ini'í bexa.
13 Cha ndab Jesús ndo' soldad nibe'e wa:
—Nat bya' ga, le'a lak mge' ladna go na', li gak-a.

Cha bi le'a gor wa le'a xa ndun ti'in ndo' soldad wa cha myakna.

Jesús myunyakna xnazha'ap Pedr
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Cha ncha'a Jesús ta lid Pedr, cha uni'í Jesús xnazha'ap Pedr nax ndo'
lo'on uzhebpa ncho xlea. 15 Cha mgal Jesús ya'a xa, cha mto'o xlea xa.
Le'a xagots wa cha ngwaste msa'a ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Le'a gor uyo'o te'al, le'a be men ulenno kwa'adpa bexa ncho mbi bxin
lado'o na. Le'a Jesús cha ulantu'ub be mbi bxin nsea sbe'en di'izhtsa, no
myunyakna xa itea bexa gizh. 17 Li ngok-a lak ta polta ndab Isaías, xa
mbidi'izh sakndo' Dios: "Le'a xa le'a ulo'o beuna ndo' be gealgizh nsén
beuna no be gealkwea' nchono beuna."

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Lc. 9:57-62)

18 Le'a gor uni'í Jesús idub gangeak wats xa nde be men kwa'ad, cha
ndab xa ndo' be xmen xa itakea bexa stub to'o lagun Galilea. 19 We'e le'a
dub mech ten ley cha ulen wats Jesús, ndab xa:
—Mech, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap be xu'un
ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.
21 Le'a stub xa na no nkeseano Jesús cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. Cha we'eta isankea na'
tso'o ga.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Usankea tso'o na'. Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach
ltsa'a ngut na.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Le'a Jesús cha ukea ndo' barco no be xmen xa, cha ncha'be bexa ndo'
nits. 24 Le'a sa wa cha ulen dub mbi si'il gast nyo'o nits wa len barco. Ná
le'a Jesús ndi naxyats. 25 Le'a be xmen xa cha mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Señor, lá ula'a ga gat beuna, le'a beuna ngi sla'yo'o len nits!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an lba'ata nzheb bega zha? ¿Lid ndangea ladna bega na' zha?
We'e cha ngwaste xa, uteyo xa mbi no nits, cha uleas mbi no ndon xe
ute nits. 27 Le'a bexa wa cha ngwanseana, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Wen, ¿tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten
xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho lado'o top xa Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Le'a gor ulaya' bexa stub to'o lagun sa nibe'e gezh Gadara, we'e cha
ulen top xabgi'i wats Jesús, uto'o bexa lat be ge'lo'o sa nga'ach be men
ngut. Le'a bexa wa ncho mbi bxin len lado'o bexa, no uzhebpa ugi'i bexa,
gast ni dub men lá yoo gan itid nes nax sa wa. 29 Cha uge' ndab bexa ndo'
Jesús:
—¿Xta'an ngi besa nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios? ¿Nsea utsaksi lu
besa, zha biseata gal wizh li gun lu?

30 Le'a gax sa wa ndeseayaw kwa'adpa kuch. 31 Cha ndab be mbi bxin
wa ndo' Jesús:
—Tal le'a lu kontu'ub besa, bla'a yate besa len be kuch ba'.
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'be bega.
Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o be xabgi'i wa, cha uyo'o beya len
be kuch wa. Le'a itea be kuch wa cha karrel ncha'a gek dub we'a to'o nits.
Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
33 Le'a bexa nkeno kuch wa cha mxo'on. Ngol gezh wa cha mbidi'izh
bexa itea be ta uyo'o wa, gast xte'e myakna bexa ncho mbi bxin len lado'o
na. 34 Le'a kwa'adpa bexa gezh wa cha uto'o ncha'be sa nso' Jesús. Le'a
gor uni'í bexa Jesús, cha unab bexa ika'an xa sa wa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

1 Le'a Jesús cha ukeagal ndo' barco wa, cha utakea xa stub to'o lagun,
nsea' xa gezh Capernaum sa ncho xa. 2 Le'a sa wa cha ulenno pla be men
dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, nax ndo' dub yalo'on. Le'a Jesús cha
mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa, cha
ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Amig, bten ladna lu, le'a ke ten lu myu'ula.
3 We'e le'a pla be mech ten ley nde sa wa cha mbinbe'ebe: “Le'a ta ndab
xa ba' uzhe'eb dub ta'a lá nsak ladna Dios.”
4 Ná le'a Jesús mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ugap ndanbe'e bega len lado'o bega zha? 5 ¿Xta'an mas
lid bid gáp na' le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha isea
xa? 6 Le'a nat ini'í bego le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan
utsu'u ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Goste, cha udob yalo'on ten lu ba', cha bya' ta lid lu.
7 Le'a xa cha ngwaste, cha nsea' xa ta lid xa. 8 Le'a gor uni'í be men ta
wa, cha uzhebpa ngwanseana bexa, no ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il ta na li msa'a xa juers ndo' men.

Jesús mti Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Le'a gor ncha'a Jesús cha uni'í xa dub xa nsalea' Mateo nsobyun ti'in
nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
Le'a Mateo cha ngwaso', cha usankea xa tso'o Jesús.
10 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen xa ngwa'daw ta lid Mateo.
Le'a sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in ndun Mateo wa ngwa'be, no
kwa'adta bexa na ndab be men ugap nak bexa. 11 Le'a gor uni'í bexa
fariseo ta wa, cha ndab bexa ndo' be xmen Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndawno mech ten bega bexa nsen med no bexa ugap ba'
zha?
12 Ná le'a Jesús mbi'ín ta ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh nki'inka xa
wa. 13 Wa'utsid bega ná xte'e gab di'izh ten Dios, sa ndab Dios: “Le'a na'
mas nlad ikwea' ladna bega men, ndo' lak nlad na' usa'a bega man xnab

ndo' na'.” Le'a na' na'anpa ndaltezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap ke. Le'a na' ndi ndaltezh bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 We'e le'a pla be xmen Juan xa ulalea' be men wa cha ulen ndabbe ndo' Jesús:

—Le'a besa ndee no bexa fariseo ncho sian be wizh lá ndaw besa. Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?

15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa nsabndo' uban yoo ladna, zha bi ncho xabgi'i nchilya'a wa? Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. Le'a zha we'e le'a be men nde sa wa lá gaw dub tiemp.

16 ’Na'an ton ngo ramient dub lad gox nsea dub ble'a lad kub, le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad gox wa. 17 No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox, le'a bich ten vin kub wa stsaw bols gid gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox wa. Le'a vin kub wa nsabndo' yo'o len bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, le'a dub xabgi'i nsak ten bexa judio ulen, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Le'a me'ed gots ten na' ti'i ngutma. Wa' una uxo'ob ga ya'a ga tso'o me'ed, ndontsa iban me'ed.

19 We'e le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'ano xa wa. 20 Le'a to'o nes wa nso' dub xagots nsak gealgizh nle'a xa ten idub dub tibtopla li'in. Le'a xa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús, 21 le'a xa mbinbe'e tal le'a xa ugal masa xab Jesús, le'a xa syakkana. 22 Ná le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' xa, cha ndab Jesús:

—Xagots, bten ladna lu, le'a ta na mge' ladna lu na', ta we'e mbin myakna lu.

Cha bi le'a gor wa myakna xa.

23 Ngol gor ulaya' Jesús ta lid xabgi'i nsak wa, le'a Jesús cha uni'í bexa ndo'ol bzhee, no xte'eta uge' ndeyo'on be men. 24 Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:

—Utate bega, le'a me'ed ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxyats.

Le'a be men wa cha ndi mxi'idno Jesús. 25 Ná le'a gor utatela bexa, cha uyo'o Jesús len ni'i, cha usen xa ya'a me'ed, cha ngwaste me'ed. 26 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen itea be gezh nde gax sa wa.

Jesús myunyakna top bexa lá na'

27 Le'a gor uto'o Jesús sa wa le'a top xabgi'i lá na' nseabenkea tso'o Jesús, uge' ndab bexa:

—¡Xin David! ¡Blats ladna go besa!

28 Le'a gor uyo'o Jesús len ni'i, cha ulen bexa wa wats Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—¿Ndangea ladna bega le'a na' sun gan yakna bega zha?

Le'a bexa cha ndab:

—Señor, le'a besa ndangeaka ladna-yá.

29 Le'a Jesús cha mgal ngusndo' bexa, ndab Jesús:

—Nat yakna bega lak ndangea ladna bega-yá.
30 Cha mna'la bexa. Le'a Jesús cha uzhebpa ndab lá gudi'izh bexa-yá
ndo' ni dub men. 31 Ná le'a gor nsea'be bexa, cha mbidi'izh bexa ta li
mbin Jesús wa ndo' itea be men ncho gax sa wa.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan iní'i

32 Le'a gor uto'o itop be xabgi'i sa wa, we'e le'a stapla be men ulenno
dub xabgi'i mud, ncho mbi bxin len lado'o na. 33 Le'a Jesús cha ulantu'ub
mbi bxin len lado'o xa wa, cha usaxan ndadi'izh xabgi'i wa. Le'a be men
uzhebpa ndanseana, ndab bexa:
—¡Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í idub Israel ndee!
34 Ná le'a bexa fariseo ndabbe:
—Le'a juers ten maxu'u na nibe'e be mbi bxin ngontu'ub Jesús be mbi
bxin len lado'o be men.

Uzhebpa sian ti'in ten Dios ncho

35 Tso'o wa le'a Jesús ukesea itea be gezh ubi'i no be gezh byux sa wa,
mluu xa be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio be gezh wa. Mbidi'izh
xa di'izh wen ten Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e, no
myunyakna xa be men nsén isando' gealgizh no be gealkwea'. 36 Le'a
gor uni'í Jesús be men kwa'ad, cha mlats ladna Jesús bexa, le'a bexa nyu'
ladna no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa, cuent be borreg ni lá ndap ton
ula'ach ma. 37 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh wen ten Dios, nak bexa cuent
sianpa be ta'a iganle'e, parea le'a bexa gun ti'in wa platsa. 38 Ta we'e
unab bega ndo' Dios Xwan ti'in utu'ubta xa bexa gun ti'in ndee.

10

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 We'e le'a Jesús cha utezh isatibtop be xmen xa, cha msa'a xa juers ndo'
bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna bexa be men nsén isando'
gealgizh no be gealkwea'. 2 Le'a bexa wa bexa mtu'ub Jesús, gun bexa
ti'in ten Dios. Le'a ta wa Simón Pedr, no Ndres wit xa; nsea Jacob no Juan
wit Jacob be xin Zebedeo. 3 Nsea Julip no Bartol no Tomás no Mateo xa
nsen med nka'a gobier Roma, no Jacob xin Alfeo, no Lebeo xa no nsalea'
Tadeo. 4 No Simón xa partid Caná, nsea Judas Iscariot, xa na le'a myun
cuent Jesús tso'o wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Le'a isatibtop bexa wa mtu'ub Jesús, ndab Jesús xte'e gun bexa, ndab
xa:
—Lá ya'be bega sa ndencho bexa na'anpa xa judio, ni lá ya' bega be
gezh ten bexa Samaria. 6 Ndi wa'be bega sa ndencho bexa Israel, bexa
nak cuent be borreg ula'. 7 Cha bidi'izh bega ndo' bexa wa le'a zha inibe'e
Dios lado'o be men yá gaxla nak. 8 No byunyakna bega bexa gizh, no bexa
nsén gealgizh lepra. No uxiste bega bexa ti'i ngut. No ulantu'ub bega be
mbi bxin len lado'o be men. Lak na'anpa ikix bega nsa na' juers ndee ndo'
bega, no liga ga'bin bega be ta wa na'anpa kix bexa ndo' bega.

9 ’Lá go'o bega ni med oro, ni plata, ni cobre, 10 no ni bols go'o bega nes.
No ni lá go'o bega top nes xab bega, no ni stub nes ndab bega, ni bordón
lá go'o bega. Le'a dub xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na.
11 ’Le'a guni'i xá gezh ná ilaya' bega, tal gezh si'il-a natal gezh tuzh-a,
bkwa'an bega dub men utsin nak, cha uyo'o bega ta lid xa gast zha ika'an
bega gezh wa. 12 Le'a gor na yoo bega len dub ni'i, cha utsin unidi'izh
bega ndo' xa ncho sa wa. 13 Le'a tal xa utsin ndanno bega, we'e le'a xa
wen yoo ladna. Ná tal le'a xa na'anpa utsin ndun, le'a xa wa na'anpa wen
yoo ladna.
14 ’Ná tal be men wa lá utsin ndanno bega no ni lá ula'ach xa ta gudi'izh
bega, bka'an bega sa wa guni'i tal ta lid dub men-a no tal dub gezh-a. Cha
blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta uluu le'a Dios lá nsak ladna lak
nak bexa wa. 15 Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap
ke, le'a bexa gezh wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma
nsea gezh Gomorra.

Gal zha gakloo be men ndo' be xmen Jesús

16 ’Bla'ach bega le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg nde
lat be mbee. Ta we'e list gok bega cuentta list be uzhib. No bcha'an gok
bega lakta bcha'an nak be palom. 17 No gop bega cuent ndo' be men,
bexa na yun cuent bega ndo' bexa nakti'in, no kin bexa bega len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio. 18 Le'a bexa gast ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo'
bexa mas le'a nibe'e go'o bega ke na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak
gudi'izh bega cuent ten na' ndo' bexa wa no ndo' kwa'adta bexa na'anpa
xa judio. 19 Parea le'a gor na yun bexa cuent bega, lá yu' ladna bega xte'e
ika'ab bega, le'a gal gor wa le'a Dios le'a usa'a di'izh ika'ab bega. 20 Le'a
ta gudi'izh bega wa na'anpa ta ndanbe'etsa bega, le'a ta wa ndi ta usa'a
Espíritu ten Dios Xus beuna gudi'izh bega.
21 ’Le'a ncho be men le'aka wit na yun cuent gat xa ke ndangea ladna xa
na'. No nchoga bexa liga yun cuent le'aka xin na. No ncho bexa le'akaga
gaklono xus na gast gab bexa gat xus bexa. 22 No itea be men ixeeno
ladna bega ke na ndangea ladna bega na'. Ná le'a tal ton bega uxik ndo'
be gealkwea' wa, le'a bega gap gealnaban ndo' Dios. 23 Le'a zha na ugap
gunno bexa bega dub gezh, bxo'on bega, wa' bega stubga gezh. Le'a na'
gáp ndo' bega le'a zha biseata itid bega itea be gezh Israel, le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal.
24 ’Le'a dub xin utsid dub mech na'anpa mas nsak ndo' mech ten na. No
liga le'a dub mos na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e ten xa. 25 Le'a xin utsid
dub mech itid lak ntid mech wa. No liga dub mos itid lak ntid xa nibe'e
ten xa. Tal le'a be men ní'i ndo' na' ndee maxu'u Beelzebú, matagal ndo'
bega nak be xmen na', ¿xte'ema ugap gab bexa wa?

Ton ndo' ná nsabndo' izheb be men
(Lc. 12:2-9)

26 ’Lá izheb bega ndo' be men, le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be
ta wa ulu'ukabe. No itea be ta'a ngachyo'o, le'a gal gor le'a be men ini'íka
ta wa. 27 Le'a be ta ndáp na' ndo' bega gor te'al, gud bega-yá gor tezhea
ndo' be men. Le'a be ta xga'ach ndo'ón bega, gast gek ni'i uso' bega uge'
gudi'izh bega-yá. 28 Lá izheb bega ndo' be men. Le'a bexa sun gan gut
bexa bega, ná le'a gealnaban ncho len lado'o bega le'a bexa wa lá gun gan

gut. Ndi mas bzheb bega ndo' Dios xa na sun gan gut be men, cha utsa'ab
xa gealnaban ten bexa infierno.
29 ’Le'a top migin nzhe'a dub med tuzh, parea ni dub bema lá gat tal
Dios lá ula'a gat ma. 30 Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa plo
gichgek bega ncho. 31 Ta we'e lá izheb bega, le'a bega mas nsak ndo' be
migin.

Lá ido ladna be xmen Jesús
(Lc. 12:8-9)

32 ’Le'a tal ton gab ndo' ga'al be men le'a xa xmen na', le'a na' noga gáp
ndo' Xus na' xa nsob gibe'a le'a xa wa xmenka na'. 33 Ná le'a tal ton gab
ndo' be men le'a xa na'anpa xmen na', le'a na' noga gáp ndo' Xus na' xa
nsob gibe'a le'a xa wa na'anpa xmen na'.

Jesús le'a ndun iteltsa'abe be men
(Lc. 12:49-53; 14:26-27)

34 ’Lá gunbe'e bega le'a na' ndal por na uzhe'eb wen kwe be men ndo'
gizhliyo. Le'a na' ndi ndal le'a be men iteltsa'a. 35 Le'a na' ndal le'a be
xabgi'i kuyono le'aka xus na, le'a be xagots kuyono le'aka xna'a na, le'a
xinxix xa kuyono le'aka xnazha'ap xa. 36 Le'a bexa na mas gakloo ndo'
dub men, le'a ta wa le'aka bexa ta lid xa.
37 ’Le'a tal ton mas ndankea xus na no xna'a na ndo' lak ndankea xa na',
le'a xa wa na'anpa isaya' gak xmen na'. Liga tal ton mas nkwea' ladna be
xme'ed na ndo' na', le'a xa wa na'anpa isaya' gak xmen na'. 38 Tal le'a
bego lá go'o cruz ten na, cha lá isankea bega tso'o na', le'a bega lá isaya'
gak xmen na'. 39 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun
perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná tal ton gat geal ndangea ladna xa
na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios.

Dios usa'a ta ika'a bexa utsin nak
(Mr. 9:41)

40 ’Le'a tal ton utsin gak ndo' bega, le'a ta wa cuentkata ndo' na' utsin
nak xa. No liga le'a tal ton utsin nak ndo' na', le'a xa wa utsinga nak ndo'
Dios xa mtu'ub na'. 41 Le'a tal ton utsin gak ndo' dub profet geal profet xa,
le'a Dios no ndo' xa wa usa'a ltsa'a ta usa'a Dios ndo' be profet. No liga tal
ton utsin gak ndo' dub xa wen geal wen xa, le'a Dios no ndo' xa wa usa'a
ltsa'a ta usa'a Dios ndo' bexa wen. 42 Le'a tal ton usa'a masa dub vas nits
myal' goo dub xmen na', geal le'a xa xmen na', le'a na' gáp ndo' bega le'a
Dios usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa.

11

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh ndo' Jesús
(Lc. 7:18-35)

1 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' isatibtop be xmen xa ná xte'e
nsabndo' gun bexa, cha uto'o xa ncha'uluu xa be men be gezh nde gax
wa.
2 Le'a zha wa le'a Juan xa na ulalea' be men wa nkea litgi'ib. Le'a gor
na mbi'ín xa be ta'a ndun Jesucristo, cha mtu'ub xa top xmen xa, 3 ngwa'
inabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Go nak xa na ndab Dios ilen wa zha? ¿Nati kweas besa ilen stubga
xa?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan ta na' bega no ta ndo'ón bega.
5 Le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa na'la. Le'a bexa lá yoo gan
isea, nat le'a bexa nseala. Le'a bexa nsén gealgizh lepra, nat le'a bexa
myaklana. Le'a bexa ngwa'ad, nat le'a bexa ndo'ónla. Le'a bexa ngut, nat
le'a bexa nbanla. No bexa uban nak ndo'ón di'izh wen ten Dios. 6 Uzhebpa
wen yoo ladna tal ton igondo' ton nak na'.
7 Le'a gor nsea'be itop be xmen Juan, le'a Jesús cha usaxan mbidi'izh
ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee ncho men, ¿xta'an ngwa'iwi'i
bega zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi? 8 Nati, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha?
¿Dub xabgi'i nak dub lad uzhebpa uyap nsak? Le'a bega uni'íka le'a
bexa ndak lad uyap wa, le'a bexa wa ncho ta lid bexa nibe'e. 9 ¿Xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub xa ndadi'izh sakndo' Dios
zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios,
parea le'a xa mas nsak ndo' iteata bexa li ndun wa. 10 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab Dios cuent ten Juan:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

11 No gáp na' ndo' bega le'a lat be men ngol ndo' gizhliyo na'an ni stub xa
mas nsak ndo' Juan xa ulalea' be men. Ná le'a tal ton uxee nsak lat bexa
nibe'e Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan.
12 ’Le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa no gast nat, le'a ncho bexa
ngi'i nka inibe'e Dios be men, nlad bexa initndo' ta nibe'e Dios be men.
13 Le'a ta mke'a itea bexa mbidi'izh sakndo' Dios no ley mke'a Moisés wa
mbidi'izh xte'e nibe'e Dios be men gast zha ulen Juan. 14 Le'a tal bega
nlad gungea ladna-yá, le'a Juan le'a nak Elí, xa na ndab be profet gi'idka.
15 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
16 ’¿Xta'anma dub ta nak cuent ta ndun be men ncho nat? Le'a bexa wa
nak cuent be me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed ndo' ltsa'a me'ed:
17 “Mbi'il besa bzhee, ná le'a bega lá ngolndatsbe. No mbilto'oga besa be
cant uban nsea, ná le'a bega lá ngo'onga.” 18 Le'a zha ulen Juan ncho wizh
lá ngaw xa, no ni lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a xa ncho mbi bxin len
lado'o na, ta we'e li ndun xa. 19 Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. Le'a na' ndaw, no ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na' uzhebpa
ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin. Ndab bega le'a na' nchealtsa'a bexa ugap
nak, no bexa nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. Parea le'a bexa
ndák lak nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa ndákka.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús (Lc. 10:13-16)

20 We'e cha usaxan uteyo Jesús bexa na ncho be gezh na mas sian be
uyon mbin xa, geal le'a bexa wa ni lá ula'a be ta ugap nak bexa. Ndab
Jesús:
21 —¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida! Tal be uyon mbin
na' lat bega wa ndi ngun na' gezh Tiro no gezh Sidón, polta ngokla bexa
lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta uluu le'a bexa uban myo'o ladna
no mla'ala bexa be ta ugap nak bexa. 22 Ta we'e gáp na' le'a gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida mas
uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa Tiro no Sidón wa. 23 No bego bexa gezh

Capernaum, ¿ndanbe'e bega zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab
bega infierno. Tal be uyon mbin na' lat bega wa ndi ngak gezh Sodoma,
nal gast gor nat bi nde gezh wa. 24 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná
ton ndap ke, le'a bega xa Capernaum wa mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo'
bexa uyo'o gezh Sodoma.

Jesús ndab le'a gakno be men une'e bexa
(Lc. 10:21-22)

25 Le'a zha wa cha ndab Jesús ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo, le'a go lá
ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta ndee. Ndi mluu
ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent be me'ed. 26 Li ngok-a, Xus
na', geal le'a go li nlad gak-a.
27 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'. No na'an ton nchando'
na', nabtsa Dios nchando' na'. No na'an ton nchando' Dios Xus na', nabtsa
na' xa nak Xin xa nchando' xa, no bexa na nlad na' ulu'u na' ná ton nak
Dios ndo' bexa. 28 Utseabe itea bego na no'o be yo'o kwe'a no mzhannabe,
le'a na' gakno bega une'e lado'o bega. 29 Bin bega lak nluu na' bega, no
btsid bega ndo' na', le'a na' bcha'an nak, no na'anpa zhin nak na'. Li
ndontsa une'e lado'o bega. 30 Le'a ta ndáp na' ndo' bego wa dub ta na'anpa
bid gun bega, cuent dub yo'o ta uxaxtsa.

12

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Le'a ngol dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a
yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús ndannabe, ta we'e cha uxe'e bexa pla be
bid ten trig, cha udaw bexa-yá. 2 Le'a ncho bexa fariseo uni'í ta wa, cha
ndab bexa ndo' Jesús:
—Bwi'i go ná xta'an ndun be xmen go, ta lá nsabndo' gun bexa wizh
ne'e beuna.
3 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David dub biaj zha
na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha? 4 Le'a David uyo'o len
ni'ilad ten Dios, cha udaw xa be pan le'ay, ta lá nsabndo' gaw xa no bexa
ndeno xa, nab be ule'ay ndaw-a. 5 ¿No ni lá ndo'ol bega ndo' ley ten Dios
le'a be ule'ay wa ndun ti'in len ni'i ten Dios wizh ne'e be men, ná le'a ta
wa na'anpa dub ke? 6 Le'a na' gáp ndo' bega le'a sa ndee nat nchola dub
xa mas nsak ndo' ni'i ten Dios wa. 7 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab
Dios: "Le'a na' mas nlad ikwea' ladna bega men, ndo' lak nlad na' usa'a
bega xnab ndo' na'." Tal le'a bega yakbe'ena ta ndee wa, le'a bega lá gab
ugap ndun bexa ndee, dub ta na'anpa dub ke. 8 Le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Cha ncha'a Jesús uyo'o xa len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa.
10 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'a na. Le'a bexa fariseo
nkwa'an ná xte'e usake bexa Jesús, cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab
bexa:
—¿Syo'o gan yunyakna men dub xa gizh wizh ne'e beuna zha?

11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a dub bega ndap dub borreg, cha ula'yo'o ma len dub ge'ed wat
wizh ne'e beuna, ¿lid ya'lo'o bega ma le'aka wizh wa zha? 12 ¿Lá ini'í bega
zha le'a dub men uzhebpa mas nsak ndo' dub borreg? Ta we'e le'a beuna
syo'oka gan gakno stub xa be wizh ne'e beuna.
13 Cha ndab Jesús ndo' xa gizh dub ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá lak nak stub-a. 14 Cha
nsea'be bexa fariseo, mzhealbe bexa mbidi'izh bexa xte'e gun bexa gan gat
Jesús.

Jesús nak xa mti Dios gun ti'in ten Dios

15 Le'a Jesús mgenna ta li nlad bexa gun bexa wa, ta we'e cha mka'an
xa sa wa. No kwa'ad be men usankea tso'o xa, cha myunyakna xa itea
bexa gizh wa. 16 No uzhebpa ndab Jesús ndo' bexa lá gudi'izh bexa ton
myunyakna bexa. 17 Le'a ta wa ngok lak ndab profet Isaías polta, ndab
Dios:

18 Bwi'i bego le'a xa ndee xa ndun ti'in ndo' na',
le'a na' mti xa no nkwea' lad na' xa
no ntenno lad na' xa.
Usa na' Espíritu ten na' yoo len lado'o xa,
le'a xa gudi'izh ndo' be men,
gab xa xte'e wen ya'an bexa ndo' na'.
19 Le'a xa ni lá kuyoto'o, no ni lá kwezhat xa;
No ni na'anpa igen ti xa be nes.
20 Le'a xa wa bcha'an gak ndo' bexa kwea' ncho ladna,
bexa nak cuent dub xos ya yamer gach,
no cuent nak dub beal' ndidotsa nsayol'.
Li utsin gak xa ndo' bexa wa gast gal wizh gun xa gan
le'a be men wa wen ya'an ndo' Dios.
21 No idub ndo' gizhliyo ige' ladna be men xa.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 We'e le'a be men cha ulenno dub xabgi'i gizh wats Jesús. Le'a mbi
bxin ncho len lado'o xa wa mbin mud xa no lá na' xa. Le'a Jesús cha
myunyakna xa ndontsa na' xa no ní'i xa. 23 Le'a be men wa ngwatena'be,
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Syo'o gan gak xa ndee xin David xa ndi'izh utu'ubka Dios zha?
24 Ná le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta wa, cha ndab bexa ndo' be ltsa'a
xa:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin len lado'o be men juers ten Beelzebú,
maxu'u nibe'e be mbi bxin.
25 Le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo,
we'e le'a bexa wa yá na'antapa gak juertbe. No tal le'a be men ncho dub
gezh natal dubtsa ni'i bi le'aka kuyobe, le'a juers ten bexa idub. 26 No liga
tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa
no be mbi bxin wa iteltsa'abe, cha idub juers ten maxu'u. 27 Ndab bega
le'a na' ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers
ngontu'ub be xmen bega be mbi bxin wa zha? Ta we'e le'a ta na ndun be
xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin ndanbe'e. 28 Ná le'a na'

ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a Dios yá
ngol tiemp inibe'e len lado'o be men.
29 ’¿No xte'ema yoo gan yate dub men len lid dub xabgi'i juert, kowa'an
xa be ta ncho sa wa, tal men wa lid ned uxi xa juert wa zha? Lima syo'o
gan kowa'an xa be ta'a len lid xa juert wa.
30 ’Le'a tal ton lá nsak ladna be ta ndun na', le'a xa wa ndakloo ndo' na'.
No liga le'a tal ton na'anpa ndakno na' nyakjunt be men ndo' Dios, le'a xa
wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.
31 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ugap ndun be men no itea be ta
kwea' ní'i bexa, le'a ta wa dub ke syo'oka gan gunge' ladna Dios. Ná le'a
tal ton inisi Espíritu ten Dios, we'e le'a Dios lá gunge' ladna ke wa. 32 Le'a
tal ton inisi na' ndee, Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a ke we'e syo'oka gan
yu'u. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a ke we'e yá lá yu'uta, ni
tiemp ndee no ni tiemp ilen wa.

Be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá
(Lc. 6:43-45)

33 ’Le'a dub ya wen nsa'a sbe'en ngus wen. No dub ya na'anpa wen
nsa'a sbe'en ngus lá yoo gan gaw men. Le'a be ngus ten dub ya nluu xá ya
na-yá. 34 ¡Le'a bego xa ugap cuent be uzhib! ¿Xte'ema yoo gan gudi'izh
bega be ta wen zha, ná bega bexa ugap? Le'a ta na ncho lado'o dub men,
ta we'etsa ndadi'izh xa. 35 Le'a be men wen wa ndadi'izh ta wen, lak ta
wen ncho lado'o xa. No liga le'a bexa ugap ndadi'izh be ta ugap, lak ta
ugap ncho lado'o xa. 36 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke,
le'a itea be men iso' ndo' Dios gab bexa ná xta'an mbidi'izh bexa itea be
di'izh ugap. 37 Tal le'a bega ndadi'izh ta wen, we'e le'a Dios gab le'a bega
na'anpa ndap ke. Ná tal le'a bega ndadi'izh ta ugap, we'e le'a Dios gab le'a
bega ndapka ke.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton nak Jesús
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 We'e ncho bexa fariseo no be mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa nlad gun go dub ta uluu le'a go Dioska mtu'ub.
39 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap no ndankea bexa be ta
na'anpa ta ugeapa nak Dios. Unab bega gun na' dub ta uluu na ton nak
na', parea le'a na' lá gun ta unab bega wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id
ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta. 40 Lak uyo'o
Jonás len dub mbeal si'il chon wizh no chon te'al, no liga le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, yoo len yo chon wizh no chon te'al.
41 ’Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, we'e le'a bexa uyo'o gezh
Nínive wa gab le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive
mla'a be ta ugap nak bexa, gor na mbi'ín bexa di'izh ten Dios ta mbidi'izh
Jonás. Ná le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Jonás. 42 No gal wizh wa
le'a xagots unibe'e be men lad sur iso', gab xa le'a bega ndee ndapka ke.
Le'a xa wa uzhebpa sit uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Salomón,
be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón
wa, ná le'a bega lá nsakyo'ón ta ndab xa.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Lc. 11:24-26)

43 ’Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a ta wa cha
ncha'a sa na'an men, ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná le'a gor na lá izheal

pa yoo mbi bxin wa, 44 cha ndab mbi bxin wa: “Nsea na' le'aka ta lid na'
sa uto'o na'.” Le'a gor mtansea' mbi bxin wa, le'a lado'o men wa cuent
dub ni'i tach, ndon umbi'i nak-a no chul nsaxkwa'a-yá. 45 We'e le'a mbi
bxin wa cha ncha'gi'i stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak, cha yoo be
mbi bxin wa lado'o men wa. Cha mas kwea' yoo xa ndo' lak zha ned wa.
No liga yasea be men ugap ncho tiemp nat.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Bi li nso'yadi'izh Jesús ndo' be men, le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya'
sa wa. Ndebe bexa tso'o juer, nlad bexa gudi'izhno bexa Jesús. 47 Le'a dub
men cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go le'a xna'a go no be wit ga ndebe tso'o juer ndee nlad gudi'izhno
ga.
48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Le'a na' gáp ndo' go ná ton xa na ta ugeaka nak xna'a na' nsea be wit
na'.
49 Cha mluya'a Jesús be xmen xa ndab xa:
—Le'a bexa nde ndee nak xna'a na' no be wit na'. 50 Le'a itea bexa ndun
lak nlad Xus na' xa nsob gibe'a, bexa we'e nak wit na' no bsan na' no xna'a
na'.

13

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Bi le'a wizh wa le'a Jesús uto'o len ni'i wa, cha ncha'a xa to'o lagun
Galilea, cha usob xa. 2 We'e le'a kwa'ad be men mzhealbe wats xa, cha
ukea xa ndo' dub barco, cha usob xa. Le'a itea be men wa utebe ndo'
yo bid to'otsa nits. 3 Le'a Jesús cha mluu sian ta'a, msaktabe'e xa be ta'a,
ndab xa:
—Bla'ach bego le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid ten trig
ndo' yo. 4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a be migin
cha ulen cha udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo' yo ge', sa uxee yo. Le'a ná
wa uxax ulen, 6 parea ngol gor mna' bea le'a-yá cha mgo'ol cha ubid-a, geal
le'a-yá na'anpa wat ndi'ib lo' na. 7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich.
Ngol gor le'a gix wa ngo'ol, cha ulo xlea'-yá. 8 Parea le'a ncho-yá ulate sa
uta'a yo, cha msa'a-yá sian bid. Ncho be trig wa msa'a dub gayo'oga bid.
No ncho-yá msa'a dub chon ga'al bid. No ncho-yá msa'a dub galnti'i bid.
9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

Xta'an msaktabe'e Jesús sian ta'a be ta mluu xa
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Le'a be xmen Jesús cha ulen wats xa, cha ndab bexa:
—¿Xta'an sbe'en nsaktabe'e ga be ta'a no be ta nluu ga?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e
Dios. Ná le'a ndo' bexa xa'aga na'anpa nsa'a Dios yakbe'ena bexa-yá.
12 Le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', le'a Dios usa'a mas yakbe'ena xa.
Ná le'a tal ton lá isakyo'ón, le'a Dios slat gast ta tuzh nyakbe'ena xa wa.
13 Ta we'e li sbe'en be ta'a nsaktabe'e na' be ta nluu na' ndo' be men. Le'a
bexa nwi'i, ná lá nyakbe'ena bexa ta na' bexa. No ndo'ón bexa ta ndáp

na', ná ni lá isakyo'ón bexa-yá no ni lá yakbe'ena bexa-yá. 14 Le'a ta ndun
bexa wa nak lak ta mke'a Isaías sakndo' Dios, ndab Dios:

Ndo'ón bega-yá,
parea lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá,
parea lá ini'í bega xta'an-a.
15 Le'a be men ndee uzhebpa myak ngud lado'o na.
No lá ndo'ón bexa, no nsa'nyaw ndo' bexa.
Ta we'e lá ina' bexa, no ni lá go'ón bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
No ni na'anpa ilen bexa wats na'
utsu'u na' be ke ten bexa.

16 Cha no ndab Jesús:
—Ná le'a Dios ndun wen nyo'o ladna bego, geal le'a bega na' be ta ndee
no ndo'ón bega-yá. 17 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa mbidi'izh sakndo' Dios
no bexa wen nak uyo'o polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta na' bega nat,
ná le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón bega
nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Jesús mbidi'izh xta'an gab cuent ten xa ndas trig
(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Bla'ach bega nat ná xta'an gab ta mbidi'izh na' cuent ten xa na
ngwa'yas trig. 19 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent bexa
na ndo'ón di'izh ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be men, parea lá nyakbe'ena
bexa-yá. Cha nlen maxu'u, cha ngo'o maxu'u di'izh wa len lado'o bexa.
20 Le'a yo ge' wa nak cuent bexa nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios. 21 Ná
le'a bexa wa nak cuent dub ya trig lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa
di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na juert ncho bexa geal ndangea
ladna bexa di'izh wa, cha nla'a xa-yá. 22 Le'a yo ncho gix nso' gich wa
nak cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios, ná le'a bexa nyu' ladna be ta'a
ndo' gizhliyo ndee, no nge' ladna bexa be ta siantsa ndap xa. Le'a bexa
wa nak cuent dub trig na'an xta'an usa'a. 23 Parea le'a sa uta'a yo wa nak
cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no nyakbe'ena bexa-yá. Le'a bexa
wa wen nak cuentta be trig nsa'a dub gayo'o bid no dub chon ga'al bid no
dub galnti'i bid.

Dub cuent ten trig no be gix

24 Le'a Jesús cha msaktabe'e stub ta'a, ndab xa ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent ta ngwasea dub men ngos sbe'en
bni wen ten trig ndo' dub ble'a yo ten xa. 25 Parea ngol dub te'al gor
ndeyats be men, cha ulen dub xa ndakloo ndo' xa. Cha ngos xa be gix lá
isu'u lat be bni ten trig wa, cha nsea' xa. 26 Le'a zha ulen trig no ulenga
be bid ndo'-yá, cha no gix wa ulen lat-a. 27 We'e le'a bexa ndun ti'in sa wa
cha ngwa'yab-a ndo' xwan yo wa, ndab bexa: "Señor, ¿lid ngos ga sbe'en
bni wen ge'e ten ga ba' zha? ¿Ná nat pa uto'o be gix ncho lat-a zha?"
28 Le'a xa cha ndab: "Dub xa ndakloo ndo' na' ngos-a." Le'a bexa wa cha
unabdi'izh ndab: "¿Nlad go ya'bedib besa be gix ba' zha?" 29 Le'a xa cha
ndab: "Lá ya'dib bega-yá. Le'a tal bega ki'ib be gix ba', le'a be trig ba' no
sgi'ib. 30 Bla'a bego li junt ga'al-a gast gal zha ibele'e be bid ten trig. Zha

we'e le'a na' gáp ndo' bexa gun ti'in wa utele'e bexa ned lak be gix, cha uxi bexa gen-a, cha utso'ol bexa-yá. We'e utele'e bexa be bid ten trig wa, cha kocha'aw bexa-yá ta lid na'."

Dub cuent ten dub bid ten mostas
(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 We'e msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ta ngwasea dub bid ten mostas, ta ngos dub xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten xa. 32 Le'a ta wa dub bid ndon le'a tuzh ndo' itea be bid, parea ngo'ol-a cuent dub ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta xge'a ndas be men, gast be migin ndande'e xu'un ten na ndo' be xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Lc. 13:20-21)

33 Cha msaktabe'e xa stub ta'a, ndab xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak nyak levadur. Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a top ga'al kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent
(Mr. 4:33-34)

34 Itea be ta ndee msaktabe'e Jesús be ta'a ndo' be men, le'a xa sbe'en li mbidi'izh ndo' be men. 35 Li ngok-a lak ndab dub xa uyo'o polta sakndo' Dios, ndab xa:

Sbe'en usaktabe'e na' be ta'a,
gor na gudi'izh na' ndo' be men.
Gáp na' be ta uga'ach nak,
be ta'a ni dub men gol ini'í idub ncho gizhliyo.

Jesús mbidi'izh xte'e gab cuent ten trig no gix

36 Cha mla'a Jesús be men wa, cha uyo'o xa len dub ni'i. Le'a be xmen xa cha no ulen wats xa, ndab bexa:
—Bidi'izh ga ná xte'e nak ta msaktabe'e ga wa cuent ten gix ncho ge'e wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa ndas bni wen wa, le'a ta wa Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 38 Le'a ge'e wa le'a ta wa ndo' gizhliyo ndee. Le'a bni wen wa le'a ta wa bexa nibe'e Dios. Le'a be gix wa, le'a ta wa bexa nibe'e maxu'u. 39 Le'a xa ugap wa xa ngos gix wa, le'a ta wa maxu'u. Le'a gor utele'e bexa trig wa, le'a ta wa zha idub tiemp ndee. Le'a bexa utele'e be ta wa, le'a bexa wa be angel ten Dios. 40 Le'a lak igi'ib be gix no yol'-a, liga gak-a gal zha idub tiemp ndee. 41 Le'a gal zha wa le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, utu'ub be angel ten na' utele'e itea bexa ugap nak no bexa nki'il be men gun ta ugap. 42 Le'a be angel wa cha utsa'ab bexa ndo' gi', sa go'on bexa no gast ndeay bexa gaw bexa tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa. 43 We'e le'a bexa wen wa iluu cuent xe'a wizh sa nibe'e Dios Xus beuna. Bego na ndap ncha' na, ¡bla'ach bego ta ndáp na' ndee!

Dub cuent ten dub ta nsak mzhe'al dub men

44 'No lak nibe'e Dios nak cuentta dub ta uzhebpa nsak ngachyo'o ndo' dub yo. Le'a gor mzhe'al dub men-a, cha mkachko xa-yá le'aka sa wa. Cha nten ladna xa nsea' xa, ngwa'udo'o xa iteanak ta ndap xa, cha usi'i xa yo wa.

Dub cuent ten perla

45 ’No le'a lak nibe'e Dios nak cuent ta ngwasea dub xa nsi'i uti'ix be
ta'a, nkeseakwa'an xa be perla wen isi'i xa. 46 Le'a gor na mzheal xa dub
ná ndon le'a nsak, cha ngwa'udo'o xa iteanak be ta ndap xa, cha usi'i xa
perla wa.

Dub cuent ten red nsen be men mbeal

47 ’No le'a lak nibe'e Dios nak lak ndanno be men dub red ntsa'ab bexa
ndo' nits, nsen-a isando' mbeal. 48 Le'a gor nzhea-yá cha ngo'o bexa-yá
to'o nits. Cha nsob bexa sa wa nti xa be mbeal wen wa ngocha'aw xa len
zhum. Le'a bema lá isu'u wa ngote bexa dub lad. 49 No liga gak-a gal zha
idub tiemp ndee. Le'a be angel ten Dios ilen ko'o bexa ugap lat bexa wen.
50 Cha utsa'ab be angel bexa ugap wa ndo' gi'. Cha go'on bexa no gast
ndeay bexa gaw bexa, tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.

Dub cuent ten be ta nsak, be ta kub no be ta gox

51 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' be xmen na ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega iteanak ta ndáp na' ndee zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Besa nyakbe'ekana-yá, Señor.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa ntsid ley ten Dios le'a gor na nyakbe'ena bexa lak nibe'e
Dios be men, le'a bexa wa nak cuent dub xwan ni'i ngote be ta nsak ten
xa sa nchocha'aw-a, be ta kub no be ta gox.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús be ta na li msaktabe'e xa be ta'a wa, cha
nsea' xa. 54 Le'a zha ulaya' xa gezh Nazaret sa ngo'ol xa, cha usaxan nluu
xa be men len ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a be men cha ngwanseana
xte'e ndadi'izh xa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Pa mtsid xa ba' be ta ndák xa zha? ¿No xte'ema ndun xa be uyon wa?
55 ¿Na'anpa xa ndee xin carpinter wa zha? ¿Na'anpa Marí nak xna'a xa
zha? ¿No na'anpa wit xa Jacob no Kosé no Simón no Judas? 56 ¿Na'anpa
be bsan xa ncho lat beuna gezh ndee zha? ¿Xte'ema ndák xa ta wa zha?
57 We'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab Jesús, ná le'a Jesús cha ndab
ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. Parea le'a
bexa lazh xa no bexa ncho ta lid xa na'anpa ndap mod ndo' xa.
58 Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa ke na lá ngungea ladna bexa
ta ndadi'izh Jesús.

14

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Le'a tiemp we'e le'a Herodes xa nibe'e sa wa mbi'ín be ta ndun Jesús.
2 Cha ndab Herodes ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa:
—Le'a Jesús wa le'a nak Juan xa ulalea' be men wa mbangal ndo' gealgut.
Ta we'e ndap xa juers ndun xa be uyon wa.
3 Le'a mas polta le'a Herodes unibe'e ndo' be xmen na isen bexa Juan,
cha uxi bexa Juan caden, no uke'a bexa Juan litgi'ib. Li mbin xa ke
ten Herodías xagots ten Julip wit Herodes, 4 geal le'a Juan ndabla ndo'
Herodes:

—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu Herodías.
5 Ta we'e le'a Herodes nlad gut Juan, parea le'a xa nzheb ndo' be men
le'a bexa itea ndab le'a Juan dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. 6 Le'a ngol
dub wizh ngol lea' Herodes, le'a xa ulo dub gast. Le'a sa wa uto'o xingots
Herodías mbilndats xa ndo' ga'al bexa nde ndo' gast wa. Le'a Herodes cha
uzhebpa ngol ladna xte'e mbilndats nagots wa, 7 cha ndab Herodes ndo'
xa:
—Nsobwi'i Dios usa na' guni'i xta'an inab lu.
8 Le'a nagots wa cha ndab ndo' Herodes lak ndabla xna'a na wa:
—Nat bsa'a ga gek Juan xa ulalea' be men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
9 We'e le'a Herodes cha uban myo'o ladna. Parea ke na ndab xa le'a Dios
nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo' mes ta ndab xa wa, ta we'e
unibe'e xa ndo' be xmen xa usa'a bexa gek Juan, 10 ndab xa ya'labto'og
bexa gen Juan len litgi'ib. 11 Cha myo'o bexa gek Juan uxo'ob-a ndo' dub
plat, cha msa'a xa-yá ndo' nagots wa. Le'a xa wa cha ngwa'usa'a-yá ndo'
xna'a na. 12 Le'a be xmen Juan cha ulen, cha mbi'i bexa Juan mka'ach
bexa xa. Cha ngwa'yab bexa-yá ndo' Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ukea xa ndo' dub barco ncha'a xa
dub sa na'an men. Ná le'a gor na mbi'ín be men pa ncha'a Jesús, cha uto'o
bexa be gezh ncha'a ndats bexa sa ncha'a Jesús. 14 Le'a sa wa le'a gor ula'
Jesús ndo' barco wa cha uni'í xa kwa'ad be men wa, cha mlats ladna xa
bexa. Cha myunyakna xa be men gizh nde lat bexa wa. 15 Le'a ngol gor
uzhelapa le'a be xmen Jesús cha ubii wats Jesús, cha ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa na'anpa ncho men, no nat yá uzhela. Gud go ndo'
bexa kwa'ad ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be gezh ba'.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa juerska ya'be bexa. Ndi bsa'a bego ta gaw bexa.
17 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan no stoptsa mbeal.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseano bega-yá sa ndee.
19 Cha ndab xa ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' gixgi. Cha usen
xa isaga'ay pan wa no itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a xa xno
ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan sian ble'a, cha msa'a xa-yá ndo' be xmen
xa. Le'a bexa cha mtse'a-yá ndo' be men. 20 Le'a itea bexa wa udaw gast
plo mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha mtele'e stibtop zhum byux be
ta mya'an sobr wa. 21 Le'a lat bexa li udaw wa pa dub ga'ay mil xabgi'i,
parea na'anpa iga'ab be xagots no be me'ed.

Jesús usea ndo' nits
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco ba', cha wa'ned bega ndo' na' stub to'o
nits ba'.
Ndalen wa le'a Jesús ndab ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa. 23 Le'a
gor na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet ngwa'yadi'izhno
Dios. Le'a gor na nseala te'al le'a Jesús nab nso' sa wa. 24 Le'a gor we'e
le'a barco sitla ncha'a tol-la ndo' nits. Le'a be golp ten nits uzhebpa nke'a

las barco, no le'a mbi uzhebpa nlen ndo' nits lad ndo' barco. 25 Ngol gor
yamer gat xe'a, le'a Jesús nchasea ndats ndo' nits, ncha'bii xa sa ncha'be
bexa wa. 26 Le'a be xmen Jesús cha uni'í xa nsea xa ndo' nits, cha mzheb
bexa no uge' ndab bexa:
—¡Le'a ta ba' dub ta uxin!
27 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.
28 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, tal le'a go Jesús, unibe'e ga gal na' wats ga ndo' nits ba'.
29 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¡Utsea!
Le'a Pedr cha ula' ndo' barco nchasea ndats ndo' nits, ncha'a xa wats
Jesús. 30 Parea ngol gor uni'í Pedr lita nso' mbi si'il wa, cha mzheb xa.
Cha usaxan ncha'layo'o xa len nits. Cha utezhat xa ndab xa ndo' Jesús:
—¡Señor, utsealo'o ga na'!
31 Cha bi le'a gor wa le'a Jesús cha mkea ya'a na, cha usen xa ya'a Pedr.
Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Ndidotsa nge' ladna lu na'! ¿Xta'an lá ndangea ladna lu na' zha?
32 Le'a gor na ukea Jesús no Pedr ndo' barco wa, le'a mbi wa cha uleas.
33 We'e le'a bexa nde ndo' barco cha ngwankea Jesús, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go nak Xin Dios.

Jesús myunyakna bexa gizh sa nsalea' Genesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Le'a bexa cha utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret.
35 Le'a gor uni'í be men le'a Jesús nkesea sa wa, cha mtu'ub bexa men
ngwa'yab-a ndo' bexa ncho idub gangeak sa wa. We'e cha ulenno be men
itea bexa gizh wats Jesús. 36 Cha unab bexa ula'a xa masa ndats xab xa
ugal bexa gizh wa. Le'a itea bexa na li ngal xab Jesús wa cha myaknabe.

15

Ta ndanno bzhi'ik be men cuent ten Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Tso'o wa le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo uto'o gezh Jerusalén
ncha'be wats Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
2 —¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu be costumbr mcha'an be usan gox
polta? Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa parea na'anpa na'a bexa lak
nibe'e costumbr wa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an lá ndun bega lak nibe'e ley ten Dios, ndi ndankeatsa bega be
costumbr ten le'aka bega? 4 Le'a Dios unibe'e ndab: “Wankea bega xus
bega nsea xna'a bega.” No ndab xa: “Le'a tal ton kwea' iní'i ndo' xus na
natal ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat.” 5 Ná le'a bego ndi ndab le'a
tal ton gab ndo' xus na natal ndo' xna'a na “le'a itea ta ndi'izh gakno na'
bega wa, le'a ta wa ndi usa na' ndo' Dios”, 6 we'e le'a xa wa yá na'antapa
juerska gakno xus na no xna'a na. Li nla'a bega ta unibe'e Dios, ndankea
bega ndi sbe'en costumbr ten bega. 7 Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná
bega ugap nak. Ugeaka ndab Isaías sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak
nak bego:

8 Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',

parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
9 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.

10 We'e le'a Jesús cha utezh be men kwa'ad wa, ndab xa:
—Bla'ach bego ta gáp na' ndee. No byakbe'ena bega-yá. 11 Le'a be ta ndaw be men na'anpa le'a ndun bzhi'ik lado'o be men. Ndi ta ugap ndadi'izh be men le'a ndun bzhi'ik bexa.
12 Cha ulen be xmen Jesús wats xa, ndab bexa:
—¿Uni'í go le'a bexa fariseo ngokloo gor na mbi'ín bexa ta li ndab go wa?
13 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa nak cuent dub ya na'anpa ngas Xus na' xa nsob gibe'a, le'a gal dub wizh le'a xa kib-a. 14 Bla'a bega bexa, le'a bexa cuent dub xa lá na' ncha'ano stub xa lá na'. Le'a tal li go'o dub xa lá na' stubga xa lá na', le'a bexa itop sla'yo'o len dub ge'ed.
15 Le'a Pedr cha ndab:
—Bluu ga xte'e nak ta msaktabe'e ga wa ndo' besa.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp na' zha? 17 ¿Lá nyakbe'ena bega zha le'a ta ndaw dub men ncha'a len xa, cha ncha'aga-yá len letrina? 18 Ná le'a ta ugap ndadi'izh be men wa lado'oka xa nto'o. Cha ndun bzhi'ik-a xa ndo' Dios. 19 Le'a len lado'o be men nto'o be ta ugap ndanbe'e bexa. Ta we'e ncho xa ndut men. No ngal xa xa ten stubga men. No ndun xa ta ugap ltsa'a ta li nak wa. No ndun xa gealwa'an no gealkwi'in. No nisi xa be ltsa'a xa. 20 Le'a itea be ta ugap ndee ndun bzhi'ik bexa cuent ten Dios. Parea ta na lá una'a dub xa lak nibe'e bexa wa cha gaw xa, le'a ta wa na'anpa gun bzhi'ik xa cuent ten Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mge' ladna Jesús
(Mr. 7:24-30)

21 Cha uto'o Jesús ncha'a xa dub sa gax gezh Tiro no gezh Sidón. 22 We'e le'a dub xagots ncho sa wa dub xa Canaán ulen wats Jesús, uge' ndab xa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go na'! Le'a xi'ín gots na' ncho mbi bxin len lado'o na uzhebpa kwea' nsak xa.
23 Ná le'a Jesús ni lá ika'ab ndo' xa. Le'a be xmen Jesús cha ulen wats xa, cha ndab bexa:
—Gud go ndo' xa ba' ya' xa, le'a xa uzhebpa ndun ruid nsenkea xa tso'o beuna.
24 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios mtu'ub na' gakno na' bexa Israeltsa, bexa nak cuent be borreg ula'.
25 Parea le'a xagots wa ubii, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—¡Señor, gokno ga na'!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa utsin nak ulat besa pan ndo' be me'ed, cha usa'ab besa-yá ndo' be mbek.
27 Le'a xagots wa cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be mbek ndaw be ta'a nlate xan mes ten xwan ma.
28 Le'a Jesús cha ndab:

—Xagots, uzhe'eb nge' ladna lu na'. Nat gak ta nlad lu.
Bi le'a gor wa le'a xingots xa wa cha myakna.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh

29 Le'a Jesús cha uto'o sa wa ncha'agal xa to'o lagun Galilea. Cha ukea
xa dub bet, cha usob xa. 30 We'e le'a kwa'adpa men ulen wats xa, nseano
bexa bexa lá yoo gan isea, no bexa lá na', no bexa lá yoo gan gudi'izh,
no bexa moch, nsea kwa'adta bexa gizh. Cha mte bexa bexa gizh wa ndo'
Jesús, cha myunyakna Jesús bexa. 31 Le'a be men wa ngwanseanabe gor
uni'í bexa le'a bexa lá yoo gan gudi'izh wa ndadi'izhla, no bexa moch wa
myaklana, no bexa lá yoo gan isea wa utsinla nsea, no bexa lá na' wa
nwi'ila. No ndab be men le'a Dios ten bexa Israel uzhe'eb dub Dios juert.

Jesús mgaw dub dap mil xabgi'i
(Mr. 8:1-10)

32 Cha utezh Jesús be xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' nlats ladna be men kwa'ad ndee, le'a bexa wizh nyonla nde
wats na', parea lá ndapta bexa ta gaw na. Le'a na' lá nlad utu'ub na' bexa
lba'atsa lá gaw bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid na.
33 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata men kwa'ad ba'? Le'a sa ndee
sit nde be gezh.
34 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan nsea stapla mbeal byux.
35 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo. 36 Cha usen
xa isaga'ad pan nsea be mbeal wa, cha msa'a xa xno ndo' Dios, no ule'a
xa be ta wa sian ble'a. We'e msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, utse'a bexa-yá
ndo' be men wa. 37 Le'a be men wa itea udaw gast plo mzhea bexa. Cha
mtele'e be xmen Jesús sga'ad zhum byux be ta mya'an sobr. 38 Le'a lat
bexa udaw wa ncho pa dap mil xabgi'itsa, parea na'anpa iga'ab be xagots
no be me'ed. 39 Cha ndab Jesús ndo' be men ya'be bexa. Cha ukea xa ndo'
barco wa ncha'a xa dub sa gax gezh nsalea' Magdala.

16

Be men unab dub ta uluu ton nak Jesús
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

1 Le'a pla bexa fariseo no bexa saduceo ulen wats Jesús, nlad bexa gun
bexa preb Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho uzhe le'a gibe'a ba' nane na', cha ndab bego le'a ge'a na'anpa
ila' gi. 3 No ncho tempran le'a gibe'a ba' nane na' no nde xkaw, cha ndab
bega nat ila' gi. ¡Bego nluu cuentta xa wen ná bega ugap nak! Nyakbe'ena
bega xte'e nak be ta na' bega gibe'a ba', ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun
Dios tiemp nat. 4 Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap no nkwa'an
bexa be ta na'anpa ta ugeapa nak Dios. Ndab bega gun na' dub ta uluu na
ton nak na', parea le'a na' lá gun ta ndab bega. Ndi ini'ítsa bega le'a na'
iti'id ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
Cha mla'a Jesús bexa, cha ncha'a xa.

Ta nluu bexa fariseo wa cuent nak levadur
(Mr. 8:14-21)

5 We'e le'a Jesús nsea be xmen xa utakea stub to'o nits, parea myalad
bexa ngo'o bexa pan gaw bexa. 6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo
no levadur ten bexa saduceo.
7 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Li ndab xa ba' geal le'a beuna lá ngo'o pan.
8 Le'a Jesús cha mgenna ta li ndanbe'e bexa wa, cha ndab xa:
—¿Xta'an lba'a nyu' ladna bega le'a bega lá no'o pan zha? ¡Ndidotsa
nge' ladna bega na'! 9 ¿Bi lá nyakbe'ena bega be ta uni'í bega uyo'o wa
zha? ¿Ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na' ga'ay pan udaw ga'ay mil
xabgi'i wa, no plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha we'e zha? 10 ¿No
ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na' dub ga'ad pan udaw dub dap mil
xabgi'i zha, no plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha? 11 ¿Xta'an
lá nyakbe'ena bega le'a na' na'anpa ndadi'izh cuent ten pan gor ndáp na'
gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo no levadur ten bexa saduceo
zha?
12 Le'a bexa wa cha myakbe'ena le'a Jesús na'anpa ngab gap bexa cuent
nsea levadur ten pan. Le'a xa ndi ndab gap bexa cuent nsea ta nluu bexa
fariseo nsea bexa saduceo.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Le'a gor na ulaya' bexa gax dub gezh nsalea' Cesarea Filipo, le'a Jesús
cha unabdi'izh ndo' be xmen na, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
14 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak Juan xa ulalea' be men. No ncho
bexa ndab le'a go nak Elí. No nchoga bexa ndab le'a go Jeremías, natal
stubga xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Le'a bego zha xte'e gab ton nak na'?
16 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo Xin Dios nban.
17 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Simón xin Jonás, uzhebpa wen yoo ladna lu, le'a ta ndab lu na'anpa
men mluu ndo' lu, ndi Xus na' xa ncho gibe'a mluu-yá ndo' lu. 18 Le'a lu
nsalea' Pedr. Le'a ndo' ge'da'a ndee kwe dub xkwa'a men gungea ladna
na'. Le'a juers ten gealgut na'anpa gun gan ndo' bexa wa. 19 Le'a na' le'a
uso' lu gak lu xa yansu bexa le'a Dios nibe'e. Le'a itea be ta inibe'e lu ta
lá gun bexa, le'a ta wa nokaga Dios lá ula'a. No liga itea be ta inibe'e lu
gun bexa, le'a ta wa ta na nokaga Dios inibe'e li gak.
20 Le'a Jesús cha unibe'e ndo' be xmen na na'anpa gab bexa ndo' ni dub
men le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

21 Le'a zha we'e usaxan Jesús ndadi'izh ndo' be xmen na le'a xa juerska
ya' Jerusalén, ndab xa:

—Le'a Jerusalén wa le'a bexa gox nsak nsea be ule'ay nibe'e nsea be mech ten ley ugap gunno na'. No gut bexa na', parea le'a wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.

22 We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub lad, cha uteyo Pedr xa, ndab Pedr:

—¡Na'anpa li gak-a, Señor! ¡Le'a Dios lá ula'a li yasea ga!

23 Ná le'a Jesús cha myach mwi'i ndo' Pedr, ndab xa:

—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh cuent maxu'u, lá nlad lu gun na' ta nlad Dios. Le'a lu lá ndanbe'e lak ndanbe'e Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be mentsa.

24 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa iteanak ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o na'. 25 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat geal ndangea ladna xa na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 26 Tal le'a dub men ndap iteanak be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak perdid gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in iteanak be ta ndap xa wa zha? Le'a be ta wa na'anpa ugal isi'i xa gealnaban ten xa. 27 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilenno xe'a si'il ten Dios Xus na' no be angel. Cha kixga na' ika'a kad dub men be ta mbin xa. 28 Le'a na' gáp ndo' bego le'a ncho bega nde ndee na'anpa gat gast ini'í bega le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilen inibe'egal.

17

Jesús mtixndo'
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr no Jacob no Juan wit Jacob, ukea bexa dub bet ga'ap sa na'an men. 2 Le'a sa wa le'a Jesús mtixndo' ndo' ga'al bexa wa, le'a ndo' Jesús myak cuent xe'a wizh no xab xa ndon mbe mna' cuent xe'a. 3 Zha le'a sa wa mlundo' Moisés no Elí ndeyadi'izhno Jesús. 4 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Señor, uzhebpa wen nde beuna sa ndee. Tal go nlad gunde'e besa chon ramad: dub-a ná ten go, le'a stub-a ná ten Moisés, nsea stub-a ná ten Elí.

5 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr, cha ulen dub xkaw msu xe'a idub sa ndebe bexa. Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:

—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna xa no ntenno lad na' xa. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.

6 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha msaxib bexa gast ndo' yo ngol xtuzh bexa, no uzhebpa mzheb bexa. 7 Le'a Jesús cha ubii gax wats bexa, cha mgal Jesús gek bexa, cha ndab xa:

—Goso' bega, lá izhebta bega.

8 Le'a gor na mwi'i bexa yá na'anla ton ndebe sa wa. Le'a Jesús nabla nso'.

9 Le'a gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta li uni'í bega wa, gast gor ibangal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab:

—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí ned ilen, we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios zha?

11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa list kwe be men. 12 Le'a na' gáp
ndo' bego, le'a Elí wa mbi'idla. Ná le'a be men lá igondo' xa, ndi ugap
mbinno bexa xa lakta nlad bexa. No liga gunno bexa na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo.
13 We'e le'a be xmen Jesús myakbe'ena le'a Jesús mbidi'izh cuent ten
Juan xa ulalea' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i nsak gizhkaw
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na mla'ncha' bexa sa nde be men kwa'ad, le'a dub xabgi'i cha
ulen wats Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús ndab xa:
15 —Señor, blats ladna go xi'ín na', le'a me'ed uzhebpa kwea' nsak
gizhkaw. Sian biaj nlayat me'ed ndo' gi' no ndo' nits. 16 Le'a na' ngwa'nola
me'ed ndo' be xmen ga, ná le'a bexa lá ngun gan yakna me'ed.
17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Uzhe'eb ngud nak bega no ndidotsa nge' ladna bega Dios. ¿Ploxá
tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega zhaga?
Utseano bega me'ed ba' sa ndee.
18 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin ncho lado'o me'ed bgi'i wa. Le'a mbi
bxin wa cha uto'o, cha bi le'a gor wa myakna me'ed wa.
19 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen wats Jesús, unabdi'izh bexa ndo'
Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub besa mbi bxin wa zha?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios. Le'a na' gáp ndo' bega tal le'a
bega nge' ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas, le'a bega sunka gan
gab ndo' bet ndee: "Bxo'on sa ndee, wa' sa ba'"; le'a bet cha uxo'on. Tal
le'a bega li ige' ladna Dios, le'a bega itea ta'a sunka gan. 21 Parea le'a be
ltsa'a mbi bxin ndee lá yoo gan ito'o xaga'. Nki'in lá gaw bega dub tiemp
no mas gudi'izhno bega Dios ndontsa sla'a be mbi bxin wa be men.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Le'a dub wizh zha ndencho bexa wa Galilea, le'a Jesús ndabgal ndo'
be xmen na:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
23 Le'a bexa wa cha gut na', parea le'a wizh yon le'a na' ibangal.
Le'a bexa wa cha uzhebpa uban myo'o ladna.

Jesús utix med ten ni'i ten Dios

24 Le'a bexa wa cha ncha'agal gezh Capernaum. We'e le'a bexa na nka'a
med ten ni'i ten Dios ulen ndo' Pedr, ndab bexa:
—¿Nkix mech ten bega med ndanti'in bexa ni'i ten Dios zha?
25 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nkixka-yá.
Ngol gor uyo'o Pedr len ni'i, le'a Jesús ned uní'i ndo' Pedr, ndab xa:
—¿Xte'e nsak lu, Simón? Le'a bexa ndon le'a nibe'e ndo' gizhliyo, ¿ton
ndo' ná ndun bexa cobr be med zha? ¿Ndo' bexa lazh xa nate ndo' bexa
nto'o sit?
26 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Ndo' bexa nto'o sit ndun bexa cobr.
Le'a Jesús cha ndab:

—Ta ugeaka le'a bexa lazh xa nibe'e wa na'anpa juerska kix ta wa.
27 Parea ndontsa lá gakloo bexa, wa' to'o lagun, cha btsa'ab gibganch ndo'
nits wa. Le'a mbeal ned isen-a, le'a to'o ma wa izheal lu dub med. Cha
bi'i-yá wa'tix ta ten itop beuna.

18

¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

1 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
2 Le'a Jesús cha utezh dub me'ed, cha mso' Jesús me'ed tlaw bexa. 3 Cha
ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega lá yak lak nak be me'ed, le'a bega
lá yoo gan yate lat bexa le'a Dios nibe'e. 4 Ta we'e le'a tal ton yak tuzh
ndo' Dios lak nak dub me'ed ndee, le'a xa wa mas nsak lat bexa le'a Dios
nibe'e. 5 Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed nak cuent
me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

6 'Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa
wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub ge' si'il gen na, cha
utsa'ab be men xa sa mas wat len nitsdo'o. 7 Pro'ob be men nde ndo'
gizhliyo isabgix ndo' ta ugap. Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta
ugap, parea uzhebpa pro'ob bexa le'a utsabgix stubga men.
8 'Ta we'e tal le'a dub ya'a bega natal dub xo'o bega utsabgix bega,
ulobto'og bega-yá cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios moch
bega, ndo' ndap bega itop ya'a bega nsea itop xo'o bega ya' bega ndo' gi'
nunk lá yu'u. 9 No tal le'a dub ngusndo' bega utsabgix bega, ulo'o bega-yá
cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios dubtsa ngusndo' bega,
ndo' itop ngusndo' bega ya' bega ndo' gi' infierno.

Dub cuent ten dub borreg ula'
(Lc. 15:3-7)

10 'Bla'ach bega lá uxelad bega ni dub men ndangea ladna na' lak dub
me'ed. Le'a na' gáp ndo' bego le'a be angel ndeso' ula'ach bexa wa idub
tiemp nde wats Xus na', xa nsob gibe'a. 11 Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ndalte'ezh na' bexa ula', bexa sit nak wats Dios, ndontsa gap
bexa gealnaban ndo' Dios.
12 '¿Xá nsak bega zha? Tal le'a dub xabgi'i ndap dub gayo'o borreg, cha
ila' dub ma, ¿lid ula'a xa isadap ga'al ncho ti'in bdap ma, cha ndi ya' xa be
ge'e ya'kwa'an xa ma li ula' wa? 13 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a gor mzheal
xa ma, le'a xa mas itenno ladna ma ula' wa ndo' isadap ga'al ncho ti'in
bdap bema na'anpa ila'. 14 No liga le'a Dios Xus beuna xa nsob gibe'a lá
nlad isabgix ni dub bexa ndangea ladna na'.

Nsabndo' gunge' ladna beuna ndo' ltsa'a beuna
(Lc. 17:3)

15 'Tal dub ltsa'a ga ugap gunno ga, cha wa'yadi'izhno ga nab xa. Tal xa
nsakyo'ón ta ndab ga wa, le'a ga mbinka gan mchealtsa'a xa wa. 16 Ná tal
le'a xa lá isakyo'ón ta ndab ga, bi'i ga stub xa natal stop xa ndontsa no
bexa gab ndo' xa ná xta'an ta ugap mbin xa. 17 Tal le'a xa wa lá isakyo'ón
ta ndab bexa wa, cha gab ga-yá sa nzhealbe bexa nak xmen na'. No binno

bega xa cuent dub xa lá nchando' Dios natal cuent dub xa ugap nsen med
nkix be men ndo' Roma.
18 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a ta na lá nla'a bega gun be men ndo' gizhliyo
ndee, le'a ta wa no Dios lá ula'a gun bexa wa. No liga ta na nsa'a bega
di'izh gun be men ndo' gizhliyo, le'a ta wa no Dios usa'a di'izh gun bexa.
19 'No gáp na' stub biaj, tal le'a top bega dubtsa gudi'izh inab dub ta'a
ndo' Xus na' xa nsob gibe'a, le'a xa sa'aka ta inab bega wa. 20 Le'a sa nde
top xa natal chon xa nak xmen na', le'a na' no nso' tlaw bexa sa wa.
21 Le'a Pedr cha ulen wats Jesús cha unabdi'izh Pedr, ndab xa:
—Señor, ¿plo biaj nsabndo' gunge' lad na' ndo' dub ltsa'a na' tal xa ugap
gunno na' zha? ¿Nati ga'ad biaj?
22 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na'anpa gáp na' ga'adtsa biaj gunge' ladna lu ndo' xa, le'a na' ndi gáp
gast chon ga'al ncho ti'i ga'ad biaj gunge' ladna lu ndo' xa.

Dub cuent ten top bexa nsa'ab med

23 'Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ndun dub rey nibe'e, gor na
nlad xa ini'í xa ná plo med nsa'ab be xmen xa ndo' xa. 24 Le'a gor na ti'i
usaxan rey ndun ta wa, cha nseano bexa dub xmen rey uzhebpa sian mil
med nsa'ab ndo' rey. 25 Le'a xa wa na'anpa ndap xta'an kix xa, ta we'e le'a
rey wa unibe'e ndo' be xmen na udo'o bexa xa nsa'ab med wa no xagots
ten xa no be xin xa no iteanak be ta ndap xa wa, ndontsa kix xa med wa.
26 We'e le'a xa wa cha msaxib ndo' rey, ndab xa: "Señor, kweas go dub
nde'ep le'a na' skixka itea med wa." 27 Le'a rey cha mlats ladna xa wa,
mbinge' ladna rey ta li nsa'ab xa wa, cha mxa'ak rey xa. 28 Parea le'a gor
uto'o xmen rey sa wa, mzhe'al xa stubga xmen rey nsa'ab dub tuzh med
ndo' xa. Cha usen xa gen xa wa nkeutsebe xa-yá, cha ndab xa: "¡Utix ta
nsa'ab lu ndo' na'!" 29 Le'a xa nsa'abga wa cha usaxib, ndab xa: "Kweas ga
dub nde'ep le'a na' skixka itea-yá." 30 Ná le'a xa wa lá ngunge' ladna, cha
ndi ngwa'uke'a xa xa nsa'ab med wa litgi'ib gast kix xa ta nsa'ab xa wa.
31 Le'a gor na uni'í stapla be xmen rey ta li mbin xa wa, cha uzhe'eb uban
myo'o ladna bexa. Cha nsea'beyab bexa ndo' rey ta li ngok wa. 32 Le'a rey
cha utezh xa na li mbin wa, cha ndab xa ndo' xa: "¡Uzhebpa ugap nak lu!
Le'a na' mbinge' ladna iteanak be ta nsa'ab lu ndo' na' na'anpa ikix lu-yá,
geal le'a lu li unab ndo' na'. 33 ¿Lid no lu nsabndo' ilats ladna ltsa'a lu wa
zha, lak mlats lad na' lu?" 34 Le'a rey cha ngokloo cha unibe'e xa ndo' be
soldad ten xa utsaksi bexa xa wa gast kix xa itea be med nsa'ab xa.
35 No ndab Jesús:
—Le'a Xus na' xa nsob gibe'a noga li gunno bego tal le'a bega lá gunge'
ladna ndo' be ltsa'a bega idub ncho ladna bega be ta ugap ndanno bexa
bega.

19

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta wa, cha mka'an xa Galilea ncha'a xa Judea
stub to'o yowbe'e Jordán. 2 Le'a sa wa le'a kwa'adpa men usankea tso'o
xa, cha myunyakna Jesús bexa gizh sa wa.
3 We'e le'a pla bexa fariseo ulen wats Jesús, nlad bexa gab Jesús dub ta
lid le'a nak, ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots ten na, tal xa lá nsak ladna xta'anla
dub ta ndun xa zha?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Lá ndo'ol bega zha sa nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Dios le'a mbinde'e
xabgi'i no xagots zha ned wa? 5 Cha ndab Dios: "Ta we'e ula'a xabgi'i xus
na no xna'a na zha na ika'a xa xagots ten xa. Le'a cuent ten Dios le'a itop
xa wa yak dubtsa men." 6 Le'a bexa wa dubtsa men myak, yá lid topta xa.
Ta we'e gáp na' le'a bexa mchealte Dios, lá nsabndo' dub men uteltsa'a
bexa.
7 Le'a bexa fariseo wa cha unabdi'izhgal ndab:
—¿Xta'an ndab ley mke'a Moisés zha le'a dub xabgi'i syo'o gan ula'a
xagots ten na, tal ned usa'a xa dub git ndo' xagots, gab-a le'a xa ula'a xa
wa?
8 Le'a Jesús cha ndab:
—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e mke'a Moisés syo'o gan li ula'a
bega xagots ten bega. Ná le'a zha ned na'anpa li ngak-a. 9 Le'a na' gáp
ndo' bego le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa stubga
xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i ika'aga
xagots wa, le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios. Ná le'a tal ton dub xagots
ndap xabgi'i ugal stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.
10 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Tal li nsabndo' lá ula'a xabgi'i xagots ten na, mas wen na'anpa
ukwa'an xa xagots.
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa itea xabgi'i uxik lá ukwa'an xagots, ndi ncho bexa li msa'a
Dios nak bexa. 12 No ncho be xabgi'i lá ukwa'an xagots geal le'a zha
ndalkata xa lá yoo gan gap xa xin xa le'a xa lá utsin nak. No ncho be
xabgi'i le'aka be men li ndazha'a xa. No ncho be xabgi'i lá ukwa'an xagots
ndontsa mas gun xa ti'in ten Dios. Le'a tal ton bexa na syo'o gan li gun,
le'a bexa nsabndo'ka li gun ta wa.

Jesús nsea be me'ed
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulenno be me'ed ten na wats Jesús, ndontsa uxo'ob
Jesús ya'a na gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be me'ed. Le'a be xmen
Jesús cha uteyo bexa nseano be me'ed wa. 14 Ná le'a Jesús cha ndab ndo'
be xmen na:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bega gi'id be me'ed, le'a
sa nibe'e Dios wa yate bexa yak lak nak be me'ed ndee.
15 Cha mxo'ob xa ya'a xa gek be me'ed wa, we'e cha nsea' xa.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Le'a dub xabgi'i cha ulen wats Jesús unabdi'izh xa ndo' xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an dub ta wen gun na' ndontsa no na' gap gealnaban
ndo' Dios, ta nunk lá idub zha?
17 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen ndo' gizhliyo,
ndon nabtsa Dios wen nak. Parea tal le'a lu nlad gap gealnaban ta nunk
lá idub, bxobgek ndo' be ta nibe'e Dios.
18 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'anma be ta unibe'e Dios gun na' zha?
Le'a Jesús cha ndab:

—Lá gut lu men. Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. 19 Wankea xus lu nsea xna'a lu. Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.

20 Le'a xabgi'i wa cha ndab:

—Iteanak ta ndab go wa ndunka na' idub zha tuzhta na'. ¿Xta'an ndun jwalt gun na'?

21 Le'a Jesús cha ndab:

—Tal lu nlad gak lak nlad Dios, bya' cha bdo'o itea be ta ndap lu, cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a ndo' Dios. Cha utsea usankea tso'o na'.

22 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa, cha uban myo'o ladna xa, cha nsea' xa, le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.

23 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Le'a na' gáp ndo' bega uzhe'eb ugan yate dub xa rik sa nibe'e Dios. 24 Stub biaj gáp na'-yá: ndi mas lid bid itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik dub xa nibe'e Dios.

25 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha uzhebpa ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios zhaga?

26 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa ndab xa:

—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent ten Dios itea ta'a syo'oka gan.

27 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o ga. ¿Ta we'e xta'an ika'a besa zha?

28 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a gal dub wizh yuncha'aw Dios iteanak be ta'a, zha na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iso'ob wats Dios sa inibe'e na'. Le'a gal zha wa le'a bego nsankea tso'o na' nat noga gap tibtop sa isob bega inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa Israel. 29 Le'a tal ton ula'a lid na no wit na no bsan na no xus na no xna'a na no xagots ten na no xme'ed na no be yo ten na ndontsa gun xa ti'in ten na', le'a xa wa ikaya'a stub gayo'o biaj mas be ta mla'a xa wa. No gap xa gealnaban ta nunk lá idub. 30 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa, yak bexa na'anpa nsak; no le'a bexa na'anpa nsak nat wa, yak bexa nsak.

20

Dub cuent ten bexa ndun ti'in ndo' yo ncho ya uv

1 'Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin dub xabgi'i ndap dub ble'a yo ncho ya uv. Uto'o xa dub tempran gor nseayat xe'a ncha'kwa'an xa bexa gun ti'in ten uv. 2 Ndab xa ndo' bexa gun ti'in wa le'a xa kix dub med denario dub wizh, cha unika bexa. Cha mtu'ub xa bexa ndo' ti'in wa. 3 Cha uto'ogal xa gor nkea uge'a gor tempran, ncha'a xa ndo' xge'e. We'e uni'í xa pla xabgi'i na'an xti'in ndap gun. 4 Cha ndab xa ndo' bexa wa: "No bega wa'yun ti'in ndo' ya uv ten na'. Le'a na' kix dub lak ta'a nsabndo' ika'a bega." Le'a bexa wa cha ncha'aga. 5 Cha liga uto'ogal xa gor gawizh no gor nkea yon uzhe, no ligal ndab xa ndo' be men. 6 No uto'ogal xa pa gor nkea uga'ay uzhe, cha mzheal xa stapla bexa lá ndap ti'in gun na. Cha unabdi'izh xa ndab xa: "¿Xta'an lnde'e nde bega sa ndee idub wizh, ni lá ndun bega ti'in?" 7 Le'a bexa wa cha ndabbe: "Na'an ton nsa'a ti'in gun besa." Le'a

xwan ge'e wa cha ndab: “Wa'yun bega ti'in ndo' ya uv ten na'. Le'a na'
kix dub lak ta nsabndo' ika'a bega.”
8 ’Le'a gor na yá ngwa'as wizh, le'a xwan ti'in wa cha ndab ndo' xa
nchansu ndo' ti'in wa: “Utezh bexa ndun ti'in ba'. Cha ndon ned bexa tso'o
uyote ba' utix ika'a bexa, we'eta utix ika'a bexa ned uyote ba'.” 9 Le'a gor
nseabe bexa uyote gor nkea uga'ay gor uzhe, cha utix xa dub med denario
uka'a kadga dub bexa wa. 10 Le'a tso'o wa gor nseabe bexa ned uyote gor
tempran wa, mbinbe'e bexa mas sian med ika'a bexa. Ná le'a bexa no
uka'a dubtsa denario kadga dub bexa. 11 Le'a gor usen bexa med wa, cha
ngokloo bexa ndo' xwan ti'in wa, 12 ndab bexa ndo' xa: “Le'a bexa tso'o
uyote mbin ti'in ba' dub gortsa mbin ti'in. Ná go dubtsa utix uka'a bexa
ba' no besa na mxik uzhe'eb utii mbin ti'in idub wizh.” 13 Le'a xwan ti'in
wa cha ndab ndo' dub bexa wa: “Amig, na' na'anpa dub ta ugap ndanno
lu. ¿Cha lid uni lu ika'a lu dub denario dub wizh zha? 14 Nat bya', cha
byo'o ta uka'a lu ba'. Le'a na' nlad usa dub lak ta uka'a lu ndo' bexa tso'o
uyote ba'. 15 ¿Lid syo'o gan gunno na' med ten na' guni'i xte'e nlad na'
zha? ¿Xta'an ndaklono lu stub xa ba' geal le'a na' utsin nak ndo' xa?”
16 Cha no ndab Jesús:
—Li le'a kwa'ad bexa nsak nat wa, yak bexa na'anpa nsak; le'a bexa
na'anpa nsak nat wa, yak bexa nsak. Le'a Dios nbezh kwa'ad men, parea
na'anpa nti Dios kwa'ad xa.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Le'a gor na nso' bexa nes ncha'a bexa gezh Jerusalén, le'a Jesús mbi'i
isatibtop be xmen na dub lad, cha ndab xa:
18 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be Jerusalén, le'a sa wa le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley. Le'a bexa wa gab nsabndo' gat na', 19 cha yun bexa cuent na' ndo'
bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa wa inisi na' no kin bexa na' no gut bexa
na' ndo' cruz. Parea le'a gal wizh yon le'a na' ibangal ndo' gealgut.

Ta unab xna'a Jacob no Juan
(Mr. 10:35-45)

20 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin Zebedeo ulenno xna'a na wats Jesús.
Le'a xagots wa cha msaxib ndo' Jesús, inab xa dub ta'a ndo' Jesús. 21 Le'a
Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gun na' zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Nlad na' gab go kwe itop xi'ín na' ndee sa inibe'e go, dub xa wats ga
lad ga'al no stub xa wats ga lad raves.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' itop bexa wa:
—Le'a bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea'
cuent gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Snika besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bego stidka be gealkwea' cuent gealkwea' iti'id na',
no sat bega lak gat na'. Parea le'a sa kwe bega, dub bega wats na' lad ga'al
no stub bega lad raves wa, le'a sa wa na'anpa na' inibe'e. Le'a Dios Xus
na' le'a gab ná ton kwe sa wa.
24 Le'a gor na mbi'ín isati'i xmen Jesús ta li unab Jacob nsea Juan wa,
cha ngokloo bexa. 25 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:

—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men
dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten bexa uzhebpa nibe'e
ndo' be men. 26 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo' gak. Ndi tal ton bega
nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno iteata bega. 27 No
tal ton bega nlad yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' bega.
28 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndal por na gun be men
ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men, no usa na' gealnaban
ten na' gat na' kix na' ke ten kwa'ad men.

Jesús myunyakna top xabgi'i lá na'
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Le'a gor nsea' Jesús nsea be xmen na uto'o bexa gezh Jericó wa, le'a
kwa'adpa be men nchabenkea tso'o xa. 30 Le'a to'o nes wa ndebe top
xabgi'i lá na'. Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Jesús nseatid sa wa, cha uge'
ndab bexa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
31 Le'a be men cha uteyo bexa ndontsa na'an xte'e gab bexa. Ná le'a
bexa ndi mas uge' ndab:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
32 Le'a Jesús ngwa'iso' utezh itop xa lá na' wa. Cha unabdi'izh Jesús ndo'
bexa ndab xa:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' bega?
33 Le'a bexa wa cha ndab:
—Señor, le'a besa nlad ina'.
34 We'e le'a Jesús cha mlats ladna bexa, cha mgal Jesús ngusndo' bexa.
Cha bi le'a gor wa le'a bexa wa mna'labe. Cha no bexa usankea tso'o Jesús.

21

Jesús uyote Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor na yá ncha'laya' gax Jesús no be xmen xa Jerusalén, ulaya'
bexa gezh Betfagé sa nsob Bet Olivo. Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen na,
2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee, cha izheal bega dub burr gots
nso' nchii, no dub xin ma. Cha uxa'ak bega bema, go'o bega ma sa ndee.
3 No tal ton uka ma ndo' bega, gud bega le'a mech gunti'in ma. Cha ula'a
xa go'o bega ma.
4 Li ndab Jesús ndontsa gak-a lak ndab dub profet sakndo' Dios, ndab
xa:

5 Gud bego ndo' bexa gezh Sion:
"Bwi'i bega, le'a xa nibe'e ten bega nsea sa ndee.
Bcha'an nak xa nsob xa tso'o dub burr,
tso'o dub burr tuzh, xin dub man yo'o."

6 Le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be, cha mbin bexa lakka unibe'e Jesús
ndo' bexa. 7 Cha mbi'i bexa burr wa nsea burr tuzh wa, cha mti'ib bexa
dubga xab bexa tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma. 8 Le'a kwa'ad be men
cha mte be lad nbix bexa ndo' nes sa itid Jesús, no ncho bexa ulobto'og be
xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa. 9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús
no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:

—¡Si'il nak xin David! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios
Xa Nibe'e! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
10 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, le'a iteanak be men usaxan
ndeseyoch, unabdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton xa ba' zha?
11 Le'a be men ndeseano Jesús wa cha ndab:
—Le'a xa ndee Jesús, xa ndadi'izh sakndo' Dios, xa gezh Nazaret ten
Galilea.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Le'a Jesús cha ncha'a len ni'i ten Dios, cha ulantu'ub xa bexa
nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte xa be mes ten bexa ntil be med, no
be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be palom. 13 Cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: "Le'a lid na' isalea' dub sa
ndadi'izhno be men na'." Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o
ten be wa'an.
14 We'e le'a pla bexa lá na' no bexa coj cha ulen wats Jesús tale ten ni'i
ten Dios wa, cha myunyakna Jesús bexa. 15 Parea le'a be ule'ay nibe'e no
be mech ten ley uzhe'eb ngokloo gor uni'í bexa be uyon ndun Jesús wa,
no mbi'ín bexa ta uge' ndab be me'ed tale ten ni'i ten Dios, ndab me'ed:
"¡Si'il nak xin David!" 16 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Lid ndo'ón lu xta'an ndab be me'ed ba' zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na' ndónka-yá. ¿Parea lá ndo'ol bega zha sa nkeani'i di'izh ten Dios
cuent ten ta ndee? Ndab-a:

Le'a go Dios gun le'a be me'ed nsea be medo'o gab xte'e si'il nak go.

17 Le'a Jesús cha mla'a bexa mka'an xa gezh Jerusalén. Cha ncha'a xa
gezh Betania, sa uyo'o xa te'al wa.

Jesús uteyo dub ya higo
(Mr. 11:12-14,20-26)

18 Le'a stub wizh gor tempran myach xa ncha'a xa Jerusalén. Le'a nes
wa le'a Jesús ndanna. 19 We'e uni'í xa dub ya higo gax to'o nes wa, cha
ncha'kwa'an xa ngus gaw xa ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus
ndo'-yá, ndi latsa nso' ndo'-yá. Cha ndab Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus ndo' lu.
Le'a ya higo wa cha ubid.
20 Le'a gor uni'í be xmen Jesús ta wa cha ngwanseana bexa, unabdi'izh
bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xte'e uxax ubid ya higo ba'?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega idub ncho ladna nge' ladna Dios,
le'a bega sun gan gun lak mbinno na' ya higo ndee, no sun bega gan gab
bega ndo' bet ndee: "Utatsob, wa' len nitsdo'o", le'a-yá cha lika gak. 22 Le'a
itea be ta inab bega ndo' Dios tal nge'ka ladna bega xa, le'a Dios sa'aka-yá.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Le'a gor na mlanseagal Jesús wats ni'i ten Dios, cha usaxan xa nluu xa
be men. We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten bexa judio ulen
wats Jesús, ndab bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta
wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego. Tal le'a bega ika'ab, we'e no
na' gáp ná ton ulaxo'ob na' li gun na' ta wa. 25 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea'
Juan be men zha? ¿Dios nati dub men?
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná
xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 26 Ná tal le'a beuna gab le'a Juan dub
men mtu'ub, le'a be men ndee sakloo ndo' beuna, le'a bexa itea mbingea
ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.
27 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Ni na'ga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten dub xabgi'i ndap top xin na

28 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa wa ndab xa:
—¿Xte'e nyakbe'ena bega ta gáp na' ndee wa? Uyo'o dub xabgi'i ndap
top xin na. Cha ngwa' xa ndo' xin ned xa, ndab xa: "Xi'ín na', wa'yun ti'in
ndo' yo ten na' sa ncho ya uv." 29 Le'a xin xa wa cha uka'ab ndab: "Na' lá
nlad gaa." Parea tso'o wa le'a xa mgondo' le'a xa ugap ndab, cha ncha'aka
xa ndo' ti'in wa. 30 Le'a xabgi'i wa no ngwa' ndo' stubga xin na wa, cha
le'akagal li ndab xa ndo' xin xa. Le'a xin xa wa cha uka'ab ndab: "Le'a
na' saaka, tad." Ná le'a xa ndi ni lá nga. 31 ¿Ton ndo' itop xa wa mbin ta
nlad xus na zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Xin ned xa.
Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bexa nsen med nka'a gobier Roma no be
xagots ndun juis mgi'i nado'o bexa las bexa, le'a ncho bexa wa syoteka
sa nibe'e Dios. Ná le'a bego lá yate sa wa. 32 Le'a Juan xa ulalea' men
mbidyadi'izh xte'e nsabndo' wen gun bega, ná le'a bega ni lá ngungea
ladna xa. Ná le'a bexa nsen med wa no be xagots ndun juis mgi'i wa
mbingea ladna Juan. Le'a bego uni'í le'a bexa wa mbingea ladna Juan, ná
le'a bega ni lá igondo' ti no bega nsabndo' gungea ladna xa.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 'Bla'ach bega stub ta'a usaktabe'e na': Uyo'o dub xabgi'i ndap dub
ble'a si'il yo. Cha ngos xa ya uv ndo'-yá, cha ulo xa lo idub gangeak wats-a.
No mbinde'e xa dub sa kichke'e xa uv wa, ko'o xa nits ten uv. No mbinde'e
xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa. Cha mkwa'an xa pla men gun ti'in
sa wa. Cha ncha'a xa sit. 34 Le'a zha na yamer ngol tiemp ten uv wa,
cha mtu'ub xa pla xmos xa ya' ndo' be men wa, ya'yo'o bexa ta na ndal
xwan yo wa. 35 Ná le'a be men wa ndi usen be mos wa, udin bexa dub
xa, cha mbit bexa stub xa, cha mla'ge' bexa stub xa. 36 Le'a xwan yo wa
cha mtu'ubgal mas kwa'ad mos ndo' zha ned wa. Ná le'a be men wa ligal
mbinno bexa wa. 37 Tso'o wa le'a xwan yo wa mtu'ub xin na, mbinbe'e xa

le'a be men gap mod ndo' xa. 38 Ná le'a gor uni'í be men wa xin xwan yo
wa, cha ndi ndab bexa ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee.
Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá." 39 Cha usen bexa xa, cha ulo'o
bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa xa.
40 Cha unabdi'izh Jesús ndo' be men nde wats xa ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Le'a gor gi'id xwan yo wa xte'e gunno xa bexa
mla'ach yo wa?
41 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a xa utsaksika bexa ugap wa gast gat bexa. Cha usa'a xa yo wa ndo'
be men xa'aga ula'ach-a, bexa na usa'a be ta ndal xwan yo wa gal tiemp
ten uv wa.
42 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ni lá ndo'ol bega di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

43 Ta we'e le'a na' gáp le'a Dios ulat ta na nak bega xmen xa, cha ndi usa'a
Dios ta wa ndo' bexa nxobgek ndo' xa. 44 Le'a bexa na ilayat tso'o ge'
wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o na wa, le'a bexa wa
sachke'e.
45 Le'a gor na mbi'ín be ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo wa be ta li
msaktabe'e Jesús wa, cha myakbe'ena bexa le'a Jesús li ndab cuent ten
bexa. 46 Cha nlad bexa isen bexa Jesús, parea le'a bexa nzheb ndo' be
men kwa'ad, le'a be men ndangea ladna le'a Jesús ndadi'izh sakndo' Dios.

22

Dub cuent ten ujest nchilya'a men

1 Cha msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab xa ndo' bexa wa:
2 —Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak mbin dub rey ngo dub ujest
nchilya'a dub xin xa. 3 Cha mtu'ub xa be mos ten xa ncha'yab ndo' be
men ulola rey kombid ndo' bexa wa gi'id bexa ujest wa. Ná le'a be men lá
ka'ab ya'. 4 We'e cha mtu'ubgal xa stapla mos ten xa, ndab xa ndo' bexa:
"Wa'yab bega ndo' bexa wa, le'a be ta gaw beuna yá listla nak. Le'a be
ngon nsea be bser nda'al ten na' yá ngutla. No iteata be ta'a listla nak.
Nat gi'id bexa ujest nchilya'a xi'ín na'." 5 Ná le'a bexa wa ni lá isakyo'ón
be ta ndab be mos wa. Ncho bexa ncha'a ge'e ten na, no ncho xa ncha'be
ndo' ti'in ten na. 6 No ncho bexa usen be mos ten rey wa, mtsawi'i bexa be
mos wa gast ngut bexa. 7 Le'a gor na mbi'ín rey ta wa cha ngokloo xa, cha
mtu'ub xa be soldad ten xa ya'yut bexa be men na li mbit be mos wa no
utso'ol be soldad gezh ten bexa. 8 Cha ndab rey ndo' be mos ten na: "Le'a
ujest uchilya'a xi'ín na' yá listla nak. Parea le'a bexa uyo'o kombid ndo'
na wa lá nsabndo' gi'id. 9 Nat wa' bega be nes, cha gab bega ndo' guni'i
ton izhe'al bega gi'id xa ujest." 10 Le'a be mos cha uto'o ngwa'kesea be
nes, cha myunjunt bexa iteanak be men mzhe'al bexa, bexa wen no bexa
ugap. We'e le'a sa ncho ujest wa mzhea nde be men wa.
11 'Le'a rey cha nsea iwi'i ndo' bexa nde sa wa. Cha uni'í xa dub xabgi'i
na'anpa nak lad nsabndo' gak bexa dub sa nchilya'a men. 12 Le'a rey wa
cha ndab ndo' xa: "Amig, ¿xte'e uyo'o lu sa ndee, ná lu na'anpa nak lad

ndak bexa nde sa ndee, sa nchilya'a men zha?” Ná le'a xabgi'i wa ni lá
ika'ab ndo' rey. 13 Le'a rey cha ndab ndo' be mos ten na: “Bxi bega xo'o
xa ndee no ya'a xa, cha btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw, sa go'on xa no
gast ndeay xa gaw xa tant dub gealkwea' si'il ini'í xa.”
14 Cha no ndab Jesús:
—Liga le'a Dios nbezh kwa'ad men, parea na'anpa uti Dios itea be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma (Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Le'a bexa fariseo cha nsea'be, cha mbidi'izh bexa ná xte'e ukwi'inno
bexa Jesús gab Jesús dub ta lid le'a nak. 16 Cha mtu'ub bexa pla be xmen
bexa no stapla be xmen Herodes wats Jesús. Le'a bexa cha unabdi'izh
ndo' Jesús, ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh sbe'en gealngea no wen nluu ga
lak nlad Dios gak be men, ni lá nla'ach ga ta ndab be men no ni tal xte'e
nak bexa. 17 Nat gud ga ná xte'e nsak ga: ¿Nsabndo' kix beuna med nab
César xa nibe'e Roma nate na'anpa kix beuna-yá?
18 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. ¿Xta'an li ndun
bega preb na' zha? 19 Bluu bega dub med nkix be men ndo' xa nibe'e wa.
We'e cha msa'a bexa dub med denario. 20 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo'
bexa:
—¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?
21 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega be ta ten César ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a bega be ta
ten Dios.
22 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha ngwanseana bexa xte'e uka'ab
Jesús, cha ncha'a bexa mla'a bexa Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut (Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Bi le'a wizh wa le'a pla bexa saduceo ulen wats Jesús. Le'a bexa
saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa lá ibantabe. Cha unabdi'izh
bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
24 —Mech, le'a ta mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá
ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut
wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak cuent xin xa ngut
wa. 25 Le'a sa ndee uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa mchilya'ano
dub xagots, cha tso'o wa ngut xa, ni lá ngap xagots wa xin xa. We'e le'a
stubga wit xa cha mchilya'ano xagots wa. 26 Cha li ngwasea wit itop xa
no xa yon wa no gast isaga'ad bexa. 27 Le'a tso'o na ngut itea be xabgi'i
wa le'a xagots wa noga ngut. 28 Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a lat
isaga'ad bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten xagots wa, xa na li mchilya'ano itea
be xabgi'i wa?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena xte'e ndab
di'izh ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten Dios. 30 Le'a gal zha na
iban bexa ngut, le'a be men na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na zha wa.
Le'a bexa ndi yak cuent be angel ten Dios ncho gibe'a. 31 Parea le'a cuent
ten ta iban bexa ngut wa, ¿lá ndo'ol bega di'izh ten Dios ta ndab Dios zha?

Ndab xa, 32 le'a xa nak Dios ndankea Abraham no Isaac no Jacob. Le'a
Dios na'anpa Dios ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban, ta we'e
uni'í beuna le'a bexa wa bi nbanka maska ngut bexa ndo' gizhliyo.
33 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha ngwanseana bexa xte'e ndadi'izh
Jesús.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios
(Mr. 12:28-34)

34 Le'a bexa fariseo, gor na mbi'ín bexa le'a Jesús mbin gan yá lá
utsakndo'ta bexa saduceo wa, cha mzhealbe bexa wats Jesús. 35 Le'a dub
bexa wa xa nak mech ten ley mbin preb Jesús, unabdi'izh xa ndab xa ndo'
Jesús:
36 —Mech, ¿ma ta na mas nsak lat be ta unibe'e Dios zha?
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu no idub gealnaban
ten lu no idub lak ndanbe'e lu. 38 Le'a ná ndee wa mas nsak ndo' iteanak
be ta'a unibe'e Dios. 39 Le'a ná itop ndee lakkaga nak ná ned wa: Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu. 40 Le'a itop be ná ndee wa nak xan iteanak
be ta unibe'e Dios, ley mke'a Moisés nsea ta mke'a be profet.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ndalen li ndebe bexa fariseo sa wa, le'a Jesús unabdi'izh ndo' bexa,
42 ndab xa:
—¿Xte'e ndanbe'e bega zha ton nak Cristo xa utu'ub Dios, xá ras ná xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gak dub xa ras ten David.
43 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, ná le'a David le'aka ndab sakndo' Espíritu ten Dios
le'a Cristo nak xa nibe'e ten xa. Ndab David:

44 Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

45 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak
Cristo wa xin David zha?
46 Le'a ni dub bexa wa lá ika'ab ni stub di'izh. No idub tso'o wa ni lá
ngun bexa rages inabdi'izhta bexa ndo' Jesús.

23

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' be men no ndo' be xmenka xa, ndab xa:
2 —Le'a be mech ten ley no bexa fariseo nak bexa nsabndo' le'a uluu
xte'e gab ley mke'a Moisés. 3 Ta we'e bla'ach bega xta'an ndab bexa no
bxobgek bega ndo' be ta nluu bexa. Parea lá gun bega lak ndun bexa wa,
le'a bexa na'anpa ndun ta ndab bexa gun bega. 4 Le'a be ta sian nluu bexa
wa nak cuent dub yo'o uzhe'eb kwe'a nsa'a bexa go'o bega. Parea ni dub
ngutsya'a xa lá ndakno bexa bega go'o bega-yá. 5 Le'a iteanak ta wen ndun
bexa, li ndun bexa ndontsa ini'í be men-a. Ndal ladna bexa nke'a be caj
byux xtuzh bexa no ya'a bexa, ta ncho git tuzh nkea di'izh ten Dios len-a.

No ndal ladna bexa ndak bexa be lad nsob be ta ko'ol to'o-yá. 6 No nti
bexa be sa mas nsak isob bexa sa nda'daw bexa ndo' dub gast, no len be
ni'i nzhealbe beuna xa judio. 7 No nlad bexa utsin inidi'izh be men ndo'
bexa be ndo' xge'e, gab be men “mech” ndo' xa.

8 ’Ná le'a bega na'anpa ukwa'an xte'e gab be men “mech” ndo' bega,
le'a bega dubkama mech ndap le'a ta wa xa nak Cristo. No le'a itea bega
dubtsa nak. 9 No na'an ton ndo' ná gab bega “tad” ndo' gizhliyo ndee, le'a
bega dubtsa tad ndap le'a ta wa Dios nsob gibe'a. 10 No lá ula'a bega gab
be men le'a bega xa nibe'e, le'a xa nibe'e dubtsa ncho, le'a ta wa xa nak
Cristo. 11 Le'a tal ton mas nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo'
iteanak bega. 12 Le'a tal ton gunbe'e le'a mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido
ladna. No liga le'a tal ton yak tuzh ndo' be men, le'a gal gor le'a be men
ini'í le'a xa wa nsakka.

13 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Nka bega yak be men bexa le'a Dios nibe'e.
Ni le'a bego nak bexa le'a Dios nibe'e, no ni lá nla'a bega gak be men xa
nibe'e Dios.

14 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Nlat bega itea be ta ndap be xagots ngut xabgi'i
ten na. No kwenpa ndadi'izh bega ndo' Dios ndontsa gab be men le'a bega
ndankeaka Dios. Le'a bego na li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

15 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega ndesea itea lad ndo' gizhliyo no ndo'
nitsdo'o, ndeseakwa'an bega be men gungea ladna be ta nluu bega. Ná
le'a gor mbin bega gan ndangea ladna dub xa ta wa, le'a ke ten ta mluu
bega ndo' xa wa le'a xa mas nsabndo' ya' infierno ndo' lak nsabndo' ya'
bego.

16 ’¡Pro'ob bego, le'a bego cuent dub xa lá na' nlad go'o stubga men!
Le'a bega ndab le'a tal ton gab lak ta ugeakapa ncho ni'i ten Dios no liga
ta ugeakapa gun xa dub ta'a, le'a xa wa na'anpa juerska li gun. Parea no
ndab bega tal xa gab lak ta ugeakapa ncho ta oro len ni'i ten Dios, we'e
le'a xa wa juerska li gun ta ndab xa wa. 17 ¡Ugap ndanbe'e bego, nak bego
cuent dub xa lá na'! ¿Xta'an mas nsak zha? ¿Be ta oro wa nate ni'i ten
Dios, ta na ndun umbi'i nak oro wa ndo' Dios? 18 No ndab bega le'a tal
ton gab lak ta ugeakapa ncho altar wa, no liga ta ugeakapa gun xa dub
ta'a, le'a xa wa na'anpa juerska li gun. Parea no ndab bega tal xa gab lak
ta ugeakapa ncho be xnab, we'e le'a xa wa juerska li gun ta ndab xa wa.
19 ¡Ugap ndanbe'e bega no nak bega cuent dub xa lá na'! ¿Xta'an mas
nsak zha? ¿Xnab wa nate altar wa, ta na ndun umbi'i nak xnab wa ndo'
Dios? 20 Le'a tal ton nse'at altar wa gor na ndab xa gun xa dub ta'a, le'a
ta wa cuent no be xnab ndi'ib ndo' altar wa nse'at xa. 21 No tal ton nse'at
ni'i ten Dios gor na ndab xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent no Dios xa
ncho sa wa nse'at xa. 22 No tal ton nse'at gibe'a gor na ndab xa gun xa
dub ta'a, le'a ta wa cuent no sa nsob Dios nsea Dios nse'at xa wa.

23 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'aka nak nsa'a bega dub gen byonxtil lat
dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega eneldo no komin. Parea le'a
bega lá ndun be ta mas nsak nibe'e ley ten Dios, ta na ndab utsin gunno
bega be men lak nsabndo'-yá no ilats ladna bega be men, no ige' ladna
bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo' gun bega no usa'aka bega be ta wa
lakka ndun bega nat. 24 Le'a bega cuent dub xa lá na' nlad go'o stubga

men. Nyu' ladna bega be ta byuxtsa, ná le'a ta mas nsak nla'a bega, cuent
dub men ngo'o dub mlat ncho len tas, parea ndi ngab xa dub came.
25 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega uzhebpa nyu' ladna nyat tso'o vas
nsea plat, parea le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no uzhebpa nsa'ab
ladna bega be ta'a. 26 ¡Bego xa fariseo nak cuent dub xa lá na'! Ndi ned
isambi'i len lado'o bega, we'eta umbi'i gak idub bega.
27 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega nak cuent dub ba'a nagud chulpa
nlu'u tso'o-yá. Ná le'a len-a ndi ncho tit men ngut no uzhebpa ta bzhi'ik.
28 Li nak bego, ndab be men le'a bega xa wen, parea le'a len lado'o bega
uzhebpa ncho gealkwi'in no sianta be ta ugap.
29 ’¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa
wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega ndancha'aw ta chul nsob sa mga'ach
bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta no nsaxkwa'a bega be ba'a ten
bexa mxobgek ndo' Dios. 30 No ndab bega tal le'a bega yo'o zha uyo'o bexa
polta wa, na'anpa no bega ngakno be men wa gor na mbit bexa be profet.
31 Parea le'a ta li ndab bega wa nluu le'a bega dubtsa nakka no bexa na
li mbit bexa wa. 32 ¡Bego usando' be ta ugap mbin be usan gox ten bega
polta!
33 ’¡Le'a bego xa ugap cuent be mbe'al! ¿Xte'e ni bega na'anpa utsaksi
Dios bega, utsa'ab xa bega ndo' infierno sa nde gi'? 34 Le'a na' utu'ubkata
bexa gudi'izh sakndo' Dios, no bexa ndák, no be mech uluu bega. Ná le'a
bega ndi gut ncho bexa uke'a bega bexa wa ndo' cruz. No kin bega ncho
bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. No isankea bega tso'o bexa
guni'i tal pa gezh na ncha'be bexa. 35 Ta we'e le'a bega gap ke ten itea
bexa ugap li ndut be men wen. Le'a ta wa gast zha ngut Abel no gast zha
ngut Zacarías xin Berequías, gor na mbit usan gox polta ten bega xa wats
altar dub lad wats ni'i ten Dios. 36 Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios utsaksi
bego ncho nat ke ten iteanak be ta wa.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Lc. 13:34-35)

37 ’Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh sakndo'
Dios no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian biaj nlad na'
yunjunt na' bega lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid ben ten ma len xkwag
ma, parea le'a bega nunk lá ka'ab. 38 Bla'ach bego, le'a nat le'a Dios
ula'alad bega. 39 No gáp na' ndo' bega le'a bega yá na'antapa ini'í na'
gast gal wizh gab bega: “Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios
Xa Nibe'e.”

24

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a Jesús cha uto'o tale ten ni'i ten Dios, cha nsea' xa. Le'a be xmen
xa cha ubii wats xa mluu bexa ndo' xa xte'e ta chul nakcha'aw ni'i ten
Dios wa. 2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Na' bego itea ta ndee zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal dub wizh
ilate iteanak be ta ba', gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'be bexa Bet Olivo, cha usob Jesús sa wa. Le'a be xmen xa
cha nabtsa ubii wats xa, cha unabdi'izh bexa ndab bexa:

—Gud ga, ¿pol gak be ta ndab go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa zha na
yamer ilengal ga, no zha yamer idub tiemp ndee?

4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Bla'ach bego na'an ton ukwi'inno bega. 5 Le'a kwa'ad be men ilen gab
le'a xa le'a nak na'. Gab xa le'a xa le'a nak Cristo xa na mtu'ub Dios; cha
ukedino bexa kwa'ad be men. 6 Le'a gor na go'ón bega ncho guerr be sa
sit no sa gax, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa nsabndo'ka yoo, ná le'a zha
wa biseata gal be wizh lult. 7 Le'a gal zha wa kuyo be nacion no stubga
nacion. Le'a be xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. No
yoo gealgizh ugi'i no win no be xo'o ubi'i. 8 Parea le'a itea be ta ndee wa
pen isobxanma be gealkwea' ilen wa.

9 'Le'a be men yun cuent bega ndo' bexa nibe'e. Le'a bexa wa kin bega no
gast gut bexa ncho bega. No iteanak be men ixeeno ladna bega ke na nak
bega xmen na'. 10 Le'a kwa'ad bexa ula'a ta na ndangea ladna bexa na'.
No yun bexa cuent be ltsa'a xa ndo' men utsaksi bexa. No ixeeno ladna
bexa be ltsa'a xa. 11 No ilen kwa'ad bexa ukwi'in gab le'a xa ndadi'izh
sakndo' Dios. Le'a bexa wa gun gan ukedino kwa'adpa be men. 12 No gun
be men sianpa be ta ugap, gast kwa'adpa bexa yá lá ikwea'ta ladna be
ltsa'a na. 13 Ná le'a tal ton uxik ndo' be gealkwea' wa no bi nge' ladna xa
na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 14 Le'a di'izh wen ten Dios ná
xte'e nibe'e Dios be men wa ite'achso idub nax ndo' gizhliyo, ndontsa le'a
iteanak be men go'ón-a. We'eta ilen be wizh lult.

15 'Le'a Daniel xa mbidi'izh sakndo' Dios ndab le'a yoo dub ta uzhebpa
ugap no bzhi'ik len sa umbi'i ten ni'i ten Dios (le'a xa ndo'ol ta ndee
nsabndo' yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í bega ta wa, 16 we'e le'a bexa
ndencho Judea ndee nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i. 17 Le'a
be men ndi'ib gek lid na wa no nsabndo' uxo'onbe, ni lá ko'o xa be ta'a
len lid xa. 18 Le'a bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá nsabndo' yachta ilenyo'o be
xab na. 19 Le'a gal be wizh wa uzhebpa kwea' itid be xagots nso'no me'ed
no be xagots ndap medo'o. 20 Unab bega ndo' Dios natsa le'a tiemp uxo'on
bega wa na'anpa gal tiemp kwal natal dub wizh ne'e be men. 21 Le'a be
wizh we'e yoo dub gealkwea' si'il, dub ta nunk gol yo'o zha mbinde'eta
Dios gizhliyo ndee, no ni lá yoota-yá stub biaj. 22 Tal le'a Dios ula'a sian
wizh yoo ta uzhe'eb wa, le'a be men stea gat. Parea lá ula'a Dios yoo sian
wizh wa, geal le'a xa nlats ladna bexa mti xa.

23 'We'e le'a tal ton gab ndo' bega: "Bwi'i bego, le'a xa ndee Cristo",
natal gab xa: "Una' bego, le'a sa ba' nso' Cristo", lá gungea ladna bega ta
wa. 24 Yoo bexa ukwi'in gab le'a nak Cristo, no ncho bexa ukwi'in gab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa wa no gun sian ta'a yanseana be men
ndontsa ukedino xa bexa. No gun xa juers ukedino bexa wa gast bexa
mti Dios. 25 Bla'ach bego le'a na' yá ndáp nedla ta ndee ndo' bega. 26 Ta
we'e tal ton gab ndo' bega: "Wa'wi'i bega, le'a xa nak Cristo nkesea ge'e",
na'anpa ya' bega sa wa. No tal ton gab: "Utseawi'i bega, le'a Cristo ncho
len ni'i ba'", lá gungea ladna bega ta wa. 27 Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá
xe'a lad nlen wizh no gast lad nda'as wizh, no liga gak-a zha ilengal na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 28 Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a sa
wa nax dub man ngut, no liga le'a zha ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30,34-36)

29 ’Le'a gor utidla tiemp ncho be gealkwea' wa, le'a ndo' wizh ikaw, le'a
mbe'e yá lá usuta xe'a, le'a be mbeal ndi'ib ga'ap ba' ilate, no gast idub
gibe'a iwi'in. 30 Le'a gor ulundo' be ta gibe'a wa le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, yamer ilengal. Cha go'on be men itea be ras ncho ndo'
gizhliyo, no ini'í bexa le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilenno juers
ten Dios lat xkaw no dub xe'a si'il. 31 Cha kwezh dub trompet, cha utu'ub
na' be angel ten na', yunjunt bexa wa bexa mti Dios idub ndo' gizhliyo.
32 ’Bwi'i bego lak nak be ya la'aw. Le'a zha na nsaxan-a nxich-a, le'a zha
wa uni'íka bega le'a tiemp bigi yá gal. 33 No liga le'a zha na na' bego ncho
itea be ta mbidi'izh na' ndee, we'e ini'í bega le'a be wizh lult wa yamer
ilen. 34 Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta ndee itid zha biseata gat be
men ncho gal zha wa. 35 Le'a gibe'a no gizhliyo initndo', parea le'a be ta
ndáp na' ndee yooka.
36 ’Parea na'an ton ini'í xá wizh ná no xá gor yoo be ta ndee. Ni be angel
ncho gibe'a lá ini'í ta wa. Nabtsa Dios Xus na' uni'í-yá. 37 Le'a lak ngok-a
zha uyo'o Noé, no liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
38 Le'a tiemp uyo'o Noé zha biseata ilen gilog wa le'a be men ndeyaw, no
ndo bexa no ndeuchilya'a bexa, no ngodi'in bexa xin xa, gast wizh uyo'o
Noé len barco wa. 39 Le'a be men wa lá ini'í xta'an yoo gast gor ulen gilog
wa cha mbit-a itea bexa. No liga gak-a gor ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 40 Le'a zha wa le'a top xabgi'i junt ndeyun ti'in ge'e, cha yo'o Dios
dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. 41 No liga le'a top xagots junt ndeyajw,
cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
42 ’Ta we'e list ute bega, le'a bega lá ini'í xá wizh na ilengal na'. 43 Parea
nsabndo' yakbe'ena bega ta ndee: tal le'a xwan dub ni'i ini'í xá gor gi'id
wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach ndontsa na'an ton yoo len lid xa
kowa'an ta ncho sa wa. 44 Ta we'e no bega list ute, le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap
(Lc. 12:41-48)

45 ’¿Ton bega nak cuent dub mos ndák ndun lak ndab dub xwan ni'i?
Le'a xwan ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla bexa ndun ti'in ten xa,
no usa'a mos ta gaw bexa wa. 46 Le'a gor ila'ncha' xwan ni'i wa uzhebpa
wen yoo ladna mos ndun lak ndab xa wa. 47 Le'a na' gáp ndo' bega le'a
xwan ni'i wa uso' mos wen wa, yansu xa itea be ta ndap xa wa. 48 Ná tal
le'a mos wa dub xa ugap, gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa nle'ata
ilen. 49 Cha ndi isaxan xa kin xa iteata be mos wa. No nchealtsa'a xa bexa
gu, gaw bexa no goo bexa. 50 We'e le'a xwan ni'i wa ila'ncha' dub wizh no
dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. 51 Le'a xa wa cha uzhe'eb utsaksi
mos wa, cha utsa'ab xa mos wa wats bexa nluu cuentta xa wen ná bexa
xa ugap nak. Le'a sa wa go'on xa no gast ndeay xa gaw xa tant gealkwea'
si'il ini'í xa.

25

Dub cuent ten isati'i be xagots ben

1 ’Le'a zha we'e le'a lak nibe'e Dios be men wa nak cuent ta ngwasea dub
ti'i xagots ben usen be xe'a aceit ten na, cha ncha'ikanes bexa dub xabgi'i
uchilya'a. 2 Le'a ga'ay bexa wa xa list nak, parea le'a stub sga'ay bexa wa

na'anpa xa list nak. 3 Le'a bexa na'anpa list nak wa mbi'i be xe'a ten na,
parea na'anpa ngo'ota xa aceit. 4 Ná le'a bexa list nak wa mbi'i be xe'a
ten na no stubga bot aceit. 5 Le'a xabgi'i uchilya'a wa na'anpa ilaya' gor
mbinbe'e bexa wa, we'e ulen xka'al itea bexa, cha ngwadgats bexa. 6 Le'a
utol te'al cha mgen dub ti men uge' ndab: "¡Yá nseala xabgi'i uchilya'a wa!
¡Uto'o bega, wa'ikanes bega xa!" 7 We'e cha itea be xagots wa ngwastebe,
cha usaxan bexa ndeusaxkwa'a bexa xe'a ten bexa. 8 Le'a bexa na'anpa
list nak wa ndab ndo' bexa list nak wa: "Bsa'a bega dub tuzh aceit ten
bega ika'a besa, le'a xe'a ten besa yamer yu'u." 9 Ná le'a bexa list nak wa
cha ndab: "Tal le'a besa usa'a-yá le'a-yá lá ugal gun ti'in beuna. Mas wen
wa' bega sa nda'ad-a, cha usi'i bega ná gun ti'in bega." 10 Parea ndalen
ncha'isi'i sga'ay xagots wa aceit, le'a xabgi'i uchilya'a wa ulansea. Le'a be
xagots list nde wa uyo'o len ni'i no xabgi'i wa sa uchilya'a xa, cha myaw
to'o ni'i wa. 11 Tso'o wa mla'ncha' be xagots na'anpa list nak wa, ndab
bexa: "¡Señor, señor, bxa'al ga to'o ni'i yo'o besa!" 12 Ná le'a xabgi'i wa
cha ndi uka'ab ndab: "Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' lá nchando' bega."
13 Cha no ndab Jesús:
—No bega list ute, le'a bega lá ini'í xá wizh ná no xá gor ilengal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo.

Dub cuent ten bexa usen med

14 'Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin dub xabgi'i ika'an sit, utezh xa be
mos ten xa. Cha msa'a xa be med ten xa gunno bexa-yá ti'in.
15 'Le'a ndo' dub mos msa'a xa ga'ay med uzhebpa nsak. Le'a ndo' stub
xa msa'a xa top-a, no ndo' stub xa msa'a xa dub-a. Lak ndák bexa wa, liga
sian-a msa'a xabgi'i wa. Cha uka'an xa ncha'a xa sit. 16 We'e le'a xa usen
dub ga'ay med wa mbinti'in ta wa, cha mbin xa gan stub sga'ayga med
ndo'-yá. 17 No liga mbin xa usen top-a wa, cha mbin xa gan stopga-yá.
18 Ná le'a xa usen dub-a wa, cha ndi uto'o ngwa'dan xa dub ge'ed len yo,
cha mkachko xa med ten xa nibe'e wa.
19 'Tso'o wa kwenla le'a xa nibe'e wa mtansea', cha nlad xa ini'í xa ná
xte'e mbinno bexa med wa. 20 Ned ulen xa li usen ga'ay med wa, cha myun
xa cuent ta wa no sga'ayga-yá ndo' xa nibe'e wa. Ndab xa: "Señor, le'a
go msa'a ga'ay med ndee. Le'a ná ndee sga'ay ná mbin na' gan." 21 Le'a
xa nibe'e wa cha ndab: "Uzhebpa wen lu mos. Wen mbin lu ti'in nsea
dub tuzh med ndee. Nat le'a na' usa sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o, cha junt
iten ladna beuna." 22 Tso'o wa ulen xa li usen top med wa, cha ndab xa:
"Señor, le'a go msa'a top med ndee. Le'a ná ndee stop ná mbin na' gan."
23 Le'a xa nibe'e wa cha ndab: "Uzhebpa wen lu mos. Wen mbin lu ti'in
nsea dub tuzh med ndee. Nat le'a na' usa sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o, cha
junt iten ladna beuna."
24 'Ná le'a gor ulen xa usen dubtsa med wa, cha ndab xa ndo' xa nibe'e
wa: "Señor, le'a na' uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen go be ta'a
ni lid ta ten ga, no ntele'e ga be ta'a ni lid ta ngas ga. 25 Ta we'e mzheb
na', cha ngwa'ukachko'o na' med ten ga len yo. Bwi'i ga le'a med ten ga
ndee." 26 Le'a xa nibe'e wa cha ndab: "Le'a lu dub mos ugap no zha'ab.
Tal le'a lu uni'í le'a na' nsen be ta'a ni lid ta ten na', no ntele'e na' be ta'a
ni lid ta ngas na', 27 ¿xta'an lid nga'ula'a lu med ten na' banco, ndontsa
nat nseal na' isen na' be xin med wa?" 28 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa
wa: "Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a bega-yá ndo' xa nsén dub ti'i
med ba'. 29 Le'a bexa utsin ndun wa, le'a bexa wa mas sian ta ika'a. Ná

le'a xa na na'anpa utsin ndun wa, le'a bexa slat be ta ndido ndap xa wa.
30 Le'a mos ugap ndee xa lá isu'u. Btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw ba',
sa go'on xa no gast ndeay xa gaw xa, tant dub gealkwea' si'il ini'í xa."

Jesús msaktabe'e be men cuent be borreg no be chiv

31 'Le'a zha le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal no xe'a si'il ten
Dios no itea be angel ten na', cha iso'ob na' sa nibe'e na' no juers si'il ten
na', 32 we'e le'a itea be men nde ndo' gizhliyo ndee yakjunt ndo' na'. Cha
uteltsa'a na' bexa lak nteltsa'a dub xa nla'ach man be borreg lat be chiv.
33 Le'a bexa cuent nak borreg kwe lad ga'al wats na', le'a bexa cuent nak
chiv kwe lad raves. 34 We'e le'a na' nak xa nibe'e cha gáp ndo' bexa nde
lad ga'al wa: "Utsea bega le'a Dios Xus na' gun wen yoo ladna bega. Uyote
bega sa nibe'e na', sa na ngoknde'e yoo bega zha ngoknde'ekata gizhliyo.
35 Li ndáp na' geal le'a gor na ndanna na', le'a bega msa'a ta udaw na'.
Le'a gor ndak lad na', le'a bega msa'a nits ngu'u na'. Le'a gor ukesea na'
sit, le'a bega msa'a sa ngot na'. 36 Le'a gor lá ndap na' xab na', le'a bega
msa'a lad ngok na'. Le'a gor kwea' usak na' no zha ukea na' litgi'ib, le'a
bega mbi'id ina' na'." 37 Le'a bexa wen wa cha inabdi'izh gab: "Señor, ¿Pol
uni'í besa ndanna ga, cha msa'a besa ta udaw ga? ¿No pol ndak ladna ga,
cha msa'a besa nits ngu ga? 38 ¿No pol ukesea ga sit, cha msa'a besa sa
ngot ga? ¿No pol lá ndap ga xab ga, cha msa'a besa lad ngok ga? 39 ¿No
pol uni'í besa kwea' usak ga no ukea ga litgi'ib, cha ngwa'ina' besa ga?"
40 We'e le'a na' cha gáp ndo' bexa: "Le'a na' gáp ndo' bego le'a gor li utsin
mbinno bega dub xa na'anpa nsak, dub xa cuentta nak wit na' no bsan
na', le'a bega no ndo' na' ndee li utsin mbin."
41 'Le'a na' cha gáp ndo' bexa nde lad wats raves na': "Utate bega wats
na', bego na ndap ke ndo' Dios. Wa'be bega ndo' gi' nunk lá yu'u, sa
msaxkwa'a Dios ya'be maxu'u no be mbi bxin ten maxu'u. 42 Li ndáp na'
geal le'a gor na ndanna na', le'a bega ni lá usa'a ta ngaw na'. No gor ndak
lad na', le'a bega ni lá usa'a nits ngo'o na'. 43 Le'a gor ukesea na' sa sit,
le'a bega ni lá usa'a sa ngat na'. Le'a gor lá ndap na' xab na', le'a bega ni
lá usa'a lad ngak na'. Le'a gor kwea' usak na' no gor ukea na' litgi'ib, le'a
bega ni lá ngi'id ina' na'." 44 We'e le'a bexa wa cha inabdi'izh gab bexa:
"Señor, ¿pol uni'í besa ndanna ga, no ndak ladna ga, no sa sit ukesea ga,
no ni lá ndap ga xab ga, no kwea' usak ga, no ukea ga litgi'ib, ná le'a besa
ni lá ngakno ga?" 45 Le'a na' cha ika'ab ndáp: "Le'a na' gáp ndo' bego
le'a gor na na'anpa li utsin ngun bega ndo' dub xa na'anpa nsak, dub xa
cuentta nak wit na' no bsan na', le'a bega no ndo' na' li na'anpa utsin
ngun." 46 Le'a bexa ugap wa cha ya'be sa ini'í bexa gealkwea' nunk lá
idub. Ná le'a bexa wen wa ya'be sa gap bexa gealnaban nunk lá idub.

26

Bexa nibe'e wa nlad isen bexa Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a gor mtayadi'izh Jesús itea be ta wa, cha ndab xa ndo' be xmen xa:
2 —Le'a bego uni'íka le'a stop wizh ndun jwalt yoo ujest Pascua, zha
na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men, cha
uke'a bexa na' ndo' cruz.
3 We'e le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa gox nsak ten
bexa judio mzhealbe tale ten ni'i ten Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a nsak.

4 Cha dubtsa mbidi'izh bexa isen bexa Jesús dub mod na lá ini'í be men-a,
cha gut bexa Jesús. 5 Parea ndab bexa:
—Na'anpa isen beuna xa len ujest, ndontsa lá ixa'ach be men gakloo
ndo' beuna.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón xa Betania, xa na polta usak
gealgizh lepra. 7 We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús ndo' mes, nsea dub
bot tuzh nakcha'aw ge' alabastro ncho ta uxe'e len-a, dub ta uyappa nsak.
Cha ulo xa ta uxe'e wa gek Jesús. 8 Le'a gor uni'í be xmen Jesús ta wa cha
ngokloo bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta ba' zha? 9 Tal le'a xa ndi udo'o-yá,
le'a xa yo'o gan utse'a med wa ndo' bexa uban nak, le'a-yá uzhebpa dub
ta nsak.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—¿Xta'an ngi li nisi bega xagots ndee zha? Le'a xa dub ta wen mbinno
na'. 11 Le'a bexa uban nak wa guni'i polga nchoka lat bega, parea le'a na'
ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega. 12 Le'a ta na li mbin xagots ndee
ulo xa ta uxe'e gek na', le'a ta wa li mbin xa ndontsa listla nak na' zha
iga'ach na'. 13 Le'a na' gáp ndo' bega guni'i pa ndo' gizhliyo gudi'izh be
men di'izh wen ten Dios, no ta li mbin xagots ndee gudi'izh bexa, ndontsa
ini'í be men ta wen mbin xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Le'a Judas Iscariot, dub xa nak isatibtop xmen Jesús, cha ngwa' ndo'
be ule'ay nibe'e, 15 cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Plo med usa'a bego ika na' yun na' cuent Jesús ndo' bega?
Cha msa'a bexa galnti'i med plata ndo' xa. 16 Zha we'e le'a Judas cha
usaxan nkwa'an ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mr. 14:12-16; Lc. 22:7-13)

17 Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw bexa judio pan na'an levadur,
le'a be xmen Jesús ulen wats Jesús, cha ndab bexa:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw beuna ujest Pascua?
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba' ta lid xa na lika ndáp na' ndo' bega wa,
cha gud bega ndo' xa le'a Mech ten bega ndab: “Le'a tiemp wa yá ngol.
Le'a ta lid ga gaw na' ta ten ujest Pascua no be xmen na'.”
19 We'e le'a be xmen Jesús cha mbin lak ndab Jesús, cha mbincha'aw
bexa ta gaw xche'e bexa ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

20 Le'a ngol gor uyo'o te'al le'a Jesús nsea isatibtop be xmen xa mzhealbe
sa wa, cha usaxan bexa gaw bexa. 21 Ndalen li ndeyaw bexa wa, le'a Jesús
cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega na no nsob sa ndee yun cuent
na' ndo' be men.
22 Le'a bexa cha uzhe'eb uban myo'o ladna, usaxan nabdi'izh dub ga'ga
bexa ndo' Jesús:

—¿Lid na' ta wa zha, Señor?
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub bego na nsobyawno na' plat ndee yun cuent na'. 24 Ta ugeaka
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i di'izh ten Dios.
Parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' bexa wa. Mas wen lá yo'o
xabgi'i wa ndo' gizhliyo.
25 Le'a Judas, xa na yun cuent Jesús, cha unabdi'izh ndab:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
Le'a Jesús cha ndab:
—Luka ta wa lak ndab lu.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

26 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab
xa:
—Usen bega pan ndee, cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las na'.
27 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha
msa'a xa-yá ndo' bexa, ndab xa:
—Iteanak bega gu ta ncho len vas ndee, 28 le'a ta ndee ten ten na' usa
na' ndontsa utsu'u Dios ke ten be men. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios
mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios. 29 No gáp
na' ndo' bega le'a na' yá na'antapa go'o vin ten uv, gast gal wizh go'ono
na' bega-yá stub biaj sa nibe'e Dios Xus na'.
30 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios. Cha uto'o bexa ncha'be bexa
Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a te'al ndee le'a iteanak bega ula'a na', lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema.” 32 Ná le'a
tso'o na iban na' le'a na' ned ilayaa ndo' bega Galilea.
33 Le'a Pedr cha ndab:
—Maska itea be men ula'a ga, ná le'a na' nunk lá ula ga.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a lu ta
ugeaka mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
35 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Maska gat na' gor na gat go, le'a na' nunk lá gáp le'a na' lá nchando'
ga.
Le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 We'e le'a Jesús cha ulaya' sa nsalea' Getsemaní nsea be xmen xa. Cha
ndab Jesús ndo' bexa:
—Nde'etsa ute bega, ndalen nda'yadi'izhno na' Dios sa ba'.
37 Cha mbi'i Jesús chon bexa stub tuzh sa, le'a ta wa Pedr no itop xin
Zebedeo. Le'a Jesús cha uzhebpa uban myo'o ladna no kwea' myo'o ladna
xa. 38 Cha ndab Jesús ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'. Nde'etsa ute bega, cha
utena'no bega na'.

39 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo' yo ngol xtuzh xa,
cha uní'i xa ndo' Dios, ndab xa:
—Tad, tal syo'o gan, lá ula'a ga iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee.
Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
40 We'e le'a gor na nsea' Jesús sa na nde yon xmen xa, le'a bexa ndeyats.
Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Ni dub gor lá uxik bega kwena'no bega na' zha? 41 Utena' bega no
bidi'izhno bega Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega. Le'a lado'o
bega nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.
42 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios, ndab xa:
—Tad, tal na' juerska iti'id ndo' be gealkwea' ndee, gak-a lak nlad go.
43 Le'a gor nsea'gal Jesús sa nde bexa wa, le'a bexa ndeyatsgal, geal le'a
bexa uzhebpa nyo'o xka'alna. 44 Cha mla'agal xa bexa, ncha'yadi'izhnogal
xa Dios biaj yon, cha ndabgal xa lakka ndabla xa ndo' Dios. 45 Cha nsea'gal
xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—¿Galka bi ndeyats bega zha, no bi ndeune'e bega zha? Nat bwi'i bega
yá ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a bexa
ugap. 46 Goste bega, ncha'be beuna. Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá
nseala ba'a.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa no nak dub tibtop xmen Jesús,
ulennola be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot. Le'a ta wa bexa mtu'ub
ule'ay nibe'e no bexa gox nsak isen bexa Jesús. 48 Le'a Judas, xa li yun
cuent Jesús, nedla ndab ndo' be men wa: "Le'a xa na gaw na' chit be'al
ndo' na wa, xa we'e isen bega."
49 Le'a gor ulaya' Judas sa wa, cha uxax ubii xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Tiux ga, Mech.
Cha mchealto'o xa ndo' Jesús. 50 Le'a Jesús cha ndab:
—Amig, ¿xti'in nsea lu?
We'e le'a bexa kwa'ad wa cha ubii gax, cha usen bexa Jesús.
51 Ná le'a dub xa nso' wats Jesús ulo'o spad tuzh ten na, cha ulobto'og
xa ncha' dub xmen ule'ay ndon le'a nsak. 52 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa
ten spad wa:
—Ulocha'aw spad ten lu len lid-a. Le'a itea bexa ndanti'in spad, le'a xa
wa ndo' spadka gat. 53 ¿Lá ini'í lu le'a na' syo'o gan ina'ab ndo' Xus na' bi
le'a nat, cha utu'ub xa masla dub tibtop xkwa'a si'il be angel gakno na'?
54 Parea tal na' li gun, we'e na'anpa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios be
ta nsabndo' iti'id na'.
55 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot isen bega na' cuent dub wa'an?
Itea wizh nluu na' be men wats ni'i ten Dios lat bega, ná lá isen bega na'
sa wa. 56 Parea le'a iteanak be ta ndee nsatid ndontsa gak-a lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ta ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
We'e le'a itea be xmen Jesús cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

57 Le'a bexa na li usen Jesús wa cha mbi'i xa ta lid Caifás ule'ay ndon
le'a nsak, sa mzhealbela be mech ten ley no bexa gox nsak. 58 Le'a Pedr

sittsa nchankea tso'o Jesús, gast uyo'o Pedr len tale ten ni'i wa. Cha usob
Pedr gax wats bexa nla'ach sa wa, natsa ini'í xa ná xta'an yasea Jesús.
59 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no iteata bexa nsak wa nkwa'an
be men ukwi'in gab le'a Jesús ndapka ke, ta nsabndo' gat xa. 60 Le'a
kwa'ad be men mkwi'in nsake Jesús, ná lá izheal bexa nibe'e wa ni dub
ke nsabndo' gat Jesús. We'e ulen stop bexa, 61 cha mkwi'in bexa ndab:
—Le'a xa ba' ndab le'a xa sun gan ulate ni'i ten Dios, cha gal wizh yon
le'a xa gunde'egal-a.
62 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa ngwaso', ndab ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka ta ndab bexa ndee le'a lu li ndab
zha?
63 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab. We'e le'a ule'ay wa cha ndabgal ndo'
Jesús:
—Le'a Dios nban nsobwi'i, le'a na' nibe'e ndo' lu gud ndo' besa naga lu
nak Cristo Xin Dios zha.
64 Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a. No gáp na' le'a nat idub ncha'a ndo' ndee le'a bega
ini'íka le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, isob wats Dios lad ga'al xa
ndon le'a nibe'e, no ilengal na' ndo' xkaw.
65 Le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha utsaw xab na tant ndakloo xa, cha
uge' ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—¡Le'a xa ndee unisi Dios! ¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta xa usake
xa? Le'a bega mbi'ín xte'e ugap uní'i xa. 66 ¿Nat zha xte'e gab bega, xte'e
gunno beuna xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Le'a xa ndapka ke nsabndo' gat xa!
67 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, no udin bexa Jesús. No ncho bexa
utichya'a ndo' Jesús, 68 ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu ta ugeaka nak Cristo, ¡gud ná ton udin lu!

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mr. 14:66-72; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18,25-27)

69 Ndalen wa le'a Pedr nsob tso'o juer tale wa. Cha ubii dub xagots ndun
ti'in sa wa wats Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Galilea, ¿la?
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndo' ga'al itea bexa wa ndab:
—Na' lá iní xta'an ndab go ndo' na'.
71 Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. We'e cha uni'í stubgal xagots
Pedr, ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no ukeseano Jesús xa Nazaret.
72 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab xa:
—Le'a Dios nsobwi'i le'a na' lá nchando' xabgi'i ba'.
73 Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa ubii wats Pedr ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen xa ba', le'a go ndadi'izh lak
ndadi'izh bexa Galilea.
74 Le'a Pedr cha ngokloo ndab ndo' bexa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xa ba'!
Zha le'a dub boy utezh. 75 We'e le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús:
“Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab
lu le'a lu lá nchando' na'.” Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in
xa.

27

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a, le'a itea be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten
bexa judio dubtsa mbidi'izh xte'e gun bexa gan gat Jesús. 2 Cha mxi bexa
Jesús cha mbi'i bexa xa ndo' Poncio Pilat, xa nibe'e idub región wa.

Xte'e ngut Judas

3 Le'a Judas xa na li myun cuent Jesús wa, gor uni'í xa le'a bexa wa
dubtsa mbidi'izh gat Jesús, cha mgondo' xa le'a xa ugap mbin. Cha mbi'i
xa isagalnti'i med plata wa sa nde be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak wa.
4 Cha ndab Judas ndo' bexa:
—Le'a na' mbin dub ta ugap, myun na' cuent dub xa gat, mas ni lá ndap
xa ke.
Ná le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a besa na'an xá gealnyu' ná ta li mbin lu wa. Le'a ta wa cuent ten
lu nak.
5 We'e le'a Judas cha udabi be med wa len ni'i ten Dios. Cha uto'o xa sa
wa, cha ulo xa do'o gen xa, mtsebe xa gen xa.
6 Le'a be ule'ay nibe'e cha mkanle'e be med wa, cha ndab bexa:
—Lá nsabndo' gunti'in beuna med ndee cuent be med gon, le'a-yá
ngokti'in ndontsa gat dub men.
7 Cha mbidi'izh bexa isi'i bexa dub ble'a yo ten dub xa ndande'e be ta
btsi'in, ndontsa sa we'e iga'ach tal ton bexa sit gat gezh Jerusalén. 8 Ta
we'e gast nat le'a yo wa nsalea' Yo Ten. 9 Li ngok-a lak ndab Jeremías
xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa: "Usen bexa galnti'i med
plata, lak mbidi'izh bexa Israel kix bexa. 10 Le'a med wa cha usi'i bexa yo
ten xa ndande'e be ta btsi'in. Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' na'."

Pilat unabdi'izh ndo' Jesús
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Le'a gor nso' Jesús ndo' Pilat xa nibe'e wa, le'a Pilat cha unabdi'izh
ndab ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
12 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak wa sian ta'a msake Jesús,
ná le'a Jesús ni lá utsakndo'. 13 Le'a Pilat cha ndabgal ndo' Jesús:
—¿Lá ndo'ón lu be ta sian li nsake bexa ba' lu zha?
14 Parea le'a Jesús ni dub di'izh lá ika'ab, cha uzhe'eb ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mr. 15:6-15; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua wa, le'a Pilat ngo'o dub men nkea
litgi'ib, tal ton nlad be men ito'o. 16 Le'a zha wa uyo'o dub xabgi'i nsalea'
Barrabás nkea litgi'ib, dub xa uni'í itea be men xta'an ta ugap mbin xa.
17 Le'a gor mzhealbe be men ta lid Pilat, le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton nlad bega ula na', Barrabás nate Jesús xa ndab be men nak
Cristo?
18 Le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e nxee ladna ndo' Jesús ta na mas
kwa'ad men ndeseano Jesús, ta we'e myun bexa cuent Jesús.

19 Le'a gor na li nsob Pilat sa nibe'e Pilat wa, le'a xagots ten xa mtu'ub
dub xa gab ndo' xa: “Na'an xte'e gunno lu xabgi'i wen wa, le'a na' uzhebpa
mzheb dub ta mche'ano lad na' xa te'al.”
20 Parea le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak mki'il be men wa inab
bexa igo'o Pilat Barrabás litgi'ib, cha gat Jesús. 21 Ta we'e le'a gor na
unabdi'izhgal Pilat ndo' be men ná ton ndo' itop bexa wa nlad bexa igo'o
Pilat, le'a be men wa cha ndab:
—¡Bgo'o ga Barrabás!
22 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xte'e gunno na' Jesús xa ndab be men nak Cristo zha?
Le'a iteanak bexa wa cha uge' ndabbe:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
23 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an dub ta ugap mbin xa zhaga?
Parea le'a be men wa ndi mas uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
24 Le'a gor uni'í Pilat le'a Pilat lá gun gan ndo' bexa le'a bexa ndi mas
ndakloobe, cha usen Pilat dub ta ncho nits. Cha mna'a Pilat ndo' ga'al be
men wa, ndab xa:
—Le'a na' na'anpa le'a ndap ke gat xa wen ndee. Le'a ta wa cuent ten
bega nak.
25 We'e le'a iteanak be men wa cha ndabbe:
—Le'a besa ndee no be xin besa le'a ndap ke gat xa ba'.
26 We'e le'a Pilat cha mgo'o Barrabás litgi'ib. Cha ndab Pilat ndo' be
soldad kin bexa Jesús, cha uke'a bexa Jesús ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mr. 15:16-20)

27 Le'a be soldad ten Pilat cha mbi'i Jesús len lid Pilat sa nsalea' pretorio.
Cha mzhealbe kwa'adta be soldad gangeak wats Jesús. 28 Cha ulate bexa
xab Jesús, no mgak bexa Jesús dub lad ko'ol ta nane. 29 No msob bexa dub
ta rued xos yagich gek Jesús cuent coron. Cha msob bexa dub bar ya'a
Jesús lad ga'al. Cha msaxib bexa ndo' Jesús mbin usaladno bexa Jesús,
ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
30 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, cha ute bexa bar nsén Jesús, cha le'aka
bar wa nla' bexa gek Jesús. 31 Le'a gor na mtayun usaladno bexa Jesús,
cha ulate bexa lad nane nak Jesús. Cha mgak bexa Jesús le'aka xab Jesús,
cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Le'a gor uto'o be soldad sa wa, cha mzhe'al bexa dub xabgi'i nsalea'
Simón xa gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o xa cruz ten Jesús.
33 Cha ngol gor ulaya' bexa sa nsalea' Gólgota, dub di'izh gab tit gek
men. 34 Cha msa'a bexa vin kwi mbich ta ula'pa goo Jesús. Ná le'a gor na
mbin xa preb-a, cha lá ka'abta xa goo xa-yá.
35 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz, cha ulo'o bexa dub suert ndontsa
ini'í bexa ná ton ika'a be xab Jesús. Li ngok-a lak ndab dub xa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa: “Ulo'o bexa dub suert ndontsa ini'í bexa
ná ton ika'a be xab na'.” 36 Cha ndeula'ach be soldad xa sa wa. 37 Le'a gek

cruz ten Jesús wa mke'a bexa dub letr ndab ná xta'an li nkea xa ndo' cruz,
ndab-a: "TA NDEE JESÚS, XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO."
38 Nsea top wa'an mke'a bexa ndo' cruz wats Jesús, dub xa wats lad ga'al
Jesús, nsea stub xa wats lad raves. 39 Le'a be men nseabetid sa wa xela
uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek bexa, 40 ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab le'a lu ulate ni'i ten Dios, cha ixiste lu-yá wizh yontsa. Nat
byun libr le'aka lu. ¡Tal lu Xin Dios, ula' ndo' cruz ba'!
41 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa fariseo no
bexa gox nsak wa ndun usaladno Jesús, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
42 —Le'a xa ba' le'a ngokno be men, ná lá gun xa gan ulat xa le'aka xa
ndo' gealgut. Tal le'a xa ba' xa nibe'e ten beuna xa Israel, ila' xa ndo' cruz,
cha gungea ladna beuna xa. 43 Le'a xa ba' ndab le'a nge' ladna Dios. Nat
gakno Dios xa tal le'a Dios nlad, le'a xa ba' ndab le'a xa Xin Dios.
44 No liga le'a itop wa'an nkea ndo' be cruz wats Jesús wa xela uní'i ndo'
Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo' gizhliyo mkaw gast gor nkea uyon
gor uzhe. 46 Le'a ngol gor nkea uyon wa le'a Jesús uge' ndab:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —le'a ta wa dub di'izh gab: Dios ten na',
Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
47 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa, cha
ndab bexa:
—Le'a xa ba' nbezh Elí.
48 Zha le'a dub bexa wa uto'o karrel, ncha'dob dub lad xi'il, cha ulo
xa-yá ndo' vinagr. Cha msob xa-yá gek dub yalod ndontsa goo Jesús ta wa.
49 Parea le'a iteata bexa wa ndab ndo' xa wa:
—Kweas go, le'a beuna ini'í naga si'id yakno Elí xa.
50 We'e le'a Jesús cha uge'gal utezhat, cha ngut xa. 51 Zha le'a lad uta'a
ncho bse'a len ni'i ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila', ngok top
ble'a-yá. No ngok xo'o gast ule'a be ge' ubi'i, 52 no mya'al be ge'lo'o sa
mga'ach be men ngut. Cha myaste kwa'ad bexa ngut, bexa nak xmen
Dios. 53 Cha uto'o bexa wa len ba'a wa. Le'a tso'o na mbangal Jesús, cha
uyote bexa wa Jerusalén cha uni'í kwa'ad be men bexa.
54 Le'a gor ngok xo'o nsea iteata be ta'a wa, le'a xa nibe'e ten soldad no
iteata be soldad ndeula'ach Jesús wa cha uzhebpa mzheb, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka Dios.
55 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be xagots, bexa na uto'o Galilea
usankea bexa tso'o Jesús, no ngokno bexa Jesús nes ncha'a xa Jerusalén.
56 Le'a lat bexa wa no Marí xa gezh Magdala nso', no Marí xna'a Jacob
nsea Kosé, no xna'a be xin Zebedeo.

Jesús mga'ach
(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Le'a ngol gor uzhe cha ulen dub xabgi'i rik nsalea' Kosé, xa gezh
Arimatea, dub xa no ndangea ladna Jesús. 58 Le'a xa wa ngwa' ndo' Pilat,
cha unab xa Jesús. Le'a Pilat cha unibe'e ula'a be soldad go'o Kosé Jesús.
59 Cha uxe'e Kosé Jesús ndo' cruz wa, cha mtixko xa Jesús dub lad ko'ol ta
umbi'i. 60 Cha ulo xa Jesús len dub ba'a cuent ge'lo'o, dub ta tlaw myan

ndo' ge'da'a. Cha mtixte xa dub ge' si'il to'o ba'a wa, cha nsea' xa. 61 Le'a
sa wa nde Marí xa Magdala no stubga Marí lad to'o ba'a wa.

Be soldad ndeula'ach ba'a mga'ach Jesús

62 Le'a ngot xe'a stubga wizh dub wizh ne'e bexa judio, le'a be ule'ay
nibe'e no bexa fariseo ngwa' ndo' Pilat, 63 ndab bexa:
—Señor, le'a besa ntse'a ladna le'a Jesús xa ukwi'in wa ndab gor na bi
nban xa le'a xa wizh yontsa iban ndo' gealgut. 64 Ta we'e nab besa ndo'
go inibe'e ga ya'ula'ach be soldad to'o ba'a gast wizh yon. Tal na'anpa li
gun ga le'a be xmen xa gi'id gor te'al, cha go'o bexa wa xa. Cha ukwi'in
bexa gab bexa ndo' be men le'a xa wa mbanla ndo' gealgut. Tal le'a bexa
li ukwi'in le'a ta wa mas ugap ndo' lak mkwi'in Jesús wa.
65 We'e le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—Ula'achka be soldad sa wa. Wa' bega cha btsaw chá bega to'o ba'a wa
lak ndák bega.
66 We'e le'a bexa wa cha ncha'be, cha ulo bexa dub ta'a to'o ba'a wa,
natsa ini'í bexa tal ton uxa'al-a. Cha myanbe be soldad sa wa ula'ach
bexa-yá.

28

Jesús mban ndo' gealgut
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa wa, gor ngot xe'a wizh ned ten sman, le'a
Marí xa Magdala no stubga Marí ncha'wi'i ba'a wa. 2 We'e cha ngok dub
xo'o si'il. Le'a dub angel ten Dios uto'o gibe'a ula' sa wa, cha udob xa ge'
to'o ba'a wa, cha usob xa tso'o-yá. 3 Le'a angel wa ndon ndu'u na' cuent
beal' usi'i. No xab xa ndon mbe xi'il na'. 4 Le'a gor uni'í be soldad ta wa,
uzhe'eb nzheb bexa gast nxis bexa, cha ulayat bexa ndo' yo cuent bexa
ngut. 5 Le'a angel ndab ndo' be xagots wa:
—Lá izheb bego, le'a na' uníka le'a bego nkwa'an Jesús, xa ngut ndo'
cruz. 6 Le'a xa na'an sa ndee, le'a xa ndi mbanla lakka ndab xa. Utseawi'i
bega sa mka'ach bexa xa. 7 Cha uxax bya' bega, cha gud bega ndo' be
xmen Jesús le'a xa mbanla ndo' gealgut. No ncha'a nedla xa ndo' bexa wa
Galilea, le'a sa wa ini'ígal bexa xa. Le'a na' ta ndeekama nsabndo' gáp
ndo' bego.
8 We'e le'a be xagots wa nzheb, parea uzhebpa nten ladna bexa. Cha
uxax mka'an bexa wats ba'a wa, karrel nsea'beyab bexa-yá ndo' be xmen
Jesús. Le'a nes nsea'be be xagots wa, 9 ngi zha uni'í bexa le'a Jesús nseala
nes, cha unidi'izh Jesús ndo' bexa. Cha ubii bexa wats Jesús, msaxib bexa
ndo' xa. Cha udi'id bexa xo'o Jesús, ndankea bexa xa. 10 We'e le'a Jesús
cha ndab ndo' bexa:
—Lá izheb bega. Bya'yab bega ndo' be xmen na', bexa cuent nak wit
na', ya'be bexa Galilea, le'a sa wa ini'ígal bexa na'.

Ta mbidi'izh bexa nla'ach to'o ba'a

11 Ndalen li ncha'be be xagots nes wa, le'a pla be soldad nla'ach to'o ba'a
wa uyote gezh wa, cha mbidi'izh bexa ndo' be ule'ay nibe'e wa iteanak be
ta li uyo'o wa. 12 Le'a bexa nibe'e ten ule'ay wa cha ngwa'yadi'izhno bexa
gox nsak ten bexa judio ná xte'e gun bexa. We'e cha msa'a bexa sian med
ndo' be soldad wa, 13 ndab bexa:

—Gud bega le'a be xmen Jesús mbi'id gor te'al cha mbiwa'an bexa Jesús
gor ndeyats bega. 14 Tal le'a xa nibe'e wa go'ón-a, le'a besa le'a ika'ab
sakndo' bega, ndontsa na'an xta'an gunno xa bega.
15 We'e le'a be soldad wa cha usen be med wa, cha mbidi'izh bexa lak
ndab be ule'ay wa. Le'a ta wa gast wizh nat li ndadi'izh bexa judio lak
mkwi'in be soldad wa.

Be xmen Jesús ya'be yadi'izh di'izh wen ten Dios
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 We'e le'a isatibdub be xmen Jesús ncha'be Galilea, gast bet sa ndabka
Jesús ya'be bexa wa. 17 Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha ngwankea bexa xa,
parea ncho bexa bi lá ndangea ladna ti le'a Jesús xa wa. 18 Le'a Jesús cha
ubii wats bexa, ndab xa:
—Le'a Dios msa'a juers nibe'e na' iteanak be ta ncho gibe'a no ndo'
gizhliyo. 19 Ta we'e wa' bega idub nax ndo' gizhliyo ndo' be men itea be
nacion, bluu bega bexa xte'e gak bexa xmen na'. Cha ulalea' bega bexa,
gunti'in bega lea' Dios Xus na', no lea na' xa nak Xin Dios, no lea' Espíritu
ten Dios. 20 Bluu bega bexa uxobgek bexa iteanak ta unibe'e na' ndo' bega.
Lá yalad bega le'a na' nkeseano tse'e bega gast initndo' gizhliyo ndee. Lika
nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Marc

Le'a libr Marc nse'at sian be ta wen mbin Jesús ndo' be men. Le'a xa myunyakna kwa'ad bexa ngwa'ad no mud no xa lá na'be. No mxiste xa dub me'ed gots tuzh ndo' gealgut. No msa'a xa ta gaw uzhe'eb kwa'ad men pa dub ga'ay mil xa. No utsin ngok xa ndo' be me'ed byux. Le'a Marc mgondo' le'a Jesús na'anpa dub xa wentsa, ndi le'a xa nak Xin Dios. Le'a Marc mke'a ta ndee ndo' be xmen Cristo, bexa na'anpa xa judio, bexa nit ndencho gezh Roma.

Juan mbidi'izh ndo' be men
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9,15-17; Jn. 1:19-28)

1 Lnde'e usaxan di'izh wen ten Jesucristo, Xin Dios, 2 lak mke'a profet Isaías sakndo' Dios ndab xa:

Una', le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu gudi'izh di'izh ten na',
ndontsa listla kwe be men gal zha ilen lu.
3 Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
“Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa.”

4 Le'a xa wa Juan, xa uyo'o ge'e sa bid. Ulalea' xa be men len nits, no ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa.
5 Le'a kwa'ad bexa Jerusalén no bexa idub distrit Judea uto'o ncha'yo'ón di'izh ten Juan. Le'a gor na mgondo' bexa be ke ten bexa, le'a Juan cha ulalea' bexa len nits yowbe'e Jordán.
6 Le'a xab Juan naknde'e gich las came, nsea dub sinch gid nde len xa. Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa. 7 Ndadi'izh Juan, ndab xa ndo' be men:
—Le'a tso'o na' ndee ilen stub xa mas nsak ndo' na'. Le'a na' ni lá isaya' kote ndab xa wa. 8 Le'a na' nits-tsa ngolea' bega, ná le'a xa ilen tso'o na' ndee kolea' be men no Espíritu ten Dios.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ngol dub wizh le'a Jesús uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Ncha'a Jesús sa nso' Juan, cha ulalea' Juan Jesús len nits yowbe'e Jordán. 10 Le'a gor na uto'o Jesús len nits wa, le'a Jesús uni'í mya'al gibe'a. Le'a Espíritu ten Dios cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús. 11 No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e bid sa na'an men. 13 Le'a sa wa uyo'o Jesús dub top ga'al wizh lat be man ge'e wa. We'e ulen maxu'u uzhe'eb mbin preb Jesús nlad maxu'u utsabgix Jesús. Tso'o wa cha ulen be angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tso'o na mke'a be men Juan litgi'ib, le'a Jesús cha nsea' le'aka Galilea,
ukesea uluu xa be men di'izh wen ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be men.
15 Ndab xa:
—Le'a tiemp yá ngol. Le'a zha inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak.
Bla'a bego be ta ugap nak bega, no bingea ladna bega di'izh wen ten Dios.

Jesús mti dap xa nsen mbeal gak xmen xa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha uni'í xa
Simón nsea Ndres wit Simón, ndeutsa'ab red ten na len nits, le'a bexa wa
xa nsen mbeal. 17 Cha ndab Jesús:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu xte'e yunjunt bega be men ndo'
Dios.
18 Bi le'a gor wa cha mla'a bexa be red ten bexa, cha ncha'ano bexa
Jesús.
19 We'e cha usea bexa stub tuzh sa. Cha uni'í Jesús dub xa nsalea' Jacob
nsea stub xa nsalea' Juan wit Jacob. Le'a bexa wa ndi'ib ndo' dub barco
ndego ramient be red ten na. 20 Cha utezh Jesús itop wit bexa. Le'a bexa
wa cha mchanso' xus na Zebedeo ndo' barco wa no be mos ten bexa. Le'a
Jacob no Juan cha ncha'ano Jesús.

Dub xabgi'i nsak gizh tont, ncho mbi bxin len lado'o na
(Lc. 4:31-37)

21 Cha uyote bexa len gezh Capernaum. Le'a ngol wizh ne'e be men,
le'a Jesús cha ncha'uluu be men len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa.
22 Le'a be men wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa, le'a ta ndadi'izh xa wa
nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak nluu be mech ten ley. 23 Le'a
len ni'i wa nsob dub xabgi'i nsak gizh tont ncho mbi bxin len lado'o na.
Le'a ta wa uge' ndab ndo' Jesús:
24 —¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nati nsea unitndo' lu
besa zha? Na' uní ton nak lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.
25 Le'a Jesús uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o len lado'o xa ba'!
26 We'e le'a mbi bxin wa udabi xabgi'i wa, cha utezhat xa, cha uto'o mbi
bxin wa len lado'o xa. 27 We'e le'a itea be men wa ngwanseana, nabdi'izh
bexa ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndee zha? Le'a xa nluu dub ta'a ni gol go'ón beuna, no
uzhe'eb ndap xa juers, gast be mbi bxin nxobgek ndo' ta ndab xa.
28 Le'a ta li mbin Jesús wa cha uxax mgen idub Galilea.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Le'a gor na uto'o bexa len ni'i wa, le'a Jesús ncha'ano Jacob nsea Juan
ta lid Simón nsea Ndres. 30 Le'a xnazha'ap Simón nax ncho xlea. Le'a gor
na ndab bexa-yá ndo' Jesús, 31 le'a Jesús cha ubii sa nax xa wa, usen xa
ya'a xa, cha uxiste Jesús xa. Cha bi le'a gor wa mto'o xlea xa, cha msa'a
xa ta gaw bexa wa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Le'a gor na ngwa'asla wizh cha nsea te'al, le'a be men ulenno
kwa'adpa bexa gizh nsea bexa nsak gizh tont ncho mbi bxin len lado'o

na. 33 Le'a idub gezh men myakjunt to'o ni'i wa. 34 Le'a Jesús myunyakna
kwa'adpa be men nsén isando' gealgizh, nsea ulantu'ub Jesús be mbi bxin
ncho len lado'o be men wa. Lá ula'a xa ngudi'izh be mbi bxin, geal le'a
be ta wa uni'í ton nak Jesús.

Jesús mluu be men Galilea
(Lc. 4:42-44)

35 Ngol gor bi te'alta le'a Jesús ngwaste, cha ncha'a xa dub sa na'an
men, sa na ngwa'yadi'izhno xa Dios. 36 Le'a Simón no stapla bexa uto'o
ncha'kwa'an Jesús. 37 Ná gor na mzheal bexa Jesús, cha ndab bexa ndo'
xa:
—Le'a be men we'e itea nkwa'an ga.
38 Le'a Jesús cha ndab:
—Ncha'be beuna be gezh gax ndee. Ulu'u na' be men, le'a na' ti'in we'e
ndal ndo' gizhliyo.
39 We'e le'a Jesús cha nchasea be gezh idub distrit Galilea, nluu xa be
men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, nsea ulantu'ub Jesús be mbi bxin
ncho len lado'o be men.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Le'a dub wizh ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na, le'a
ta wa dub gealgizh nsalea' lepra. Cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a ga sunka gan.
41 Le'a Jesús cha mlats ladna xa wa, cha mxo'ob Jesús ya'a na tso'o xa
wa. Cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
42 Bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unitndo', cha myakna las xa. 43 We'e
le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:
—Nat syo'o gan ya' lu. 44 Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu.
Dubga'al ndo' ule'ay wa' uluu las lu, le'a lu myaklana. Nsea bi'i be man
xnab lak nibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men zha nyakna bexa, ndontsa
ini'í be men le'a lu myaklana.
45 Ná le'a nes nsea' xabgi'i wa, usaxan ndadi'izh xa ndo' be men xte'e
myunyakna Jesús xa. Ta we'e le'a Jesús lá yoota gan ga'al yate ni dub len
gezh wa. Sbe'en dub lad sa na'an men ukesea xa, ná le'a be men itea lad
uto'o ncha'beka wats Jesús.

2

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ngok stapla wizh mtancha'gal Jesús gezh Capernaum. We'e mbi'ín be
men pa ni'i na ncho Jesús. 2 Cha uxax mzhealbe kwa'ad men sa wa, gast
ni to'o ni'i wa lá ugalta kwe be men. Cha mluu Jesús bexa di'izh ten Dios.
3 Le'a gor wa ulaya' dap men ncha'ano dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea.
4 Ná le'a tant kwa'ad be men nde sa wa, le'a bexa lá yo'o gan ibii wats Jesús.
Cha ndi ukea bexa gek ni'i wa, mxa'al bexa-yá ga'al-la sa nso' Jesús. Cha
mla'ko bexa yalo'on nax xa gizh wa ndo' na. 5 Le'a Jesús mna'la le'a bexa
mge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa. Cha ndab Jesús ndo'
xa:
—Amig, le'a be ke ten lu myu'ula.

6 Ná le'a be mech ten ley ndebe sa wa cha mbinbe'ebe: 7 “¿Xta'an ngi li
ndab xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak ladna Dios.
¿Ton isu'u utsu'u be ke ten be men zha? Nabtsa Dios su'u.” 8 Ná le'a Jesús
cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa. Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega zha? 9 ¿Xta'an mas lid bid gáp na' ndo'
xa gizh ndee, le'a ke ten xa myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha kob xa
yalo'on ten xa, cha isea xa? 10 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u be ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
11 —Gáp na' ndo' lu goste, cha udob yalo'on ten lu ba', cha bya' ta lid lu.
12 Le'a xa wa uxax ngwaste, cha udob xa yalo'on ten xa. Cha uto'o xa
sa wa ndo' ga'al iteanak be men. Le'a itea bexa nde sa wa ngwanseana,
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert, no ndab bexa:
—Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í.

Jesús mti Leví, xa no nsalea' Mateo
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Tso'o wa ncha'agal Jesús to'o lagun wa. Le'a kwa'ad men ulen wats
Jesús, cha mluu Jesús bexa di'izh ten Dios. 14 Le'a sa ncha'tid Jesús wa
uni'í Jesús dub xabgi'i nsalea' Leví xin Alfeo. Le'a Leví wa nsobyun ti'in
nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
Le'a Leví cha ngwaso', cha usankea xa tso'o Jesús. 15 Ngol tso'o wa le'a
Jesús nsea be xmen xa ngwa'daw ta lid Leví. No kwa'ad be men ncha'ano
Jesús sa wa, bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví, nsea kwa'adta bexa na ndab
be men ugap nak bexa. 16 Le'a gor uni'í be mech ten ley no bexa fariseo
le'a Jesús nsobyawno bexa ugap no bexa nsen med, cha we'e unabdi'izh
bexa ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno Jesús bexa nsen med ba' no iteata bexa ugap ba' zha?
17 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a be men na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a xa gizh nki'inka xa
wa. Le'a na' na'anpa ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap ke; na' ndi
ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndap ke.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Le'a be xmen Juan nsea be xmen bexa fariseo ncho be wizh lá ndaw
bexa ndontsa mas yankea bexa Dios. We'e ngol dub wizh le'a pla be men
ndab ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan nsea be xmen bexa fariseo ncho wizh lá ndaw bexa.
Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa lá
nsabndo' gaw, zha bi ncho xabgi'i mchilya'a wa? 20 Parea gal dub wizh
le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw
dub tiemp.
21 ’Na'an ton ngo ramient lad gox nsea dub ble'a lad kub. Tal le'a xa li
gun, le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad gox wa. 22 No na'an
ton ngo vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun le'a bich ten vin
kub stsaw bols gid gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox
wa. Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len bols gid kubga.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Le'a ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a
yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig. 24 Le'a ncho
bexa fariseo cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, ¿xta'an lba'a ndun bexa ba', ta na lá nsabndo' gun bexa wizh
ne'e beuna zha?
25 Ná le'a Jesús cha ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta na mbin David dub biaj,
zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha? 26 Le'a David uyo'o
len ni'ilad ten Dios, zha na ngok Abiatar ule'ay ndon le'a nsak, cha udaw
xa be pan le'ay, ta lá nsabndo' gaw dub men na'anpa nak ule'ay. No msa'a
xa-yá ndo' bexa ndeno xa.
27 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a Dios msa'a wizh ne'e be men ndontsa gakno-yá be men. Na'anpa
mbinde'e Dios be men yankea bexa wizh wa. 28 Ta we'e le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e beuna.

3

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

1 Le'a stub wizh uyo'o Jesús len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa.
Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'a na. 2 We'e le'a ncho bexa
ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa gizh wa wizh ne'e be men, ndontsa
ta we'etsa usake bexa Jesús. 3 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa gizh ya'a na
wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
4 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo' gun beuna ta wen nati gun beuna ta
ugap? ¿Gakno beuna dub xa nati ula'a beuna gat xa?
Ná le'a be men wa ni lá ika'abbe. 5 We'e le'a Jesús ndakloo mwi'i ndo'
be men nde gangeak, cha uban myo'o ladna Jesús tant ngud nak lado'o
bexa. Cha ndab Jesús ndo' xa na gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá. 6 Le'a bexa fariseo
cha nsea'be, cha mzhealbe bexa nsea be xmen Herodes, mbidi'izh bexa ná
xte'e gun bexa gan gat Jesús.

Be men kwa'ad nde to'o lagun

7 Le'a Jesús cha ncha'agal to'o lagun nsea be xmen xa. We'e kwa'ad bexa
Galilea usankea tso'o Jesús. 8 Le'a gor na mbi'ín be men xte'e mbidi'izh
Jesús nsea xte'e myunyakna Jesús be men, we'e kwa'adpa bexa ulaya' wats
Jesús, bexa uto'o Jerusalén nsea distrit Judea nsea distrit Idumea nsea stub
to'o yowbe'e Jordán nsea gezh Tiro no gezh Sidón. 9 Cha ndab Jesús ndo'
be xmen na:
—List uteno bega dub barco, ndontsa lá kidko be men na'.
10 Le'a Jesús myunyaklana kwa'ad be men, ta we'e itea bexa gizh nsi'i
be ltsa'a na, ndontsa ugal bexa masa xab Jesús. 11 Le'a be men ncho mbi
bxin len lado'o na wa, gor uni'í bexa Jesús cha msaxib bexa ndo' Jesús,
uge' ndab be mbi bxin wa:
—¡Go nak Xin Dios!

12 Ná le'a Jesús cha uzhe'eb uteyo be mbi bxin, ndontsa lá gab be mbi
bxin ton nak Jesús.

Jesús mti isatibtop be xmen na
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet, cha utezh xa bexa mti xa. Le'a bexa
wa cha ulaya' wats Jesús. 14 Cha ndab Jesús ndo' isatibtop bexa wa:
—Le'a bega gak xa ikeseano na' nsea bexa utu'ub na' ya'be uluu be di'izh
ten Dios ndo' be men. 15 Nat le'a bega gap di'izh yunyakna men gizh no
kontu'ub bega be mbi bxin.
16 Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa msalea' Jesús Pedr, 17 nsea
Jacob no Juan wit Jacob be xin Zebedeo (Jesús msalea' itop wit xa wa
"Boanerges", dub di'izh gab: cuent ní'i usi'i). 18 Nsea Ndres, nsea Julip,
nsea Bartol, nsea Mateo, nsea Tomás, nsea Jacob xin Alfeo, nsea Tadeo,
nsea Simón xa partid Caná, 19 nsea Judas Iscariot, xa na le'a myun cuent
Jesús tso'o wa. Le'a bexa wa cha uyo'o len dub ni'i.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 We'e le'a kwa'ad be men ulen gast ni lá yoo gan gaw Jesús nsea be
xmen xa. 21 Le'a gor na mbi'ín xna'a Jesús nsea be wit Jesús le'a be men
ndadi'izh le'a Jesús myak tont, we'e cha uto'o bexa ncha'yo'o bexa Jesús.
22 Le'a sa wa ndebe pla mech ten ley uto'o Jerusalén. Le'a bexa wa ndab:
—Le'a Jesús ndap Beelzebú maxu'u na nibe'e be mbi bxin. Juers we'e
ngontu'ub Jesús be mbi bxin wa.
23 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:
—¿Syo'o gan kontu'ub dub maxu'u le'aka maxu'u zha? 24 Tal be xmen
dub xa nibe'e yak top partid, cha bi le'akaga bexa kuyo, le'a bexa wa yá
na'antapa gak juertbe. 25 No tal be men ncho dub ni'i bi le'akaga kuyobe,
le'a bexa wa iteltsa'abe. 26 No liga tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi
bxin ten na, le'a maxu'u wa lá yoota gan gak juert, no cha snitndo' maxu'u.
27 'No na'an ton gun gan yate len lid dub xabgi'i juert kowa'an be ta'a
len ni'i, tal le'a xa lid ned uxi xabgi'i wa. Lima syo'o gan kowa'an xa be
ta'a len lid xa juert wa.
28 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta kwea' ní'i be men no iteata be
ta ugap ndun bexa, le'a Dios sunge'ka ladna ta wa. 29 Ná le'a tal ton inisi
Espíritu ten Dios, le'a Dios lá gunge' ladna ke wa, le'a ta wa dub ke nunk
lá yu'uta.
30 Le'a ta wa ndab Jesús geal le'a be mech ten ley ndab le'a Jesús ndap
dub mbi bxin.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 We'e le'a xna'a Jesús nsea be wit Jesús ulen, cha ute bexa tso'o juertsa.
Cha mtu'ub bexa dub men ncha'tezh Jesús. 32 Le'a bexa nde wats Jesús
cha ndab ndo' xa:
—Le'a xna'a go nsea be wit go nde tso'o juer ndee, nkwa'an bexa go.
33 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego ná ton xa na ta ugeaka nak xna'a na' nsea be
wit na'.
34 We'e cha mwi'i Jesús ndo' bexa ndebe sa wa. Cha ndab xa:

—Le'a bega nde ndee nak xna'a na' no wit na'. 35 Le'a itea bexa ndun
lak nlad Dios, le'a bexa wa nak cuent wit na' no bsan na' no xna'a na'.

4

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Le'a stub biaj usaxan nluu Jesús be men to'o lagun Galilea. We'e le'a
kwa'adpa be men ulen wats xa, cha ukea xa ndo' dub barco nde ndo' nits,
cha usob xa. Le'a itea be men wa utebe ndo' yo bid to'otsa nits wa. 2 Cha
sian ta'a mluu xa msaktabe'e xa be ta'a, ndab xa:
3 —Bla'ach bego, le'a dub xabgi'i ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob bid ten
trig ndo' yo. 4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a
be migin cha ulen cha udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo' yo ge', sa uxee yo.
Le'a ná wa uxax ulen, 6 parea ngol gor na mna' bea, le'a ná wa cha mgo'ol,
cha ubid-a geal le'a-yá na'anpa wat ndi'ib lo' na. 7 No ncho-yá ulate lat be
gix nso' gich. Ngol gor le'a gix wa uzhe'eb ngo'ol, cha ulo xlea'-yá. Cha
na'anpa usa'a-yá bid. 8 Parea ncho-yá ulate sa uta'a yo. Le'a be ná wa ulen
cha ngo'ol-a, cha msa'a-yá sian bid. Ncho be trig wa msa'a dub galnti'i bid.
No ncho-yá msa'a dub chon ga'al bid. No ncho-yá msa'a dub gayo'oga bid.
9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Le'a gor na myanbe isatibtop xmen Jesús nsea stapla bexa, we'e
unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go cuent ten xa ndas trig wa zha?
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e
Dios. Parea ndo' bexa xa'aga, sbe'en nsaktabe'e na' be ta'a gor ndadi'izh
na'. 12 Le'a bexa nwi'i, ná le'a bexa lá ini'í xta'an-a. No ndo'ón bexa ta
ndáp na', ná le'a bexa ni lá yakbe'ena-yá. We'e lá yach bexa wats Dios, no
lá utsu'u Dios be ke ten bexa.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 No ndab Jesús:
—¿Lá nyakbe'ena bega ta msaktabe'e na' wa zha? ¿Xte'exá yakbe'ena
bega itea be ta uluu na' zhaga? 14 Le'a xa nte'ach trig wa nak cuent xa
ndadi'izh di'izh ten Dios. 15 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent
be men ndo'ón di'izh ten Dios, parea cha nlen maxu'u cha ngo'o maxu'u
di'izh wa len lado'o bexa. 16 Le'a yo ge' sa ulate bid wa nak cuent bexa
nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios. 17 Ná le'a bexa wa nak cuent dub ya
trig lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná
le'a gor na juert ncho bexa geal ndangea ladna bexa di'izh wa, cha nla'a
bexa-yá. 18 Le'a yo ncho gix nso' gich wa nak cuent bexa na ndo'ón di'izh
ten Dios, 19 ná le'a bexa nyu' ladna be ta'a ndo' gizhliyo ndee, no nge'
ladna bexa be ta'a siantsa ndap xa, no nsa'ab ladna bexa sianta ta'a gap
bexa. Ta we'e le'a bexa wa cuent dub ya trig na'an xta'an usa'a-yá. 20 Ná
le'a sa uta'a yo wa nak cuent bexa ndo'ón di'izh ten Dios, cha ndangea
ladna xa-yá idub ncho ladna xa. Le'a bexa wa wen nak cuentla be ya trig
nsa'a dub galnti'i bid no dub chon ga'al bid no dub gayo'oga bid.

Jesús mbidi'izh cuent ten xe'a
(Lc. 8:16-18)

21 No ndab Jesús:
—¿Ncho ton nsob dub xe'a len dub caj zha? ¿Nati ncho xa nsob-a xan
dub lo'on? ¿Lid nsob xa xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a itea lad?
22 Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa uluukabe. No iteanak
be ta ngachyo'o, le'a gal gor ito'o-yá ndo' xe'a. 23 Bego na ndap ncha' na,
bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
24 No ndab Jesús:
—Bla'ach bega ta ndáp na' ndee. Bi lak ula'ach bega-yá, bi liga mas
yakbe'ena bega-yá. 25 Le'a bexa nyakbe'ena, le'a Dios gun mas yakbe'ena
bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na nsak bexa
nyakbe'ena bexa wa.

Dub cuent ten xte'e nda'al trig

26 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent dub xabgi'i ndas trig ndo'
yo. 27 Guni'i tal naxyats xa natal nsobna' xa le'a trig wa te'al tezhea
ndi'ibya'alka. 28 Le'a trig wa juers ten yotsa nsa'a bid. Ndon ned lak ya
wa nlen, we'e cha ndach ta ben ndo' ya wa, cha nyak-a bid ten trig. 29 Le'a
zha na ngugal trig wa, cha ixen xa trig no dub os, geal le'a zha ibele'e trig
wa yá ngol.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 No ndab Jesús:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios be men? ¿Xta'anma dub ta'a
usaktabe'e beuna-yá? 31 Le'a ta wa nak cuent ta ndasea dub bid ten
mostas. Le'a gor na ndas dub men-a le'a-yá dub bid ndon le'a tuzh ndo'
itea be bid ncho ndo' gizhliyo. 32 Ná le'a tso'o na ndas xa-yá, le'a-yá nda'al
cuent dub ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta xge'a ndas be men, gast be migin
syo'o gan ukal lat be xos-a.

Xta'an mbidi'izh Jesús sian be cuent
(Mt. 13:34-35)

33 Le'a Jesús li msaktabe'e sian ta'a gor nluu xa di'izh ten Dios, lak
yakbe'ena bexa-yá. 34 Sbe'en msaktabe'e xa be ta'a gor ndadi'izh xa
ndo' be men, parea ndal gor nyak nab Jesús no be xmen xa, we'e uya'al
ndadi'izh xa ndo' bexa wa.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits lagun
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Le'a ngol gor na nsea te'al, le'a Jesús ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna stub to'o lagun ndee.
36 Cha mlaute bexa be men ndebe sa wa. Cha ncha'be bexa bi laktsa
ndi'ib bexa ndo' barco wa. Nsea stapla barco junt ncha'ano bexa. 37 Ngol
gor le'a ndo' nits wa ulen dub mbi si'il. Le'a golp ten nits wa gast len
barco nyo'ola, ngi sla'ko-yá barco len nits. 38 Ná le'a Jesús ndi naxyats
dub xan len barco wa, nsea dub lad ncho xan gen xa. We'e le'a be xmen
xa mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Mech! ¿Lá nyu' ladna go le'a beuna ngi sat?
39 Le'a Jesús cha ngwaste, cha uteyo xa mbi wa, ndab xa ndo' nits wa:
—¡Kexga lu! ¡No xe ute!

Le'a mbi wa cha uleas, cha ndon xe ute nits wa. 40 We'e le'a Jesús cha
ndab ndo' be xmen na:
—¿Xta'an lba'a nzheb bega zha? ¿Xta'an lá ndangea ladna bega na' zha?
41 Le'a bexa wa mzhebbe, ndabbe ndo' ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

5

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Cha ulaya' bexa stub to'o lagun wa ndo' yo sa nibe'e gezh Gadara. 2 Le'a
gor ula' Jesús ndo' barco wa, le'a dub xabgi'i ncho mbi bxin len lado'o xa
uto'o lat be ge'lo'o sa nga'ach be men ngut. 3 Le'a xabgi'i wa len ge'lo'o
ten kampeon wa nak lid na. Ni caden lá ndun bexa gan uxi bexa xa wa.
4 Sianla biaj mxi bexa ya'a xa nsea caden, no gi'ib nke'anchii bexa xo'o xa.
Ná xa nkixka caden wa nsea nsuka xa gi'ib wa. Ta we'e na'an ton ndun
gan uxi xa. 5 Te'al tezhea nkeseabezhat xa be ge'e no sa nga'ach be men
wa. No ge' nke'a xa le'aka las xa. 6 Gor na bi sitta uni'í xa Jesús le'a xa
wa uto'ola karrel gast ndo' Jesús msaxib xa. 7 Cha uge' ndab mbi bxin wa
ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha Jesús, Xin Dios si'il? ¡Le'a Dios
nsobwi'i le'a na' na'ab na'anpa utsaksi lu na'!
8 Le'a mbi bxin wa le'a li ndab, geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin
ito'o len lado'o xa wa.
9 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xte'e nsalea' lu zha?
Le'a mbi bxin wa cha ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa, geal le'a besa kwa'adpa.
10 We'e cha uzhebpa unab mbi bxin wa ndo' Jesús ndab ta wa:
—Lá kontu'ub lu besa sa ndencho besa ndee.
11 Le'a gax ge'e wa kwa'ad kuch ndeseayawbe. 12 Le'a be mbi bxin wa
cha ndab ndo' Jesús:
—Btu'ub besa yate besa len be kuch ba'.
13 We'e le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun be mbi bxin. Le'a be ta wa cha
uto'o len lado'o xabgi'i wa, cha uyo'o be ta wa len be kuch wa. Cha ubix
bema gek dub we'a gast len nits ula'yo'o ma, cha ngut bema. Le'a ndo'
itea be kuch wa pa top mil ma.
14 We'e le'a be men nkeno be kuch wa cha uto'o karrel ncha'yab-a ndo'
be men ndesea ge'e nsea be men gezh. Le'a kwa'ad be men cha uto'o
ncha'bewi'i ná xta'an uyo'o. 15 Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, le'a bexa
cha uni'í xa na li uto'o mbi bxin len lado'o na wa myaklana nsob wats
Jesús, nakla xa xab xa. Cha mzheb bexa. 16 Le'a bexa na uni'í ta uyo'o
wa cha mbidi'izh ndo' be men wa xte'e myakna xa wa, nsea xte'e ngut be
kuch wa. 17 Le'a bexa wa cha unab ndo' Jesús ika'an Jesús ndo' yo ten
bexa wa.
18 Le'a gor na ukeagal Jesús ndo' barco, le'a xa li myakna wa cha unab
ndo' Jesús no ya'no Jesús. 19 Ná le'a Jesús lá ka'ab go'o xa, ndi ndab Jesús
ndo' xa:
—Bya' ndo' bexa ta lid lu. Cha bidi'izh ná xte'e myunyakna Dios lu, no
xte'e mlats ladna Dios lu.

20 Le'a xa wa cha nsea', cha usaxan ndadi'izh xa ndo' bexa idub
distrit Decápolis xte'e myunyakna Jesús xa. We'e le'a itea be men wa
ngwanseanabe.

Jesús myunyakna dub xagots, nsea mxiste xa xingots Jairo
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Le'a gor na myach Jesús len barco wa nsea' xa stub to'o lagun wa, le'a
uzhebpa kwa'ad men ulen wats Jesús. 22 Cha no ulen dub xabgi'i nsalea'
Jairo, xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa. Le'a gor na uni'í
xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús. 23 Cha unab xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Le'a me'ed gots ten na' yamer gat. Wa' una uxo'ob ga ya'a ga tso'o
me'ed wa, ndontsa yakna me'ed, lá gat me'ed.
24 Le'a Jesús cha ncha'ano xa, nsea kwa'ad be men usankea tso'o bexa
gast ngidko bexa Jesús. 25 Le'a lat be men wa ncha'a dub xagots nsén
gealgizh nle'a xa ten idub dub tibtopla li'in. 26 Le'a xa wa uzhe'eb ukesea
ndo' kwa'ad be doctor, gast mte'a xa iteanak med ndap xa. Ná le'a xa ni
lá yakna, ndi mas kwea' nsak xa. 27 Le'a gor na mbi'ín xa ndadi'izh be
men xte'e ndun Jesús, we'e cha ubii xa ndi tso'o Jesús lat be men wa. Cha
mgal xa xab Jesús, 28 geal le'a xa mbinbe'e tal xa ugal masa xab Jesús, le'a
xa syakkana. 29 Cha bi le'a gor wa uleasla' ten wa, cha mgenna xa le'a
xa myaklana ndo' gealgizh wa. 30 We'e le'a Jesús mgenna uto'o dub tuzh
juers ten na, cha mgeak Jesús mwi'i ndo' be men, ndab xa:
—¿Ton xa mgal xab na'?
31 Le'a be xmen Jesús ndab:
—Una' go le'a be men kwa'ad ba' le'a ngidko ga, ¿ná xta'an ndab go ná
ton mgal xab ga zha?
32 Ná le'a Jesús nwi'ika gangeak ná ton mgal xab xa. 33 Le'a xagots wa
nxis tant nzheb xa, geal le'a xa uni'í xta'an mbin xa. Cha ubii xa msaxib
xa ndo' Jesús, cha ndab xa idub gealngea xta'an mbin xa. 34 Le'a Jesús cha
ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na mge' ladna lu na' wa, ta we'e myakna lu. Nat bya'
cha bten ladna lu, le'a lu myaklana ndo' gealgizh wa.
35 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen pla bexa uto'o ta lid Jairo, ndab dub
xa wa ndo' Jairo:
—Le'a xingots ga ngutla. Yá na'antapa go'o ga mech ba'.
36 Ná le'a gor na mbi'ín Jesús ta li ndab xa wa, cha ndab Jesús ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na'.
37 We'e le'a Jesús lá ngo'o itea be men wa. Nabtsa Pedr no Jacob no Juan
wit Jacob mbi'i Jesús. 38 Gor na ulaya' bexa ta lid Jairo, le'a Jesús uni'í
xte'e nbezhat bexa no ndeyo'on bexa. 39 Cha uyo'o Jesús len ni'i wa, cha
ndab xa:
—¿Xta'an lba'a ndun bega ruid nsea ndeyo'on bega zha? Le'a me'ed ba'
na'anpa ngut, le'a me'ed ba' ga naxyats-tsa.
40 Le'a be men wa ndi nxi'idno Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Utate itea bega sa ndee!
Cha mbi'i Jesús xustsa me'ed no xna'atsa me'ed nsea yontsa be xmen
Jesús wa. Cha uyo'o bexa len sa ncho'ob me'ed wa. 41 We'e le'a Jesús cha
usen ya'a me'ed, cha ndab xa:
—Talita kumi —le'a ta wa dub di'izh gab: Me'ed gots, na' gáp ndo' lu,
goste.

42 Le'a me'ed wa cha mban no usaxan nkesea me'ed. Le'a be men ndebe
sa wa ngwanseanabe. Le'a me'ed wa ncho dub tibtop li'in. 43 We'e le'a
Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Na'anpa gudi'izh bega ta ndee. Nat bsa'a bega ta gaw me'ed gots ba'.

6

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Le'a Jesús nsea be xmen xa cha uto'o sa wa, nsea' xa Nazaret sa ngo'ol
xa. 2 Ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús cha nluu bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa wa. We'e kwa'ad be men ndanseana xte'e ndadi'izh Jesús,
ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Pama ngwa'lo'o xa ndee be di'izh lba'ata nluu xa ba' zha? ¿Pa
mtsid xa be ta ndák xa ba' zha? ¿No xte'ema ndun xa be uyon wa zha?
3 ¿Na'anpa xa ndee xa carpinter, xin Marí wa zha? ¿No na'anpa wit xa
Jacob no Kosé no Judas no Simón zha? ¿No na'anpa be bsan xa ncho lat
beuna gezh ndee zha?
Ta we'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab Jesús.
4 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. Parea le'a
bexa ncho lazh xa no be ltsa'a xa no bexa ncho ta lid xa na'anpa ndap
bexa mod ndo' xa.
5 Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa. Platsa xa gizh mxo'ob Jesús ya'a
na gek xa, cha myakna bexa. 6 Le'a Jesús ngwanseana xte'e lá ndangea
ladna bexa Jesús. Cha ndi ukesea uluu xa be men ndencho be gezh gax sa
wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Tso'o wa utezh Jesús isatibtop be xmen xa, cha msa'a xa juers kontu'ub
bexa be mbi bxin. Cha mtu'ub xa top ga'ga bexa, 8 ndab xa ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o bega, ni bols, no ni pan, no ni
med. Bi'i bega dub bordóntsa. 9 Bke'atsa bega ndab bega, parea ni stub
nes xab bega lá go'o bega. 10 Le'a sa na ilaya' bega len dub ni'i usa'a bexa,
we'etsa yoo bega gast gal wizh ika'an bega gezh wa. 11 No tal ncho gezh
lá ula'a bexa yoo bega, ni lá nlad bexa go'ón bexa ta gudi'izh bega, bka'an
bega gezh wa. Cha blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta nluu le'a
Dios lá nsak ladna lak nak bexa wa. Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa
uyo'o gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.
12 We'e cha uto'o be xmen Jesús ncha'beyadi'izh ndo' be men ula'a bexa
be ta ugap nak bexa, cha yach bexa wats Dios. 13 No ngontu'ub bexa sian
be mbi bxin ncho len lado'o be men, nsea nga'ab bexa aceit gek kwa'ad
bexa gizh, cha nyakna bexa gizh wa.

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Le'a be ta mbin Jesús wa uzhe'eb mgen itea lad, gast no Herodes xa
nibe'e idub región wa mbi'ín be ta wa. Cha ndab Herodes:
—Le'a Jesús le'a nak Juan xa ulalea' be men wa mbangal ndo' gealgut.
Ta we'e ndap xa juers ndun xa be uyon wa.
15 No ncho be men ndab:

—Le'a Jesús nak Elí.
No ncho bexa ndab:
—Le'a Jesús le'a stub profet cuent bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
16 Ná le'a gor na mbi'ín Herodes xte'e ndab be men wa, cha ndab Herodes:
—Le'a xa wa le'a Juan xa unibe'e na' ulobto'og bexa gen na wa. Xa wa le'a xa mbangal.
17 Le'a mas polta le'a Herodes uka'a Herodías, xagots ten Julip witka Herodes. Le'a Herodes mtu'ub be xmen na isen bexa Juan, cha uxi bexa Juan caden, uke'a bexa Juan litgi'ib, lak nlad Herodías. 18 Li mbin Herodes geal le'a Juan ndab ndo' xa:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu xagots ten wit lu.
19 Ta we'e le'a Herodías nxeeno ladna Juan, gast nlad xa gut xa Juan. Ná xa lá gunga gan, 20 geal le'a Herodes lá ula'a gat Juan. Le'a Herodes ndap mod ndo' Juan, geal le'a Juan dub xa wen ten Dios. No ndal ladna Herodes ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan, ná le'a xa gast ni lá ini'í xte'e gun gor ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan. 21 Le'a ngol dub wizh le'a Herodías mzhealka dub mod xte'e gat Juan. Le'a wizh ngol lea' Herodes, le'a xa ulo dub gast si'il. Mgaw Herodes be men nsak ten xa, no bexa nibe'e ten soldad, no le'aka bexa nsak ncho distrit Galilea. 22 Cha uto'o xingots Herodías mbilndats xa ndo' ga'al bexa nde ndo' gast wa. We'e le'a Herodes nsea bexa nde sa wa ngol ladna xte'e mbilndats nagots wa, cha ndab Herodes ndo' xa:
—Unab guni'i xta'an nlad lu, le'a na' usa-yá. 23 Gast Dios nsobwi'i gáp na' ndo' lu: itea ta inab lu usa na', gast itol ta nibe'e na' ndee.
24 Le'a nagots wa cha uto'o nsea' ndo' xna'a na, cha ndab xa:
—¿Xta'an ina'ab na' ndo' Herodes?
Le'a xna'a nagots wa cha uka'ab ndab:
—Unab gek Juan xa ulalea' be men.
25 Le'a nagots wa cha uxax ubii sa nsob Herodes ndab:
—Le'a na' nlad usa'a go gek Juan xa ulalea' be men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
26 Le'a Herodes cha uban myo'o ladna. Parea ke na ndab xa Dios nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo' mes ta ndab xa wa, ta we'e usa'aka Herodes ta unab nagots wa. 27 We'e le'a xa cha mtu'ub dub soldad ya'labto'og gen Juan len litgi'ib wa, cha yo'o xa-yá. 28 Le'a soldad wa cha ngwa'labto'og gen Juan len litgi'ib, cha myo'o xa-yá uxo'ob-a ndo' dub plat. Cha msa'a xa-yá ndo' nagots wa. Le'a nagots wa cha ngwa'usa'a-yá ndo' xna'a na.
29 Le'a gor na mbi'ín be xmen Juan le'a Juan ngut, cha ngwa'dob bexa Juan. Cha mka'ach bexa Juan.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 We'e le'a be xmen Jesús cha mla'ncha' wats Jesús, cha mbidi'izh bexa itea be ta'a mbin bexa nsea ta mluu bexa be men. 31 Ná le'a sa nso' Jesús wa tant nyo'o nto'o be men, gast ni lá yoo gan gaw bexa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna dub sa na'an men, ndontsa une'e bega dub xla'al.
32 We'e cha nab Jesús nsea be xmentsa xa uto'o, ukea bexa ndo' dub barco, ncha'be bexa dub sa na'an men. 33 Ná le'a kwa'ad be men uni'í ncha'be bexa no mgondo' bexa Jesús. Ta we'e cha uto'o bexa be gezh wa,

uxax ncha'be ndats bexa, cha nedla bexa ulaya' sa ilaya' Jesús. 34 Le'a gor
na ula' Jesús ndo' barco wa, cha mna'la xa be men kwa'ad nde to'o nits,
cuent be borreg lá ndap ton ula'ach ma. Cha mlats ladna Jesús bexa, cha
usaxan xa mbidi'izh xa sian ta'a ndo' bexa. 35 Ngol gor mas uzhela, le'a
be xmen Jesús ubii wats Jesús, ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa sit na'anpa ncho be men, ná nat yá uzhelapa.
36 Gud go ndo' be men ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be ranch no be gezh
nde gax ndee, le'a bexa lá no'o ta gaw na.
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bsa'a bego ta gaw bexa ba'.
Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Nlad ga ya'isi'i besa be ta gaw bexa ba' zha? Le'a ta wa itatso' ta
ndun dub men gan dub xo'on mbe'e.
38 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha? Wa'iwi'i bega-yá.
We'e le'a gor mlen bexa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal.
39 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na gab ndo' be men wa kwe
plagaga xa ndo' gixgi uge'a wa. 40 We'e le'a kadga dub sa wa ute dub
gayo'oga bexa no itol gayo'oga xa. 41 Le'a Jesús cha usen isaga'ay pan
nsea itop mbeal wa. Cha mwi'i xa gibe'a, msa'a xa xno ndo' Dios. Cha
ule'a Jesús be pan wa sian ble'a, we'e msa'a xa-yá ndo' be xmen xa. Le'a
bexa wa mtse'a-yá ndo' be men wa. Cha liga mtse'a bexa be mbeal wa
ndo' iteanak be men. 42 Le'a itea be men wa udaw gast plo mzhea bexa.
43 Ná le'a gor mtele'e bexa be pan no be mbeal ta mya'an yaw be men wa,
le'a ta wa stibtop zhum byux-a. 44 Le'a lat bexa li udaw wa pa dub ga'ay
mil be xabgi'i.

Jesús useandats ndo' nits
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco ba'. Cha wa' bega stub to'o lagun gast
gezh Betsaida.
Ndalen wa ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa. 46 Le'a gor
na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet ngwa'yadi'izhno xa
Dios. 47 Ngol gor ula' te'al le'a barco ncho be xmen Jesús wa nchaseala itol
nes ndo' nits wa. Le'a Jesús nab myanso' ndo' yo. 48 We'e le'a Jesús mna'la
le'a barco wa uzhebpa juers nseala, geal le'a mbi uzhebpa nlen ndo' nits
wa lad ndo' barco. Ngol gor yamer nsayat xe'a, le'a Jesús nchasea ndats
ndo' nits gax wats barco wa. 49 Le'a gor uni'í bexa Jesús nseandats xa ndo'
nits wa, cha utezhat bexa le'a bexa mbinbe'e le'a-yá dub ta uxin. 50 Le'a
bexa iteanak na' ta wa, no uzhe'eb mzheb bexa. Ná le'a Jesús cha ndab
ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.
51 Le'a gor ukea Jesús ndo' barco wa, le'a mbi wa cha uleas. Le'a be xmen
Jesús uzhebpa mzheb, no ngwanseana bexa, 52 geal le'a bexa lá yakbe'ena
ta na li mbinno Jesús be pan wa, le'a bexa bi lika ngud nak lado'o na.

Jesús myunyakna bexa gizh gezh Genesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Le'a bexa wa utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret,
cha mxi bexa barco wa ndo' yo. 54 Le'a gor ula' bexa ndo' barco, le'a be
men nde sa wa mgondo'la Jesús. 55 We'e le'a be men ncho be gezh nde gax
wa ulenno be men gizh ndo' yalo'on gast sa mbi'ín bexa nso' Jesús. 56 Le'a
itea sa nda' Jesús len be gezh byux no be gezh ubi'i no be ranch, ngoteka
be men bexa gizh wa to'o nes sa nsatid Jesús. Cha unab bexa ula'a Jesús
masa ndats xab Jesús ugal bexa gizh. Le'a itea bexa na li mgal xab Jesús
wa cha myaknabe.

7

Ta ndun bzhi'ik gealnaban ten be men
(Mt. 15:1-20)

1 Tso'o wa le'a pla bexa fariseo nsea be mech ten ley uto'o Jerusalén
ulen wats Jesús. 2 Cha uni'í bexa le'a pla be xmen Jesús ndeyaw ni lá
una'a bexa lak nibe'e costumbr ten bexa. Ta we'e unisi bexa be xmen
Jesús. 3 Le'a bexa fariseo nsea iteata be men judio uzhebpa ndankea be
costumbr ten be usan gox polta ten bexa. Tal le'a bexa lid ned una'a sian
biaj lak nak costumbr wa, le'a bexa lá yoo gan gaw. 4 No tal bexa ngwa'
ndo' xge'e, le'a bexa wa lá yoo gan gaw tal le'a bexa lá una'a. Nsea sianta
be costumbr ndankea bexa, lak nsat bexa be vas no be kamplor no be ta
gi'ib. Nsea iteata be ta'a ndanti'in bexa sa ndaw bexa juerska yat-a lak
nibe'e costumbr ten bexa. 5 Ta we'e le'a bexa fariseo nsea be mech ten ley
unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:

—¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu be costumbr mcha'an be usan gox
polta ten beuna zha? Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa parea na'anpa
na'a bexa lak nsabndo'-yá.

6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bega nluu cuentta xa wen ná bega xa ugap nak. Ugeaka mke'a
Isaías sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak bego:

Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
7 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.

8 Mla'a bega ta unibe'e Dios gun bega, ndankea bega ndi sbe'en costumbr
ten men, lak nsat bega kamplor no be vas, no sianta be ta'a cuent ta ndee
ndun bega.

9 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a bega nla'a be ta unibe'e Dios, cha ndi ndankeatsa bega be
costumbr ten le'aka bega. 10 Le'a ta na mke'a Moisés ndab: “Wankea bega
xus bega nsea xna'a bega.” No ndab-a: “Le'a tal ton kwea' iní'i ndo' xus
na natal ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat.” 11 Ná le'a bego ndi ndab
le'a tal ton gab ndo' xus na no ndo' xna'a na le'a iteanak be ta'a ndi'izh
gakno xa bexa wa, le'a ta wa ndi usa'a xa ndo' Dios, 12 we'e le'a xa wa yá
na'antapa juerska gakno xus na no xna'a na. 13 Li nla'a bega ta unibe'e
Dios, ndankea bega ndi sbe'en costumbr ten bega. No sianta be ta'a cuent
nak ta ndee ndun bega.

14 We'e le'a Jesús cha utezh itea be men kwa'ad wa, cha ndab xa:

—¡Bla'ach bega ta gáp na' ndee! ¡No byakbe'ena bega-yá! 15 Le'a ta
ndaw be men na'anpa le'a ndun bzhi'ik bexa ndo' Dios. Ndi le'a ta nto'o
lado'o be men ndun bzhi'ik bexa cuent ten Dios. 16 Le'a bego na ndap
ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
17 Le'a gor na mla'a Jesús be men wa, cha nsea' xa len ni'i. We'e le'a be
xmen xa unabdi'izh ná xte'e nak ta msaktabe'e xa wa. 18 Le'a Jesús cha
ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp na' zha? ¿Lá nyakbe'ena bega
zha le'a ta ndaw dub men, le'a ta wa lá gun bzhi'ik xa ndo' Dios? 19 Le'a ta
wa na'anpa nyo'o lado'o xa, ndi len xa ncha'a-yá, cha tso'o wa ncha'a-yá
len letrina.
Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a itea ta ndaw bexa umbi'ika ndo' Dios.
20 We'e ndab Jesús:
—Le'a ta nto'o lado'o dub men, le'a ta wa ndun bzhi'ik xa ndo' Dios.
21 Le'a len lado'o xa nto'o be ta ugap ndanbe'e xa. Ta we'e ncho bexa
ngalga xa ten stubga men. No ncho xa ndun ta ugap ltsa'a ta li nak wa. No
ncho xa ndut men. 22 No ncho xa ndun gealwa'an. No ncho xa sbe'en nlad
mas sian ta'a gap. No ncho xa ugap ndanno be men. No ncho xa ndun
gealkwi'in. No ncho xa ndun itea ta nladtsa xa. No ncho xa ndaklono stub
xa ndap ta'a. No ncho xa nisi be ltsa'a na. No ncho xa nzhinna. No ncho
xa ni lá nsakyo'ón. 23 Le'a itea be ta ugap ndee nto'o len lado'o be men,
cha ndun bzhi'ik-a gealnaban ten xa ndo' Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Cha uto'o Jesús distrit Galilea ncha'a xa dub sa gax gezh Tiro no gezh
Sidón. Cha uyo'o xa len lid dub men sa wa. Le'a Jesús lá nlad igen pa ncho
xa, ná le'a-yá mgenka. 25 We'e le'a dub xagots mbi'ín pa ncho Jesús cha
ulen xa wats Jesús, le'a xa ndap dub me'ed gots gizh ncho mbi bxin len
lado'o na. Cha usaxib xagots wa ndo' Jesús. 26 Le'a xa wa xa Sirofenicia,
na'anpa xa judio. Le'a xa wa unab kontu'ub Jesús mbi bxin ncho len lado'o
xin xa wa. 27 Ná le'a Jesús ndi ndab:
—Bla'a ned be me'ed itayaw. Na'anpa utsin nak ulat besa ta gaw be
me'ed, cha usa'ab besa-yá ndo' be mbek.
28 Le'a xagots wa uka'ab ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be mbek ndaw be ta'a nlate to'o be
me'ed xan mes.
29 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu utsin uka'ab. Nat bya' ta lid lu, le'a mbi bxin wa uto'ola len
lado'o xme'ed lu.
30 Le'a gor na mtansea' xagots wa ta lid xa, le'a mbi bxin wa uto'ola len
lado'o me'ed gots wa. Le'a me'ed wa nax ndo' lo'on myaklana.

Jesús myunyakna dub xa mud no ngwa'ad

31 Le'a Jesús cha mka'an sa nibe'e Tiro wa, ncha'tid xa Sidón nsea distrit
nsalea' Decápolis, ulaya' xa to'o lagun Galilea. 32 Le'a be men kwa'ad cha
ulaya'no dub xa mud no ngwa'ad xa. Cha unab bexa uxo'ob Jesús ya'a na
gek xa mud wa, ndontsa yakna xa. 33 Le'a Jesús cha mbi'i nabtsa xa mud
wa dub lad wats be men wa. Cha mkiko Jesús ngutsya'a na be len ncha'
xa mud wa. Cha mchukko Jesús dub ngutsya'a na, cha mgal Jesús luzh xa
mud wa. 34 We'e mwi'i Jesús gibe'a, cha mga'a ladna xa, ndab xa:
—¡Efata! —le'a ta wa gab: ¡Bya'al lu!

35 Bi le'a gor wa cha mya'al ncha' xa, cha myakna luzh xa nsea usaxan
utsin ndadi'izh xa. 36 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta ndee.
Parea lakta pla biaj ndab Jesús lá gudi'izh bexa-yá, ná le'a bexa ndi mas
mbidi'izh-a. 37 Le'a itea be men uzhebpa ngwanseana, ndab bexa:
—Wenka ndun xa itea be ta'a, gast nyunyakna xa bexa mud no ngwa'ad.

8

Jesús mgaw dub dap mil men
(Mt. 15:32-39)

1 Ngol dub wizh le'a be men kwa'adpa mzhealbe wats Jesús, ná le'a bexa
lá ndap ta gaw na. Ngol gor le'a Jesús cha utezh be xmen na, cha ndab xa:
2 —Na' nlats ladna be men ndee, le'a bexa wizh nyonla nde wats na', ná
le'a bexa lá ndapta ta gaw na. 3 Tal na' utu'ub bexa lba'atsa lá gaw bexa,
ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid na, le'a ncho xa ba' sit uto'o.
4 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata men ba' zha? Le'a sa ndee sit
nde be gezh.
5 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab ndo' bexa:
—¿Plo pan no'o bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan.
6 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo.
Cha usen xa isaga'ad pan wa, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa be
pan wa sian ble'a, cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, utse'a bexa-yá ndo'
be men. 7 No stapla be mbeal byux ndap bexa usen Jesús, msa'a Jesús
xno ndo' Dios. Cha unibe'e xa ndo' be xmen xa utse'a-yá ndo' be men
wa. 8 Le'a be men wa udaw gast plo mzhea bexa. Cha mtele'e bexa sga'ad
zhum byux be ta mya'an sobr. 9 Le'a bexa udaw wa pa dap mil. Le'a Jesús
cha ndab ndo' bexa wa ya'be bexa. 10 Cha ukea xa ndo' dub barco nsea be
xmen xa ncha'a bexa dístrit Dalmanuta.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton mtu'ub Jesús
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Le'a sa wa ulen pla bexa fariseo wats Jesús. Cha usaxan bexa
ndadi'izhno bexa Jesús, nlad bexa gun bexa preb Jesús, ndab bexa ndo'
Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
12 Le'a Jesús cha mga'a ladna, cha ndab xa:
—¿Xta'an nlad be men ncho nat dub ta uluu ton nak na'? Le'a na' gáp
le'a bega na'anpa ini'í ta nab bega wa.
13 We'e le'a Jesús cha mla'a bexa. Cha ukea Jesús ndo' barco wa nsea be
xmen xa, ncha'be bexa stub to'o nits.

Levadur ten bexa fariseo nsea Herodes
(Mt. 16:5-12)

14 Le'a be xmen Jesús myalad ngo'o pan gaw bexa. Dubtsa pan no'o bexa
len barco wa. 15 Le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo
no levadur ten Herodes.
16 Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—Li ndab xa geal le'a beuna lá ngo'o pan.

17 Le'a Jesús cha mgenna ta li ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndeyadi'izh bega le'a bega lá no'o pan zha? ¿Bi lá nyakbe'ena
bega ta nluu na' zha? ¿No bi ngud nak lado'o bega zha? 18 ¿Lá na' ngusndo'
bega zha? ¿No ni lá ndo'ón ncha' bega zha? ¿No ni lá ntse'a ladna bega ta
li mbin na' wa zha? 19 Le'a zha na msa na' ga'aytsa pan udaw dub ga'ay
mil xabgi'i wa, ¿plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha?
Cha ndab bexa:
—Stibtop zhum-a.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—No gor na msa na' dub ga'adtsa pan udaw dub dap mil men, ¿plo
zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha we'e zha?
Cha ndab bexa:
—Sga'ad zhum-a.
21 Cha ndab Jesús:
—¿Ni bi lá nyakbe'ena bega zha?

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Betsaida

22 Le'a gor ulaya' Jesús gezh Betsaida, we'e le'a pla be men ulenno dub
xabgi'i lá na'. Cha unab bexa ndo' Jesús ugal Jesús ngusndo' xa ndontsa
yakna xa. 23 Le'a Jesús cha usen ya'a xa lá na' wa, ulo'o Jesús xa dub lad
to'o gezh. Cha mchukko Jesús ngusndo' xa no mxo'ob Jesús ya'a na tso'o
ngusndo' xa wa. Cha ndab Jesús:
—¿Na'la lu nat zha?
24 Le'a xa wa cha mwi'i ndab:
—Na' na'la be men cuenttsa be ya ndesea.
25 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o ngusndo' xa stub biaj, cha
myakna-yá. No ndon wenla mna' xa itea be ta'a. 26 We'e le'a Jesús cha
mtu'ub xa ya' xa ta lid xa, ndab Jesús:
—Lá itid lu len gezh ba', no ni na'an ton ndo' ná gudi'izh lu-yá to'o gezh
ba'.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa nsea be xmen xa. Ncha'be bexa be
gezh nde gax Cesarea Filipo. Le'a nes ncha'be bexa le'a Jesús unabdi'izh
ndo' be xmen xa, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak na' zha?
28 Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak Juan xa ulalea' be men. No ncho
bexa ndab le'a go nak profet Elí. No nchoga bexa ndab le'a ga nak stub
profet xa'aga.
29 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab ton nak na'?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
30 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá gudi'izh bega ton nak na' ndo' be men.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 We'e le'a Jesús cha usaxan nluu bexa, ndab xa:

—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka iní na' sian gealkwea'. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na'. No gut bexa na', ná le'a gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
32 Li uya'al mbidi'izh Jesús le'a xa gat. We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub lad, cha uteyo Pedr xa, ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak ta wa!
33 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' be xmen na, cha uteyo xa Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh cuent maxu'u. Le'a lu lá ndanbe'e lak ndanbe'e Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be mentsa.
34 We'e le'a Jesús cha utezh be xmen na nsea kwa'ad be men xa'aga. Cha ndab Jesús:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa iteanak be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o na', guni'i xta'an gunno be men xa. 35 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ta na nak xa xmen na' no ta na ndangea ladna xa di'izh wen ten Dios, le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 36 Le'a tal dub men ndap iteanak be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak perdid gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in be ta sian ndap xa wa zha? 37 Le'a ta wa na'anpa ugal isi'i xa gealnaban ten xa. 38 Tal ton idono ladna na' nsea di'izh ten na' ndo' be men ugap ncho tiemp nat, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Xus na' no be angel ten Dios.

9

1 No ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'í bexa gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo no juers si'il ten xa.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr no Jacob no Juan, ukea bexa dub bet ga'ap sa na'an men. Le'a sa wa le'a Jesús cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. 3 Le'a xab Jesús ndon nla'beal' no ndon mbe xi'il mna'-yá, ni dub bexa nsat lad lá ndun gan lita mbe ina'-yá. 4 Zha le'a sa wa mlundo' Elí no Moisés ndeyadi'izhno Jesús. 5 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen nde beuna sa ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a ná ten go, le'a stub-a ná ten Moisés, nsea stub-a ná ten Elí.
6 Le'a be xmen Jesús wa uzhebpa mzheb, ta we'e ngi li ndab Pedr. 7 We'e le'a dub xkaw cha ulen sa nde bexa. Le'a lat xkaw wa ulen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea' ladna xa. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
8 Cha uxax mwi'i be xmen Jesús gangeak, parea le'a sa wa yá na'anla ton ndebe, nabtsa Jesús nso' sa wa.
9 Le'a ngol gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta na li uni'í bega wa, gast gal gor na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iban ndo' gealgut.
10 We'e le'a bexa wa lá ngudi'izh-a, nabtsa yon bexa ndadi'izh, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndab xa le'a xa iban ndo' gealgut zha?
11 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí ned ilen, we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios zha?
12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa list kwe be men. Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, sianpa gealkwea' iní, no uxelad be men na'. 13 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a Elí wa mbi'idla. Ná le'a be men ugap mbinno xa lakta nlad bexa, lakka nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten xa wa.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i mud nsak gizhkaw (Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na myach Jesús no schon xmen xa sa nde staplaga xmen xa wa, we'e le'a bexa uni'íla le'a be men kwa'ad ndela wats bexa wa. Le'a be mech ten ley ndeyoto'ono stapla be xmen Jesús. 15 Le'a gor uni'í be men wa Jesús cha ngwanseana bexa, cha uxax ngwa'inidi'izh bexa ndo' Jesús. 16 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xta'an ndeyoto'o bega zha?
17 Le'a dub xabgi'i uka'ab ndab:
—Mech, le'a na' ndee ndalno dub me'ed bgi'i ten na' ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a mbi bxin wa le'a mbin mud me'ed. 18 Le'a gor na nsen mbi bxin me'ed ba', le'a me'ed nlayat, nsea nlen bchi'in to'o me'ed, no ndaw me'ed ndeay me'ed, cha lá nte'alta me'ed. Le'a na' una'ab ndo' be xmen ga kontu'ub mbi bxin wa, ná le'a bexa lá ngun gan.
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—¡Ndidotsa nge' ladna bega Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega zhaga? Utseano bega me'ed bgi'i ba' sa ndee.
20 We'e cha mbi'i bexa me'ed wa wats Jesús. Le'a gor na uni'í mbi bxin wa Jesús, le'a ta wa cha udinge' me'ed wa ndo' yo, naxbixte me'ed, nsea to'o me'ed cha ulen bchi'in. 21 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' xus me'ed ndab xa:
—¿Polta ulen-a zha?
Le'a xus me'ed cha ndab:
—Zha tuzhta me'ed ba'. 22 Sian biaj le'a mbi bxin ntsa'ab me'ed ba' ndo' gi' no len nits, ndontsa gat me'ed. Ná tal le'a ga sun gan, blats ladna go besa gokno ga besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xte'e ndab lu "tal le'a ga sun gan"? Le'a xa na ndangea ladna Dios, itea ta'a syo'o gan.
24 We'e le'a xus me'ed wa cha uge' ndab:
—Na' ndangeaka ladna Dios. Gokno ga na', ndontsa mas gungea lad na'.
25 Le'a gor na uni'í Jesús kwa'adpa be men nseabewi'i, we'e cha uteyo Jesús mbi bxin wa ndab xa:
—Lu nak mbi bxin ndun ngwa'ad no mud me'ed ndee, gáp na' ndo' lu uto'o. Ni lá yachta lu len lado'o me'ed ndee.
26 Le'a mbi bxin wa cha uzhe'eb utezhat, no mas ngotbixte me'ed. Cha uto'o mbi bxin len lado'o me'ed wa. Le'a me'ed wa cuent me'ed ngut nax, gast kwa'ad be men ndab le'a me'ed wa ngutka. 27 Ná le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha ngwaste me'ed.
28 Tso'o wa uyo'o Jesús len dub ni'i sa wa, cha unabdi'izh be xmen Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub besa mbi bxin ba' zha?

29 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be ltsa'a mbi bxin wa lá yoo gan ito'o xaga', nki'in lá gaw bega
dub tiemp no mas gudi'izhno bega Dios ndontsa sun bega gan kontu'ub
bega be mbi bxin wa.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Le'a gor na mka'an bexa sa wa, cha ncha'tid bexa distrit Galilea. Ná
le'a Jesús lá nlad ini'í be men le'a bexa ndesea sa wa, 31 geal le'a Jesús
nluu be xmen na, ndab xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
Le'a bexa wa gut na', parea gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
32 Le'a bexa wa ni lá yakbe'ena ta ndab xa wa, ná le'a bexa nzheb
inabdi'izhta xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Cha ulaya' bexa Capernaum mlansea' bexa ta ni'i. Cha unabdi'izh
Jesús ndo' be xmen xa, ndab xa:
—¿Xta'an nseabe yadi'izh bega nes wa zha?
34 Le'a bexa cha xetsa ute, geal le'a bexa nsea'be yadi'izh ná ton mas
nsak. 35 Le'a Jesús cha usob, cha utezh xa isatibtop bexa wa, cha ndab xa:
—Tal le'a dub bega nlad gak xa mas nsak, le'a xa wa nsabndo' yak xa
lult, no gun xa ti'in lat bega.
36 Cha usen Jesús dub me'ed, cha mso' xa me'ed tlaw bexa, cha udi'id
xa me'ed wa, ndab xa:
37 —Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed nak cuent
me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak
ndo' na' wa, le'a xa wa utsinga nak ndo' xa mtu'ub na'.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go gor na ngontu'ub xa be
mbi bxin. Ná le'a besa cha mka gunti'inta xa lea' go, geal le'a xa na'anpa
no nkeseano beuna.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa. Le'a tal ton dub xa ndanti'in lea na' gun
dub uyon, le'a xa wa na'anpa cha inisi na'. 40 Le'a tal ton na'anpa ndakloo
ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna. 41 No tal ton gunti'in lea na'
usa'a xa masa dub vas nits goo bega ta na nak bega xmen na', le'a na' gáp
ndo' bega le'a Dios usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa wa.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 ’Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa
wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub ge' si'il gen na, cha
utsa'ab be men xa len nitsdo'o. 43 Tal le'a dub ya'a bega utsabgix bega, ndi
ulobto'og bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios moch bega, ndo' itop ya'a
bega ya' bega infierno ndo' gi' lá nyu'u, 44 sa na nde mgeas lá ndat, nsea
gi' nunk lá nyu'u. 45 Ná tal le'a dub xo'o bega utsabgix bega, ndi ulobto'og
bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios nsea dubtsa xo'o bega, ndo' itop
xo'o bega ya' bega infierno ndo' gi' na'anpa nyu'u, 46 sa na nde mgeas lá
ndat, nsea gi' nunk lá nyu'u. 47 No tal le'a dub ngusndo' bega utsabgix

bega, ulo'o bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios nsea dubtsa ngusndo'
bega, ndo' itop ngusndo' bega cha ya' bega infierno, 48 sa na nde mgeas lá
ndat nsea gi' nunk lá nyu'u.
49 'Le'a Dios gunti'in gi' ndontsa umbi'i gak bega ndo' Dios, lak ndanti'in
men sed gor na nsa'a xa man xnab ndo' Dios. 50 Le'a sed dub ta wen, parea
tal le'a sed ito'o ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha? Gok bega
cuent sed utix, nsea utsin gok bega ndo' be men ltsa'a bega.

10

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Le'a Jesús cha uto'o gezh wa ncha'a xa distrit Judea no stub to'o
yowbe'e Jordán lad nlen wizh. Cha usaxangal mzhealbe kwa'ad be men
wats Jesús. Le'a Jesús cha mluugal bexa lakka ndun xa. 2 We'e le'a pla
bexa fariseo ulen wats Jesús, nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak. Ta
we'e unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots ten na zha?
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab xa:
—¿Xte'e ndab ley mke'a Moisés, ta unibe'e Dios wa zha?
4 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ley mke'a Moisés ndab syo'o gan ula'a dub xa xagots ten xa, tal
ned usa'a xa dub git ndo' xagots wa, gab-a le'a xa ula'a xa wa.
5 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e mke'a Moisés ta wa. 6 Ná le'a zha
utexan gizhliyo le'a Dios mbinde'e xabgi'i nsea xagots. 7 Ta we'e ula'a
xabgi'i xus na nsea xna'a na, zha na nka'a xa xagots ten xa. 8 Le'a cuent
ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men, yá lid topta xa. We'e le'a bexa
wa dubtsa men myak. 9 Ta we'e gáp na' le'a bexa na mchealte Dios, lá
nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.
10 Le'a gor na mlansea' bexa ta lid bexa, le'a be xmen Jesús cha
unabdi'izh stub biaj cuent ten ta mbidi'izh Jesús wa. 11 Le'a Jesús cha
ndab:
—Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa stubga xagots,
le'a xabgi'i wa ugap ndanno xagots ned ten na wa, no ndap xa ke ndo'
Dios. 12 No liga tal le'a dub xagots ula'a xabgi'i ten na, cha ika'a xa stubga
xabgi'i, le'a xagots wa ugap ndanno xabgi'i ned ten na wa, no ndap xa ke
ndo' Dios.

Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulanseano be me'ed ten na wats Jesús, uxo'ob Jesús
ya'a na gek be me'ed wa, inab xa ula'ach Dios be me'ed. Ná le'a be xmen
Jesús uteyo bexa na nseabeno be me'ed wa.
14 Le'a Jesús cha uni'í ta wa, cha ngokloo xa ndo' be xmen xa, cha ndab
xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bega gi'id be me'ed, le'a
Dios nibe'e len lado'o be men nak lak be me'ed ndee. 15 Le'a na' gáp ndo'
bego, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá
yate sa nibe'e Dios.
16 Cha udi'id Jesús be me'ed wa, nsea mxo'ob xa ya'a xa gek be me'ed.
Cha unab xa ndo' Dios ula'ach Dios be me'ed.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Le'a gor na ya'ikanes Jesús, le'a dub xabgi'i karrel ulen cha usaxib
ndo' Jesús, unabdi'izh xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an nsabndo' gun na' ndontsa no na' gap gealnaban
ndo' Dios, ta nunk lá idub zha?
18 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen, ndon nab Dios
nak wen. 19 Yá nchando' lu ley ten Dios ndab-a: "Lá ugal lu xa ten stubga
men. Lá gut lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. Lá
ukedino lu men. Wankea xus lu nsea xna'a lu."
20 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Mech, itea ta ndab go ba' ndunka na' idub zha tuzhta na'.
21 We'e le'a Jesús mwi'i ndo' xa, cha mkwea' ladna Jesús xa, cha ndab
Jesús ndo' xa:
—Stubtsa ta'a ndun jwalt gun lu: nat bya', cha bdo'o iteanak ta ndap lu,
cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a gibe'a. Cha
utsea usankea tso'o na', guni'i tal men xte'e gunno lu.
22 Le'a xabgi'i wa kwea' myo'o ladna gor na mbi'ín xa ta wa. Ndon uban
myo'o ladna xa nsea' xa, geal le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.
23 We'e le'a Jesús mwi'ila gangeak, cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Uzhe'eb ugan ula'a dub men rik inibe'e Dios xa, bexa na li ndap sianpa
be ta'a.
24 Le'a be xmen Jesús ngwanseana be di'izh ndab Jesús wa, ná le'a Jesús
cha ndabgal:
—Bego bexa nak xi'ín utsid na', uzhebpa ugan ula'a dub xa rik inibe'e
Dios xa, bexa na nge' ladna be ta sian ndap na. 25 Ndi mas lid bid itid dub
came ge'ed xan dub yagux, ndo' yate dub xa rik sa nibe'e Dios.
26 Cha mas ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús mwi'i ndo' bexa, ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan, ná le'a cuent ten Dios
itea ta'a syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab:
—Una' go, le'a besa mla'a itea ta ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o
ga.
29 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton ula'a lid na no wit na no bsan na
no xus na no xna'a na no xagots ten na no xme'ed na no be yo ten na ta
na ndangea ladna xa na' no di'izh ten na', 30 le'a xa wa ikaya'a dub gayo'o
biaj mas sian be ta wa tiemp ndee. Le'a bexa wa gap lid na, wit na, bsan
na, xna'a na, xme'ed na, nsea yo. No kwea' itid bexa, parea gal tiemp ti'i
ilen le'a bexa gap gealnaban nunk lá idub. 31 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa
yak bexa na'anpa nsak; le'a bexa na'anpa nsak nat wa yak bexa nsak.

Biaj yon mbidi'izh Jesús le'a xa gat
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Le'a gor na nso' bexa nes ikea bexa Jerusalén, le'a Jesús ncha'a ned.
Le'a be xmen Jesús nchankea tso'o Jesús, le'a bexa ndanseana no nzheb
bexa. We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa wa dub lad, cha mbidi'izhgal xa be
gealkwea' ini'í xa, ndab xa:

33 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa le'a na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e no ndo' be mech ten
ley. Le'a bexa wa gab nsabndo' gat na', cha yun bexa cuent na' ndo' be
men na'anpa xa judio. 34 Le'a bexa wa inisi na', nsea kin bexa na', nsea
uchukko bexa ndo' na', no gut bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' iban
ndo' gealgut.

Jacob nsea Juan unab dub ta'a ndo' Jesús
(Mt. 20:20-28)

35 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin Zebedeo ubii wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa nlad usa'a go dub ta inab besa.
36 Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an nlad bega usa na' zha?
37 Le'a bexa cha ndab:
—Usa'a go wats go sa inibe'e go kwe besa, dub besa wats ga lad ga'al,
le'a stub besa lad raves.
38 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea' lakta
gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?
39 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa sxikka.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bega stidka be gealkwea' lakta gealkwea' iti'id na',
no sat bega lak gat na'. 40 Parea le'a sa kwe bega, dub bega wats na' lad
ga'al, no stub bega wats na' lad raves, le'a sa wa na'anpa na' inibe'e. Le'a
Dios le'a gab ná ton kwe sa wa.
41 Le'a gor na mbi'ín isati'i be xmen Jesús ta unab Jacob no Juan wa, cha
ngokloo bexa. 42 Ná le'a Jesús cha utezh itea be xmen xa, ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men
dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten bexa uzhebpa nibe'e
ndo' be men. 43 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo' gak. Ndi tal ton
bega nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno itea bega.
44 No tal ton bega nlad yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo'
iteanak bega. 45 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndal gun
be men ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men, no usa na'
gealnaban ten na' gat na', kix na' ke ten kwa'ad be men.

Jesús myunyakna ngusndo' Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'tid gezh Jericó. Cha gor na nseato'o
bexa to'o gezh wa no kwa'ad be men, le'a dub xabgi'i lá na' nsobnab med
to'o nes sa ncha'tid Jesús. Le'a xa wa nsalea' Bartimeo, xin Timeo. 47 Le'a
gor na mbi'ín Bartimeo le'a xa ncha'tid wa nsalea' Jesús xa Nazaret, cha
usaxan xa uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David, blats ladna go na'!
48 Cha kwa'ad bexa uteyo xa wa ndab bexa ndo' xa yá na'anta xte'e gab
xa. Ná le'a xa wa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David, blats ladna go na'!
49 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso' ndab xa:
—Utezh bega xa na li uge' ní'i wa.
Cha ngwa'tezh bexa Bartimeo, ndab bexa:
—Bten ladna lu, goso', le'a Jesús nbezh lu.

50 Le'a xa wa cha ngwaso', udabi xa lad nbix xa, cha ubii xa wats Jesús.
51 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gunno na' lu zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Mech, le'a na' nlad ina'.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat syo'o gan ya' lu, le'a lu myaklana ta na mge' ladna lu na'.
Cha bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la. We'e cha no xa usankea tso'o Jesús nes wa.

11

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Le'a ngol gor nsalaya' gax bexa wa Jerusalén, gax sa nde gezh Betfagé nsea gezh Betania, sa nsob Bet Olivo, le'a Jesús cha mtu'ub top be xmen na, 2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde ndo' ndee. Le'a to'o gezh ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh na'an ton gol sob tso'o na. Cha bxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee. 3 Le'a tal ton inabdi'izh ná xta'an ngi nxa'ak bega ma, cha gab bega: "Le'a Mech gunti'in ma dub xla'al, cha yakka cuent ma."
4 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa burr tuzh wa nso' nchii to'o nes sa wa, cha mxa'ak bexa ma.
5 Le'a pla bexa nde sa wa unabdi'izh ndo' bexa, ndab xa:
—¿Xta'an ngi nxa'ak bega burr ba' zha?
6 We'e le'a be xmen Jesús uka'ab ndab ndo' bexa wa laktsa ndab Jesús gab bexa. Le'a bexa cha na'anta xte'e ngabbe. 7 Cha mbi'i bexa burr wa wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o ma, cha usob Jesús tso'o ma. 8 No kwa'ad be men mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma. No ncho bexa ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa.
9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! 10 ¡No nkeseano Dios xa ba', le'a xa inibe'e lak unibe'e David xus beuna! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
11 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, cha ncha'a xa sa nde ni'i ten Dios. Cha mwi'i Jesús gangeak ndo' itea be ta ncho sa wa. Le'a gor wa yá uzhela, ta we'e nsea' Jesús gezh Betania no isatibtop be xmen xa.

Jesús uteyo dub ya higo na'anpa nso' ngus ndo' na
(Mt. 21:18-19)

12 Ngol stubtsa wizh le'a bexa wa uto'o gezh Betania ncha'agal bexa Jerusalén. Le'a nes wa le'a Jesús ndanna. 13 Cha sitta na' xa nsob dub ya higo nso' la. Cha uto'o Jesús ncha'wi'i naga lid no ngus nso' ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus, ndi latsa nso' ndo'-yá, le'a ta wa na'anpa tiemp ten ngus higo wa. 14 Cha ndab Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus gaw men ndo' lu.
Le'a be xmen Jesús mbi'ín ta li ndab Jesús ndo' ya wa.

Jesús ulantu'ub bexa tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Le'a gor na ulaya' bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i ten Dios. Cha usaxan ngontu'ub xa bexa nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte xa

be mes ten bexa ntil be med, no be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be palom.
16 Cha lá ula'ata Jesús itidno be men be ta'a tale ten ni'i ten Dios. 17 We'e
usaxan xa nluu xa be men, ndab xa:

—¿Lá ini'í bega zha xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab Dios: "Le'a lid
na' isalea' dub sa ndadi'izhno be men na', bexa ncho idub ndo' gizhliyo."
Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an.

18 Le'a gor na mbi'ín be mech ten ley no be ule'ay nibe'e ta li ndab Jesús,
cha usaxan nkwa'an bexa ná xte'e gut bexa Jesús. Ná le'a iteata be men
ndanseana be ta nluu Jesús, ta we'e mzheb bexa nsak wa. 19 Le'a ngol gor
yá uzhe, le'a Jesús cha uto'o gezh wa.

Ya higo uteyo Jesús wa ubid
(Mt. 21:19-22)

20 Ngok stubtsa wizh tempran nsatidgal Jesús no be xmen xa gax sa nsob
ya higo wa. We'e uni'í bexa le'a ta wa ubidla gast itea lo'-yá. 21 We'e le'a
Pedr mtse'a ladna ta ndab Jesús ndo' ya wa. Cha ndab Pedr ndo' Jesús:

—Mech, bwi'i ga le'a ya higo na ndab go ndo' na yá na'antapa usa'a ngus
wa, yá ubidla.

22 Le'a Jesús cha ndab:

—Bge' ladna bega Dios. 23 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gab ndo'
bet ndee: "Utatsob, wa' len nitsdo'o", cha na'anpa igan ladna xa ta wa, ndi
gungea ladna xa ta li ndab xa wa, le'a ta wa sakka. 24 Ta we'e ndáp na' ndo'
bego, le'a itea ta inab bega ndo' Dios, bingeatsa ladna bega-yá, le'a Dios
sa'aka ta wa. 25 Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios, binge' ladna bega ndo'
tal ton xte'e mbinno bega, ndontsa no Dios Xus beuna nsob gibe'a sunge'
ladna ke ten bega. 26 Ná tal le'a bega lá gunge' ladna ndo' be men ugap
ndanno bega wa, le'a Dios Xus beuna nsob gibe'a noga na'anpa gunge'
ladna be ke ten bega.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Le'a gor na mlanseagal bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i
ten Dios. We'e le'a be mech ten ley no be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak
ulen wats Jesús. 28 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:

—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta
wa?

29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bega. Tal le'a bega ika'ab, we'e no
na' gáp ná ton ulaxo'ob na' li gun na'. 30 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be
men zha? ¿Dios nati dub men? ¡Gud bega-yá!

31 Le'a bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:

—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh
ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 32 Parea lá yoo gan gab beuna le'a
Juan dub men mtu'ub.

Nzheb bexa gab bexa ta wa, geal le'a itea be men mbingea ladna le'a
Juan dub profet mtu'ub Dios. 33 Ta we'e ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.

Le'a Jesús cha noga ndab:

—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

12

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 We'e le'a Jesús usaxan mbidi'izh xa dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i ngos ya uv ndo' dub ble'a yo ten xa. Cha ulo xa lo
idub gangeak wats-a. No mbinde'e xa dub sa gachke'e uv wa, ko'o xa nits
ten-a. Cha mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa. Cha mkwa'an
xa pla men gun ti'in. Cha ncha'a xa sit.
2 'Le'a zha na ngol tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be
men nla'ach uv, ya'yo'o xa ta na ndal xwan yo wa. 3 Ná le'a be men wa
ndi usen mos wa, cha udin bexa xa. Cha na'an xta'an usa'a bexa yo'o xa.
4 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a be men wa ndi mla'ge'
gek mos, no xela mbinno bexa xa. 5 We'e le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub
mos, ná le'a be men wa mbit xa wa. Cha mtu'ub xa stapla be xmos xa,
parea ncho xa wa udin bexa, no ncho xa wa mbit bexa.
6 'We'e cha mtea be xmos xwan yo wa. Lulttsa ndap xa dubtsa xin xa,
xa nkwea' ladna xa. Cha mtu'ub xa xin xa wa, mbinbe'e xa le'a be men
wa gap mod ndo' xa. 7 Ná le'a be men wa ndi ndabbe ndo' ltsa'a na: "Le'a
xa ba' le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá."
8 Cha usen bexa xa, cha mbit bexa xa, cha udabi bexa xa dub lad to'o yo
wa.
9 Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gun xwan yo wa nat? Le'a xa wa ilen
gut be men mla'ach yo wa. Cha usa'a xa yo wa ndo' bexa xa'aga ula'ach-a.
10 ¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
11 Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.

12 We'e le'a bexa nsak wa cha nlad isen Jesús, geal le'a bexa
myakbe'enabe le'a Jesús li ndab cuent ten bexa. Parea le'a bexa nzheb
ndo' be men kwa'ad wa, ta we'e mla'a bexa Jesús, cha nsea'be bexa.

Med nkix be men ndo' gobier Roma
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Cha mtu'ub bexa pla bexa fariseo no pla be xmen Herodes ya'be yun
preb Jesús, ndontsa gab Jesús dub ta'a usake bexa Jesús. 14 Le'a bexa cha
ulaya' wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá nla'ach ga ta
ndab be men, no ni tal xte'e nak be men, le'a go ndi wen nluu lak nlad Dios
gak be men. Ta we'e nabdi'izh besa ndo' ga, ¿nsabndo' kix beuna med
nab César xa nibe'e Roma nate na'anpa kix beuna-yá? ¿Sa'a beuna-yá
nate na'an?
15 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha? Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá.
16 Le'a bexa wa cha msa'a dub med ndo' Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo'
bexa:
—¿Ton gek na no lea' na nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Gek César no lea' César.

17 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bega ta ten César ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a bega ta ten Dios.
Cha ngwanseana bexa xte'e uka'ab Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 We'e ulen pla bexa saduceo wats Jesús. Le'a bexa saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa lá ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
19 —Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa. 20 Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa ngut xa ni lá ngap xagots wa xin xa. 21 We'e cha mchilya'ano wit itop xa wa xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha noga ngut, ni lá ngapgal xa xin xa. Le'a wit yon bexa wa litsagal ngwasea. 22 Cha li ngwasea isaga'ad wit bexa, ná ni dub xa lá ngap xagots wa xin na. Tso'o wa le'a xagots wa noga ngut. 23 Le'a gal zha iban bexa ngut wa, lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten xagots wa, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena xte'e gab di'izh ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten Dios. 25 Le'a gal zha na iban bexa ngut, le'a be men yá na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na zha wa. Le'a bexa ndi gak cuent be angel ten Dios ncho gibe'a. 26 Parea le'a cuent ten ta iban bexa ngut wa, ¿lá ndo'ol bega libr mke'a Moisés, xte'e uní'i Dios lat dub yagich zha? Ndab Dios le'a xa le'a nak Dios ndankea Abraham, no Isaac, no Jacob. 27 Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban, ta nluu le'a bexa wa nbanka. Ta we'e ndáp na' le'a bega uzhebpa lid le'a ndanbe'e.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios
(Mt. 22:34-40)

28 Le'a gor na mbi'ín dub mech ten ley ta nso'yadi'izhno Jesús bexa saduceo wa, le'a xa wa uni'í le'a Jesús le'aka uka'ab ndo' bexa. We'e cha ubii xa wats Jesús, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ma ta na mas nsak lat be ta unibe'e Dios zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ná mas nsak wa nkeani'i ndab-a: “Bla'ach bega xa Israel, le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna dubkama nak Dios. 30 Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu no idub gealnaban ten lu no idub lak ndanbe'e lu no idub juers ten lu.” Le'a ná ndee wa mas nsak ndo' iteanak be ta unibe'e Dios. 31 Le'a ná itop ndee lakkaga nak ná ned wa: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.” Yá na'an stub ta'a nibe'e Dios mas nsak ndo' itop ta ndee.
32 We'e le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'aka ndab go, mech. Ugeaka ta ndab go le'a Dios dubtsa, yá na'an stub dios xa'aga. 33 Le'a ta na yankea be men Dios idub ncho ladna lado'o xa, no idub lak ndanbe'e xa, no idub juers ten xa, no ikwea' ladna xa be ltsa'a xa lakkata le'a xa, le'a be ta wa mas nsak ndo' xnab ten be man no ndo' iteata be ta'a nsa'a be men ndo' Dios.

34 Le'a gor na mna'la Jesús le'a mech wa le'aka uka'ab, cha ndab Jesús
ndo' xa:
—Le'a lu gaxla nak ula'a lu inibe'e Dios lu.
We'e ni stub xa wa ni lá ngun rages inabdi'izhta xa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men nde gax wats ni'i ten Dios, ndab xa:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak xin
David zha? 36 Ná le'a David le'aka ndab sakndo' Espíritu ten Dios, ndab
xa:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

37 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak
Cristo wa xin David zha?
Le'a bexa kwa'ad wa cha mten ladna mbi'ín ta ndab Jesús.

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Le'a Jesús cha nluu bexa, ndab Jesús:
—Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley, le'a bexa ndal ladna
ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh be men ndo' xa be ndo'
xge'e. 39 No nti bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna
xa judio, no liga ndun bexa sa nda'daw bexa sa nyo'o dub gast. 40 Nsea
nlat bexa be ta ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izh
bexa ndo' Dios ndontsa gab be men le'a xa uzhe'eb ndankea Dios. Le'a na'
gáp le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

Dub xagots prob msa'a gon
(Lc. 21:1-4)

41 Cha ngwatsob Jesús gax wats sa nsa'a be men med gon tale ten ni'i
ten Dios. Cha mwi'i xa xte'e nsa'a be men med wa. Le'a kwa'ad men rik
ulen, msa'a bexa sian med. 42 Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i ten na no
ulen, cha msa'a xa top med byux uxee nsak. 43 We'e cha utezh Jesús be
xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med ndo'
iteanak bexa ba'. 44 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa, ná le'a
xagots ndee msa'a iteanak be med isi'i xa be ta'a nki'in xa.

13

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Le'a gor uto'o Jesús tale ten ni'i ten Dios, le'a dub xmen xa ndab:
—Mech, bwi'i go be ni'i chul ndee no be ge' ubi'i nakcha'aw ni'i ten Dios
ndee.
2 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a gal dub wizh le'a be ni'i lba'a na' lu ba' ilate, gast ni stub ge' ba'
lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'a bexa Bet Olivo, sa nluxe'a ni'i ten Dios, cha usob Jesús.
We'e le'a nabtsa Pedr no Jacob no Juan no Ndres unabdi'izh ndo' Jesús,
ndab bexa:
4 —Gud ga, ¿pol gak be ta li ndab go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa zha na
yamer gak-a?
5 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Gop bega cuent ndontsa na'an ton ukwi'inno bega. 6 Le'a kwa'ad be
men ilen gab le'a xa nak Cristo xa mtu'ub Dios, ukwi'inno bexa kwa'ad be
men.
7 'Le'a gor na go'ón bega ncho guerr be sa sit no be sa gax, lá yu' ladna
bega. Le'a ta wa nsabndo'ka yoo, ná le'a zha wa biseata gal be wizh lult.
8 Le'a gal zha wa kuyo nacion no stubga nacion. No le'a xmen dub xa
nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. No sian sa gak be xo'o ubi'i.
No yoo win nsea uzhe'eb kwesaxa'ach be men. Le'a be ta ndee wa pen
isobxanma be gealkwea' ilen wa.
9 'No bla'ach bega le'aka bega, le'a be men yun cuent bega ndo' bexa
nibe'e ten bexa, no kin bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a
bexa yun cuent bega ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo' bexa nibe'e, cha usake
xa bega ke na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak gudi'izh bega cuent
ten na' ndo' bexa wa. 10 Parea le'a di'izh wen ten Dios nsabndo' nedka
ite'achso idub nax ndo' gizhliyo. 11 Le'a zha na isen bexa bega no yun
bexa cuent bega, lá yu' ladna bega xte'e ika'ab bega, le'a gor wa le'a Dios
sa'aka di'izh iní'i bega. Le'a ta wa na'anpa bego iní'i, le'a ta wa Espíritu
ten Dios iní'i. 12 Le'a zha wa ncho be men le'aka wit na yun cuent gat xa
ke ndangea ladna xa na'. No nchoga bexa liga yun cuent le'aka xin na.
No ncho bexa gakloo ndo' le'aka xus xa gast gut bexa xus xa. 13 No itea
men ixeeno ladna bega ke na nak bega xmen na'. Parea le'a tal ton bega
uxik ndo' be gealkwea' wa no bi nge'ka ladna bega na', le'a bega wa gap
gealnaban ndo' Dios.
14 'Le'a profet Daniel mke'a le'a gal zha yoo dub ta uzhebpa ugap no
bzhi'ik len ni'i ten Dios, sa lá nsabndo' yoo-yá (le'a xa ndo'ol ta ndee
nsabndo' yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í bega ta wa, we'e le'a bexa
ndencho Judea ndee nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i. 15 Le'a be
men ndi'ib gek lid na wa ni lá igen ko'o be ta ten na len lid na. 16 Le'a bexa
ndeyun ti'in ge'e ni lá nsabndo' yachta ilenyo'o be xab na. 17 Le'a gal zha
wa uzhebpa kwea' itid be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap medo'o.
18 Unab bega ndo' Dios, ndontsa le'a tiemp uxo'on bega wa na'anpa gal
tiemp kwal. 19 Le'a be wizh we'e yoo dub gealkwea' si'il, dub ta nunk gol
yo'o zha mbinde'eta Dios gizhliyo, no ni lá yoota-yá stub biaj. 20 Tal le'a
Dios ula'a sian wizh yoo ta uzhe'eb wa, le'a be men stea gat. Parea lá ula'a
Dios yoo sian wizh wa, geal le'a xa nlats ladna bexa mti xa.
21 'We'e le'a tal ton gab ndo' bega: "Bwi'i bego, le'a xa ndee Cristo", no
tal gab xa: "Una' bego, le'a xa ba' Cristo", lá gungea ladna bega ta wa.
22 Le'a kwa'ad bexa ukwi'in ilen gab le'a nak Cristo, no ilen bexa ukwi'in
gab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa wa no gun sian ta'a yanseana be
men, ndontsa ukwi'inno bexa be men. No ukwa'an bexa xte'e ukwi'inno
bexa bexa mti Dios. 23 Bla'ach bega, le'a na' yá ndáp nedla ta ndee ndo'
bega.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
(Mt. 24:29-35,42-44; Lc. 21:25-36)

24 ’Parea le'a be wizh wa, zha na yá mtea be gealkwea' wa, le'a ndo'
wizh ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta xe'a. 25 Le'a be mbeal ndi'ib ga'ap ba'
ilate, no gast idub gibe'a iwi'in. 26 Le'a zha we'e ini'í be men le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal juers ten Dios lat xkaw no dub xe'a
si'il. 27 Cha utu'ub na' be angel ten na' yunjunt bexa mti Dios itea lad ndo'
gizhliyo, gast sa mas sit ndo' gizhliyo no sa mas sit gibe'a ba'.
28 ’Bwi'i bego lak nak be ya higo. Le'a zha na nxich be ya wa, le'a bego
uni'íka le'a tiemp bigi yá gal. 29 No liga le'a zha na na' bega ncho be ta
mbidi'izh na' ndee wa, we'e ini'í bega le'a na' ndee yamer ilengal. 30 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a itea be ta ndee itid zha na biseata gat be men ncho
gal zha wa. 31 Le'a gibe'a no gizhliyo initndo', parea le'a ta ndáp na' ndee
na'anpa initndo'.
32 ’Parea na'an ton ini'í xá wizh na-yá no xá gor yoo be ta ndee. Ni be
angel ncho gibe'a ni na' xa nak Xin Dios lá iní ta wa. Nabtsa Tad Dios uni'í
ná pol yoo-yá.
33 ’Ta we'e list ute bega no bla'ach bega no bidi'izhno bega Dios, le'a
bega lá ini'í pol yoo be ta ndee. 34 Le'a ta wa cuent dub xabgi'i ika'an ya'
sit. Le'a gor na nla'a xa lid xa, ndab xa ndo' be xmos xa: “Kadga dub
bega bin bega ti'in ndáp na'.” No ndab xa ndo' xa nla'ach to'o puert wa
uzhe'eb list iso' xa wa. 35 Li list ute bega le'a bega lá ini'í xá gor ilen xwan
ni'i wa, ga ilen xa gor uzhe, nate utol te'al, nate gor nbezh boy, nate gor
ngotla xe'a. 36 Li gak bega ndontsa guni'i xá gor itancha' xa, lá ga'iga'a
bega ndeyats bega. 37 Le'a ta ndáp na' ndo' bego wa, le'a ta wa ndáp na'
ndo' itea be men: list ute bega.

14

Nkwa'an bexa xte'e gat Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsob stop wizh gal ujest Pascua, zha ndaw bexa judio pan
na'an levadur, le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley nkwa'an ná xte'e
isen bexa Jesús dub mod na lá ini'í be men-a, cha gut bexa Jesús. 2 Parea
ndab bexa na'anpa isen bexa Jesús len ujest, ndontsa lá ixa'ach be men
gakloo ndo' bexa.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón xa Betania, xa na mas polta usak
gealgizh lepra. We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús ndo' mes, nsea dub bot
tuzh nakcha'aw ge' alabastro ncho sbe'en nardo ta uxe'e, dub ta uyappa
nsak. Cha uti'ich xa gen bot wa ndontsa mya'al-a, cha ulo xa ta uxe'e wa
gek Jesús. 4 Le'a ncho bexa nde sa wa ngokloo ndab bexa ndo' be ltsa'a
xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta uxe'e ba' zha? 5 Tal le'a xa ndi
udo'o-yá, le'a xa yo'o gan utse'a med wa ndo' bexa uban nak. Le'a ta ba'
nsak masa chon gayo'o denario.
Cha kwea' uní'i bexa ndo' xagots wa.
6 Na' le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega xagots ba'. ¿Xta'an ngi li nisi bega xa zha? Le'a xa dub ta
wen mbin ndo' na'. 7 Le'a bexa uban nak guni'i polga nchoka lat bega.
No guni'i pol nlad bega, sak usa'a bega ta nki'in bexa. Parea le'a na' ndee

na'anpa kwenta ncho'ono bega. 8 Le'a xagots ndee mbin laktsa msu'u xa.
Le'a xa ulo ned ta uxe'e gek na', gor biseata gal zha iga'ach na'. 9 Le'a na'
gáp ndo' bega guni'i pa ndo' gizhliyo gudi'izh be men di'izh wen ten Dios,
no ta mbin xagots ndee gudi'izh bexa, ndontsa ini'í be men ta wen mbin
xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 We'e le'a Judas Iscariot, dub xa nak isatibtop xmen Jesús, ngwa' ndo'
be ule'ay nibe'e, ndab xa le'a xa syun cuent Jesús. 11 Le'a gor na mbi'ín
bexa ta wa, cha mten ladna bexa, ndab bexa ndo' Judas le'a bexa usa'a
med. Le'a Judas cha usaxan mkwa'an ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo'
ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mt. 26:17-19; Lc. 22:7-13)

12 Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw bexa pan na'an levadur, wizh
ndut bexa dub borreg ndaw bexa cuent ten ujest Pascua, le'a be xmen
Jesús ndab ndo' Jesús:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw beuna ujest Pascua?
13 Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen xa, ndab xa:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a gal sa izhe'al bega dub xabgi'i no'o
dub te ncho nits, cha usankea bega tso'o xa. 14 Le'a sa na ilansea' xa, cha
gud bega ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech nabdi'izh ná xá cuart ná usa'a
ga gawno mech be xmen xa ta ten ujest Pascua." 15 Le'a xwan ni'i wa cha
uluu dub cuart si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be
ta'a gunti'in bega. Cha bincha'aw bega be ta gaw beuna sa wa.
16 Le'a be xmen Jesús cha uto'o ncha'be len gezh wa. We'e cha mzhe'alka
bexa men wa no be ta ndab Jesús. Cha mbinde'e bexa be ta gaw bexa ujest
Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

17 Le'a ngol gor uyo'o te'al, le'a Jesús ulaya'no isatibtop be xmen na len
ni'i wa. 18 Le'a gor na ndeyaw bexa ndo' mes, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega na ndeyaw beuna ndee le'a yun
cuent na' ndo' bexa ndakloo ndo' na'.
19 We'e le'a be xmen xa cha uban myo'o ladnabe, usaxan nabdi'izh dub
ga'ga bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa le'aka dub isatibtop bega nsobyawno na' ndee. 21 Le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i di'izh ten Dios. Parea
pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' bexa wa. ¡Mas wen lá yo'o xabgi'i
wa ndo' gizhliyo!

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

22 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab
xa:
—Udaw bega pan ndee, le'a-yá be'al las na'.
23 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a xa xno ndo' Dios.
We'e cha msa'a xa-yá ndo' bexa, cha ngu itea bexa-yá. 24 Cha ndab Jesús:

—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat
le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.
25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' yá na'antapa go'o vin ten uv, gast gal
wizh na go'o na' vin kub sa nibe'e Dios.
26 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios; cha uto'o bexa, ncha'be bexa
Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a iteanak bego ula'a na' te'al ndee, lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema." 28 Ná le'a
tso'o na iban na' le'a na' ned ilaya ndo' bega Galilea.
29 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Maska itea bexa ba' ula'a ga, ná le'a na' na'anpa ula ga.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top biaj, le'a
lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
31 Ná le'a Pedr bi ndabkata:
—Maska gat na' gor gat go, le'a na' na'anpa gáp le'a na' lá nchando' ga.
We'e le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Cha ulaya' bexa sa nsalea' Getsemaní, cha ndab Jesús ndo' be xmen
na:
—Nde'etsa ute bega ndalen nda'yadi'izhno na' Dios.
33 Cha mbi'i Jesús Pedr no Jacob no Juan stub tuzh sa. Cha uzhebpa uban
myo'o ladna Jesús no kwea' myo'o ladna xa. 34 Cha ndab xa ndo' yon bexa
wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'. Nde'etsa utena' bega.
35 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo' yo ngol xtuzh xa.
Cha ndadi'izhno xa Dios, ndab xa tal syo'o gan lá itid xa be gealkwea' wa.
36 Lnde'e ndab Jesús ndo' Dios:
—Tad Xus na', le'a go itea ta'a sun gan. Lá nlad na' iti'id na' ndo' be
gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
37 Le'a gor nsea' Jesús sa nde yon be xmen xa, le'a bexa ndeyats. Cha
ndab xa ndo' Simón Pedr:
—Simón, ¿naxyats lu zha? ¿Ni lá uxik lu isobna' lu ni stub gor zha?
38 Utena' bega no bidi'izhno bega Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u
bega. Le'a lado'o bega nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.
39 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios lakkagal gor ned wa.
40 Le'a gor na nsea'gal Jesús sa nde yon be xmen xa le'a bexa ndeyatsgal,
geal le'a bexa uzhebpa nyo'o xka'alna. No ni lá ini'í bexa xte'e ika'ab bexa
ndo' Jesús. 41 Ngol biaj yon ngwa'yadi'izhno Jesús Dios. Le'a gor nsea'gal
xa sa nde bexa wa, cha ndab xa:
—¿Bi ndeyats bega zha, no ndeune'e bega zha? Yá unika-yá, le'a nat yá
ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a bexa
ugap. 42 Goste bega, ncha'be beuna. Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá
nseala ba'.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa no nak dub tibtop xmen Jesús,
ulennola be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot. Le'a ta wa bexa mtu'ub
be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa gox nsak isen bexa Jesús.
44 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús, ndabla ndo' be men wa:
—Le'a xa na gaw na' chit be'al ndo' na, xa we'e isen bega, no gun segur
bega xa, go'o bega xa.
45 Le'a gor na ulenno Judas be men wa, cha ubii Judas wats Jesús ndab
xa:
—Mech, mech.
Cha mchealto'o Judas ndo' Jesús. 46 We'e le'a be men wa cha usen Jesús,
cha yá lá ula'ata bexa xa.
47 Zha le'a dub xmen Jesús cha ulo'o spad ten na, cha ulobto'og xa ncha'
dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak. 48 Cha ndab Jesús ndo' be
men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot isen bega na' cuent dub wa'an
zha? 49 Itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i ten Dios lat bega, ná lá isen
bega na' sa wa. Parea le'a ta ndee li ngok ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh
ten Dios.
50 We'e le'a itea be xmen Jesús cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Dub xabgi'i ben usankea tso'o Jesús

51 Parea le'a dub xabgi'i ben nbix nabtsa dub ble'a lad si'il usankea tso'o
Jesús. Le'a gor na ndi'izh isen bexa no xabgi'i ben wa, 52 le'a xa wa cha
mla'a lad nbix na, mxo'on xa litsa na'anpa nak xa xab xa.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55,63-71; Jn. 18:12-14,19-24)

53 Le'a be men wa cha mbi'i Jesús ta lid ule'ay ndon le'a nsak. Le'a sa
wa le'a itea be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no be mech ten ley cha
mzhealbe. 54 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús, cha no Pedr uyo'o len
tale ten ni'i wa. We'e cha usob ubizhno Pedr bexa nla'ach sa wa sa nde
gi'.
55 Le'a be ule'ay nibe'e no iteata bexa nsak wa nkwa'anbe ná xte'e usake
bexa Jesús, dub ta nsabndo' gat Jesús. Parea le'a bexa ni lá izheal xte'e-yá.
56 Le'a kwa'ad be men mkwi'in nsake Jesús, ná le'a bexa wa na'anpa
dubtsa ngudi'izhbe. 57 We'e ngwaso' pla bexa msake bexa Jesús, mkwi'in
bexa ndab bexa:
58 —Le'a besa mbi'ín le'a Jesús ba' ndab le'a xa ulate ni'i ten Dios, ta
mbinde'e men. Cha gal wizh yon le'a xa ixiste stub ni'i ten Dios ta na'anpa
men gunde'e.
59 Ni lika na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa.
60 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak cha ngwaso' ndo' be men wa,
unabdi'izh xa ndab xa ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka ta ndab bexa ndee le'a lu li ndab
zha?
61 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab, ni lá ika'ab xa. We'e le'a ule'ay wa cha
unabdi'izhgal ndo' Jesús ndab:
—¿Lu nak Cristo Xin Dios wen wa zha?
62 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a ta wa na'ka. Le'a bego gal gor ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, isob wats Dios lad ga'al, xa ndon le'a nibe'e, no ilen na' lat xkaw
nde gibe'a.
63 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha utsaw xab na tant ndakloo xa,
cha uge' ndab xa:
—¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta xa usake xa ndee zha? 64 Le'a bega
mbi'ín xte'e unisi xa Dios. ¿Nat xte'e gab bega, xte'e gunno beuna xa?
Le'a iteanak bexa wa ndab le'a Jesús ndapka ke nsabndo' gat xa.
65 Ncho bexa usaxan mchukko ndo' Jesús. No mtsaw bexa ndo' Jesús,
udin bexa Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¡Gud ná ton udin lu!
Le'a bexa nla'ach sa wa cha utichya'a ndo' Jesús.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18,25-27)

66 Ndalen wa le'a Pedr nsob tale wa. Cha ulen dub xagots ndun ti'in ta
lid ule'ay wa. 67 Le'a gor na uni'í xagots wa nsob ubizh Pedr, cha mwi'i xa
ndo' Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Nazaret ba', ¿la?
68 Le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Le'a na' lá nchando' xa ba', no ni lá iní na' xta'an ndab ga.
Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. Le'a gor wa cha utezh dub boy.
69 Parea le'a xagots wa uni'ígal Pedr, cha usaxan xa ndab xa ndo' bexa
nde sa wa:
—Le'a xa ndee no nak dub xmen Jesús.
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab le'a xa na'anpa xa wa. Tso'oma wa
le'a bexa nde sa wa stub biaj ndabgal ndo' Pedr:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen Jesús, le'a go xa Galilea no
ndadi'izh ga lak ndadi'izh bexa Galilea.
71 Le'a Pedr cha kwea' uní'i, ndab xa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xabgi'i nse'at bego ba'!
72 Bi le'a gor wa le'a boy cha utezh biaj itop. We'e mtse'a ladna Pedr ta
ndab Jesús ndo' Pedr: "Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top biaj, le'a
lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'." Cha usaxan Pedr
ndo'on.

15

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a ngol gor ngot xe'a le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no be
mech ten ley no iteata bexa nsak wa dubtsa mbidi'izh bexa xte'e gunno
bexa Jesús. Cha mxi bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ndo' Pilat. 2 Le'a Pilat
cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
3 Le'a be ule'ay nibe'e wa cha sian ta'a msake Jesús. 4 Le'a Pilat
unabdi'izhgal ndab:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? Una' plota ta'a nsake bexa ba' lu.
5 Parea le'a Jesús ni lika lá ika'ab. Cha ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

6 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua, le'a Pilat ngo'o dub men nkea
litgi'ib, tal ton gab be men ito'o. 7 Le'a zha wa uyo'o dub xa nsalea'
Barrabás nkea litgi'ib no be ltsa'a na, ke na ngokloo bexa ndo' bexa nibe'e
sa wa no mbit bexa dub men. 8 Le'a be men kwa'ad wa ulaya' ndo' Pilat,
cha unab bexa igo'o Pilat dub men litgi'ib, lakka ndun Pilat itea li'in. 9 Le'a
Pilat cha ndab:
—¿Nlad bega ula na' xa nibe'e ten bega xa judio zha?
10 Li ndab Pilat le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e wa nxee ladna ndo'
Jesús ta na mas kwa'ad men ndeseano Jesús, ta we'e myun bexa cuent
Jesús. 11 Parea le'a be ule'ay nibe'e wa mki'il be men wa inab bexa ndi
igo'o Pilat Barrabás litgi'ib. 12 Le'a Pilat cha unabdi'izhgal ndo' be men:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' xa ndab bega xa nibe'e ten bega xa judio?
13 Le'a be men wa uge' uka'ab, ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
14 We'e le'a Pilat ndab:
—¿Xta'an ta ugap mbin xa zhaga?
Ná le'a be men wa ndi mas uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
15 Le'a Pilat nlad wen ya'an ndo' be men wa, ta we'e mgo'o Pilat xa
nsalea' Barrabás. Cha ndab Pilat ndo' be soldad kin bexa Jesús, cha uke'a
bexa xa ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús
(Mt. 27:27-31)

16 We'e le'a be soldad cha mbi'i Jesús tale ten ni'ilaw, sa nsalea' pretorio.
Cha mzhealbe iteanak be soldad sa wa. 17 Cha mgak bexa Jesús dub lad
ko'ol, ta konch ugats. No msob bexa dub ta rued cuent coron gek Jesús ta
naknde'e xos yagich. 18 Cha usaxan be soldad ndun usaladno Jesús, uge'
ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
19 Cha nla' bexa dub bar gek Jesús, no mchukko bexa ndo' Jesús, no
msaxib bexa ndo' Jesús cuent ndankea bexa xa. 20 Le'a gor na mtayun
usaladno bexa Jesús, cha ulate bexa lad konch ugats nak Jesús. Cha mgak
bexa Jesús le'aka xab xa. Cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Le'a gor we'e le'a dub xabgi'i nsalea' Simón ncha'laya' Jerusalén, dub
xa gezh Cirene xus Alejandro no Rufo. Le'a gor na mzhe'al be soldad xa
wa, cha mbin bexa juers go'o Simón wa cruz ten Jesús.
22 Cha mbi'i bexa Jesús dub sa nsalea' Gólgota, dub di'izh gab tit gek
men. 23 We'e msa'a bexa vin ten uv noch xup ten ya mirra goo Jesús,
parea le'a xa lá ngo-yá. 24 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz, cha ulo'o
bexa dub suert, ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a be xab Jesús.
25 Le'a gor na mke'a bexa Jesús ndo' cruz, le'a ta wa gor nkea uge'a
tempran. 26 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa dub letr, ndab-a ná xta'an
li nkea xa ndo' cruz, ndab-a: “TA NDEE XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO.”
27 No top wa'an mke'a bexa ndo' stop cruz wats Jesús, dub xa wats Jesús
lad ga'al, le'a stub xa wats lad raves. 28 Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: “Mbinno bexa xa cuent dub xa ugap.”

29 Le'a be men nseabetid sa wa xela uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek
bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab slate ni'i ten Dios, cha ixiste lu-yá wizh yontsa. 30 ¡Nat byun
libr le'aka le'a lu, ula' ndo' cruz ba'!
31 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley nisi Jesús, ndab bexa
ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' le'a ngokno be men, ná lá gun xa gan ulat xa le'aka xa ndo'
gealgut. 32 Xa ba' ndab le'a nak Cristo xa nibe'e ten beuna xa Israel. ¡Nat
ila' xa ndo' cruz, ndontsa ini'í beuna-yá, cha gungea ladna beuna xa!
No liga le'a bexa nkea ndo' cruz wats Jesús kwea' uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo' gizhliyo mkaw gast gor nkea uyon
uzhe. 34 Le'a ngol gor wa le'a Jesús uzhe'eb uge' uní'i ndab:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —le'a ta wa dub di'izh gab: Dios ten na',
Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
35 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na mbi'ín bexa ta li ndab Jesús wa, cha
ndab bexa:
—Bla'ach bega, le'a xa ba' nbezh profet Elí.
36 We'e le'a dub bexa wa cha uto'o karrel, cha mgazh xa dub ble'a lad
xi'il ndo' vinagr, cha msob xa-yá gek dub yalod. Cha msa'a xa-yá goo
Jesús-a, ndab xa:
—Kweas beuna naga si'id Elí ixe'e xa ndee ndo' cruz.
37 Ná le'a Jesús uge' utezhat, cha ngut xa. 38 We'e le'a lad uta'a nak bse'a
len ni'i ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila', ngok top ble'a-yá. 39 Le'a
dub xa nibe'e ten soldad nso' lad ndo' Jesús uni'í xte'e utezhat Jesús no
xte'e ngut xa. Cha ndab soldad wa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka Dios.
40 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be xagots. Le'a lat bexa wa nso' Marí
xa gezh Magdala no Salomé no Marí xna'a Kosé xa wit Jacob tuzh wa.
41 Le'a be xagots wa bexa na uto'o Galilea usankea tso'o Jesús, no ngokno
bexa Jesús nes ncha'a xa Jerusalén. No kwa'adta be xagots ncha'ano Jesús
Jerusalén nde sa wa.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Le'a ta wa dub gor uzhe wizh nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in bexa
gat xe'a wizh ne'e bexa. 43 We'e le'a dub xa nsalea' Kosé xa gezh Arimatea
ngop valor ulen ndo' Pilat unab xa Jesús. Le'a Kosé wa dub xa nsak ten
bexa judio, no nkenkea' xa tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo. 44 Le'a Pilat
ngwanseana ná xte'e uxax ngut Jesús. Cha utezh Pilat dub soldad nibe'e,
cha unabdi'izh Pilat naga ngutla Jesús. 45 Le'a gor na ndab soldad wa le'a
Jesús ngutka, cha ndab Pilat go'o Kosé Jesús. 46 We'e le'a Kosé ngwa'isi'i
dub lad kub, cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha mtixko xa Jesús lad wa.
Cha ulo xa Jesús len dub ba'a cuent ge'lo'o, dub ge'ed udan men ndo'
ge'da'a. Cha mtixte xa dub ge' si'il mtsaw to'o ba'a wa. 47 Le'a Marí xa
gezh Magdala no Marí xna'a stubga Kosé ndewi'i pa ulo bexa Jesús.

16

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ngol utid wizh ne'e bexa judio, le'a Marí xa Magdala no Marí xna'a
Jacob no Salomé usi'i bexa ta uxe'e koo bexa las Jesús. 2 Le'a ngol tempran
wizh ned ten sman nsobla dub tuzh wizh, ncha'be bexa sa nde ba'a
mga'ach Jesús wa. 3 Le'a gor ncha'a bexa nes wa ndab bexa ndo' be ltsa'a
xa:
—¿Cha ton kob ge' si'il to'o ba'a wa zha?
4 Ná le'a gor ulaya' bexa sa wa, mna'la bexa le'a ge' wa myo'obla to'o
ba'a wa. 5 Cha uyo'o be xagots wa len ba'a wa, cha mna' bexa dub xabgi'i
ben nsob lad ga'al len ba'a nak dub lad nagud ta ko'ol, cha mzheb bexa.
6 Ná le'a xabgi'i wa cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! Na' uní le'a bego nkwa'an Jesús xa Nazaret, xa na
ukea ndo' cruz. Ná le'a Jesús ubanla, le'a xa wa na'anla sa ndee. Bwi'i
bega sa mxo'ob be men xa. 7 Nat wa' bega ndo' be xmen Jesús no ndo'
Pedr, gud bega ndo' bexa le'a Jesús ncha'a nedla ndo' bexa Galilea, le'a sa
wa izhe'al bexa xa lakka ndab xa.
8 We'e le'a be xagots wa nxis tant nzheb bexa, cha uto'o bexa len ba'a
wa mxo'on bexa. Ná ni na'an ton ndo' ná ngab bexa ta wa nes nsea' bexa,
tant nzheb bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa Magdala
(Jn. 20:11-18)

9 Tso'o na mban Jesús gor tempran wizh ned ten sman wa, ned mlundo'
xa ndo' Marí xa Magdala, xa na ulo'o Jesús dub ga'ad mbi bxin len lado'o
na. 10 Le'a Marí wa cha ngwa' ndo' bexa uteseano Jesús. Le'a bexa wa
uzhebpa uban ndencho ladna no ndeyo'on bexa. Cha ndab Marí le'a Jesús
mbanla. 11 Parea le'a bexa wa lá ngungea ladna le'a Jesús nban, no ni lá
ngungea ladna bexa le'a Marí wa uni'í Jesús.

Jesús mlundo'gal ndo' top be xmen na
(Lc. 24:13-35)

12 Tso'o wa le'a Jesús mlundo' ndo' top be xabgi'i nes ncha'be bexa ge'e,
parea xa'aga nluu xa. Le'a bexa wa bexa no ukeseano Jesús. 13 We'e cha
ngwa'yab bexa-yá ndo' iteata be ltsa'a bexa. Parea le'a bexa ni we'eka lá
ngungea ladna-yá.

Jesús ndab ya'beyadi'izh be xmen xa di'izh ten Dios
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Tso'o wa mlundo' Jesús ndo' isatibdub be xmen xa dub sa junt ndeyaw
bexa. Le'a Jesús cha uteyo bexa ke na lá ngungea ladna bexa le'a Jesús
nbanla, no ke ngud nak lado'o bexa, geal le'a bexa wa lá ngungea ladna
ta ndab bexa uni'íla le'a Jesús mbanla. 15 Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Wa' bego idub nax ndo' gizhliyo. Bidi'izh bega di'izh wen ten Dios
ndo' iteanak be men. 16 Le'a tal ton gungea ladna na' no italea' xa, le'a xa
wa sap gealnaban ndo' Dios. Le'a tal ton na'anpa gungea ladna na', le'a
xa wa ini'í gealkwea'. 17 Le'a bexa ndangea ladna na' sun be ta nluu le'a
bexa ndap juers ten Dios. Gunti'in bexa lea na' kontu'ub bexa be mbi bxin
ncho len lado'o be men, no gudi'izh bexa stubga di'izh. 18 No tal bexa lá
ini'í isen bexa mbe'al no goo bexa venen, le'a ta wa na'an xta'an gun. No
uxo'ob bexa ya'a bexa gek bexa gizh, le'a bexa wa cha syakna.

Jesús mkea gibe'a
(Lc. 24:50-53)

19 Tso'o na li ndab Jesús, we'e cha mkea xa gibe'a, cha usob xa wats Dios
lad ga'al. 20 Le'a be xmen Jesús cha uto'o ncha'beyadi'izh di'izh ten Jesús
ndo' be men ncho itea lad. Le'a Jesús ndakno bexa, no nsa'a xa juers ndun
bexa sian ta'a, ta na nluu le'a ta ndadi'izh bexa wa di'izh tenka Dios.

Be di'izh ten Jesús mke'a Luc

Le'a dub xa nsalea' Luc mke'a libr ndee no libr nsalea' Hechos. Le'a xa sian biaj ngwa'no Pabl ukeseadi'izh Pabl di'izh ten Dios sian be gezh. Le'a Luc wa nak doctor. Mke'a xa libr ndee ndo' bexa ndadi'izh di'izh griego, bexa na'anpa xa judio. Nluu xa le'a Jesús nakka dub men no nakka xa Xin Dios. Ndadi'izh xa ton nak be usan gox polta ten Jesús gast Adán. No nluu xa xte'e utsin nak Jesús ni dub ke lá ngap xa.

Luc mke'a cuent ten Jesús ndo' Teófilo

1 Le'a kwa'ad be men mbin juers ndon xkwa'a mke'a bexa ta na ta
ugeakapa mbin Jesús lat besa. 2 Le'a bexa na ukeseano Jesús ndon le'a
ned uni'í be ta wa no mbidi'izh bexa-yá ndo' besa. 3 Ta we'e no na'
uzhebpa uloxnes gast xan itea be ta ndee. Cha mbinbe na' le'a na' nsabndo'
ndon xkwa'a uke'a be ta ndee ndo' go, Teófilo, 4 ndontsa wen igondo' go
gealngea, be ta na mbidi'izh bexa ndo' ga.

Dub angel ndab ndo' Zacarías le'a xa gap Juan

5 Le'a zha na ngok Herodes xa nibe'e Judea, uyo'o dub ule'ay judio
nsalea' Zacarías, dub xa no nak partid Abías ten be ule'ay. Le'a xagots
ten Zacarías wa nsalea' Elisabet, dub xa ras ten Aarón. 6 Le'a Zacarías
nsea Elisabet uzhebpa bexa wen ngok ndo' Dios. No uzhe'eb mxobgek
bexa ndo' itea be ta'a unibe'e Dios. 7 Ná le'a bexa wa lá ndap xin na, geal
le'a Elisabet wa dub xagots lá yo'o gan gap me'ed. No goxlapa itop bexa
wa.
8 Ngol zha na le'a partid ten ule'ay Zacarías wa le'a ngol gun ti'in ndo'
Dios. 9 Lak nak costumbr ten be ule'ay ulo'o bexa suert, cha le'a Zacarías
ngol le'a ya'lo zhen len ni'i ten Dios. 10 Ngol gor na ngo xa zhen len wa,
le'a itea be men ndebe tso'o juer ndadi'izhno Dios. 11 Cha mlundo' dub
angel ten Dios ndo' Zacarías, nso' angel lad ga'al wats mes, sa ngo ule'ay
zhen. 12 Le'a gor na uni'í Zacarías angel wa, le'a xa ni lá ini'í xte'e gun,
no mzheb xa. 13 Le'a angel wa cha ndab:
—Zacarías, lá izheb lu, le'a Dios ndo'ón ta nab lu ndo' xa. Le'a Elisabet
xagots ten lu gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Juan. 14 Le'a zha
na gal me'ed, le'a lu uzhebpa iten ladna, no kwa'adpa be men iten ladnabe,
15 geal le'a xin lu wa gak dub xa uzhebpa nsak cuent ten Dios. Le'a xa ni
lá goo vin no ni stub ta'a nsudna be men. No uzhebpa gap xa juers ten
Espíritu ten Dios, gor na bi le'a xna'a xa nso'no xa. 16 Le'a xa gun gan le'a
kwa'adpa bexa Israel yach yankea bexa Dios Xa Nibe'e. 17 Le'a Juan le'a
ya' ned ndo' Xa Nibe'e wa. Le'a xa wa juert gudi'izh sakndo' Dios lak juert
mbidi'izh Elí, ndontsa gun xa gan lá kuyota be men nsea le'aka be xin xa,
no le'a bexa lá nxobgek wa uxobgek ndo' Dios. Li gun xa ndontsa list kwe
be men gungea ladna bexa xa nak Xa Nibe'e wa zha na ilen xa.
18 Le'a Zacarías cha unabdi'izh ndo' angel, ndab xa:
—¿Xte'exá iní na' syo'o gan gak ta ndee zhaga? Le'a na' no xagots ten
na' yá goxlapa besa.
19 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nsalea' Gabriel, na' ndun ti'in ndo' Dios. Le'a Dios mtu'ub na'
ndalyáp na' ndo' lu be di'izh wen mbidi'izh na' wa. 20 Le'a nat le'a lu yak

mud, yá lá gudi'izhta lu gast gal wizh yoo be ta ndáp na' ndee wa, ke na
lá ngungea ladna lu ta ndee. Nat le'a ta wa gakka gal zha nsabndo'ka li
gak-a.
21 Ndalen wa le'a be men ndenkea' ná xá gor ito'o Zacarías len ni'i ten
Dios. Ndanseana bexa xta'an ngi lita kwen ncha'a xa len wa. 22 Ná le'a
gor na uto'o xa le'a xa lá yoolata gan iní'i. We'e uni'í be men le'a xa uni'í
dub ta mluu Dios len wa. Le'a xa sbe'en seintsa ndun, le'a xa lá yoolata
gan gudi'izh.
23 Le'a ngol zha ngwa'a be wizh mbin Zacarías ti'in wa, cha nsea' xa ta
lid xa. 24 Le'a tso'o wa le'a Elisabet xagots ten xa cha nso'nola dub me'ed.
Le'a xagots wa cha lá ito'ota ta lid na dub ga'ay mbe'e. Mbinbe'e xa, ndab
xa: 25 “Lnde'e ngokno Dios na' gap na' me'ed, ndontsa na'antapa ido lad
na' ndo' be men.”

Dub angel ndab le'a Jesús gal

26 Le'a ngol sxo'op mbe'e tso'o wa, le'a Dios mtu'ubgal angel Gabriel gezh
Nazaret ten distrit Galilea, 27 sa ncho dub xagots ben, dub xa ni gol ugal
xabgi'i. Le'a xa wa nsalea' Marí, xa na ika'aka dub xa na nsalea' Kosé, xa
ras ten David. 28 Le'a angel wa uyo'o len lid xagots wa, cha ndab angel
ndo' xa:
—Tiux ga Marí, le'a Dios nsak ladna lak nak lu, no nso' Dios wats lu.
Le'a xa mas ndakno lu ndo' itea be xagots.
29 Ná le'a Marí ni ko lá ini'í xte'e gun gor na mbi'ín xa ta li ndab angel
wa. Ni lá ini'í xa xta'an ngi li ndab angel ndo' xa. 30 Le'a angel cha ndab:
—Marí, lá izheb lu le'a Dios nsak ladna lak nak lu. 31 Le'a nat le'a lu
yoxinna dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús. 32 Le'a me'ed wa
gak dub xa nsakpa, geal le'a xa Xin Dios si'il. Le'a Dios Xa Nibe'e le'a gun
le'a Jesús inibe'e lak unibe'e David usan gox polta ten xa. 33 Le'a Jesús wa
inibe'e bexa ras ten Jacob idub tiemp. Le'a tiemp inibe'e xa nunk lá idub.
34 We'e le'a Marí cha unabdi'izh ndab ndo' angel:
—¿Xte'e yoo gan gak ta li ndab go wa zha? Le'a na' ndee dub xagots
nab, ni dub xabgi'i gol ugal na'.
35 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a Espíritu ten Dios si'il ilen cuent dub xgal tso'o lu. Le'a Espíritu
wa le'a gun gap lu me'ed wa. Ta we'e le'a me'ed gap lu wa ni dub ke lá
gap, no isalea' me'ed Xin Dios. 36 Le'a Elisabet ltsa'a lu wa no gap dub
me'ed maska yá goxlapa xa. Le'a be men ndab le'a xa wa lá yoo gan gap
me'ed, parea le'a xa nso'nola me'ed dub xo'op mbe'e. 37 Le'a cuent ten
Dios na'an xta'an dub ta lá yoo gan.
38 Le'a Marí cha ndab:
—Le'a na' ndee dub xa ndun ti'in ndo' Dios Xa Nibe'e. Gun Dios lak
ndab go ndo' na' wa.
Le'a angel wa cha mka'an sa wa.

Marí ngwa'ina' Elisabet

39 Ngol tso'o wa le'a Marí cha uxax ncha'a dub gezh nde lat be bet distrit
Judea. 40 Cha uyo'o xa len lid Zacarías, cha unidi'izh xa ndo' Elisabet.
41 Le'a gor na mbi'ín Elisabet unidi'izh Marí ndo' xa, le'a me'ed nso'no
Elisabet wa cha ute'al len xa. Le'a Espíritu ten Dios cha mas uyo'o len
lado'o Elisabet, 42 cha uge' ndab xa:

—¡Le'a Dios uzhebpa ndakno lu ndo' iteata be xagots! ¡No uzhe'eb
gakno Dios xin lu! 43 ¿Tonxá nak na' nsea ina' lu na' zhaga, ná lu le'a
nak xna'a xa gak Xa Nibe'e na'? 44 Le'a gor na mbín na' unidi'izh lu, le'a
me'ed nso'no na' ndee ute'al-la len na' tant nten ladna me'ed. 45 Uzhebpa
wen ncho ladna lu ta na mbingea ladna lu ta ndab Dios ndo' lu, le'a ta wa
gakka lak ndab xa.

Marí msa'a xno ndo' Dios

46 Le'a Marí cha ndab:

Le'a na' idub ncho ladna ndáp
le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.
47 Le'a lado'o na' nten ladna ndo' Dios
xa nsa'a gealnaban ndo' na'.
48 Le'a Dios nla'ach na', xa ndun ti'in ndo' xa,
maska na'anpa nak na' dub xa nsak.
Le'a idub ndo' ndee gab be men
le'a na' uzhebpa wen ncho lad na'.
49 Le'a Dios si'il uzhebpa ndakno na';
le'a xa dubkama nak Dios.
50 Idub tiemp nkwea' ladna xa be men,
bexa nxobgek ndo' xa.
51 Le'a juers ten Dios mbin xa be ta ndanseana beuna;
Mte'achso xa bexa zhin nak.
52 No ulatsob xa bexa nsak sa nibe'e bexa,
Cha myunno Dios bexa uban nak cuent bexa nsak.
53 Nsea bexa lá ndap ta gaw na, msa'a Dios sian ta'a ndo' bexa.
No ulantu'ub xa bexa rik ni na'anta xta'an ndap bexa.
54 Ndakno Dios bexa Israel, bexa ndun ti'in ndo' xa,
le'a xa lá nyalad ta nkwea' ladna xa bexa wa.
55 Le'a ta wa ta ndabka Dios ndo' bexa gox polta ten beuna,
ta gunno Dios Abraham no bexa ras ten xa idub tiemp.

56 We'e le'a Marí cha uyo'o ta lid Elisabet pa chon mbe'e. Cha we'eta
nsea' xa ta lid xa.

Xte'e ngol Juan xa ulalea' men

57 Le'a ngol wizh na gap Elisabet me'ed, le'a xa cha ngop dub me'ed bgi'i.
58 Le'a bexa ncho gax wa no be ltsa'a xa cha mbi'ín xte'e li utsin mbinno
Dios Elisabet, cha no bexa mten ladna. 59 Le'a ngol zha na ngok xo'on wizh
ngol me'ed wa, cha ulo bexa be'e me'ed lakka ndun bexa judio. No cha
nlad bexa usalea' bexa me'ed wa Zacarías lak nsalea' xus me'ed. 60 Ná le'a
xna'a me'ed lá ka'ab li isalea' me'ed. Ndab xa:
—Le'a me'ed isalea' Juan.
61 Le'a bexa wa cha ndab:
—¿Xta'an ngi li isalea' me'ed ba' zha? Le'a ni dub ltsa'a lu na'anpa li
nsalea'.
62 We'e cha unabdi'izh bexa sbe'en sein ndo' xus me'ed xte'e nlad xa
isalea' me'ed. 63 Le'a xa cha unab dub ble'a tabl, cha mke'a xa ndo' tabl
wa: “Le'a me'ed isalea' Juan.” Le'a itea be men wa cha ngwanseanabe.
64 Cha bi le'a gor wa cha uyo'o gan uní'i Zacarías, cha usaxan xa nsa'a xa
xno ndo' Dios. 65 Le'a itea be men ncho gax ta lid Zacarías cha ngwanseana
bexa no mzheb bexa. Le'a ta li ngok wa mgen itea be gezh ndebe lat be

bet distrit Judea. 66 Le'a itea bexa na li mbi'ín ta wa cha mbinbe'e bexa,
ndab bexa:
—¿Xte'ema gak me'ed wa zha?
Le'a bexa wa uni'í le'a me'ed wa ncho ndo' ya'a Dios.

Ta msa'a Espíritu ten Dios mbidi'izh Zacarías

67 Le'a Zacarías xus me'ed wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios len
lado'o na, cha mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa:

68 Uzhebpa wen Dios Xa Nibe'e bexa Israel,
geal le'a xa mbi'id yakno be xmen xa.
69 Le'a Dios mtu'ub dub xa juertpa usa'a gealnaban,
dub xa ras David, xa mbin ti'in ndo' Dios.
70 Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' be profet ten na polta,
cha mbidi'izh bexa-yá ndo' be men sakndo' Dios.
71 Le'a Dios ndab le'a xa lá ula'a beuna ndo' be men ndakloo ndo' beuna,
no bexa nxee ladna ndo' beuna.
72 Le'a Dios nkwea' ladna be usan gox ten beuna,
no ndunka xa lakka ndab trat mbinno xa bexa wa.
73 Le'a trat wa ta ndab Dios ndo' Abraham usan gox ten beuna le'a Dios
sunka ta wa:
74 le'a xa gakno beuna ndo' be men ndakloo ndo' beuna,
ndontsa na'anpa izheb beuna gun beuna ti'in ndo' Dios,
75 no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios,
no uzhebpa wen gak beuna ndo' xa idub tiemp nban beuna.

76 Le'a lu, chuu, isalea' dub profet ten Dios Si'il,
le'a lu ya' ned ndo' xa gak Xa Nibe'e,
ndontsa list kwe be men Israel gal zha ilen xa wa.
77 We'e ini'í bexa le'a Dios stsu'u be ke ten bexa,
no usa'a xa gealnaban ndo' bexa.
78 Le'a Dios ten beuna uzhebpa nkwea' ladna be men,
ta we'e utu'ub xa xa nak cuent xe'a wizh gor tempran ndo' beuna,
79 ndontsa usu xa xe'a lado'o bexa ndencho sa ukaw,
bexa nzheb gat.
Li uluu Dios beuna nes ten xa,
ná xte'e wen yoono beuna xa.

80 Le'a Juan ngo'ol, no mas juert ngok lado'o xa. Ngol zha goxla xa ngwa'
xa uyo'o xa ge'e sa bid sa na'an men, gast ngol zha na usaxan mbidi'izh
xa ndo' bexa Israel.

2

Xte'e ngol Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 Le'a tiemp we'e le'a xa nsalea' Augusto César xa nibe'e Roma unibe'e
gats dub censo ten itea be men. 2 Le'a censo ned wa ngwats zha nak Cirenio
xa nibe'e sa nsalea' Siria. 3 Le'a itea be men cha nsea'be be sa nak lazh
bexa, ndontsa sa we'e gak punt bexa ndo' censo wa. 4 Ta we'e le'a Kosé
uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Cha nsea' xa gezh Belén ten distrit
Judea, lazh David usan gox polta ten Kosé, 5 ndontsa sa we'e gak punt xa
no Marí xagots ika'a xa. Le'a zha wa le'a Marí yá nso'nola me'ed. 6 Ná

le'a zha na ncho bexa Belén, le'a Marí ngol wizh gap me'ed. 7 Cha ngop xa
me'ed ned ten xa. Cha mtixko xa me'ed dub ble'a lad, nsea ulo xa me'ed
len dub caj, ta nyo'o gix ndaw man, geal le'a bexa yá lá ngalta cuart ute'e
bexa yoo bexa.

Be angel no bexa nkeno borreg

8 Le'a gax Belén nde pla be xabgi'i nkeno be borreg ten na te'al wa. 9 Zha
le'aka dub angel ten Dios mlundo'la sa wa. Le'a xe'a si'il ten Dios msula
idub sa nde bexa. Cha uzhebpa mzheb bexa. 10 Ná le'a angel wa cha ndab:
—Lá izheb bega, le'a na' ndalyáp ndo' bega dub ta uzhebpa iten ladna
itea be men. 11 Le'a te'al ndee le'a gezh Belén lazh David ngol dub me'ed
mtu'ub Dios usa'a gealnaban, le'a ta wa Cristo Xa Nibe'e. 12 Lnde'e igondo'
bega ná ta me'ed na-yá: le'a me'ed wa izheal bega nbixyo'o dub ble'a lad,
naxncho me'ed len dub caj ta nyo'o gix ndaw be man.
13 Le'a gor wa le'a kwa'adta be angel ten Dios mlundo' sa wa. Ndalto'o
bexa ndo' Dios, ndab bexa:

14 ¡Si'il nak Dios ncho ga'ap,
no ndo' gizhliyo wen kwe be men ndun ta nsak ladna Dios!

15 We'e le'a be angel wa nsea'be gibe'a, cha ndab bexa nkeno be man
wa ndo' be ltsa'a na:
—Ncha'be beuna Belén, ini'í beuna ta ncho sa wa, ta mbidi'izh angel ten
Dios.
16 Cha uxax ncha'be bexa Belén. Cha mzheal bexa Marí no Kosé, cha
uni'í bexa me'ed wa naxncho me'ed len ta nyo'o gix ndaw be man. 17 Le'a
gor na uni'í bexa me'ed, cha mbidi'izh bexa ta ndab angel cuent ten
me'ed. 18 Le'a itea be men na mbi'ín ta ndab bexa nla'ach borreg wa
cha ngwanseanabe. 19 Ná le'a Marí cha lá yalad ta ndab bexa wa, cha
uzhebpa nten ladna xa ndanbe'e xa ta wa. 20 Le'a bexa nkeno be borreg
wa cha nsea'be, ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. No nsa'a bexa
xno ndo' Dios por itea be ta'a mbi'ín bexa no ta uni'í bexa lak ndab angel.

Kosé no Marí mbi'i Jesús sa nde ni'i ten Dios

21 Le'a ngol zha ncho me'ed wa dub xo'on wizh, le'a bexa cha ulo be'e
me'ed wa. Cha msalea' bexa me'ed Jesús, lakka ndab angel isalea' me'ed,
zha na biseata iso'no Marí me'ed.
22 Le'a ngol zha na ngwa'a be wizh nsambi'i dub xagots ndap me'ed,
lak nibe'e ley ten Moisés, we'e le'a Kosé no Marí cha mbi'i Jesús gezh
Jerusalén sa nde ni'i ten Dios, yun bexa cuent Jesús ndo' Dios. 23 Li mbin
bexa lak nkeani'i ley ten Dios, ndab-a: “Le'a xinbgi'i ned dub xagots wa
gak me'ed ten Dios.” 24 No msa'a bexa man xnab lak nibe'e ley ten Dios,
ndab-a usa'a bexa top ngog natal top palom.
25 Le'a gezh Jerusalén uyo'o dub xa nsalea' Simeón, dub xa wen nak
ndo' Dios no ndankea xa Dios. No nkenkea' xa zha ilen xa na ko'o bexa
Israel ndo' be gealkwea'. Le'a Espíritu ten Dios uzhebpa ncho len lado'o
Simeón. 26 Le'a Espíritu wa ndabka ndo' Simeón le'a Simeón na'anpa gat
gast ini'íka xa Cristo xa na utu'ub Dios. 27 Ta we'e ngol dub wizh le'a
Espíritu ten Dios le'a ulogek Simeón ya' xa sa nde ni'i ten Dios. Le'a wizh
wa le'a be usan ten Jesús no ncha'ano Jesús sa wa, gunno bexa Jesús lak
nibe'e ley ten Dios. 28 We'e le'a Simeón cha udi'id Jesús, cha msa'a xa xno
ndo' Dios, ndab xa:

29 Dios Xa Nibe'e, nat le'a na' yá syo'o gan gat,
le'a go yá mbinka ta ndab ga gak wa.
30 Le'a na' yá uní me'ed gak xa usa'a gealnaban wa,
31 xa na mtu'ub ga ini'í itea be men xa.
32 Le'a me'ed ndee gak xa usu xe'a ndo' be men na'anpa xa Israel;
cha gab bexa le'a besa xa Israel xmenka go Dios.

33 Le'a Kosé nsea Marí xna'a Jesús ndanseana ta ndadi'izh Simeón xte'e
gak Jesús. 34 Le'a Simeón cha unab ndo' Dios ula'ach Dios bexa wa, cha
ndab xa ndo' Marí xna'a Jesús:
—Le'a kwa'ad bexa Israel lá gungea ladna Jesús ndee, we'e gak perdid
bexa. No le'a kwa'ad bexa Israel gungea ladna Jesús ndee, we'e gap bexa
gealnaban ndo' Dios. Le'a me'ed ndee gak dub sein ten Dios, ná le'a kwa'ad
be men gakloo ndo' xa. 35 Le'a ta wa uluu ta ndanbe'e bexa len lado'o bexa.
Parea le'a cuent ten lu le'a ta wa gak dub gealkwea' si'il ini'í lu, cuent dub
spad ga'as lado'o lu.
36 Le'a sa wa no dub profet nso', dub xagots nsalea' Ana xin Fanuel, xa
ras ten Aser. Le'a Ana wa dub xa goxlapa. Le'a xa wa uyo'ono xabgi'i ten
na dub ga'adtsa li'in, 37 cha ngut xabgi'i wa. Le'a xa wa ncho dap ga'al
ncho dap li'in. Idub tiemp ncho xa tale ten ni'i ten Dios, te'al tezhea ndun
xa ti'in ndo' Dios, gast ncho wizh lá ndaw xa tant ndadi'izhno xa Dios.
38 Le'a gor na bi li nso'yadi'izh Simeón ndo' Marí, le'a Ana cha ulen wats
bexa, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha mbidi'izh xa cuent ten me'ed Jesús
ndo' itea be men nde sa wa, bexa na ndenkea' zha ko'o Dios bexa Jerusalén
ndo' be gealkwea'.

Kosé no Marí myo'o Jesús gezh Nazaret

39 Le'a gor na yá mbin bexa lak nibe'e ley ten Dios gun bexa, cha myach
bexa Galilea nsea' bexa Nazaret lazh bexa. 40 Cha mas nsaya'al Jesús, no
nsayo'o juers xa, no mas uzhe'eb nsayák xa. No uzhe'eb ndakno Dios xa.

Jesús ngwa' sa nde ni'i ten Dios zha tuzh Jesús

41 Le'a be usan ten Jesús itea li'in nda'be gezh Jerusalén ujest Pascua ten
bexa judio. 42 Le'a zha ncho Jesús tibtop li'in cha ngwa'be bexa Jerusalén
lakka ndun bexa. 43 Le'a ngol wizh myando' ujest wa, cha nsea'be bexa ta
lid bexa, parea lá ini'í bexa le'a Jesús myanso' Jerusalén. 44 Cha uso'la bexa
idub dub wizh nes, ni bexa gol noka Jesús ncha' lat bexa kwa'ad wa. Cha
usaxan nkwa'an bexa Jesús lat be ltsa'a bexa no lat bexa nchando' bexa,
45 parea lá izheal bexa Jesús. Cha myach bexa le'aka Jerusalén mya'kwa'an
bexa Jesús. 46 Le'a ngol wizh yon cha mzheal bexa Jesús tale ten ni'i ten
Dios. Le'a Jesús nsob lat be mech ten ley nsobyo'ón Jesús ta ndadi'izh
bexa, nsea nabdi'izh Jesús ndo' bexa. 47 Le'a itea bexa na ndeyo'ón ta li
ndab Jesús wa ndanseana xte'e ndák Jesús no xte'e nka'ab Jesús. 48 Le'a
gor na uni'í be usan ten Jesús ta wa, cha ngwanseana bexa. Cha ndab
Marí ndo' Jesús:
—Chuu, ¿xta'anxá lba'a mbinno lu besa zhaga? Le'a na' nsea xus lu ba'
nyu'pa ladna besa, nseakwa'an besa lu.
49 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega na' zha? ¿Ná lá ini'í bega zha le'a na'
nsabndo'ka gun ti'in ten Dios Xus na'?

50 Ná le'a be usan ten Jesús lá yakbe'ena ta ndab Jesús. 51 Le'a Jesús cha
nsea'no bexa gezh Nazaret, nxobgek me'ed ndo' bexa. Le'a xna'a Jesús lá
yalad be ta utid wa. 52 Le'a Jesús cha mas nsaya'al no mas nsayák me'ed.
No mas nsak ladna Dios no be men lak nak Jesús.

3

Xte'e mbidi'izh Juan ndo' be men
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Le'a zha na nchasea dub ti'inla li'in nak Tiberio xa nibe'e Roma, le'a
Poncio Pilat nak xa nibe'e idub distrit Judea. Le'a Herodes nibe'e Galilea.
Le'a wit xa Julip nibe'e Iturea no Traconite. Le'a Lisanias nak xa nibe'e
Abilinia. 2 Le'a Anás no Caifás nak be ule'ay ndon le'a nsak lat bexa judio.
Zha we'e le'a Dios uní'i ndo' Juan xin Zacarías, zha ncho xa ge'e sa bid
sa uxee ncho men. 3 Le'a Juan cha nchasea idub gax to'o yowbe'e Jordán,
mbidi'izh xa ndo' be men, ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa no
italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa. 4 Le'a ta wa ngok lak
mke'a profet Isaías polta cuent ten Juan, ndab-a:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
“Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e,
bkeaso' bega nes ten xa.
5 Itea be sa wat nak izheayobe,
itea be ge'e ubi'i no be bet byux yak lat sa wa.
Le'a be nes na'anpa bgea nak wa igeaso'be;
le'a be nes ngwap ula' nak wa yakcha'awbe.
6 Le'a itea be men ini'í xte'e ko'o Dios bexa ndo' be ke ten bexa.”

Li mke'a Isaías sakndo' Dios.
7 Le'a zha wa le'a kwa'ad be men ulen wats Juan kolea' Juan bexa. Le'a
Juan cha ndab ndo' bexa:
—¡Bego xa ugap cuent be mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bego italea'tsa bega,
cha na'anpa utsaksi Dios bega zha? 8 Bin bega ta wen, ta uluu le'a bega
mla'aka be ta ugap. No ni lá gunbe'e bega gab bega le'a bega ras ten
Abraham, ta we'e le'a Dios na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a Dios
syo'o gan gunno be ge' ndee bexa ras Abraham. 9 Le'a Dios listla nso'
utsaksi xa bexa ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub gibya kabto'og
xa itea be ya lá nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
10 Le'a be men wa cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Juan:
—¿Xta'an nsabndo' gun besa zha?
11 Le'a Juan cha ndab:
—Le'a bego na ndap top gamix, bsa'a bega dub-a ndo' xa lá ndap-a. Liga
bego na ndap sian ta ndaw na, bsa'a bego ta gaw bexa lá ndap-a.
12 Le'a pla bexa nsen med nkix be men ndo' xa nibe'e Roma cha ulaya'
wats Juan. Le'a bexa wa no nlad italea', ndab bexa ndo' Juan:
—Mech, ¿xta'an nsabndo' gun besa zha?
13 Le'a Juan cha ndab:
—Lá inab bega mas sian med ndo' dub lak nsabndo'-yá.
14 We'e no stapla soldad unabdi'izh ndab:
—¿Besa zha xta'an nsabndo' gun?
Le'a Juan cha ndab:

—Na'anpa ucheb bega be men, no lá ulat bega med ten bexa. No lá usake bega dub men dub ta'a na'anpa ngun xa. Bten ladna bego nsea tal plo ta nkix xa nka'a bega.

15 Le'a be men wa ndenkea' zha ilen Cristo, no ndanbe'e bexa naga lid le'a Juan nak xa wa. 16 Ta we'e le'a Juan cha ndab ndo' itea bexa:

—Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' bega, ná le'a tso'o na' ilen stub xa kolea' be men no Espíritu ten Dios no gi'. Le'a xa wa mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya na' kote na' ndab xa wa. 17 Le'a xa wa listla nso' uti be men wen lat bexa ugap, cuent dub men nti bid ten trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi' nunk lá yu'u.

18 Le'a be ta ndee no sianta be ta'a mtenxe'a Juan be men, mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios ndo' bexa wa. 19 Le'a tso'o wa le'a Juan ndab ndo' Herodes xa nibe'e Galilea le'a ta mbin Herodes na'anpa le'a nak ndo' Dios, geal le'a xa uka'a Herodías xagots ten Julip wit xa no sianta be ta ugap mbin xa. 20 We'e le'a Herodes mbin stub ta mas ugap, unibe'e xa ikea Juan litgi'ib.

Juan ulalea' Jesús
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Le'a zha na bi li ngolea' Juan kwa'ad be men, le'a xa no Jesús ulalea' zha wa. Le'a gor we'e uní'i Jesús ndo' Dios, cha mya'al gibe'a. 22 We'e le'a Espíritu ten Dios cha ulen gibe'a cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús. No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:

—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lea' be usan gox polta ten Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Le'a Jesús ncho pa dub galnti'ila li'in zha na usaxan xa ndun xa ti'in mtu'ub Dios xa gun xa. Le'a be men ndab le'a Jesús xin Kosé. Le'a Kosé xin Elí. 24 Elí xin Matat, Matat xin Leví, Leví xin Melqui, Melqui xin Jana, Jana xin Kosé, 25 Kosé xin Matatías, Matatías xin Amós, Amós xin Nahum, Nahum xin Esli, Esli xin Nagai, 26 Nagai xin Maat, Maat xin Matatías, Matatías xin Semei, Semei xin Kosé, Kosé xin Judá, 27 Judá xin Joana, Joana xin Resa, Resa xin Zorobabel, Zorobabel xin Salatiel, Salatiel xin Neri, 28 Neri xin Melqui, Melqui xin Adi, Adi xin Cosam, Cosam xin Elmodam, Elmodam xin Er, 29 Er xin Josué, Josué xin Eliezer, Eliezer xin Jorim, Jorim xin Matat, 30 Matat xin Leví, Leví xin Simeón, Simeón xin Judá, Judá xin Kosé, Kosé xin Jonán, Jonán xin Eliaquim, 31 Eliaquim xin Melea, Melea xin Mainán, Mainán xin Matata, Matata xin Natán, 32 Natán xin David, David xin Isaí, Isaí xin Obed, Obed xin Booz, Booz xin Salmón, Salmón xin Naasón, 33 Naasón xin Aminadab, Aminadab xin Aram, Aram xin Esrom, Esrom xin Fares, Fares xin Judá, 34 Judá xin Jacob, Jacob xin Isaac, Isaac xin Abraham, Abraham xin Taré, Taré xin Nacor, 35 Nacor xin Serug, Serug xin Ragau, Ragau xin Peleg, Peleg xin Heber, Heber xin Sala, 36 Sala xin Cainán, Cainán xin Arfaxad, Arfaxad xin Sem, Sem xin Noé, Noé xin Lamec, 37 Lamec xin Matusalén, Matusalén xin Enoc, Enoc xin Jared, Jared xin Mahalaleel, Mahalaleel xin Cainán, 38 Cainán xin Enós, Enós xin Set, Set xin Adán, Adán xin Dios.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Le'a Espíritu ten Dios cha msa'a juers ndo' Jesús, cha uto'o Jesús to'o
yowbe'e Jordán. Cha mbi'i Espíritu ten Dios xa ge'e sa bid sa na'an men.
2 Le'a Jesús uyo'o dub top ga'al wizh sa wa. Le'a maxu'u mbin preb Jesús,
nlad maxu'u utsabgix maxu'u Jesús. Le'a be wizh wa le'a Jesús lá ngaw,
ta we'e zha utid be wizh wa le'a xa uzhebpa ndanna. 3 We'e le'a maxu'u
cha ndab ndo' xa:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat gud ndo' ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i: "Na'anpa nabtsa ta ndaw men nban bexa.
Mas nsak nxobgek men ndo' di'izh ten Dios, le'a ta wa ndun nban xa."
5 We'e le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub ge'e ga'appa. Cha uxax mluu
maxu'u itea be gezh nde ndo' gizhliyo. 6 Cha ndab maxu'u ndo' Jesús:
—Le'a itea be gezh ba' no itea be ta nsak ncho ndo' be gezh ba', le'a ta
wa usa na' ndo' lu inibe'e lu-yá. Le'a ta ba' ta nibe'e na', no sak usa na'-yá
ndo' bexa nlad na'. 7 Tal le'a lu isaxib ndo' na' yankea lu na', le'a na' usa
itea be ta ba' ika'a lu.
8 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:
"Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa."
9 We'e le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek ni'i ten Dios sa
ndon le'a ga'ap. Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab brink gast ndo' yo ba', 10 geal le'a di'izh
ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.
11 Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.

12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e."
13 Cha li mte'a maxu'u be ta mbin maxu'u preb Jesús wa, cha mla'a
maxu'u xa dub nde'ep.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Le'a Jesús cha mlansea' distrit Galilea, cha mas uyo'o juers ten Espíritu
ten Dios xa. Le'a be ta mbin Jesús cha mgen itea be sa gax sa wa. 15 No
mluu Jesús be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Cha ndab bexa le'a
Jesús le'aka ndadi'izh.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Tso'o wa le'a Jesús cha nsea' Nazaret sa na ngo'ol xa. Le'a ngol dub
wizh ne'e bexa judio, le'a xa cha no uyo'o len ni'i sa nzhealbe bexa wa,
lakka ndun xa. Cha ngwaso' xa go'ol xa di'izh ten Dios. 17 Cha msa'a
bexa dub libr nyu'ud ndo' Jesús, ta nso' di'izh mke'a Isaías, xa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta. Le'a gor na mxa'al xa git wa, cha mzheal xa sa
ndab-a:

18 Le'a Espíritu ten Dios Xa Nibe'e ncho lado'o na',
le'a Dios mti na' gudi'izh na' ndo' be men uban nak le'a Dios gakno bexa.
No gun na' wen yoo ladna bexa kwea' ncho ladna,
no ito'o bexa nkea litgi'ib, no ina' bexa lá na'.
No ko na' bexa kwea' ndencho ndo' ya'a be men,
19 no ndalyáp na' le'a Dios Xa Nibe'e yá ngol tiemp gakno be xmen na.

20 Cha mtsaw Jesús git wa, cha msa'a xa-yá ndo' xa nchansu sa wa, cha usob xa. Le'a itea be men nde len ni'i wa cha nwi'i ndo' Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Nat ngok cumplir be di'izh ndee ndo' ga'al bega.
22 Le'a itea be men wa ndab le'a Jesús dub xa wenka. No ngwanseana bexa ndo' be ta li mbidi'izh Jesús wa, ndab bexa:
—¿Lid xin Kosé xa ba' zha?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeapa le'a bego gab dub di'izh ndee ndo' na': "Doctor, byunyakna go le'aka go. Bin ga be uyon lazh ga ndee, lak ndo'ón besa mbin go be uyon gezh Capernaum."
24 Cha no ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ni dub profet lá gungea ladna bexa lazh xa ti profet xa. 25 No gáp na' le'a tiemp uyo'o profet Elí, lá ila' gi chon li'in ncho xo'op mbe'e, cha uzhebpa uyo'o win idub Israel. Le'a zha wa le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na uyo'o Israel. 26 Parea le'a Dios ni dub ndo' be xagots Israel wa lá utu'ub Elí. Le'a xa wa ndi ngwa'yakno dub xagots ncho gezh Sarepta sa nibe'e Sidón. 27 No liga le'a tiemp uyo'o profet Eliseo, le'a kwa'ad bexa Israel nsén gealgizh lepra, parea ni dub bexa wa lá yunyakna xa. Le'a xa ndi myunyakna dub xa nsalea' Naamán, xa nacion Siria.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta ndab Jesús, cha uzhebpa ngokloo itea bexa. 29 Cha ngwaso' bexa, mbi'i juers bexa Jesús to'o gezh sa mas ga'ap gek bet wa, ndi'izh utsu'ub bexa Jesús. 30 Parea le'a Jesús cha myach, mtid xa tlaw bexa wa, cha nsea' xa.

Jesús ulo'o dub mbi bxin len lado'o dub xabgi'i (Mr. 1:21-28)

31 Le'a Jesús cha ncha'a Capernaum dub gezh ten distrit Galilea. Le'a ngol be wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús cha mluu be men len ni'i sa nzhealbe bexa wa. 32 Le'a bexa wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa, geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers.
33 Ngol dub wizh le'a dub xabgi'i nsak gizh tont ncho mbi bxin len lado'o na no nsob sa wa. Le'a mbi bxin wa cha uge' ndab ndo' Jesús:
34 —Bla'a besa. ¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nsea unitndo' lu besa zha? Le'a na' nchando' lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.
35 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o lado'o xa ba'!
We'e le'a mbi bxin wa cha udabi xabgi'i wa ndo' yo lat be men, cha uto'o mbi bxin wa len lado'o xa, na'anta xta'an ngunno ta wa xa. 36 We'e le'a itea be men wa ngwanseana, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Xte'e nak di'izh ten xa ndee zha? Le'a xa ndee ndap juers nibe'e xa ndo' be mbi bxin, cha nto'o be mbi bxin wa len lado'o be men.
37 Le'a ta li mbin Jesús wa cha mgen itea be gezh ndebe gax sa wa.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 We'e le'a Jesús cha uto'o len ni'i wa, cha ncha'a xa ta lid Simón. Le'a
xnazha'ap Simón uzhebpa kwea' nsak, ncho xlea xa. Cha unab bexa ndo'
Jesús yunyakna Jesús xa wa. 39 Le'a Jesús cha ubii sa nax xa wa, cha uteyo
Jesús xlea wa, cha mto'o xlea wa xa. Cha bi le'a gor wa ngwaste xa, msa'a
xa ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Le'a gor na yá ngwa'asla wizh le'a be men ulenno kwa'adpa bexa gizh
ndo' Jesús, bexa nsén isando' gealgizh. Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na las
kadga dub bexa gizh wa, cha myakna bexa. 41 No ulantu'ub Jesús be mbi
bxin ncho lado'o kwa'ad bexa. Le'a be mbi bxin wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Lu nak Xin Dios!
Le'a Jesús cha uteyo be mbi bxin wa, no lá ula'ata Jesús iní'i bena wa,
geal le'a be mbi bxin wa uni'í le'a Jesús le'a nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh di'izh ten Dios idub Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús cha mka'an sa wa, ncha'a xa dub sa na'an
men. Ná le'a be men cha mkwa'an xa. Le'a ngol gor na mzheal bexa Jesús,
ndab bexa ndo' xa lá ika'an xa gezh ten bexa. 43 Le'a Jesús cha uka'ab
ndab:
—Le'a na' no be gezh xa'aga nsabndo' gudi'izh di'izh wen, ná xte'e nibe'e
Dios be men. Le'a Dios ti'in we'e mtu'ub na'.
44 Cha nchasea Jesús be gezh nibe'e Galilea, nluu xa be men len be ni'i
sa nzhealbe bexa judio.

5

Di'izh ten Jesús mbin uzhebpa sian mbeal mga'a
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Le'a dub wizh nso' Jesús to'o lagun nsalea' Genesaret. Le'a sa wa nde
kwa'ad be men nlad go'ón di'izh wen ten Dios. 2 Le'a Jesús cha uni'í top
barco nde to'o nits wa. Le'a bexa nsen mbeal ndeusat be red ten na.
3 We'e le'a Jesús cha ukea ndo' barco ten xa na nsalea' Simón, ndab xa
ndo' Simón:
—Bsi'i barco ndee isasitxá-yá to'o nits.
Cha usob Jesús, cha usaxan xa nluugal xa be men kwa'ad nde to'o nits
wa. 4 Le'a gor na mtayadi'izh xa ndo' be men wa, cha ndab xa ndo' Simón:
—Btse'a barco ndee sa mas wat, cha btsa'ab bego be red ten bega
ndontsa iga'a mbeal.
5 Le'a Simón uka'ab ndab:
—Mech, le'a besa idub te'al mbin ti'in, ná ni dub man lá isen besa. Parea
nat le'a na' utsa'ab red ndee le'a go le'a li ndab.
6 Le'a gor na li mbin bexa wa, le'a red wa cha mzhea uyo'o be mbeal
gast usaxan nsasaw-a. 7 Cha mbin bexa sein ndo' be ltsa'a xa ndi'ib ndo'
stub barco wa, ndontsa gi'id yakno bexa. Le'a bexa wa cha ulenno stub
barco, cha mchea bexa itop barco wa uyo'o be mbeal gast ngi sla'yo'o be
barco len nits. 8 Le'a gor na uni'í Simón Pedr ta wa, cha msaxib xa ndo'
Jesús, ndab xa:

—Bxo'on ga wats na', Señor. Le'a na' lá nsabndo' iso' wats ga, le'a na' dub xa ndap ke ndo' Dios.
9 Li ndab Simón geal le'a xa nsea be ltsa'a xa ndanseana no nzheb bexa gor na uni'í bexa ta na li mga'a sian mbeal wa. 10 No liga ngwanseana Jacob nsea Juan, be xin Zebedeo, bexa ltsa'a ndunno Simón ti'in. Le'a Jesús cha ndab ndo' Simón:
—Lá izheb lu, nat le'a lu gak xa yunjunt be men ndo' Dios.
11 Le'a bexa wa cha myo'o be barco wa to'o nits ndo' yo, cha mlaute bexa itea be ta'a ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Le'a dub biaj zha uyo'o Jesús dub gezh, cha ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa. Le'a gor uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha ndab xa ndo' Jesús:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a go sunka gan.
13 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unitndo'. 14 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi wa' ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men zha na myakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.
15 Ná le'a be ta li mbin Jesús wa uzhebpa mgen. We'e le'a kwa'ad be men ulansea wats Jesús, go'ón bexa di'izh ten Jesús nsea yunyakna Jesús bexa. 16 Ná le'a Jesús sian biaj nto'o nab, nda'yadi'izhno xa Dios sa na'an men.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Le'a ngol dub wizh le'a Jesús mluugal be men len dub ni'i. Le'a sa wa no pla be mech ten ley ndebe no stapla bexa fariseo, bexa uto'o be gezh ten Galilea no be gezh ten Judea no Jerusalén. No uzhe'eb msa'a Dios juers ndo' Jesús yunyakna xa be men. 18 Cha ulaya'no pla bexa dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, ncho'ob xa ndo' dub yalo'on. Le'a bexa wa nlad go'o xa gizh wa gast len ni'i sa nso' Jesús. 19 Ná le'a bexa wa lá yo'o gan yate len ni'i wa tant kwa'ad men nde sa wa. Cha ndi ukea bexa gek ni'i, cha mxa'al bexa-yá. Cha mla'ko bexa yalo'on nax xa gizh wa ndo' na sa nso' Jesús lat be men wa. 20 Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa, cha ndab xa ndo' xa gizh wa:
—Mgi'i, le'a ke ten lu myu'ula.
21 We'e le'a be mech ten ley no bexa fariseo mbinbe'e: "¿Tonxá xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak ladna Dios. ¡Ndon Diostsa su'u utsu'u be ke ten be men!"
22 Ná le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega len lado'o bega? 23 ¿Xta'an mas lid bid gáp na', le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha isea xa? 24 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke ten be men.
We'e cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:

—Gáp na' ndo' lu goste, cha udob yalo'on ten lu, cha bya' ta lid lu.
25 Le'a xa wa cha uxax ngwaste ndo' ga'al be men wa, cha udob xa
yalo'on ngot xa ndo' na wa. Le'a idub nes nsea' xa nsa'a xa xno ndo'
Dios. 26 Le'a itea be men wa uzhebpa ngwanseana, no ndab bexa le'a Dios
uzhe'eb dub Dios si'il. No mzheb bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:
—¡Nat uni'í beuna dub ta'a uzhebpa ndanseana beuna!

Jesús mti Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa. Le'a sa ncha'tid xa uni'í xa dub xabgi'i
nsalea' Leví nsobyun ti'in, nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma.
Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
28 Le'a Leví cha ngwaso', cha mla'a xa ti'in ndun xa wa, cha usankea xa
tso'o Jesús.
29 Cha ulo Leví dub gast si'il ten Jesús ta lid na. Le'a sa wa no kwa'ad
bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví wa ngwa'be, no kwa'ad bexa xa'aga. Cha
junt utebe bexa ndo' mes. 30 Ná le'a be mech ten ley no bexa fariseo cha
xela uní'i ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno bega bexa nsen med ba' no iteata bexa ugap ba' zha?
31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh nki'inka xa
wa. 32 Le'a na' ndee na'anpa ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a na'anpa ndap
ke. Le'a na' ndi ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach
bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 We'e le'a ncho bexa ndab ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan ncho sian wizh lá ndaw bexa ndontsa mas
gudi'izhno bexa Dios. No liga ndun be xmen bexa fariseo. Ná le'a be
xmen go zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun? Sbe'en ndeyaw bexa no ndo
bexa itea wizh.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa lá
nsabndo' gaw zha bi ncho xabgi'i mchilya'a wa? 35 Parea gal dub wizh
le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw
dub tiemp.
36 No cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Na'an ton nxen dub ble'a lad kub, cha ko xa ramient ta wa las dub lad
gox. Tal le'a xa li gun le'a lad kub wa sya'ad, cha mas stsaw-a lad gox wa.
No le'a lad kub wa na'anpa nsakna no lad gox wa. 37 No na'an ton ngo
vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun, le'a vin kub stsaw bols gox
wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i, no sazha'a bols gox wa. 38 Le'a vin kub wa
nsabndo' yoo len dub bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a. 39 No
tal ton goo vin ncho polta, cha yá lá ka'abta xa goo xa vin kub. Le'a xa
ndab le'a vin ncho polta wa mas wen.

6

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Le'a dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a yo ncho
trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig, cha ulo'o bexa xab-a,
cha udaw bexa-yá. 2 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab:
—¿Xta'an lba'a ndun bega zha, ta lá nsabndo' gun beuna wizh ne'e
beuna?
3 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David dub biaj,
zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha? 4 Le'a David uyo'o
len ni'ilad ten Dios, cha usen xa be pan le'ay, cha udaw xa-yá. No msa'a
xa-yá ndo' bexa ndeno xa. Ná le'a pan wa na'anpa nsabndo' gaw dub men
na'anpa nak ule'ay.
5 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Ngol stub wizh ne'e be men, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i sa nzhealbe
bexa judio, cha mluu xa be men. Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub
ya'a na, ná lad ga'al. 7 Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha ndeula'ach
naga syunyakna Jesús xa gizh wa wizh ne'e bexa, ndontsa litsa usake bexa
Jesús. 8 Ná le'a Jesús mgenna ta ndanbe'e bexa, cha ndab xa ndo' xa gizh
ya'a na wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
Le'a xa wa cha uso' sa wa.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—Le'a na' inabdi'izh dub ta'a ndo' bego. ¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo'
gun beuna ta wen, nati gun beuna ta ugap? ¿Gakno beuna dub men, nati
ula'a beuna gat xa?
10 Cha mwi'i Jesús ndo' itea be men ndebe idub gangeak, cha ndab xa
ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá. 11 We'e le'a bexa
nde sa wa uzhe'eb ngoklobe, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa ná xte'e gunno
bexa Jesús.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ngol tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet sa ncha'yadi'izhno xa Dios idub
te'al. 13 Ngol gor na ngot xe'a, cha utezh Jesús itea be men ndeseano xa.
Cha mti xa dub tibtop bexa utu'ub xa gun bexa ti'in ten Dios. 14 Le'a bexa
wa lnde'e nsalea': Simón xa msalea' Jesús Pedr, no Ndres wit Simón, no
Jacob no Juan no Julip no Bartol 15 no Mateo no Tomás no Jacob xin Alfeo,
no Simón xa partid Zelote, 16 no Judas wit Jacob no Judas Iscariot, xa na
le'a myun cuent Jesús tso'o wa.

Jesús myunyakna kwa'adpa men
(Mt. 4:23-25)

17 Cha mlayo'o Jesús no be xmen xa bet wa ngol dub sa lat. Le'a sa wa
ndebe kwa'ad be men, bexa uto'o gezh Jerusalén no idub distrit Judea no
to'o nitsdo'o sa nde gezh Tiro nsea gezh Sidón. Le'a bexa wa nseabeyo'ón
ná xta'an gudi'izh Jesús, nsea yunyakna Jesús bexa nsén gealgizh. 18 No
myunyakna xa be men kwea' nsak, ncho mbi bxin len lado'o na. 19 Le'a

itea be men gizh wa nlad ugal las Jesús, geal le'a las Jesús nto'o juers nyunyakna bexa.

Be ta nsak ladna Dios, no be ta lá nsak ladna xa
(Mt. 5:1-12)

20 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' be xmen na, ndab xa:
—Uzhe'eb wen yoo ladna bego na uban nak, le'a Dios nibe'e lado'o bega.
21 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nkwa'an gun lak nlad Dios, le'a Dios sa'a ta nlad bega wa.
'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na ndo'on, le'a gal gor wen yoo bega uxi'id bega.
22 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nxee ladna be men ndo' na, no lá nlad bexa uchealtsa'a bexa bega, no xela ní'i bexa ndo' bega. Li ugap gunno bexa bega ta na nak bega xmen na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
23 Uzhebpa bten ladna bega be zha li wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen ndo' bega gibe'a. Le'a bexa na li ugap ndanno bega wa, le'a be usan gox polta ten bexa wa likaga ugap mbinno bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
24 'Parea ¡pro'ob bego xa rik, le'a bega wen ndencho nattsa!
25 '¡No pro'ob bego bexa ndap itea be ta'a nlad na, le'a bega galka gor yá lá gapta be ta wa!
'¡No pro'ob bego na nxi'id, le'a gal gor le'a bega uban yoo ladna no go'on bega!
26 '¡No pro'ob bego na utsin nak be men ndo' na, le'a be usan gox polta ten be men wa lika utsin ngok ndo' bexa na nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios!

Jesús ndab utsin gunno bexa be men ugap ndanno bexa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Parea le'a na' gáp ndo' bego na nlad go'ón, bkwea' ladna bega bexa na ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega ndo' bexa nxee ladna ndo' bega.
28 No utsin uní'i bega ndo' bexa nisi bega. No unab bega ndo' Dios gakno Dios bexa xela ní'i ndo' bega. 29 Le'a tal ton kichya'a dub lad ndo' bega, bla'a bega kichya'a xa no stubga lad. No tal ton ulat dub xab bega, bla'a bega go'o xa gast no stub-a. 30 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega, bsa'a bega-yá. No tal ton go'o dub ta'a ten bega, lá inab bega-yá ndo' xa. 31 Utsin gunno bega be men lak nlad bega utsin gunno be men bega.
32 'Tal le'a bega nkwea' ladna be'en bexa nkwea'tsa ladna bega, ¿xte'e ni bega utsin ndun bega zha? Le'a be men ugap no lika ndun. 33 No tal le'a bega utsin nak ndo' bexa na utsin nak ndo' bega, ¿xte'e ni bega utsin nak bega zha? Le'a bexa ugap no likaga ndun. 34 No tal le'a bega ngodi'in dub ta'a ndo' bexa na uni'í bega skixka-yá, ¿xte'e ni bega utsin ndun bega zha? Le'a bexa ugap no li ngodi'in be ta'a ndo' stub xa, cha nkenkea' bexa le'a xa wa skixka ta wa. 35 Bkwea' ladna bega bexa ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega. No le'a gor na ngodi'in bega dub ta nki'in stubga men, lá ikenkea' bega kix xa-yá. We'e le'a Dios uzhe'eb usa'a ta wen ndo' bega, no isalea' bega xin Dios si'il. Le'a Dios uzhe'eb dub xa wen ndo' itea be men, gast ndo' bexa lá nsa'a xno ndo' Dios no ndo' bexa ugap nak. 36 Bkwea' ladna bega be men, lakta nkwea' ladna Dios Xus beuna be men.

Jesús ndab lá nsabndo' usake bexa be men
(Mt. 7:1-5)

37 'Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun, ndontsa na'anpa gab Dios le'a bega lid le'a ndun. No na'anpa gab bega le'a bexa ndap ke, ndontsa

na'anpa gab Dios le'a bego ndap ke. Binge' ladna bega ndo' be men,
ndontsa no Dios sunge' ladna ndo' bego. 38 Bsa'a bega ta nki'in be men,
cha no Dios usa'a sian ta'a ika'a bega, lak ndun dub men nsa'a sian ta'a.
Nti'ix xa-yá, cha nkadko xa-yá, no nkwi'in xa-yá ndontsa sian-a yoo gast
ite'ach-a. Le'a lak ndakno bega be men, no liga gakno Dios bega.
39 We'e msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
—¿Syo'o gan go'o dub xa lá na' stubga xa lá na'? ¿Lid itop bexa sla'yo'o
len dub ge'ed zha? 40 Le'a xin utsid dub mech na'anpa ndi mas ndák ndo'
mech. Tal le'a xa wenka ntsid, le'a xa laktsa ndák mech wa ndák.
41 '¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega zha, ná ni lá na'
bega le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? 42 ¿Xte'ema yoo gan gab bega
ndo' ltsa'a bega: "Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu", ná bega ni
lá na' ti le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? Le'a bega ndab ugap nak
stubga men, parea le'a bega ndi mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il
ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' stub
xa.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá
(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

43 'Le'a dub ya nsa'a ngus wen na'anpa usa'a ngus lá isu'u gaw men. No
liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw be men na'anpa usa'a ngus wen. 44 Le'a
be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá. No na'anpa usa'a yagich ngus la'aw,
no ni lá usa'a-yá uv. 45 No liga le'a be men wen ndadi'izh ta wen, lak ta
wen ncho lado'o xa. No le'a bexa ugap wa ndadi'izh ta ugap, lak ta ugap
ncho lado'o xa. Le'a ta na ncho lado'o bexa wa, ta we'etsa ndadi'izh bexa.

Dub cuent ten top xa mbinde'e lid na
(Mt. 7:24-27)

46 '¿Xta'an ní'i bega ndo' na': "Señor, Señor", ná lá ndun bega ta ndáp
na' zha? 47 Le'a tal ton ibii wats na', cha go'ón xa be ta ndáp na', cha liga
gun xa, le'a na' gáp xte'e nak xa wa: 48 le'a xa nak cuentta dub xabgi'i
gunde'e lid na, wat udan xa sa kwe xan-a. Cha mtexan xa-yá ndo' ge'da'a.
We'e le'a gor na ulen nits kwa'al, le'a nits wa cha uke'a ni'i wa. Parea
le'a nits wa ni lá ngun gan ukwi'insob ni'i wa, geal le'a xan-a nsob ndo'
ge'da'a. 49 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a
xa wa cuent dub xa mtexan lid na ndo' yotsa. Le'a gor na ulen nits kwa'al
uke'a ni'i wa, cha ulate idub ni'i wa.

7

Jesús myunyakna dub xa ndun ti'in ten dub soldad
(Mt. 8:5-13)

1 Le'a gor na mta'uluu Jesús be men wa, cha ncha'a xa gezh Capernaum.
2 Le'a sa wa ncho dub soldad Roma, xa nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a xa
wa uzhebpa nkwea' ladna dub xa ndun ti'in ndo' na, parea le'a xa na
ndun ti'in wa uzhebpa kwea' nsak gast ngi sat xa. 3 Le'a gor na mbi'ín
soldad wa le'a Jesús nkesea Capernaum, cha mtu'ub xa pla bexa gox nsak
ten bexa judio, ya'inab bexa ndo' Jesús gi'id Jesús yunyakna xa xa gizh
wa. 4 Le'a gor na ulaya' bexa wa wats Jesús, cha uzhebpa unab bexa ndo'
Jesús, ndab bexa:
—Le'a go nsabndo' gakno soldad wa, 5 le'a xa nkwea' ladna beuna xa
Israel, no ngokno xa ngoknde'e ni'i sa nzhealbe beuna gezh ndee.

6 Le'a Jesús cha ncha'ano bexa wa. Ná le'a gor na yá ncha'be gax bexa
ta lid soldad wa, le'a xa mtu'ub pla bexa ncha'yab ndo' Jesús:
—Señor, na'antapa yu'no ladna go na', le'a na' na'anpa isaya' yate go
len lid na'. 7 Ta we'e na'anpa na' ngalyáp ndo' go gi'id ga. Nat gudtsa go
yakna xa wa, le'a xa syakkana. 8 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas nibe'e
ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo'
dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a
xa cha ndi'idkaga. No gor na nibe'e na' ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa
wa cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.
9 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ngwanseana xa. Cha mgeak Jesús
mwi'i xa ndo' be men nchankea tso'o xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni dub xa Israel lnde'eta
nge' ladna na'.
10 Le'a gor na mlansea' bexa na mtu'ub soldad wa ta lid soldad, le'a xa
gizh wa myaklana.

Jesús mbin mban xin dub xagots ngut xabgi'i ten na

11 Tso'o wa le'a Jesús no be xmen xa no kwa'adta be men uto'o ncha'be
gezh nsalea' Naín. 12 Le'a gor na ncha'be bexa gax sa nyote be men len
gezh wa, cha uni'í bexa kwa'ad be men gezh wa ncha'uka'ach xinbgi'i dub
xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a xa wa dubkama xinbgi'i na ngop. 13 Le'a
gor uni'í Jesús xagots wa, le'a Jesús cha mlats ladna xa, cha ndab Jesús
ndo' xa:
—Yá lá go'onta lu.
14 Le'a Jesús cha ubii, cha mgal xa ta ncho'ob xa ngut wa ndo' na. Le'a
be men ncha'ano xa ngut wa cha ngwa'ibe. Cha ndab Jesús:
—Myo', le'a na' gáp ndo' lu, goste.
15 Le'a myo' wa cha ngwasob, cha uní'i. Le'a Jesús cha myun cuent myo'
wa ndo' xna'a na. 16 Le'a itea be men cha mzheb, no msa'a bexa xno ndo'
Dios, ndab bexa:
—¡Dub profet nsak ten Dios ulen lat beuna!
No ndab bexa:
—¡Le'a Dios mbi'id yakno be xmen na!
17 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen idub distrit Judea, no iteanak be gezh
nde idub gangeak sa wa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh bexa ndo' Jesús (Mt. 11:2-19)

18 Le'a be xmen Juan xa na ulalea' be men wa cha ndab ndo' Juan itea be
ta li mbin Jesús wa. Le'a Juan cha utezh top bexa, 19 cha mtu'ub xa bexa
wa ndo' Jesús, ngwa' inabdi'izh bexa naga le'a Jesús nak xa na li ndab
Dios ilen wa, nati kweas bexa ilen stubga xa. 20 Le'a bexa wa cha ulaya'
wats Jesús, cha unabdi'izh bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a Juan xa ulalea' be men wa mtu'ub besa inabdi'izh besa ndo' ga
naga go xa ndab Dios ilen wa, nati kweas besa ilen stubga xa.
21 Bi le'a gor wa le'a Jesús myunyakna kwa'adta bexa gizh, no ulantu'ub
xa be mbi bxin ncho len lado'o be men, no myunyakna xa ngusndo' bexa
lá na'. 22 Cha ndab Jesús ndo' itop be xmen Juan wa:
—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan be ta uni'í bega no be ta ndo'ón
bega: le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa wa na'la; le'a bexa na lá
yoo gan isea, nat le'a bexa wa nseala; le'a bexa nsén gealgizh lepra, nat
le'a bexa wa myaklana; le'a bexa ngwa'ad, nat le'a bexa wa ndo'ónla; le'a

bexa ngut, nat le'a bexa wa nbanla; no le'a bexa uban nak ndo'ón di'izh
wen ten Dios. 23 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton igondo' ton nak na'.
24 Le'a gor na nsea'be bexa na mtu'ub Juan wa, le'a Jesús cha usaxan
mbidi'izh ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee ncho be men, ¿xta'an ngwa'iwi'i
bega zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi zha? 25 Nati, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega
zha? ¿Dub xabgi'i ndak dub lad uyap nsak zha? Le'a bego uni'íka le'a bexa
ndak lad uyap wa, no ndap bexa itea be ta nlad bexa, le'a bexa wa ncho
ta lid bexa nibe'e. 26 ¿Xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub
xa ndadi'izh sakndo' Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta ugeaka
ndadi'izh sakndo' Dios, parea le'a xa wa mas nsak ndo' iteata bexa li ndun
wa. 27 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i cuent ten Juan, ndab-a:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

28 No gáp na' ndo' bego, le'a lat itea be men ngol ndo' gizhliyo, na'an stub
profet mas nsak ndo' Juan wa. Ná le'a tal ton uxee nsak lat bexa nibe'e
Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan. 29 Le'a itea be men
no gast bexa nsen med nkix be men ndo' gobier, le'a gor na mbi'ín bexa
ta mbidi'izh Juan, le'a bexa mgondo' le'a Dios ndon le'a wen, cha ulalea'
Juan bexa. 30 Ná le'a bexa fariseo no be mech ten ley, mxelad bexa ta na
nlad Dios gun bexa, no lá nlad bexa kolea' Juan bexa.
31 No ndab Jesús:
—¿Xte'ema nak be men ncho tiemp nat? ¿Xta'anma dub ta li nak?
32 Le'a bexa wa nak cuent be me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed
ndo' ltsa'a med:

Mbi'il besa bzhee,
ná le'a bega lá ngolndatsbe.
No mbilto'oga besa cant uban nsea,
ná le'a bega lá ngo'onga.”

33 Li ndáp na' geal le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa, ncho wizh
lá ngaw xa, no lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a xa ncho mbi bxin len
lado'o na, ta we'e li ndun xa. 34 Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. Le'a na' ndee ndaw, no ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na'
uzhebpa ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin. Ndab bego le'a na' nchealtsa'a
bexa ugap nak no bexa nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. 35 Ná
le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa
ndákka.

Jesús ngwa' ta lid dub xa fariseo nsalea' Simón

36 Le'a dub xa fariseo cha unab ndo' Jesús ya'dawno Jesús xa ta lid xa.
We'e le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa, cha usob xa ndo' mes. 37 Le'a gor
na mbi'ín dub xagots ndun be ta ugap le'a Jesús nsob ndo' mes ta lid xa
fariseo, cha ulenno xa dub bot tuzh nakcha'aw ge' alabastro, ncho ta uxe'e
len-a. 38 Cha usob xa lad tso'o Jesús sa na nde xo'o xa. Cha uzhe'eb ndo'on
xa, gast nsala' nitsndo' xa tso'o xo'o Jesús. Le'a gichgek xa cha mtsambi'i
xa tso'o xo'o Jesús. Cha mchealto'o xa tso'o xo'o Jesús. Cha mtob xa ta
uxe'e wa tso'o xo'o Jesús. 39 Le'a xa fariseo na li mbin invit ndo' Jesús wa,

gor na uni'í xa ta mbin xagots wa, cha mbinbe'e xa: “Tal le'a xa ndee dub
profetka, le'a xa sni'íka le'a xagots lba'a ngal xo'o xa ba' uzhe'eb dub xa
ndun ta ugap.” 40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa fariseo:
—Simón, le'a na' nlad gáp dub ta'a ndo' lu.
Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Gud go-yá, Mech.
41 Cha ndab Jesús:
—Uyo'o top xabgi'i nsa'ab med ndo' dub xa ngodi'in med nbe'e. Le'a
dub xabgi'i wa nsa'ab dub ga'ay gayo'o med denario. Le'a stub xa wa
nsa'ab dub tol gayo'o med wa. 42 Le'a itop bexa wa lá ngun gan ikix be
med wa, ta we'e le'a xa uladi'in med wa cha mbinge' ladna ndo' itop bexa
wa. Nat gud ndo' na', ¿ndo' itop xa nsa'ab med wa, ton mas nkea ladna
xa na li uladi'in med wa zha?
43 Le'a Simón cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ni xa na nsa'ab mas sian med wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu.
44 Cha mwi'i Jesús ndo' xagots wa, cha ndab Jesús ndo' Simón:
—¿Na' lu xagots ndee? Le'a gor uyo'o na' len lid lu, le'a lu ni lá usa'a
nits yat xo'o na'. Ná le'a xagots ndee msat xo'o na' nsea nitsndo' xa, no
mtsambi'i xa xo'o na' gichgek xa. 45 Le'a lu ni lá uchealto'o be'al ndo' na',
ná le'a xagots ndee bi xte'e uyo'o na' len lid lu nunk xa lá ibeas uchealto'o
xo'o na'. 46 No ni lá utob lu aceit gek na', ná le'a xagots ndee mtob ta uxe'e
ba' tso'o xo'o na'. 47 Le'a na' gáp ndo' lu, le'a xagots ndee uzhe'eb nkwea'
ladna na', ta nluu le'a be ke sian ndap xa myu'ula. Le'a xa tuzh ke ten na
mtsu'u Dios, le'a xa wa ndidotsa ndankea Dios.
48 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a be ke ten lu myu'ula.
49 Le'a bexa na no nde ndo' mes nsob Jesús wa ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga ndab xa le'a xa mtsu'u ke ten xagots ba'?
50 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e myu'u be ke ten lu. Nat bya', cha
bten ladna lu.

8

Be xagots na ngokno Jesús

1 Tso'o wa le'a Jesús ukeseano isatibtop be xmen na sian be gezh ubi'i no
be gezh byux. Ukesea uluu Jesús be men, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios
ná xte'e gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e. 2 No stapla be xagots ukeseano
bexa, bexa myunyakna Jesús no ulantu'ub xa be mbi bxin len lado'o bexa.
Le'a dub xa wa Marí xa gezh Magdala, xa na uto'o dub ga'ad be mbi bxin
len lado'o na. 3 Le'a stub xa wa Juana, xagots ten Chuza, xa na nchansu
be ti'in ten Herodes. Le'a stub xa wa Susan. Le'a bexa wa, no kwa'adta be
xagots msa'a be ta'a nki'in Jesús no be xmen xa.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig
(Mt. 13:1-17; Mr. 4:1-12)

4 Le'a kwa'ad be men uto'o isando' be gezh ulen wats Jesús, cha
msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
5 —Le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid ten trig ndo' yo.
Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a be ná wa cha uso'

be men tso'o na, cha ulen be migin cha udaw-a. 6 No ncho-yá ulate ndo'
yo ge'. Le'a gor na ulen ta wa, cha ubid-a, geal le'a sa wa na'anpa kwazh.
7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich. Le'a gor na ulen trig nsea gix wa,
le'a gix wa cha ulo xlea'-yá. 8 No ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha msa'a-yá
dub gayo'oga bid.

We'e uge' ndab Jesús:

—¡Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee!

9 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh ndo' xa, ndab bexa:

—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go wa?

10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' bexa wa:

—Le'a Dios nsa'a ta nyakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e
Dios. Ná le'a ndo' bexa xa'aga sbe'en nsaktabe'e na' be ta'a gor ndadi'izh
na'. Tal iwi'i bexa le'a bexa lá ina'. No tal go'ón bexa ta ndáp na', le'a
bexa lá yakbe'ena-yá.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'Le'a ta msaktabe'e na' wa lnde'e nak: Le'a bid ten trig wa cuent di'izh
ten Dios. 12 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent be men ndo'ón
di'izh ten Dios, parea le'a maxu'u cha nlen ngo'o-yá len lado'o bexa, cha
lá gungea ladna bexa-yá, no lá usa'a Dios gealnaban ten bexa. 13 Le'a yo
ge' sa ulate bid wa nak cuent be men nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios,
ná le'a bexa wa cuent trig lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh
ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na juert ncho xa geal ndangea ladna xa
di'izh wa, cha nla'a xa-yá. 14 Le'a yo sa len gix nso' gich wa nak cuent be
men ndo'ón di'izh ten Dios. Ná le'a bexa nyu' ladna, no nge' ladna bexa
be ta siantsa ndap bexa, no nkwa'an bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa
cuent dub trig lá nsa'a ta'a. 15 Parea le'a sa uta'a yo wa nak cuent be men
wen lado'o na ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a. Nxik bexa
ndun bexa ta wen, le'a bexa nak cuent be trig nsa'a sian bid.

Dub cuent ten dub xe'a
(Mr. 4:21-25)

16 'Na'an ton kich xe'a, cha usob xa-yá len dub gets, natal xan lo'on. Le'a
xa ndi usob xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo' bexa nyo'o len ni'i
wa. 17 Le'a itea be ta xga'ach, le'a gal dub wizh le'a ta wa igenka. No
iteanak be ta ncho ngachyo'o, le'a gal dub gor le'a ta wa iluuka ndo' xe'a.
18 'Bla'ach bego ta gáp na' ndee, le'a ndo' bexa nyakbe'ena le'a Dios gun
mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na
nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 We'e le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa nsob xa. Parea lá yo'o gan
ibii bexa wats xa, geal le'a sa wa uzhebpa kwa'ad be men ndebe. 20 Le'a
dub men cha ndab ndo' Jesús:

—Le'a xna'a ga no be wit ga ndebe tso'o juer ndee, nlad bexa ini'í bexa
ga.

21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no ndun xa lak ndab-a, le'a bexa
wa nak xna'a na' no wit na'.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Ngok stub wizh le'a Jesús ukea ndo' dub barco nsea be xmen na. Cha
ndab Jesús ndo' bexa:
—Itakea beuna stub to'o nits.
Cha ncha'be bexa. 23 Ndalen li ncha'be bexa ndo' nits wa, le'a Jesús cha
ngwadgats. Le'a ndo' nits wa cha ulen dub mbi si'il, gast ngi sla'yo'o barco
wa len nits. Cha uzhebpa rages ncha'be bexa. 24 Cha mkwa'an bexa Jesús,
ndab bexa:
—¡Mech! ¡Mech! ¡Le'a beuna ngi sat!
Cha uban Jesús, cha uteyo xa mbi si'il nsea be golp ten nits wa. Cha
uleas mbi no xe ute nits. 25 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—¿Maxá ta nge' ladna bega na' wa zhaga?
Cha mzheb bexa, no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Cha ulaya' bexa stub to'o nits, lad ndo' distrit Galilea sa nibe'e gezh
Gadara. 27 Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha ulen dub xa gezh wa
wats Jesús, dub xa kwenla ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a xa wa ni lá
ndak xab na, no ni lá nyo'o xa ta lid xa, ndi sbe'en len be ge'lo'o nga'ach
be men ngut ncho xa. 28 Le'a gor uni'í xa wa Jesús, cha uge' utezhat xa,
cha msaxib xa ndo' Jesús, cha uge' ndab mbi bxin wa:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios si'il? Le'a na' na'ab
ndo' lu lá utsaksi lu na'.
29 Li ndab ta wa geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin wa ito'o lado'o
xa wa. Le'a mbi bxin wa uzhe'eb pol-lata nibe'e xabgi'i wa. Le'a be men
sian biaj mxi ya'a xa no xo'o xa nsea caden, ná xa nkixka ta wa. Cha ndun
mbi bxin wa gan nxo'on xa ge'e sa na'an men.
30 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' mbi bxin wa, ndab xa:
—¿Xte'e nsalea' lu?
Le'a ta wa cha uka'ab ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa.
Li ndab ta wa geal le'a be mbi bxin wa kwa'adpa uyo'o len lado'o xa wa.
31 Le'a be mbi bxin wa cha unab ndo' Jesús lá utu'ub Jesús be ta wa gast
ge'ed uzhe'eb lá ndap xan na. 32 Ndi unab be mbi bxin wa ndo' Jesús ula'a
Jesús yoo beya len be kuch kwa'ad ndeseayaw sa wa. Le'a Jesús cha msa'a
di'izh li gun be ta wa. 33 Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o xa wa, cha
uyo'o beya len be kuch wa. Le'a bema cha karrel ncha'be uxo'on gek dub
we'a to'o nits. Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
34 Le'a bexa nkeno be kuch wa, gor na uni'í bexa ta wa, cha nsea'be
uxo'on bexa. Le'a nes nsea'be bexa mbidi'izh bexa ta uyo'o wa ndo' be
men gezh no ndo' be men ndesea ge'e. 35 Le'a be men wa cha uto'obe
ncha'wi'i ná xta'an ta uyo'o wa. Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, uni'í bexa
xabgi'i na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa nsobma wats xo'o Jesús. Le'a
xa wa nakla xab na no yá na'anlatapa tont nak xa. Le'a be men wa cha
mzheb. 36 Le'a bexa na uni'í xte'e myakna xa wa cha mbidi'izh ta wa ndo'
be men. 37 We'e le'a itea be men ncho sa nibe'e Gadara unab ndo' Jesús
ika'an Jesús sa wa, le'a bexa uzhebpa nzheb. Le'a Jesús cha ukea ndo'

barco, cha ndi'izh ya' xa. 38 Le'a xa na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa
cha unab ndo' Jesús no xa ya'no Jesús. Parea le'a Jesús ndi ndab:
39 —Nat bya' ta lid lu. Cha bidi'izh xte'e wen mbinno Dios lu.
Le'a xa wa cha nsea', usaxan ndadi'izh xa ndo' itea be men gezh wa
xte'e myunyakna Jesús xa.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo (Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Le'a gor na mlansea' Jesús stub to'o nits, le'a be men uzhebpa mten
ladnabe, geal le'a bexa itea ndenkea' ilen Jesús. 41 We'e ulen dub xabgi'i
nsalea' Jairo, xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa. Le'a xa wa
cha usaxib ndo' Jesús, cha unab xa ndo' Jesús ya' Jesús ta lid xa. 42 Le'a xa
wa ndap dubtsa xingots na ncho tibtop li'in, parea le'a me'ed wa yamer
gat. Le'a gor na ncha'be bexa nes le'a be men kwa'ad ngidko Jesús.
43 Ná le'a lat be men wa ncha'a dub xagots kwea' nsak, nle'a xa ten idub
dub tibtopla li'in. Le'a xa wa sianla biaj ngwa' ndo' be doctor gast mte'a
xa itea be ta'a ndap xa. Ná ni dub be doctor lá ngun gan yakna xa. 44 Le'a
xa wa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús. Cha bi le'a gor
wa le'a ten wa cha uleaslenla las xa. 45 We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton xa mgal xab na'?
Le'a itea be men wa ndab na'anpa ugal xab Jesús. Le'a Pedr no be ltsa'a
xa ndab:
—Mech, le'a be men ba' le'a ngidko go, ¿ná xta'an ndab ga ton mgal xab
go zha?
46 Le'a Jesús cha ndab:
—Dub menka mgal xab na', le'a na' mgenna uto'o dub tuzh juers ten
na'.
47 Le'a gor na uni'í xagots wa le'a Jesús mgenna ta mbin xa, cha nxis xa
tant nzheb xa. Cha ubii xa msaxib xa ndo' Jesús. Cha ndab xa ndo' ga'al
itea be men ná xta'an mgal xa xab Jesús, no xte'e uxax myakna xa. 48 Le'a
Jesús cha ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e mbin myakna lu. Nat bya',
cha bten ladna lu.
49 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen dub xa uto'o ta lid Jairo, ndab xa
ndo' Jairo:
—Lá go'o ga mech ba', le'a xin ga ngutla.
50 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na', le'a xin lu sbanka.
51 Le'a gor na ulaya' bexa ta lid Jairo, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa nsea
Pedr no Jacob no Juan, nsea xus me'ed nsea xna'a me'ed. Cha ni dubta
men lá ula'a Jesús yo'o len ni'i wa. 52 Le'a be men kwa'ad wa ndo'on, no
nbezhat bexa geal ngut me'ed wa. Ná le'a Jesús cha ndab:
—Yá lá go'onta bega, le'a me'ed ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxyats.
53 Le'a be men wa ndi mxi'idno Jesús, geal le'a bexa uni'í le'a me'ed wa
ngutka. 54 Le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha uge' ndab Jesús:
—¡Me'ed gots, goste!
55 We'e le'a gealnaban ten me'ed wa cha myo'ogal len lado'o me'ed, cha
uxax ngwaste me'ed. Le'a Jesús cha ndab ndo' be usan ten me'ed wa:
—Bsa'a bega ta gaw med.
56 Le'a be usan ten me'ed wa uzhebpa ndanseanabe, ná le'a Jesús cha
unibe'e na'an ton ndo' ná gab bexa ta ngok wa.

9

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Le'a tso'o wa le'a Jesús mchealte isatibtop be xmen na. Cha msa'a xa
juers ndo' bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna bexa be men
gizh. 2 Cha mtu'ub xa bexa ya'uluu bexa xte'e nibe'e Dios be men, no
yunyakna bexa be men gizh. 3 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o bega, ni bordón no ni bols no ni
pan no ni med. No ni lá go'o bega top nes xab bega. 4 Tal pa ni'i na usa'a
bexa yoo bega dub gezh, sa we'etsa yoo bega gast wizh ika'an bega gezh
wa. 5 No tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo bega, bka'an bega gezh wa. Cha
blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta uluu le'a Dios ndakloo ndo'
bexa wa.
6 Le'a isatibtop bexa wa cha uto'o ncha'beyadi'izh di'izh wen ten Dios
itea be gezh nde gax sa wa, no myunyakna bexa be men gizh.

Herodes mbinbe'e ná ton Jesús
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Le'a Herodes xa nibe'e distrit Galilea mbi'ín itea be ta ndun Jesús. Ná
le'a xa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a ncho be men ndab le'a Jesús wa Juan
mbangal ndo' gealgut. 8 No ncho bexa ndab le'a xa wa profet Elí mlengal.
No nchoga bexa ndab le'a xa wa tonla dub profet uyo'o xapta mbangal.
9 Ta we'e mbinbe'e Herodes, ndab xa:
—Le'a na' unibe'e myabto'og gen Juan. ¿Cha tonxá xa ndee ndon na'
ndun sian be ta ndee zhaga?
Ta we'e uzhebpa nlad Herodes ini'í Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Le'a ngol gor na mla'ncha' isatibtop be xmen Jesús, le'a bexa cha
mbidi'izh itea be ta mbin bexa. Le'a Jesús cha mbi'i bexa dub sa na'an
men, gax gezh Betsaida. 11 Ná le'a gor na uni'í be men pa ncha'a Jesús,
cha no bexa usankea tso'o Jesús. Le'a xa cha utezh bexa wa sa nsob xa.
Cha mbidi'izh xa xte'e nibe'e Dios be men, no myunyakna xa be men gizh.
12 Le'a ngol gor na mas uzhela, le'a isatibtop be xmen Jesús ubii wats
xa, ndab bexa:
—Gud go ndo' be men ba' ya'be bexa be ranch no be gezh nde gax ba',
ukwa'an bexa sa gadgats bexa no ta gaw bexa, le'a sa ndee dub sa na'anpa
ncho men.
13 Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega ta gaw bexa.
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal. Ná le'a besa lá yoo
gan ya'isi'i ta gaw itea be men ndee.
14 Le'a lat itea be men wa ncho pa dub ga'ay mil xabgi'i. We'e le'a Jesús
cha ndab ndo' be xmen na:
—Gud bega isob itol gayo'o ga'ga bexa.
15 Cha li mte be xmen Jesús itea be men kwa'ad wa. 16 Le'a Jesús cha
usen isaga'ay pan nsea itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a xa xno
ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan no be mbeal wa sian ble'a, cha msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa, mtse'a bexa-yá ndo' be men wa. 17 Le'a itea be men wa

udaw ta wa gast plo mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha mtele'e stibtop zhum byux ta mya'an sobr wa.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo
(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios dub sa na'an men, nabtsa be xmen xa mbi'i xa. Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa wa, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men zha ton nak na'?
19 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a go Juan xa ulalea' be men. No ncho bexa ndab le'a go Elí. No nchoga bexa ndab le'a go stub profet uyo'o polta mbangal ndo' gealgut.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab bega ton nak na'?
We'e le'a Pedr ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
21 Le'a Jesús unibe'e ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta wa.

Jesús mbidi'izh le'a gat
(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31—9:1)

22 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka sian gealkwea' iní. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na', cha gat na'. Cha gal wizh yon le'a na' ibangal.
23 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa itea be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa itea wizh, cha isankea xa tso'o na' guni'i xta'an gunno be men xa. 24 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ke ten na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 25 Tal le'a dub men ndap itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gat xa, le'a iteanak be ta wa ta na'an xti'in. 26 Le'a tal ton idono ladna na' no di'izh ten na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Tad no be angel ten Dios. 27 Le'a na' gáp ndo' bega le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'íka xa gal tiemp inibe'e Dios.

Jesús mtixndo'
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Le'a ngol pa stub sman tso'o na li mbidi'izh Jesús ta wa, cha mbi'i xa Pedr no Juan no Jacob, ukea bexa dub bet sa nda'yadi'izhno Jesús Dios. 29 Le'a gor na li nso'yadi'izhno xa Dios, le'a xa cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. Le'a xab xa cha mna' mbe, ndon nla'beal'-a. 30 Zha le'a sa wa cha mlundo' top xabgi'i ndeyadi'izhno Jesús, le'a ta wa Moisés no Elí. 31 Le'a bexa wa nde tlaw dub xe'a uzhe'eb chul, ndeyadi'izhno bexa Jesús ná xte'e gat Jesús gezh Jerusalén. 32 Le'a Pedr no itop ltsa'a xa uzhebpa nyoxka'al na, ná le'a bexa mxik lá ngadgats. Cha uni'í bexa xte'eta nla'beal' wats Jesús, no uni'í bexa top xabgi'i wa nde wats Jesús. 33 Ngol gor na yá nsea'be sa sit Moisés nsea Elí wats Jesús, le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen ndebe beuna sa ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a na ten go, le'a stub-a na ten Moisés, le'a stub-a na ten Elí.

Ná le'a Pedr ni lá ini'í xta'an ndab. 34 Bi li nso'yab Pedr ta wa, zha le'a
dub xkaw ula'la sa nde bexa wa, cha mzheb bexa. 35 Le'a lat xkaw wa
mgen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na', xa na mti na'. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
36 Le'a gor na uleas ti Dios wa, le'a Jesús nabla nso'. Le'a bexa wa lá
ngudi'izh ta li uni'í bexa wa dub nde'ep ndo' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Le'a ngol stubtsa wizh gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a kwa'ad be
men uto'o, ncha'be uche'alndo' Jesús. 38 Le'a dub xabgi'i nsea lat be men
wa uge' ndab:
—Mech, le'a na' na'ab ndo' go iwi'i go ndo' xme'ed na', le'a me'ed ga
dubkama ndap na'. 39 Le'a gor na nsen dub mbi bxin med, cha nbezhat
med, no uzhe'eb nte'al med, no nlen bchi'in to'o med. Uzhe'eb xela ndanno
ta wa med, no kwenpa le'a zha nla'a ta wa med. 40 Le'a na' una'abla ndo'
be xmen go kontu'ub bexa mbi bxin wa, parea le'a bexa lá ngun gan.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¡Uzhebpa ngud nak bego ncho nat, no ndidotsa nge' ladna bega Dios!
¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega
zhaga?
Cha ndab Jesús ndo' xabgi'i wa:
—Utseano xme'ed lu ba' sa ndee.
42 Le'a gor na ncha'bii gax me'ed wa, le'a mbi bxin wa cha udingegal
me'ed ndo' yo, no uzhebpa ngot bixte me'ed. Le'a Jesús cha uteyo mbi
bxin wa, cha myunyakna xa me'ed wa. Cha myun Jesús cuent me'ed wa
ndo' xus med. 43 Le'a itea be men wa ndanseanabe gor uni'í bexa xte'e
juert nak Dios.

Jesús mbidi'izh le'a xa yak cuent ndo' ya'a be men
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndalen li ndeyanseana be men ndo' ta mbin Jesús wa, le'a xa cha ndab
ndo' be xmen na:
44 —Uzhebpa bla'ach bega ta gáp na' ndee. Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
45 Parea le'a be xmen Jesús ni lá yakbe'ena ta li ndab xa wa, geal le'a
Dios biseata ula'a yakbe'ena bexa-yá. Ná le'a bexa nzhebta inabdi'izh ndo'
Jesús xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 We'e le'a be xmen Jesús cha ndeyadi'izhbe ná ton mas nsak lat bexa
wa. 47 Le'a Jesús mgenna xta'an ndanbe'e bexa, cha usen xa dub me'ed,
cha mso' xa me'ed wats xa. 48 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed, le'a xa wa
cuentkata ndo' na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na' wa, le'a xa wa
utsinkaga nak ndo' xa na mtu'ub na'. Le'a xa na uxee nsak lat bega wa,
le'a xa wa ndon le'a xa nsak ndo' Dios.

Bexa dubtsa nak no Jesús
(Mr. 9:38-40)

49 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go ngontu'ub xa be mbi bxin. Le'a besa cha mka gunti'inta xa lea' ga, geal le'a xa na'anpa no nkeseano beuna.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa, le'a tal ton na'anpa ndakloo ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna.

Jesús uteyo Jacob no Juan

51 Le'a zha na yamer ngol zha ya' Jesús gibe'a stub biaj, le'a xa dubtsa ulo ladna ya' Jerusalén. 52 Cha mtu'ub xa pla xmen xa ncha'be nedlabe. Le'a bexa wa cha ulaya' dub gezh ten distrit Samaria, mkwa'an bexa sa yoo Jesús. 53 Ná le'a bexa gezh wa lá usa'a sa yoo xa, le'a bexa uni'í le'a Jesús ncha'a Jerusalén. 54 Le'a Jacob no Juan top xmen Jesús mbi'ín ta wa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Señor, ¿nlad ga inab besa ndo' Dios ula' beal' gibe'a utso'ol-a be men ba' lak mbin Elí zha?
55 Le'a Jesús mgeakso' mwi'i ndo' bexa. Cha uteyo Jesús bexa, ndab xa:
—Bego ni lá ini'í ton ngo gek bega li ndab bega. 56 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndalyut be men, le'a na' ndi ndalusa gealnaban ten bexa.
Cha ncha'be bexa stubga gezh.

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Mt. 8:18-22)

57 Le'a gor na li ncha'be bexa nes, le'a dub men ndab ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.
58 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap xu'un ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.
59 Cha ndab Jesús ndo' stub xa:
—Usankea tso'o na'.
Le'a xa wa cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. We'eta isankea na' tso'o ga.
60 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na. Ná le'a lu ndi wa'yab ndo' be men xte'e inibe'e Dios bexa.
61 Le'a stub xa cha ndabgal ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea tso'o ga, parea bla'a ga ned nseayáp na'-yá ndo' bexa ta lid na'.
62 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', ná le'a xa ndi ned stub ta xa'aga gun, le'a xa wa lá isu'u yoo lat be men nibe'e Dios. Le'a xa wa nak cuent dub xa ndun ti'in, nsén xa ya'a yarad, cha nwi'i xa ndi tso'o.

10

Jesús mtu'ub dub chon ga'al ncho ti'i be men

1 Tso'o wa le'a Jesús mti stub chon ga'al ncho ti'i be men, mtu'ub xa bexa wa top ga'ga bexa, ya'be nedla bexa itea be gezh ya' Jesús. 2 Ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh ten Dios, nak bexa cuent sianpa be ta'a iganle'e, ná le'a bexa ndun ti'in wa platsa. Ta we'e unab bega ndo'

Dios Xwan ti'in, utu'ubta xa bexa gudi'izh di'izh ten Dios. 3 Wa'be bega
nat, le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg nde lat be mbee.
4 Lá go'o bega bols ncho med, no ni stub bols ten bega, no ni stub nes
ndab bega. No na'anpa gaiso' bega nes inidi'izh bega ndo' be men. 5 Le'a
gor na yoo bega len dub ni'i, cha gab bega ndo' men wa: "Le'a Dios gun
wen yoo ladna bega." 6 Tal le'a xa ncho sa wa utsin ika'ab ndo' bega, we'e
le'a Dios gun wen yoo ladna xa wa. Ná tal le'a xa na'anpa utsin ika'ab,
le'a xa na'anpa wen yoo ladna. 7 Le'a sa na utsin ika'ab bexa ndo' bega,
sa we'etsa yoo bega. Lá ido ladna bega gaw bega no goo bega ta usa'a xa,
le'a dub xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na. No na'anpa uche'a bega sa yoo
bega. 8 Le'a gor na ilaya' bega dub gezh sa utsin nak men ndo' bega, gaw
bega ta nsa'a bexa wa. 9 No byunyakna bega bexa gizh ncho gezh wa, cha
gud bega ndo' bexa le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak. 10 Ná
tal ncho gezh na'anpa utsin nak bexa ndo' bega, bka'an bega sa wa, cha
gud bega ndo' bexa wa: 11 "Gast yakol ngwa'al xo'o besa gezh ndee ulate
besa, ta nluu le'a Dios utsaksi bega. Parea nlad besa ini'í bega ta ndee:
le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla nak." 12 Le'a na' gáp le'a
gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh wa mas gealkwea' ini'í
ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús
(Mt. 11:20-24)

13 '¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida! Le'a tal be uyon
mbin na' lat bego wa ndi ngun na' gezh Tiro no Sidón, polta ngokla bexa
lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta uluu le'a bexa mla'ala be ta ugap
nak bexa. 14 Ta we'e le'a gal zha na gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego
xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo'
bexa Tiro no Sidón wa. 15 No bego xa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e bega
zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab bega infierno.
16 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a tal ton isakyo'ón be ta ndab bega wa, le'a xa wa isakyo'ón di'izh
ten na'. Ná le'a tal ton uxelad bega, le'a xa wa no na' ndee nxelad. Le'a
xa na uxelad na' wa, le'a xa wa no nxelad Dios xa mtu'ub na'.

Mla'ncha' chon ga'al ncho ti'i bexa mtu'ub Jesús

17 Le'a gor na mla'ncha' isachon ga'al ncho ti'i bexa wa, le'a bexa
uzhebpa mten ladna ndab ndo' Jesús:
—Señor, gast be mbi bxin nxobgek ndo' besa gor ndanti'in besa lea' go.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' uní le'a maxu'u uto'o ga'ap ba' ulayat ndo' yo cuent beal'
usi'i. 19 Le'a na' nsa juers ndo' bego iso' bega tso'o mbe'al no nix, no mas
gap bega juers ndo' maxu'u. Ni dub ta'a wa lá gun gan xte'e gunno bega.
20 Parea lá iten ladna bega xte'e nxobgek be mbi bxin ndo' bega, ndi bten
ladna bega le'a lea' bega nkeala gibe'a.

Jesús msa'a xno ndo' Dios
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 We'e le'a Espíritu ten Dios cha mbin mas nten ladna Jesús, cha ndab
Jesús ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo, le'a go lá
ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta ndee. Ndi mluu

ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent be me'ed. Li ngok-a Xus
na', geal le'a go li nlad gak-a.
22 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'. No na'an ton nchando'
na', nabtsa Xus na' nchando' na'. No na'an ton nchando' Dios Xus na',
nabtsa na' xa nak Xin xa nchando' xa, no bexa nlad na' ulu'u na' ná ton
nak Dios ndo' bexa.
23 Cha mwi'i Jesús ndo' be xmen na, cha ndab xa ndo' nabtsa bexa wa:
—Dios ndun wen nyo ladna be men na no uni'í ltsa'a ta uni'í bega nat.
24 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa mbidi'izh sakndo' Dios no bexa nibe'e
polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta uni'í bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta
wa. No nlad bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón bega nat, ná le'a bexa lá
ngo'ón ta wa.

Dub xa Samaria utsin mbinno dub xa judio

25 We'e le'a dub mech ten ley mbin preb Jesús, ndab xa:
—Mech, ¿xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá
idub?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xte'e nkeani'i ley ten Dios? ¿Xte'e nyakbe'ena lu ta wa?
27 Le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'a ley wa ndab: "Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu,
no idub gealnaban ten lu, no idub juers ten lu, no idub lak ndanbe'e lu."
No ndab-a: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka uka'ab lu. Nat bin be ta wa, le'a lu sapka gealnaban ndo' Dios.
29 Ná le'a mech wa nlad wen ya'an ndo' be men, ta we'e unabdi'izhgal
xa ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Ton nak ltsa'a na' zha?
30 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub xabgi'i uto'o Jerusalén ncha'a xa Jericó. Le'a nes ncha'a xa
wa, mlat be wa'an itea be ta no'o xa no gast xab xa. No udin bexa xa, cha
mlaugix bexa xa cuent dub xa ngut. 31 Ngol gor le'a sa wa nseatid dub
ule'ay ten bexa judio. Le'a xa wa cha uni'í nax men wa, cha gandidtsa
utid xa. 32 Tso'o wa nseatid dub xa levita sa wa. Le'a gor uni'í xa xa nax
wa, cha gandidgal utid xa. 33 Le'a tso'o wa nseatidga dub xa gezh Samaria.
Le'a gor uni'í xa men wa, cha mlats ladna xa xa wa. 34 Cha ubii xa wats xa
wa, cha mbin ramed xa xa aceit no vin. No mtixko xa lad be sa gizh wa.
Cha mxo'ob xa xa wa tso'o man ten xa. Cha mbi'i xa xa dub ni'i sa nte'e
bexa cuart, cha mla'ach xa xa sa wa. 35 Ngot xe'a wa gor na yá nsea' xa
Samaria wa, le'a xa cha ulo'o top med nsak, cha msa'a xa-yá uka'a xwan
ni'i wa. Cha ndab xa ndo' xa wa: "Bla'ach ga xa ndee. Le'a itea be ta gun
gast ga wa, le'a na' skixka ta wa wizh yach na'."
36 Cha ndab Jesús ndo' mech ten ley wa:
—¿Xte'e nsak lu zha? Ndo' yon bexa wa, ¿ton nak ltsa'a na xa na
ulawa'an wa zha?
37 Le'a mech ten ley wa cha uka'ab ndab:
—Xa na mlats ladna xa wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya', cha no lu li bin.

Jesús ngwa'ina' Mart no Marí

38 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, cha ulaya' xa dub gezh tuzh. We'e
le'a dub xagots nsalea' Mart utezh xa ta lid na. 39 Le'a xa wa ndap dub
beal na nsalea' Marí. Le'a gor na nsob Jesús len ni'i, le'a Marí wa nsob
ula'ach xta'an ndadi'izh Jesús. 40 Le'a Mart ndi nyu'no ladna sian be ti'in
ten na. Cha ubii xa wats Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿lá na' go zha le'a beal na' nla'a nab na' ndun itea be ti'in ndee?
Gud go ndo' xa no gakno na'.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mart, Mart, uzhebpa nyu'no ladna lu sian be ta'a. 42 Ncho dub ta'a
ndon le'a nsak. Le'a Marí ndee mti ta nsak wa, no ni lá gáp na' ndo' xa lá
ula'achta xa-yá.

11

Jesús mluu be xmen na xte'e gudi'izh bexa ndo' Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na mtayadi'izh
xa le'a dub xmen xa cha ndab ndo' xa:
—Señor, bluu ga besa xte'e gudi'izhno besa Dios, lak mluu Juan be xmen
na.
2 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a gor na gudi'izhno bega Dios, lnde'e gab bega:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men go.
No uxax ilen tiemp inibe'e go be men nde ndo' gizhliyo.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak ndak-a gibe'a.
3 Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
4 Binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men ugap ndanno besa.
Lá ula'a go gaila' besa ndo' ta ugap,
ndi ulo'o ga besa ndo' itea be ta ugap.

5 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal le'a bega ya' ta lid dub amig ten bega utol te'al, cha gab bega:
"Amig, bsa'a chontsa pan ika na', 6 le'a stub amig ten na' ulansea ta lid
na', le'a na' lá ndap ta gaw xa wa." 7 Le'a xa wa cha gab: "Lá gunta lu
ruid. Le'a to'o lid na' nso'nyawla. No be xme'ed na' ndeyatsla wats na'.
Le'a na' lá yoo gan gaste usa ta nlad lu wa." 8 Parea le'a na' gáp ndo' bega
le'a xa wa gasteka, usa'a xa itea be ta nki'in bega ndontsa yá lá gunta bega
ruid, na'anpa ta na amigtsa ten xa bega.
9 'Le'a na' gáp ndo' bega unab bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a Dios
sa'aka-yá. Bkwa'an bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh bega Dios,
le'a Dios saknoka bega. 10 Le'a itea bexa na nab ta nki'in na, le'a Dios
nsa'aka-yá. Le'a itea bexa na nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka xa. Le'a
itea bexa na nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka xa.
11 'Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub xme'ed bega inab dub pan,
¿cha sa'a bega ndi dub ge' ndo' me'ed zha? No tal le'a xme'ed bega inab
dub mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al ndo' me'ed zha? 12 No tal le'a
xme'ed bega inab dub ngu'u, ¿cha sa'a bega ndi dub nix zha? 13 Le'a bego

bexa ugap, ná sbe'en be ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega, ¿matagal
Dios Xus beuna nsob gibe'a usa'a Espíritu ten na ndo' bexa inab-a?

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Le'a dub wizh le'a Jesús ulantu'ub dub mbi bxin mbin mud dub
xabgi'i. Le'a gor na uto'o mbi bxin wa, le'a xa mud wa usaxan ndadi'izhla.
Le'a be men ngwanseanabe. 15 Ná le'a ncho be men ndab:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú, maxu'u nibe'e
be mbi bxin.
16 No ncho xa mbin preb Jesús ndab bexa gun Jesús dub ta uluu ton nak
xa. 17 Parea le'a Jesús mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo,
we'e le'a bexa wa na'antapa gak juertbe. No tal le'a be men ncho len dub
ni'i liga le'akaga kuyobe, le'a juers ten bexa idub. 18 Le'a bego ndab le'a na'
ngontu'ub be bxin juers ten Beelzebú. Parea tal le'a maxu'u kuyono le'aka
be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa no be mbi bxin wa iteltsa'abe,
cha idub juers ten maxu'u. 19 Ndab bega le'a na' ndee ngontu'ub be mbi
bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers ngontu'ub be xmen bega be
mbi bxin wa zha? Le'a na' gáp le'a ta na ndun be xmen bega wa le'a nluu
le'a bega na'anpa utsin ndun. 20 Ná le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin
juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e be
men ndo' gizhliyo.
21 'Le'a tal le'a dub xabgi'i juert no'o spad nla'ach xa ta lid xa, le'a itea
ta'a nla'ach xa segurka ndebe. 22 Parea tal le'a stubga xa mas juert ilen ta
lid xa wa, cha gun xa gan ndo' xa wa, le'a xa wa slat spad na nge' ladna
xa wa. Cha slat xa be ta ndap xa ned wa no stse'a xa-yá ndo' be ltsa'a xa.
23 'Le'a tal ton lá nsak ladna ta ndun na', le'a xa wa ndi ndakloo ndo'
na'. No liga le'a tal ton bexa na'anpa ndakno na' nyakjunt be men ndo'
Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Mt. 12:43-45)

24 'Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a mbi bxin
wa cha ncha'a sa na'an men ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná le'a gor na lá
izheal pa yoo mbi bxin wa, cha ndab ta wa: "Nsea na' le'aka ta lid na' sa
uto'o na'." 25 Le'a gor na mtansea' mbi bxin wa le'a lado'o men wa cuent
dub ni'i ndon umbi'i nak no chul nsaxkwa'a-yá. 26 We'e le'a mbi bxin wa
cha ncha'gi'i stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak. Le'a itea be mbi bxin
wa cha yoo lado'o men wa. Cha mas juert yoo xa wa ndo' lak zha ned wa.

Bexa na ta ugeaka wen yoo ladna

27 Le'a gor na li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a dub xagots nso' lat be men
wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa ngop go, no mbinga'al xa go!
28 Ná le'a Jesús cha ndi ndab:
—Mas uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa
lak ndab-a.

Unab be men dub ta uluu ton nak Jesús
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Le'a be men wa mas kwa'ad nsayakjunt wats Jesús, cha ndab Jesús
ndo' bexa:

—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap. Nab bega gun na' dub
ta uluu ton nak na', parea le'a na' lá gun ta nab bega wa. Ndi ini'ítsa bega
le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás. 30 Le'a ta utid Jonás wa mluu le'a Dios
le'aka mtu'ub Jonás gezh Nínive. No liga le'a ta iti'id na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo, uluu ndo' be men ncho nat le'a na' Dioska mtu'ub.
31 'Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, le'a xagots unibe'e be men
lad sur iso', gab xa le'a bego ndapka ke. Le'a xagots wa uzhebpa sit uto'o
ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Salomón, be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a
sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón wa, ná le'a bego lá nsakyo'ón
ta ndab xa. 32 Le'a bexa Nínive no kwe ndo' Dios wizh na gab Dios ná ton
ndap ke, gab bexa le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive
mla'a be ta ugap nak bexa gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a
nat le'a dub xa mas nsak ndo' Jonás nso' sa ndee.

Xe'a no sa ukaw
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Le'a na'an ton kich dub xe'a, cha usob xa-yá dub sa xga'ach. No ni
len dub caj lá usob xa-yá. Ndi ga'ap usob xa-yá, ndontsa le'a be men nyote
len ni'i wa ina' xe'a wa. 34 Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal
le'a ngusndo' bega ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a. Ná tal le'a ngusndo'
bega na'anpa ta wen, le'a bega ndi nkesea sa ukaw. 35 Bla'ach bega le'a
len lado'o bega nchoka xe'a ten Dios, na'anpa sa ukaw gak-a. 36 Tal le'a
len lado'o bega idubka ncho xe'a ten Dios, le'a bega ni dub tuzh na'anpa
ncho sa ukaw. We'e le'a bega ini'í itea be ta'a, cuent gor na nsu xe'a sa
nso' bega.

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' be men, le'a dub xa fariseo cha
unab ndo' Jesús ya'daw Jesús ta lid xa. Cha uyo'o Jesús, cha usob xa
ndo' mes. 38 Parea le'a Jesús na'anpa una'a lak nibe'e costumbr ten bexa
fariseo. Le'a gor na uni'í xa fariseo ta wa, cha ngwanseana xa. 39 Le'a
Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa fariseo uzhebpa nyu' ladna yat tso'o vas nsea plat, parea
le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no uzhebpa nsa'ab ladna bega be
ta'a. 40 ¡Bego xa lá nsakyo'ón! ¿Lá ini'í bega zha le'a Dios xa na mbinde'e
idub las men, le'a xa wa le'aka nsa'a gealnaban ten be men? 41 Bsa'a bega
be ta gakno bexa uban nak, we'e umbi'i gak bega ndo' Dios.
42 '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'aka nak nsa'a bega dub gen byonxtil lat
dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega rud no iteata be ta xge'a
ndas bega. Parea na'anpa utsin nak bega ndo' be men, no ni lá ndankea
bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo' gun bega, no usa'aka bega be ta wa
lakka ndun bega nat.
43 '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'a bega nti be sa mas nsak isob bega len
be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. No nlad bega utsin inidi'izh be men
ndo' bega be ndo' xge'e.
44 '¡Pro'ob bego mech ten ley no bexa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap. Le'a bego nak cuent dub ba'a ni lá nluu. Le'a
be men nsea tso'o-yá, parea ni lá ini'í bexa xta'an-a.
45 Le'a dub mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a go no ndo' besa kwea' uní'i.

46 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a be ta sian nluu bega wa cuent dub
yo'o kwe'a ni lá uxik be men go'o-yá. Ná le'a bega ni dub ngutsya'a na lá
ndakno bexa go'o bexa-yá.
47 '¡Pro'ob bego! Le'a be usan gox polta ten bega mbit bexa ndadi'izh
sakndo' Dios. Ná nat le'a bega ndi ndande'e ta chul nsob sa mga'ach bexa
wa. 48 Le'a ta wa nluu le'a bega dubtsaka nak no be usan gox polta ten
bega. Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh sakndo' Dios, ná nat le'a bega
nsaxkwa'aga ba'a ten bexa wa.
49 'Ta we'e lnde'e ndab Dios: "Le'a na' utu'ubkata bexa ndadi'izh sakndo'
na', no bexa ndadi'izh di'izh ten na'. Le'a ncho bexa utu'ub na' wa le'a be
men gut xa, no ncho bexa le'a be men ugap gunno xa." 50 Ta we'e le'a bego
ncho tiemp nat gap ke ten itea bexa ugap li ndut bexa mbidi'izh sakndo'
Dios wa gast idub zha utexanta gizhliyo. 51 Le'a ta wa gast zha ngut Abel
no gast zha ngut Zacarías, mbit be men xa wa wats altar dub lad wats ni'i
ten Dios. Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios utsaksi be men ncho nat ke ten
iteanak be ta mbin bexa polta wa.
52 '¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a bega nka igondo' be men Dios. Le'a
bega lá nchando' Dios, no ni lá nla'a bega igondo' bexa Dios.
53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús, le'a be mech ten ley no bexa fariseo
uzhebpa ndakloobe ndo' Jesús. Cha usaxan bexa unabdi'izh bexa sian ta
ugan, 54 nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak, ndontsa ke we'e usake
bexa Jesús.

12

Jesús ndab lá gak be xmen xa cuent bexa fariseo

1 Le'a gor wa le'a sian mil be men ulaya' wats Jesús, gast nso' bexa tso'o
xo'o ltsa'a bexa tant dub kwa'ad bexa. Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen
na:
—Uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo, le'a bexa nlu'u
cuentta xa wen, ná le'a bexa ugap nak. 2 Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal
gor le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea be ta ngachyo'o, le'a gal gor le'a be
men ini'íka ta wa. 3 Ta we'e le'a itea ta ndadi'izh bega dub sa ukaw, le'a
ta wa sgenka ndo' xe'a. No itea ta xga'ach ndadi'izh bega len ni'i, le'a ta
wa gast idub gezh sgenka.

Jesús ndab ná ton ndo' ná nsabndo' izheb be men
(Mt. 10:26-31)

4 'Le'a na' gáp ndo' bego nak amig ten na', lá izheb bega ndo' bexa ndut
men, le'a bexa wa ta we'etsa sun gan gun. 5 Ndi gáp na' ndo' bega ná ton
ndo' ná nsabndo' izheb bega: bzheb bega ndo' Dios, xa na sun gan gut be
men, cha utsa'ab xa gealnaban ten bexa infierno. Le'a na' gáp ndo' bego,
ndo' xa we'e bzheb bega.
6 'Le'a dub ga'ay migin nzhe'a top med byux, ná le'a cuent ten Dios le'a
kadga dub migin wa nsak. 7 Lá izheb bega le'a bega mas nsak ndo' be
migin. Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa plo gichgek bega.

Jesús ndab lá idono ladna be xmen xa xa
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 No ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa xmen na',
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a
xa xmenka na'. 9 Parea le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa na'anpa xmen
na', le'a na' noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a xa wa na'anpa xmen na'.
10 'Le'a tal ton inisi na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a Dios sunge'ka
ladna ta wa. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a Dios lá gunge' ladna
ke wa.
11 'Le'a bega yak cuent ndo' bexa nibe'e ten bexa judio no ndo' be juez
no ndo' bexa nakti'in. Parea lá yu' ladna bega xte'e ika'ab bega, no xte'e
utsakndo' bega, 12 le'a Espíritu ten Dios le'a uluu xte'e gab bega gor wa.

Dios ndab le'a bexa rik xa prob

13 Le'a lat be men kwa'ad wa uto'o dub xa ndab ndo' Jesús:
—Mech, gud go ndo' wit na' ite besa be ta'a msa'a xus besa.
14 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Na'an ton mso' na' gak na' juez ite na' be ta'a ten bega.
15 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—Bla'ach bega na'anpa isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a, le'a be ta
sian ndap dub men lá isu'u gun wen yoo xa.
16 No msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i rik uzhebpa ngok ta'a ndo' yo ten xa. 17 Cha
mbinbe'e xa wa: "¿Xte'e gun na' nat? ¿Pa kocha'aw na' be ta sian ndee?"
18 Tso'o wa mbinbe'e xa: "Na' uníla xte'e gunno na'-yá. Na' ulate be sa
nyocha'aw be ta'a ten na'. Cha gunde na' stapla be sa mas ubi'i, sa yoo
be ta sian ndee no iteata be ta'a ndap na'. 19 Cha gáp na' ndo' na' le'a na'
ndap sianpa be ta gaw na sian li'in. Cha une na', no gaw na', no go'o na',
no iten lad na'."
20 'Ná le'a Dios ndab: "Mgi'i, ngud nak lu. Le'a te'al nat le'a lu gat. ¿Cha
ton ya'anno be ta sian ulocha'aw lu ba' zha?"
21 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Li nak be men na nlad gap sian ta'a ndo' gizhliyo, parea le'a ndo' Dios
le'a xa uban nak.

Dios nla'ach be xmen na
(Mt. 6:25-34)

22 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ta we'e le'a na' gáp ndo' bega lá yu' ladna bega xta'an gaw bega
ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega. 23 Le'a gealnaban
ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a bega mas nsak ndo' be xab
bega. 24 Binbe'e bega lak nak be migin, ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e
ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma dub sa nyocha'aw ta gaw ma, ná le'a Dios
ngawka ma. ¿Lá ini'í bega zha le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
25 No ni dub bega tal le'a xa uzhebpa yu' ladna, lá gun xa gan ga'al xa ni
stol metr. 26 Tal le'a bega ni ta tuzh wa lá yoo gan gun, ¿xta'an ngi nyu'
ladna bega iteata be ta'a zhaga?
27 'Bwi'i bega ndo' be gé'e no xte'e ndi'ibya'al-a, parea ni lá ndun-a ti'in,
no ni lá ndande'e-yá lad. Ná le'a na' gáp ndo' bega le'a lat itea be lad
uzhebpa wen ngok Salomón na'an dub lad chul lakta dub gé'e. 28 Le'a
Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib be ge'e, ná ta gal ge'atsa yabto'og-a
cha yol'-a. Parea le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' dub gé'e, ta we'e le'a
Dios saknokaga bega maska ndidotsa nge' ladna bega Dios. 29 Ta we'e lá
gunbe'e bega xta'an gaw bega no xta'an goo bega. Ni lá yu'ta ladna bega

ta wa. 30 Le'a be men lá nchando' Dios wa itea be ta ndee nkwa'an xa,
ná le'a Dios Xus beuna uni'íka xta'an nki'in bega. 31 Ndi bkwa'an bega
xte'e gak bega dub men le'a Dios nibe'e, we'e le'a Dios sa'aka iteanak be
ta nki'in bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a
(Mt. 6:19-21)

32 ’Lá izheb bego nak cuent be borreg ten na', le'a Dios Xus bega usa'a
sa nibe'e xa yoo bega. 33 Bdo'o bega be ta ten bega, cha btse'a bega med
wa ndo' bexa uban nak. Tal le'a bega li gun, le'a bega li kocha'aw sian ta'a
gibe'a. Le'a ta wa cuent dub bols lá gak gox, dub sa na ni wa'an lá yoo
gan yate, no ni mbes lá gaw-a. 34 Tal le'a bega li gun ta wen wa, we'e le'a
bega mas ukwa'an ta nsak ladna Dios.

Jesús ndab list kwe be xmen xa

35 ’List ute bega, no isengi'la xe'a ten bega. 36 Gok bega cuent dub mos
nkenkea' gor ilen xa nibe'e ten xa, mto'o xa sa mchilya'a men. Le'a gor
ila'ncha' xa wa cha kwezh xa mos, le'a mos wa listla nso'uxa'al sa yoo xa.
37 Uzhebpa wen yoo ladna be mos ndena'be gor ila'ncha' xa nibe'e ten na.
Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nibe'e wa cha gab ndo' mos isob xa ndo'
mes, cha usa'a xa ta gaw mos wa. 38 Guni'i xá gor ilen xa, tal ilen xa utol
te'al natal ilen xa gor nsayat xe'a, tal le'a be mos wa listka nde, le'a bexa
wa wen yoo.

39 ’Parea le'a na' nlad yakbe'ena bega ta ndee: le'a tal le'a dub xwan ni'i
uni'í xá gor gi'id dub wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach ndontsa na'anpa
yoo wa'an len lid xa kowa'an be ta'a ten xa. 40 Ta we'e no bega list ute,
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor ni lá ndanbe'e bega
ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap
(Mt. 24:45-51)

41 Le'a Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ta msaktabe'e go wa, ¿ndab ga ta wa ndo'tsa besa zha, nate no
ndo' itea be men?
42 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton bega nak cuent dub mos ndák ndun lak ndab dub xwan ni'i?
Le'a xwan ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla bexa ndun ti'in ten
xa wa, no usa'a mos ta gaw bexa. 43 Le'a gor na ila'ncha' xwan ni'i wa
uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak ndab xa wa. 44 Le'a na' gáp ndo'
bega le'a xwan ni'i wa uso' mos wen wa, inibe'e xa itea be ta ndap xa wa.
45 Ná tal le'a mos wa dub xa ugap, gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten
xa nle'ata ilen. Cha ndi isaxan xa kin xa iteata be mos wa, be xabgi'i no
be xagots. No gaw xa no goo xa no gun xa gealgu. 46 We'e le'a xwan ni'i
wa cha ila'ncha' dub wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. Cha
uzhebpa utsaksi xa mos wa lak ntsaksi xa itea be mos lá nxobgek.

47 ’Tal le'a dub mos uni'íka xta'an nlad xa nibe'e ten na, ná ni lid list
ngun xa, no ni lá ngun xa ta nlad xa nibe'e ten xa, le'a xa wa uzhebpa
gealkwea' ini'í. 48 Ná tal le'a dub mos ni lá nchando' xte'e nak ta nlad xa
nibe'e ten na, cha ndun xa ta na nsabndo' utsaksi bexa xa, le'a xa wa mas
uxee gealkwea' ini'í. Le'a itea bexa na mas sian ta'a msa'a Dios ndák xa,
le'a bexa wa liga sian ti'in nsabndo' gun ndo' Dios. No le'a bexa na mas
sian ta'a nsa'a Dios ula'ach bexa, le'a bexa wa liga nsabndo' mas uxobgek
ndo' Dios.

Le'a Jesús le'a ndun iteltsa'a be men
(Mt. 10:34-36)

49 'Le'a na' ndal utsengi' ndo' gizhliyo ndee. Le'a na' nlad malay-a
nsayol'la. 50 Le'a na' ned nsabndo' iti'id ndo' dub gealkwea' si'il, no
uzhe'eb kwea' ncho lad na' gast iti'id na' ta wa. 51 Lá gunbe'e bega le'a
na' ndee ndal ndontsa uzhe'eb wen kwe be men ndo' gizhliyo. Le'a na'
ndi ndal le'a be men iteltsa'a. 52 Le'a nat idubta ndo' ndee, tal le'a dub
ni'i ncho ga'ay men le'a chon xa wa gakloo ndo' stop xa, no stop xa wa
gakloga ndo' yon xa wa. 53 Ncho be xabgi'i gakloo ndo' be xinbgi'i na; no
le'a be xin xa gakloga ndo' xa. Le'a ncho be xagots gakloo ndo' be xingots
na; no le'a be xingots xa gakloga ndo' xna'a na. Le'a be xagots no gakloo
ndo' xinxix na; no le'a xinxix xa gakloga ndo' le'aka xnazha'ap xa.

Be men lá nyakbe'ena ta ndun Jesús
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa:
—Le'a gor na na' bega nlen xkaw lad nda'as wizh, cha ndab bega le'a
gi ila', cha lika ndak-a. 55 No zha na nlen mbi lad sur, cha ndab bega le'a
wizh wa uzhebpa utii gak, cha likaga ndak-a. 56 ¡Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap! Nyakbe'ena bega xte'e nak ta na' bega gibe'a
ba' no be ta gizhliyo ndee, ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun Dios tiemp
nat.

Nsabndo' ukwanlad bexa xte'e lá usake be men bexa
(Mt. 5:25-26)

57 'Bwi'i bega naga le'a nak ta ndun bega. 58 Le'a tal ton nlad usake bega,
wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa ndo' juez. Le'a tal xa usake bega
ndo' juez, le'a juez cha yun cuent bega ndo' xa nla'ach litgi'ib, cha uke'a
litgi'ib xa bega. 59 Le'a na' gáp le'a bega lá ito'o sa wa gast kixka bega
iteanak ta nsa'ab bega wa.

13

Nsabndo' ula'a bexa ta ugap nak bexa

1 Le'a gor wa le'a be men cha ndab ndo' Jesús, xte'e mbit be soldad ten
Pilat pla bexa Galilea, gor na nsa'a bexa man xnab ndo' Dios. 2 Le'a Jesús
cha ndab:
—¿Nsak bega zha le'a ta na li ngwasea bexa Galilea wa li ngok geal le'a
bexa mas ndap ke ndo' iteata be men Galilea zha? 3 Le'a na' gáp le'a ta wa
na'anpa li nak. Le'a tal bega lá ula'a be ta ugap nak bega, le'a itea bega no
sat. 4 ¿Nati nsak bega zha le'a isati'in bchon be men na li ngut gor ulayat
torre Siloé tso'o bexa wa mas ndap ke ndo' itea bexa ndencho Jerusalén
wa? 5 Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak. Tal le'a bega lá ula'a be ta
ugap nak bega, le'a bega itea sat.

Dub cuent ten ya la'aw

6 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
—Le'a dub xabgi'i ndap dub ya nsa'a ngus la'aw. Le'a ya wa nsob ndo'
yo sa ncho ya uv ten xa wa. Cha ngol gor ngwa'kwa'an xa ngus ndo' ya
la'aw wa, ná lá izheal xa-yá. 7 Cha ndab xa ndo' mos ten xa, xa nla'ach be
ya wa: "Una', le'a chonla li'in nchasea ndalkwan na' ngus ndo' ya ndee, ná
lá nzheal na'-yá. Nat ulobto'og-a, ndontsa ndi gakti'in sa nsob-a." 8 Le'a
xa na nla'ach ya wa cha uka'ab ndab ndo' xa wa: "Señor, bla'a ga-yá li'in

ndeetsa. Le'a na' uxach xan-a no ko'o na' kweal-a. 9 Tal le'a-yá sa'a ngus,
lba'atsa nsob-a. Ná tal lá usa'a-yá ngus, we'e yabto'og-a."

Jesús myunyakna dub xagots wizh ne'e be men

10 Le'a dub wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús nluu bexa len dub ni'i sa
nzhealbe bexa wa. 11 Le'a sa wa ulen dub xagots tso'otek dub ti'in bchonla
li'in, ni lá yoo gan iso'ga'al xa. Le'a ta wa ta mbinno dub mbi bxin xa.
12 Le'a gor uni'í Jesús xagots wa, cha utezh Jesús xa, cha ndab xa ndo'
xagots wa:
—Xagots, le'a lu myaklana.
13 Cha mxo'ob Jesús be ya'a na tso'o xa. Le'a xa wa cha uso'ga'al, cha
msa'a xa xno ndo' Dios. 14 Parea le'a xa nchansu ni'i wa cha ngokloo ke na
myunyakna Jesús xa wa dub wizh ne'e bexa judio, ndab xa ndo' be men:
—Xo'op wizh nsabndo' gun beuna ti'in. Le'a len be wizh wa syo'o gan
gi'id bega yakna bega, na'anpa be wizh ne'e beuna ndee.
15 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego lá ndun lak ndab bega wa. ¿Lak bego lá nxa'ak bega xgon
bega no xburr bega, nda'ugo bega ma nits wizh ne'e beuna zha? 16 Le'a
maxu'u dub ti'in bchonla li'in li mbinno xagots ndee, dub xa ras Abraham.
¿Lid nsabndo' yakna xa wizh ne'e beuna zha?
17 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a itea bexa na ndakloo ndo' Jesús wa cha
mdo ladnabe. Ná le'a be men kwa'ad wa uzhebpa mten ladna no be ta
wen ndun Jesús.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios be men? ¿Xte'ema gudi'izh
na'-yá? 19 Le'a ta wa nak cuent ta ngwasea dub bid ten mostas, ta ngos
dub xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten na. Cha ngo'ol-a gast ngok-a dub ya si'il,
gast be migin mbinde'e xu'un ten na ndo' xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Mt. 13:33)

20 No ndab Jesús:
—¿Xta'an stub ta'a nak lak nibe'e Dios? 21 Le'a ta wa nak lak nyak
levadur. Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a dub top ga'al kil arin. Ngol
tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Dub cuent ten dub puert uya'a
(Mt. 7:13-14,21-23)

22 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, le'a xa nluu be men ncho be gezh
ubi'i no be gezh byux. 23 We'e le'a dub men unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ¿ndidotsa bexa gap gealnaban nunk lá idub zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' be men:
24 —Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Le'a na' gáp ndo' bega
le'a kwa'adpa bexa nlad yate sa wa, ná le'a bexa lá gun gan. 25 Le'a gor na
yá mtsawla xwan ni'i to'o puert wa, le'a bega ya'anbe tso'o juer utsi'id to'o
ni'i wa, gab bega: "Señor, bxa'al ga to'o ni'i yoo besa." Parea le'a xwan
ni'i wa ndi ika'ab gab: "Na' ni lá nchando' bega." 26 We'e le'a bega isaxan
gab: "Le'a besa udawno ga, no nguno besa ga. No mbidi'izh ga ndo' besa
be ndo' xge'e ten besa." 27 Le'a xa wa cha ika'ab gab: "Le'a na' lá nchando'
bega. Nat bxo'on bega wats na', bego xa ndun ta ugap." 28 We'e le'a bego

ini'í le'a Abraham no Isaac no Jacob no itea be profet wa nde wats Dios
sa nibe'e Dios, ná le'a bega ndi dub lad tso'o juer ya'anbe. Cha uzhebpa
go'on bega no gaw bega ndeay bega, tant dub gealkwea' si'il ini'í bega.
29 'Le'a uzhebpa kwa'ad be men ilen itea lad ndo' gizhliyo, kwe bexa
ndo' mes sa nibe'e Dios. 30 Le'a ncho bexa na'anpa nsak nat wa, gal gor
le'a bexa yak bexa nsak. No liga ncho bexa nsak nat wa, gal gor le'a bexa
wa yak bexa na'anpa nsak.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Bi le'a wizh wa ulaya' pla bexa fariseo ndab ndo' Jesús:
—Bka'an sa ndee le'a Herodes ndab gut lu.
32 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya' bega cha gud bega ndo' mbeas wa, le'a na' bi ngontu'ub be mbi
bxin len lado'o be men, no nyunyakna na' be men gizh. Parea yamer
usando' na' ti'in ten na' wa. 33 Le'a nat guni'i xta'an yoo le'a na' nda
Jerusalén sa na nsabndo'ka gaa na'. Le'a dub xa ndadi'izh sakndo' Dios
na'anpa nsabndo' gat dub lad sa nde Jerusalén.
34 'Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh sakndo'
Dios, no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian biaj nlad na'
yunjunt na' bega, lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid ben ten ma len xkwag
ma, ná le'a bega nunk lá ka'ab. 35 Bla'ach bega, le'a nat le'a Dios ula'alad
bega. No gáp na' ndo' bega le'a bega yá na'antapa ini'í na' gast gal wizh
gab bega: "Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e."

14

Jesús myunyakna dub xabgi'i uyo'o gi'

1 Le'a dub wizh ne'e bexa judio le'a dub xa nibe'e ten bexa fariseo mbi'i
Jesús, ncha'daw bexa ta lid xa. Le'a sa wa le'a bexa fariseo nla'ach ná
xte'e gun Jesús. 2 Ná le'a lad ndo' Jesús nsob dub xa uzhebpa ncho gi'.
3 Le'a Jesús cha ndab ndo' be mech ten ley no ndo' bexa fariseo:
—¿Nsabndo' yunyakna beuna dub xa gizh wizh ne'e beuna zha nate
na'an?
4 Ná le'a bexa ni lá ika'abbe. Le'a Jesús cha mgal las xa gizh wa, cha
myunyakna Jesús xa, cha ndab xa ya' xa wa. 5 Cha ndab Jesús ndo' bexa
nde sa wa:
—Tal le'a bega ndap dub burr natal dub ngon, cha ila'yo'o ma len dub
so wizh ne'e beuna, ¿lid cha uxax ya'lo'o bega ma bi le'aka wizh wa zha?
6 Le'a bexa wa ni lá yo'ota gan xte'e ngabbe.

Dub cuent ten bexa ndanbe'e le'a xa uzhebpa nsak

7 Le'a Jesús nso'wi'i ndo' bexa na ulo xa fariseo kombid ndo' na wa,
ná xte'e mti bexa sa mas nsak isob bexa. Cha mtenxe'a Jesús bexa xte'e
nsabndo' gun bexa, ndab xa:
8 —Le'a gor na ko dub men kombid ndo' bega dub sa uchilya'a xa, lá isob
bega sa mas nsak. Le'a gal gor na ilen stub xa mas nsak ndo' bega, 9 cha
gab xwan ni'i wa usa'a bega sa wa isob xa mas nsak wa. We'e le'a bega
uzhebpa ido ladna yatsob bega gast tso'o li. 10 Le'a na' gáp ndi usob bega
mas sitxá, ndontsa gor na ilen xwan ni'i wa, le'a xa ndi gab: "Amig, utsea
isob lu mas gax ndee." We'e le'a be men ini'í le'a bega xa nsak. 11 Le'a tal

ton gunbe'e le'a mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a tal
ton yak tuzh ndo' be men, le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.
12 No ndab Jesús ndo' xa na ulo kombid wa:
—Le'a gor na gun lu dub gast, lá ko lu kombid ndo' be amig ten lu, ni
ndo' be wit lu, ni ndo' be ltsa'a lu, ni ndo' bexa rik ncho gax sa ncho lu.
Ná ncha'a xa gal gor no ko kombid ndo' lu, cha litsa myo'so' ta mbin lu
wa. 13 Le'a gor na gun lu dub gast, utezh bexa prob no bexa moch no bexa
coj no bexa lá na'. 14 Li ndontsa wen yoo ladna lu, le'a bexa wa lá gun gan
kix ta wa. Ná le'a Dios kixka ta wa gal wizh na ibangal bexa na ndun lak
nlad Dios.

Dub cuent ten dub men ndun dub gast

15 We'e le'a dub xa na nsobno Jesús ndo' mes wa gor na mbi'ín xa ta wa,
cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa na no gaw sa nibe'e Dios!
16 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Uyo'o dub xabgi'i ulo dub gast si'il ugaw xche'e xa kwa'adpa be men.
17 Le'a ngol gor na ya'gaw bexa, le'a xa wa cha mtu'ub dub mos ten xa,
ya'yab xa ndo' bexa wa gidbe bexa le'a itea ta'a listla nak. 18 Parea le'a itea
bexa wa cha ndab le'a bexa lá yoo gan ya'. Le'a xa ned wa ndab: "Binge'
ladna go, le'a na' ti'i usi'i dub ble'a yo, ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na'
ti'i gawi'i yo wa." 19 Le'a xa itop wa cha ndab: "Binge' ladna go, le'a na'
ti'i usi'i ga'ay nes ngon, ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na' ti'i gayun preb
ma." 20 Le'a stub xa cha ndab: "Le'a na' ti'i mchilya'a, ta we'e lá yoo gan
isea na'." 21 Le'a mos wa cha myach mya'yab xa ta wa ndo' xa nibe'e xa.
We'e le'a xa wa cha ngokloo, cha ndab xa ndo' mos wa: "Uxax wa' ndo'
xge'e ba' no be nes ten gezh ndee. Cha bi'i bexa prob sa ndee no bexa
moch no bexa coj no bexa lá na'." 22 Le'a mos wa cha ncha' ndab xa ndo'
xwan ni'i wa: "Señor, le'a na' mbín ta ndab go wa, parea le'a ta lid ga
ndee si'ilta nsa'ab." 23 Le'a xa nibe'e wa cha ndabgal ndo' mos: "Wa' be
nes ubi'i no be nes byux, cha bin juers gi'id bexa sa ndee, ndontsa izheaka
ta lid na' ndee. 24 Le'a bexa ned ulo'o na' kombid ndo' na wa ni dub xa lá
gawno na'."

Ta nsabndo' gun bexa na nlad gak xmen Jesús

25 Le'a tso'o wa uzhebpa kwa'ad be men ncha'ano Jesús. Le'a Jesús cha
mgeakso' mwi'i ndo' bexa, ndab xa:
26 —Tal ton nlad isankea tso'o na', le'a xa wa nsabndo' mas yankea na'
ndo' xus xa no xna'a xa no xagots ten xa no be xin xa no wit xa no bsan
xa. No mas yankea xa na' ndo' le'aka le'a xa. Tal le'a xa lid li gun, le'a xa
lá yoo gan gak xmen na'. 27 Le'a tal ton lá go'o cruz ten na cha isankea xa
tso'o na', le'a xa wa lá yoo gan gak xmen na'.
28 '¿Nati ton bega nlad gunde'e dub ni'i si'il, lid ned ngo'o bega cuent
naga ndap bega dub lak med itatso' yando' ni'i wa zha? 29 Tal le'a bega
utexan ni'i wa, cha lá gun bega gan yando'-yá, le'a itea be men na ini'í-yá
uxi'idno bega. 30 No gab bexa: "Le'a xabgi'i ndee msobxan ni'i, parea lá
ngun xa gan yando'-yá." 31 ¿No xá rey na kuyono stubga rey, lid ned ngo'o
xa cuent naga sun dub ti'i mil xmen xa gan kuyono dub ga'al mil xmen
stubga rey wa zha? 32 Tal le'a xa uni'í le'a xa lá gun gan, le'a gor na bi
sitta nseabe bexa, le'a xa utu'ub dub xmen na ya'inabdi'izh ndo' stub rey

wa ná plo ta'a usa'a xa ndontsa lá kuyo bexa. 33 No liga bego na lá ula'a
itea be ta'a ndap na, le'a bega lá yoo gan gak xmen na'.

Sed na yá na'antapa utix
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 ’Le'a sed wa ta wen, parea tal le'a-yá ito'o utix ten na, ¿xte'ema yak
utix-a stub biaj zha? 35 We'e le'a sed wa yá lá isu'uta, no ni kweal lá
isu'u-yá gak-a, ndi yabitsa-yá. Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta
ndáp na' ndee.

15

Dub cuent ten dub borreg ula'
(Mt. 18:10-14)

1 Le'a kwa'ad bexa nsen med nkix be men ndo' gobier no kwa'adta bexa
ugap ulen wats Jesús, go'ón bexa ta ndadi'izh Jesús. 2 Le'a bexa fariseo
no be mech ten ley cha unisi Jesús, ndab bexa:
—Le'a xa ba' nchealtsa'a bexa ugap, no ndawno xa bexa ba'.
3 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
4 —Tal le'a dub bego ndap dub gayo'o borreg, cha ula' dub ma, ¿lá ula'a
bega isadap ga'al ncho ti'in bdap ma wa ge'e wa zha, cha ndi ya'kwa'an
bega ma na li ula' wa, gast plo izhealka bega ma? 5 Le'a gor na mzheal
bega ma, le'a bega iten ladna uxo'ob bega ma tso'o xik bega yo'o bega ma.
6 Le'a gal gor na ilansea' bega, cha uchealte bega be amig ten bega no bexa
ncho gax wa. Cha gab bega: “Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na'
mzheal-la borreg ten na', ma ula' wa.” 7 Le'a na' gáp ndo' bego le'a Dios
no be angel li mas nten ladna gor na nyach dub xa ugap wats Dios, ndo'
isadap ga'al ncho ti'in bdap bexa wen, bexa lá iki'inta yach bexa wats Dios.

Dub cuent ten dub med ula'

8 ’Tal le'a dub xagots ndap dub ti'i med nsak, cha mla' xa dub-a, ¿na'anpa
cha ukegi' xa dub xe'a ged zha, cha ndon ku ulo'ob xa len lid xa, gast plo
izhealka xa-yá? 9 Le'a gor na yá mzheal xa-yá, cha gab xa ndo' be amig
ten xa no ndo' bexa ncho gax wa: “Bten ladna bega lakta nten lad na',
le'a na' mzheal-la med ula' wa.” 10 Le'a na' gáp ndo' bego li nten ladna be
angel ten Dios gor na nyach dub men ugap wats Dios.

Dub cuent ten dub men mlansea' ndo' xus na

11 No ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i ndap top xinbgi'i na. 12 Le'a xa tuzh wa cha ndab
ndo' xus na: “Bsa'a ga be ta na ndal na'.” Le'a xus xa cha mtse'a be ta ten
na ndo' bexa wa. 13 Ngol stapla wizh le'a xa tuzh wa cha mdo'o itea be ta
li uka'a xa wa, cha ncha'a xa stubga nacion sit. Le'a sa wa mbin gast xa
med ten xa wa ndo' be ta'a ni lid nsabndo' gun xa. 14 Le'a tso'o na mte'a
xa med wa, le'a sa wa uyo'o dub win si'il. Le'a xa wa no lá ndapla ta gaw
na. 15 Cha mkwa'an xa ti'in gun xa ndo' dub men ncho sa wa. Le'a xa wa
mtu'ub xa ya'keno xa be kuch. 16 Le'a ta na lita ndanna xa wa, gast nlad
xa gaw xa gix ndaw kuch wa. Ná le'a xwan kuch wa lá usa'a ta gaw xa.
17 Cha mbinbe'e xa: “Plota mos ndap xus na' ta lid na no sian be ta ndaw
xa ndap xa. Ná na' gast ngi sat tant ndanna na'. 18 Nat le'a na' nsea ta lid
xus na', gáp na' ndo' xa: Le'a na' mbin dub ta ugap ndo' Dios no ndo' go.
19 Yá lá nsabndo' gab go le'a na' xin ga. Le'a na' ndi gak masa dub mos
ten ga.” 20 We'e cha uto'o xa, nsea' xa ta lid xus xa.

’Le'a gor na bi sitta nsea' xa, le'a xus xa uni'íla xa, cha uzhe'eb mlats
ladna xus xa xa. We'e uto'o xus xa karrel, cha udi'id xa xin xa. 21 Le'a xin
xa cha ndab: “Le'a na' mbin ta ugap ndo' Dios no ndo' go. Yá lá nsabndo'ta
gab go le'a na' xin ga.”

22 ’Parea le'a xus xa ndi unibe'e ndo' be mos ndab xa: “Utseano bega
dub lad ndon le'a wen gak xa, no dub ganil yoo ya'a xa, no dub nes gelgid
uke'a xa. 23 No wa'yo'o bega dub bser, ma ndon le'a ugeladna. Cha bit
bega ma, le'a beuna ko dub gast si'il. 24 Le'a xi'ín na' ndee cuent dub xa
ngutla, ná le'a xa mbangal. Le'a xa ndee dub xa ula', ná nat mzhealgal na'
xa.” Cha usaxan ulo bexa gast wa.

25 ’Le'a gor wa le'a xin ned xa wa ndi ge'e nkesea. Ngol gor na
nsalansea' xa gax ta ni'i, le'a xa mbi'ínla ruid ten be musk no ruid ten
bexa ndeyalndatsbe. 26 Le'a xa cha utezh dub mos, cha unabdi'izh xa ndo'
xa wa ná xta'an ncho. 27 Le'a mos wa cha ndab: “Le'a wit ga mla'ncha'.
Le'a xus bega mbit bser nda'al wa, geal le'a wit ga ndon wen mtancha'.”

28 ’Cha ngokloo xa wa, lá nlad xa yoo xa len ni'i. Le'a xus xa cha uto'o
unab ndo' xa yoo xa len ni'i. 29 Le'a xa cha uka'ab ndab ndo' xus xa:
“Una' go plota li'in nxobgek na' ndo' ga, ndun na' ti'in ten ga. Ná nunk
go lá usa'a masa dub chiv ko'o na' dub gast no be amig ten na'. 30 Ná nat
mla'ncha' xin ga ulo'o ga gast, mbit ga bser nda'al wa, ná le'a xa wa ndi
mbin gast be med ten ga lat be xagots ugap.” 31 Le'a xus xa cha uka'ab
ndab: “Le'a lu nunkka lá nla'a na'. Le'a itea be ta ten na' le'a ta wa ta
tenka lu. 32 Le'a beuna nsabndo'ka ko dub gast no iten ladna beuna, le'a
wit lu ndee cuent xa yá ngutla, ná nat mbangal xa. Le'a xa cuent xa ula',
ná nat mzhe'algal min xa.”

16

Dub cuent ten dub mos na'anpa utsin nak ti'in mbin xa

1 No ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Uyo'o dub xabgi'i rik, ndap xa dub mos nchansu be ti'in ten xa. Ngol
dub wizh le'a be men msake xa ndo' xa rik wa, ndab bexa le'a xa ndun
gast med ndo' dub ta ni lid nsabndo'. 2 We'e le'a xa rik wa cha utezh xa
wa, ndab xa: “¿Xte'e nak ta na ndon na' ndun lu? Ulo'o cuent ten be ti'in
ndun lu wa, le'a lu lá gakta xa yansu be ti'in ten na'.” 3 Le'a mos wa cha
mbinbe'e: “¿Xte'e gun na' nat? Le'a xa ten ti'in ndee yá lá usa'ata ti'in
ndee gun na'. Le'a na' lá isu'u gun ti'in ge'e. No ido lad na' ina'ab na' med
ndo' be men. 4 Nat le'a na' uníla xte'e gun na' ndontsa gor na ulat xa ti'in
ndun na' ndee, le'a be men utsin gak ndo' na' ta lid bexa.”

5 ’Le'a mos wa cha utezh kadga dub xa na nsa'ab ndo' xa rik wa. Cha
ndab xa ndo' xa ned wa: “¿Plo ta'a nsa'ab go ndo' xa nibe'e na'?” 6 Le'a
xa wa cha ndab: “Dub dap mil litr aceit nsa'ab na'.” Le'a mos wa cha
ndab: “Le'a git ndee gab plo ta'a nsa'ab go. Uxax bke'a ga top mil litr.”
7 Cha ndab mos wa ndo' stubga xa: “Go zha, ¿plo ta'a nsa'ab ga?” Le'a xa
wa cha ndab: “Dub gayo'o ngoch trig nsa'ab na'.” Le'a mos wa cha ndab:
“Le'a git ndee gab ná plo ta'a nsa'ab ga. Bke'a ga dub dap ga'al ngoch-a.”
8 Le'a xwan ti'in wa cha mgondo' le'a mos wa list mbin. Le'a be men lá
nchando' Dios mas listbe cuent ten be ta ncho ndo' gizhliyo, ndo' be men
nchando' Dios.

9 ’Le'a na' gáp ndo' bega, binti'in bega med gizhliyo ndee ndontsa li gun
bega gan amig. Le'a gal zha na itea med ten bega ndo' gizhliyo ndee, gap
bega dub sa yoo bega, sa nunk lá idub.
10 ’Le'a xa na utsin nyansu dub tuzh ta'a, le'a xa wa liga utsin syansu be
ta sian. Le'a xa na ni dub tuzh ta'a na'anpa utsin nyansu, le'a xa wa liga
na'anpa utsin yansu be ta sian. 11 No liga le'a bego na na'anpa utsin nyansu
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a Dios na'anpa usa'a ta'a ta ugeaka nsak
yansu bega-yá. 12 Tal le'a bega na'anpa utsin nyansu be ta na'anpa ta ten
bega, le'a Dios na'anpa usa'a be ta na ndi'izh ika'a bega wa.
13 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in ndo' top xa nibe'e ten na. Le'a gal gor le'a
xa dubtsa xa ikea ladna, le'a ndo' stub xa wa ixee ladna xa. No uxobgek
xa ndo' dubtsa xa, le'a ndo' stub xa wa lá uxobgek xa. No liga tal le'a bega
nkwa'an sian med, le'a bega lá isu'u gun ti'in ndo' Dios.
14 Le'a bexa fariseo mbi'ín ta li ndab Jesús wa, cha mxi'idno bexa Jesús,
le'a bexa li nkwa'an sian med. 15 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a bega wen ndun ndo' ga'al be men, ná le'a Dios nchando' lado'o
bega. Le'a be ta ni be men uzhe'eb nsak, le'a cuent ten Dios le'a ta wa
na'an xti'in.

Ley ten Dios no tiemp inibe'e Dios

16 ’Zha na biseata ilansea' Juan xa na ulalea' be men, le'a be ley mke'a
Moisés no ta na mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios ndab xte'e gun be
men. Ná le'a tso'o wa ulen di'izh wen ten Dios, ta na ndab xte'e inibe'e
Dios be men. Nat le'a kwa'ad be men ndun juers gak bexa dub men le'a
Dios nibe'e. 17 Parea le'a na' gáp le'a gibe'a no gizhliyo snitndo', ná le'a ni
dub tuzh ley ten Dios na'anpa initndo'.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a men xagots ten na (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 ’Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa stubga xagots,
le'a xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i ika'aga xagots
wa, le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios.

Dub cuent ten dub xa rik no dub xa prob usalea' Lázaro

19 ’Uyo'o dub xabgi'i rik, ngok xa sbe'en lad uzhe'eb uyap, ta konch ugats
no ta nagud. Nsea itea wizh ngo xa dub gast uzhebpa wen ta lid xa. 20 No
uyo'o dub xabgi'i prob nsalea' Lázaro uzhebpa gizh idub gid las xa. Le'a
xa nsob tso'o juer to'o lid xa rik wa. 21 Le'a xa prob wa nsa'ab ladna gaw
masa be ta'a nlate to'o mes ten xa rik wa. No gast be mbek nlen ndawle'e
las xa prob wa. 22 Ná ngol dub wizh le'a xa prob wa cha ngut. Le'a be
angel ten Dios cha mbi'i xa, usob xa wats Abraham gibe'a. Tso'o wa le'a
xa rik wa no ngut, cha mga'ach xa.
23 ’Ná le'a gor na uzhebpa kwea' naxncho xa rik wa infierno, le'a xa
mwi'i ga'ap, sit mna' xa Abraham no Lázaro nsob wats xa. 24 We'e le'a
xa rik wa cha uge' ndab: “Xus na' Abraham, blats ladna go na'. Btu'ub ga
Lázaro ugazh xa masa dub ngutsya'a xa, cha gidlo xa-yá to'o na' ndontsa
igalad na', le'a na' uzhebpa kwea' ncho'o ndo' beal' sa ndee.” 25 Le'a
Abraham cha ndab: “Xi'ín na', btse'a ladna lu le'a lu uzhebpa wen uyo'o
ndo' gizhliyo, ná le'a Lázaro ndee uzhebpa kwea' uyo'o. Nat le'a Lázaro
ndi wen ncho sa ndee, le'a lu kwea' ncho sa ba'. 26 No stubga ta'a gáp na':
le'a sa nde besa ndee nsea sa nde bego ba' ncho dub bse'a uxenpa tlaw-a.

Ta we'e le'a besa nde sa ndee lá yoo gan ya' sa ba'. No ni bego nde sa ba'
lá yoo gan gi'id sa ndee."
27 'Le'a xa rik wa cha ndab: "Na'ab na' ndo' go xus na' Abraham, utu'ub
ga Lázaro ta lid xus na', 28 sa na ncho sga'ay be wit na', ya'yab xa lá gun
bexa lak mbin na', ndontsa na'anpa no bexa wa ini'í gealkwea' ndee."
29 Le'a Abraham cha ndab: "Le'a bexa wa ndenoka ta mke'a Moisés no
ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios. ¡Nsabndo' gun bexa lak ndab ta
wa!" 30 Le'a xa rik wa cha uka'ab ndab: "Xus na' Abraham, le'a bexa wa
ndenoka ta wa, parea tal le'a dub xa ngutla cha ibangal xa, we'e gudi'izh
xa-yá ndo' bexa wa, le'a bexa sla'aka be ta ugap nak bexa." 31 Ná le'a
Abraham cha ndab: "Le'a tal le'a bexa lá gun lak ndab ta mke'a Moisés
no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, le'a bexa wa ni likaga lá gungea
ladna ta gudi'izh dub xa ibangal ndo' gealgut."

17

Be men nsabndo' gunge' ladna ndo' be ltsa'a na
(Mt. 18:6-7,21-22; Mr. 9:42)

1 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap, parea uzhebpa
pro'ob dub xa ntsabgix stubga men. 2 Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea
ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa ikea
dub ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len nitsdo'o.
3 '¡Bla'ach bega xte'e nak bega! Tal le'a dub ltsa'a bega ugap gunno bega,
bidi'izhno bega xa ndontsa lá gunta xa ta wa. Tal le'a xa igondo'ka ta li
mbin xa wa, binge' ladna bega ta wa. 4 Ná tal le'a xa dub ga'ad biaj ugap
gunno bega dub wizhtsa, cha dub ga'adga biaj gab xa gunge' ladna bega
ta li mbin xa wa, le'a bega nsabndo'ka gunge' ladna ndo' xa wa.

Be xmen Jesús nlad mas ige' ladna bexa Dios

5 Le'a isatibtop be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Gokno ga besa ndontsa mas ige' ladna besa Dios.
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas,
le'a bega sun gan gab ndo' dub ya sicómoro ba' igi'ib-a sa nsob-a, cha
ya'tsob-a len nitsdo'o. We'e le'a ya ba' sunka lak ndab bega wa.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' xa nibe'e xa

7 'Tal le'a bega ndap dub xa ndun ti'in ndo' bega, dub xa nga'an ngon
no nkeno xa be xman bega, le'a gor na mla'ncha' xa ngwa' xa ge'e, ni dub
bega lá ndab ndo' xa: "Uyo'o, cha usob ndo' mes." 8 Le'a bega ndi gab:
"Binde'e ta gaw xche'e na', cha utseano-yá. Cha list uso' usa'a lu ta iki'in
na'. Gast itayaw na' we'eta gaw lu." 9 No lá nsa'a bega xno ndo' xa ndun
ti'in ten bega wa geal mbintsa xa ta ndab bega. 10 No liga gok bega gor na
yá mbin bega itea be ta unibe'e Dios, gudtsa bega ndo' Dios: "Le'a besa
naktsa dub xa ndun ti'in ndo' ga, mbintsa besa lak unibe'e ga gun besa."

Jesús myunyakna dub ti'i xabgi'i nsén gealgizh lepra

11 Le'a nes ncha'a Jesús gezh Jerusalén, ncha'tid xa sa nzhe'al distrit
Samaria nsea distrit Galilea. 12 Le'a gor na ulaya' xa to'o dub gezh, cha
uto'o dub ti'i xabgi'i nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa. Cha sittsa
ngwa'ibe bexa, 13 uge' ndab bexa:

—¡Jesús! ¡Mech! ¡Blats ladna go besa!
14 Le'a gor uni'í Jesús bexa, cha ndab xa:
—Wa' bego ndo' be ule'ay iwi'i xa bega.
Ndalen nso' bexa nes, cha myakna bexa. 15 Le'a gor na uni'í dub xa
wa le'a xa myaklana, cha myach xa, uge' msa'a xa xno ndo' Dios. 16 Cha
msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa, msa'a xa xno ndo' Jesús.
Le'a xa wa dub xa Samaria. 17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—¿Ná lid dub ti'i bexa ta myakna wa zha? ¿Ma stub sge'a bexa wa nat?
18 ¿Nabtsa dub xa na'anpa xa Israel ndee myach mlen msa'a xno ndo'
Dios?
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—¡Goso', cha bya'! Le'a ta na mge' ladna lu na' wa mbin myakna lu.

Xte'e ilen Xin Dios stub biaj
(Mt. 24:23-28,36-41)

20 Le'a bexa fariseo unabdi'izh ndo' Jesús ná pol gal zha inibe'e Dios
ndo' gizhliyo. Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a zha inibe'e Dios na'anpa dub ta ini'í be men. 21 Lá yoo gan gab
be men: "Una' go, le'a sa ndee sa nibe'e Dios", no lá gab xa: "Le'a sa ba'
sa nibe'e Dios." Le'a na' gáp le'a Dios nibe'ela len lado'o be men.
22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a gal zha le'a bega nlad ini'í na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, masa
dub wizhtsa, parea le'a bega lá ini'í na' zha wa. 23 Le'a ncho be men gab
zha wa: "Le'a xa wa nso' sa ndee", natal gab xa: "Le'a xa wa nso' sa ba'."
Parea lá ya' bega ni lá isankea bega tso'o xa wa. 24 Le'a lak nla' beal' usi'i
nsu-yá xe'a itea lad gibe'a, no liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 25 Parea ned sian gealkwea' nsabndo' iní na', no be men ncho
tiemp nat uxelad na'.
26 'Le'a lak ngok-a tiemp uyo'o Noé, liga gak-a gal zha ilengal na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo. 27 Le'a tiemp na uyo'o Noé wa le'a be men
ndeyaw, no ndo bexa, no ndeuchilya'a bexa gast wizh uyo'o Noé len barco
si'il mbinde'e Noé. We'e ulen gilog mbit itea be men wa. 28 No liga ngok-a
zha uyo'o Lot wa, ndeyaw bexa no ndo bexa no nsi'i bexa ta'a no nado'o
bexa ta'a no ndas bexa ta'a no ndeyunde'e bexa lid bexa. 29 Ná le'a gor na
uto'o Lot len gezh Sodoma wa, le'a Dios cha mtso'ol sa wa, cha ngut itea
be men wa.
30 'No liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 31 Le'a gal
wizh we'e le'a be men ndi'ib gek lid na wa nsabndo' uxo'onbe, ni lá igen
ko'o xa be ta'a len lid xa. Le'a bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá igen ilansea'
ta lid na. 32 Btse'a ladna bega lak ngwasea xagots ten Lot. 33 Le'a tal ton
ukwa'an xte'e wen yoo xa ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa ndi gat. Ná le'a
tal ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a xa wa sbanka.
34 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a te'al we'e le'a top xa ndeyats ndo' dub
lo'on, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. 35 No liga le'a top
xagots junt ndeyajw, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. 36 No
liga le'a top xabgi'i junt ndeyun ti'in ge'e, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub
xa wa ya'an.
37 We'e le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿pa yoo ta wa zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a sa wa nax dub man ngut, no liga le'a zha ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

18

Dub cuent ten dub juez no dub xagots ngut xabgi'i ten na

1 No msaktabe'e Jesús dub ta mluu xa ndo' be xmen xa, ndontsa mas uxik bexa gudi'izhno bexa Dios. 2 Ndab xa:

—Le'a dub gezh uyo'o dub juez ni lá ndap mod ndo' Dios no ni ndo' be men. 3 Le'a gezh wa nchoga dub xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a xagots wa cha ngwa'usake dub xa nyono xa ndo' juez wa, gun juez regl ta wa. 4 Le'a kwenla le'a juez lá ka'ab gun ta nlad xagots wa, parea ngol gor mbinbe'e juez, ndab xa: "Na' ni ndo' Dioska lá ndap mod no ni ndo' be men, 5 parea le'a na' ne'e ladna tant ndi'id xagots ndee ndo' na'. Nat gun na' ta nlad xa, ndontsa yá lá gi'idta xa, le'a na' ngi saklola ndo' xa."

6 Le'a Jesús cha ndab:

—Bla'ach bego xte'e ndab juez wa, ná xa dub xa ugap nak. 7 ¿Nsak bega zha le'a Dios lá gakno bexa mti Dios, bexa na te'al tezhea nab ndo' Dios gakno Dios xa? ¿Nsak bega zha kwenpa ti ika'ab Dios ndo' bexa wa? 8 Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios uxax sakno bega. Ná le'a gor na ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ¿bi szheal na' men nge' ladna Dios ndo' gizhliyo zha wa zha?

Dub cuent ten dub xa fariseo no dub xa nsen med

9 Le'a wats Jesús nde pla bexa ndanbe'e le'a mas ndun be ta wen ndo' lak ndun be ltsa'a bexa. Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa wa, msaktabe'e xa dub ta'a, ndab xa:

10 —Le'a top xabgi'i uto'o ncha'yadi'izhno Dios tale ten ni'i ten Dios. Le'a dub xa wa xa fariseo, le'a stub xa wa xa nsen med nkix be men ndo' gobier. 11 Le'a xa fariseo wa cha uso' ndab ndo' Dios: "Dios, le'a na' nsa xno ndo' go, geal le'a na' lá ndun lak ndun be men xa'aga, bexa na ndun gealwa'an no bexa ugap ndanno be men no bexa na ngal stub xa na'anpa xagots ten xa. No ni lá nak na' lak nak xa nsen med ba'. 12 Le'a na' lá ndaw top wizh kad dub len sman, no nsa na' diezmo ten itea be ti'in ndun na'."

13 'Ná le'a xa nsen med wa sittsa nso'. Ni lá nwi'i xa ga'ap, ndi msagolp xa lado'o xa tant kwea' ncho ladna xa, cha ndab xa: "Dios, blats ladna go na', le'a na' sian ta ugap ndun."

14 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nsen med wa wen mya'an ndo' Dios gor na mlansea' xa ta lid xa. Ná le'a xa fariseo wa na'anpa wen mya'an ndo' Dios. Le'a tal ton gab le'a nsak, le'a cuent ten Dios le'a xa wa na'anpa nsak. Ná le'a tal ton yak tuzh, le'a cuent ten Dios le'a xa wa nsakka.

Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 No ulenno be men be me'ed ten na wats Jesús, ndontsa uxo'ob Jesús ya'a na gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be me'ed wa. Le'a gor uni'í be xmen Jesús li nseabeno be men me'ed wa, cha uteyo bexa be men wa. 16 Ná le'a Jesús cha utezh be xmen na, cha ndab xa:

—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bego gi'id be me'ed, le'a sa nibe'e Dios yate bexa yak lak nak be me'ed ndee. 17 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 We'e le'a dub xa nibe'e ten bexa judio cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab
xa:
—Mech wen, ¿xta'an gun na' ndontsa no na' gap gealnaban ndo' Dios,
ta nunk lá idub?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen ndo' gizhliyo,
ndon nabtsa Dios wen nak. 20 Le'a lu yá uni'íka ta ndab ley ten Dios: "Lá
ugal lu xa ten stubga men. Lá gut lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu
gealkwi'in. Wankea xus lu nsea xna'a lu."
21 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Iteanak be ta wa ndunka na' idub zha tuzhta na'.
22 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Stub ta'a ndun jwalt gun lu: bdo'o itea be ta'a ten lu, cha btse'a med
wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a ndo' Dios. Cha utsea cha
usankea tso'o na'.
23 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna,
geal le'a xa dub xa rikpa. 24 Le'a gor na uni'í Jesús le'a xa uzhebpa uban
myo'o ladna, cha ndab Jesús:
—Uzhebpa ugan yate dub xa rik sa nibe'e Dios. 25 Ndi mas lid bid itid
dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik xa nibe'e Dios.
26 Le'a bexa na mbi'ín ta wa cha unabdi'izh bexa ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Tonxá sun gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent ten Dios
le'a-yá syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap besa, cha ndi usankea besa
tso'o ga.
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton ula'a inibe'e Dios xa, ta we'e nla'a
xa lid xa no xus xa no wit xa no xagots ten xa no xme'ed xa, 30 le'a xa
wa mas sian be ta'a ika'a tiemp nat. No le'a tiemp ti'i ilen le'a xa wa gap
gealnaban nunk lá idub.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Cha utezh Jesús isatibtop be xmen na, ndab xa:
—Bla'ach bego, le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa yoo itea be ta mke'a
bexa polta sakndo' Dios cuent ten na' ndee, Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
32 Le'a na' yak cuent ndo' ya'a bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa wa usalad
gunno na', no xela iní'i bexa ndo' na', no uchukko bexa ndo' na'. 33 No
uzhebpa kin bexa na', we'e gut bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na'
ibangal ndo' gealgut.
34 Ná le'a be xmen Jesús ni lá ini'í bexa xta'an mbidi'izh Jesús, geal le'a
ta wa dub ta lá yoo gan yakbe'ena bexa.

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Le'a gor na yá ncha'laya' gax Jesús gezh Jericó, le'a to'o nes wa nsob
dub xabgi'i lá na', nab xa med ndo' be men. 36 Le'a gor na mbi'ín xa

ncha'tid be men, cha unabdi'izh xa ndo' bexa wa ná xta'an ta wa. 37 Le'a
bexa wa cha ndab:
—Le'a sa ndee nseatid Jesús xa Nazaret.
38 We'e cha uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David! ¡Blats ladna go na'!
39 Le'a bexa na nseabe ned wa cha uteyo xa wa ndab bexa:
—Lá kwezhta lu xa ba'.
Parea le'a xa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go na'!
40 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso', cha unibe'e xa ya'yo'o bexa xa lá na'
wa. Le'a gor na ulansea xa, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:
41 —¿Xta'an nlad lu gunno na' lu?
Le'a xa cha ndab:
—Señor, le'a na' nlad ina'.
42 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat myakna lu lak mge' ladna lu na'.
43 Bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la, cha no xa usankea tso'o Jesús, ndab
xa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert. No itea be men na uni'í ta wa noga li
ndab.

19

Jesús mzhe'al Zaqueo

1 Le'a gor ulaya' Jesús gezh Jericó, le'a xa nseatid len gezh wa. 2 Le'a sa
wa ncho dub xa rik nsalea' Zaqueo. Le'a xa wa xa nibe'e ten bexa nsen
med, ta nkix be men ndo' gobier Roma. 3 Le'a xa nlad ini'í Jesús, parea le'a
xa lá na' Jesús tant kwa'ad men nde sa wa, le'a xa wa dub xa uxu'ubma.
4 Cha uxax mned xa ndo' be men wa, cha ukea xa ndo' dub ya sicómoro
sa itid Jesús ndontsa ini'í xa Jesús. 5 Le'a gor ulaya' Jesús sa wa, cha mwi'i
xa ga'ap ndo' ya wa, cha ndab xa ndo' xa wa:
—Zaqueo, uxax ula' sa ba', le'a te'al ndee le'a na' nsabndo' yo'o ta lid lu.
6 Le'a Zaqueo cha uxax ula', nten ladna xa mbi'i xa Jesús ta lid xa. 7 Le'a
gor uni'í be men ta wa, itea bexa ndenisi Jesús, ndab bexa le'a Jesús uyote
len lid dub xa ugap. 8 Ngol gor le'a Zaqueo cha uso' ndab ndo' Jesús:
—Bwi'i go Señor, le'a na' usa itol be ta'a ndap na' ndo' bexa uban nak.
No tal ncho xa mbin wa'an na' med ten na, le'a na' yun cuent med wa gast
dap biaj.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' Zaqueo:
—Nat le'a Dios mtsu'u ke ten lu no ke ten bexa ltsa'a lu, geal le'a lu nge'
ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios. 10 Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ndalkwan bexa sit nak wats Dios, ndontsa ko na' bexa ndo' be
ke ten bexa.

Dub cuent ten ti'i med nsak

11 Le'a bexa na ndeyo'ón ta ndadi'izh Jesús wa ndanbe'e le'a tiemp
inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer ilen. Ta we'e le'a Jesús cha msaktabe'e
stub ta'a, geal le'a xa nso'la gax sa nde Jerusalén. 12 Ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i nsak. Le'a xa wa list nso' ya' stubga nacion sit. Le'a
sa wa le'a dub xa mas nibe'e usa'a permis gak xa rey le'aka lazh xa, le'a
tso'o wa cha yach xa. 13 Le'a gor na biseata ito'o xa nsak wa, cha utezh
xa dub ti'i xmos xa, cha msa'a xa dub ga'ga med nsakpa gunno bexa ti'in
ndalen li na'an xa. 14 Parea le'a be men lazh xa wa nxee ladna ndo' xa,

cha mtu'ub bexa dub men gab ndo' xa mas nibe'e wa le'a bexa lazh xa
nsak wa lá nlad le'a xa wa gak rey.
15 'Ná le'a xa mas nibe'e wa ulaxo'obka xa wa gak xa wa rey. Le'a gor
na mlansea' xa lazh xa, cha utezh xa be xmos xa, bexa na li msa'a xa dub
ti'i med nsak ndo' na wa, ndontsa ini'í xa na xti'in mbinno bexa ta wa.
16 Le'a mos ned wa ulen cha ndab: "Señor, le'a med li msa'a go wa myak
dub ti'i-yá." 17 Le'a rey wa cha ndab: "Uzhebpa wen lu mos. Le'a ta na
li wen mbin lu ti'in nsea dub tuzh med ndee wa, ta we'e le'a nat le'a lu
inibe'e dub ti'i gezh." 18 No liga ulen xa itop wa, cha ndab xa: "Señor, le'a
dub med li msa'a ga wa myak dub ga'ay-a." 19 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a
lu no inibe'e dub ga'ay gezh."
20 'Cha ulenga xa yon wa ndab: "Señor, ndee med ten go. Le'a na' ndee
ulocha'aw med ndee ndo' dub ble'a lad. 21 Le'a na' nzheb ndo' go, geal le'a
na' uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen ga be ta'a ni lid ta ten ga, no
ntele'e ga be ta'a ni lid go ngas." 22 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a lu dub mos
uzhe'eb ugap. Le'a be di'izh ndab lu wa nluu le'a lu ugap ndun. Tal le'a
lu uni'í le'a na' ndee dub xa uzhebpa nibe'e, no nsen na' be ta'a ni lid ta
ten na', no ntele'e na' be ta'a ni lid na' ngas, 23 ¿xta'an lá nga'ula'a lu med
ba' banco, ndontsa nat nseal na' isen na' be xin med wa?" 24 Cha ndab xa
ndo' bexa nde sa wa: "Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a bega-yá ndo'
xa nsén dub ti'i med ba'." 25 Ná le'a bexa cha ndab: "Señor, le'a xa ba' yá
ndapla dub ti'i-yá." 26 Le'a rey cha ndab: "Le'a na' gáp le'a tal ton utsin
gun, le'a bexa mas sian ta'a ika'a. Ná le'a tal ton na'anpa utsin gun, le'a
bexa slat be ta ndido ndap xa wa. 27 Ná le'a bexa na li ndakloo ndo' na'
wa, bexa na lá nlad gak na' rey ten bexa, utseano bega bexa sa ndee. Cha
ulobto'og bega gen bexa."

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ta wa, cha ncha'ata xa Jerusalén. 29 Le'a
gor na yá nsalaya' gax bexa gezh Betfagé no gezh Betania, no gax Bet Olivo,
cha mtu'ub Jesús top be xmen na, 30 ndab xa ndo' bexa wa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee. Le'a gor na yate bega to'o gezh
ba', le'a sa ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh, dub ma ni dub men gol
sob tso'o ma. Cha uxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee. 31 Le'a tal ton
gab ndo' bega ná xta'an ngi burr ba' nxa'ak bega, cha gud bega le'a Xa
Nibe'e wa gunti'in ma.
32 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa burr wa
lakka ndab Jesús. 33 Le'a gor na ndeuxa'ak bexa ma, le'a be xwan ma cha
ndab:
—¿Xta'an nxa'ak bega burr ba' zha?
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
35 Cha mbi'i bexa ma wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o
ma. Cha usob Jesús tso'o ma. 36 Le'a be men cha mte be lad nbix bexa
ndo' nes sa isea ma wa.
37 Le'a gor na ncha'bela'yo'o bexa Bet Olivo, le'a bexa kwa'ad na
nseabenkea tso'o Jesús wa mten ladnabe, uge' ndab bexa le'a Dios uzhe'eb
dub Dios si'il, geal le'a bexa uni'í be uyon mbin Jesús. 38 Uge' ndab bexa:
—¡Dios uzhebpa nla'ach xa nibe'e ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e!
¡Uzhebpa wen yoo be men ndo' Dios gibe'a! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!

39 Le'a lat be men wa no pla bexa fariseo nseabe, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, uteyo ga be xmen ga ba' na'antapa li gab bexa.
40 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a tal bexa ndee na'anpa iní'ibe, le'a be ge' ba' le'a isaxan iní'i.
41 Le'a gor na ulaya' bexa sa nluxe'a Jerusalén, le'a Jesús cha mwi'i ndo' gezh wa, cha mbi'in xa, 42 ndab xa:
—Gezh Jerusalén, uzhebpa nlad na' yakbe'ena lu ta ncho wizh nat, le'a ta wa le'a sun gan wen yoo lu. Parea le'a nat le'a lu lá yoo gan yakbe'ena-yá. 43 Gal dub wizh ilen be men ukendo' lu, gunde'e bexa dub muro idub gangeak wats lu, no idub gangeak kwe bexa ukendo' bexa lu. 44 Cha ulate bexa lu Jerusalén, no bexa ncho sa ba' gatbe. Ni stub ge' ten lu lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na, ke na lá igondo' lu le'a Dios mbi'id ndo' lu.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Le'a Jesús cha ncha'a tale ten ni'i ten Dios, cha usaxan ngontu'ub xa bexa na nado'oti'ix be ta'a sa wa. 46 Ndab Jesús:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: "Le'a lid na' nak dub sa ndadi'izhno be men na'." ¡Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an!
47 Le'a Jesús itea wizh nluu be men wats ni'i ten Dios, parea le'a be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley, no bexa nsak ten gezh wa nkwa'an ná xte'e gut bexa Jesús. 48 Parea le'a bexa ni lá izheal xte'e gut bexa xa, geal le'a itea be men uzhebpa nla'ach ta nluu Jesús.

20

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 Ngol stub wizh le'a Jesús nluugal be men tale ten ni'i ten Dios, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios. We'e le'a be mech ten ley, no be ule'ay nibe'e, no bexa gox nsak ulen wats Jesús. 2 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta ndee?
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego, ika'ab bega-yá: 4 ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nate dub men?
5 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 6 Ná tal gab beuna le'a Juan dub men mtu'ub, le'a be men ndee ula'ge' beuna gast gat beuna, le'a bexa itea mbingea ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.
7 Ta we'e cha uka'ab bexa ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
8 Le'a Jesús cha noga ndab:
—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Mr. 12:1-12)

9 Cha mbidi'izh Jesús dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa ndo' be men:

—Uyo'o dub xabgi'i ngos sian ya uv ndo' dub ble'a yo si'il. Cha mkwa'an
xa pla be men ula'ach sa wa, cha gal zha ite bexa uv usa'a ya wa. Le'a xa
ten yo wa cha uka'an kwenpa. 10 Le'a zha na yá ngol tiemp ten uv, cha
mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be men nla'ach sa wa, ya'yo'o xa be ta na
ndal xwan yo wa. Ná le'a be men wa ndi udin mos wa. Cha na'an xta'an
usa'a men wa yo'o xa. 11 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a
bexa ndi uzhe'eb udingal xa wa, cha na'an xta'an usa'agal bexa yo'o xa.
12 Le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub mos. Le'a be men wa cha ndi mtsawi'i
xa, no ulantu'ub bexa xa.
13 'We'e le'a xwan yo wa cha mbinbe'e ndab xa: "¿Xte'e gun na' nat?
Le'a na' utu'ub xi'ín na', xa na nkwea' lad na'. Le'a be men wa sapka
mod ndo' xa wa." 14 Ná le'a gor na uni'í bexa xa, cha ndi ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa: "Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha
ya'anno beuna-yá." 15 Cha ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa
xa.
Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gunno xwan yo wa bexa? 16 Le'a xa wa
ilen gut bexa wa, cha usa'a xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a.
Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha ndab bexa:
—¡Dios nunk lá ula'a yoo ta wa!
17 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa, cha ndab xa:
—¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.

18 Le'a itea bexa na ilayat tso'o ge' wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa ila'
ge' wa tso'o na, le'a bexa wa sachke'e.
19 Bi le'a gor wa le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley nlad isen Jesús,
geal le'a bexa myakbe'ena le'a Jesús li ndab cuent ten bexa. Ná le'a bexa
nzhebga ndo' be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma (Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Cha mtu'ub bexa wa pla be men cuentta bexa wen nak ya'yun preb
Jesús, ndontsa gap bexa dub ta usake bexa Jesús ndo' xa na ndon le'a
nibe'e sa wa. 21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá nla'ach go ta
ndab be men, no ni tal xte'e nak be men. Le'a go ndi wen nluu lak nlad
Dios gak be men. 22 Nat gud go, ¿nsabndo' kix beuna med nab César xa
nibe'e Roma, nate na'anpa kix beuna ta wa?
23 Ná le'a Jesús mgenlana ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha? 24 Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá.
¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
25 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bego be ta ten César ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a bego be ta
ten Dios.
26 Le'a bexa wa ni lá ngun gan ngab Jesús dub ta lid le'a nak ndo' ga'al
be men wa. Ndi ngwanseana bexa xte'e uka'ab Jesús, cha yá na'anta xte'e
ngab bexa.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 We'e le'a pla bexa saduceo cha ulen wats Jesús. Le'a itea bexa saduceo
ndangea ladna le'a bexa ngut wa yá lá ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo'
Jesús, 28 ndab bexa:
—Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá
ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut
wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak cuent xin xa ngut
wa. 29 Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots, cha
tso'o wa ngut xa, ni lá ngap xagots wa xin xa. 30 We'e cha mchilya'ano wit
itop xa wa xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha nogal ngut ni lá ngapgal bexa
xin xa. 31 Le'a wit yon bexa wa litsagal ngwasea. Li ngwasea isaga'ad wit
bexa wa, ná ni dub xa lá ngap xin na. 32 Tso'o wa le'a xagots wa cha noga
ngut. 33 Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i
ten xagots wa zha, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men nde ndo' gizhliyo ndee nchilya'ano ltsa'a na. 35 Parea
gal zha na gab Dios ná ton iban ndo' gealgut, le'a bexa wa na'antapa
uchilya'ano be ltsa'a na zha wa. 36 No ni lá gatta bexa, le'a bexa ndi
gak cuent be angel ten Dios. No gak bexa xin Dios ta na ubangal bexa.
37 Parea le'a cuent ten ta na iban bexa ngut wa, le'a Moisés le'a mluu le'a
bexa ngut wa ibankabe, zha na mke'a xa le'a dub yagich nsayol'. Le'a sa
wa ndab-a le'a Dios nak Dios ndankea Abraham, no Isaac, no Jacob. 38 Le'a
Dios na'anpa Dios ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban. Ta we'e
uni'í beuna le'a bexa wa nbanka. Le'a cuent ten Dios le'a itea bexa ngutla
bi nbankabe.
39 Le'a ncho be mech ten ley cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'aka nak ta ndab go.
40 We'e le'a be men wa ni lá ngunta rages inabdi'izh bexa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ná ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—¿Xta'an ndab be men le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak xin David?
42 Ná le'a David wa le'aka mke'a libr ten Salmos, ndab-a:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
43 gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

44 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak
Cristo wa xin David zha?

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Le'a gor na ndeula'ach itea be men wa, le'a Jesús cha ndab ndo' be
xmen na:
46 —Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley, le'a bexa ndal
ladna ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh be men ndo'
bexa be ndo' xge'e. No nti bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i sa
nzhealbe beuna xa judio. No liga ndun bexa sa nda'daw bexa sa nyo'o
dub gast. 47 Nsea nlat bexa itea ta ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No

kwenpa ndadi'izhno bexa Dios ndontsa gab men le'a xa ndankeaka Dios.
Le'a na' gáp le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

21

Dub xagots prob msa'a gon
(Mr. 12:41-44)

1 Le'a Jesús cha mwi'i ná xte'e nsa'a be men rik wa med gon gax wats
ni'i ten Dios. 2 Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i ten na no msa'a top med
byux uxee nsak. 3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med ndo' iteanak
bexa ba'. 4 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa, parea le'a xagots
ndee msa'a iteanak med isi'i xa be ta nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Le'a ncho bexa ndadi'izh ndo' Jesús cuent ten be ge' chul nakcha'aw
ni'i ten Dios, no be ta chul msa'a be men usaxkwa'a sa wa. Le'a Jesús cha
ndab ndo' bexa wa:
6 —Le'a gal dub wizh le'a itea be ta lba'a na' bego ba' ilate, gast ni stub
ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:
—Mech, ¿pol gak ta wa zha? ¿Xte'e ini'í besa zha yamer gak-a zha?
8 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton ukedino bega. Le'a kwa'ad be men ilen gab
le'a xa nak Cristo xa na mtu'ub Dios. No gab bexa le'a tiemp wa yá nso'
gax. Parea lá isankea bega tso'o bexa wa. 9 Le'a gor na go'ón bega ncho
guerr no ncho be men ndakloo ndo' bexa nibe'e bexa, lá yu' ladna bega.
Le'a ta wa ga nedka nsabndo' li gak, ná le'a zha wa biseata gal be wizh
lult.
10 No ndab Jesús:
—No gal zha wa kuyo be nacion no stubga nacion. Le'a be xmen dub xa
nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. 11 No gak be xo'o ubi'i. No ncho
be sa uzhebpa yoo win no gealgizh ugi'i. Le'a gibe'a iluu be ta yanseana
be men no izheb bexa.
12 ’Ná le'a gor na biseata yoo itea be ta ndee, le'a be men isen bega, no
isankea bexa tso'o bega, no go'o bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio, sa usake bexa bega. No go'o bexa bega litgi'ib, no usake bexa bega
ndo' bexa nakti'in ubi'i ke na nak bega xmen na'. 13 We'e sak gudi'izh
bega di'izh ten na' ndo' bexa wa. 14 Ná lá gunbe'e bega xte'e utsakndo'
bega ika'ab bega ndo' bexa wa, 15 le'a na' usa be di'izh ika'ab bega, ta na
ni dub bexa nyono bega lá gun gan ika'ab. Ni lá yoo gan gab bexa le'a
ta ndab bega wa na'anpa utsin nak. 16 Le'a ncho xus bega no wit bega
no ltsa'a bega no amig ten bega le'aka yun cuent bega. No gast gut bexa
ncho bega. 17 Le'a itea be men ixeeno ladna bega ke na nak bega xmen
na'. 18 Ná le'a na' gáp ni dub gichgek bega lá gak perdid. 19 Le'a tal bega
uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega gal uso' gealnaban nsa'a Dios.
20 ’Le'a gor ina' bega le'a kwa'ad be soldad nde gangeak Jerusalén ndee,
we'e ini'íla bega le'a tiemp initndo' Jerusalén yá ngol. 21 Le'a bexa ndencho
Judea nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i. Le'a bexa ndencho

Jerusalén uxo'on gezh ndee. Le'a bexa ndesea ge'e yá lá ilenta xa sa ndee.
22 Le'a zha wa uzhebpa ini'í bexa gealkwea', no gakka itea be ta nkeani'i
di'izh ten Dios. 23 Le'a be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap medo'o
uzhebpa kwea' itid. Le'a be men uzhebpa gealkwea' si'il ini'í zha wa, no
uzhebpa juert yoo bexa ncho sa ndee. 24 Le'a kwa'ad bexa Israel gat ndo'
spad, no sit go'o be men kwa'ad bexa wa stub nacion xa'aga. Le'a bexa
na'anpa xa Israel gunno Jerusalén ndee lakta nlad bexa, gast gal wizh idub
tiemp ula'a Dios li gun bexa ta wa.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
(Mt. 24:29-35,42-44; Mr. 13:24-37)

25 ’Le'a wizh no mbe'e no be mbeal xa'aga ina' ndo' lak na'-yá nat. Le'a
be men ncho ndo' gizhliyo uzhebpa izheb, no ni lá ini'í bexa xte'e gun
bexa tant uzhe'eb nbezh nitsdo'o no be golp ten nits. 26 Le'a be men gast
itid te'al ladna tant izheb bexa ini'í bexa be ta yoo ndo' gizhliyo, no gast
idub gibe'a iwi'in. 27 We'e le'a be men ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ilennogal juers ten Dios lat xkaw nsea dub xe'a si'il. 28 Le'a gor
na isaxan yoo be ta ndee lá izheb bega, ndi bten ladna bega le'a na' yamer
ilen.
29 No ndab Jesús:
—Bwi'i bega lak nak be ya la'aw no itea be ya. 30 Le'a zha na li nxich be
ya wa, le'a bega uni'íka le'a tiemp bigi yá gal. 31 No liga zha na na' bega
ncho be ta ndee wa, we'e ini'í bega le'a tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo
yamer ilen.
32 ’Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ndee itidka zha na biseata gat
be men ncho tiemp ndee wa. 33 Le'a gibe'a nsea gizhliyo initndo', parea
le'a be ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.
34 ’Bla'ach bega le'aka bega na'anpa gaw bega uzhe'eb, no na'anpa gun
bega gealgu, no ni lá yu' ladna bega be ta ndo' gizhliyo ndee. Ndi list ute
bega, le'a wizh we'e uxax ilen tso'o bega. 35 Le'a wizh wa ilenka cuent
dub tramp tso'o be men ncho idub ndo' gizhliyo. 36 Ta we'e list ute bega,
bidi'izhno tse'e bega Dios, ndontsa uxik bega ndo' itea be ta uzhe'eb yoo
ndo' gizhliyo ndee, no gun bega gan kwe bega ndo' na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo.
37 Itea be wizh le'a Jesús nluu be men tale ten ni'i ten Dios. Le'a gor te'al
le'a xa nda' Bet Olivo. 38 Le'a iteanak be men Jerusalén wa itea tempran
nda'yo'ón bexa ta ndadi'izh Jesús tale ten ni'i ten Dios.

22

Judas ndab le'a syun cuent Jesús
(Mt. 26:1-5,14-16; Mr. 14:1-2,10-11; Jn. 11:45-53)

1 Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua, zha ndaw bexa judio pan lá nyo'o
levadur, 2 le'a be ule'ay nibe'e wa no be mech ten ley nkwa'an bexa na
xte'e gut bexa Jesús dub mod lá ini'í be men-a, geal le'a bexa nzheb ndo'
be men.
3 Le'a maxu'u cha uyo'o len lado'o Judas Iscariot, dub xa nak dub
isatibtop be xmen Jesús. 4 Cha ngwa'yadi'izhno xa be ule'ay nibe'e, no
bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, ná xte'e yun xa cuent Jesús
ndo' ya'a bexa wa. 5 Le'a bexa wa cha mten ladnabe, ndab bexa le'a bexa

usa'a med ika'a Judas. 6 Le'a Judas cha uni lak ndab bexa wa, cha usaxan
nkwa'an xa xte'e yun xa cuent Jesús, dub mod na lá ini'í be men ta wa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa
(Mt. 26:17-19; Mr. 14:12-16)

7 Le'a ngol wizh ndaw bexa judio pan lá nyo'o levadur, wizh ndut bexa
dub borreg ndaw bexa cuent ten ujest Pascua, 8 le'a Jesús cha mtu'ub Pedr
no Juan, ndab xa:
—Wa'yunde'e bega ta gaw beuna ujest Pascua.
9 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Pa nlad go gunde'e besa ta wa zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a to'o gezh wa izhe'al bega dub xabgi'i
no'o dub te ncho nits. Cha isankea bega tso'o xa gast len ni'i sa ilansea'
xa wa. 11 Cha gud bega ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech nabdi'izh ná ma
len cuart gawno mech be xmen xa ta ten ujest Pascua." 12 Le'a xa wa cha
uluu dub cuart si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be
ta gunti'in bega. Cha binde'e bega be ta gaw xche'e beuna sa wa.
13 We'e le'a Pedr no Juan cha ncha'be, cha mzhealka bexa men wa, no
be ta ndab Jesús wa. Cha mbinde'e bexa ta gaw bexa ujest Pascua.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Mr. 14:22-26; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

14 Le'a ngol gor gaw xche'e bexa, cha usob Jesús ndo' mes no be xmen
xa. 15 Cha ndab Jesús:
—Uzhebpa nten lad na' gawnogal na' bega cuent ten ujest Pascua nattsa
biseata gat na'. 16 Li ndáp na' ta wa geal le'a na' yá na'antapa gaw cuent
ten ujest ndee, gast gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo.
17 Cha usen Jesús dub vas ncho vin ten uv, cha msa'a xa xno ndo' Dios,
cha ndab xa:
—Itea bego gu ta ndee. 18 Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' yá lá go'ota vin
ten uv gast gal zha ilen tiemp inibe'e Dios.
19 Cha liga usen xa pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá,
msa'a xa-yá ndo' bexa wa, ndab xa:
—Le'a pan ndee be'al las na', ta usa na' por bego. Nat isaxan bega gun
bega ta ndee, ndontsa lá yalad bega le'a na' ngut sakndo' bega.
20 Le'a gor na mtayaw xche'e bexa, cha usengal Jesús dub vas ncho vin,
ndab xa:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat
le'a Dios mbinno be men dub trat kub, ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Jn. 13:21-30)

21 'Ná le'a nat le'a xa na yun cuent na' no nsob ndo' mes ndee. 22 Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nsabndo'-yá, parea pro'ob
xabgi'i na yun cuent na' ndo' ya'a bexa wa.
23 Cha usaxan be xmen Jesús unabdi'izh ndo' be ltsa'a na, ndab bexa:
—¿Tonma beuna nde ndee yun cuent xa?

¿Ton ndon le'a nsak?

24 Le'a be xmen Jesús cha usaxan ndeyoto'o lat be ltsa'a na ná ton mas
nsak. 25 Ná le'a Jesús cha ndab:

—Le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta na'anpa
nibe'e bexa. Le'a bexa wa le'atsa ndab le'a bexa uzhebpa be ta wen ndun.
26 Parea le'a bego ndee na'anpa nsabndo' li gak. Le'a bexa mas nsak wa
nsabndo' ndi gak cuent dub xa ndon le'a tuzh. Le'a dub xa nibe'e wa
nsabndo' gun ti'in ndo' iteata bega. 27 ¿Ton mas nsak? ¿Xa nsob ndo' mes,
nate xa ndun ti'in ndo' xa wa? Le'a xa nsob ndo' mes wa, le'a xa mas nsak.
Parea le'a na' ndee nkeseano bega cuent dub xa ndun ti'in ndo' bega.
28 'Le'a bego le'akama nak bexa mxik ndo' itea be ta ugan uti'id na'. 29 Ta
we'e le'a na' usa juers ndo' bega ndontsa inibe'e bega, lak nsa'a Xus na'
ta nibe'e na', 30 ndontsa gaw bega no goo bega ndo' mes ten na' sa inibe'e
na'. No kadga dub bega isob sa inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa
Israel.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 No ndab Jesús ndo' Simón Pedr:
—Simón, Simón, le'a maxu'u unab bega ndo' Dios gunno maxu'u bega
lak ngo'o bexa xab trig. 32 Parea le'a na' na'ab ndo' Dios gakno lu, lá ula'a
lu ta nge' ladna lu na'. Le'a gor na yach lu stub biaj ige' ladna lu na', gokno
be ltsa'a lu dubtsa kwe bexa ige'ka ladna bexa na'.
33 Le'a Simón cha ndab:
—Señor, le'a na' saano go gast litgi'ib, no tal go gat le'a na' no gat.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Pedr, le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al nat gor biseata kwezh boy, le'a lu
mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús ndab xte'e nsabndo' gun be xmen na

35 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a zha na mtu'ub na' bego li lá ngo'o bega bols, no ni med, no ni
stub nes ndab bega, ¿ncho xta'an mbin jwalt zha wa zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Na'an xta'an ngun jwalt zha wa.
36 Cha ndab Jesús:
—Le'a nat le'a bego na ndap bols no med, bi'i bega-yá. Le'a bego na lá
ndap spad, bdo'o bega dub xab bega cha usi'i bega dub spad. 37 Le'a lak
nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten na', le'a ta wa gakka cumplir. Le'a ta wa
ndab: "Le'a be men mbinno xa cuentta dub xa ugap." Le'a itea be ta ndab
di'izh ten Dios cuent ten na' wa, le'a ta wa gakka cumplir.
38 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Señor, le'a sa ndee nde top spad.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá lá gudi'izhta beuna ta wa.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Cha uto'o Jesús ncha'a Bet Olivo lakka ndun xa. Le'a be xmen xa cha
no usankea tso'o xa. 40 Le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha ndab Jesús ndo'
bexa:
—Unab bega ndo' Dios gakno bega, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u
bega.
41 Cha nab Jesús usea stub tuzh sa, dub lak sit ntsa'ab men dub ge'. Le'a
sa wa le'a Jesús cha usaxib mbidi'izhno xa Dios, 42 ndab xa:

—Xus na', tal le'a go nlad, lá ula'a go iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb
ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
43 We'e cha mlundo' dub angel uto'o gibe'a msa'a juers ndo' Jesús. 44 Le'a
ta na uzhebpa kwea' ncho ladna Jesús, le'a xa mas uzhe'eb mbidi'izhno
Dios. Le'a nits msanits ndo' xa nsala' gast ndo' yo cuent byach ten.
45 Le'a gor na mtayadi'izhno xa Dios, cha nsea' xa sa ndebe be xmen xa.
Ná le'a bexa ndeyatsbe tant uban ncho ladna bexa. 46 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndi ndeyats bega zha? Goste bega, unab bega ndo' Dios,
ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yab Jesús ta wa le'a kwa'ad be men ulen. Le'a Judas xa no
nak isatibtop xmen Jesús le'a nsea ned ndo' be men wa. Cha ubii xa, cha
mchealto'o xa ndo' Jesús. 48 Le'a Jesús cha ndab:
—Judas, ¿lba'a myun lu cuent na' Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
49 Le'a bexa ndeno Jesús uni'í ta wa, cha ndab bexa:
—Señor, ¿kuyono besa bexa no be spad ndee zha?
50 Le'a dub bexa wa cha ulobto'og ncha' lad ga'al dub xa ndun ti'in ndo'
ule'ay ndon le'a nsak. 51 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Unika-yá. Bla'a bego bexa ba'.
Le'a Jesús cha mgal ncha' xa wa, cha myakna-yá. 52 Cha ndab Jesús ndo'
be ule'ay nibe'e, no ndo' bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, no ndo'
bexa gox nsak, bexa na nseabegi'i Jesús, ndab xa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot, nseabesen bega na' cuent dub
wa'an? 53 Le'a itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i ten Dios lat bega,
ná na'an xta'an ngunno bega na'. Parea le'a nat ngolka gor ten bega, gor
na gun maxu'u ta nlad na.

Pedr ndab lá nchando' Jesús
(Mt. 26:57-58,69-75; Mr. 14:53-54,66-72; Jn. 18:12-18,25-27)

54 Cha usen bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ta lid ule'ay ndon le'a nsak.
Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús. 55 Le'a tlaw le ta lid ule'ay wa
mkwa'a bexa gi', cha ute pla bexa wats gi' wa. Le'a Pedr cha no usob
wats bexa wa. 56 Le'a dub xagots ndun ti'in sa wa uni'í nsob Pedr sa wa,
cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a xa ndee no nkeseano Jesús.
57 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Xagots, na' lá nchando' ton xa ba'.
58 Tso'oma wa le'a stub xabgi'i wa uni'ígal Pedr, cha ndab xa ndo' Pedr:
—Go no nak xmen Jesús.
Le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab:
—Mgi'i, le'a na' na'anpa no.
59 Ngok pa stub gor tso'o wa, le'a stub xa ndabgal ndo' be ltsa'a na cuent
ten Pedr:
—Le'a xa ndee ta ugeaka no ukeseano Jesús, le'a xa ndee xa Galilea.
60 Le'a Pedr cha ndab:
—Mgi'i, le'a na' lá iní xta'an ndab lu.
Bi li gor wa zha le'a dub boy utezhla. 61 Le'a Jesús cha mgeak mwi'i
ndo' Pedr. Le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús: “Le'a te'al nat gor na
biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando'
na'.” 62 Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

Be men ndun usaladno Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Le'a be xabgi'i na li ndeula'ach Jesús wa kwea' uní'i ndo' Jesús, no
udin bexa xa. 64 No mtsaw bexa ndo' Jesús, cha utichya'a bexa ndo' xa,
ndab bexa ndo' xa:
—¡Gud ton utichya'a ndo' lu!
65 No sianta be di'izh ugap ndab bexa ndo' Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Le'a ngot xe'a wa, cha mzhealbe bexa gox nsak ten bexa judio, no be
ule'ay nibe'e, no be mech ten ley. Cha mbi'i bexa Jesús dub sa nzhealbe
sbe'en bexa nibe'etsa ten bexa judio. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
67 —Gud naga lu nak Cristo xa mti Dios.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a na' gáp le'a ta wa na'ka, le'a bego lá gungea ladna-yá. 68 No
tal inabdi'izh na' ndo' bega, le'a bega lá ika'ab ndo' na', no ni lá ula'a bega
na'. 69 Parea le'a nat idub ncha'a ndo' ndee, le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, yatso'obgal wats Dios lad ga'al, Dios xa ndon le'a nibe'e.
70 We'e cha itea bexa ndab:
—¿Nat zha lu nak Xin Dios?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'aka bega ndab-a.
71 We'e le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Yá lá nki'in beuna kwa'adta xa usake xa. Le'a beuna ndo'ón ndab xa
le'a xa le'aka ta wa.

23

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Le'a itea bexa wa cha mbi'i Jesús ndo' Pilat. 2 Cha usaxan nsake bexa
Jesús, ndab bexa:
—Le'a xa ndee nki'il be ltsa'a besa bexa judio, ndab xa le'a besa lá
nsabndo' kix med ndo' César xa nibe'e Roma. No ndab xa le'a xa nak
Cristo, dub xa nibe'e.
3 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Goka ndab-a.
4 Le'a Pilat cha ndab ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' be men kwa'ad wa:
—Le'a na' ni dub ke ten xa ndee lá ngaizheal na'.
5 Ná le'a bexa wa ndi mas uge' ndabbe:
—Le'a ta nluu xa ba' nchealuyo itea be men, ta usaxan nluu xa Galilea
nsea gast Judea ndee.

Pilat mtu'ub Jesús ndo' Herodes

6 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a xa cha unabdi'izh naga xa Galilea
Jesús. 7 Le'a gor na mbi'ín Pilat le'a Jesús xa Galilea sa nibe'e Herodes, cha
mtu'ub Pilat Jesús ndo' Herodes. Le'a Herodes le'agala be wizh wa ncho
Jerusalén. 8 Le'a gor na uni'í Herodes Jesús, le'a Herodes uzhebpa mten
ladna, geal le'a xa polta nlad ini'í Jesús. Le'a xa ndo'ón ndadi'izh be men

cuent ten Jesús, no nlad xa ini'í xa dub uyon ndun Jesús. 9 Cha uzhebpa
sian ta'a unabdi'izh Herodes ndo' Jesús, ná le'a Jesús ni lá ika'ab.
10 Le'a be ule'ay nibe'e nsea be mech ten ley uzhebpa msake Jesús ndo'
Herodes. 11 Le'a Herodes no be soldad ten na cha kwea' uní'i ndo' Jesús,
cha usalad mbinno bexa Jesús, mgak bexa xa dub lad uyappa, ta ndak
sbe'en bexa nibe'etsa. Cha le'aka ndo' Pilat mtu'ub Herodes Jesús. 12 Le'a
wizh wa mzhealdi'izh Pilat no Herodes, le'a mas polta le'a bexa nyobe.

Pilat myun cuent Jesús gat Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38—19:16)

13 Le'a Pilat cha mchealte be ule'ay nibe'e, no bexa nsak, no kwa'adta
be men gezh wa. 14 Cha ndab Pilat ndo' bexa:
—Le'a bego myun cuent mgi'i ndee ndo' na', ndab bega le'a xa nchealuyo
be men. Parea le'a bega ndewi'i le'a na' unabdi'izh ndo' xa, ná le'a xa lá
ngun ni dub ta na lba'a nsake bega xa. 15 No ni Herodes lá ngaizheal ke
ten xa, ta we'e mtu'ub Herodes xa le'aka sa ndee. Le'a bega uni'í le'a xa
ndee ni dub ke gat xa lá ndap xa. 16 Nat le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula
na' xa.
17 Li ndab Pilat geal le'a itea li'in zha ndal ujest wa, le'a Pilat ngo'o dub
men nkea litgi'ib. 18 Ná le'a be men ndi iteanak uge' ndabbe:
—¡Gat Jesús! ¡Bla'a ga Barrabás!
19 Le'a Barrabás wa nkea litgi'ib ke na uteyono xa bexa nibe'e Jerusalén
wa, no mbit xa dub men. 20 Le'a Pilat nlad ula'a Jesús, cha ndabgal xa ta
wa ndo' be men. 21 Ná le'a be men wa uge'gal ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!
22 Le'a Pilat cha ndabgal biaj yon:
—Le'a xa ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Ni dub ke gat xa lá ndap
xa. Le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.
23 Ná le'a be men wa no be ule'ay nibe'e ndi mas uge' ndabbe ikea Jesús
ndo' cruz. Kwenpa li ndab bexa gast plo mbinka bexa gan. 24 We'e le'a
Pilat ndab sunka ta ndab be men wa. 25 Cha mgo'o xa dub xa na li ndab
be men ito'o wa, xa na li nkea litgi'ib ke na mbit xa dub men, no uteyono
xa bexa nibe'e wa. Cha myun Pilat cuent Jesús ndo' bexa uke'a bexa xa
ndo' cruz, lak nlad be men wa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Le'a nes ncha'ano be soldad Jesús, mzhe'al bexa dub xabgi'i ngwa'
ge'e, xa nsalea' Simón xa gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o Simón
cruz ten Jesús, cha mxo'ob bexa-yá tso'o xa, ncha'nkea xa tso'o Jesús.
27 No kwa'ad be men usankea tso'o Jesús, nsea lat bexa wa ncha'a kwa'ad
be xagots uge' ndo'onno Jesús. 28 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' be
xagots wa, cha ndab xa:
—Bego xagots Jerusalén, lá go'onno bega na', ndi bi'inno bega le'aka
le'a bega no be xin bega. 29 Le'a gal be wizh le'a be men gab: “Uzhebpa
wen yoo be xagots lá yo'o gan gap me'ed, no bexa lá yoxinna, no bexa lá
ngunga'al me'ed.” 30 Le'a be wizh we'e gab be men ndo' be ge'e ubi'i ba':
“Ulayat bega tso'o besa”, no gab bexa ndo' be bet: “Ulate bega tso'o besa.”
31 Le'a bexa lnde'e ndanno na', ná na' ni dub ke lá ndap, mata bexa ndap
ke wa mas gealkwea' ini'í.

32 Le'a be soldad wa mbi'i no stop bexa ugap ikea ndo' cruz wats Jesús.
33 Le'a gor na ulaya' bexa sa nsalea' tit gek men, cha mke'a bexa Jesús ndo'
cruz. Cha mke'a bexa dub xa ugap wa ndo' cruz wats Jesús lad ga'al, le'a
stub xa wa wats lad raves. 34 Le'a Jesús cha ndab:
—Dios Xus na', binge' ladna go ndo' be men ndee, le'a bexa ka lá ini'í
xta'an ndunbe.
Cha ulo'o be soldad dub suert ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a be xab
Jesús. 35 Le'a kwa'ad be men ndewi'i sa wa. Le'a bexa nsak ten bexa judio
xela ndení'i ndo' Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:
—Le'a xa ba' ngokno be men, nat ulat xa le'aka xa ndo' gealgut, tal le'a
xa ta ugeaka le'a nak Cristo xa na mti Dios.
36 Le'a be soldad no xela uní'ibe ndo' Jesús. No msa'a bexa vin ula' goo
xa. 37 Ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu le'a nak xa nibe'e ten bexa judio, nat blat le'aka lu.
38 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa dub letr ndab-a: "TA NDEE XA
NIBE'E TEN BEXA JUDIO." Le'a ta wa nkea di'izh griego, no di'izh latín, no
di'izh hebreo.
39 Le'a dub xa ugap no nkea ndo' cruz no xela uní'i ndo' Jesús, ndab xa:
—Tal lu nak Cristo, ula' ndo' cruz ba', cha uxe'e besa ndo' be cruz ndee.
40 Ná le'a stub xa ugap wa cha uteyo xa na li ndab wa, ndab xa:
—Lba'a ntsaksi bexa lu, ¿ná lá nzheb lu ndo' Dios zha? 41 Le'a wa
nsabndo'ka ndeni'í gealkwea' ndee, le'a wa ndekix ta ugap mbin wa. Parea
le'a xa ndee ni dub ta ugap lá ngun.
42 Cha no ndab xa ndo' Jesús:
—Jesús, utse'a ladna go na' gor na isaxan inibe'e ga.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a wizh nat le'a lu no yo'ono na' gibe'a.

Jesús ngut ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Le'a ngol gor gawizh cha mkaw idub ndo' gizhliyo, gast gor nkea uyon
uzhe. 45 Le'a be gor wa le'a wizh yá lá nlu'uta. Cha usaw lad uta'a ncho
bse'a len ni'i ten Dios, ngok top ble'a-yá. 46 We'e le'a Jesús uge' ndab:
—Dios Xus na', ndo' ya'a ga uchan na' gealnaban ten na'.
Cha ngut xa.
47 Le'a gor uni'í xa nibe'e ten be soldad ta uyo'o wa, cha ndab xa:
—Le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il. Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee dub xa
wenka.
48 Le'a itea be men nde sa wa, bexa na li uni'í be ta uyo'o wa, cha nsea'be
bexa uzhe'eb kwea' ncho ladna bexa. 49 Na' le'a bexa na nchando' Jesús
sittsa ndewi'ibe, no liga be xagots na li usankea tso'o Jesús zha uto'o bexa
Galilea.

Jesús mga'ach
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea ten distrit Judea. Le'a
xa wa dub xa nsak ten bexa judio, dub xa wen nak ndo' be men no ndo'
Dios. 51 No nkenkea' xa zha inibe'e Dios ndo' gizhliyo. No na'anpa isak
ladna xa ta mbinno be ltsa'a xa Jesús, bexa nsak ten bexa judio. 52 We'e
cha ngwa' xa ndo' Pilat unab xa Jesús. 53 Cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha
mtixko xa xa ngut wa dub ble'a lad nagud. Cha ulo xa xa wa len dub ba'a
cuent nak ge'lo'o len dub ge'da'a, dub sa ni dub men gol ga'ach. 54 Le'a ta

wa wizh nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in bexa wizh ne'e bexa. Le'a gor
mga'ach Jesús dub gor uzhe yamer yatso' wizh wa.
55 Le'a be xagots na ukeseano Jesús zha na uto'o bexa Galilea usankea
tso'o Kosé, cha uni'í bexa pa nde ba'a sa mga'ach Jesús. 56 Cha nsea' bexa
le'aka gezh Jerusalén, cha msaxkwa'a bexa be ta uxe'e ya'lo bexa las Jesús.
Cha mne'e bexa dub wizh lak nibe'e ley ten bexa.

24

Jesús mban ndo' gealgut
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman gor bi ukalta na', uto'o be xagots wa,
ncha'be bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús. Mbi'i bexa be ta uxe'e li
msaxkwa'a bexa wa, nsea stapla be xagots ncha'ano bexa. 2 Le'a gor ulaya'
bexa sa wa, uni'í bexa le'a ge' li nso'nyaw to'o ba'a wa yá na'anlapa nso'
sa wa. 3 Cha uyo'o bexa len ba'a, cha uni'í bexa le'a Jesús na'anla sa wa.
4 Cha ngwatena' bexa, ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa. Zha le'a bexa mna'la
top be xabgi'i nak lad nagud ndon nla'beal' ndela wats bexa. 5 Cha mzheb
bexa, mwi'i bexa ndi ndo' yo. Le'a be xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega dub xa nban sa ten bexa ngut? 6 Le'a Jesús wa
na'anla len ba'a ndee, le'a xa ubanla. Btse'a ladna bega ta ndab xa ndo'
bega zha na bi ncho xa Galilea, 7 ndab xa: "Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, nsabndo' yak cuent ndo' ya'a be men ugap, no ikea na' ndo' cruz.
Parea gal wizh yon le'a na' ibangal."
8 We'e le'a be xagots wa cha mtse'a ladna be di'izh ndab Jesús wa. 9 Cha
nsea'be bexa le'aka Jerusalén, mbidi'izh bexa ta uni'í bexa ndo' isatibdub
be xmen Jesús no ndo' iteata bexa ukeseano Jesús. 10 Le'a be xagots na li
mbidi'izh ta wa ndo' be xmen Jesús wa, le'a xa wa Marí xa gezh Magdala
no Juana no Marí xna'a Jacob no stapla xagots. 11 Ná le'a be xmen Jesús
lá ngungea ladna ta ndab be xagots wa, le'a bexa ndi ndab le'a bexa wa
xa loc.
12 Parea le'a Pedr cha uto'o karrel ncha'a to'o ba'a. Le'a gor na mwi'i xa
len ba'a wa, ndon nabtsa be lad ubixyo'o Jesús uni'í xa. Cha myach Pedr,
ngwanseana xa ta uyo'o wa.

Jesús mlundo' ndo' top xabgi'i nes ncha'a Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 Bi le'a wizh wa le'a top xabgi'i na no ukeseano Jesús nsea'be nes
ncha'a gezh Emaús. Le'a ta wa pa dub tibdub kilómetro sit wats Jerusalén.
14 Le'a bexa wa nsea'be yadi'izh itea be ta na li uyo'o Jerusalén wa. 15 Ná
ndalen li nsea'be yadi'izh bexa ta wa, le'a Jesús cha ulaya' wats bexa, cha
no xa ncha'ano bexa wa. 16 Parea le'a Dios lá ula'a igondo' bexa Jesús.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nsea'be yadi'izh bega nes ndee? ¿No xta'an lba'a uban ncho
ladna bega zha?
18 Le'a dub xa nsalea' Cleofas cha uka'ab ndab:
—¿Ndon gokama nak dub xa sit uto'o lá ini'í xta'an uyo'o Jerusalén be
wizh ndee zha?
19 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an uyo'o sa wa zha?
Le'a bexa wa cha ndab:

—Ta ngwasea Jesús xa Nazaret, xa mbidi'izh sakndo' Dios, no sian uyon
mbin xa, no uzhebpa wen mluu xa be men. Le'a Dios nsea itea be men
msak ladna lak mbin xa. 20 Ná le'a be ule'ay nibe'e no bexa nsak ten
besa myun cuent Jesús gat xa. Cha mke'a bexa xa ndo' cruz. 21 Le'a besa
mbinbe'e le'a xa le'a ulat beuna xa Israel ndo' ya'a bexa nibe'e, ná nat
myonla wizh ngok ta wa. 22 Le'a pla be xagots ncho lat besa ngwa' sa
mga'ach Jesús wa gor bi ukalta na', 23 ná le'a bexa lá izheal-la Jesús sa
wa. Cha myach bexa ndab bexa le'a bexa uni'í be angel ndab le'a Jesús
ubanla. 24 Le'a pla be ltsa'a besa cha no ngwa'wi'i sa wa, cha uni'í bexa
be ta'a lakkata ndab be xagots wa, ná le'a bexa no na'anpa ini'í Jesús.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega. No uzhebpa cha'aw ndangea ladna
bega be ta polta mbidi'izh be men sakndo' Dios. 26 ¿Lá ini'í bega zha lid
nsabndo'ka itid Cristo itea be ta wa, we'eta ya' xa wats Dios?
27 Cha usaxan Jesús ndadi'izh itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios cuent
ten Jesús. Ned mbidi'izh xa ta mke'a Moisés, we'eta mbidi'izh xa ta mke'a
iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
28 Le'a gor na ulaya' bexa gezh Emaús wa, le'a Jesús cha mbinta ncha'ata
mas sit. 29 Ná le'a bexa wa dubpa ndab ndo' Jesús:
—Sa ndeetsa bya'anno ga besa, le'a nat nseala te'al.
Le'a Jesús cha we'etsa mya'anno bexa wa. 30 Ngol gor nde bexa ndo'
mes gaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios.
Cha ule'a xa-yá, cha msa'a xa-yá ndo' bexa wa. 31 Le'a gor wa le'a bexa
wa cha mgondo' Jesús, ná le'a Jesús cha unitndo' sa wa. 32 Cha ndab dub
xa wa ndo' stub xa:
—Ta we'eka uzhebpa mten ladna wa gor na li mbidi'izh xa xte'e nkeani'i
di'izh ten Dios, gor na nsea'be min nes wa.
33 Bi le'a gor wa cha myach bexa le'aka Jerusalén, sa ndebe isatibdub be
xmen Jesús no stapla bexa ndeno bexa sa wa. 34 Le'a bexa nde sa wa cha
ndab:
—Le'a Jesús ta ugeaka mbanla, le'a xa wa mlundo' ndo' Simón.
35 We'e le'a itop bexa wa cha no mbidi'izh ta ngwasea bexa nes ncha'a
Emaús, no xte'e mgondo' bexa Jesús gor ule'a xa pan.

Jesús mlundo' ndo' kwa'ad bexa ndangea ladna Jesús
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Le'a ndalen ndeyadi'izh bexa ta wa, zha le'a Jesús ulatso'la tlaw bexa.
Cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
37 Le'a bexa cha uzhebpa mzhebbe, mbinbe'e bexa le'a Jesús dub ta
ntalad. 38 Ná le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nzheb bega? ¿No xta'an lba'a lá ndangea ladna bega le'a na'
Jesúska? 39 Bwi'i bega ya'a na' no xo'o na', no bgal bega na'. Le'a na'
le'aka Jesús. Le'a dub ta ntalad lá ndap ni tit no ni las na, lak na' bega na'.
40 Le'a gor na li ndab Jesús, cha mluu xa ya'a xa no xo'o xa. 41 Le'a bexa
uzhebpa mten ladnabe no ndanseana bexa, parea bi lá ndangea ladna
bexa ti le'a Jesús ta wa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndap bega gaw na'?
42 Cha msa'a bexa dub ble'a mbeal mgi'ix no dub ble'a mgu'ud ncho
mzhin. 43 Le'a Jesús cha usen-a, cha udaw xa-yá ndo' ga'al bexa wa. 44 Cha
ndab Jesús:

—Btse'a ladna bega ta na li mbidi'izh na' ndo' bega, zha na li ndesea beuna wa. Ndáp na' le'a itea be ta'a nkeani'i cuent ten na' ndo' be libr mke'a Moisés, no ndo' be libr mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, no ndo' libr Salmos, le'a ta wa nsabndo'ka li gak.
45 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa yakbe'ena bexa-yá, 46 ndab xa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a Cristo nsabndo'ka li gat no iban xa wizh yon ndo' gealgut. 47 No nsabndo' gudi'izh be xmen na' cuent ten na' ndo' itea be men, ndontsa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no utsu'u Dios be ke ten bexa. Ndon ned Jerusalén ndee no gast idub ndo' gizhliyo gudi'izh bega ta wa. 48 Le'a bego nak bexa uni'í be ta li uti'id na' wa. 49 Bla'ach bego le'a na' utu'ubka Espíritu ten Dios, xa ndabka Xus na' usa'a ndo' bega wa. Cha lá ika'an bega Jerusalén ndee, gast ika'aka bega juers ilen gibe'a wa.

Jesús mkea gibe'a
(Mr. 16:19-20)

50 We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa dub lad to'o Jerusalén gax gezh Betania. Cha msa'ab Jesús be ya'a na lad nde bexa, cha unab xa ndo' Dios ula'ach Dios bexa. 51 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a xa cha nsea', mkea xa gibe'a. 52 Le'a bexa wa cha msaxib, ngwankea bexa Jesús. We'e cha uzhebpa mten ladna bexa, myach bexa le'aka Jerusalén. 53 Cha itea wizh nda'be bexa tale ten ni'i ten Dios, ndankea bexa Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Juan

Le'a dub xa nsalea' Juan mke'a sian be ta mluu Jesús, no xte'e yak dub men xin Dios. Na'anpa uzhe'eb nse'at xa be ta mbin Jesús. Mke'a xa libr ndee ndontsa gungea ladna be men le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios, cha gap bexa dub gealnaban kub. Ndab-a le'a Jesús nak xa mtu'ub Dios, nak xa Xin Dios myak men. Sian biaj ndab-a le'a be men nsabndo' gungea ladna Jesús. Le'a sa na nsayando' libr ndee ndadi'izh-a xte'e ngut Jesús no xte'e uban xa, no xta'an lult unibe'e xa ndo' be xmen xa.

Jesucristo nak Di'izh ten Dios myak men

1 Le'a zha ndon le'a ned, le'a xa nak Di'izh nchola.
No nso'la xa nak Di'izh wa wats Dios,
le'a xa wa nak Dios.
2 Le'a zha ndon le'a ned wa, le'a xa wa nso'la wats Dios.
3 Le'a iteanak be ta ncho le'a ta wa ngoknde'e juers ten Di'izh wa.
Ni dub ta'a na'anpa yo'o tal le'a xa wa lá ngunde'e-yá.
4 Le'a xa wa le'a nsa'a gealnaban ten be men,
le'a gealnaban wa le'a nak xe'a ten bexa.
5 Le'a xe'a wa nsu sa ukaw,
le'a sa ukaw wa lá gun gan yu'u xe'a wa.

6 Uyo'o dub xabgi'i le'a Dios mtu'ub, le'a ta wa Juan xa ulalea' be men.
7 Le'a xa wa mbidyadi'izh cuent ten xa nak xe'a wa, ndontsa itea be men gungea ladna xa wa. 8 Le'a Juan na'anpa le'a nak xe'a wa, le'a xa ndi mbidyadi'izhtsa cuent ten xa nak xe'a.

9 Le'a xa na ta ugeaka nak xe'a, xa nsu xe'a ten Dios ndo' be men, le'a xa wa mbi'id ndo' gizhliyo ndee. 10 No ukesea xa ndo' gizhliyo ndee. Le'a juers ten xa ngoknde'e gizhliyo, parea le'a be men ncho ndo' gizhliyo lá igondo' xa. 11 Mbi'id xa ndo' bexa Israel, parea le'a be ltsa'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab xa. 12 Ná le'a itea be men na msakyo'ón ta ndab xa no mbingea ladna bexa xa, ndo' bexa wa msa'a xa juers myak bexa xin Dios.
13 Le'a ta na nak bexa xin Dios wa le'a ta wa na'anpa dub ta ndun be men, le'a ta wa ndi dub ta nsa'a Dios.

14 Le'a xa nak Di'izh wa myak men, cha uyo'o xa lat besa. Sbe'en nkwea' ladna xa be men no sbe'en gealngea ndadi'izh xa. No uni'í besa xte'e juert nak xa ta na le'a xa ga dubkama nak Xin Dios. 15 Le'a Juan wa mluu be men xte'e nak xa nak Di'izh wa, uge' ndab Juan ndo' bexa:

—Le'a cuent ten xa ndee mbidi'izh na', gor na ndáp na' le'a xa na ilen tso'o na' wa mas nsak ndo' na', geal le'a xa wa nedka nchola ndo' na'.

16 Le'a xa uzhebpa utsin nak ndo' beuna, no uzhebpa ndakno xa beuna itea be wizh. 17 Le'a juers ten Moisés le'a Dios msa'a ley ten na. Parea le'a juers ten Jesucristo le'a Dios mluu xte'e nkwea' ladna xa beuna no xte'e nak gealngea ten xa. 18 Ni dub men gol ni'í Dios. Ná le'a xa na ga dubkama nak Xin Dios, xa na nsob wats Tad Dios, le'a xa wa mluu ndo' beuna xte'e nak Dios.

Juan xa ulalea' be men mbidi'izh cuent ten Jesús
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 Le'a dub wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio mtu'ub pla be ule'ay
no pla bexa levita, uto'o bexa gezh Jerusalén ngwa'inabdi'izh bexa ndo'
Juan xa ngolea' be men ná ton nak Juan. 20 Le'a Juan na'anpa ukwi'in, ndi
ga'alka ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' na'anpa le'a nak Cristo.
21 Le'a bexa wa cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Tonxá lu zhaga? ¿Nak lu profet Elí zha?
Le'a Juan cha ndab le'a xa na'anpa le'a ta wa. We'e unabdi'izhgal bexa,
ndab bexa:
—¿Nati lu profet ndi'izh ga ilenka wa?
Le'a Juan cha ndabgal le'a xa na'anpa le'a ta wa.
22 Le'a bexa wa cha ndabgal:
—¿Ton nak lu zha? Le'a besa juerska gab-a ndo' bexa na mtu'ub besa.
Nat gud ton nak lu.
23 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee le'a nak xa na nkeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' ndáp na':
“Bkeaso' bega nes ilen Xa Nibe'e.”
Le'a ta wa ta ndab Isaías tiemp polta.
24 Le'a bexa mtu'ub bexa fariseo wa 25 cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Xta'an ngolea' lu be men, tal lu lid le'a nak Cristo, ni Elí, ni profet
ndi'izh ga ilenka wa?
26 Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nits-tsa ngolea' be men, ná le'a lat bego ncho dub xa le'a bego
bi lá nchando'. 27 Le'a xa wa nedla ncho ndo' na' ndee, parea le'a xa ilen
ndi tso'o na'. Le'a na' ni lá isaya kote ndab xa wa, le'a xa wa mas nsak
ndo' na'.
28 Le'a be ta ndee uyo'o gezh Betábara, stub to'o yowbe'e Jordán, sa na
ulalea' Juan be men.

Jesús nak cuent Borreg Ben ten Dios

29 Ngol stubtsa wizh le'a Juan uni'í le'a Jesús nsalaya' gax wats Juan. Cha
ndab Juan ndo' be men:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' le'a xa nak cuent Borreg Ben ten Dios, xa ntsu'u
be ke ten be men. 30 Le'a cuent ten xa ba' li mbidi'izh na' gor na ndáp
na' le'a tso'o na' ilen dub xa mas nsak ndo' na', geal le'a xa nedla ncho
ndo' na'. 31 Le'a zha we'e le'a na' ndee bi lá nchando' xa, ná le'a na' ngwal
ulalea' be men nsea nits, ndontsa li igondo' bexa Israel wa xa.
32 No ndab Juan:
—Le'a na' uní le'a Espíritu ten Dios uto'o gibe'a cuent dub palom ncha'la'
sa nso' Jesús. 33 Le'a zha wa le'a na' bi lá nchando' xa ba', parea le'a Dios
xa mtu'ub na' kolea' na' be men nsea nits, le'a xa wa ndablaka ndo' na'
le'a gek xa na iní na' ila' Espíritu ten Dios, le'a xa wa kolea' men nsea
Espíritu ten Dios. 34 Le'a na' uní ta wa ta we'e ndáp na' ndo' bego le'a xa
ba' nakka Xin Dios.

Bexa ndon ned ngok xmen Jesús

35 Ngol stubtsa wizh le'a Juan nso'gal sa wa nsea stop xmen xa. 36 Le'a
gor uni'í Juan nsatid Jesús sa wa, cha ndab Juan ndo' bexa:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' xa nak cuent Borreg Ben ten Dios.
37 Le'a gor na mbi'ín itop be xmen Juan ta wa, cha usankea bexa tso'o
Jesús. 38 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i xte'e nchankea bexa tso'o na, cha
ndab xa:

—¿Xta'an nkwa'an bega zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Rabí, ¿pa ncho go zha? —le'a rabí wa dub di'izh gab mech.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'a beuna, ini'í bega pa-yá.
Le'a bexa wa cha ncha'be, uni'í bexa pa ncho Jesús. Le'a ta wa pa gor nkea udap gor uzhe. Cha uyo'ono bexa Jesús sa wa idub uzhe wa.
40 Le'a itop bexa na li mbi'ín ta ndab Juan wa cha usankea tso'o Jesús, le'a dub xa wa nsalea' Ndres, wit Simón Pedr. 41 We'e le'a Ndres wa ned ngwa'kwa'an wit na Simón, cha ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa nak Mesías —le'a Mesías wa dub di'izh hebreo, gab-a Cristo, xa mti Dios.
42 Le'a Ndres cha mbi'i Simón wats Jesús. Le'a Jesús cha mwi'i ndo' Simón, cha ndab Jesús:
—Le'a lu Simón, xin Jonás. Le'a nat le'a lu isalea' Cefas —le'a di'izh griego le'a ta wa Pedr, dub di'izh gab ge'da'a.

Jesús mzhe'al Julip no Natanael

43 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús nlad ya' distrit Galilea. Cha mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Julip, cha ndab xa:
—Usankea tso'o na'.
44 Le'a lazh Julip wa gezh Betsaida, lazh Ndres no Pedr. 45 Le'a Julip cha ngwa'kwa'an dub xabgi'i nsalea' Natanael, ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa na mke'a Moisés no be profet cuent ten na. Le'a xa wa Jesús xa gezh Nazaret, xin Kosé.
46 Le'a Natanael wa cha ndab:
—¿Cha syo'o gan ito'o dub xa wen Nazaret zha?
Le'a Julip cha uka'ab ndab:
—Ncha'a wa igondo' lu xa.
47 Le'a gor na uni'í Jesús ncha'laya' gax Natanael wats Jesús, cha ndab Jesús cuent ten Natanael:
—Le'a xa ba' ta ugeakapa nak dub xa Israel, dub xa na'anpa nkwi'inno be men.
48 Le'a Natanael cha ndab:
—¿Xte'e nchando' ga na'?
Le'a Jesús cha ndab:
—Na' uníla lu gor na nsob lu xan ya la'aw, gor biseata kwezh Julip lu.
49 We'e le'a Natanael cha ndab:
—Mech, nat uní na' le'a go nak Xin Dios, no nak ga Xa Nibe'e ten Israel.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta na ndáp na' le'a na' uní lu xan ya la'aw wa, ¿ta we'e ndangea ladna lu le'a na' nak Xin Dios zha? Le'a lu ini'í be ta mas si'il ndo' ta uni'í lu nat wa.
51 No ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bego ini'í le'a gibe'a ya'al, le'a be angel ten Dios ikea no ila' wats na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

2

Jesús myunno nits vin

1 Ngol schon wizh le'a gezh Caná ten distrit Galilea uchilya'a dub men.
Le'a Marí xna'a Jesús no nso' sa wa. 2 No uyo'o kombid ndo' Jesús nsea
be xmen xa. 3 Ngol gor le'a vin ubid, le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a bexa yá lá ndapta vin.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Naa, ¿xta'an ngi li ndab go zha? Le'a na' biseata gal wizh ulu na' ton
nak na'.
5 Parea le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in sa wa:
—Bin bega lak gab xa ndee.
6 Le'a sa wa ndebe dub xo'op gets ubi'i nakcha'aw sbe'en ge' ta nyo'o
nits len na. Le'a nits nyo'o len ta wa ta na'a bexa, ndontsa umbi'i gak bexa
ndo' Dios lak nibe'e costumbr ten bexa judio. Le'a len kadga dub gets wa
nyo'o pa dub gayo'o litr nits. 7 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in
wa:
—Bchea bega be gets ndee yoo nits-a.
Le'a bexa cha mchea be ta wa. 8 We'e le'a Jesús cha ndabgal ndo' bexa:
—Nat ulo'o bega dub tuzh-a, cha bi'i bega-yá ndo' xa nchansu gast ba'.
Cha mbi'i bexa-yá. 9 Le'a bexa wa uni'í pa uto'o-yá, parea le'a xa
nchansu gast wa gor na mbin xa preb nits myak vin wa, le'a xa lá ini'í
pa uto'o-yá. Cha utezh xa xabgi'i mchilya'a wa, 10 cha ndab xa:
—Le'a itea ndo' be gast le'a be men ned vin wen nsa'a. We'e le'a gor na
yá ngula be men kwa'al-a, we'e cha nsa'a xa vin mas ndidotsa wen. Parea
le'a go gast gor nat nsa'a vin ndon le'a wen.
11 Le'a ta na li mbin Jesús gezh Caná ten Galilea wa, le'a ta wa uyon ned
mbin Jesús. Le'a ta wa mluu ta juert nak Jesús, ta we'e le'a be xmen xa
mge' ladna xa.
12 Tso'o wa cha mlayo'o Jesús gezh Capernaum, no xna'a Jesús no be wit
xa no be xmen xa. Cha uyo'o bexa gezh wa pla wizh.

Jesús ulantu'ub bexa ndi'ibudo'o ta'a tale ten ni'i ten Dios
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Le'a ngol zha yá nsayal gax ujest Pascua, ta ndun bexa judio, le'a Jesús
no uto'o ncha'a gezh Jerusalén. 14 Le'a ngol sa wa cha uni'í Jesús le'a tale
ten ni'i ten Dios ndeudo'o bexa ngon, no borreg, no palom. No ndebe be
men ntil med. 15 Cha usen Jesús dub do'o, mbinti'in xa-yá ulantu'ub xa be
borreg no be ngon no bexa na li ndi'ibudo'o bema wats ni'i ten Dios wa.
Cha mtixte xa be mes ten bexa ntil med, mte'achso xa be med ten bexa
wa. 16 Cha ndab xa ndo' bexa ndi'ibudo'o palom wa:
—¡Ulate bega be ta ba' sa ndee! ¡Lá gunno bega lid Xus na' cuent dub
ndo' xge'e!
17 Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús cha mtse'a ladna lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab-a: “Uzhebpa ulach na' lid go Dios.”
18 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndabbe ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi lba'a ndun lu? ¿Xta'an dub ta'a gun lu uluu le'a Dios nlad
mbin lu ta ba'?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Blate bega ni'i ten Dios ndee, le'a na' wizh yontsa ixiste-yá stub biaj.
20 Le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a ni'i ten Dios ndee ngoknde'e dub top ga'al ncho xo'op li'in. ¿Ná
ndab lu zha chontsa wizh ixistegal lu-yá?
21 Ná le'a Jesús ndab ta wa cuent ten le'aka xa. 22 Ta we'e le'a zha na
mas tso'o wa mban Jesús ndo' gealgut, le'a be xmen xa cha mtse'a ladna

ta li ndab xa wa. Cha mas mbingea ladna bexa lak nkeani'i di'izh ten Dios
cuent ten Jesús, no ta li ndab Jesús cuent ten le'aka xa.

Jesús nchando' lado'o be men

23 Le'a zha li ncho Jesús Jerusalén ujest Pascua wa, le'a kwa'ad men
mbingea ladna Jesús ta na uni'í bexa be uyon mbin Jesús. 24 Ná le'a Jesús
lá ngungea ladna ta wa, le'a Jesús nchando' xte'e ndanbe'e bexa. 25 No lá
nki'in ton gab ndo' Jesús xte'e nak be men, le'a Jesús nchando'la lado'o be
men.

3

Jesús ndadi'izhno Nicodemo

1 Uyo'o dub xa fariseo nsalea' Nicodemo, xa no nak dub xa nsak ten bexa
judio. 2 Le'a dub gor te'al ulaya' xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go Dioska mtu'ub, ndontsa uluu ga be men.
Le'a na'an ton gun gan gun be uyon ndun ga, tal le'a Dios na'anpa iso'
wats xa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal stub biaj, le'a xa lá yoo gan ini'í
sa nibe'e Dios.
4 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e yoo gan gal dub xa goxla stub biaj zha? Lá yoo gan yo'o xa len
xna'a xa, cha galgal xa stub biaj.
5 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal nsea nits no Espíritu ten Dios, lá
yoo gan yate xa sa nibe'e Dios. 6 Le'a bexa na ndal lak ndal be men, le'a
xa wa mentsa nak. Ná le'a bexa na ndal stub biaj lak nsa'a Espíritu ten
Dios le'a xa wa xa ten Espíritu wa. 7 Lá yanseana lu ta ndáp na' le'a be
men nsabndo'ka gal stub biaj. 8 Le'a mbi nda' guni'i pa nlad na no ndo'ón
lu nbezh-a, parea le'a lu ni lá ini'í pa nsea-yá no pa ncha'a-yá. No liga nak
gealnaban nsa'a Espíritu ten Dios ndo' be men.
9 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e nak ta ndee zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Lu nak mech ten bexa Israel, ¿ná lá yakbe'ena lu ta ndee zha? 11 Le'a
na' gáp le'a besa ndadi'izh ta nchando' besa no ta uni'í besa. Parea
le'a bega lá ndangea ladna-yá. 12 Ná tal le'a bega lá ndangea ladna gor
ndadi'izh na' cuent ten be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, ¿xte'ema gungea
ladna bega-yá gor gudi'izh na' cuent ten be ta ncho gibe'a ba' zha?
13 ’Na'an ton gol ga' gibe'a, nabtsa na' ulen gibe'a le'a na' nak Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo. 14 No lak uxits Moisés dub uzhib gi'ib ge'e sa bid wa,
no liga ixits be men na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, 15 ndontsa tal ton
gungea ladna na' lá gak perdid, ndi gap bexa gealnaban nunk lá idub.

Dios nkwea' ladna be men

16 ’Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna be men, ta we'e msa'a xa dubkama
Xin xa, ndontsa tal ton gungea ladna xa lá gak perdid ndo' Dios, ndi gap xa
gealnaban nunk lá idub. 17 Le'a Dios mtu'ub Xin na ndo' gizhliyo na'anpa
nsea utsaksi xa be men, le'a xa ndi nsealo'o be men ndo' be ke ten bexa.
18 ’Le'a bexa na ndangea ladna Xin Dios, le'a Dios na'anpa gab le'a bexa
wa ndap ke. Parea le'a bexa na lá ndangea ladna xa wa, le'a Dios ndabla

le'a bexa wa ndapka ke, geal le'a bexa lá ngungea ladna xa nabkama nak
Xin Dios. 19 Le'a bexa wa ndap ke ndo' Dios geal le'a zha ulen xa nak xe'a
ten Dios ndo' gizhliyo ndee, le'a bexa lá nlad xe'a wa, ndi sa ukaw nlad
bexa le'a bexa sbe'en be ta ugap ndun. 20 Le'a tal ton gun be ta ugap, le'a
xa wa nxeeno ladna xe'a, no lá ibii xa ndo' xe'a, ndontsa lá ulu'u-yá be ta
ugap ndun xa. 21 Parea tal ton gun lak nak gealngea ten Dios, le'a xa wa
nbii ndo' xe'a, ndontsa uluu xe'a wa le'a xa ndunka lak nlad Dios.

Juan mbidi'izhgal cuent ten Jesús

22 Tso'o wa le'a Jesús cha ncha'ano be xmen na distrit Judea, cha uyo'o
bexa dub nde'ep sa wa, no ngolea' Jesús be men. 23 Le'a Juan noga ngolea'
be men sa nsalea' Enón gax sa nde gezh Salim, geal le'a sa wa kwa'al nits
ncho. Le'a be men ncha'be wats Juan, cha ulalea' xa bexa wa. 24 Le'a ta
wa zha biseata ikea Juan litgi'ib.
25 We'e le'a be xmen Juan no stapla bexa judio usaxan ndeyoto'o cuent
ten xte'e nsambi'i bexa ndo' Dios. 26 Le'a be xmen Juan cha ulaya' wats
Juan, cha ndab bexa:
—Mech, le'a xa na li ulen wats go stub to'o yowbe'e Jordán, xa na li
mbidi'izh ga cuent ten na, le'a xa wa no ngolea' be men no itea be men
ncha'be wats xa.
27 Le'a Juan cha ndab:
—Na'an xta'an yoo gan gun dub men tal le'a Dios na'anpa usa'a-yá.
28 Le'a bego uni'í le'a na' ndáp le'a na' na'anpa le'a nak Cristo, le'a na'
ndee ndi nak xa nedtsa mtu'ub Dios ndo' xa wa. 29 Le'a sa nchilya'a dub
men le'a xagots nak xa tenka xabgi'i nchilya'a wa. Le'a amig ten xabgi'i
nchilya'a wa nso' wats xa no uzhebpa nten ladna xa gor na ndo'ón xa ti
xabgi'i wa. No liga le'a na' uzhebpa nten ladna nat ta na ndon na' ta ndun
Jesús. 30 Nsabndo'ka le'a xa wa nsayak mas dub xa nsak, ná le'a na' ndee
ndi nsayak dub xa uxee nsak.

Xin Dios ulen gibe'a

31 'Le'a Jesús xa ulen gibe'a, no mas nsak xa ndo' itea be men. Le'a
bexa ncho ndo' gizhliyo ndee mentsa nak, no ndadi'izh bexa ta ncho ndo'
gizhliyo. Ta we'e le'a xa na ulen gibe'a wa mas nsak ndo' itea be men.
32 Le'a ta uni'í xa no ta mbi'ín xa, ta we'e ndadi'izh xa, parea le'a be men
lá ndangea ladna ta wa. 33 Ná le'a tal ton ndangea ladna ta ndadi'izh Jesús,
le'a ta wa nluu le'a xa ngondo' le'a Dios sbe'en gealngea ndadi'izh. 34 Le'a
Dios le'a mtu'ub Jesús ndadi'izh xa di'izh ten Dios, no uzhebpa nsa'a Dios
Espíritu ten na ndo' xa. 35 Le'a Tad Dios nkwea' ladna Xin na, no msa'a
Dios itea be ta'a inibe'e xa. 36 Le'a tal ton gungea ladna Xin Dios, le'a xa
wa gap gealnaban nunk lá idub. Parea le'a tal ton lá nlad gungea ladna
Xin Dios, le'a xa wa na'anpa gap gealnaban wa, le'a Dios ndi utsaksi xa.

4

Jesús mbidi'izhno dub xagots Samaria

1 Le'a Jesús uni'í le'a bexa fariseo mbi'ínbe le'a Jesús mas kwa'ad men
ndap, no mas kwa'ad bexa ngolea' Jesús ndo' Juan. 2 (Parea le'a Jesús
na'anpa le'a igolea' be men, ndi be xmen xa ulalea' be men.) 3 Cha
uto'o Jesús distrit Judea nsea' xa le'akagal Galilea. 4 Le'a nes nsea' xa
wa nsabndo' itid xa distrit Samaria. 5 We'e ulaya' xa to'o dub gezh ten
Samaria nsalea' Sicar, gax sa nax yo msa'a Jacob xa uyo'o polta ndo' xin

xa Kosé. 6 Le'a sa wa nsob so nsalea' so ten Jacob. Le'a Jesús mzhanna
tant dub usea xa, cha uyatsob xa to'o so wa pa gor gawizh. 7 We'e cha ulen
dub xagots xa Samaria nsealo'o nits. Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Bsa'a nits go'o na'.
8 Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús ncha'bela gezh Sicar ncha'isi'i bexa
ta gaw bexa.
9 Le'a xagots Samaria wa cha uka'ab ndab ndo' Jesús:
—¿Xte'e nab ga nits goo ga ndo' na' zha? Le'a go xa judio, ná le'a na'
ndee xagots Samaria.
Li ndab xa geal le'a bexa judio na'anpa wen nak nsea bexa Samaria.
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a lu lá ini'í xta'an nsa'a Dios ndo' be men, ni lá ini'í lu ton nak na'
na'ab na' nits ndo' lu. Tal lu uni'í ta wa, le'a lu cha inab nits ndo' na', le'a
na' cha usa nits nsa'a gealnaban.
11 Le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, le'a go ni lá ndap xta'an ko'o ga nits, ná le'a len so ndee wat.
¿Pa ya'lo'o ga nits nsa'a gealnaban wa zha? 12 Le'a Jacob usan gox polta
ten beuna msa'a so ndee ndo' beuna. Le'a so ndee ngu xa nits no be xin
xa no be xman xa. ¿Nat ndab go le'a go mas nsak ndo' xa wa zha?
13 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—Le'a tal ton ndo nits ndee gal gor le'a xa gakgal ladna stub biaj. 14 Parea
le'a tal ton goo nits usa na' ndee wa, le'a xa wa na'antapa gak ladna. Le'a
nits usa na' wa yak cuent dub sa nsoblen nits, ta nsa'a gealnaban nunk lá
idub.
15 Le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, bsa'a ga nits wa go'o na', ndontsa yá lá gakta lad na', no ni lá
gal lota na' nits sa ndee.
16 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Bya'yo'o che'al lu.
17 Le'a xagots wa uka'ab ndab:
—Le'a na' lá ndap che'al na'.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu lá ndap lu che'al lu. 18 Le'a lu ngop dub ga'ay che'al la,
parea le'a xa nchono lu nat ndee wa na'anpa che'al la. Ta ugeaka ta ndab
lu wa.
19 We'e le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, nsak na' le'a go dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. 20 Le'a be usan
gox ten besa ngwankea Dios ge'e si'il ndee, ná le'a bego bexa judio ndi
ndab gezh Jerusalén nsabndo' yankea be men Dios.
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, bingea ladna ta gáp na' le'a gal dub wizh yankea bega Dios
Xus beuna ni ge'e ndee no ni Jerusalén wa. 22 Nat le'a bego xa Samaria
ndankea Dios, parea le'a bego lá ini'íka xte'e nak xa. Le'a besa xa judio
nchando'ka Dios xa na ndankea besa, le'a lat bexa judio ito'o xa ko'o be
men ndo' be ke ten bexa. 23 No yoo dub wizh, le'a ta wa nat, le'a be men
na ta ugeaka yankea Tad Dios wa yankea bexa xa idub ncho ladna bexa
lak nak gealngea ten Dios. Le'a Dios nkwa'an be men na li yankea bexa
xa. 24 Le'a Dios nak espíritu, ta we'e le'a be men nsabndo' yankea Dios
idub ncho ladna bexa lak nak gealngea ten Dios.
25 Le'a xagots wa cha ndab:

—Le'a na' uní le'a ndo' gizhliyo ilen Mesías, xa noga nsalea' Cristo. Le'a
zha ilen xa wa cha gudi'izh xa itea be ta'a ndo' besa.
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na', xa nso'yadi'izhno lu.
27 Le'a gor wa le'a be xmen Jesús mla'ncha' wats xa, cha ngwanseana
bexa geal le'a xa nso'yadi'izhno dub xagots. Parea ni dub bexa lá
inabdi'izh ndo' xa ná xta'an nabdi'izh xagots wa, no xta'an ndadi'izh Jesús
ndo' xa. 28 We'e le'a xagots wa cha mlauso' te ten na, cha nsea' xa len gezh
wa, ndab xa ndo' be men:
29 —Utseawi'i bega dub xa ndab itea be ta'a mbin na'. ¿Na'anpa le'a xa
wa nak Cristo zha?
30 We'e le'a bexa wa cha uto'o ncha'be sa nsob Jesús. 31 Ndalen wa le'a
be xmen Jesús ndab ndo' xa:
—Mech, udaw ga.
32 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndapka ta ndaw na', dub ta lá nchando' bega.
33 We'e le'a bexa wa cha ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—¿Ncho ton men mbi'id ula'a ta gaw xa ba' zha?
34 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndun lak nlad Dios xa mtu'ub na', no nsando' na' ti'in msa'a
xa gun na'. Le'a be ta wa cuent ta ndaw na'. 35 Ndab bega ndun jwalt
sdap mbe'e gal zha na ibele'e be ta'a ndo' yo. Parea le'a na' gáp: Bwi'i
bego nat, le'a be men nseabe ba' nak cuentta dub ta'a myazh yá ngugal-a
ibele'e-yá. 36 Le'a bexa ntele'e be ta'a wa nyax ten na. Le'a be ta ntele'e
bexa wa le'a ta wa be men gap gealnaban kub, ta nunk lá idub. We'e le'a
bexa ntele'e wa no bexa ndas di'izh ten Dios wa junt iten ladnabe. 37 Le'a
ta ndee nak lak ndab be men, ndab bexa le'a dub xa ndas-a, cha stubga
xa ntele'e-yá. 38 Le'a na' ntu'ub bego utele'e bega be men ndo' Dios, bexa
gol gudi'izh bega ndo' na. Le'a be men xa'aga ned mbin ti'in lat bexa wa,
ná nat le'a bego usando' ti'in usaxan bexa wa.
39 Le'a ta na li mbidi'izh xagots wa le'a Jesús ndab iteanak be ta mbin
xa wa, ta we'e le'a kwa'ad bexa Samaria ncho gezh wa mbingea ladna le'a
Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios. 40 We'e le'a gor ulaya' bexa wats Jesús,
cha unab bexa ndo' Jesús we'etsa yoo xa gezh wa. Le'a Jesús cha uyo'o
sa wa top wizh. 41 No mas kwa'ad bexa wa mbingea ladna Jesús, gor na
mbi'ín bexa ta ndadi'izh Jesús. 42 Ndab bexa ndo' xagots wa:
—Nat ndangea ladna besa Jesús na'anpa nabtsa ta ndab lu wa. Le'a besa
no mbi'ín ta ndadi'izh xa, ta we'e uni'í besa le'a xa ba' ta ugeaka le'a nak
Cristo, xa ngo'o be men ndo' be ke ten bexa.

Jesús myunyakna xin dub xa nsak
(Mt. 8:5-13; Lc. 7:1-10)

43 Le'a zha na ngok stop wizh wa le'a Jesús cha uto'o sa wa nsea' xa
Galilea. 44 Le'a Jesús le'aka ndab le'a guni'i ton dub profet le'a bexa lazh
xa wa lá ndap mod ndo' xa. 45 Le'a Galilea ncho bexa ngwa'bela ujest
Pascua gezh Jerusalén, sa uni'í bexa itea be ta mbin Jesús sa wa. Ta we'e
le'a gor mla'ncha' Jesús distrit Galilea, le'a bexa wa utsin ngok ndo' xa.
46 Cha ncha'agal Jesús gezh Caná ten Galilea, sa myunno xa nits vin.
Le'a gezh Capernaum ncho dub xa nsak ten xa nibe'e sa wa. Le'a xin
xa wa kwea' nsak. 47 Le'a gor na mbi'ín xa nsak wa le'a Jesús uto'o
Judea mla'ncha'gal xa Galilea, cha ulen xa wats Jesús, ndab xa ya' Jesús

yunyakna Jesús xin xa, le'a xin xa yamer gat. 48 Le'a Jesús cha uka'ab
ndab:
—Tal le'a bega lá ini'í be uyon ndun na', le'a bega na'anpa gungea ladna
na'.
49 Ná le'a xa nsak wa cha ndab:
—Señor, uxax ncha' una ndontsa na'anpa gat xi'ín na'.
50 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya' ta lid lu le'a xin lu myaklana.
Le'a xa nsak wa cha mbingea ladna ta ndab Jesús, cha nsea' xa ta lid
xa. 51 Le'a gor mtansea' xa ta lid xa, le'a bexa ndun ti'in ten xa uto'olabe,
ndab ndo' xa le'a xin xa myaklana. 52 Le'a xa cha unabdi'izh ndo' bexa ná
xá gor usaxan nseayo'o wen ladna me'ed wa. Le'a bexa cha ndab:
—Na'ag, gor nkea udub gor uzhe mto'o xlea me'ed.
53 Le'a xus me'ed wa cha mtse'a ladna pa gor we'eka ndab Jesús le'a xin
xa myaklana. Ta we'e cha mbingea ladna xa Jesús no iteata bexa ta lid xa.
54 Le'a ta wa biaj itop uto'o Jesús Judea nsea' xa Galilea, cha mbin xa
dub uyon sa wa.

5

Jesús myunyakna dub xa gizh sa nsalea' Betesda

1 Tso'o wa nchogal stub ujest ten bexa judio, ta we'e le'a Jesús cha
mkeagal Jerusalén. 2 Le'a sa nyote dub nes len gezh wa, le'a sa wa nsalea'
Puert Ten Be Borreg. Le'a gax sa wa nde dub tank nits si'il, sa nsalea'
Betesda di'izh hebreo. No ndebe dub ga'ay ramad sa wa. 3 No ndebe
kwa'ad bexa gizh sa wa: bexa lá na', no bexa coj, no bexa lá yoo gan iso'.
Ndenkea' bexa zha na iwi'in nits wa, 4 geal le'a ncho gor nda'ukwi'in dub
angel ten Dios nits wa. Le'a xa na ndon ned ila'yo'o len nits wa gor na
nwi'in-a, le'a xa wa cha nyakna guni'i xá gealgizh ná nsén xa. 5 Le'a sa
wa nax dub xabgi'i. Le'a xa wa gizh dub galnti'i bchonla li'in. 6 Le'a gor
na uni'í Jesús nax xa sa wa, we'e mgenna Jesús le'a xa uzhebpa kwenla li
gizh, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:
—¿Nlad lu yakna lu zha?
7 Le'a xa gizh wa cha uka'ab ndab:
—Señor, nladka na', parea le'a na' lá ndap ton ula'ko na' len nits ba' gor
nwi'in-a. Le'a gor nlad na' ila'yo'o na', le'a ncho xa nedla nla'yo'o ndo'
na'.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Goste! Udob da ten lu ba', cha usea.
9 Zha le'a xabgi'i wa cha myakna. Cha udob xa da ten xa, cha usaxan
nsea xa. Ná le'a ta wa wizh ne'e bexa judio. 10 Ta we'e le'a bexa nibe'e
ten bexa judio cha ndab ndo' xa na li myakna wa:
—Le'a nat wizh ne'e beuna, ta we'e le'a lu lá nsabndo' yo'o da ten lu ba'.
11 Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na myunyakna na' le'aka ndab ndo' na' ko'ob na' da ten na',
cha isea na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ton xa ndab ndo' lu kob lu da ten lu ba', cha isea lu zha?
13 Ná le'a xa na li myakna wa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a Jesús cha
mka'an lat be men nde sa wa. 14 Tso'o wa le'a Jesús cha mzheal xa wa tale
ten ni'i ten Dios, cha ndab Jesús ndo' xa:

—Una', nat le'a lu yá myakna, yá lá gunta lu be ta ugap, ndontsa na'anpa
yasea lu stub ta mas kwea'.
15 Le'a xabgi'i wa cha uto'o ngwa'yab ndo' bexa nibe'e ten bexa judio,
le'a xa na li myunyakna xa wa le'a ta wa Jesús.
16 We'e le'a bexa wa cha ngokloo ndo' Jesús, nlad bexa gut bexa Jesús,
geal li mbin Jesús wizh ne'e bexa. 17 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa
wa:
—Le'a Dios Xus na' itea wizh ndun ti'in ndakno be men. Le'a na' no
nsabndo' li gun.
18 Le'a bexa wa nsak le'a ta li mbin Jesús wa dub ta lá nsabndo' gun be
men wizh ne'e bexa. No ndab Jesús le'a Dios nak Xus xa, le'a ta wa gab
le'a xa dubtsa nak no Dios. Ta we'e mas nlad bexa gut bexa Jesús.

Xin Dios gab ná ton ndap ke

19 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' xa nak Xin Dios lá yoo gan gun ni dub
ta'a le'atsa na' nlad. Le'a na' ndi na' xte'e ndun Dios Xus na' cha litsa ndun
na'. Le'a itea ta ndun Xus na', le'a na' nokaga li ndun. 20 Le'a Dios Xus
na' nkwea' ladna na', no nluu xa itea be ta ndun xa ndo' na'. No ncho be
ta'a mas si'il ti'i uluu xa ndo' na', be ta yanseana bega. 21 Le'a lak nxiste
Dios be men ngutla cha nsa'a xa gealnaban ndo' bexa, no liga le'a na' xa
nak Xin Dios usa'a gealnaban ndo' bexa nlad na'. 22 Le'a Xus na' na'anpa
le'a gab ná ton ndap ke, le'a xa ndi msa'a ta wa gun na'. 23 Le'a xa li mbin
ndontsa itea be men yankea na' lak ndankea be men Dios Xus na'. Le'a tal
ton lá ndankea na' xa nak Xin Dios, le'a xa wa noga lá ndankea Dios Xus
na', xa mtu'ub na' ndo' gizhliyo.
24 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', no ige'
ladna xa Dios xa mtu'ub na', le'a xa wa ndapla gealnaban nunk lá idub.
Na'anpa utsaksi Dios xa, le'a xa ngok cuent dub xa ngutla, ná nat le'a xa
ndap gealnaban ndo' Dios. 25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a yoo dub gor le'a
ta wa nat, le'a bexa na lá ndap gealnaban ndo' Dios go'ón ta gáp na', cha
gap bexa gealnaban. 26 Le'a lak nsa'a Xus na' gealnaban ndo' be men, no
liga msa'a xa juers ndo' na', ndontsa no na' usa gealnaban ndo' be men.
27 No msa'a xa di'izh gáp na' ná ton ndap ke, geal le'a na' nak Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo. 28 Lá yanseana bega ta ndáp na' wa, le'a gal gor le'a
itea bexa ngut go'ón ti na', 29 cha ito'o bexa len ba'a. Le'a bexa na mbin
be ta wen nak ndo' Dios, le'a bexa wa yaste gap bexa gealnaban. Ná le'a
bexa na mbin be ta ugap, le'a bexa wa yaste cha utsaksi Dios bexa.

Bexa na nluu ton nak Jesús

30 'Le'a na' lá yoo gan gun ni dub ta'a le'atsa na' nlad. Le'a zha na gáp
na' ná ton ndap ke, le'a ta wa gun na' lakka ndab Xus na'. Ta we'e le'a ta
gáp na' wa le'aka nak, geal le'a na' lá ndun laktsa nlad na', ndi ndun na'
lak nlad Xus na', xa mtu'ub na'. 31 Tal le'a na' gudi'izh cuent tentsa na',
le'a ta gudi'izh na' wa na'anpa nsak. 32 Parea le'a Xus na' ndab ton nak
na', no uní na' le'a ta ndab xa wa ta nsakka. 33 Le'a bego mtu'ub pla be
men ndo' Juan xa ulolea' be men. Le'a Juan cha ta ugeaka ndab ná ton
nak na'. 34 Ná le'a na' ni lá nki'in men gab ton nak na'. Nse'at na' Juan wa
ndontsa gungea ladna bega ta ndab xa, cha ko'o Dios bega ndo' be ke ten
bega. 35 Le'a Juan wa nak cuent dub xe'a aceit nsayol' nsu-yá xe'a ndo'
bego. Dub nde'eptsa mten ladna bega mbi'ín bega ta mbidi'izh xa wa.

36 ’Parea ncho stub ta'a nluu ton nak na', dub ta mas nsak ndo' ta ndab
Juan. Le'a ta wa ti'in msa'a Dios gun na'. Le'a be ta ndun na' wa nluu
ton nak na', no nluu-yá le'a Dios Xus na' le'aka mtu'ub na'. 37 No Xus
na' xa mtu'ub na' ndab ton nak na', parea le'a bega nunk gol go'ón ti xa,
no ni gol ni'índo' bega xa. 38 No ni na'anpa ndangea ladna bega di'izh
ten Xus na', geal le'a bega lá ndangea ladna na', xa mtu'ub xa. 39 Le'a
bego uzhebpa ntsid ta nkeani'i di'izh ten Dios, ndanbe'e bega le'a ta we'e
gap bega gealnaban nunk lá idub. Le'a le'aka di'izh ten Dios wa nkeani'i
cuent ten na', 40 parea le'a bega lá ka'ab ibii wats na' ndontsa gap bega
gealnaban wa.

41 ’Le'a na' lá nkwa'an ta gab be men le'a na' xa wen. 42 No uní na' xte'e
nak bega, le'a bega na'anpa ta ugea ndankea Dios. 43 Le'a Xus na' le'a
mtu'ub na' ndal na', ná le'a bego na'anpa nsakyo'ón ta ndáp na'. Parea
tal ilen stubga xa na'anpa Dios utu'ub, le'a bega isakyo'ón ta gab xa wa.
44 ¿Xte'e gungea ladna bega na', tal le'a bega nkwa'an ta gab be men le'a
bega xa wen, ná bega ni lá nkwa'an ta gab Dios le'a bega xa wen? 45 Lá
gunbe'e bega le'a na' le'a usake bega ndo' Xus na'. Le'a bega nge' ladna
ta mke'a Moisés, parea le'a ta wa le'a nluu le'a bega ndap ke. 46 Tal le'a
bega ta ugeaka ndangea ladna ta mke'a Moisés, le'a bega no na' gungea
ladna, geal le'a Moisés mke'a cuent ten na'. 47 Ná tal le'a bega lá ndangea
ladna ta mke'a Moisés wa, ¿xte'ema gungea ladna bega ta ndadi'izh na'
ndee zha?

6

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen na ukea ndo' dub barco, cha
utakea bexa stub to'o lagun Galilea, no nsalea' sa wa Tiberias 2 Le'a kwa'ad
be men usankea tso'o Jesús, geal le'a bexa uni'í be uyon mbin Jesús
myunyakna xa be men gizh. 3 We'e le'a Jesús cha ukea dub bet, cha usob
xa no be xmen xa. 4 Le'a zha wa nsayal gax ujest Pascua, dub ujest ten
bexa judio. 5 Le'a Jesús cha uni'í le'a be men kwa'ad no nseabe wats xa.
Cha ndab Jesús ndo' Julip:

—¿Pa isi'i beuna ta gaw itea be men ba' zha?

6 Le'a Jesús li ndab ndontsa ini'í xa ná xte'e gab Julip, le'a Jesús uni'íla
xta'an gun Jesús. 7 Le'a Julip cha ndab:

—Top gayo'o med denario lá gal isi'i beuna dub tuzhga pan gaw bexa
kwa'ad ba'.

8 Le'a stub xmen Jesús, xa nsalea' Ndres wit Simón Pedr, cha ndab ndo'
Jesús:

9 —Le'a sa ndee nso' dub me'ed bgi'i nso'no ga'ay pan cebad no top
mbeal. Parea ¿xti'in dub litsa ta'a wa ndo' dub lba'ata men kwa'ad ba'
zha?

10 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Gud bego ndo' be men ba' isob bexa.

Le'a sa wa nchopa gixgi, cha ute be men ndo'-yá. Le'a lat itea bexa wa
ncho pa ga'ay mil xabgi'i. 11 Le'a Jesús cha usen be pan wa, cha msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa utse'a bexa-yá ndo'
be men ndebe sa wa. No liga mbinno xa be mbeal wa. Le'a be men cha

udaw-a gast plo nlad bexa. 12 Le'a gor na yá mzhea bexa, cha ndab Jesús
ndo' be xmen na:
—Btele'e bega be ná mya'an sobr ba', ndontsa na'anpa gazha'a-yá.
13 Le'a bexa wa cha mtele'e dub tibtop zhum byux be ná mya'an sobr
ndo' ga'ay pan cebad wa. 14 Le'a gor na uni'í be men uyon li mbin Jesús
wa, le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak profet na li ndi'izh ga gi'idka ndo'
gizhliyo.
15 Le'a Jesús cha mgenna le'a be men wa nlad go'o Jesús, gunno bexa
Jesús dub rey. Ta we'e cha mka'an Jesús sa wa, cha nabtsa xa ukeagal bet
wa.

Jesús useandats ndo' nits
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Le'a ngol gor uzhe le'a be xmen Jesús cha mlayo'o to'o nits wa. 17 Cha
ukea bexa ndo' barco, cha ncha'be bexa lad gezh Capernaum. Le'a ta wa
te'al-la, ná le'a Jesús bi na'an ila'ncha' wats bexa. 18 Le'a mbi cha usaxan
uzhebpa ulen ndo' nits wa, cha uzhebpa nwi'inla nits wa. 19 Le'a gor na yá
nchabeseala bexa pa dub ga'ay natal xo'op kilómetro ndo' nits wa, we'e
uni'í bexa Jesús nsea gax wats barco, ncha'seandats xa ndo' nits. Cha
mzheb bexa. 20 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! ¡Le'a ta ndee na'!
21 Cha mten ladna bexa ukea Jesús ndo' barco. Zha le'a barco wa cha
ulaya' ndo' yo to'o nits, sa na ndi'izh ncha'beka bexa.

Be men mkwa'an Jesús

22 Le'a ngol stubtsa wizh le'a be men ndebe to'o nits sa uto'o be xmen
Jesús wa mtse'a ladna le'a be xmen Jesús ukea ndo' stubkama barco nde
sa wa, ná le'a Jesús na'anpa no ncha'ano bexa. 23 We'e le'a stapla barco
uto'o gezh Tiberias cha mlansea' sa ndebe be men wa. Le'a sa wa gax sa
na msa'a Jesús xno ndo' Dios cuent ten pan na li udaw bexa wa. 24 Le'a
gor na uni'í be men le'a Jesús no be xmen xa na'anpa nde sa wa, we'e cha
ukea bexa ndo' be barco wa, ncha'kwa'an bexa Jesús gezh Capernaum.

Jesús nak pan nsa'a gealnaban

25 Le'a gor na mzheal bexa Jesús sa wa cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xá gor ulansea ga sa ndee zha?
26 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp le'a bego nseabekwa'an na' ta na mzheatsa bega udaw
bega pan wa, na'anpa ta na nyakbe'ena bega be uyon ndun na' wa. 27 Lá
ukwa'an bega ta gaw bega be ta nitndo'. Ndi bkwa'an bega ta na'anpa
initndo', ta usa'a gealnaban nunk lá idub. Le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, usa ta wa ndo' bega, lak msa'a Tad Dios gun na'.
28 We'e le'a bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ta nlad Dios gun besa zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta ndee ta nlad Dios: gungea ladna bega na', xa mtu'ub Dios.
30 We'e cha ndabgal bexa ndo' Jesús:
—Tal le'a go nlad gungea ladna besa ga, ¿xta'an dub ta gun ga nat
ndontsa gungea ladna besa ga? 31 Le'a be usan gox polta ten beuna udaw
maná uto'o gibe'a ge'e sa bid wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a
Moisés msa'a pan uto'o gibe'a udaw bexa.”

32 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a Moisés na'anpa le'a usa'a pan uto'o gibe'a
wa. Le'a Xus na' le'a nsa'a ta na ta ugeaka le'a nak pan nto'o gibe'a. 33 Le'a
pan na nsa'a Dios wa, le'a ta wa ta uto'o gibe'a, ta nsa'a gealnaban ndo'
be men nde ndo' gizhliyo.
34 Le'a bexa cha ndab:
—Señor, sbe'en pan we'e bsa'a go gaw besa.
35 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak pan nsa'a gealnaban. Le'a tal ton gi'id wats na' le'a xa
wa na'antapa ganna. No tal ton gungea ladna na', le'a xa wa na'antapa
gak ladna. 36 Parea lak ndápka na' ndo' bega, le'a bega uni'íka be ta ndun
na', ná lá ndangea ladna bega na'. 37 Le'a itea bexa na nsa'a Xus na' ndo'
na', bexa we'e ndi'id wats na' no nunk na' lá uxelad bexa. 38 Le'a na' ndee
uto'o gibe'a, na'anpa ndal na' gun na' be ta nladtsa na'. Le'a na' ndi ndal
ndontsa gun na' be ta nlad Dios xa mtu'ub na'. 39 Le'a Xus na' xa mtu'ub
na' wa lá nlad gak perdid ni dub bexa nsa'a xa ndo' na'. Le'a xa ndi nlad
ixiste na' itea bexa wa ndo' gealgut gal wizh lult. 40 Le'a Dios nlad le'a
itea bexa na ngondo' le'a na' nak Xin Dios no ndangea ladna bexa na',
le'a bexa wa cha gap gealnaban nunk lá idub. No ixiste na' bexa wa ndo'
gealgut gal wizh lult.
41 We'e le'a ncho bexa judio cha usaxan nisi Jesús geal ndab Jesús le'a
Jesús le'a nak pan uto'o gibe'a. 42 Ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Na'anpa xa ba' Jesús xin Kosé wa zha? Le'a beuna nchando' xus xa
no xna'a xa. ¿Ná xte'ema gab xa zha le'a xa xa ulen gibe'a?
43 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega ta lba'a nisi bega na'. 44 Na'an ton yoo gan gi'id wats na',
tal le'a Xus na' xa mtu'ub na' lid le'a go'o xa wats na'. Le'a na' ixiste bexa
wa ndo' gealgut gal wizh lult. 45 Lak mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios:
"Le'a Dios uluu itea be men." Ta we'e le'a tal ton go'ón ta ndab Xus na',
cha gun xa ta wa, le'a xa wa gi'id wats na'.
46 'Parea na'an ton gol ni'í Dios Xus na'. Le'a dubtsa xa uni'íla xa, le'a ta
wa na' xa uto'oka wats Dios. 47 Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton gungea
ladna na', le'a xa wa gap gealnaban ta nunk lá idub. 48 Le'a na' le'a nak
pan nsa'a gealnaban. 49 Le'a zha uyo'o be usan gox polta ten bega ge'e sa
bid, le'a bexa udaw maná, parea tso'o wa le'a bexa wa ngutkabe. 50 Ná
le'a pan nlenka gibe'a, le'a tal ton gaw pan wa le'a xa wa lá gat. 51 Le'a
na' ndee le'a nak pan nban ulen gibe'a. Le'a tal ton gaw pan ndee, le'a xa
wa gap gealnaban nunk lá idub. Le'a pan usa na' wa be'al las na', ta usa
na' ndontsa gap be men gealnaban ndo' Dios.
52 Le'a bexa judio wa cha ndakloo, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xte'e ndab xa usa'a xa be'al las xa gaw beuna zhaga?
53 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal le'a bega lá gaw be'al las na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no lá goo bega ten ten na', le'a bega lá gap gealnaban
ndo' Dios. 54 Le'a tal ton gaw be'al las na' no goo xa ten ten na', le'a xa
wa ndapla gealnaban ta nunk lá idub. No ixiste na' xa wa ndo' gealgut gal
wizh lult. 55 Le'a be'al las na' nak ta nsabndo' gaw men, no ten ten na' nak
ta nsabndo' goo men. 56 Le'a tal ton gaw be'al las na' no goo xa ten ten
na', le'a xa wa dubtsa nak no na' idub tiemp. 57 Le'a Xus na' xa nban le'a
mtu'ub na', no nban na' juers ten xa. No liga le'a tal ton gaw be'al las na',

le'a xa wa ibanga juers ten na'. 58 Le'a pan uto'oka gibe'a na'anpa ltsa'a
maná udaw be usan gox polta ten bega, le'a bexa ngutkabe. Parea le'a tal
ton gaw pan ndee nban idub tiemp.
59 Le'a be ta ndee mbidi'izh Jesús len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh
Capernaum.

Be di'izh nsa'a gealnaban

60 Le'a bexa na ndangea ladna Jesús wa gor na mbi'ín bexa ta li ndab
Jesús, le'a kwa'ad bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Uzhebpa dub ta ugan ndadi'izh xa ba'. ¿Tonma gun gan isakyo'ón-a?
61 Le'a Jesús mgenna le'a bexa wa nisi ta ndab xa, cha ndab Jesús ndo'
bexa:
—¿Lá nsak ladna bega ta ndáp na' wa zha? 62 ¿Xte'ema gunbe'e bega
tal le'a bega ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ikea ga'ap, nsea na'
le'aka sa uto'o na'? 63 Le'a Espíritu le'a nsa'a gealnaban kub, le'a le'atsa
be men lá gun gan gap gealnaban wa. Le'a di'izh ndáp na' wa di'izh ten
Espíritu ten Dios xa nsa'a gealnaban ndo' be men. 64 Parea le'a ncho bego
bi lá ndangea ladna ta wa.
Li ndab Jesús geal le'a xa zha nedkata uni'í ton bexa na na'anpa gungea
ladna xa, no ton xa na yun cuent xa. 65 Cha no ndab Jesús:
—Ta we'e lakka ndáp na' ndo' bego, le'a na'an ton yoo gan gi'id wats
na', tal le'a Xus na' lid ned usa'a gun xa ta wa.
66 Tso'o wa le'a kwa'ad bexa na ndangea ladna Jesús cha mla'a xa, lá
ikeseanota bexa xa. 67 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' isatibtop be xmen
na, ndab xa:
—¿No bego nlad ula'a na' zha?
68 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, ¿tonta ndo' ná ya'be besa zha? Le'a go nabtsa ndadi'izh di'izh
nsa'a gealnaban nunk lá idub. 69 Le'a besa ndangeaka ladna go no uni'í
besa le'a go nak Cristo, Xinka Dios nban.
70 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' le'a mti isatibtop bega, parea le'a dub bega xmen maxu'u.
71 Le'a Jesús li ndab cuent ten Judas Iscariot, xin dub xa nsalea' Simón.
Le'a Judas no dub isatibtop xmen Jesús, parea tso'o wa le'a xa le'a yun
cuent Jesús.

7

Be wit Jesús lá ndangea ladna Jesús

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús cha nkesea idub Galilea. Le'a xa lá nlad ya'
Judea, geal le'a sa wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio nlad gut xa. 2 Ná
le'a zha wa nsayal gax dub ujest ten bexa judio, zha nyo'o bexa sbe'en len
ramad dub sman. 3 Ta we'e le'a be wit Jesús cha ndab ndo' xa:
—Ika'an beuna sa ndee, wa'be beuna Judea, ndontsa no bexa na
ndangea ladna lu sa wa ini'í be uyon ndun lu. 4 Le'a tal ton nlad igondo'
be men xa, le'a xa wa na'anpa xga'ach ndun be ta'a. Ta we'e tal gun lu be
uyon, bin be ta wa sa ini'í itea be men-a.
5 Li ndab bexa wa geal le'a bexa ni lá ndangea ladna le'a Jesús nak Cristo.
6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a zha nsabndo' gaa na' Judea biseata gal, parea le'a bega sak ya'be
guni'i pol. 7 Le'a be men gizhliyo na'anpa ndap xta'an ixeeno ladna bega.

Parea le'a ndo' na' ndee le'a bexa nxee ladna, geal le'a na' ndadi'izh le'a
be ta ndun bexa ta ugap. 8 Wa'be bega ujest Jerusalén. Le'a na' na'anpa
gaa nat, le'a wizh na gaa na' biseata gal.
9 Tso'o na li ndab Jesús ndo' bexa wa, cha mya'an xa Galilea.

Jesús ncha'a ujest zha nyo'o bexa len ramad

10 Ná le'a tso'o na li ncha'be be wit Jesús ujest wa, we'e cha no Jesús
uto'o ncha'a sa wa. Parea le'a Jesús na'anpa ndo' ga'al be men ncha'a,
le'a xa ndi ncha'a dub mod lá igondo' be men xa. 11 Le'a ndo' ujest wa
le'a bexa nibe'e ten bexa judio nkwa'an Jesús, nabdi'izh bexa ndo' be men
ndab bexa:
—¿Ma xabgi'i we'e zha?
12 Le'a be men kwa'ad wa xga'ach ndadi'izh cuent ten Jesús. Le'a ncho
bexa ndab le'a Jesús dub xa wenka; ná nchoga bexa ndab le'a xa nkwi'inno
be men.
13 Parea ni dub bexa na'anpa ga'al ngudi'izh cuent ten Jesús, geal le'a
bexa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio.
14 Le'a ngol wizh na yá nchasea itol ujest wa, le'a Jesús cha ncha'a sa
nde ni'i ten Dios, cha usaxan nluu xa be men ndebe sa wa. 15 Le'a bexa
nibe'e ten bexa judio ndanseanabe xte'e ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo'
be ltsa'a xa:
—¿Xte'e uzhebpa ngok xabgi'i ba' zha, ná xa na'anpa utsid?
16 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a ta nluu na' ndee na'anpa dub ta na'tsa ulabe'e. Le'a-yá ndi
di'izh ten Dios xa mtu'ub na'. 17 Tal le'a bega nladka gun ta nlad Dios,
le'a bega sgondo' le'a ta nlu'u na' di'izh ten Dios, na'anpa ndadi'izh na'
ta ndanbe'etsa na'. 18 Le'a tal ton gudi'izh cuent ten le'atsa xa, le'a xa
nkwa'an ná xte'e gap be men mod ndo' xa. Parea le'a na' ndee nkwan ná
xte'e gap be men mod ndo' xa mtu'ub na', ta we'e ndadi'izh na' sbe'en ta
ugea, na'anpa nkwi'inno na' be men. 19 ¿Lid msa'a Moisés ley ten Dios
ndo' bega zha? Parea ni dub bega lá nxobgek ndo' ley wa. ¿Cha xta'an
nlad bega gut bega na'?
20 Le'a be men wa cha ndabbe:
—¡Mbi bxin ncho len lado'o ga! ¿Ton nlad gut ga zha?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' dubtsa uyon mbin wizh ne'e be men, ta we'e ndanseana bega.
22 Le'a Moisés ndab yoo be'e be me'ed bgi'i, ta na no wizh ne'e be men
ndun bega. (Parea le'a ta wa na'anpa ta ndab Moisés, le'a ta wa ta mbin
bexa Israel mas polta ndo' Moisés.) 23 Le'a bega ngo be'e be me'ed bgi'i
no wizh ne'e be men ndontsa uxobgek bega ndo' ley mke'a Moisés. Ta
we'e, ¿xta'an ndakloo bega myunyakna na' dub men gizh wizh ne'e be
men zha? 24 Na'anpa inisi bega na' ta na'tsa bega ta ndun na'. Ndi utsin
binbe'e bega naga utsin nak ta ndun na' wa.

Kwa'ad be men mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo

25 We'e le'a ncho bexa Jerusalén ndebe sa wa ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa xa ndee xa nkwa'an bexa gut bexa zha? 26 Bwi'i bego xte'e
ndo' ga'al be men ndadi'izh xa, ná le'a bexa wa na'an xte'e ndab ndo' xa.
¿Nati no bexa nibe'e ten beuna wa ndangea ladna le'a xa ndee le'a nak
Cristo zha? 27 Ná le'a zha na ilen Cristo na'an ton ini'í pa ilen xa. Parea
le'a xa ndee uni'í beuna pa nak lazh na.

28 Le'a gor wa le'a Jesús nso'yadi'izh ndo' be men tale ten ni'i ten Dios,
cha uge' ndab xa:
—Ndab bega le'a bega nchando' na' no uni'í bega pa nak lazh na'. Parea
le'a na' na'anpa ga nladtsa na' ndal. Le'a xa na mtu'ub na' sbe'en gealngea
ndadi'izh, ná le'a bega lá nchando' xa wa. 29 Parea le'a na' nchando'ka xa,
geal le'a na' mto'o wats xa no mtu'ub xa na'.
30 We'e le'a ncho bexa nlad isen Jesús, parea ni dub bexa na'an xte'e
ngunno xa, geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal. 31 Ná le'a
kwa'ad be men mbingea ladna Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak Cristo, le'a xa ndun sian be uyon lak
nsabndo' gun Cristo gor ilen xa.

Bexa fariseo mtu'ub be men ya'isen Jesús

32 Le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta na li xga'ach ndab be men cuent
ten Jesús wa, we'e le'a bexa wa no be ule'ay nibe'e cha mtu'ub pla bexa
nla'ach ni'i ten Dios ya'besen bexa Jesús. 33 Le'a Jesús cha ndab ndo' be
men:
—Le'a na' stub nde'eptsa ncho'o lat bega, we'e nsea na' wats xa mtu'ub
na'. 34 Le'a bega ukwa'an na', parea le'a bega lá izheal na'. No lá gun bega
gan ya'be sa yo'o na'.
35 We'e le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Pa ya' xa ba' zha, dub sa na ni lá izheal beuna xa? ¿Nati ya' xa sa sit,
sa ndencho be ltsa'a beuna xa judio, cha gudi'izh xa ndo' bexa na'anpa xa
judio zha? 36 ¿Xte'e gab ta ndab xa ba' zha le'a beuna ukwa'an xa, parea
le'a beuna lá izheal xa, no lá gun beuna gan ya'be beuna sa yoo xa?

Jesús ndab usa'a nits nban

37 Le'a ngol wizh yando' ujest wa, wizh mas nsak ten ujest, le'a Jesús
cha uso' sa nluu xa, cha uge' ndab xa:
—Le'a tal ncho bega ndak ladna, utsea bega wats na', cha usa na' ta goo
bega. 38 Le'a tal ton gungea ladna na', le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios le'a
xa wa gap dub gealnaban kub cuent dub yowbe'e uxo'on nits len lado'o
xa.
39 Le'a ta na li ndab Jesús wa gab le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo'
bexa na ndangea ladna Jesús. Ná le'a Espíritu wa biseata ilen, geal le'a
Jesús biseata ikea gibe'a zha wa.

Uteyoto'o be men ton nak Jesús

40 Le'a gor na mbi'ín be men ta li ndab Jesús, le'a ncho bexa ndab ndo'
be ltsa'a na:
—¡Le'a xa ba' ta ugeaka le'aka profet ndi'izh gi'idka wa!
41 No ncho bexa ndab:
—¡Le'a xa ba' le'aka Cristo xa mti Dios!
Ná le'a ncho stapla bexa ndabga:
—¡Le'a Cristo na'anpa ilen Galilea! 42 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a
Cristo ilen lat be xin David, le'a xa gak xa gezh Belén lazh David.
43 Ta we'e le'a bexa wa usaxan ndeyoto'obe ke na ndab bexa ná ton nak
Jesús. 44 Le'a ncho bexa wa nlad isen Jesús, parea ni dub bexa na'an xte'e
ngunno Jesús.

Bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna Jesús

45 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha mla'ncha'. We'e le'a be ule'ay
nibe'e nsea bexa fariseo cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab bexa:

—¿Xta'an lá ngo'o bega Jesús zha?
46 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha ndabbe:
—¡Nunk dub xabgi'i lá ndadi'izh lak ndadi'izh xa wa!
47 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:
—¿No bego ndangea ladna be gealkwi'in wa zha? 48 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub xa nibe'e ten beuna xa judio no ni dub xa fariseo lá ndangea ladna Jesús? 49 ¡Le'a Dios utsaksi be men kwa'ad wa, bexa na ni lá nchando' ley mke'a Moisés!
50 Ná le'a sa wa nso' dub xa nsalea' Nicodemo xa fariseo, xa na ngwa'yadi'izhno Jesús dub gor te'al. Le'a xa cha ndab:
51 —¿Nsak bega zha le'a ley ten beuna ndab le'a dub men ndap ke, gor biseata go'ón beuna ta ntsakndo' xa, no koxnes beuna ta ndun xa?
52 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Noga lu nak dub xa Galilea zha? Btsid di'izh ten Dios, we'e ini'í lu le'a Galilea na'anpa ito'o ni dub profet ten Dios.
53 Cha nsea'be bexa ta lid bexa.

8

Dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa

1 Le'a Jesús cha ncha'a Bet Olivo. 2 Le'a ngol ngot xe'a wa mlengal Jesús tale ten ni'i ten Dios. Cha kwa'ad be men ulansea wats xa. Le'a xa cha usob, cha usaxan nluu xa be men. 3 We'e le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo ulenno dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa. Cha mso' bexa xagots wa tlaw be men wa. 4 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, le'a xagots ndee ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa. 5 Le'a ley mke'a Moisés unibe'e ula'ge' beuna be xagots ndun lak ta mbin xa ndee wa gast gat xa. ¿Go zha, xte'e gab ga?
6 Le'a bexa wa ga ndun preb Jesús ná xte'e gab Jesús, ndontsa gap bexa xta'an usake bexa Jesús. We'e le'a Jesús cha usob, usaxan nke'a xa ndo' yo no ngutsya'a xa. 7 Ná le'a be mech ten ley nsea bexa fariseo dubpa nabdi'izh ndo' Jesús. Cha ngwaso' xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Tal le'a dub xa nso' lat bega ba' lá ndap ni dub ke ndo' Dios, ned xa wa ula'ge' xagots ba'.
8 Cha usobgal Jesús, cha mke'agal xa ndo' yo. 9 Ná le'a gor na mbi'ín bexa na li msake xagots wa ta ndab Jesús, cha mbinbe'e bexa le'a bexa noga ndap ke. Cha ndon ned bexa gox no gast bexa ben mka'an sa wa. Cha myanso' nab xagots wa wats Jesús. 10 Le'a Jesús cha ngwaso'gal, cha unabdi'izh xa ndo' xagots wa, ndab xa:
—¿Nat zha ma bexa li msake lu wa nat? ¿Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno lu zha?
11 Le'a xagots wa cha uka'ab ndab:
—Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno na', Señor.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ni na' lá gáp le'a lu nsabndo' gat. Nat bya', yá lá gunta lu ta ugap wa.

Jesús nak xe'a ndo' gizhliyo

12 Le'a stub biaj le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men, ndab xa:
—Le'a na' ndee le'a nak xe'a ndo' be men nde ndo' gizhliyo. Le'a tal ton isankea tso'o na' na'anpa ikesea sa ukaw, le'a xa ndi gap xe'a nsa'a gealnaban.

13 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:
—Le'a lu ndadi'izh cuent ten le'aka lu, ta we'e le'a ta ndadi'izh lu ba'
na'anpa nsak.
14 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mas le'aka na' ndadi'izh cuent ten na', le'a ta ndadi'izh na' wa ta
nsakka, le'a na' uní pa ulen na' no pa gaa na'. Parea le'a bego ni lá ini'í pa
ulen na' no pa gaa na'. 15 Le'a bego nsake na' laktsa ndanbe'e be men, ná
le'a na' ndee na'anpa nsake ni dub men nat. 16 Le'a tal usake na' be men,
le'a ta gáp na' wa ta nsakka, geal le'a na' na'anpa nabtsa gun ta wa, le'a
Xus na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'. 17 Lak nkeani'i ley ten bega, tal
top men dubtsa gab, le'a ta ndab bexa wa nsakka. 18 Le'a na' ndee ndáp
ton nak na', no Xus na' xa mtu'ub na' noga dubtsa ndab ton nak na'.
19 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Ma xus lu zhaga?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nchando' na', no ni lá nchando' bega Xus na'. Tal le'a
bega nchando' na', le'a bega no Xus na' nchando'.
20 Be di'izh ndee uní'i Jesús gor nluu xa be men len ni'i ten Dios, sa
nda'usa'a be men med gon. Parea ni dub bexa lá isen Jesús, geal le'a wizh
ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal.

Le'a sa na ya' Jesús le'a be men lá yoo gan no ya'

21 Le'a Jesús cha mbidi'izhgal ndo' bexa ndab xa:
—Le'a na' ika'an sa ndee. We'e le'a bega cha ukwa'an na', parea le'a sa
na gaa na' le'a bega lá gun gan no ya'. No zha na gat bega le'a be ke ten
bega na'anpa yu'u.
22 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Nati gut xa le'aka le'a xa, ta we'e ndab xa le'a sa ya' xa le'a beuna lá
gun gan no ya' sa wa?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa xan ndee, parea le'a na' xa ga'ap ba'. Le'a bego xa ndo'
gizhliyo ndee, parea le'a na' na'anpa xa ndo' gizhliyo. 24 Ta we'e ndápka
na' le'a zha na gat bega, le'a be ke ten bega na'anpa yu'u. Tal le'a bega
lá gungea ladna ton nak na', le'a be ke ten bega na'anpa yu'u gor na gat
bega.
25 Le'a bexa cha ndabbe:
—¿Tonxá lu zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' zha nedkata ndáp ton na'. 26 Ncho sianta be ta gáp na' cuent
ten bega no ta usake na' bega, parea ndo' bego bexa ncho ndo' gizhliyo
le'a na' ndáptsa ta na ndadi'izh xa mtu'ub na' wa, le'a xa gealngeatsa
ndadi'izh.
27 Parea le'a bexa wa lá yakbe'ena le'a Jesús ndadi'izh cuent ten Dios
Xus xa. 28 Ta we'e no ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a gor na yá mbinno bega na' ta nlad bega, we'e igondo' bega ton
nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. No ini'í bega le'a na' na'anpa ndun
ta nladtsa na', le'a na' ndi ndadi'izh lak mluu Xus na' ndo' na'. 29 Le'a Xus
na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'. Le'a xa na'anpa nla'a nab na', geal
ndun na' sbe'en ta nsak ladna xa.
30 Le'a gor na li ndab Jesús ta wa, we'e le'a kwa'ad be men cha mbingea
ladna Jesús.

Gealngea ten Dios uxa'ak be men

31 Cha ndab Jesús ndo' bexa judio na li mbingea ladna xa:
—Tal le'a bega sbe'en uxobgek ndo' be ta ndáp na', le'a bega ta ugeaka
gak xmen na'. 32 We'e le'a bega igondo' gealngea ten Dios, le'a gealngea
wa uxa'ak bega.
33 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a Abraham le'a nak usan gox polta ten besa. Le'a besa nunk lá
igayo'ota ndo' stub men. ¿Ná xte'e li ndab lu le'a besa ya'ak zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa ndaigayo'o
ndo' ta ugap wa. 35 Le'a dub xa nyo'o ndo' stubga men na'anpa idub tiemp
yoo ta lid xa nibe'e xa wa. Parea le'a xin xa nibe'e wa idub tiemp ncho
ta lid xus na. 36 No liga tal le'a Xin Dios le'a uxa'ak bega ndo' ta ugap,
le'a bega ta ugeaka mya'ak. 37 Le'a na' uníka le'a usan gox polta ten bega
Abraham, parea le'a bega nlad gut na', geal le'a bega lá nsakyo'ón be ta
ndáp na'. 38 Le'a na' ndee ndadi'izh be ta nluu Xus na' ndo' na', parea le'a
bego ndun lak ndab xus bega.

Bexa na nak maxu'u xus na

39 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a Abraham nak xus besa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega nak xinka Abraham, le'a bega gun ltsa'a be ta mbin
Abraham. 40 Parea nat le'a bega ndi nlad gut na', geal ndadi'izh na'
gealngea, ta mbidi'izh Dios ndo' na'. Le'a Abraham nunk lá ngun ltsa'a
ta nlad bega gun bega wa. 41 Le'a bega ndi ndun lak ndun xus bega.
We'e cha ndab bexa:
—Le'a besa na'anpa nak lak dub men ni lá ini'í ton nak xus na. Dubtsa
xus besa ncho, le'a xa wa Dios.
42 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a xus bega Dios, le'a bega ta ugeaka yankea na', le'a na' wats
Dios uto'o ndal na' ndo' gizhliyo ndee. Le'a Dios le'a mtu'ub na', na'anpa
na'tsa nlad ndal. 43 ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega ta ndáp na' zha? Le'a bega
lá nsakyo'ón di'izh ten na'. 44 Le'a xus bega nak maxu'u, no nlad bega gun
bega ta nlad xa wa. Le'a maxu'u wa gast zha nedkata ndut men. No nunk
lá ndadi'izh maxu'u gealngea, geal le'a xa na'anpa nchando' gealngea. Le'a
gor na ndadi'izh xa gealkwi'in, le'a xa ndun lakka nak xa, le'a xa uzhe'eb
dub xa ukwi'in, no nki'il xa be men ndun bexa gealkwi'in. 45 Ná le'a ta
na ndadi'izh na' gealngea, ta we'e le'a bega lá ndangea ladna na'. 46 ¿Ton
bega gun gan gab dub ta ugap ndun na' zha? Le'a na' ndi sbe'en gealngea
ndadi'izh. Ta we'e ¿xta'an lá ndangea ladna bega na' zha? 47 Le'a tal ton
xmenka Dios le'a xa wa ndo'ón ta ndab Dios. Ná le'a bego na'anpa xmen
Dios, ta we'e lá nsakyo'ón bega ta ndab Dios.

Cristo nedka ncho ndo' Abraham

48 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'aka nak ta ndab besa, le'a lu dub xa Samaria, no ncho mbi bxin len
lado'o lu.
49 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' na'anpa ncho mbi bxin len lado'o na'. Le'a na' ndee utsintsa
ndadi'izh cuent ten Xus na', parea le'a bega ndi nisi na'. 50 Le'a na' lá
nkwan xte'e gap be men mod ndo' na'. Parea ncho dub xa na nlad gap be

men mod ndo' na', le'a xa wa le'a gab xte'e nak be ta ndun bega. 51 Le'a
na' gáp ndo' bega le'a tal ton uxobgek ndo' di'izh ten na', le'a xa wa nunk
lá gat.
52 We'e cha ndab bexa nibe'e wa:
—Nat segurka uni'í besa le'a lado'o lu nchoka mbi bxin. Le'a Abraham
no be profet ngutkabe, ná lu ndab le'a tal ton uxobgek ndo' di'izh ten lu
le'a nunk lá gat. 53 ¿Xte'e gab lu zha mas nsak lu ndo' Abraham usan gox
polta ten besa? Le'a xa wa ngutka, no liga be profet. ¿Lu zha, xte'e nsak
lu ton nak lu?
54 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'aka na' gáp le'a na' xa nsak, le'a ta gáp na' wa ta na'an xti'in.
Parea le'a Xus na', xa na ndab bega nak Dios ten bega, xa we'e ndab le'a
na' xa nsakka. 55 Le'a bego lá nchando' xa wa, ná le'a na' ndee nchando'ka
xa. No tal gáp na' le'a na' lá nchando' xa, le'a na' no dub xa ukwi'in lak
ukwi'in bego. Parea le'a na' ta ugeaka nchando' xa no nxobgek na' itea
be ta ndab xa. 56 Le'a Abraham usan gox polta ten bega mten ladna ta na
uni'í xa le'a na' gal ndo' gizhliyo. Le'a xa uni'íka ta wa, cha mten ladna
xa.
57 We'e le'a bexa judio wa cha ndabbe:
—Lu ni tol gayo'o li'in lid ncho, ¿ná xte'e ndab lu le'a lu uni'í Abraham?
58 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha na bi na'an Abraham yoo, le'a na'
ncho'ola.
59 We'e cha usen bexa ge' ndi'izh ula'ge' bexa Jesús, parea le'a Jesús cha
mkachndo' uto'o xa sa nde ni'i ten Dios. Utid xa gandid lat bexa wa, cha
ncha'a xa.

9

Jesús myunyakna dub xa lá na' zha ngolta xa

1 Ngol dub wizh nchasea Jesús le'a xa uni'í dub xabgi'i zha ngolta xa lá
na' xa. 2 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xta'an lba'a lá na' xa ba' idub zha ngolta xa zha? ¿Ke ten be
usan ten xa-yá, nati ke tenka xa-yá?
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa lba'a nak na'anpa ke ten xa no ni ke ten be usan ten xa. Parea
le'a ta lba'a nak xa ba' le'a be men ini'í juers ten Dios. 4 Nattsa bi tezhea
le'a na' nsabndo' gun ti'in ndab Dios, xa mtu'ub na'. Le'a te'al sken ilen,
gor na na'anta ton gun ti'in. 5 Le'a nat bi nso' na' ndo' gizhliyo ndee, le'a
na' nak xe'a ten Dios ndo' be men nde ndo' gizhliyo.
6 Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha mchuk xa ndo' yo, cha mbinde'e xa dub
tuzh yalan. Cha uda'ab xa-yá ngusndo' xa lá na' wa. 7 Cha ndab Jesús:
—Wa'da'ab ngusndo' lu nits tank sa nsalea' Siloé —le'a ta wa dub di'izh
gab: xa mtu'ub.
We'e le'a xa wa cha ncha'da'ab ndo' na sa wa. Le'a gor nsea' xa ta lid
xa le'a xa na'la. 8 Le'a bexa ncho gax ta lid xa, no iteata bexa na uni'í le'a
xa wa ngok dub xa lá na', le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa le'a xa ba' xa nsobnab med wa zha?
9 Le'a ncho bexa wa ndab:
—Le'a xa ba' le'aka ta wa.
Ná ncho bexa ndab:
—Na'an, le'a xa ba' migabtsa xa wa.

Parea le'aka xa wa cha ndab:
—Le'a na' ndee le'aka ta wa.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' xa ndab bexa:
—¿Xte'e uyo'o gan na'la go nat zhaga?
11 Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nsalea' Jesús wa mbinde'e yalan, cha uda'ab xa-yá ngusndo' na', cha ndab xa gada'ab na' ndo' na' nits Siloé. Ta we'e ngwaa na', no uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ma xa wa nat?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' lá iní.

Bexa fariseo unabdi'izh ndo' xa myakna ngusndo' na

13 We'e le'a bexa wa cha mbi'i xa na li myakna wa ndo' bexa fariseo.
14 Le'a ta wa wizh ne'e bexa judio, zha na li mbinde'e Jesús yalan, cha myunyakna Jesús ngusndo' xa wa. 15 We'e le'a bexa fariseo no unabdi'izh ndo' xa wa ná xte'e myakna ngusndo' xa. Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa uda'ab yalan ngusndo' na', cha uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
16 We'e le'a ncho bexa fariseo cha ndabbe:
—Le'a xabgi'i we'e na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios, le'a xa ndun ta lá nsabndo' wizh ne'e beuna.
Ná nchoga bexa ndab:
—Dub men ugap lá yoo gan gun be uyon ndun xa wa.
Ta we'e na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa ná ton nak Jesús. 17 Cha unabdi'izhgal bexa ndo' xa myakna wa, ndab bexa:
—¿Xte'e nsak lu? ¿Ton nak xa li myunyakna ngusndo' lu ba' zha?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Nsak na' le'a xa wa dub profet ten Dios.
18 Parea le'a bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna ti ngok xa wa dub xa lá na', no uyo'o gan mna' xa. Ta we'e mtu'ub bexa dub men ngwa'tezh be usan ten xa. 19 Le'a gor na ulen bexa wa, le'a bexa nibe'e wa cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab bexa:
—¿Xin bega xa ndee, xa ndab bego lá na' zha ngolkata xa wa zha? ¿Xte'exá mna' xa nat zhaga?
20 Le'a be usan ten xa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Uni'íka besa le'a ta ba' xinka besa, noga lá na'ka xa zha ngolta xa. 21 Parea le'a besa lá ini'í xte'e mna' xa nat, no ni lá ini'í besa ton myunyakna xa. Unabdi'izh bega ndo' le'aka xa, le'a xa yá goxla, le'a xa sabka-yá.
22 Li ndab bexa geal le'a bexa nzheb ndo' bexa nibe'e, le'a bexa nibe'e wa yá mbidi'izh le'a guni'i ton gab le'a Jesús nak Cristo, le'a bexa wa kontu'ub xa len ni'i sa nzhealbe bexa judio. 23 Ta we'e ndab be usan ten xa wa le'a xa yá goxla, inabdi'izh bexa nibe'e wa le'aka ndo' xa.
24 We'e le'a bexa nibe'e wa cha utezhgal xabgi'i li myakna wa, cha ndab bexa:
—Le'a Dios nsobwi'i ga'al gud ná xte'e nak xabgi'i wa, le'a besa uni'í le'a xa wa dub xa ndap ke.
25 Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' lá iní tal le'a xa wa xa ndap ke natal na'an. Parea dub ta uní na': le'a na' ngok dub xa lá na', ná nat le'a na' na'la.

26 Cha ndabgal bexa:
—¿Xte'e mbinno xa lu zha? ¿Xta'an mbin xa ndontsa lba'a na' lu zha?
27 Le'a xa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' yá ndáp-a ndo' bego, ná le'a bega lá ka'ab isakyo'ón-a. ¿Nat xta'an nlad bega gáp na'-yá stub biaj? ¿Nati no bega nlad gak xmen xa wa zha?
28 Cha xela uní'i bexa ndo' xa, ndab bexa:
—Lu nak xmen xa wa, parea le'a besa nak xmen Moisés. 29 Le'a besa uni'íka le'a Dios mbidi'izhno Moisés, parea le'a xa we'e le'a besa ni lá ini'í pa uto'o xa.
30 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab xa:
—¡Le'a ta ndab bega wa uzhebpa ndanseana na'! Le'a xa wa le'a myunyakna ngusndo' na', parea le'a bega lá ini'í pa uto'o xa. 31 Le'a beuna uni'íka le'a Dios na'anpa go'ón ta inab dub xa ndap ke. Parea le'a tal ton yankea Dios no uxobgek xa ndo' Dios, le'a Dios so'ónka ta inab xa wa. 32 Nunk beuna gol go'ón yoo dub men yunyakna ngusndo' dub xa lá na' zha ngolta xa. 33 Tal le'a xa wa na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios, le'a xa lá yoo gan gun ta wa.
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—¡Le'a zha ngolkata lu le'a lu yá ndapka ke, ná lu nlad le'a uluu besa!
Cha ulantu'ub bexa xa sa wa.

Bexa lá na' nsea bexa na'ka

35 Le'a Jesús mbi'ín ta li ulantu'ub bexa xa wa. Le'a ngol gor mzheal Jesús xa, cha ndab Jesús:
—¿Ndangea ladna lu Xin Dios zha?
36 Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Señor, gud go ná ton xa wa, ndontsa gungea lad na' xa wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu yá uni'íka xa, le'a xa wa na', xa ndadi'izhno lu nat.
38 Le'a xa wa cha ndab:
—Ndangea lad na' go, Señor.
Cha usaxib xa ndo' Jesús.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndal ndo' gizhliyo iní na' ná xte'e nak be men. Li ndontsa le'a bexa lá na' wa ina'be, no bexa na nsak le'a xa na'ka le'a bexa wa ya'an cuent dub xa lá na'.
40 Le'a gor na mbi'ín pla bexa fariseo nde sa wa ta li ndab Jesús, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Ndab lu zha le'a besa ndee na'anpa na'?
41 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega lá na', le'a bega na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea le'a bega ndab le'a bega na'ka, ta we'e le'a bega ndapka ke ndo' Dios.

10

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xa nla'ach borreg

1 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a dub sa ndenchonyaw be borreg, tal le'a dub xa na'anpa nyo'o to'o puert sa wa cha ndi nyo'o xa stub lad, le'a xa wa dub wa'an, dub xa nlat juers be man. 2 Parea le'a dub xa na nyo'o to'o puert wa, le'a xa wa le'a xa nla'ach be borreg wa. 3 Le'a xa na nla'ach to'o puert sa wa cha nxa'al-a, cha nyo'o xa nla'ach be borreg wa. Le'a

xa cha nbezhlea' kadga dub ma ten xa. Le'a bema cha ndo'ón ti xa, cha
ncha'ato'ono bema xa. 4 Le'a gor na yá utatela be borreg ten xa, le'a xa
nla'ach ma cha nsaned ndo' ma. Le'a be borreg wa nchando' ti xa, cha
nsankea bema tso'o xa. 5 Parea le'a bema na'anpa isankea tso'o dub xa lá
nchando' ma, ndi uxo'on bema ndo' xa, geal le'a bema lá nchando' ti xa.
6 Le'a Jesús mbidi'izh ta ndee ndo' be men, parea le'a bexa lá nyakbe'ena
xte'e gab ta wa.

Jesús nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg

7 Cha no ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' le'a nak cuent puert sa nyote be borreg.
8 Le'a itea bexa na ned ulen ndo' na', bexa na mluu dub di'izh na'anpa ta
ugea, le'a bexa wa cuent dub wa'an, dub xa nlat juers be man. Parea le'a
bexa nak cuent be xborreg na' lá isakyo'ón ta ndab bexa wa. 9 Le'a na' le'a
nak cuent puert wa, geal le'a tal ton ndangea ladna na', le'a xa wa ndapka
gealnaban ndo' Dios. Le'a bexa wa nak cuent be borreg nyo'o nto'o to'o
puert no nzheal ma gixgi ndaw ma.
10 ’Le'a dub wa'an nsealawa'antsa be borreg, no nseayut xa ma, nlad
xa initndo' ma. Parea le'a na' ndee ndi ndal ndontsa le'a bexa nak cuent
be xborreg na' gap gealnaban ndo' Dios, no uzhebpa wen yoo bexa ndo'
Dios. 11 Le'a na' le'a nak xa utsin nla'ach be xmen na' lak utsin nla'ach
dub men be xborreg xa, no nsa'a xa le'aka le'a xa sakndo' bema. 12 Parea
le'a dub xa nyaxtsa ten na ndontsa ula'ach xa bema, le'a xa na'anpa le'a
ten ma. Ta we'e le'a gor na ini'í xa nsea dub mbee cha ula'a xa bema ndi
uxo'on xa. We'e le'a mbee wa cha ukendo' bema cha ite'achso bema itea
lad. 13 Le'a xa wa uxo'on geal le'a xa medtsa nlad, na'anpa nyu'no ladna
xa bema.
14 ’Le'a na' nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg ten na. Nchando'
na' bexa nak be borreg ten na', no liga le'a bexa nchando'ga na', 15 lak
nchando' Xus na' na', no liga nchando' na' Xus na'. No nsa na' le'aka na'
sakndo' be men nak be borreg ten na'. 16 No ncho stub xkwa'a be xmen
na', bexa lá nchando' bega. Le'a bexa wa cuent stub xkwa'a borreg ncho
stubga corral. Le'a na' yunjuntka bexa wa no bexa ndee, no uxobgek bexa
ndo' na'. We'e yoo dubtsa xkwa'a be xmen na', no nab na' gak xa nla'ach
iteanak bexa.
17 ’Le'a Xus na' nkwea' ladna na', geal le'a na' nsa gealnaban ten na' gat
na' ndontsa iban na' stub biaj. 18 Na'an ton gut na', ndi na'ka usa na' gat
na'. Le'a na' ndap juers usa na' gealnaban ten na', no ndap na' juers iban
na' stub biaj. Le'a ta wa ta unibe'e Xus na' gun na'.
19 Le'a gor na mbi'ín bexa judio be ta li ndab Jesús, cha stub biaj usaxan
uteyoto'o bexa no be ltsa'a xa. 20 Ncho kwa'ad bexa ndab:
—¿Xta'an nla'ach bego ta ndab xa ba' zha? Le'a xa ncho mbi bxin len
lado'o na no nsak xa gizh tont.
21 Ná le'a ncho bexa wa ndabgabe:
—Le'a xa ba' na'anpa ndadi'izh lak ndadi'izh dub men ncho mbi bxin
len lado'o na. No lá gun dub mbi bxin gan ina' dub xa lá na' lak mbin xa
ba'.

Bexa Jerusalén lá ka'ab gungea ladna Jesús

22 Ngol zha kwal zha na ngo bexa judio dub ujest ten ni'i ten Dios nde
Jerusalén. 23 Le'a dub wizh wa, le'a Jesús nkesea sa nsalea' Corredor

Salomón ten ni'i ten Dios. 24 We'e le'a ncho bexa judio cha myaklo wats
Jesús, ndab bexa:
—¿Gast polxá ini'í besa ton nak go zhaga? Tal go le'a nak Cristo, gud
ga-yá ndo' ga'al besa.
25 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' yá ndápka ndo' bega ton nak na', ná le'a bego lá ngungea
ladna-yá. No le'a be uyon na ndun na' nsea juers ten Dios Xus na', le'a
ta wa nluukaga ton nak na'. 26 Ná le'a bego lá ndangea ladna-yá geal le'a
bega na'anpa nak be borreg ten na'. 27 Le'a bexa nak be borreg ten na',
le'a bexa wa ndo'ón ti na', no nchando' na' bexa, no nsankea bexa tso'o
na'. 28 No nsa na' gealnaban nunk lá idub ndo' bexa. Le'a bexa idub tiemp
yoo wats Dios, no na'an ton ko'o bexa ndo' ya'a na'. 29 Le'a Xus na', xa
msa'a bexa ndo' na', le'a xa wa ndon le'a nibe'e ndo' itea be ta'a, ta we'e
na'an ton gun gan ko'o bexa ndo' ya'a xa. 30 Le'a na' no Xus na' le'a besa
dubtsa nak.
31 We'e le'a bexa wa usengal be ge' ndi'izh gut bexa Jesús. 32 Ná le'a
Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Sian be ta wen ndun na' ndo' ga'al bega lak msa'a Xus na' gun na'.
¿Ke ten xta'anma dub ta li mbin na' wa ula'ge' bega na' zha?
33 Le'a bexa wa cha uka'ab ndabbe:
—Le'a besa na'anpa ula'ge' lu ke ten dub ta wen ndun lu. Le'a besa ndi
ula'ge' lu ke ten ta na kwea' uní'i lu ndo' Dios. Le'a lu men gizhliyotsa, ná
ndab lu le'a lu Dios.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ley ndeno bega nkeani'i le'a Dios ndab ndo' be men: “Ndáp na'
le'a bega nak be dios.” 35 Le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab di'izh ten
Dios ta ugeaka. Ta we'e tal le'a Dios li ndab ndo' bexa wa le'a bexa no
nak dios, 36 ¿xte'e ndab bega le'a na' kwea' uní'i ndo' Dios gor na ndáp na'
le'a na' Xin Dios? Le'a Dios mti na' no mtu'ub xa na' ndo' gizhliyo ndee.
37 Tal le'a na' na'anpa ndun be ta'a lak ndun Xus na', le'a bega lá nsabndo'
gungea ladna na'. 38 Le'a bega na'anpa ndangea ladna ta ndáp na', parea
nsabndo' gungea ladna bega ta ndun na'. We'e igondo' bega Xus na', no
gungea ladna bega le'a na' no Xus na' dubtsa nak besa.
39 We'e stubgal biaj nlad bexa isen bexa Jesús, ná le'a Jesús cha utid tlaw
bexa, na'anpa isen bexa xa. 40 Cha ncha'agal xa stub to'o yowbe'e Jordán,
sa mas polta ulalea' Juan be men. Cha we'etsa uyo'o Jesús dub nde'ep.
41 Le'a kwa'ad men nseabegal wats xa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a Juan ta ugeaka ni dub uyon lá ngun, parea le'a itea ta ndab Juan
cuent ten xa ndee, le'a ta wa ta ugeaka.
42 We'e le'a kwa'ad bexa nde sa wa mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo.

11

Ngut Lázaro

1 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Lázaro usen gealgizh. Le'a xa wa xa gezh
Betania, sa no nak lazh Marí no Mart itop bsan Lázaro. 2 (Le'a Marí bsan
Lázaro wa xa ulo ta uxe'e xo'o Jesús tso'o wa, cha mkwi'id xa xo'o Jesús
nsea gichgek xa.) 3 Ngol gor le'a itop bsan Lázaro wa mtu'ub dub men
ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, le'a Lázaro amig ten ga usen gealgizh.
4 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa:

—Le'a gealgizh wa na'anpa gut xa. Le'a ta wa ndi ndontsa ini'í be men juers ten Dios no juers ten Xin Dios.
5 Le'a Jesús nkea ladna Mart no Marí beal xa no Lázaro. 6 Parea le'a gor na mbi'ín Jesús le'a Lázaro usen gizh, le'a Jesús cha uyo'okata sa wa stop wizh. 7 We'e cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Ncha'be beuna stub biaj distrit Judea.
8 Le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Mech, ti plama wizh le'a bexa judio ncho sa wa nlad gut ga, ná nat, ¿xta'an li nlad go ya'gal ga sa wa zha?
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ncho dub tibtop gor tezhea kad dub wizh. Le'a tal ton ikesea gor tezhea na'anpa ikate'eb, geal le'a xa na' bea ndo' gizhliyo ndee. 10 Parea tal ton ikesea gor te'al, le'a xa skate'eb le'a gor wa na'an bea.
11 Cha no ndab Jesús:
—Le'a Lázaro amig ten beuna ngwadgats, ná le'a na' ndaukwan xa.
12 We'e le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Señor, tal le'a xa naxyats, le'a xa syakkana.
13 Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a Lázaro ngutla, ná le'a be xmen Jesús ndanbe'e le'a xa naxyats-tsa. 14 We'e le'a Jesús cha ga'al ndab ndo' bexa:
—Le'a Lázaro ngut. 15 Le'a na' nten ladna na'anpa ncho beuna sa wa gor ngut xa. Li ndontsa mas ige' ladna bega na'. Nat ncha'ina' beuna xa.
16 Le'a Tomás, xa no nsalea' Dídimo, cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Ncha'be beuna sa wa, ndontsa no beuna gatno Jesús.

Jesús nak xa nxiste be men no xa nsa'a gealnaban

17 Le'a wizh na ulaya' Jesús to'o gezh Betania wa, mbi'ín xa le'a Lázaro mdapla wizh mga'ach. 18 Le'a Betania nde pa chontsa kilómetro gax Jerusalén. 19 Ta we'e le'a kwa'ad bexa judio ncho Jerusalén wa ngwa'ina' Mart no Marí, mlu'uzh be men wa itop bexa ta na ngut bsan bexa. 20 Le'a gor na mbi'ín Mart le'a Jesús nsalaya' gaxla, cha uto'o xa, ngwa'uche'alndo' xa Jesús. Ná le'a Marí mya'an ta ni'i. 21 Le'a Mart cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat. 22 Parea le'a na' uní le'a guni'i xta'an inab go ndo' Dios nat, le'a Dios sa'aka-yá.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—Le'a bsan lu sbanka.
24 Le'a Mart cha ndab:
—Le'a na' uní le'a xa sbanka gal wizh lult, zha iban itea be men ngut.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak xa nxiste be men ndo' gealgut, no nak na' xa nsa'a gealnaban. Le'a tal ton gungea ladna na', maska ngut xa le'a xa sbanka. 26 Le'a itea bexa nban tal gungea ladna bexa na', le'a bexa wa na'anpa gat idub tiemp. ¿Ndangea ladna lu ta ndáp na' ndee zha?
27 Le'a Mart cha ndab:
—Ndungeaka lad na'-yá, Señor. No ndangea lad na' le'a go nak Cristo Xin Dios, xa na ndi'izh ga gi'idka ndo' gizhliyo.

Jesús mbi'inno Lázaro

28 Tso'o na li ndab Mart, we'e cha nsea' xa ta lid xa, xaga'tsa ndab xa ndo' Marí beal xa:
—Le'a mech nseala no nbezh xa lu.

29 Le'a gor na mbi'ín Marí ta wa, cha uxax uto'o xa, ncha'ina' xa Jesús.
30 Le'a Jesús biseata yate len gezh wa, ndi bi nso' xa sa mzhe'al Mart xa.
31 We'e le'a bexa ndeulu'uzh Marí bexa nde ta lid xa, le'a gor uni'í bexa
le'a Marí uxax uto'o ncha'a, cha usankea bexa tso'o Marí, ndab bexa le'a
Marí ncha'yo'on to'o ba'a ten Lázaro.
32 Le'a gor na ulaya' Marí wats Jesús no uni'í xa Jesús, cha msaxib xa
ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
33 Le'a gor na uni'í Jesús xte'e ndo'on Marí, no bexa na li ulanseano Marí
wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna no kwea' myo'o ladna xa. 34 Cha
ndab xa:
—¿Pa mka'ach bega xa wa zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Señor, ncha'be beuna, ini'í ga pa-yá.
35 Le'a Jesús cha mbi'in. 36 We'e le'a bexa nde sa wa cha ndab ndo' ltsa'a
na:
—Bwi'i bego ná xte'eta nkwea' ladna xa Lázaro.
37 Ná le'a ncho bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee myunyakna dub xa lá na', ¿xta'an na'anpa li ngun xa ba'
gan lá ngat Lázaro zhaga?

Lázaro mbangal ndo' gealgut

38 Le'a Jesús uzhebpa kwea' myo'o ladna gor ulaya' xa to'o ba'a wa. Le'a
ta wa dub ge'lo'o nso'ntsaw dub ge' si'il to'o-yá. 39 Cha ndab Jesús:
—Udob bega ge' ba'.
Le'a Mart bsan xa ngut wa cha ndab:
—Señor, le'a nat le'a xa ba' ugap nla'ala, le'a xa mdapla wizh mga'ach.
40 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—¿Cha lid ndápka na' ndo' lu zha, tal le'a lu gungea ladna na', le'a lu
ini'íka juers ten Dios?
41 We'e le'a be men cha udob ge' to'o ba'a wa. Le'a Jesús cha mwi'i ga'ap,
cha ndab xa:
—Xus na', nsa na' xno ndo' go le'a go ndo'ón ta una'ab na' ndo' ga.
42 Le'a na' uníka le'a go ndo'ónka itea be ta'a ndáp na', parea nat li ndáp
na' ndontsa gungea ladna be men ndee le'a go le'aka mtu'ub na'.
43 Tso'o na li ndab Jesús, cha uge' ndab xa:
—¡Lázaro, uto'o sa ba'!
44 Le'a xa na li ngut wa cha uto'o sa wa, bi lima nbixyo'o lad ya'a xa no
xo'o xa. No ndo' xa bi li nbixyo'o dub ble'a lad. Le'a Jesús cha ndab ndo'
be men:
—Bxa'ak bega be lad ba', cha bla'a bega isea' xa.

Bexa nibe'e dubtsa mbidi'izh le'a gut Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 We'e le'a bexa judio na li nseano Marí wa uni'í ta mbin Jesús, cha
kwa'ad bexa mbingea ladna Jesús. 46 Parea le'a ncho bexa wa cha ndi
ngwa'yab ndo' bexa fariseo xta'an mbin Jesús. 47 We'e le'a be ule'ay nibe'e
no bexa fariseo cha mchealte itea bexa nibe'e ten bexa judio. Cha ndab
bexa:
—¿Xte'e gun beuna zha? Le'a Jesús wa sian uyon ndun. 48 Tal le'a beuna
ula'a li gunta xa ta wa, le'a itea be men sangea ladna xa. We'e le'a bexa

Roma si'id ulate ni'i ten Dios ten beuna no lá ula'ata bexa inibe'e beuna
sa ndee.
49 Le'a dub bexa wa xa nsalea' Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a nsak zha
wa. Le'a xa cha ndab ndo' bexa nibe'e wa:
—Le'a bego na'an xta'an ini'í. 50 No ni lá nyakbe'ena bega ndi mas wen
gat dubtsa men sakndo' beuna xa Israel, ndontsa na'anpa initndo' itea
beuna.
51 Le'a ta li ndab Caifás wa na'anpa ndanbe'e le'atsa xa. Le'a ta na
nak xa ule'ay ndon le'a nsak zha wa, ta we'e mbinti'in Dios xa, ndab xa
le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel. 52 Parea le'a ta ndab xa wa na'anpa
nabtsa gab le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel. Le'a ta wa no gab le'a Jesús
gat ndontsa yunjunt xa itea bexa nak xin Dios, bexa ncho idub nax ndo'
gizhliyo. 53 Le'a wizh wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio dubtsa mbidi'izh
gut bexa Jesús.
54 Ta we'e le'a zha wa le'a Jesús na'antapa ga'al ikesea Judea. Le'a xa
ndi mka'an sa wa ncha'a xa gezh Efraín gax ge'e sa bid. Cha uyo'o xa sa
wa no be xmen xa.
55 Le'a zha wa nsayal gax ujest Pascua ten bexa judio. Ta we'e kwa'ad
be men judio ukea ncha'be gezh Jerusalén, ndontsa gun bexa ta isambi'i
bexa ndo' Dios zha biseata gal ujest wa. 56 Le'a be men wa nkwa'an Jesús,
no nabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a bexa nde sa nde ni'i ten Dios:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Si'id Jesús ujest ndee nati na'an?
57 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa fariseo unibe'ela ndo' be men tal ncho
ton ini'í pa nso' Jesús, cha gab xa-yá ndo' bexa wa ndontsa isen bexa Jesús.

12

Marí ulo ta uxe'e xo'o Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Sxo'op wizh nsob gal ujest Pascua wa, le'a Jesús uto'o ncha'agal
Betania, ta lid Lázaro xa mxiste Jesús ndo' gealgut. 2 Le'a sa wa mbinde'e
bexa dub ta gawno bexa Jesús. Le'a Mart nkego ta gaw bexa. Le'a Lázaro
nsob ndo' mes no Jesús. 3 We'e le'a Marí usen tol litr sbe'en nardo ta uxe'e,
dub ta uzhebpa uyap nsak. Cha mtob xa-yá tso'o xo'o Jesús, cha mkwi'id
xa xo'o Jesús no gichgek xa. Le'a len ni'i wa gast idub lita uxe'e mla'a.
4 Le'a dub xmen Jesús no nsob sa wa xa na le'a yun cuent Jesús, xa na
nsalea' Judas Iscariot xin Simón. Le'a xa wa cha ndab:
5 —¿Xta'an lid ndi udo'o xa ta uxe'e ba' zha, cha utse'a xa med wa ndo'
be men uban nak? Le'a ta ba' nsak pa chon gayo'o denario.
6 Parea le'a Judas na'anpa nyu'no ladna bexa uban nak. Ndi li ndab xa
geal le'a xa nla'ach med ten be xmen Jesús, no ncho zha ngowa'anga xa
med no'o xa. 7 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Bla'a xagots ba', le'a xa ulocha'aw ta ba' gast gal zha na iga'ach na'.
8 Le'a bexa uban nak wa guni'i polga nchoka lat bega, parea le'a na' ndee
na'anpa kwenta ncho'ono bega.

Be ule'ay nibe'e dubtsa mbidi'izh gut Lázaro

9 Le'a kwa'adpa bexa judio mbi'ín le'a Jesús nchogal gezh Betania, cha
ncha'be bexa sa wa. Le'a bexa na'anpa nabtsa Jesús ncha'bewi'i, le'a bexa
nlad ini'í no Lázaro xa mbangal ndo' gealgut. 10 We'e le'a be ule'ay nibe'e
wa dubtsa mbidi'izh gut no Lázaro, 11 geal mbangal Lázaro le'a kwa'ad
bexa judio nsaula'a be ule'ay nibe'e wa, cha ndi Jesús ndangea ladna bexa.

Jesús uyote Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ngol stub wizh wa le'a uzhebpa kwa'ad be men ndencho ujest Pascua
gezh Jerusalén. Le'a zha mbi'ín bexa le'a Jesús no ncha'a Jerusalén, 13 cha
ulobto'og bexa be xos ya gin, cha uto'o bexa ncha'ikanes bexa Jesús. No
uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa
Nibe'e! ¡Le'a xa ba' le'a nibe'e beuna xa Israel!
14 Le'a Jesús mzheal dub burr tuzh, cha usob xa tso'o ma. Le'a ta wa lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

15 Lá izheb bego, men gezh Sion.
Bwi'i bego, le'a xa le'a nibe'e bega
nsea nsob tso'o dub burr tuzh.

16 Le'a zha wa le'a be xmen Jesús lá yakbe'ena be ta li mbin Jesús wa.
Parea tso'o na mbangal Jesús cha nsea' xa gibe'a, le'a bexa mtse'a ladna
lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten Jesús, cha uni'í bexa le'a Jesús lika
mbin.
17 Le'a zha na utezh Jesús Lázaro len ba'a, cha mxiste Jesús xa ndo'
gealgut, le'a bexa nde sa wa cha mbidi'izh ta uni'í bexa wa ndo' be men.
18 Ta we'e li ngwa'ikanes be men Jesús, geal le'a bexa mbi'ín ta na li mbin
Jesús uyon wa. 19 Parea le'a bexa fariseo ndab ndo' be ltsa'a na:
—Bwi'i bega, le'a ta na ndun beuna na'an xti'in. Le'a be men ndi itea
ncha'be wats Jesús.

Pla bexa na'anpa xa judio nlad ini'í Jesús

20 Le'a lat bexa na li ncha'be yankea Dios gezh Jerusalén ujest Pascua
wa, ncho pla bexa na'anpa xa judio. 21 Le'a bexa wa cha ulen wats Julip
xa gezh Betsaida ten Galilea, ndab bexa:
—Señor, le'a besa nlad ini'í Jesús.
22 Le'a Julip cha ngwa'yab-a ndo' Ndres, we'e itop bexa ngwa'yab-a ndo'
Jesús. 23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá ngol gor ini'í be men ta juert nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
24 Le'a na' gáp ndo' bego tal le'a dub bid ten trig lá iga'ach len yo cuent dub
ta ngut, le'a idub tiemp le'a-yá bidtsa gak. Ná tal le'a-yá iga'ach, le'a-yá
sianpa bid usa'a. 25 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi
gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Parea le'a tal ton ndi ukwa'an gun
ta nlad Dios, le'a xa wa ndi gap gealnaban nunk lá idub. 26 Le'a tal ton
nlad gun ti'in ndo' na' nsabndo' isankea xa tso'o na'. We'e le'a sa yo'o na'
le'a xa no yoo. Le'a tal ton gun ti'in ndo' na', le'a Xus na' gab le'a xa wa
wenka ndun.

Jesús mbidi'izh le'a gat

27 No ndab Jesús:
—Nat uzhe'eb kwea' ncho lad na', no ni lá iní na' xte'e gáp na' ndo' Xus
na'. Ndanbe'e na' gáp na' ndo' xa ko'o xa na' ndo' gealkwea' ndee, parea
le'a na' ti'in we'e ndal ndo' gizhliyo. 28 Le'a na' ndi gáp: "Xus na', bin ga
ta na uluu xte'e si'il nak go."
Le'a gor we'e cha mgen ti Dios ulen gibe'a, ndab xa ndo' Jesús:
—Le'a na' mlula xte'e si'il nak na', no ulu na'-yá stub biaj.

29 Le'a lat bexa kwa'ad wa ncho bexa ndab le'a ta mbi'ín bexa wa usi'i.
No ncho bexa ndab le'a-yá dub angel uní'i ndo' Jesús.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Le'a ta mgen wa na'anpa ulen por na go'ón na'-yá, le'a-yá ndi ulen
ndontsa go'ón bega-yá. 31 Le'a nat le'a Dios gab ná ton ndap ke ndo'
gizhliyo. No nat kontu'ub Dios maxu'u, xa nibe'e ndo' gizhliyo. 32 Le'a
gor na ixits bexa na' ga'ap ndo' yo, le'a na' gun le'a be men ilen wats na'.
33 Le'a ta na li mbidi'izh Jesús wa gab le'a xa gat ndo' cruz. 34 Le'a be
men wa cha ndab:
—Le'a besa mbi'ín le'a ley ten Dios nkeani'i le'a xa nak Cristo idub tiemp
ncho. ¿Ná xte'e ndab ga zha le'a be men ixits Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
ga'ap ndo' yo? ¿Ton nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo wa zhaga?
35 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a nat le'a xa nak xe'a na'anpa kwenta ncho lat bega. Ta we'e usea
bega nattsa bi ncho xe'a, ndontsa le'a sa ukaw na'anpa gun gan ndo' bega.
Le'a tal ton nsea sa ukaw, le'a xa wa ni lá ini'í pa ncha'a. 36 Le'a nat bi
ncho xa nak xe'a wa, bingea ladna bega xa, ndontsa isea bega ndo' xe'a.
Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha ncha'ukachndo' xa ndo' be men.

Be men lá ka'ab gungea ladna Jesús

37 Sian be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be men, ná le'a bexa lá ngungea
ladna Jesús. 38 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Isaías sakndo' Dios, ndab xa:

Señor Dios, ¿tonma ndangea ladna ta ndadi'izh besa zha?
¿No ton ndo' ná mluu ga xte'e juert nak go zha?

39 Ta we'e le'a be men lá ngungea ladna Jesús, no lak ndab Isaías:

40 Le'a Dios mtsaw ngusndo' bexa,
no mbin ngud Dios lado'o bexa,
ndontsa lá ina' bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
Cha na'anpa ilen bexa wats Dios,
utsu'u Dios be ke ten bexa.

41 Li ndab Isaías polta zha na uni'í xa xte'e si'il gak Cristo, cha mbidi'izh
xa cuent ten Cristo. 42 Mas lika ná ncho kwa'ad bexa mbingea ladna Jesús,
no gast ncho bexa nibe'e ten bexa judio. Parea na'anpa ga'al ngudi'izh
bexa-yá, geal le'a bexa nzheb le'a bexa fariseo kontu'ub bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio wa. 43 Le'a bexa wa lá nkwa'an xte'e wen ya'an bexa
ndo' Dios, ndi mas nkwa'an bexa xte'e wen ya'an bexa ndo' be men.

Jesús ngo'o be men ndo' be ke ten bexa

44 Le'a Jesús cha uge' ndab:
—Le'a tal ton gungea ladna na', le'a xa wa na'anpa nabtsa na' ndangea
ladna. Le'a xa wa no xa mtu'ub na' ndangea ladna. 45 No liga tal ton ini'í
na', le'a xa wa no ini'í xa mtu'ub na' wa. 46 Le'a na' nak xe'a ulen ndo'
gizhliyo, ndontsa tal ton gungea ladna na', le'a xa wa na'antapa yoo sa
ukaw.
47 'Le'a tal ton go'ón di'izh ndáp na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a na'
ndee na'anpa nak xa usake xa. Le'a na' na'anpa ndal ndo' gizhliyo usake
na' be men, le'a na' ndi ndal ko na' be men ndo' be ke ten bexa. 48 Le'a

tal ton uxelad na' no lá gungea ladna xa be di'izh ndáp na', le'a di'izh wa
le'aka usake xa gal wizh lult. 49 Le'a na' ndee na'anpa ndadi'izh ta nladtsa
na', le'a Xus na' xa mtu'ub na' unibe'e xta'an gudi'izh na' no xta'an ulu'u
na'. 50 Le'a na' uní le'a di'izh unibe'e Xus na' gáp na', le'a di'izh wa ta
nsa'a gealnaban nunk lá idub. Ta we'e li ndadi'izh na' lakka ndab Xus na'
ndo' na'.

13

Jesús msat xo'o be xmen na

1 Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua, le'a Jesús uni'íla yamer gal gor
ika'an xa ndo' gizhliyo, cha ya' xa wats Xus xa. Lak nkwea' ladna Jesús
bexa nak xmen xa ndo' gizhliyo ndee, bi li nkwea' ladna xa bexa no gast
gor ika'an xa.
2 Le'a ngol gor na nsobyaw xche'e Jesús no be xmen xa, le'a maxu'u
uyo'ola gek Judas Iscariot xin Simón yun cuent Jesús. 3 Le'a Jesús uni'íka
le'a Dios Xus xa msa'a itea be ta'a le'a xa inibe'e. No uni'í xa le'a xa watska
Dios uto'o, no sa we'ekaga ya' xa. 4 We'e ngwaso' xa ndo' mes sa ndeyaw
bexa wa, cha ulate xa lad nbix xa. Cha mxi xa dub ble'a lad ko'ol len xa.
5 Cha ulo xa nits len dub che'a. Cha usaxan xa nsat xa xo'o be xmen xa,
no nkwi'id xa xo'o bexa wa no lad wa.
6 Le'a gor na ngol xa wats Simón Pedr, le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿go ba' usat xo'o na' zha?
7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta lnde'e ndun na', le'a lu lá yakbe'ena-yá nat. Parea gal zha
yakbe'ena lu-yá.
8 Le'a Pedr cha ndab:
—¡Le'a na' nunk lá usa xo'o na' usat ga!
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' lá usat xo'o lu, le'a lu yá lá gakta xmen na'.
9 Le'a Simón Pedr cha ndab:
—¡Señor, na'anpa nabtsa xo'o na' usat ga, ndi no ya'a na' no gek na'
usat ga!
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na ti'i ngos nsabndo' nabtsa xo'o na yat, le'a xa wa yá umbi'i
nak. Le'a bego yá umbi'ika nak ndo' Dios, parea na'anpa itea bega.
11 Le'a Jesús yá uni'íla ton yun cuent xa, ta we'e ndab xa le'a dub bexa
na'anpa umbi'i nak.
12 Le'a gor na mta'usat Jesús xo'o bexa wa, cha ngokgal xa lad nbix xa.
Cha usobgal xa ndo' mes, ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega xta'an lba'a mbinno na' bega zha? 13 Le'a bega ní'i
ndo' na' Mech no Señor. Le'aka nak ta li ní'i bega wa, geal le'a na' lika
nak. 14 Le'a na' nak Señor ten bega no Mech ten bega, parea nat msat
na' xo'o bega. No liga le'a bego nsabndo' usat xo'o ltsa'a bega. 15 Le'a na'
mluu xte'e nsabndo' gun bega, ndontsa li gun bego lak mbinno na' bega.
16 Le'a na' gáp ndo' bego le'a dub mos na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e xa
wa. No liga tal le'a dub xa mtu'ub stubga men, le'a xa ncha'a wa na'anpa
mas nsak ndo' xa mtu'ub xa. 17 Nat tal le'a bega nyakbe'ena be ta ndee,
no lika ndun bega, le'a Dios gun wen yoo ladna bega.
18 ’Le'a ta ndáp na' ndee na'anpa ndáp na' cuent ten itea bega. Le'a na'
mti bega no nchando' na' bega, parea nsabndo' gak cumplir lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a xa na ndawno na', le'a xa wa le'aka ngokloo

ndo' na'." 19 Nat ndáp na' ta wa ndo' bego gor na biseata gak-a, ndontsa
gor na gak-a le'a bega gungea ladna ton nak na'. 20 Le'a na' gáp ndo' bega
le'a tal ton utsin gak ndo' dub xa mtu'ub na', le'a xa wa cuentkata ndo'
na' li utsin nak. No liga tal ton utsin nak ndo' na', le'a xa wa utsinga nak
ndo' Dios xa na mtu'ub na'.

Jesús ndab le'a Judas yun cuent xa
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha uzhe'eb kwea' myo'o ladna xa. Cha
ga'al ndab xa ndo' be xmen xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega yun cuent na' ndo' bexa nlad gut
na'.
22 Le'a be xmen xa ni lá ini'í ton gun ta na li ndab Jesús wa, ta we'e
usaxan nwi'i bexa ndo' be ltsa'a bexa. 23 Le'a dub xmen Jesús, xa na
le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, nsob wats Jesús. 24 Le'a Simón Pedr cha
mbin sein ndo' xa wa, ndontsa inabdi'izh xa ndo' Jesús ná ton xa li gun
wa. 25 Le'a xa wa cha mas ubisob wats Jesús, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—Señor, ¿ton li yun cuent go zha?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Le'a na' ugazh dub ble'a pan ndee. Le'a xa na usa na'-yá ndo' na, le'a
ta wa xa we'e.
Le'a Jesús cha mgazh dub ble'a pan, cha msa'a xa-yá ndo' Judas Iscariot
xin Simón. 27 Le'a gor na li udaw Judas pan wa, le'a maxu'u cha uyote len
lado'o xa. Le'a Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Le'a ta na li gun lu wa, uxaxtsa bin ta wa.
28 Parea ni dub bexa na li nde ndo' mes wa lá yakbe'ena xta'an ngi li
ndab Jesús. 29 Le'a Judas wa xa nla'ach med ndanti'in bexa wa. Ta we'e
ncho bexa ndanbe'e le'a Jesús nlad ya'isi'i Judas ta gunti'in bexa ndo' ujest.
No nchoga bexa ndanbe'e le'a Jesús nlad usa'a Judas med ndo' bexa uban
nak. 30 Tso'o na li udaw Judas dub ble'a pan wa, le'a Judas cha uto'o
ncha'a. Le'a ta wa gor te'al-la.

Dub ta kub unibe'e Jesús gun be xmen xa

31 We'e le'a gor yá uka'anla Judas, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a nat le'a be men ini'í xte'e si'il nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
No ta ndun na' wa uluu xte'e si'il nak Dios. 32 Le'a ta na nluu na' ndo' be
men xte'e si'il nak Dios, le'a ta ndun Dios noga uluu xte'e si'il nak na'.
Le'a ta na gun xa wa yamer gak. 33 Bego nak cuent xi'ín na', yá na'antapa
kwen ncho'o na' lat bega. Le'a na' gáp ndo' bega lak ndápla na' ndo' bexa
judio nibe'e wa: le'a bego ukwa'an na', ná le'a bega lá gun gan no ya' sa
gaa na'. 34 Le'a na' nibe'e dub ta kub ndo' bega: Bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega. Lak nkwea' lad na' bego, no liga bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega. 35 Tal le'a bega li ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a be men igondo' le'a
bega xmenka na'.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 Le'a Simón Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿pa ya' ga zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a sa na yaa na', le'a lu lá yoo gan ya'no na' nat. Parea gal zha le'a
lu noka ya' sa wa.

37 Le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿xta'an lá yoo gan gaano na' go nat zhaga? Le'a na' usa le'aka
le'a na' gat sakndo' ga.
38 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Snika lu gat lu sakndo' na' zha? Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al ndee
gor na biseata kwezh boy le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá
nchando' na'.

14

Jesús nak nes ilaya' be men wats Dios

1 'Lá yu'ta ladna bega, ndi bge' ladna bega Dios no bge' ladna bega na'.
2 Le'a ta lid Xus na' ncho sian sa yoo bega. Le'a na' na'anpa li gáp ndo'
bega tal le'a-yá na'anpa li nak. Nat le'a na' nsea usaxkwa'a sa yoo bega.
3 Le'a zha na nsea na' cha usaxkwa'a na' be sa yoo bega, we'e le'a na'
le'aka ilen yo'o bega, ndontsa no bega yoo sa yo'o na'. 4 Le'a bego uni'íka
pa nsea na' no nchando'ka bega nes ncha'a sa wa.
5 Le'a Tomás cha ndab:
—Señor, le'a besa lá ini'í pa ya' go. ¿Ta we'e xte'e ndab go le'a besa
nchando' nes ncha'a sa wa zha?
6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nak nes no nak na' gealngea no nak na' gealnaban. Na'an ton
ilaya' wats Xus na', tal le'a xa na'anpa ndangea ladna na'. 7 Tal le'a bego
nchando' na', le'a bega sgondo'ka no Xus na'. Le'a nat idub ndo' ndee le'a
bega yá nchando' Xus na', no mna'la bega xa.
8 Le'a Julip cha ndab:
—Señor, bla'a ga ina' besa Xus ga, ta we'etsa nlad besa.
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Julip, ¿kwen nkeseano na' bega, ná lá nchando' lu na' zha? Le'a tal
ton nchando' na', le'a xa wa no Xus na' nchando'. ¿Xta'an li ndab lu ula
na' ina' bega Xus na' zha? 10 ¿Lá ndangea ladna lu zha le'a na' nsea Xus
na' dubtsa nak besa? Le'a ta ndadi'izh na' na'anpa le'atsa na' ndadi'izh.
Le'a Xus na' xa nso' wats na' nsa'a ta li ndun na' wa. 11 Bingea ladna bega
ta ndáp na' le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak besa. Nati bingea ladna bega
na' ke ten be ta ndun na'.
12 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gungea ladna na', le'a xa wa sun
ltsa'a be ta ndun na', no gast be ta mas si'il sun xa, le'a na' nsea wats Xus
na'. 13 No itea be ta inab bega ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na', le'a ta
wa sunka na' ndontsa ini'í be men xte'e si'il nak Xus na'. 14 Guni'i xta'an
inab bega ta na nak bega xmen na', le'a na' sunka ta wa.

Jesús ndab le'a Dios utu'ub Espíritu ten na

15 'Le'a tal bega ndankeaka na', le'a bega uxobgek ndo' be ta nibe'e
na'. 16 Le'a na' ina'ab ndo' Xus na', cha utu'ub xa stub xa gakno bega
no yoono xa bega idub tiemp. 17 Le'a ta wa Espíritu ten Dios xa na nluu
gealngea. Le'a be men gizhliyo lá yoo gan yoo wats Espíritu wa, geal le'a
bexa na'anpa na' xa no ni lá nchando' bexa xa. Parea le'a bega nchando'ka
Espíritu wa, geal le'a xa nso' wats bega no ikeseano xa bega idub tiemp.
18 'Le'a na' na'anpa ula ya'an bega cuent be me'ed usa'ab, le'a na' ndi
ilenkata. 19 Yamer gal zha le'a be men gizhliyo ndee yá na'antapa ini'í na',
parea le'a bega sni'í'kagal na'. Le'a na' sbanka, ta we'e no bega ibankaga.
20 Le'a gal wizh iban na' le'a bega ini'í le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak

besa, no le'a bega nsea na' dubtsa nak beuna. 21 Tal ton go'ón be ta inibe'e
na', no uxobgek xa ndo' be ta wa, le'a xa wa ta ugeaka ndankea na'. Le'a
tal ton yankea na', le'a Xus na' no na' ikwea' ladna xa, no ulundo' na' ndo'
xa.
22 We'e le'a Judas xa na'anpa nsalea' Iscariot cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, ¿xta'an li ndo'tsa besa ulundo' ga zha, na'anpa ulundo' ga ndo'
iteata be men zha?
23 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal ton yankeaka na', le'a xa wa sxobgek ndo' ta ndáp na'. Le'a
Xus na' cha ikwea' ladna xa. Le'a na' no Xus na' ilen wats xa, cha yoono
besa xa. 24 Ná le'a tal ton na'anpa yankea na', le'a xa wa lá uxobgek ndo'
ta ndáp na'. Le'a be ta ndáp na' ndo' bega, le'a ta wa na'anpa ta na'tsa
ndáp. Le'a ta wa ndi ta ndab Xus na' xa mtu'ub na'.
25 'Le'a be ta ndee ndáp na' ndo' bega nat bi nso'no na' bega. 26 Parea
le'a Dios utu'ub Espíritu ten na ndo' bega, gakno xa bega no yoono xa bega
sakndo' na'. Le'a xa wa uluu itea ta'a ndo' bega, no gun xa utse'a ladna
bega itea be ta ndáp na' ndo' bega.
27 'Le'a zha na uchan na' bega, le'a na' gun utsin yoo ladna bega. Le'a
ta na li gun na' wa na'anpa lak ta ndun be men nde ndo' gizhliyo ndee.
Ta we'e lá yu' ladna bega no lá izheb bega. 28 Le'a bega yá mbi'ínka ta
ndáp na', le'a na' nsea, no ilenkagal na' wats bega. Le'a tal bega ta ugeaka
ndankea na', le'a bega iten ladna geal ndáp na' le'a na' nsea wats Xus na',
geal le'a Xus na' mas nsak ndo' na'. 29 Nattsa ndáp na' ta ndee ndo' bega
zha biseata gak-a ndontsa gal gor gak-a le'a bega mas gungea ladna na'.
30 'Le'a na' na'anpa kwenta gudi'izhno bega, le'a maxu'u xa nibe'e ndo'
gizhliyo ndee nseala. Le'a xa wa na'anpa nibe'e na' ndee. 31 Parea li
nsabndo' gak-a, ndontsa ini'í be men nde ndo' gizhliyo ndee le'a na'
ndankeaka Xus na' no nxobgek na' ndo' ta nibe'e xa.
'Nat goso' bega, ncha'be beuna.

15

Jesús nak cuent dub ya uv

1 'Le'a na' ndee le'a xa nak cuent dub ya uv. Le'a Xus na' nak xa na
nla'ach-a. 2 Le'a tal ncho xos ya lá usa'a uv, le'a xa kabto'og-a. Parea tal
le'a-yá nsa'aka uv, le'a xa ndi utsambi'i-yá ndontsa mas usa'a-yá uv. 3 Le'a
di'izh ndadi'izh na' ndo' bega le'a mbin msambi'i lado'o bega. 4 Dubtsa
gok bega no na', lak nak na' dubtsa no bega. Le'a lak dub xos ya na'anpa
nsob las ya wa lá yoo gan usa'a ngus, no liga le'a bega lá yoo gan gun lak
nlad Dios, tal le'a bega na'anpa dubtsa gak beuna.
5 'Le'a na' cuent ya uv. Le'a bega cuent be xos-a. Tal le'a bega dubtsa
nak no na', le'a na' noga dubtsa nak no bega. We'e le'a bega sun sianpa
be ta'a nlad Dios. Parea tal le'a ncho bega na'anpa dubtsa nak no na', le'a
bega wa lá isu'u gun lak nlad Dios. 6 Le'a tal ton na'anpa dubtsa nak no
na', le'a xa wa cuent dub xos ya yabi dub lad, cha ibid-a. We'e ibele'e-yá,
cha yol'-a ndo' gi'.
7 'Le'a tal le'a bega dubtsa nak no na', no gunka bega lak mluu na' bega,
unab bega guni'itsa xta'an nlad bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka-yá. 8 Tal
le'a bega gun lak nlad Dios, le'a ta wa uluu le'a bega xmenka na', we'e
ini'í be men xte'e si'il nak Xus na'. 9 Le'a lak nkwea' ladna Xus na' na',
no liga le'a na' nkwea' ladna bega. Lá yalad bega le'a na' nkwea' ladna

bega. 10 Tal le'a bega gun be ta nibe'e na', we'e ini'í bega le'a na' nkwea'ka
ladna bega. Lak ndun na' itea be ta'a nibe'e Xus na' ta we'e uní na' le'a
xa nkwea'ka ladna na'. 11 Le'a ta wa ndáp na' ndo' bega ndontsa uzhe'eb
iten ladna bega lak nten lad na'.
12 'Nat ta ndee nibe'e na' ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a bega,
lakta nkwea' lad na' bega. 13 Le'a ta na ndon le'a mas nluu le'a dub men
nkwea' ladna stub xa, le'a ta wa usa'a xa xa gat xa sakndo' be amig ten xa.
14 Nat le'a bego nak be amig ten na', tal le'a bega gun ta nibe'e na'. 15 Le'a
na' yá lá gápta le'a bega nak bexa ndun ti'in ndo' na', le'a dub xa ndun
ti'in ndo' stub xa lá ini'í xti'in ndun xa nibe'e xa. Nat ndi gáp na' le'a bega
be amig ten na', geal le'a na' mbidi'izh ndo' bega itea be ta ndab Xus na'
ndo' na'. 16 Le'a bega na'anpa le'a mti na', le'a na' ndi le'a mti bega. No
ntu'ub na' bega gun bega ta nlad Dios, ta na'anpa initndo'. We'e le'a itea
ta inab bega ndo' Dios Xus na' ta na nak bega xmen na', le'a xa sa'aka-yá.
17 Nat nibe'e na' ta ndee ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Be men gizhliyo nxee ladna ndo' Jesús no ndo' be xmen xa

18 'Tal le'a be men gizhliyo ixeeno ladna bega, btse'a ladna bega le'a bexa
wa nedla ndo' na' ndee li nxee ladna, we'eta ndo' bego. 19 Tal le'a bega
nak lak nak be men gizhliyo ndee, le'a be men wa utsin sak ndo' bega lak
utsin nak bexa ndo' be ltsa'a xa. Parea le'a bega na'anpa nak men gizhliyo,
le'a na' mti bega uto'o bega lat bexa wa. Ta we'e nxeeno ladna bexa bega.
20 Btse'a ladna bega ta ndáp na' ndee: Le'a dub xa ndun ti'in na'anpa mas
nsak ndo' xa nibe'e xa wa. Lak ncho bexa li xela ndanno na', no liga xela
gunno bexa bega. No lak ncho bexa nxobgek ndo' di'izh ndáp na', no liga
uxobgekga bexa ndo' ta gab bega. 21 Le'a bexa wa li gunno bega ke na nak
bega xmen na', geal le'a bexa lá nchando' xa mtu'ub na'.
22 'Le'a tal na' lá ngal ndo' gizhliyo ndee no ni lá ngudi'izh na' ndo' bexa,
le'a ta ugap ndun bexa wa na'anpa dub ke ndo' Dios. Parea nat le'a bexa
lá yoo gan gabbe le'a bexa lá ini'í ti ta ugap ndun bexa. 23 Le'a tal ton ixee
ladna ndo' na', le'a xa wa no ndo' Xus na' nxee ladna. 24 Le'a na' mbin be
uyon ndo' ga'al bexa, ta ni dub men lá gun gan gun. Tal le'a bexa na'anpa
ini'í be ta wa, le'a bexa na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea nat li uni'í bexa
ta ndun na' wa, ná le'a bexa nxee ladna ndo' na' no ndo' Xus na'. 25 Le'a
ta wa nak lak nkeani'i ndo' ley ten bexa, ndab-a: "Le'a na' na'an xta'an
ngunno bexa, ná le'a bexa mxeeno ladna na'."
26 'Le'a gal gor na utu'ub na' xa gakno bega, le'a xa wa ito'o wats Xus
na', cha gudi'izh xa ndo' bega cuent ten na'. Le'a xa wa Espíritu ten Dios,
xa ndadi'izh sbe'en gealngea. 27 Le'a bega cha gudi'izh ndo' be men cuent
ten na', geal le'a bega le'a ukeseano na' zha nedkata usaxan na' mluu na'
be men.

16

1 'Ndáp na' ta ndee ndo' bego ndontsa lá ula'a bega ta ndangea ladna
bega na'. 2 Le'a be men kontu'ub bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio.
No gal zha gut bexa bega, gunbe'e bexa le'a ta wa ta nsak ladna Dios. 3 Li
gun bexa geal le'a bexa lá nchando' Xus na' no ni na'. 4 Le'a na' ndáp be
ta ndee ndo' bega nat, ndontsa gal gor wa utse'a ladna bega le'a na' yá
mbidi'izhka-yá ndo' bega.

Be ta'a ndun Espíritu ten Dios

’Le'a na' na'anpa ngáp ta ndee ndo' bega zha nedta, geal le'a na' bi le'a
ukeseano bega. 5 Parea nat le'a na' nsea ndo' Xa mtu'ub na', ná ni dub
bega lá nabdi'izh pa yaa na'. 6 Ndi uzhe'eb uban ncho ladna bega, geal ta
na ndáp na' be ta ndee. 7 Parea le'a na' gáp mas wen yoo bega tal le'a na'
yaa. Le'a tal na' lá yaa le'a Espíritu ten Dios xa gakno bega wa na'anpa
ilen wats bega. Ná le'a tso'o na yaa na' le'a na' cha utu'ub xa wats bega.
8 Le'a zha ilen xa le'a xa gab ná ton ndap ke, no ton na'anpa ndap ke, no
ton utsaksi Dios. 9 Le'a bexa ndap ke wa, le'a ta wa be men lá ndangea
ladna na'. 10 Le'a xa na'anpa ndap ke wa, le'a ta wa na', le'a na' nsea
wats Xus na' no yá lá ini'íta bega na'. 11 Le'a xa utsaksi Dios wa, le'a ta
wa maxu'u xa nibe'e ndo' gizhliyo ndee, le'a Dios yá mbinbe'ela le'a xa li
gunno xa wa.
12 ’Uzhebpa sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea le'a bega
lá uxik yakbe'ena-yá. 13 Ná le'a zha na ilen Espíritu ten Dios xa na nluu
gealngea, le'a xa wa gun yakbe'ena bega idub gealngea ten Dios. Le'a xa
wa na'anpa gudi'izh ta nitsa xa, le'a xa ndi gudi'izh be ta go'ón xa. No
gudi'izh xa be ta ti'i yoo. 14 No uluu xa xte'e si'il nak na', geal le'a xa
gudi'izh cuent ten na' ndo' bega. 15 Le'a itea be ta ndap Xus na' le'a ta wa
ta ten na'. Ta we'e ndáp na' le'a cuent ten na' le'a Espíritu wa gudi'izh
ndo' bega.

Le'a ta uban ncho ladna bexa yak ndi ta iten ladna bexa

16 ’Yamer gal zha le'a bega yá lá ini'íta na'. Parea gal stapla wizh le'a
bega ini'ígal na', geal le'a na' yaa wats Xus na'.
17 We'e le'a ncho be xmen Jesús cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Xta'an gab ta lba'a ndab xa ndee zha? Ndab xa yamer gal zha le'a
beuna lá ini'íta xa, ná gal stapla wizh le'a beuna ini'ígal xa, geal le'a xa
ya' wats Xus xa. 18 ¿Xta'an gab “yamer gal zha” wa zha? Lá nyakbe'ena
beuna xta'an ndab xa.
19 Ná le'a Jesús mgenna le'a bexa nlad inabdi'izh, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nabdi'izh ndo' ltsa'a bega cuent ten ta ndáp na', le'a yamer
gal zha le'a bega lá ini'íta na', parea gal stapla wizh le'a bega ini'ígal na'.
20 Le'a na' gáp ndo' bego le'a bega go'on no uban yoo ladna bega, parea
le'a be men gizhliyo iten ladnabe. Mas li uban ncho ladna bega, parea
le'a ta wa yak ndi ta iten ladna bega. 21 Le'a ta wa cuent dub xagots gap
me'ed uzhebpa gealkwea' ni'í xa geal le'a gor gap xa me'ed wa ngol-la.
Parea gor na ngol-la medo'o le'a xa yalad be gealkwea' wa tant nten ladna
xa le'a ndo' gizhliyo ulanseagal stub me'ed. 22 No liga nat le'a bega uban
ncho ladna, parea le'a na' inígal bega. Le'a gor wa le'a bega uzhebpa iten
ladna, gast na'an ton gun gan uban yoo ladna bega.
23 ’Le'a gal wizh wa le'a bega yá lá inabdi'izhta ndo' na'. Le'a na' gáp
ndo' bega le'a iteanak ta inab bega nak xmenka na' ndo' Xus na', le'a xa
sa'aka-yá. 24 Gast nat na'an xta'an nab bega ndo' Xus na' ta na nak bega
xmen na'. Parea unab bega-yá, le'a Xus na' sa'aka-yá ndontsa itenka ladna
bega.

Jesús mbinla gan ndo' be ta gizhliyo

25 ’Le'a be ta'a ndadi'izh na' wa sbe'en ta nsaktabe'e na'. Parea gal gor
na yá na'antapa li gudi'izh na', le'a na' ndi ga'al gudi'izh ndo' bega cuent
ten Xus na'. 26 Le'a gal zha we'e le'a na' na'antapa le'a ina'ab ndo' Xus
na' sakndo' bega. Le'a bega ndi inab ta nki'in bega ndo' Xus na' ta na

nak bega xmen na'. 27 Le'a Xus na' le'a nkwea' ladna bega, geal le'a bega
ndankea na' no ndangea ladna bega le'a na' watska Dios uto'o. 28 Le'a na'
wats Xus na' uto'o, ndal na' ndo' gizhliyo ndee. Nat le'a na' ika'an ndo'
gizhliyo ndee, cha nsea na' wats Xus na'.

29 Le'a be xmen Jesús cha ndab:

—Nat le'a go uzhebpa uya'al ndadi'izh. Yá na'antapa nsaktabe'e ga be ta
ndadi'izh ga. 30 Nat uni'í besa le'a go uni'í iteanak be ta'a, na'anpa nki'in
inabdi'izh besa ndo' ga. Ta we'e ndangea ladna besa le'a go watska Dios
uto'o.

31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nat zha yá ndangeaka ladna bega na'? 32 Bla'ach bega le'a gal dub gor
le'a bega ite'achso itea lad, ula'a bega nab na'. Parea le'a na' na'anpa nab
yanso', le'a Xus na' nokaga nso' wats na'. 33 Le'a be ta ndee mbidi'izh na'
ndontsa wen yoo ladna bega ta na nak bega xmen na'. Le'a ndo' gizhliyo
ndee sianpa gealkwea' ini'í bega. Parea lá yu' ladna bega, le'a na' mbinla
gan ndo' itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee.

17

Jesús unab gakno Dios be xmen Jesús

1 Le'a tso'o na li mbidi'izh Jesús, cha mwi'i xa gibe'a, ndab xa:

—Xus na', le'a nat yá ngol gor uluu ga ndo' be men xte'e si'il nak na',
ndontsa no na' uluuga xte'e si'il nak go. 2 Le'a go msa'a ta nibe'e na' ndo'
itea be men, ndontsa usa na' gealnaban nunk lá idub ndo' bexa na msa'a
go ndo' na'. 3 Le'a bexa wa ndap gealnaban nunk lá idub, geal le'a bexa
nchando' ga, xa ndon le'akama nak Dios; no nchando' bexa na' Jesucristo,
xa na mtu'ub ga.

4 'Le'a na' mluu xte'e si'il nak go ndo' be men nde ndo' gizhliyo ndee, no
msando' na' ti'in msa'a go gun na'. 5 Xus na', le'a zha biseata yoo gizhliyo
ndee, le'a na' nak xa ndon le'a juert lak nak go. Nat bla'a ga likagal yak
na' wats ga stub biaj.

6 'Le'a go mti bexa ndee ndo' gizhliyo, no msa'a ga bexa ndo' na'. Cha
mluu na' xte'e nak go ndo' bexa. Le'a bexa ndee nakla be xmen ga, cha
msa'a ga bexa ndo' na'. No nxobgek bexa ndo' di'izh ten ga. 7 Nat uni'í
bexa le'a itea be ta'a ndák na' le'a ta wa ta msa'aka go. 8 Le'a be ta ndab
ga ndo' na' wa le'a ta wa cha mbidi'izh na' ndo' bexa, cha mbingea ladna
bexa-yá. No nat uni'íka bexa le'a na' watska go uto'o, no ndangea ladna
bexa le'a go le'a mtu'ub na'.

9 'Le'a nat le'a na' na'ab gakno ga bexa ndee. Na'anpa na'ab na' gakno ga
be men gizhliyo, le'a na' ndi na'ab gakno ga bexa msa'aka go ndo' na', geal
le'a bexa wa xmenka go. 10 Le'a itea be xmen na', le'a bexa wa xmenka
go. No liga le'a itea be xmen ga, le'a bexa wa xmenkaga na'. Li nluu bexa
xte'e si'il nak na'.

11 'Le'a na' yá na'antapa yoo ndo' gizhliyo ndee. Le'a bexa ndee bi
yookata ndo' gizhliyo, ná le'a na' ndee ndi ilen wats go. Xus na', le'a
go dubkama nak Dios, nat le'a juers ten ga bla'ach ga bexa na msa'a ga
ndo' na', ndontsa dubtsa gak bexa lak dubtsa nak una'. 12 Le'a zha na
nkeseano na' bexa ndo' gizhliyo ndee, le'a na' nlach bexa nsea juers ten
lea' go. Le'a itea bexa na msa'a ga ndo' na' mlach na'. Ni dub bexa lá
isabgix, ndi nabtsa Judas usabgix, ndontsa gak cumplir lak nkeani'i di'izh
ten ga.

13 ’Parea nat le'a na' nseal wats go. Ta ndee ndáp na' nat bi nso' na'
ndo' gizhliyo ndee, ndontsa iten ladna bexa ndee lak nten lad na'. 14 Le'a
na' mbidi'izh be di'izh ten ga ndo' bexa ndee, parea le'a be men gizhliyo
nxeeno ladna bexa, geal le'a bexa ndee yá na'antapa bexa gizhliyo, lak
le'a na' na'anpa xa gizhliyo ndee. 15 Le'a na' na'anpa na'ab ko'o ga bexa
ndee ndo' gizhliyo, ndi na'ab na' ula'ach ga bexa ndo' maxu'u. 16 Le'a
lak na'anpa ndun na' lak ndun be men gizhliyo ndee, no liga le'a bexa
ndee na'anpa ndun lak ndun bexa wa. 17 Btsambi'i ga lado'o bexa juers
ten di'izh ten ga, le'a di'izh wa gealngeaka. 18 Le'a lak mtu'ub ga na' ndo'
gizhliyo ndee, no liga ntu'ub na' bexa ndee ndo' be men gizhliyo. 19 Le'a
ke ten bexa ndee ndun na' sbe'en ta nlad go, ndontsa no bexa gun sbe'en
ta nladtsa go wa, ta na nchando' bexa gealngea wa.
20 ’Le'a na' na'anpa na'ab gakno ga nabtsa bexa ndee, no na'ab na' gakno
ga bexa ti'i gungea ladna na' gor na go'ón bexa ta gudi'izh bexa ndee.
21 Gokno ga bexa wa ndontsa dubtsa gak iteanak bexa, lak dubtsa nak na'
nsea go Xus na'. No dubtsa gak bexa nsea beuna, ndontsa gungea ladna be
men gizhliyo le'a go le'aka mtu'ub na'. 22 Lak msa'a ga juers ndo' na', no
liga msa na' juers ndo' bexa, ndontsa dubtsa gak bexa, lak le'a go no na'
dubtsa nak. 23 Le'a na' nsea bexa ndee dubtsa nak, no go nsea na' dubtsa
nak, ndontsa itea beuna dubtsa gak. Ta we'e ini'í be men le'a go le'aka
mtu'ub na', no ini'í bexa le'a go nkwea' ladna bexa ndee lak nkwea' ladna
go na'.
24 ’Xus na', le'a na' nlad le'a sa yoo na' itea bexa na msa'a ga ndo' na' wa
yoo wats na', ndontsa ini'í bexa juers msa'a go ndo' na', geal le'a go nkwea'
ladna na' gast zha biseata gaknde'e gizhliyo. 25 Xus na' xa ndon le'a wen,
le'a be men gizhliyo na'anpa nchando' ga, parea le'a na' nchando' ga no
uni'íka bexa ndee le'a go le'a mtu'ub na'. 26 Le'a na' mluu ndo' bexa ndee
xte'e nak go, no uluuta na' ta wa ndo' bexa, ndontsa ikwea' ladna bexa be
ltsa'a bexa lak nkwea' ladna go na', no dubtsa gak na' nsea bexa ndee.

18

Be soldad ncha'besen Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Le'a gor na li mtayadi'izhno Jesús Dios, cha uto'o xa ncha'ano xa be
xmen xa stub to'o yo'ow nsalea' Cedrón, sa nde dub lenya. Cha uyote bexa
sa wa. 2 Le'a Judas xa na yun cuent Jesús no nchando' sa wa, geal le'a Jesús
sianla biaj mbi'i be xmen na sa wa. 3 Ngol gor le'a Judas ncha'anola pla
be soldad no stapla bexa nla'ach ni'i ten Dios, bexa na mtu'ub be ule'ay
nibe'e nsea bexa fariseo. Le'a bexa wa no'o be xe'a aceit no xe'a ged no
spad. 4 Ná le'a Jesús yá uni'íka xta'an yasea xa, ta we'e uto'o xa ndab xa
ndo' bexa wa:
—¿Ton nkwa'an bega?
5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nkwa'an Jesús xa gezh Nazaret.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na'.
Le'a Judas xa na nseayun cuent Jesús no nso' lat bexa wa. 6 Le'a gor na
li ndab Jesús: “Le'a ta wa na'”, le'a bexa wa cha msatatso'obe, cha ulayat
bexa ndo' yo. 7 Le'a Jesús cha unabdi'izhgal ndab:
—¿Ton nkwa'an bega?

Le'a bexa cha ndabgal:
—Nkwa'an besa Jesús xa Nazaret.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndápka le'a ta wa na'. Le'a tal bega na' ndee nkwa'an, bla'a
bega ya' bexa ndee.
9 Li ndab Jesús ndontsa itid-a lak ndab le'aka Jesús ndo' Xus xa, le'a bexa
na msa'a Dios ndo' Jesús, ni dub bexa lá isabgix. 10 We'e le'a Simón Pedr
cha ulo'o spad ten na, cha ulobto'og xa ncha' xa nsalea' Malco, ta lad ga'al.
Le'a Malco wa dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak. 11 Le'a Jesús
cha ndab ndo' Pedr:
—Ulocha'aw spad ten lu. ¿Lá ini'í lu zha le'a na' nsabndo' iti'id be
gealkwea' ndab Xus na' iti'id na' wa?

Bexa mbi'i Jesús ndo' Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 We'e le'a be soldad no xa nibe'e ten bexa wa no bexa nla'ach ni'i ten
Dios cha usen bexa Jesús no mxi bexa ya'a xa. 13 Cha mbi'i bexa Jesús
ndon ned ndo' xa nsalea' Anás, xuszha'ap Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a
nsak tiemp we'e. 14 Le'a Caifás wa xa na ndabka ndo' bexa judio mas wen
gat dubtsa men sakndo' itea bexa.

Pedr ndab le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Le'a Simón Pedr cha usankea tso'o Jesús. Le'a stub xmen Jesús
ncha'ano Pedr nchando' xa nak ule'ay ndon le'a nsak, cha uyo'ono xa
Jesús tale ten ni'i ten ule'ay wa. 16 Parea le'a Pedr myanso' tso'o juer to'o
puert wa. We'e le'a stub xmen Jesús xa na nchando' ule'ay wa, cha uto'o
mbidi'izhno xagots nla'ach to'o puert wa, ndontsa no Pedr uyote. 17 Le'a
xa nla'ach to'o puert wa cha ndab ndo' Pedr:
—¿Lid no ga dub xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' na'anpa no xa wa.
18 Le'a zha wa kwal, ta we'e le'a bexa ndun ti'in ndo' ule'ay wa no bexa
nla'ach ni'i ten Dios mkwa'a gi', cha ndeubizh bexa. Le'a lat bexa wa no
Pedr nso'ubizh.

Ule'ay ndon le'a nsak wa unabdi'izh ndo' Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Le'a Anás xa ngok ule'ay ndon le'a nsak wa cha unabdi'izh ndo' Jesús
ná ton be xmen Jesús, no xta'an mluu Jesús be men. 20 Le'a Jesús cha
uka'ab ndab:
—Le'a ta mluu na' wa mbidi'izh na' ndo' ga'al be men len be ni'i sa
nda'utsid bexa wa no tale ten ni'i ten Dios, sa nzhealbe iteanak bexa judio.
Na'anpa xga'ach nluu na' be men. 21 ¿Ta we'e xta'an nabdi'izh ga ndo' na'
xta'an mluu na'? Ndi nsabndo' inabdi'izh ga ndo' bexa mbi'ín ta mluu na'
wa ná xta'an mbidi'izh na' ndo' bexa. Le'a bexa uni'íka-yá.
22 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a dub men nso' sa wa cha utichya'a ndo'
Jesús, le'a xa dub xa nla'ach ni'i ten Dios. Cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Na'anpa li nsabndo' ika'ab lu ndo' ule'ay ndon le'a nsak ba'!
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' ugap ndáp, gud ga ná xta'an lid le'a ndáp na'. Ná tal na'
le'akaga ndáp, ¿xta'an ngi utichya'a ga ndo' na' zha?

24 We'e litsa nchii Jesús le'a Anás mtu'ub xa ndo' Caifás, xa nak ule'ay
ndon le'a nsak.

Pedr ndab stop biaj le'a lá nchando' Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Ndalen li nso'ubizhnota Pedr bexa wa, le'a dub xa cha unabdi'izh ndo'
Pedr ndab:
—¿Lid no go xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Le'a na' na'anpa xmen xa ba'.
26 Le'a sa wa no dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak wa nso',
dub ltsa'a xa na ulobto'og Pedr ncha' na wa. Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Na'anpa go ta uní na' lenya wa no xabgi'i ba' zha?
27 Le'a Pedr cha ndabgal stub biaj:
—Le'a na' na'anpa le'a ta wa.
Le'a gor wa le'a dub boy cha utezh.

Jesús nso' ndo' Pilat
(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Le'a gor yá nsayatla xe'a, cha uto'ono bexa Jesús ta lid Caifás, mbi'i
bexa Jesús ta lid Pilat, sa nsalea' pretorio. Parea le'a bexa nibe'e ten bexa
judio na'anpa yatebe len ni'i wa, le'a tal le'a bexa yate sa wa le'a bexa gak
bzhi'ik ndo' Dios, cha lá yoo gan gaw bexa ta ten ujest Pascua. 29 Ta we'e
le'a Pilat ndi uto'o gast sa ndebe bexa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—¿Xta'an nsake bega xa ndee zha?
30 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Tal le'a xa ba' na'anpa xa ugap, le'a besa na'anpa yun cuent xa ndo'
ga!
31 We'e le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa. Cha binno bega xa lak nibe'e ley ten bega.
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' Pilat:
—Le'a bega xa Roma na'anpa ula'a gut besa dub men.
32 Li ngok cumplir ta mbidi'izh Jesús xte'e gat Jesús ndo' cruz. 33 We'e
le'a Pilat cha myo'ogal len lid na, cha utezh xa Jesús, cha ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Gotsa mbinbe'e ta wa zha? ¿Nati stub men mbidi'izh-a ndo' ga?
35 Le'a Pilat cha ndab:
—Le'a na' ndee na'anpa xa judio. Le'a be ltsa'a lu xa judio no be ule'ay
nibe'e wa myun cuent lu ndo' na'. ¿Xta'an mbin lu zha?
36 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' na'anpa nibe'e lak nibe'e bexa ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal na'
li nibe'e, le'a be xmen na' le'a kuyobe ndontsa na'anpa yak cuent na' ndo'
ya'a bexa judio. Parea le'a na' na'anpa li nibe'e.
37 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nat zha xa nibe'eka lu?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a go ndab le'a na' nak xa nibe'e wa. Le'a na' ngol, no ndal na'
ndo' gizhliyo ndee ndontsa gudi'izh na' gealngea ndo' be men. Le'a tal ton
nkwa'an gealngea, le'a xa wa isakyo'ón ta ndáp na'.
38 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an gealngea wa zha?

Pilat ndab gat Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tso'o na li ndab Pilat, cha uto'ogal xa sa ndebe be men wa, cha ndab xa:
—Le'a na' lá ngaizheal ni dub ke ten xa ndee. 39 Le'a lak nak costumbr
ten bega itea li'in zha ndal ujest Pascua le'a na' ngo dub men litgi'ib dub
xa inab bega. ¿Nat nlad bega ula na' xa nak xa nibe'e ten bega xa judio
zha?
40 We'e le'a iteagal bexa uge' ndab:
—¡Na'anpa ula'a ga xa ba'! ¡Bgo'o ga ndi Barrabás!
Le'a Barrabás wa dub wa'an.

19

1 We'e le'a Pilat cha unibe'e go'o be soldad Jesús len ni'i wa, cha kin
bexa Jesús. 2 No mbinde'e be soldad dub ta rued xos yagich usob gek
Jesús cuent coron. No mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch ugats.
3 Cha usalad mbinno be soldad Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
No utichya'a bexa ndo' Jesús.
4 We'e le'a Pilat cha uto'ogal stub biaj, cha ndab xa ndo' be men wa:
—Bwi'i bega, le'a na' ko xa sa ndee, ndontsa yakbe'ena bega le'a na' ni
dub ke ten xa lá ngaizheal.
5 Le'a Jesús cha uto'o, nsob coron yagich wa gek xa, no lad konch ugats
wa nak xa. Le'a Pilat cha ndab ndo' be men:
—Nat bwi'i bega xa.
6 Le'a gor na uni'í be ule'ay nibe'e no bexa nla'ach ni'i ten Dios wa Jesús,
cha uge' ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa, cha bke'a bega xa ndo' cruz, le'a na' ni dub ke ten xa lá
ngaizheal.
7 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a ley ten besa ndab nsabndo' gatka xa, le'a xa nkwi'in ndab xa le'a
xa nak Xin Dios.
8 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a Pilat mas mzheb. 9 Cha myo'ogal xa
len lid xa, ndab xa ndo' Jesús:
—¿Pa uto'o lu zha?
Parea le'a Jesús na'anpa ika'ab.
10 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Na'anpa ika'ab lu ndo' na' ndee zha? ¿Lá ini'í lu zha le'a na' sak
inibe'e ikea lu ndo' cruz, no sak ndi ula na' lu?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal Dios lá usa'a di'izh li gun ga, le'a go na'an xta'an gun gan
gunno na'. Ta we'e le'a xa na myun cuent na' ndo' ga mas uzhe'eb ndap
ke ndo' lak ndap go.
12 Le'a gor we'e le'a Pilat nlad ula'a Jesús, parea le'a bexa judio uge'
ndab ndo' Pilat:
—Le'a tal go ula'a xa ba', le'a go na'anpa nak amig ten César xa nibe'e.
Le'a tal ton gab le'a nak xa nibe'e, le'a xa wa xela ní'i ndo' César.
13 We'e le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, cha mbi'i xa Jesús sa nsalea' Tale
Ge'. Le'a sa wa nsalea' Gabata di'izh hebreo. Cha usob Pilat sa nibe'e xa
sa wa, gab xa ná xte'e gunno xa Jesús. 14 Le'a ta wa gawizh dub wizh lak
ge'atsa gal ujest Pascua. Cha ndab Pilat ndo' be men kwa'ad wa:

—¡Bwi'i bega le'a xa ndee xa nibe'e ten bega!
15 Ná le'a bexa wa uge' ndabbe:
—¡Gat xa! ¡Gat xa! ¡Ikea xa ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—¿Uke'a na' xa nibe'e ten bega ndo' cruz zha?
Le'a be ule'ay nibe'e cha ndabbe:
—¡Nab César nak xa nibe'e ten besa!
16 We'e le'a Pilat cha ndab ikea Jesús ndo' cruz lak nlad bexa. Cha usen be soldad Jesús, cha mbi'i bexa xa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Le'a Jesús cha ncha'ano cruz ten na gast sa nsalea' Gólgota. Le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a tit gek men. 18 Cha mke'a bexa Jesús ndo' cruz. No stop men mke'a bexa ndo' cruz dub lad ga'ga wats Jesús. 19 No mke'a Pilat dub letr ta ikea gek cruz ten Jesús. Le'a ta wa ndab: "JESÚS XA NAZARET, XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO." 20 Le'a ta wa nkeani'i di'izh hebreo no di'izh griego no di'izh latín. Kwa'ad bexa judio uni'í xte'e ndab letr wa, geal le'a sa nkea Jesús ndo' cruz wa gax nde Jerusalén. 21 Ná le'a be ule'ay nibe'e ten bexa judio ngwa'yab ndo' Pilat:
—Lá nsabndo' gab ta wa "Xa nibe'e ten bexa judio." Ndi nsabndo' gab-a "Xa na ndab le'a nak xa nibe'e ten bexa judio."
22 Ná le'a Pilat cha uka'ab ndab:
—Lak nkea-yá, litsa ya'an-a.
23 Le'a tso'o na mke'a dap be soldad Jesús ndo' cruz, cha uka'a kadga dub bexa wa dub xab Jesús. Cha usen bexa lad ko'ol ndak Jesús, le'a ná wa na'anpa nge'al. 24 Cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Na'anpa itsaw beuna ta ndee, ndi ko'o beuna dub suert ndontsa ini'í beuna ná ton ika'a-yá.
Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Mtse'a bexa be xab na',
no ulo'o bexa suert ná ton ika'a-yá.

25 Le'a wats cruz ten Jesús wa nso' xna'a Jesús no beal xa, no Marí xagots ten Cleofas, no Marí xa gezh Magdala. 26 Le'a gor na uni'í Jesús xna'a na junt nso' wats dub xmen Jesús, xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab Jesús ndo' xna'a na:
—Naa, le'a xa ba' ula'ach ga cuent dub xin ga nat.
27 Cha no ndab Jesús ndo' xmen xa wa:
—Nat ula'ach lu xa ba' cuent xna'a lu.
Le'a idub ndo' wa le'a xmen Jesús wa cha mla'ach xna'a Jesús ta lidka na.

Ngut Jesús ndo' cruz
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ngol tso'o wa le'a Jesús uni'íka le'a xa mbinla itea be ta nlad Dios gun xa. Cha ndab xa:
—Le'a na' ndak ladna.
Le'a xa li ndab ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.

29 Le'a sa wa nso' dub vas ncho vin ula' len-a. Cha mgazh bexa dub ble'a
lad xi'il len-a. Cha msob xa ta wa gek dub xos ya hisopo, cha uxits bexa
ta wa to'o Jesús. 30 Le'a gor na ngu Jesús ta wa, cha ndab xa:
—Nat le'a itea be ti'in ndal na' ngokla cumplir.
Cha ubixkea gen xa, cha myun xa cuent gealnaban ten xa ndo' Dios, cha
ngut xa.

Dub soldad utib lanza wats len Jesús

31 Le'a ta wa wizh lak ge'atsa gal ujest Pascua, ta we'e le'a bexa judio lá
nlad litsa nkea be men wa ndo' be cruz gal wizh une'e bexa wa, le'a wizh
wa uzhebpa dub wizh nsak. Ta we'e unab bexa ndo' Pilat inibe'e Pilat
ki'ich be soldad xo'o bexa li nkea ndo' cruz, ndontsa mas uxax gat bexa,
cha ige'e bexa ndo' cruz wizh wa. 32 Le'a be soldad wa cha ulenbe, cha
uti'ich bexa xo'o dub xa wa. Cha liga mbinno bexa stubga xa nkea ndo'
cruz wa. 33 Ná le'a gor ngol bexa sa nkea Jesús, le'a bexa mna'la le'a Jesús
ngutla. Cha na'anpa igi'ich bexa xo'o Jesús.
34 Parea le'a dub soldad wa cha utib dub lanza wats len Jesús. Zha le'a
sa wa ulen ten no nits. 35 Le'a na' ndee uní ta wa no sbe'en gealngea
ndadi'izh na'. Ta we'e nke'a na'-yá, ndontsa no bega gungea ladna Jesús.
36 Le'a be ta wa li uyo'o lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Ni dub tit las
xa lá ngach.” 37 No lak nkeani'iga di'izh ten Dios: “Le'a be men iwi'i ndo'
xa na utib bexa lanza las na wa.”

Mga'ach Jesús
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea, dub xa xga'achtsa
ndangea ladna Jesús, geal le'a xa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio.
Le'a tso'o na ngut Jesús le'a Kosé wa ngwa'inab Jesús xa ngut wa ndo'
Pilat. Le'a Pilat cha ndab go'o Kosé Jesús, cha ngwa' Kosé cha mbi'i xa
Jesús. 39 No Nicodemo xa ngwa'ina' Jesús dub gor te'al no'o xa pa dub
galnti'i kil ta uxe'e, noch-a mirra nsea áloe. 40 Cha uxe'e bexa Jesús ndo'
cruz, cha mtixko bexa xa wa be lad lino no be ta uxe'e wa, lak nka'ach
bexa judio be ltsa'a na. 41 Le'a sa li ukea Jesús ndo' cruz wa nde gax dub
lenya, sa nde dub ba'a cuent ge'lo'o. Le'a ta wa dub sa ni dub men gol
ga'ach. 42 Le'a gor wa yamer gal wizh ten ujest Pascua ten bexa judio, ta
we'e ba'a we'etsa mka'ach bexa Jesús, le'a ta wa gax nsob sa wa.

20

Jesús mban
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

1 Le'a ngol wizh ned ten sman, uzhebpa tempran ndon bi ukaw na', le'a
Marí xa Magdala ncha'a sa nsob ba'a mga'ach Jesús. Le'a gor ulaya' xa
uni'íla xa le'a ge' nso'ntsaw to'o ba'a wa myo'obla. 2 We'e cha uto'o xa
karrel, ngwa'yab xa-yá ndo' Simón Pedr no ndo' stub xmen Jesús, xa na
le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna. Ndab Marí ndo' bexa wa:
—Le'a men mbiwa'an Jesús len ba'a wa. Le'a besa lá ini'í pa ngwa'ula'a
bexa xa.
3 Le'a Pedr no stub xmen Jesús wa cha uto'o ncha'be sa nsob ba'a wa.
4 Le'a bexa wa karrel ncha'be, parea le'a stub xa wa mas karrel ncha'a
ndo' Pedr, cha ned xa ulaya' to'o ba'a. 5 Cha mwi'iko xa len ba'a, uni'í xa
be lad lino myu'udyo'o Jesús, parea lá yo'o xa len wa. 6 We'e cha ulen

Simón Pedr, cha uyo'o xa len ba'a wa, cha uni'í xa be lad wa. 7 No uni'í
xa le'a lad ubixyo'o gek Jesús myu'udla, na'anpa junt nde-yá no be lad
ubixyo'o idub Jesús wa. 8 We'e le'a stub xmen Jesús, xa na li ned ulaya'
wa, cha no uyo'o. Uni'í xa be ta'a wa, cha mbingea ladna xa le'a Jesús
mbanka. 9 Le'a gor we'e le'a bexa bi lá nyakbe'ena lak nkeani'i di'izh ten
Dios, le'a Cristo nsabndo'ka iban ndo' gealgut. 10 Le'a itop bexa wa cha
nsea'be ta ni'i ndencho bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa gezh Magdala
(Mr. 16:9-11)

11 Le'a Marí xa Magdala cha myanso' wats ba'a wa ndo'on xa, cha
mwi'iko xa len ba'a wa. 12 Cha uni'í xa top angel ten Dios nak be lad
nagud. Dub xa nsob sa ngot gek Jesús, le'a stub xa nsob sa ute ya'axo'o
Jesús. 13 Le'a be angel wa cha unabdi'izh ndo' Marí ndab bexa:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha?
Le'a Marí cha ndab:
—Le'a be men mbiwa'an Señor Jesús. Le'a na' lá iní pa ngwa'ula'a bexa
xa.
14 Tso'o na li ndab Marí, cha mgeakso' xa mwi'i xa stub lad. Cha uni'í
xa Jesús nso' sa wa, ná le'a xa lá igondo' ti le'a Jesús ta wa. 15 Le'a Jesús
cha ndab:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha? ¿Ton nkwa'an lu zha?
Le'a Marí mbinbe'e le'a ta wa xa nla'ach lenya wa, cha ndab Marí:
—Señor, tal ga le'a mbi'i xa, gud go ná pa ngwa'ula'a ga xa, ndontsa
gayoo na' xa.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Marí!
Le'a xa cha mgeakso' mwi'i ndo' Jesús, cha ndab xa:
—¡Raboni! —le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a Mech.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá ugal lu na', le'a na' biseata ikea wats Xus na'. Ndi bya'yab ndo' be
xmen na' le'a na' yaa wats Xus na' xa nak Dios ten na'. Le'a ta wa le'akaga
Xus bega no Dios ten bega.
18 Le'a Marí cha nsea'yab ndo' be xmen Jesús le'a xa uni'í Jesús, no
mbidi'izh xa ta ndab Jesús ndo' xa.

Jesús mlundo' ndo' pla be xmen xa
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Le'a ngol gor na ula' te'al bi le'a wizh ned ten sman wa, le'a be xmen
Jesús mzhealbe len dub ni'i. Le'a to'o ni'i wa nso'nyaw, geal le'a bexa
nzheb ndo' bexa judio nibe'e. We'e le'a Jesús cha mlundo' nso' tlaw bexa,
cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
20 Tso'o na li ndab Jesús, cha mluu xa be ya'a xa no wats len xa. Cha
uzhebpa mten ladna bexa gor uni'í bexa le'a ta wa Jesús. 21 Le'a Jesús cha
ndabgal:
—Dios gun wen yoo ladna bega. Le'a lak mtu'ub Xus na' na', no liga
utu'ub na' bega gun bega ti'in ten na'.
22 Cha mlabi xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—Ula'a bega yoo Espíritu ten Dios len lado'o bega. 23 Tal le'a bega gunge'
ladna ke ten dub men, le'a Dios noga sunge' ladna ta wa. No liga tal le'a

bega lá gunge' ladna ke ten dub men, le'a Dios noga na'anpa gunge' ladna ta wa.

Jesús mlundo' ndo' Tomás

24 Le'a Tomás xa no nsalea' Dídimo nak dub tibtop xmen Jesús, parea
le'a xa na'anpa no nso'no bexa wa gor na mlundo' Jesús. 25 Le'a gor na
ulen Tomás le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' Tomás:
—Le'a besa uni'í Jesús.
Le'a Tomás cha ndab:
—Gast ned iní na' be sa ngwa'as clav ya'a xa no ukiko'o na' ngutsya'a
na' sa wa, no ukiko'o na' ya'a na' wats len xa, lá ndangea lad na' le'a xa
mban.
26 Ngol sxo'on wizh le'a bexa ndebegal len ni'i wa no Tomás. Le'a to'o
ni'i wa nso'nyaw, parea le'a Jesús cha uyatso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—Dios gun wen yoo ladna bega.
27 Cha ndab Jesús ndo' Tomás:
—Bwi'i ndo' ya'a na', no ulo ngutsya'a lu sa ndee. No ulo ya'a la wats
len na' ndee. Yá na'antapa gunbe'e lu le'a na' ngut, ndi bingea ladna le'a
na' mbangal.
28 We'e le'a Tomás cha uka'ab ndab:
—¡Go nak xa nibe'e na', no Dios ten na'!
29 Cha ndab Jesús:
—Tomás, geal uni'í lu na', ta we'e mbingea ladna lu le'a na' mbankagal.
Uzhebpa wen yoo ladna bexa gungea ladna na', maska lá ini'í bexa na'.

Libr ndee nkea ndontsa gap be men gealnaban

30 No sianta be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be xmen xa, ta na na'anpa
ikea ndo' libr ndee. 31 Parea le'a be ta'a nkea sa ndee, nkea-yá ndontsa
gungea ladna bega le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios. Tal le'a bega li
gungea ladna ta wa, le'a bega gap gealnaban ndo' Dios.

21

Jesús mlundo' ndo' dub ga'ad be xmen xa

1 Ngol tso'o wa le'a Jesús mlundo'gal ndo' be xmen na to'o lagun Tiberias.
Le'a xa lnde'e mlundo': 2 Le'a dub wizh le'a pla be xmen Jesús junt ndebe.
Le'a ta wa Simón Pedr, no Tomás xa nsalea' Dídimo, no Natanael xa gezh
Caná ten Galilea, no itop be xin Zebedeo, nsea stop be xmen Jesús. 3 Le'a
Simón Pedr cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a na' ndasen mbeal.
Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa no isea.
Cha ncha'be bexa, cha ukea bexa ndo' dub barco. Parea le'a idub te'al
wa ni dub mbeal lá isen bexa. 4 Le'a ngol gor na yá nsayat xe'a, le'a be
xmen Jesús wa uni'í Jesús nso' to'o nits wa, parea le'a bexa lá ini'í ti le'a
Jesús ta wa. 5 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego usa byux, ¿lid usen bega mbeal zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ni dub mbeal lá isen.
6 Cha ndab Jesús:
—Btsa'ab bega red ba' wats lad ga'al barco ba', cha isen bega mbeal.

We'e le'a bexa cha li mbin, cha uzhe'eb sian mbeal usen red wa, gast
lá uxik bexa ko'o bexa red len nits wa. 7 Le'a dub xmen Jesús, xa na le'a
Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab ndo' Pedr:
—¡Le'a ta ba' Jesús!
Le'a gor na mbi'ín Simón Pedr le'a ta wa Jesús, cha ngok xa xab xa, ta
nbix xa, ta na ulate xa gor usen xa mbeal. Cha ncha'a xa len nits, ncha'a
xa sa nso' Jesús. 8 Le'a stapla be xmen Jesús wa cha myo'o barco wa to'o
nits. Litsa ngobxazh bexa red na lita sian mbeal ncho len na wa. Le'a ta
wa pa dub gayo'otsa metr sit ndo' nits wa. 9 Le'a gor na yá ula' bexa ndo'
barco to'o nits wa, le'a bexa uni'í le'a dub mbeal ncho'ob ndo' bku'u, no
dub pan ncho'ob sa wa. 10 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Utseano bega stapla be mbeal usen bega ba'.
11 Le'a Simón Pedr cha ukea ndo' barco, cha udobxazh xa red gast ndo'
yo bid. Le'a len red wa ncho dub gayo'o itol ncho chon mbeal, bema ubi'i,
parea ni lá isaw-a mas lita sian mbeal ncho len-a. 12 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseadaw bega.
Le'a ni dub bexa lá inabdi'izh ndo' xa ná ton xa, le'a bexa uni'í le'a-yá
Jesús. 13 We'e le'a Jesús cha usen pan wa, cha mtse'a xa-yá ndo' bexa. No
liga mtse'a xa mbeal wa. 14 Le'a ta ndee biaj yon mlundo' Jesús ndo' be
xmen na, tso'o na li mban xa ndo' gealgut.

Jesús mbidi'izhno Pedr

15 Le'a gor na mtayaw bexa, le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' Simón Pedr,
ndab xa:
—Simón xin Jonás, ¿ndankea lu na' mas ndo' lak ndankea bexa ndee
na' zha?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka go.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach be borreg ten na'.
16 Cha ndabgal Jesús biaj itop:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na'.
17 Cha ndabgal Jesús biaj yon:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na' zha?
Le'a Pedr cha uban myo'o ladna geal biaj yon li unabdi'izh Jesús naga
ndankeaka Pedr Jesús. Cha ndab Pedr:
—Señor, le'a go uni'í itea ta'a. Uni'íka go le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na' zhaga. 18 Le'a na' gáp le'a zha ben lu, le'a
lu ndak xab na no ncha'a lu tal pa nlad lu. Parea le'a zha gak gox lu, le'a
lu ndi uti'il be ya'a lu no xa'aga men ugak xab la. Cha go'o xa lu sa na lá
nlad lu ya' lu.
19 Le'a ta li ndab Jesús wa gab ná xte'e mod na gat Pedr, ta uluu xte'e
juert nak Dios. Cha ndab Jesús ndo' Pedr:
—Usankea tso'o na'.

Xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna

20 Le'a Pedr cha mgeakso' mwi'i, le'a stub xmen Jesús nchankea tso'o
Pedr no tso'o Jesús. Le'a ta wa xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, xa
na li nsob wats Jesús zha na lult udaw xche'e bexa, gor unabdi'izh xa ndo'
Jesús ná ton yun cuent Jesús. 21 Le'a gor uni'í Pedr xa wa, cha unabdi'izh
Pedr ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿le'a xa ba' zha xta'an itid?
22 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast zha ilengal na', na'anpa
yu' ladna lu ta wa. Lu usankeatsa tso'o na'.
23 Le'a ta na li ndab Jesús, le'a ta wa mgen lat be xmen Jesús le'a xmen
Jesús wa lá gat. Parea le'a Jesús na'anpa ngab le'a xa wa lá gat. Le'a Jesús
ndi ndab: "Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast zha ilengal na',
na'anpa yu' ladna lu ta wa."
24 Le'a xmen Jesús wa xa ndadi'izh be ta ndee ndo' be men, no mke'a
xa-yá ndo' git. Le'a besa uni'íka le'a ta ndadi'izh xa ta ugeaka.
25 No uzhebpa sianta be ta'a mbin Jesús. Le'a na' nsak tal le'a be men
uke'a itea be ta wa, le'a idub ndo' gizhliyo lá ugal yoo be libr wa.

Be ta mbin be apostol ten Jesucristo

Le'a libr Hechos mke'a doctor Luc be ta mbin be xmen Jesús tso'o na ngok be ta'a nkea ndo' libr nsalea' Luc. Le'a libr Hechos ndadi'izh xte'e ned myak kwa'ad be xmen Cristo, cha dubtsa myakjunt bexa, no mbin bexa ti'in ten Dios. No nse'at-a xte'e mkea Jesús gibe'a, cha ndab angel ilengal Jesús, no xte'e ulen Espíritu ten Dios wizh Pentecostés, no xte'e mbin Pedr ti'in ten Dios, no xte'e mlundo' Jesús ndo' Pabl, cha mbin Pabl ti'in ten Dios. Le'a idub Hechos ndadi'izh cuent ten Espíritu ten Dios, nluu Espíritu wa xte'e juert nak Jesucristo, xa nak Xin Dios.

Jesús ndab ilen Espíritu ten Dios

1 Le'a go Teófilo, le'a git ned mke'a na' ndo' go wa, mke'a na' cuent
ten itea be ta mbin Jesús no be ta mluu xa, 2 gast wizh mkea xa gibe'a.
Le'a wizh wa mbidi'izh xa ndo' bexa na mti xa, ndab xa xte'e nsabndo'
gun bexa, lak msa'a Espíritu ten Dios gab xa-yá ndo' bexa. 3 Tso'o na
ngut Jesús, dub top ga'al wizh mlundo' xa ndo' bexa wa sian biaj, ndontsa
uni'íka bexa le'a xa mbanka ndo' gealgut. No mbidi'izh xa ndo' bexa wa
ná xte'e nibe'e Dios be men.
4 Le'a dub wizh wa gor na nso'no xa bexa wa, ndab xa ndo' bexa:
—Lá ika'an bega gezh Jerusalén ndee. Ndi kweas bega gast usa'a Tad
Dios ta ndab xa usa'a xa, lakka mbidi'izh na' gun xa. 5 Le'a Juan ulalea'
be men no nits, parea yamer gal dub wizh le'a bega italea' nsea Espíritu
ten Dios.

Jesús mkea gibe'a

6 We'e le'a bexa nde wats Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿nat zha gun ga gan le'a beuna xa Israel inibe'egal nacion ten
beuna ndee?
7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nsabndo' ini'í pol yoo ta wa ni xá wizh na-yá, ta na gun
Dios zha nlad xa. 8 Ná le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' bega, cha gap
bega juers gudi'izh bega ndo' be men itea be ta mbin na'. Li gudi'izh bega
ndo' be men Jerusalén ndee no idub Judea ndee no Samaria no gast idub
ndo' gizhliyo.
9 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha mkea xa gibe'a, myo'o xa lat xkaw
ndalen ndewi'i bexa wa. Cha lá ini'íta bexa xa. 10 Le'a gor na bi li ndewi'i
bexa gibe'a sa nsea' Jesús wa, we'e le'a top xabgi'i nak lad nagud cha
mlundo' sa wa, 11 ndab bexa:
—Bego xa Galilea, ¿xta'an lba'ata ndewi'i bego gibe'a ba' zha? Le'a Jesús
xa mto'o lat bego nsea' gibe'a ba' wa, le'a xa ba' le'aka ilen stub biaj lakka
uni'í bega nsea' xa.

Be xmen Jesús mti stub men yatso' sa uso' Judas

12 We'e le'a bexa cha mka'an Bet Olivo wa, cha myach bexa Jerusalén.
Le'a bet wa nde pa dub kilómetro gax wats Jerusalén. 13 Gor ulaya' bexa
Jerusalén, cha ukea bexa cuart nde ga'ap gek ni'i sa ndencho bexa. Le'a ta
wa Pedr no Jacob no Juan no Ndres no Julip no Tomás no Bartol no Mateo
no Jacob xin Alfeo no Simón xa partid Zelote no Judas wit Jacob. 14 Le'a

bexa wa nsea pla be xagots nsea Marí xna'a Jesús nsea be wit Jesús, sian
biaj nzhealbe bexa ndadi'izhno bexa Dios.
15 Le'a dub wizh le'a dub gayo'o ncho ga'al bexa ndangea ladna Jesús
wa nzhealbe. We'e le'a Pedr cha ngwaso' lat bexa, cha ndab xa:
16 —Bego nak beuna xmen Jesús, juerska ngok cumplir ta ndab di'izh ten
Dios, ta uní'i David sakndo' Espíritu ten Dios cuent ten Judas, xa usaned
ndo' be men usen Jesús. 17 Le'a Judas wa no uyo'o cuent be ltsa'a besa no
mbin xa ltsa'a ti'in ndun besa.
18 (Le'a med na uka'a Judas myun xa cuent Jesús wa usi'i bexa dub ble'a
yo. Le'a sa wa cha msobgek Judas gast ngoch len xa. 19 Le'a be men ncho
Jerusalén, gor na mbi'ín bexa ta wa, cha msalea' bexa yo wa Acéldama
di'izh ten bexa, dub di'izh gab Yo Ten.)
20 Cha no ndab Pedr:
—Le'a libr ten Salmos nkeani'i ndab-a:

Ya'an nab lid xa,
yá na'anta ton yoo len-a.

No ndab-a:

Stub xa gun ti'in ndun xa wa.

21 'Nat le'a beuna nsabndo' uti dub xabgi'i lat bexa na ukeseano besa
idub ukeseano Jesús besa, 22 gast zha ulalea' Juan Jesús no gast zha nsea'
Jesús gibe'a. Le'a xa wa no yate lat besa, ndontsa no xa gudi'izh ndo' be
men le'a Jesús mbanka ndo' gealgut.
23 We'e cha mluu bexa top xabgi'i, dub xa nsalea' Kosé Barsabás no
nsalea' xa Justo, no stub xa nsalea' Matí. 24 Cha mbidi'izhno bexa Dios
ndab bexa:
—Tad Dios, le'a go nchando' lado'o itea be men. Nat bluu go ndo' besa
ná ton ndo' itop bexa ndee mti ga. 25 Le'a xa wa yak dub xa gun ti'in ten go
lak ndun besa ndee, gak xa dub apostol ten ga. Le'a ta wa ta mla'a Judas
ke na mbin xa ta ugap wa, cha ncha'a Judas sa nsabndo' ya' xa castig wa.
26 Cha ulo'o bexa suert, we'e le'a Matí le'a ngol uyote xa lat stibdub bexa
nak apostol wa.

2

Xte'e ulen Espíritu ten Dios

1 Ngol wizh Pentecostés dub ujest ten bexa judio, le'a itea be xmen Jesús
mzhealbe len dub ni'i. 2 Ngol gor mbi'ín bexa dub ruid ulen gibe'a cuent
dub mbi si'il, cha uyo'o-yá idub len ni'i sa ndebe bexa. 3 We'e cha mlundo'
ta cuent beal', ula'-yá gek kadga dub bexa. 4 Cha uyo'o Espíritu ten Dios len
lado'o bexa. Cha usaxan bexa ndadi'izh bexa stubga di'izh, laktsa msa'a
Espíritu ten Dios ní'i bexa-yá.
5 Le'a zha wa le'a Jerusalén ndencho kwa'ad bexa judio ndankea Dios,
bexa ulen itea lad ndo' gizhliyo. 6 Le'a gor na mgen ruid si'il wa, cha
mzhealbe kwa'adpa bexa sa wa. Ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa gor na
ndo'ón bexa le'a bexa nde len ni'i wa ndadi'izh be di'izh ten kadga dub
be men wa. 7 Ngwatena' bexa no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a
xa:

—Bwi'i bego, ¿na'anpa bexa Galilea itea bexa lnde'e ndadi'izh ndee zha?
8 ¿Tixa ndo'ón beuna ndadi'izh bexa di'izh ten kadga dub beuna zhaga?
9 Le'a sa ndee nde men uto'o Partia no Media no Elam no Mesopotamia
no Judea no Capadocia no Ponto no Asia 10 no Frigia no Panfilia no Egipto
no be gezh nde mas sitxá ndo' Cirene ten Africa. No ncho bexa Roma sa
ndee, ncho xa wa bexa judio no ncho bexa wa ti'i mbingea ladna Dios
ten beuna xa judio. 11 No ncho bexa uto'o Creta nsea Arabia. Ná le'a itea
beuna ndo'ón ndadi'izh bexa ba' be ta si'il ndun Dios kadga di'izh ten
dubga beuna.
12 We'e le'a bexa wa lá ini'í xte'e gun bexa tant ndanseana bexa, cha
unabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xta'anxága ta ndee zhaga?
13 Ná ncho bexa ndun usalad ndab:
—Bexa ba' ga tant nsudna.

Pedr mbidi'izh ndo' be men kwa'ad

14 We'e le'a Pedr cha uso', no stibdub bexa wa. Cha uge' ndab xa:
—Bego nak beuna xa judio no iteata bego na ndencho Jerusalén ndee,
bi'ín bega ta ndee, bla'ach bega xta'an gáp na'. 15 Le'a besa ndee na'anpa
nsudna lak ndanbe'e bega, le'a nat pen gor nkea uge'a tempran. 16 Ná le'a
ta ndee nak lak ta ndab Joel polta sakndo' Dios, 17 ndab Dios:

Le'a gal be wizh lult le'a na' uzhebpa usa
Espíritu ten na' ndo' itea be men.
Le'a be xinbgi'i bega no be xingots bega gudi'izh sakndo' na'.
Le'a bexa ben ncho lat bega ini'í be ta ulu na'.
Le'a bexa gox uche'a ladna be ta usa na'.
18 Gal be wizh wa le'a na' uzhebpa usa Espíritu ten na'
ndo' be xabgi'i no ndo' be xagots, bexa ndun ti'in ten na',
cha gudi'izh bexa sakndo' na'.
19 Le'a na' ulu sian be ta'a yanseana be men,
be ta gibe'a no be ta ndo' gizhliyo;
ini'í bexa ten, no beal', no xkaw zhen.
20 Le'a wizh lá usuta xe'a;
le'a mbe'e ina' cuent ten.
Le'a tso'o wa gal wizh uzhebpa wen ten Dios Xa Nibe'e.
21 Le'a tal ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e,
le'a xa wa gap gealnaban.

22 Cha no ndab Pedr:
—Bla'ach bego men Israel ta gáp na' ndee. Le'a bego uni'íka le'a Jesús xa
gezh Nazaret juers ten Dios mbin sian be uyon no sian be ta ngwanseana
be men. Le'a ta wa mlu'u le'a Dios le'aka mtu'ub xa. 23 No myak cuent xa
ndo' ya'a bego lakka uni'í Dios tiemp polta. Le'a bego usen xa, cha myun
bega cuent xa ndo' ya'a be men ugap, cha mbit bexa wa xa ndo' cruz. 24 Ná
le'a Dios mxiste xa, mban xa ndo' gealgut, le'a gealgut lá ngun gan ndo'
xa. 25 Le'a polta le'a David ndab cuent ten Jesús:

Le'a na' idub tiemp mna' Dios Xa Nibe'e wa wats na'.
Na'an xta'an gasea na', le'a xa wa nso' wats na'.
26 Ta we'e uzhe'eb nten ladna lado'o na'
no nten lad na' ndadi'izh na'.

No uníka na' le'a Dios ula'ach na'.
27 Le'a go lá ula'a na' yan na' lat bexa ngut.
No ni lá ula'a ga gazha'a las na', le'a na' nak xa mti go.
28 Mluu ga nes ten ga ndo' na', sa ncho gealnaban.
No uzhe'eb nten lad na' geal iso' na' wats ga.

29 'Bego nak beuna xa Israel, le'a beuna uni'í le'a David uyo'o polta wa ngut no mga'ach. No le'a ba'a ten xa bi nde sa ndee nat. 30 Le'a xa wa dub xa ndadi'izh sakndo' Dios, no uni'íka xa le'a Dios ndab ndo' xa le'a xa nak Cristo wa ta ugeaka ilen lat be xin David, cha inibe'e xa lak unibe'e David. 31 Le'a gor biseata yoo-yá, le'a David ndab le'a Cristo iban ndo' gealgut. Ndab xa le'a Dios lá ula'a Cristo ya'an lat bexa ngut no ni lá ula'a Dios gazha'a las Cristo. 32 Le'a itea besa ndee uni'índo' le'a Dios mxiste Jesús ndo' gealgut. 33 Le'a Dios cha myo'o Jesús gibe'a sa usob xa wats Dios lad ga'al. Le'a Tad Dios cha msa'a juers ndo' Jesús msa'a xa Espíritu ten Dios ndo' besa ndee, lakka ndab Jesús gun xa. Le'a Espíritu wa le'a ndun ta na' bega no ta ndo'ón bega wizh nat. 34 Le'a David na'anpa le'a ikea gibe'a, parea le'a David ndab:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
35 gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."

36 'Nat bla'ach itea bego xa Israel ta ugeakapa gáp na': le'a Jesús xa li mke'a bega ndo' cruz wa, le'a xa wa le'aka Dios mso' nak Cristo Xa Nibe'e.
37 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha kwea' myo'o ladna bexa, cha unabdi'izh bexa ndo' Pedr nsea ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—Bego nak beuna xa Israel, ¿xte'e nsabndo' gun besa nat?
38 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Bla'a bego be ta ugap nak bego no italea' kadga dub bega gak bega xmen Jesucristo, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bega no usa'a xa Espíritu ten xa ndo' bega. 39 Li gunno Dios bexa na nbezh Dios gak bexa xmen xa: le'a ta wa bego, no be xin bega, no itea bexa sit ndencho.
40 No sianta be di'izh mbidi'izh Pedr, no mtenxe'a xa bexa wa, ndab xa:
—¡Lá gakta bega lak nak be men ugap ncho nat, ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega!
41 We'e le'a ncho bexa mbingea ladna ta li mbidi'izh Pedr wa, cha utalea' bexa. Le'a wizh wa pa schon mil men uyote lat bexa nak xmen Jesús. 42 Le'a bexa wa ntsid lak nluu be apostol wa, no uzhebpa wen nak bexa ndo' be ltsa'a bexa. No nzhealbe bexa ndaw bexa, nsea ndadi'izhno bexa Dios.

Xte'e ngok bexa mbingea ladna Jesús

43 Le'a itea be men ndanseana gor uni'í bexa be uyon ndun be apostol, be ta msa'a Dios gun bexa. 44 Le'a iteanak bexa na mbingea ladna Jesús wa dubtsa nak. No itea be ta'a ndap bexa wa, le'a ta wa iteanakka bexa ten. 45 Ncho bexa mdo'o be yo ten na no be ta'a ndap bexa, cha ntse'a bexa med wa ndo' be ltsa'a xa bi lak nki'in bexa-yá. 46 Iteanak wizh nzhealbe bexa tale ten ni'i ten Dios, no be ta lid bexa junt ndaw bexa, nten ladna bexa no utsin nak bexa. 47 No nsa'a tse'e bexa xno ndo' Dios, no le'a itea

be men nsak ladna lak nak bexa. Le'a Dios le'a ndun kad wizh mas nsayak
kwa'ad bexa wa, ngo'o Dios bexa ndo' be ke ten bexa.

3

Myakna dub xa lá yoo gan isea

1 Le'a dub wizh le'a Pedr nsea Juan ncha'a sa nde ni'i ten Dios pa gor
nkea uyon uzhe, gor na nda'yadi'izhno be men Dios. 2 Le'a sa wa nsob
dub xabgi'i lá yoo gan isea zha ngolta xa. Itea wizh nda'ula'a be ltsa'a xa
xa dub sa nyote be men len tale ten ni'i ten Dios, sa nsalea' Puert Chul,
ndontsa inab xa med ndo' be men. 3 Le'a gor na uni'í xa Pedr no Juan
ncha'yote sa wa, cha unab xa dub med ndo' bexa. 4 We'e le'a Pedr no Juan
mwi'i ndo' xa, cha ndab Pedr:
—Bwi'i ndo' besa.
5 Le'a xa wa list usob, ndanbe'e xa gol ncho xta'an usa'a bexa wa ndo'
xa. 6 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' lá nsén med plata ni med oro, parea le'a ta ndap na' usa na'
ndo' lu. Le'a juers ten lea' Jesucristo xa Nazaret, le'a na' gáp ndo' lu goso',
cha usea.
7 We'e le'a Pedr cha usen ya'a xa lad ga'al, cha uxiso' Pedr xa. Bi le'a gor
wa le'a be xo'o xa no be gendats xa cha mgeaso'be. 8 Le'a xabgi'i wa cha
uxax ngwaso' ga'al, cha utsinla nsea xa. Cha no xa uyo'ono bexa wa tale
ten ni'i ten Dios, nkesea xa no ndasaga'al xa, ndab xa le'a Dios uzhe'eb
dub Dios juert. 9 Le'a itea be men uni'í nsea xa, no nsa'a xa xno ndo' Dios.
10 We'e mgondo' bexa le'a xa wa le'a xa li usob nab med to'o Puert Chul
ten ni'i ten Dios, cha uzhe'eb ngwanseana bexa ta na li myakna xa wa.

Pedr mbidi'izh sa nsalea' Corredor Salomón

11 Le'a xa li myakna wa lá nla'apa Pedr no Juan. We'e le'a itea be men na
ndanseana cha uto'o karrel gast sa nso' Pedr no Juan sa nsalea' Corredor
Salomón. 12 Le'a gor uni'í Pedr ta wa, cha ndab xa ndo' be men:
—Bego xa Israel, ¿xta'an ndanseana bega ta ndee zha? ¿No xta'an nwi'i
bega ndo' besa ndanbe'e bega juers ten besa myakna xa ndee zha? 13 Le'a
Dios ten Abraham no Isaac no Jacob, xa na le'a nak Dios ten iteata be
usan gox polta ten beuna, le'a xa wa le'a mbin mas ga'ap ngobso' xin xa
Jesús. Le'a Jesús wa xa na li myun bega cuent ndo' ya'a bexa nakti'in,
cha gor na ndi'izh ula'a Pilat xa le'a bega lá ka'ab. 14 Le'a Jesús nak xa na
mti Dios no sbe'en be ta nlad Dios ndun xa. Parea le'a bega mxee ladna
xa, cha ndi unab bega ula'a Pilat dub xa ndut men. 15 Le'a bego mbit xa
nsa'a gealnaban ndo' be men, ná le'a Dios mxiste xa ndo' gealgut lak uni'í
besa-yá. 16 Le'a xabgi'i ndee nge' ladna juers ten lea' Jesús wa, ta we'e
myakna xa. Le'a ta na nge' ladna xa Jesús le'a mbin gan dubtsa ne'eka
myakna xa ndo' ga'al itea bego.
17 'Bego nak beuna xa Israel, le'a bego no bexa nibe'e ten bega mbit
Jesús, parea le'a na' uní le'a bega ni lá ini'í ton xa wa. 18 Ná le'a Dios li
mla'a mbin bega lak ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab
bexa le'a Cristo nsabndo' ini'í sian gealkwea'. 19 Nat bla'a bega be ta ugap
nak bega, cha byach bega wats Dios, ndontsa utsu'u xa be ke ten bega.
We'e yoo xa wats bega gakno xa bega, 20 no utu'ubgal xa Jesucristo ndo'
bega lak ndabka Dios. 21 Nat le'a Jesús nsabndo'ka ncho gibe'a, gast gal gor
na utecha'aw Dios itea be ta'a ndo' gizhliyo, lakka mbidi'izh bexa sakndo'
Dios tiemp polta. 22 Lak ndab Moisés ndo' be usan gox polta ten beuna:

“Le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna uti dub xa gudi'izh di'izh ten xa lat be ltsa'a
bega, lak mti xa na'. Bla'ach bego itea ta gab xa wa ndo' bega. 23 Le'a tal
ton lá ula'ach ta gab xa wa, le'a bexa wa yá na'antapa gak xmen Dios.”

24 ’Le'a Samuel no iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios tso'o wa, mbidi'izh
bexa cuent ten be ta ncho be wizh nat ndee wa. 25 Le'a ta ndab bexa polta
usa'a Dios wa, le'a ta wa nsa'a Dios ndo' bega nat. No usa'a Dios ndo' bega
lak ndab Dios gor na mbin Dios dub trat no be usan gox polta ten beuna,
ndab Dios ndo' Abraham: “Le'a na' gunti'in dub xa ras ten lu, ndontsa
wen yoo be men itea be nacion nde ndo' gizhliyo.” 26 Le'a gor na mxiste
Dios xin na ndo' gealgut, le'a Dios mtu'ub xa ned lak ndo' beuna xa Israel,
ndontsa gakno xa beuna no ula'a beuna be ta ugap nak beuna.

4

Pedr no Juan nde ndo' bexa nibe'e

1 Ndalen li ndení'i Pedr no Juan ndo' be men wa, we'e ulen pla be ule'ay
no dub xa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios no pla bexa saduceo. 2 Le'a
bexa wa ndakloo, geal le'a Pedr no Juan nluu be men wa le'a be men ngut
wa iban ndo' gealgut lak mban Jesús ndo' gealgut. 3 Cha usen bexa wa
Pedr no Juan, cha mke'a bexa xa wa litgi'ib gast stub wizh, le'a gor wa yá
uzhe. 4 Ná le'a kwa'adpa be men na mbi'ín di'izh ndab Pedr wa mbingea
ladna-yá. Le'a lat itea bexa wa ngok pa dub ga'ay mil xabgi'i.

5 Ngol stubtsa wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio no bexa gox nsak no
be mech ten ley mzhealbe Jerusalén. 6 No nso' Anás ule'ay ndon le'a nsak
no Caifás no stub Juan no Alejandro no iteata be xabgi'i ltsa'a ule'ay ndon
le'a nsak. 7 Cha mte bexa Pedr no Juan tlaw bexa, cha unabdi'izh bexa
ndab bexa:

—¿Ton msa'a juers nati ton mtu'ub bego gun bega ta wa zha?

8 We'e le'a Pedr no'o juers ten Espíritu ten Dios len lado'o na uka'ab
ndab:

—Bego xa nibe'e, bego xa gox nsak ten beuna xa Israel: 9 le'a bega
nabdi'izh ná xta'an utsin mbinno besa dub xabgi'i gizh no xte'e li myakna
xa. 10 Nat gab besa ndo' itea bego no ndo' iteata be men Israel le'a
Jesucristo xa gezh Nazaret myunyakna xabgi'i nso' ndo' bega ndee. Le'a
Jesús wa xa na li mke'a bega ndo' cruz, cha mxiste Dios xa ndo' gealgut.
11 Le'a xa wa xa na li mxelad bega cuent dub ge' nxelad bexa ndande'e
ni'i, ná nat le'a ge' wa ndon le'a nak skin ni'i. 12 Le'a ndon nab Jesús sun
gan ko'o be men ndo' be ke ten bexa. Le'a idub ndo' gizhliyo na'anta ton
ntu'ub Dios ko'o beuna ndo' be ke ten beuna.

13 Le'a bexa nibe'e wa ngwanseana gor uni'í bexa le'a Pedr no Juan ni
lá nzheb ndadi'izh, maska ndidotsa mtsid bexa. We'e mgondo' bexa le'a
Pedr no Juan xa ukeseano Jesús. 14 Le'a xa li myakna wa no nso' sa wa, ta
we'e na'anta xte'e ngab bexa ndo' Pedr no ndo' Juan. 15 Cha unibe'e bexa
itate bexa sa wa, cha myanbeyadi'izh nab bexa nibe'e wa, 16 ndab bexa:

—¿Xte'e gunno beuna be xabgi'i ba'? Le'a itea be men ndencho
Jerusalén ndee uni'í le'a ta mbin bexa wa dub uyon. Le'a beuna lá yoo
gan gab le'a-yá gealkwi'in. 17 Parea ndontsa lá igenta mas ta ndee, gabtsa
beuna ndo' bexa le'a beuna utsaksi bexa tal le'a bexa gudi'izhta cuent ten
Jesús.

18 We'e utezhgal bexa Pedr no Juan, cha li unibe'e bexa ndo' bexa wa yá
na'antapa gudi'izh bexa ndo' be men cuent ten Jesús. 19 Ná le'a bexa wa
uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a besa nsabndo' uxobgek ndo' bego, cha na'anpa
uxobgek besa ndo' Dios? 20 Le'a besa lá yoo gan ula'a lá gudi'izhta besa ta
uni'í besa no ta mbi'ín besa.
21 We'e le'a bexa nibe'e wa cha ndab ndo' Pedr no ndo' Juan:
—Le'a besa utsaksi bega tal le'a bega gudi'izhta di'izh ten Jesús.
Cha mla'a bexa Pedr no Juan. Le'a bexa wa lá izheal xte'e utsaksi xa
bexa wa, geal le'a itea be men ndab le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen, ta na
li myakna xa gizh wa. 22 Le'a xabgi'i na li myakna juers ten Dios wa ncho
masla top ga'al li'in.

Be xmen Jesús unab juers ten Dios

23 Le'a gor na mka'an Pedr no Juan sa wa, cha nsea' bexa lat ltsa'a bexa,
cha mbidi'izh bexa itea be ta ndab be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak.
24 Le'a gor na li mbi'ín bexa ta wa, le'a bexa cha junt mbidi'izhno Dios,
ndab bexa:
—Go Dios Xa Nibe'e, go le'a nak Dios mbinde'e gibe'a no gizhliyo no
nitsdo'o no iteata be ta ncho. 25 Le'a go msa'a ta mbidi'izh David sakndo'
ga, ndab David:

¿Xta'an lba'ata ngi'i be men ba' zha?
¿No xta'an ndanbe'e bexa be ta na'an xti'in?
26 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo mzhealbe, no bexa nakti'in myakjunt,
ndakloo bexa ndo' Dios Xa Nibe'e no ndo' xa nak Cristo.

27 ’Ugeaka le'a Herodes no Poncio Pilat no bexa Israel nsea bexa na'anpa
xa Israel li mzhealbe len gezh ndee, ngokloo bexa ndo' Jesús xin go, xa wen
mtu'ub go. 28 Cha mbin bexa lakka ta ndab go gak-a wa. 29 Nat bwi'i go,
Dios Xa Nibe'e, xte'e ugap ní'i bexa ndo' besa. Bsa'a ga juers ndontsa lá
izheb besa gudi'izh besa di'izh ten ga. 30 No bsa'a ga juers yunyakna besa
be men gizh, no gun besa sian be uyon juers ten lea' Jesús xin ga, ta uluu
le'a go le'a mtu'ub besa.
31 Le'a gor na mtayadi'izh bexa ndo' Dios, le'a sa ndebe bexa cha mwi'in.
We'e le'a itea bexa wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios lado'o na. Cha
ni lá izhebta bexa ndadi'izh bexa di'izh ten Dios.

Msa'a bexa ta nki'in be ltsa'a bexa

32 Le'a itea bexa na mbingea ladna Jesús wa dubtsa ncho ladna bexa,
no dubtsa ndanbe'e bexa. No ni na'an ton ndab le'a be ta ndap bexa ta
tentsa bexa, le'a ta ndap bexa wa ndi itea bexa ten. 33 Le'a be apostol
ni lá nzheb ndadi'izh le'a Jesús Xa Nibe'e wa mbanka ndo' gealgut. No
uzhebpa ngokno Dios itea be xmen Jesús wa. 34 Le'a lat bexa wa lá yo'o ni
dub bexa ngun jwalt ta nki'in na, geal le'a bexa na ndap yo no ni'i, ncho
xa mdo'o ta wa cha nseano bexa med wa, 35 cha myun bexa cuent ta wa
ndo' be apostol. Le'a be apostol cha ntse'a med wa bi lak nki'in bexa-yá.
36 Le'a dub bexa wa dub xa levita nsalea' Kosé, xa isla Chipre. No msalea'
be apostol xa Bernabé (le'a ta wa dub di'izh gab: xa nlu'uzh men). 37 Le'a
xa wa mdo'o dub ble'a yo ndap na, cha myun xa cuent med wa ndo' be
apostol.

5

Ananías no Safira mbin gealkwi'in

1 Uyo'o dub xa nsalea' Ananías no Safira xagots ten xa. Le'a bexa wa
mdo'o dub ble'a yo. 2 Ná le'a xa wa mya'anno stub tuzh med wa, cha myun
xa cuent iteata med wa ndo' be apostol. Le'a xagots ten xa wa noka uni'í
ta wa. 3 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Ananías:
—Ananías, ¿xte'e uyo'o maxu'u lado'o lu mya'anno lu stub tuzh med ta
na li mdo'o lu yo wa zha? ¿Xta'an li nkwi'inno lu Espíritu ten Dios zha?
4 ¿Ná lid lu ten yo wa zha? Gor na mdo'o lu-yá, ¿lid xmedka lu ta wa zha?
¿Xte'e ni lu lba'a mbin lu? Le'a lu na'anpa ndo' dub men mbin gealkwi'in,
le'a lu ndi ndo' Dios li mbin.
5 Le'a gor na mbi'ín Ananías ta li ndab Pedr, cha ulayat xa cha ngut xa.
Le'a itea bexa na mbi'ín ta wa cha uzhe'eb mzhebbe. 6 Cha ulen pla be
xabgi'i ben mtixko Ananías lad, cha mbi'i bexa wa xa, cha mka'ach bexa
xa.
7 Tso'o wa pa schon gor ulenga xagots ten Ananías wa, ni lá ini'í xa
xta'an ngwasea xabgi'i ten xa. 8 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Gud naga lika ngok yo mdo'o bega wa zha.
Le'a xagots wa mkwi'in ndab:
—Le'a ta wa lika ngok.
9 Le'a Pedr cha ndab:
—¿Xta'anxá dubtsa mbidi'izh bega ukwi'inno bega Espíritu ten Dios
zhaga? Ndo'ón lu le'a bexa na mka'ach xabgi'i ten lu wa nchabela. Nat
le'a bexa nogal lu li uka'ach.
10 Bi le'a gor wa le'a xagots wa noga ulayat sa nso' Pedr, cha ngut xa. Le'a
gor uyo'o be xabgi'i wa len ni'i, le'a xagots wa noga ngutla. Cha mbi'igal
bexa xa, cha mka'ach bexa xa wats xabgi'i ten xa. 11 We'e le'a itea be xmen
Jesús no iteata be men na mbi'ín ta wa cha uzhebpa mzheb.

Kwa'ad be men myakna

12 Le'a be wizh wa le'a be apostol ndun sian be uyon ten Dios, be ta
ndanseana be men. No itea wizh nzhealbe be xmen Jesús dub lad wats ni'i
ten Dios, sa nsalea' Corredor Salomón. 13 Le'a be men ndab le'a bexa wa xa
wenka nak, parea ni dub bexa na'anpa nak xmen Jesús lá uchealtsa'a bexa
wa. 14 Le'a bexa na ndangea ladna Jesucristo wa uzhebpa ngok kwa'adbe,
lak be xabgi'i no liga be xagots. 15 Le'a be men ulote be men gizh ndi'ib
ndo' yalo'on no ndo' da to'o nes sa itid Pedr. Mbinbe'e bexa tal masa
xi'íntsa Pedr igi'in las bexa gizh wa, cha yakna bexa. 16 No kwa'adpa be
men be gezh nde gax wa ulenno be men gizh gast Jerusalén, no bexa nsak
gizhtont ncho be mbi bxin len lado'o na. Le'a itea bexa wa cha myaknabe.

Be men ngokloo ndo' Pedr no ndo' Juan

17 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak no itea be xmen xa, bexa saduceo,
uzhe'eb ngoklobe. 18 Cha usen bexa wa be apostol, cha mke'a bexa bexa
litgi'ib. 19 Ná le'a dub angel ten Dios ulen gor te'al, mxa'al be puert ten
litgi'ib, cha ulo'o xa bexa wa. Cha ndab angel:
20 —Wa'be bega wats ni'i ten Dios, cha bidi'izh bega be di'izh nsa'a
gealnaban ndo' be men.
21 Le'a ngot xe'a tempran le'a bexa ncha'be wats ni'i ten Dios. Cha
usaxan bexa nluu bexa be men.
Ngol gor le'a ule'ay ndon le'a nsak no be xmen xa no bexa gox nsak ten
bexa Israel mzhealbe. Cha unibe'e bexa ndo' bexa nla'ach sa wa ya'yo'o

bexa wa bexa len litgi'ib. 22 Ná le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha uni'í
bexa le'a bexa wa na'anla sa wa. Cha myach bexa ndab bexa:
23 —Le'a gor ulaya' besa le'a to'o litgi'ib wa nso'nyawka no bexa
ndeula'ach wa ndeka. Parea le'a gor na mxa'al besa puert wa, le'a len
wa na'anla ton ndencho.
24 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, le'a ule'ay ndon le'a nsak no xa nibe'e
ten bexa nla'ach ni'i ten Dios no be ule'ay nibe'e cha ndab ndo' ltsa'a na:
—¿Pa gast yando' ta ndee zha?
25 We'e ulen stub xa ndab:
—Bla'ach bego, le'a bexa na li mke'a bega litgi'ib wa ndeuluugal be men
dub lad wats ni'i ten Dios.
26 We'e le'a bexa nla'ach sa wa nsea xa nibe'e ten bexa wa ngwa'gi'igal
be apostol, parea na'an xte'e ngunno bexa wa bexa, geal le'a bexa nzheb
ndo' be men ncha'a be men ula'ge' bexa. 27 Le'a gor na mlenno bexa wa
bexa, cha mte bexa xa ndo' be men nsak wa. We'e le'a ule'ay ndon le'a
nsak cha ndab:
28 —¿Lá ini'í bega le'a besa yá ndabla lá uluuta bega cuent ten Jesús ndo'
be men zha? ¡Ná nat le'a idub gezh Jerusalén ndee ngen be ta nluu bega
wa! No nlad bega ukeake bega besa ta li ngut Jesús wa.
29 Le'a Pedr no be ltsa'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nsabndo' uxobgek ned ndo' Dios, na'anpa ndo' be men.
30 Le'a Dios xa na ngwankea be usan gox polta ten beuna wa, le'a xa wa
mxiste Jesús ndo' gealgut, xa na li mbit bego ukea ndo' cruz wa. 31 Le'a
Dios msa'a sa nsob Jesús wats Dios lad ga'al, no myunno xa Jesús dub xa
nibe'e no xa nsa'a gealnaban, ndontsa ula'a be men Israel be ta ugap nak
bexa, cha yu'u be ke ten bexa. 32 Le'a ta wa ta ndadi'izh besa ndo' be men,
lak ndakno Espíritu ten Dios besa. Le'a Dios nsa'a Espíritu ten na ndo'
bexa nxobgek ndo' xa.
33 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha uzhebpa ngokloo bexa, gast nlad
bexa gut bexa bexa wa. 34 Ná le'a lat bexa wa nsob dub xa nsalea' Gamaliel
xa fariseo, dub mech ten ley. Le'a be men uzhebpa ndap mod ndo' xa wa.
Cha uso' xa ndab xa ito'o be apostol dub xla'al. 35 We'e ndab xa ndo' bexa
nibe'e wa:
—Bego xa Israel, gop bega cuent nsea ta gunno bega be xabgi'i ba'.
36 Ntse'a ladna bega zha uyo'o dub xa nsalea' Teudas, ndab xa le'a xa
uzhebpa dub xa nsak. Pa dub dap gayo'o xabgi'i usankea tso'o xa. Ná
le'a gor na mbit be men xa, le'a itea be xmen xa cha mte'achso. Cha litsa
unitndo' ta ndun bexa wa. 37 Tso'o wa ligal uyo'o stub xa nsalea' Judas
xa Galilea. Le'aga kwa'adpa be men usankea tso'o xa be wizh ten censo.
Parea gor na mbit be men xa, le'a be xmen xa itea mte'achsogal. 38 Le'a
nat le'a na' gáp ndo' bego, bla'a bega no na'an xte'e gunno bega bexa ba'.
Le'a tal ta ndun bexa ba' ta tentsa men, le'a-yá sbeas yo'oka. 39 Ná tal
le'a-yá ta nlad Dios, le'a bego lá gun gan initndo'-yá. Bla'ach bego na'anpa
kuyono bego Dios.
40 We'e le'a bexa nibe'e wa dubtsa nak nsea ta ndab xa wa. Cha utezh
bexa be apostol wa, cha udin bexa bexa wa. Cha ndab bexa nibe'e wa:
—Yá lá gudi'izhta bega cuent ten Jesús wa.
Cha mla'a bexa bexa wa. 41 Le'a gor na mka'an bexa sa wa uzhebpa
mten ladna bexa, geal le'a Dios mla'a utid bexa gealkwea' geal nak bexa
xmen Jesús. 42 We'e le'a iteanak wizh le'a bexa nluu be men dub lad wats

ni'i ten Dios no ta lid be men, ndab bexa le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.

6

Utaxo'ob dub ga'ad xabgi'i gun ti'in

1 Le'a be wizh wa le'a be xmen Jesús nsayak kwa'ad. Parea le'a lat bexa wa le'a bexa ní'i di'izh griego usaxan ndakloo ndo' bexa ní'i di'izh hebreo, ndab bexa:

—Le'a be xagots ngut xabgi'i ten na ncho lat besa ndee, ncho zha lá ndal bexa sian ta gaw bexa, gor na ntse'a bega ta wa.

2 We'e le'a isatibtop be apostol wa mchealte iteanak be xmen Jesús, cha ndab bexa:

—Lá nsabndo' ula'a besa lá gudi'izh besa di'izh ten Dios, cha ndi utse'a besa ta ndaw bexa wa. 3 Ta we'e bti bega ga'ad xabgi'i ndák lat bega, bexa wen nak no uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios lado'o xa. Le'a bexa wa le'a gun ti'in ndee. 4 Le'a besa ndee li syo'o gan gudi'izhnota Dios no uluuta besa be men di'izh ten Dios.

5 Le'a itea bexa wa ngol ladna ta ndab be apostol wa, cha mti bexa Xteb dub xa uzhe'eb nge' ladna Dios no uzhe'eb ndap xa juers ten Espíritu ten Dios. Nsea mti bexa Julip no Prócoro no Nicanor no Timón no Parmenas no Nicolás xa Antioquía. Le'a Nic wa na'anpa xa judio, parea ndankea xa Dios lak ndun bexa judio. 6 We'e cha mte bexa isaga'ad bexa wa ndo' be apostol. Cha mxo'ob be apostol ya'a na gek bexa wa, unab bexa ndo' Dios gakno Dios isaga'ad bexa wa.

7 We'e le'a di'izh ten Jesús uzhebpa mte'achso. Le'a gezh Jerusalén uzhebpa nsayak kwa'ad be xmen Jesús, no gast kwa'adpa be ule'ay mbingea ladna Jesús.

Usen bexa Xteb

8 Le'a Dios uzhebpa ndakno Xteb, no nsa'a xa juers ndo' xa, ndun Xteb sian be uyon ten Dios, be ta ndanseana be men. 9 Le'a ncho dub sa nsalea' Be Men Mya'ak, dub ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a pla bexa ten sa wa usaxan nyoto'ono Xteb. Le'a xa wa bexa gezh Cirene nsea gezh Alejandría no Cilicia nsea Asia. 10 Ná lá ngun bexa gan ndo' Xteb, le'a Xteb uzhebpa ndák, lak nsa'a Espíritu ten Dios ndo' xa. 11 We'e msa'a bexa med uka'a stapla be men ndontsa gun bexa gealkwi'in, ndab bexa le'a bexa mbi'ín le'a Xteb nisi Moisés no Dios. 12 We'e uzhe'eb ngokloo be men no bexa gox nsak no be mech ten ley. Cha usen bexa Xteb, cha mbi'i bexa xa sa nzhealbe bexa nibe'e wa. 13 Cha ulenno bexa be men gun gealkwi'in, ndab be men wa:

—Le'a xabgi'i ndee ni lá nla'a ta li nisi xa ni'i ten Dios ndee no ley ten Dios. 14 Le'a besa mbi'ín ndab xa le'a Jesús xa Nazaret wa ulate ni'i ten Dios, no uche'a xa be costumbr ndeno beuna, ta mcha'an Moisés.

15 We'e le'a be men nibe'e wa no itea bexa nde sa wa, mwi'i bexa ndo' Xteb. Cha uni'í bexa le'a ndo' Xteb nluu cuent ndo' angel ten Dios.

7

Xteb mtsakndo' ndo' bexa nakti'in

1 Le'a ule'ay ndon le'a nsak cha unabdi'izh ndo' Xteb, ndab xa:

—¿Ta ugeaka ta lba'a ndab be men ba' zha?

2 Le'a Xteb uka'ab ndab:

—Bego bexa ltsa'a na', no bego xa nsak ba', bla'ach bego ta gáp na' ndee.
Le'a Dios si'il ten beuna mlundo' ndo' Abraham usan gox ten beuna, zha
na bi ncho xa Mesopotamia, zha biseata ya'yo'o xa gezh Harán. 3 Ndab
Dios ndo' Abraham: "Bla'a lazh lu ba' no be ltsa'a lu, cha ndi wa' ndo' yo
sa uluu na' ndo' lu." 4 We'e le'a Abraham uto'o sa wa, sa no nsalea' Caldea,
cha ncha'a xa uyo'o xa Harán. Tso'o wa ngut xus Abraham, cha mbi'i Dios
Abraham ndo' yo ndee, sa ndencho beuna nat. 5 Ná le'a Dios lá usa'a ni
dub ble'a yo ika'a Abraham, ni dub tuzh sa iso' Abraham. Ndi ndab Dios
le'a Dios usa'aka yo ndee ndo' be xin xa, ná le'a zha wa le'a Abraham ni
dub xin na bi lá ndap. 6 Ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a be xin lu ya'yoo
dub sa na'anpa lazh bexa. Le'a bexa wa lajuers gun ti'in ten be men sa wa,
no ugap gunno bexa wa be xin lu dub dap gayo'o li'in. 7 Ná le'a na' utsaksi
bexa na li ugap gunno be xin la wa. Cha tso'o wa le'a bexa ito'o sa wa, cha
yankea bexa na' sa ndee." 8 Le'a Dios cha mbinno Abraham dub trat, ndab
Dios xte'e yoo be'e be me'ed bgi'i, ta uluu le'a bexa nxobgekka ndo' trat
wa. Ta we'e zha ngop Abraham Isaac, cha ulo Abraham be'e Isaac wizh
xo'on ngol Isaac. Cha liga mbinno Isaac xin na Jacob. Le'a Jacob liga ulo
be'e isatibtop be xin na, be usan gox polta ten beuna.

9 'Le'a be xin Jacob wa nxeeno ladnabe le'aka dub wit bexa nsalea' Kosé.
Cha mdo'o bexa Kosé ndo' be men ngwa'udo'o xa Egipto. Ná le'a Dios lá
nla'a Kosé. 10 Le'a Dios ngokno xa ndo' itea be ta juert utid xa. No mbin
Dios uzhebpa ndák Kosé no msaya' xa ndo' faraón xa nibe'e Egipto. Le'a
faraón cha ulaxo'ob Kosé, le'a xa le'a unibe'e idub Egipto no nchansu xa
ta lid faraón.

11 'Tso'o wa uyo'o win Egipto no Canaán ndee. Cha uzhebpa kwea' uyo'o
be men. Le'a be usan gox polta ten beuna lá ndapta ta gaw bexa. 12 Le'a
gor na mbi'ín Jacob le'a Egipto ncho trig gaw bexa, cha mtu'ub xa be xin
xa, be usan gox polta ten beuna. Le'a ta wa biaj ned ngwa'be bexa sa wa.
13 Le'a biaj itop ngwa'be bexa Egipto, le'a Kosé ndab ndo' bexa le'a bexa
wit na. We'e uni'í faraón ta xan ná Kosé. 14 Cha ndab Kosé ndo' be wit
na ya'yo'o bexa Jacob xus bexa, no itea be ltsa'a xa. Le'a itea bexa wa pa
chon ga'al ncho ti'in bexa. 15 Li nak ncha'a Jacob Egipto, sa ngut xa no
be usan gox polta ten beuna. 16 Le'a bexa wa mga'ach gezh Siquem ten
Canaán ndee, len ba'a sa usi'i Abraham ndo' be xin Hamor xa Siquem.

17 'Ná le'a zha ndencho bexa wa Egipto le'a bexa uzhe'eb ngok kwa'ad.
Le'a zha na nsaso gax zha gun Dios ta ndab Dios ndo' Abraham, 18 zha
we'e uyo'o stub xa nibe'e Egipto, dub xa lá igondo' Kosé. 19 Le'a xa wa
mkwi'inno bexa Israel no uzhe'eb mtsaksi xa be usan gox polta ten beuna.
No unibe'e xa ula'a be xagots Israel gat be me'ed bgi'i ti'i ngol, ndontsa
na'anpa gak kwa'ad bexa. 20 Le'a tiemp we'e ngol Moisés. Le'a Dios
uzhe'eb nsak ladna lak nak me'ed wa. Le'a be usan ten me'ed mla'ach
me'ed chon mbe'e ta lid xa. 21 Tso'o wa mla'a bexa me'ed, parea le'a
xingots faraón mzhe'al me'ed. Cha mla'ach xa me'ed, cha ngo'ol me'ed
cuentkata dub xin xa. 22 We'e mtsid Moisés itea be ta ndák bexa Egipto.
Cha myak xa dub xa ndák itea ta ndadi'izh xa no ta ndun xa.

23 'Le'a zha ncho Moisés dub top ga'al li'in, we'e mbinbe'e xa ya'ina' xa
bexa Israel, bexa ltsa'a xa. 24 Ná le'a gor na uni'í xa le'a dub xa Egipto
nibe'e ndo' be men wa nkegin dub xa Israel, le'a Moisés uto'o ngwa'ulat
xa wa. Cha mbit Moisés xa Egipto wa. 25 Le'a Moisés mbinbe'e le'a bexa
Israel, bexa ltsa'a xa, yakbe'ena le'a Dios gunti'in Moisés igote bexa sa wa,

ná le'a bexa lá yakbe'ena ta wa. 26 Ngol stubtsa wizh le'a Moisés uni'í top
xa Israel ndeyobe, cha nlad Moisés xe kwe bexa, ndab xa: “Le'a bego wit
na, ¿xta'an ngi ndeyo bega zha?” 27 We'e le'a xa li nkegin ltsa'a na wa cha
msi'i xa Moisés, ndab xa: “¿Ton ulaxo'ob lu gak lu xa nibe'e no juez ten
besa zha? 28 ¿Nati nlad lu gut lu na' lak mbit lu xa Egipto na'ag wa zha?”
29 Le'a gor na mbi'ín Moisés ta wa, cha mxo'on xa, ncha'a xa dub sa sit
nsalea' Madián. Le'a sa wa kwen uyo'o Moisés, cha ngop Moisés top xin
na.
30 ’Ngol zha nchola Moisés sa wa top ga'al li'in, le'a dub angel ten Dios
mlundo' ndo' Moisés lat beal' sa nsayol' dub yagich. Le'a sa wa ge'e sa bid
gax sa nsob ge'e Sinaí. 31 Le'a gor na uni'í Moisés ta wa cha ngwanseana
xa, cha ncha'wi'i xa mas gax. Cha mbi'ín xa ti Dios Xa Nibe'e ndab: 32 “Le'a
na' nak Dios ndankea Abraham no Isaac no Jacob, be usan gox polta ten
lu.” Le'a Moisés usaxan nxis tant nzheb, ni lá ndun xa rages iwi'i xa ndo'
ta wa. 33 Le'a Dios cha ndab ndo' xa: “Ulate ndab lu, le'a sa nso' lu ba' dub
sa umbi'i ndo' na'. 34 Le'a na' uní xte'eta kwea' ncho be xmen na' ndencho
Egipto, no ndón na' xte'eta nbixti bexa. Ta we'e ndal na' ndontsa ko na'
bexa ndo' ya'a bexa Egipto. Utsea nat, le'a na' utu'ub lu Egipto.”
35 ’Le'a bexa Israel wa mxeladla Moisés, ndab bexa: “¿Ton ulaxo'ob lu
gak lu xa nibe'e no juez ten besa zha?” Ná le'a Dios mtu'ubka xa cuent
dub xa nibe'e, kote xa bexa sa wa, lak ndab angel li mlundo' lat yagich wa.
36 ’We'e le'a Moisés le'a ulo'o be usan gox polta ten beuna Egipto. Mbin
xa sian ta ngwanseana be men zha uyo'o bexa Egipto, no zha utakea bexa
tlaw Nitsdo'o Nane, no zha ukesea bexa ge'e sa bid dub top ga'al li'in.
37 Le'a Moisés le'aka ndab ndo' bexa Israel: “Le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna
uti dub xa gudi'izh sakndo' xa lat be ltsa'a bego lak mti xa na'. Bla'ach
bego be ta gab xa wa.” 38 Le'a Moisés le'akaga xa uyo'o lat be usan gox
polta ten beuna zha ukesea bexa ge'e sa bid. Le'a ge'e Sinaí le'a dub angel
uní'i ndo' Moisés, msa'a angel be di'izh nsa'a gealnaban, ndontsa utid xa
di'izh wa ndo' beuna.
39 ’Ná le'a be usan gox polta ten beuna na'anpa uxobgek ndo' Moisés,
le'a bexa ndi mxelad xa no nlad bexa yach bexa le'aka Egipto. 40 Ndab
bexa ndo' Aarón: “Binde'e ga be dios isaned ndo' beuna, le'a beuna lá
ini'í tal xta'an ngwasea Moisés, xa na li ulo'o beuna Egipto wa.” 41 We'e
cha mbinde'e bexa dub ta cuent nak bser. Cha msa'a bexa man xnab ndo'
bser wa. No ulo bexa dub ujest ten bser, ta li mbinde'e le'aka bexa wa.
42 We'e le'a Dios mla'a bexa, yankea bexa be ta'a ndi'ib gibe'a, lak nkeani'i
ndo' libr ten be profet, ndab Dios:

Bego xa Israel, na'anpa ngut bega ni dub man ndo' na',
ndo' idub top ga'al li'in utesea bega ge'e sa bid wa.
43 Ndi mbi'i bega lid Moloc no mbeal ten Renfán,
ta mbinde'e bega yankea bega.
Nat le'a na' ula'a le'a be men go'o bega
mas galba'a gezh Babilonia.

44 ’Le'a zha na utesea be usan gox polta ten beuna ge'e sa bid wa, ndeno
bexa ni'ilad ten Dios, ta mluu le'a Dios nkeseanoka bexa. Le'a ta wa
ngoknde'e lak unibe'e Dios no lak mluu Dios-a ndo' Moisés. 45 Cha myun
bexa cuent ni'ilad wa ndo' be xin xa. We'e le'a zha uyo'o Josué, le'a bexa
cha ulenno ta wa gast ndo' yo ndee, zha na ulantu'ub Dios be men na'anpa

xa Israel sa ndee. Le'a bexa wa ndeno ni'ilad wa gast ngol zha na uyo'o
David. 46 Le'a Dios uzhebpa nsak ladna lak nak David. Cha unab David
permis ndo' Dios gunde'e David dub ni'i ten Dios, sa yankea bexa Israel
xa. 47 Ná le'a Salomón xin David le'a mbinde'e ni'i wa. 48 Parea le'a Dios
na'anpa nyo'o len ni'i ndande'e be men, lak ndab dub xa ndadi'izh sakno
Dios tiemp polta:

49 Le'a gibe'a nak sa nso'ob na',
le'a ndo' gizhliyo nak sa nso' xo'o na'.
¿Xte'e nak ni'i gunde'e be men gunti'in na' zha?
¿Nati xte'e gak dub sa une na'?
50 Le'a na' ndee le'a mbinde iteanak be ta ncho.

51 We'e no ndab Xteb:
—¡Uzhebpa ngud nak lado'o bego! Le'a bego ndap ncha' na, ná lá
nsakyo'ón bega. Le'a bego nak lak ngok be usan gox polta ten bega, le'a
bega sbe'en lá nlad uxobgek ndo' Espíritu ten Dios. 52 Le'a be usan gox
polta ten bega xela mbinno itea bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa
wa mbit bexa mbidi'izh xte'e ilen Cristo, xa ndun sbe'en be ta wen. Le'a
xa wa yá mbi'idla, ná le'a bego xela mbinno xa, cha mbit bega xa. 53 Le'a
bego ndenoka ley ten Dios ta msa'a be angel, ná lá nxobgek bega ndo' ta
wa.

Ngut Xteb

54 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Xteb wa, cha uzhe'eb ngokloo bexa,
gast ndaw bexa ndeay bexa. 55 Ná le'a Xteb uzhe'eb ncho juers ten Espíritu
ten Dios lado'o na, mwi'i xa gibe'a cha uni'í xa xe'a chul ten Dios. No uni'í
xa Jesús nsob lad ga'al wats Dios. 56 Cha ndab Xteb:
—¡Bwi'i bego! Le'a gibe'a ba' nsa'nya'al. Le'a Xin Dios, Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo nsob wats Dios lad ga'al.
57 We'e le'a bexa mtsaw ncha' na ya'a bexa, no nbezhat bexa. Cha uxax
usen bexa Xteb. 58 Cha mbi'i bexa Xteb dub lad to'o gezh, cha mla'ge' bexa
Xteb. Le'a bexa na mbin ta wa mcha'an xab ko'ol na sa nso' dub xabgi'i
ben nsalea' Saulo. 59 Ndalen nla'ge' bexa Xteb, le'a Xteb cha ndab ndo'
Dios:
—Jesús Xa Nibe'e, bsen ga gealnaban ten na'.
60 Cha msaxib xa, cha uge' ndab xa:
—Tad, lá gun ten ga ta ugap ndun bexa ndee.
Le'a gor na mtayab xa ta wa, cha ngut xa.

8

Saulo usaxan xela ndanno be xmen Jesús

1 Le'a Saulo wa mbinbe'e gol ndi wen mbit bexa Xteb. Le'a wizh we'e
le'a be men usaxan uzhebpa xela ndanno be xmen Jesús gezh Jerusalén.
Le'a bexa wa cha mte'achso idub Judea no Samaria, ná le'a be apostol
na'anpa uxo'on Jerusalén. 2 Le'a pla be men utsin nak mka'ach Xteb wa,
no uzhe'eb ndo'onno bexa wa Xteb. 3 We'e le'a Saulo usaxan nda'wi'i ta
lid kadga dub be xmen Jesús. Cha udobxazh xa bexa, guni'i tal xabgi'i
natal xagots, cha mke'a xa bexa litgi'ib.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Samaria

4 Le'a bexa li uto'o Jerusalén wa mbidi'izh di'izh wen ten Dios itea sa
ndesea bexa. 5 Le'a Julip ncha'a gezh Samaria, cha usaxan ndadi'izh xa
ndo' be men le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios. 6 Le'a gor na mbi'ín
be men ta ndadi'izh Julip, no uni'í bexa be uyon ten Dios mbin Julip,
cha uzhebpa mla'ach bexa xta'an ndadi'izh Julip. 7 Le'a Julip myunyakna
kwa'ad bexa nsak gizhtont ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a gor na nto'o
be mbi bxin wa, le'a mbi bxin uge' nbezhat. Nsea myakna kwa'ad bexa
lá yoo gan isea, no kwa'adga bexa coj. 8 Cha uzhebpa mten ladna itea be
men gezh wa.

Dub xa bruj nsalea' Simón

9 Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea' Simón, dub xa ndun ta bruj. Le'a
xa wa nkwi'inno kwa'ad be men Samaria, ndab xa le'a xa uzhe'eb dub xa
nsak. 10 Le'a itea bexa ben no bexa gox wa nla'ach xta'an ndadi'izh Simón,
ndab bexa le'a Simón wa uzhebpa ndap juers ten Dios.
11 Uzhebpa nla'ach bexa ta ndab xa, geal le'a xa kwen mkwi'inno be men
no ta bruj ndun xa wa. 12 Ná le'a gor na mbingea ladna bexa di'izh wen ten
Dios, ta mbidi'izh Julip ná xte'e nibe'e Dios be men no ton nak Jesucristo,
we'e cha utalea' bexa, be xabgi'i no be xagots. 13 We'e no Simón mbingea
ladna Jesús cha utalea' xa. Cha no xa usaxan nkeseano Julip, ndanseana
xa be uyon ndun Julip.
14 Le'a gor na mbi'ín be apostol ndencho Jerusalén wa le'a bexa Samaria
no mbingea ladna di'izh ten Dios, cha mtu'ub bexa Pedr no Juan sa wa.
15 Le'a gor ulaya' bexa wa Samaria, cha unab bexa ndo' Dios yoo Espíritu
ten Dios len lado'o bexa na li ndangea ladna Jesús wa. 16 Le'a zha wa le'a
Espíritu ten Dios bi na'an yoo len lado'o bexa wa, nabtsa utalea' bexa ta
na ndangea ladna bexa Jesús. 17 We'e le'a Pedr no Juan mxo'ob ya'a na
gek bexa, cha uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bexa.
18 Le'a gor na uni'í Simón le'a Espíritu ten Dios ulen gor na nxo'ob Pedr
no Juan ya'a na gek be men, cha msa'ab xa med ndo' bexa wa, 19 ndab xa
ndo' bexa:
—No ndo' na' bsa'a bega juers ba', ndontsa guni'i ton uxo'ob na' ya'a
na' gek na, cha yoo Espíritu ten Dios len lado'o xa wa.
20 Le'a Pedr uka'ab ndab:
—¡Le'a xmed lu junt initndo' no lu! ¿Xte'e ndanbe'e lu zha le'a ta nsa'a
Dios dub ta isi'i lu zha? 21 Na'anpa no lu gun ti'in ndun besa ndee, le'a len
lado'o lu na'anpa ga'al nak ndo' Dios. 22 Bla'a be ta ugap nak lu, cha unab
ndo' Dios naga sunge' ladna Dios be ta ugap ndanbe'e lu ba'. 23 Le'a na'
uní le'a lado'o lu uzhebpa ugap nak, le'a ta ugap wa le'a nibe'e lu.
24 Cha uka'ab Simón ndab:
—Unab bega ndo' Dios, ndontsa lá iti'id na' ta li ndab bega wa.
25 We'e le'a Pedr no Juan mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' be men gezh wa,
mbidi'izh bexa ton nak Jesús. Cha uto'o bexa nsea'be bexa Jerusalén. Le'a
nes wa mbidi'izh bexa di'izh wen ten Dios ndo' be men sian be gezh ten
Samaria wa.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' dub xa Etiopía

26 Ngol dub wizh le'a dub angel ten Dios ndab ndo' Julip:
—Uto'o sa ndee, cha wa' lad sur nes ncha'a Gaza, nes ntid ge'e sa bid.
27 We'e le'a Julip ngwaso', cha ncha'a xa. Le'a nes wa uni'í Julip dub
xa nacion Etiopía. Le'a xa wa dub xabgi'i nsak nchansu be ta uyap ten

Candace, xagots nibe'e Etiopía. Le'a xabgi'i wa ngwa' Jerusalén ndontsa
yankea xa Dios sa wa. 28 Nes nsea' xa lazh xa wa nsob xa ndo' carret ten
xa, ndo'ol xa libr mke'a profet Isaías. 29 Le'a Espíritu ten Dios ndab ndo'
Julip:
—Wa', cha ubii wats carret ba'.
30 Le'a gor ulaya' Julip sa wa, le'a Julip mbi'ín le'a xa Etiopía wa
nsobyo'ol libr mke'a Isaías. Cha unabdi'izh Julip ndo' xa:
—¿Nyakbe'ena go ta nsobyo'ol go ba' zha?
31 Le'a xa uka'ab ndab:
—¿Xte'e yakbe'ena na'-yá, ná na na'an ton gudi'izh-a ndo' na'?
Cha ndab xa ikea Julip ndo' carret wa, cha isob xa wats xa. 32 Le'a ta
nsobyo'ol xa wa lnde'e ndab:

Mbi'i bexa xa cuent dub borreg ncha'a sa gat na.
No cuent dub borreg ni lá nbezhat sa nchizh xa gich las ma, li na'an xte'e
ngab xa.
33 Xela mbinno be men xa, ná na'an ton iso' wats xa.
Na'an ton gudi'izh cuent ten be xin xa,
le'a xa na'anpa kwen uyo'o ndo' gizhliyo.

34 We'e le'a xa Etiopía wa unabdi'izh ndo' Julip ndab:
—Gud ga, ¿ná ton ten cuent ndab profet ndee? ¿Ta ten le'aka xa, nate
ta ten stubga xa?
35 We'e le'a Julip cha usaxan ndadi'izh xte'e nak sa li nsobyo'ol xa wa,
cha no di'izh wen ten Jesús mbidi'izh xa. 36 Ndalen li ncha'besea bexa wa,
ngol bexa dub sa ncho nits. Le'a xa Etiopía ndab:
—Sa ndee ncho nits. ¿Lid syo'o gan italea' na' zha?
37 Le'a Julip uka'ab ndab:
—Tal le'a go ndangea ladna Jesús idub ncho ladna ga le'a-yá syo'oka
gan.
Le'a xabgi'i wa ndab:
—Na' ndangeaka ladna le'a Jesucristo wa Xin Dios.
38 We'e cha unibe'e xa ya'ibe carret wa. Cha ula'yo'o itop bexa len nits.
Cha ulalea' Julip xa. 39 Le'a gor na uto'o bexa len nits, le'a Espíritu ten
Dios cha mbi'i Julip. Le'a xa Etiopía wa yá lá ini'íta Julip, parea uzhebpa
nten ladna xa mbin xa sig nes nsea' xa. 40 Zha le'aka Julip nso'la gast gezh
Azoto. Cha ncha'yadi'izh xa di'izh wen ten Jesús ndo' be men itea be gezh
ncha'tid xa, gast ulaya' xa Cesarea.

9

Saulo no mbingea ladna Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

1 Le'a xa nsalea' Saulo wa bi nkwa'ankata mod xte'e gut xa be xmen
Jesús. Cha ncha'a xa ndo' ule'ay ndon le'a nsak, 2 unab xa dub git go'o
xa ndo' bexa gezh Damasco, bexa nchansu be ni'i sa nzhealbe bexa judio.
We'e isen xa be xmen Jesús, cha go'o xa bexa wa gast litgi'ib nde Jerusalén,
guni'i tal xabgi'i natal xagots. 3 Ná gor na yá gax gezh Damasco wa ncha'a
Saulo, zha le'a dub xe'a si'il uto'o gibe'a msula idub gangeak wats Saulo.
4 Le'a xa cha ulayat ndo' yo, cha mbi'ín xa ti dub men ndab:
—Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu na' zha?
5 Le'a Saulo unabdi'izh ndab:

—¿Ton go zha, Señor?
Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' nak Jesús, xa na li ndaklono lu ba'. Le'a lu ntsaksi le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a patad ndo' bar ncheb xa ma.
6 Le'a Saulo nxis tant nzheb, cha ndab xa:
—¿Señor, xta'an nlad ga gun na' zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goste, cha wa' len gezh ba', cha gab bexa ná xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a bexa ncha'ano Saulo wa uzhebpa ngwatena', ta na mbi'ín bexa ti men wa, ná bexa na'an ton ini'í. 8 Le'a Saulo cha ngwaste, parea le'a gor na ndi'izh iwi'i xa, le'a xa yá lá na'ta. Le'a bexa ncha'ano Saulo cha usenla ya'a Saulo, mbi'i bexa wa xa Damasco. 9 Le'a sa wa uyo'o xa chon wizh ni lá yoo gan iwi'i xa, no ni lá ngaw xa, ni nits lá ngo xa.
10 Le'a Damasco wa ncho dub xmen Jesús nsalea' Ananías. Le'a xa cuent dub ta mche'atsa ladna mbi'ín xa ti Jesús ndab:
—¡Ananías!
Le'a xa uka'ab ndab:
—Ndee na', Señor.
11 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Goso', cha wa' Nes Ga'al, ilaya' lu ta lid Judas. Cha unabdi'izh ná ma dub xa nsalea' Saulo xa gezh Tarso, le'a xa wa nsobní'i ndo' na' sa wa. 12 Le'a Saulo cuent dub ta mche'a ladna uni'í le'a dub xabgi'i nsalea' Ananías ilen uxo'ob ya'a na gek Saulo ndontsa ina' Saulo.
13 Le'a Ananías cha uka'ab ndab:
—Tad, le'a kwa'ad be men ndadi'izh cuent ten xabgi'i wa, plota ta ugap ndanno xa be xmen go Jerusalén. 14 Ná nat le'a xa ulansea sa ndee no permis ten be ule'ay nibe'e, ndontsa go'o xa itea bexa na nge' ladna go.
15 Ná le'a Jesús ndab:
—¡Wa'! Le'a na' mti xa wa gun ti'in ten na'. Gudi'izh xa di'izh ten na' ndo' be men na'anpa xa Israel no ndo' bexa nibe'e ten bexa wa, nsea ndo' bexa Israel. 16 Le'a na' uluu ndo' xa xte'e kwea' itid xa ta na gun xa ti'in ten na'.
17 Le'a Ananías cha ncha'a sa wa, cha mxo'ob xa ya'a xa gek Saulo, ndab xa:
—Saulo, go nak xmen Jesucristo, le'a Jesús xa na li mlundo' ndo' go nes nsea ga wa, le'a xa wa mtu'ub na' sa ndee, ndontsa ina'gal go, no yoo Espíritu ten Dios len lado'o ga.
18 Bi le'a gor wa ulate be ta ntsaw ngusndo' Saulo, cha mna'gal xa. We'e ngwaso' xa, cha utalea' xa. 19 Tso'o wa udaw xa, cha myo'o juers xa. Le'a xa wa cha uyo'o sa wa stapla wizh wats be xmen Jesús ndencho Damasco wa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Damasco

20 We'e usaxan Saulo ndadi'izh ndo' be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, ndab xa le'a Jesús nak Xin Dios. 21 Itea bexa na mbi'ín ta wa cha ngwanseana, ndab bexa:
—¿Lid le'a xa ndee xa li nlad gut bexa na ndangea ladna Jesús gezh Jerusalén wa zha? ¿No xa le'akaga ulen gezh ndee nseasen xa bexa wa, cha yak cuent bexa ndo' ya'a be ule'ay nibe'e zha?

22 Ná le'a Saulo kad wizh mas juert ndadi'izh di'izh ten Dios, mluu xa
le'a Jesús nak Cristo, xa mtu'ub Dios. Le'a bexa judio ndencho Damasco
uzhe'eb ngwanseana gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Saulo wa.

Saulo mxo'on ndo' bexa nlad gut xa

23 Ngok kwenlapa le'a ncho bexa judio dubtsa mbidi'izh gut Saulo.
24 Te'al tezhea nla'ach bexa be to'o puert ten gezh wa, ndontsa gut bexa
Saulo gor ito'o Saulo, ná le'a Saulo mbi'ín ta wa. 25 We'e le'a ngol gor ula'
te'al le'a be xmen Saulo cha ulo Saulo len dub zhum, cha mla' bexa xa to'o
muro nchonyaw gezh wa, cha mxo'on xa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús gezh Jerusalén

26 Le'a gor ulaya' Saulo Jerusalén, nlad xa uchealtsa'a xa be xmen Jesús.
Ná le'a itea bexa wa nzheb ndo' Saulo, lá ndangea ladna bexa ti no Saulo
nak xmen Jesús. 27 We'e le'a Bernabé ngokno Saulo, mbi'i xa Saulo ndo'
be apostol. Cha mbidi'izh xa xte'e uni'í Saulo Jesús nes ncha'a Damasco,
no xte'e ndab Jesús ndo' Saulo. No mbidi'izh Bernabé xte'e lá izheb Saulo
mbidi'izh Saulo di'izh ten Jesús ndo' be men Damasco wa. 28 Cha li mya'an
Saulo wats bexa, ukeseano Saulo bexa wa Jerusalén. 29 No ndadi'izh
Saulo di'izh ten Jesús ndo' ga'al be men. Mbidi'izhno xa bexa judio, bexa
ndadi'izh di'izh griego, no uteyoto'ono xa bexa. Ná le'a bexa wa nlad gut
Saulo. 30 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha mbi'i bexa Saulo
gezh Cesarea. Ngol sa wa cha mtu'ub bexa Saulo gezh Tarso.
31 We'e le'a itea be xmen Jesús ncho Judea no Galilea no Samaria
na'antapa kwea' ndenchobe. No mas nge' ladna bexa Dios, no ndun bexa
sbe'en ta nsak ladna Dios, no mas nsayak kwa'ad bexa lak nsa'a Espíritu
ten Dios.

Myakna Eneas

32 Le'a Pedr nkesea ina' itea be xmen Jesús, cha ngol dub wizh ngwa'ina'
xa no bexa ncho gezh Lida. 33 Cha mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Eneas.
Le'a xa wa dub xo'onla li'in lá yoo gan isea, sbe'en ndo' lo'on nax xa.
34 Le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Eneas, Jesucristo myunyakna lu. Nat goste, cha bsaxkwa'a lo'on ten
lu.
Cha bi le'a gor wa le'a Eneas ngwaste. 35 Le'a itea be men ncho gezh Lida
no gezh Sarón wa uni'í xte'e myakna xa gizh wa, cha no bexa mbingea
ladna Jesús.

Dorcas mban ndo' gealgut

36 Le'a gezh Jope uyo'o dub xagots nsalea' Tabita, xa no nak xmen Jesús.
Le'a di'izh griego le'a xa nsalea' Dorcas. Le'a xa wa ndun sian be ta wen
no ndakno xa bexa uban nak. 37 Le'a dub wizh le'a Dorcas ulen gizh, cha
ngut xa. Le'a be xagots cha mgas xa ngut wa, cha uxo'ob xa wa len dub
cuart nde ga'ap. 38 Le'a Jope nde gax gezh Lida. Ta we'e le'a gor na mbi'ín
be xmen Jesús ndencho gezh Jope le'a Pedr nkesea Lida, cha mtu'ub bexa
top xabgi'i ya'yab ndo' Pedr uxax gi'id xa Jope.
39 Le'a Pedr cha uto'o ncha'ano bexa wa. Le'a gor na ulaya' bexa ta ni'i
wa, cha mbi'i bexa Pedr len cuart ga'ap, sa nax xa ngut wa. Le'a kwa'ad
be xagots nab ngut xabgi'i ten na myaklo wats Pedr, ndo'onno bexa xa
ngut wa. Nluu bexa be lad mbinde'e xa zha na nban xa ndo' Pedr. 40 We'e
le'a Pedr ndab itate itea bexa ndencho len cuart wa. Cha msaxib Pedr,
ndadi'izhno Pedr Dios. Cha mwi'i xa ndo' xa ngut wa, cha ndab xa:

—Tabita, ¡goste!
Le'a xagots wa cha mwi'i, cha uni'í xa Pedr, cha ngwasob xa. 41 Le'a Pedr
cha usen ya'a xa uxiso' xa. Cha utezh Pedr be xagots no iteata be xmen
Jesús wa. Cha myun Pedr cuent xa nbanla xa. 42 Le'a ta li ngok wa mgen
idub gezh Jope, cha kwa'adta bexa mbingea ladna Jesús. 43 Le'a Pedr cha
ngwa'yo'o dub nde'ep Jope, ta lid dub xa nsalea' Simón, xa nku'ud gid
man.

10

Cornel unibe'e ya'tezh bexa Pedr

1 Le'a gezh Cesarea uyo'o dub xabgi'i nsalea' Cornel, dub soldad nibe'e
dub gayo'o be soldad, bexa ten partid nsalea' Italiano. 2 Le'a xa wa no itea
bexa ncho ta lid xa ndankea Dios, no nxobgek bexa ndo' Dios. No ndakno
xa be men, bexa uban nak; no ndadi'izhno tse'e xa Dios. 3 Le'a dub wizh
pa gor nkea uyon gor uzhe, cuent dub ta mche'a ladna xa uni'í xa dub
angel ten Dios ulaya' sa nsob xa. Cha ndab angel:
—¡Cornel!
4 Le'a Cornel cha mwi'i ndo' angel wa, no uzhebpa mzheb xa unabdi'izh
xa:
—¿Xta'an nlad go?
Le'a angel wa ndab:
—Le'a Dios ndo'ón ta ndab lu ndo' xa, no na' xa ta ndakno lu be men
uban nak. 5 Nat btu'ub pla be men ya'be gezh Jope ya'tezh bexa xa nsalea'
Simón, xa no nsalea'ga Pedr. 6 Le'a xa wa ncho ta lid stubga xa nsalea'
Simón, xa nku'ud gid man, xa ncho gax to'o nitsdo'o wa. Le'a Pedr wa
gab ná xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a gor na unitndo' angel ndo' Cornel, le'a Cornel cha utezh top mos
ten na nsea dub soldad ndankea Dios, dub xa ndun ti'in ndo' Cornel. 8 Cha
mbidi'izh xa itea be ta uni'í xa wa, cha mtu'ub xa bexa wa Jope.

Dios mbidi'izh ndo' Pedr

9 Ngol stubtsa wizh gor nsalaya' gax bexa wa Jope, pa gor gawizh le'a
Pedr ukea gek ni'i, ncha'yadi'izhno xa Dios. 10 Ngol gor uzhebpa ndanna
xa, nlad xa gaw xa. Ná le'a ndalen ndeyunde'e bexa ta gaw xa, we'e uni'í
xa cuent dub ta mche'a ladna xa. 11 Uni'í xa le'a gibe'a mya'al, cha dub
ta cuent dub ble'a lad si'il nchii idap skin-a ncha'la' ndo' yo. 12 Le'a ndo'
lad wa ndi'ib isando' be man ndap dap xo'o na nsea be wach no be man
du'ub. 13 Cha mbi'ín xa ti Dios ndab:
—Pedr, goso'. Bit dub man cha udaw ma.
14 Ná le'a Pedr uka'ab ndab:
—Na'an, Señor. Na' nunk gol gaw dub ta bzhi'ik, dub ta lá nsabndo' gaw
be men judio.
15 Ná le'a ti Dios wa ulengal ndab:
—Le'a be ta ndáp na' le'a-yá ta umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik.
16 Chon biaj li uní'i Dios ndo' Pedr. We'e le'a lad wa cha mkea le'akagal
gibe'a.

Be xmen Cornel ulaya' sa ncho Pedr

17 Le'a Pedr cha uzhe'eb ndanbe'e ná xta'an gab ta li uni'í xa wa. Ndalen
wa ulaya' be men li mtu'ub Cornel ncha'kwa'an Pedr ta lid Simón wa.
18 Cha unabdi'izh bexa naga lid sa we'e nbeas Simón, xa no nsalea' Pedr.
19 Ndalen li nsobyunbe'e Pedr ta li uni'í xa wa, le'a Espíritu ten Dios ndab:

—Una', le'a chon xabgi'i nseakwa'an lu. 20 Goso', cha ula', cha wa'no
bexa wa. Lá gunbe'e lu ti ton xa wa, le'a bexa wa na' mtu'ub.
21 Cha ula' Pedr sa nde bexa mtu'ub Cornel wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' ndee Pedr, xa li nkwa'an bega wa. ¿Xta'an gunno bego na'?
22 Le'a bexa uka'ab ndab:
—Le'a dub soldad nibe'e nsalea' Cornel mtu'ub besa. Le'a xa wa dub
xa wen nak no nxobgek xa ndo' Dios no utsin nak xa ndo' bexa judio.
Le'a dub angel ten Dios ndab ndo' Cornel kwezh xa go, gi'id go ta lid xa,
ndontsa go'ón xa xta'an gab ga.
23 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa yoo bexa len ni'i. Cha sa we'e ngot
bexa te'al wa. Ngot xe'a cha ncha'ano bexa wa Pedr no stapla be xmen
Jesús ncho Jope wa.

Pedr ulaya' ta lid Cornel

24 Ngol stubtsa wizh le'a bexa ulaya' Cesarea. Le'a Cornel utezhla be
ltsa'a xa nsea be amig ten xa. Le'a bexa wa ndenkea' ná xá gor ilaya' Pedr.
25 Le'a gor ulaya' xa wa, le'a Cornel uto'o usaxib ndo' Pedr, ngwankea xa
Pedr. 26 Ná le'a Pedr cha uxiso' xa ndab xa:
—Goso' ga. Le'a na' ndee dub men cuentkaga go.
27 Ndalen ndeyadi'izh bexa cha li uyo'o bexa len ni'i wa. Cha uni'í Pedr
ndebe kwa'ad be men wa. 28 Cha ndab Pedr ndo' bexa:
—Le'a bego uni'íka le'a ley ten besa judio nibe'e lá uchealtsa'a besa dub
xa na'anpa xa judio, no ni lá yoo besa len lid dub xa wa. Ná le'a Dios mluu
ndo' na' le'a na' lá nsabndo' gáp le'a dub men xa bzhi'ik. 29 Ta we'e gor
utezh bega na', cha uxax ndal na' ni na'an xte'e ngáp na'. Nat nabdi'izh
na' ndo' bega, ¿xta'an utezh bega na'?
30 We'e le'a Cornel uka'ab ndab:
—Le'a ncha'ala mdap wizh, pa gor nkea uyon uzhe gol gaw na', ndi
nsobyadi'izh na' ndo' Dios sa ndee. Cha mlundo' dub xabgi'i ndo' na', nak
xa dub lad ndon nla'beal'. 31 Cha ndab xa ndo' na': "Cornel, le'a Dios
ndo'ón ta ndab lu ndo' xa no na' xa ta ndakno lu be men uban nak. 32 Nat
btu'ub ton ya' gezh Jope ya'tezh xa Simón xa noga nsalea' Pedr. Le'a xa wa
ncho ta lid stubga xa nsalea' Simón xa nku'ud gid, ncho gax to'o nitsdo'o.
Le'a gor ilansea' Pedr ta lid lu, gudi'izh xa ndo' lu." 33 We'e le'a na' uxax
mtu'ub bexa mbidkwa'an go. Nat nten ladna besa cha nseaka go. Nat le'a
besa nde sa ndee ndo' Dios, ndontsa go'ón besa itea ta unibe'e Dios gab go
ndo' besa.

Pedr mbidi'izh ndo' bexa ta lid Cornel

34 We'e le'a Pedr usaxan ndadi'izhla ndab:
—Nat myakbe'ena na' le'a Dios lá nti ni dub men. 35 Guni'i pa nacion
le'a Dios nsak ladna lak nak bexa nxobgek ndo' Dios no ndun bexa ta wen.
36 Le'a Dios uní'i ndo' besa xa Israel, mbidi'izh xa di'izh wen ná xte'e wen
ya'an be men ndo' xa juers ten ta mbin Jesucristo, Xa Nibe'e itea be men.
37 Le'a bego uni'íka xte'e nak ta uyo'o idub Judea, ta usaxan distrit Galilea,
tso'o na mbidi'izh Juan le'a be men nsabndo' italea'be. 38 Uni'í bega xte'e
msa'a Dios juers no Espíritu ten na ndo' Jesús xa gezh Nazaret. We'e le'a
Jesús ukeseayun be ta wen no myunyakna xa itea bexa ntsaksi maxu'u,
geal le'a Dios ndakno xa.
39 'Le'a besa no uni'í itea ta mbin Jesús idub Judea no gast gezh Jerusalén,
sa na mbit be men xa, mke'a be men xa ndo' cruz. 40 Ná le'a Dios ngol
wizh yon mxiste Jesús ndo' gealgut. Cha mbin Dios mlundo' Jesús ndo'

besa. 41 Le'a Jesús wa na'anpa ulundo' ndo' itea be men, nabtsa ndo' besa
xa na mtila Dios mlundo' xa. Le'a tso'o na uban xa wa, le'a besa udawno
xa no nguno besa xa. 42 Le'a Dios cha unibe'e gudi'izh besa ndo' be men,
gab besa le'a Dios le'a ulaxo'ob Jesús gab Jesús ná ton ndap ke, bexa nban
no bexa ngut. 43 Le'a itea be profet yá mbidi'izhka cuent ten Jesús, ndab
bexa le'a tal ton ige' ladna xa, le'a Dios stsu'u be ke ten bexa.

Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o bexa na'anpa xa judio

44 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr ta wa, le'a Espíritu ten Dios cha uyo'o len
lado'o itea bexa li ndeyo'ón ta wa. 45 Le'a bexa judio na li ulenno Pedr wa
ngwanseanabe ta na li msa'a Dios Espíritu ten na no ndo' bexa na'anpa xa
judio. 46 Ndo'ón bexa le'a bexa nde sa wa usaxan ndadi'izh isando' di'izh,
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak.

47 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa judio wa:

—Le'a bexa ndee usen Espíritu ten Dios lakkaga beuna ndee, ta we'e lá
nsabndo' uka beuna italea' bexa len nits.

48 Cha ndab Pedr italea' bexa ta na nak bexa xmen Jesucristo. We'e le'a
bexa wa cha unab ndo' Pedr yoo Pedr sa wa stapla wizh.

11

Pedr mbidi'izh ndo' bexa Jerusalén xte'e mbin xa

1 Le'a be apostol nsea iteata be xmen Jesús ndencho Judea mbi'ín le'a
bexa na'anpa xa judio no mbingea ladna di'izh ten Dios. 2 Ná le'a zha na
nsea' Pedr Jerusalén, le'a ncho bexa judio cha uteyo Pedr, 3 ndab bexa:

—¿Xta'an uyo'o lu len lid bexa na'anpa xa judio, no udawno lu bexa?

4 Le'a Pedr cha mbidi'izh be ta utid wa, ndab xa:

5 —Le'a dub wizh zha na uyo'o na' gezh Jope, ndalen nsobyadi'izhno na'
Dios, cuent ta mche'a lad na' uní na' dub ta cuent dub ble'a lad si'il nchii
idap skin-a. Le'a ta wa uto'o gibe'a ncha'la'-yá sa nso'ob na'. 6 Cha mwi'i
na' ná xta'an ta ndi'ib ndo'-yá, cha uní na' be man ndap dap xo'o na, no
be man gix, no be wach no be man du'ub. 7 We'e mbín na' ti Dios ndab:
"Pedr, goso'. Bit be man ndee, cha udaw ma." 8 Le'a na' ndáp: "Na'an,
Señor. Na' nunk gol gaw dub ta bzhi'ik, dub ta lá nsabndo' gaw be men."
9 We'e le'a ti Dios ta nto'o gibe'a ba' wa cha ndabgal: "Le'a be ta ndáp na'
le'a-yá ta umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik." 10 Le'a ti Dios chon biaj li
ndab ndo' na'. We'e cha mkeagal lad wa gibe'a.

11 'Bi le'a gor wa le'a chon xabgi'i uto'o gezh Cesarea ulansea ni'i sa
ncho'o na' wa. 12 Le'a Espíritu ten Dios cha ndab ndo' na' gaano na' bexa
wa. Cha mbi na' isaxo'op bexa no nak xmen Jesús, bexa nde ndee. Cha
uyo'o besa len lid men wa. 13 Le'a xa wa mbidi'izh le'a ta lid xa wa uni'í
xa dub angel ten Dios nso'ma sa wa, cha ndab angel ndo' xa: "Btu'ub bexa
ya'tezh dub xa ncho Jope nsalea' Simón, xa no nsalea'ga Pedr. 14 Le'a xa
wa gab ná xte'e gap lu gealnaban no itea bexa ta lid lu." 15 We'e le'a gor na
usaxan mbidi'izh na' ndo' bexa wa, le'a Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o
bexa lak uyo'o Espíritu ten Dios wa len lado'o beuna zha ned wa. 16 Cha
mtse'a lad na' ta ndab Jesús ndo' beuna: "Ugeaka le'a Juan ulalea' be men
len nits, parea le'a bega italea' nsea Espíritu ten Dios." 17 Nat le'a Dios no
ndo' bexa wa msa'a ta na msa'a xa ndo' beuna ndangea ladna Jesucristo
wa. Le'a na' na'anpa uka ta ndun Dios.

18 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Pedr wa, cha xe ute bexa. Cha ndab
bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak. No ndab bexa:
—Nat uni'í beuna le'a noka be men na'anpa xa judio, tal le'a bexa ula'a
be ta ugap nak bexa, le'a Dios usa'aka gealnaban ndo' bexa.

Gezh Antioquía kwa'ad men mbingea ladna Jesús

19 Le'a tso'o na ngut Xteb, le'a be men uzhe'eb usaxan xela ndanno bexa
nak xmen Jesús. Le'a ncho bexa wa ngwa'uxo'on gast distrit Fenicia, nsea
isla Chipre, nsea gezh Antioquía. Le'a be sa wa mbidi'izh bexa di'izh ten
Jesús ndo' nabtsa bexa judio. 20 Ná ncho pla bexa uto'o Chipre no Cirene,
ncha'a bexa wa Antioquía, cha usaxan bexa ndadi'izh bexa di'izh wen ten
Jesús wa ndo' bexa na'anpa xa judio. 21 Le'a Dios uzhe'eb ngokno bexa,
cha uzhe'eb kwa'ad be men mbingea ladna di'izh wa, cha mge' ladna bexa
Jesús.
22 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ndencho Jerusalén ta wa, cha mtu'ub
bexa Bernabé gezh Antioquía. 23 Gor ulaya' xa sa wa, we'e uni'í xa xte'e
wen ndanno Dios bexa wa, cha uzhe'eb mten ladna xa. Cha mtenxe'a xa
bexa wa, ndab xa ndo' bexa wa ga'altsa kwe bexa, lá ula'a bexa ta nge'
ladna bexa Dios. 24 Le'a Bernabé wa uzhe'eb dub xa wen, no ncho juers
ten Espíritu ten Dios lado'o xa, no nge' ladna xa Jesús idub ncho ladna xa.
We'e le'a uzhe'eb kwa'ad men gezh wa mbingea ladna Jesús.
25 Tso'o wa le'a Bernabé cha ncha'a gezh Tarso ncha'kwa'an xa Saulo.
Le'a gor mzheal xa Saulo, cha mbi'i xa Saulo Antioquía. 26 Cha uyo'o bexa
pa dub li'in lat be xmen Jesús sa wa. No mluu bexa kwa'adpa be men wa.
Le'a Antioquía wa sa na ndon le'a ned msalea' be men bexa na ndangea
ladna Jesús wa "xmen Cristo."
27 Le'a zha wa ncho pla bexa ndadi'izh sakndo' Dios uto'o Jerusalén
ncha'be Antioquía wa. 28 Le'a dub xa wa nsalea' Ágabo. Le'a Espíritu ten
Dios ndab ndo' xa, gab xa le'a idub ndo' gizhliyo yoo dub win si'il. Le'a
win we'e uyo'o tiemp unibe'e Claudio idub sa nibe'e Roma. 29 Ta we'e le'a
be xmen Jesús ndencho Antioquía wa mbidi'izh utu'ub med ndo' be xmen
Jesús ndencho Judea, msa'a bexa bi lak sian-a ndap bexa. 30 Le'a Bernabé
no Saulo cha mbi'i med wa ndo' bexa nchansu be xmen Jesús ndencho
Judea.

12

Herodes unibe'e gat Jacob no ikea Pedr litgi'ib

1 Le'a be wizh wa le'a Herodes xa nibe'e Judea usaxan ntsaksi be xmen
Jesús. 2 Unibe'e Herodes gat Jacob wit Juan ndo' spad. 3 We'e uni'í xa le'a
bexa judio uzhe'eb msak ladna ta wa, cha unibe'egal xa ikea Pedr litgi'ib.
Le'a ta wa ngok len ujest Pascua ten bexa judio, zha ndaw bexa pan na'an
levadur. 4 Le'a gor usen bexa Pedr, cha mke'a bexa Pedr litgi'ib. Le'a sa
wa nla'ach dap xkwa'a soldad, dap ga'ga xa kad dub xkwa'a bexa wa.
Le'a Herodes ndanbe'e kotso' Pedr ndo' be men itidtsa ujest Pascua wa.
5 Ndalen li nkea Pedr litgi'ib, le'a be xmen Jesús uzhebpa unab ndo' Dios
gakno Dios Pedr.

Dub angel ten Dios ngwa'igo'o Pedr litgi'ib

6 Le'a ngol te'al na li gat xe'a igo'o Herodes Pedr, iso' Pedro ndo' be men
wa, le'a Pedr naxnchii top caden, naxyats xa tlaw top soldad. Le'a stapla
bexa wa ndeula'ach to'o litgi'ib wa. 7 Le'a sa wa mlundo' dub angel ten

Dios, msu xe'a idub len cuart wa. Le'a angel wa mkwa'an Pedr, utichya'a
xa las Pedr, cha ndab xa:
—Uxax goste.
Bi le'a gor wa le'a caden nchii ya'a Pedr wa yo'o ulate. 8 Le'a angel wa
cha ndabgal:
—Bte cha len lu no bke'a ndab lu.
Cha liga mbin Pedr. Le'a angel wa ndabgal:
—Ubixyo'o lad nbix lu ba', cha usankea tso'o na'.
9 Le'a Pedr cha usankea tso'o angel, ni lá ini'í xa naga ta ugeaka ta li
ndun angel wa, ndi nsak xa le'a-yá dub ta nche'a ladna xa. 10 Ná gor utid
Pedr itop sa li ndeula'ach soldad wa, cha ulaya' xa sa nak puert gi'ib wa,
sa nto'o be men nkea litgi'ib wa, le'a puert wa yo'o mya'al. Cha uto'o angel
wa no Pedr. Le'a gor na usea bexa dub tuzh sa, le'a angel wa cha mla'a
nab Pedr. 11 Le'a gor mte'ach wen xka'al Pedr, we'e mbinbe'e Pedr:
—Nat ndon nde'e uní na' le'a Dios mtu'ubka angel wa, no mlat Dios na'
ndo' ya'a Herodes no ndo' ta na ndi'izh gunno bexa judio na'.
12 Le'a gor na li mbinbe'e Pedr wa, cha ncha'a xa ta lid Marí, xna'a xa
nsalea' Juan xa no nsalea' Marc. Le'a sa wa kwa'ad be men nzhealbe,
ndeyadi'izhno bexa Dios. 13 Le'a gor ulaya' Pedr to'o ni'i wa, cha utezh
Pedr bexa. Le'a dub xagots ben nsalea' Rode uto'o ncha'wi'i ná ton ta li
nbezh wa. 14 Ná gor mgondo' xagots wa le'a ta wa ti Pedr, tant nten ladna
xa ni lá igen uxa'al xa to'o ni'i wa, ndi karrel mya'yab xa le'a Pedr nso'
to'o ni'i. 15 Ná le'a bexa wa ndab:
—Lu ga usak ta wa.
Ná le'a xagots wa ndab le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a ta wa na'anpa Pedr, le'a ta wa dub angel.
16 Ndalen wa le'a Pedr bi nso'bezhka to'o ni'i wa. Le'a gor na mxa'al bexa
to'o ni'i wa no uni'í bexa le'a-yá Pedrka, we'e cha uzhe'eb ngwanseana
bexa. 17 Le'a Pedr cha uxits ya'a na ndontsa xe kwe bexa. Cha mbidi'izh
Pedr ndo' bexa xte'e mgo'o Dios xa litgi'ib. Cha ndab xa:
—Wa'yadi'izh bega ta ndee ndo' Jacob nsea ndo' iteata be xmen Jesús.
Cha uka'an xa sa wa, cha ncha'a xa stubga gezh.
18 Ngot xe'a cha uzhe'eb ndeseyoch be soldad len litgi'ib, le'a bexa lá ini'í
pa ncha'a Pedr. 19 Le'a Herodes unibe'e ukwa'an bexa Pedr, ná Pedr yá lá
nga'iga'ata. Cha uzhe'eb unabdi'izh Herodes ndo' bexa nla'ach litgi'ib wa
ná xte'e mxo'on Pedr, cha unibe'e xa gat bexa wa. Tso'o wa le'a Herodes
cha mka'an Judea, ncha'a xa yoo xa gezh Cesarea.

Xte'e ngut Herodes

20 Le'a Herodes uzhe'eb ndakloo ndo' be men ndencho gezh Tiro no
Sidón. Parea le'a be men itop gezh wa nsi'i ta gaw na ndo' Herodes.
Ta we'e le'a bexa wa mkwa'an xte'e lá gaklonota Herodes bexa. Cha
mbidi'izhno bexa Blasto dub xmen Herodes, gab Blasto ndo' Herodes le'a
bexa nlad gudi'izhno Herodes. 21 Le'a Herodes cha msabe'e dub wizh
gudi'izhno xa bexa. Zha ngol wizh wa le'a Herodes ngok lad uyap ten
na. Cha usob xa sa ndun xa regl be ta'a. Cha mbidi'izh xa ndo' be men
wa. 22 Le'a bexa wa usaxan uge' ndab:
—¡Le'a xa na li ndadi'izh wa na'anpa dub men, le'a xa ndi le'a dub dios!
23 Bi le'a gor wa le'a dub angel ten Dios mbin usen gizh Herodes, geal
le'a Herodes na'anpa ngab le'a bexa wa ndi Diostsa yankea. We'e udaw
mgeas Herodes, cha ngut xa.

24 We'e le'a di'izh ten Dios uzhe'eb nsate'achso itea lad no kwa'ad men
nsayungea ladna-yá. 25 Le'a gor na unitsa ti'in ngwa' Bernabé no Saulo
gezh Jerusalén wa, cha myach bexa nseabe bexa le'aka Antioquía. Mbi'i
bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc.

13

Bexa Antioquía mtu'ub Bernabé no Saulo

1 Le'a lat be xmen Jesús ndencho Antioquía wa ncho bexa ndadi'izh
sakndo' Dios no bexa nluu di'izh ten Dios. Le'a bexa wa Bernabé, no
Simón xa nsalea'ga Nagats, nsea Lucio xa gezh Cirene, nsea Manaén xa junt
ngo'olno Herodes Antipas, nsea Saulo. 2 Ngol dub wizh ndalen nzhealbe
be xmen Jesús sa wa, nsa'a bexa xno ndo' Dios no lá ngaw bexa dub tiemp,
le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' bexa:
—Ulaxo'ob bega Bernabé no Saulo, le'a na' mti bexa gun bexa ti'in ten
na'.
3 We'e le'a gor na mtayadi'izhno bexa Dios no utidla zha lá ngaw bexa,
cha mxo'ob bexa ya'a bexa gek Bernabé no Saulo. Cha mtu'ub bexa itop
xa wa gun bexa ti'in ten Dios.

Bernabé no Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús isla Chipre

4 Le'a Espíritu ten Dios ulogek Bernabé no Saulo ya' bexa gezh Seleucia.
Le'a sa wa cha uyo'o bexa len dub barco si'il ncha'a isla Chipre. 5 Gor na
ulaya' bexa gezh Salamina ten Chipre, cha usaxan ndadi'izh bexa di'izh
ten Dios len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a Juan no ndakno bexa sa
wa. 6 We'e utid bexa idub isla wa, cha ulaya' bexa gezh Pafos. Le'a sa
wa mzhe'al bexa dub xa judio nsalea' Barjesús, dub xa bruj. Le'a xa wa
ndab ndadi'izh sakndo' Dios, ná le'a ta wa gealkwi'in. 7 Le'a Barjesús wa
dub amig ten Sergio Paulo, xa nibe'e idub Chipre, dub xa ndákpa. Le'a
Sergio Paulo wa unab gi'id Bernabé no Saulo, le'a xa nlad go'ón di'izh ten
Dios. 8 Ná le'a Barjesús xa noga nsalea' Elimas wa ndakloo ndo' bexa, le'a
xa lá nlad gungea ladna Sergio Paulo di'izh ten Cristo. 9 We'e le'a Saulo
xa nsalea'ga Pabl wa uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios lado'o na,
mwi'ila ndon ga'al ndo' xa bruj wa, 10 cha ndab xa:
—¡Lu xin maxu'u! Lu xa ukwi'in, no ugap nak lu. Sbe'entsa nka lu ndo'
be ta wen ten Dios. ¿Xta'an lá nla'a lu gungea ladna be men di'izh ten
Jesús zha? 11 Nat le'a Dios utsaksi lu, yak lu dub xa lá na', lá yoota gan
ina' lu xe'a wizh dub tiemp.
Bi le'a gor wa le'a Elimas na'anpa ina', cha nkwa'an xa ton isen ya'a
xa uluu nes ndo' xa. 12 Le'a gor uni'í xa nibe'e Chipre ta wa, cha uzhe'eb
ngwanseana xa ndo' di'izh ten Jesús, cha no xa mbingea ladna Jesús.

Pabl no Bernabé ncha'a Antioquía ten región Pisidia

13 Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha uto'o Pafos, ncha'be bexa len dub barco
si'il ncha'a gezh Perge ten región Panfilia. Ná le'a Pafos wa le'a Juan cha
mla'a bexa, nsea' xa Jerusalén. 14 Le'a Pabl no Bernabé cha uto'o Perge,
ncha'a bexa gezh Antioquía ten región Pisidia. Ngol dub wizh ne'e be men
cha ngwa' bexa len ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa, cha usob bexa.
15 Gor mtayo'ol dub xa dub tuzh ta mke'a Moisés no be profet, le'a bexa
nchansu sa wa cha ndab ndo' dub men gab ndo' Pabl no ndo' Bernabé:
—Bego nak beuna xmen Dios, tal le'a bego nlad gudi'izh ndo' besa dub
ta'a gakno besa, gud bego-yá nat.

16 We'e le'a Pabl cha uso', cha uxits ya'a na, ndontsa xe kwe be men, cha
ndab xa:
—Bla'ach bego xa Israel, no iteata bego ndankea Dios. 17 Le'a Dios ten
beuna xa Israel mti be usan gox polta ten beuna wa no mbin Dios myak
kwa'ad bexa wa zha utencho bexa Egipto, cha juers ten Dios ulo'o Dios
bexa sa wa. 18 No mxik Dios ndo' bexa dub top ga'al li'in uyo'o bexa ge'e
sa bid. 19 No juers ten Dios le'a bexa mbin gan ndo' ga'ad ras be men
kwa'adpa ndencho ndo' yo Canaán. Cha msa'a Dios yo si'il wa ndo' bexa
Israel wa. 20 Tso'o wa pa dap gayo'o itol li'in, le'a Dios msa'a be juez
nchansu bexa Israel, gast tiemp ten profet Samuel. 21 Le'a zha wa unab be
men dub rey inibe'e bexa. We'e le'a Dios mso' Saúl xin Cis xa ras Benjamín,
gak xa xa nibe'e top ga'al li'in. 22 Tso'o wa le'a Dios ulatso' Saúl, cha mso'
Dios David gak xa xa nibe'e. Le'a Dios ndab: "Le'a David xin Isaí dub xa
nsak lad na' lak nak xa, le'a xa wa gun itea ta nlad na'." 23 No ndab Dios
ndo' David, le'a dub xa ras David wa gak xa na usa'a gealnaban ndo' be
men Israel. Le'a xa wa le'a Jesús. 24 Le'a zha na biseata ilen Jesús wa, le'a
Juan ndadi'izhla di'izh ten Dios ndo' be men Israel, ndab xa ula'a bexa be
ta ugap nak bexa no italea' bexa. 25 Ngol zha yamer usando' Juan ti'in wa,
le'a xa ndab: "Le'a na' ndee na'anpa le'a xa ndanbe'e bega wa. Tso'o na'
ndee ilen stub xa mas nsak ndo' na', gast ni lá isaya na' kote na' ndab xa
wa."
26 'Bla'ach bego nak beuna xa ras Abraham, no iteata bego ndankea
Dios. Le'a ta na ndáp na' ndee itea ndo' beuna nsa'a gealnaban. 27 Le'a
be men ncho Jerusalén no bexa nibe'e ten bexa wa lá yakbe'ena bexa ton
nak Jesús. Ni lá yakbe'ena bexa be ta mbidi'izh be profet, ta junt ndo'ol
bexa itea be wizh ne'e beuna wa. Ta we'e ndab bexa gat Jesús, lak mke'a
be profet polta wa gun bexa. 28 Le'a bexa ni lá izheal ni dub ke nsabndo'
gat Jesús, ná le'a bexa unab ndo' Pilat inibe'e xa gat Jesús. 29 We'e cha
tso'o na li ngwasea Jesús lak nkeani'i di'izh ten Dios, cha uxe'e bexa xa
ndo' cruz, cha mka'ach bexa xa. 30 Ná le'a Dios mxiste xa wa mban xa
ndo' gealgut. 31 Le'a Jesús cha sian biaj mlundo' ndo' be xmen xa, bexa
uto'ono xa Galilea ncha'a xa Jerusalén. Nat le'a bexa wa le'a ndadi'izh ná
ton nak Jesús ndo' be men.
32 'Nat le'a besa ndee ndadi'izh ndo' bega be di'izh wen ná xte'e wen
gunno Dios be men, lak ndab Dios ndo' be usan gox polta ten beuna. 33 Nat
ndo' beuna nak xin bexa wa, le'a ta ndab Dios wa ngok cumplir gor na
mxiste xa Jesús ndo' gealgut, lak nkeani'i ndo' Salmo itop, ndab Dios ndo'
Jesús: "Le'a lu nak Xi'ín na', le'a nat le'a na' nak Xus lu." 34 Le'a Dios le'a
mxiste Jesús mban Jesús ndontsa lá gazha'a be'al las xa, lakka nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios: "Usa na' ta wen ndo' bega, ta na ndáp na' ndo'
David wa." 35 No stub Salmo nkeani'i ndab David: "Le'a go Dios lá ula'a
gazha'a be'al las xa umbi'i ten ga." 36 Le'a David mxobgekka ndo' Dios,
parea ngut xa, cha mga'ach xa ba'a sa mga'ach be usan gox ten xa, cha
ngwazha'a be'al las xa. 37 Ná le'a Dios mxiste Jesús mban xa, le'a be'al las
Jesús na'anpa ngazha'a.
38 'Bego nak beuna xmen Dios, bla'ach bega le'a besa ndab ndo' bega
le'a Dios utsu'u be ke ten bega juers ten ta mbin Jesús. 39 Le'a na'an ton
wen ya'an ndo' Dios ta na nxobgektsa xa ndo' ley mke'a Moisés. Ná le'a
tal ton ige' ladna Jesús, le'a xa wa wen ya'an ndo' Dios. 40 Bla'ach bega
na'anpa ilen ta li mke'a be profet polta wa tso'o bega, zha ndab Dios:

41 Bwi'i bego na ndun usaladno na',
le'a bega yanseana no gat;
geal le'a tiemp ten bega
le'a na' gun dub ta uzhe'eb,
dub ta lá gungea ladna bega,
tal le'a dub men gudi'izh-a ndo' bega.

42 We'e le'a gor na nchato'o Pabl no Bernabé len ni'i wa, le'a be men
unab ndo' itop bexa gudi'izhta bexa ta wa stub sman. 43 Le'a gor na nsea'be
bexa, le'a kwa'ad be men usankea tso'o Pabl no Bernabé. Le'a ta wa bexa
judio no bexa na'anpa xa judio, bexa no ndankea Dios lak ndun bexa judio.
Le'a Pabl no Bernabé cha mtenxe'a bexa wa, ndab bexa lá ula'a bexa ta
nge' ladna bexa Dios, xa na nkwea' ladna bexa.
44 Ngol stub wizh ne'e bexa, yamer iteanak be men gezh wa mzhealbe
go'ón di'izh ten Dios. 45 Ná le'a ncho pla bexa judio gor uni'í bexa le'a be
men kwa'ad mzhealbe sa wa, cha ngokloo bexa. Cha usaxan bexa ndab
bexa le'a ta ndab Pabl wa na'anpa le'a nak, no xela uní'i bexa ndo' Pabl.
46 We'e le'a Pabl no Bernabé ni lá izheb bexa ndab bexa:
—Besa nsabndo' gudi'izh di'izh ten Dios, ned lak ndo' bega xa judio. Ná
nat le'a bega lá nsakyo'ón-a, ta nluu le'a bega na'anpa gap gealnaban ta
nunk lá idub. Ta we'e le'a besa nchabeyadi'izh-a ndi ndo' bexa na'anpa
xa judio. 47 Le'a Dios unibe'e li gun besa, ndab xa:

Na' mso' lu cuent xe'a ten bexa na'anpa xa Israel,
ndontsa gudi'izh lu idub ndo' gizhliyo xte'e gap bexa gealnaban.

48 Le'a bexa na'anpa xa judio cha uzhebpa mten ladna bexa, ndab bexa
le'a di'izh ten Jesús ta uzhebpa ta wenka. We'e le'a kwa'ad bexa wa
mbingea ladna Jesús, bexa na mti Dios gap bexa gealnaban nunk lá idub.
49 Cha li mte'achso di'izh ten Jesús idub gax gezh wa. 50 Ná le'a bexa judio
ngwa'yadi'izhno bexa nakti'in no pla be xagots nsak. Cha no bexa wa
ngokloo ndo' Pabl no ndo' Bernabé, cha ulantu'ub bexa Pabl no Bernabé
gezh wa. 51 Le'a Pabl no Bernabé cha mlate yakol ngwa'al xo'o na, ta mluu
le'a Dios utsaksi be men gezh wa. Cha ncha'a bexa gezh Iconio. 52 Parea
le'a be xmen Jesús ndencho Antioquía wa uzhe'eb nten ladna, no uzhe'eb
ncho juers ten Espíritu ten Dios lado'o bexa.

14

Pabl no Bernabé uyo'o gezh Iconio

1 Le'a gezh Iconio le'a Pabl no Bernabé uyote len ni'i sa nzhealbe bexa
judio, cha mbidi'izh bexa di'izh ten Dios ndo' be men. We'e le'a kwa'ad
bexa judio no kwa'ad bexa na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús. 2 Ná
le'a bexa judio, bexa na'anpa ngungea ladna Jesús, mbin gan ngokloo
kwa'ad bexa na'anpa xa judio ndo' be xmen Jesús wa. 3 Ná le'a Pabl no
Bernabé kwen ngwa'yo'o gezh wa. Nge' ladna bexa Diostsa, ni lá nzheb
bexa ndadi'izh bexa di'izh ten Dios. Le'a Dios msa'a juers ten na gun
bexa be uyon ta yanseana be men, ndontsa gungea ladna be men le'a ta
ndadi'izh bexa di'izh tenka Dios. 4 Ná le'a be men gezh wa myak top partid.
Dub partid bexa nso' wats bexa judio wa. Le'a stub partid bexa nso' wats
Pabl no Bernabé. 5 We'e le'a pla bexa judio no bexa na'anpa xa judio no

bexa nakti'in wa dubtsa mbidi'izh xela gunno bexa Pabl no Bernabé, cha
gut bexa xa sbe'en ula'ge'tsa bexa xa. 6 Ná gor na mbi'ín Pabl no Bernabé
ta wa, cha mxo'on bexa, ncha'a bexa gezh Listra no gezh Derbe no be gezh
gax, be gezh ten sa nsalea' Licaonia. 7 Le'a sa wa mbidi'izh bexa di'izh wen
ten Jesús ndo' be men.

Bexa gezh Listra mla'ge' Pabl

8 Le'a Listra ncho dub xabgi'i lá yoo gan isea zha ngolta xa. 9 Le'a dub
wizh nsobyo'ón xa ta ndadi'izh Pabl, ná gor uni'í Pabl xa wa, cha mgenna
Pabl le'a xa wa ndangea ladna le'a Dios syunyakna xa. 10 Cha uge' ndab
Pabl ndo' xa:

—¡Goso'! Bkeaso' be xo'o lu ba'.

Le'a xabgi'i wa cha ngwaso' gast ngwaso' ga'al xa, cha usaxan nseala
xa. 11 Le'a gor uni'í be men ta li mbin Pabl wa, cha usaxan uge' ndadi'izh
bexa di'izh ten bexa Licaonia, ndab bexa:

—¡Le'a bexa ndee be dios myak cuent nak men ulansea lat beuna!

12 Cha ndab bexa le'a Bernabé nak dios nsalea' Júpiter. No ndab bexa
le'a Pabl nak Mercurio stub dios ten bexa, geal le'a be men ndab le'a Pabl
ndadi'izh lakga ndadi'izh Mercurio wa. 13 Le'a latbado'o ndankea bexa
dios Júpiter wa nde gax to'o gezh wa. Le'a ule'ay ten sa wa cha uto'o,
ncha'ano pla be ngon no sian be gé'e. Le'a xa no be men kwa'ad wa
ndi'izh usa'a be ta wa cuent dub xnab ndo' Bernabé no ndo' Pabl. 14 Ná
gor na mbi'ín Bernabé no Pabl ta wa, cha utsaw bexa lad nak bexa, tant lá
nlad bexa ta wa. Cha ngwasyo'o bexa lat be men wa, cha uge' ndab bexa:

15 —¡Bla'ach bego! ¿Xta'an ngi lba'a gun bega zha? Besa ndee men
lakka bego ba'. Le'a besa ga nseabe yadi'izh ula'a bega be ta na'an xti'in
ba'. Ndi bge' ladna bega Dios nban, xa mbinde'e gibe'a no gizhliyo no
nitsdo'o nsea iteata be ta'a ncho nat. 16 Le'a tiemp polta le'a Dios mla'a be
men kad bexa usen nes nlad na. 17 Ná le'a Dios idub tiemp nluu le'a xa
nchoka, ndun xa be ta wen. Nla' xa gi, no ndun ga'al xa be ta'a, ndontsa
gap beuna ta gaw beuna no iten ladna beuna.

18 Parea maska li ndab Pabl no Bernabé ta wa, ná uzhebpa juert mbin
bexa gan lá usa'a be men xnab ndo' bexa. 19 We'e ulaya' pla bexa judio sa
wa, bexa lá ndangea ladna Jesús uto'o gezh Antioquía nsea gezh Iconio.
Le'a bexa wa mbin gan ngokloo be men Listra wa ndo' Pabl. Cha mla'ge'
bexa Pabl, gast ni bexa mbit bexa Pabl. Cha udobxazhtsa bexa Pabl dub
lad to'o gezh wa, cha mchangix bexa Pabl sa wa. 20 Ná le'a be xmen Jesús
myaklo wats Pabl. Le'a Pabl cha ngwaste, cha nsea'gal xa len gezh wa.
Ngot xe'a le'a Pabl no Bernabé ncha'a ndi gezh Derbe.

21 Mbidi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men Derbe wa, cha
mbingea ladna kwa'ad be men Jesús. Cha nsea' bexa le'aka gezh Listra no
Iconio no Antioquía ten Pisidia. 22 Ndab bexa ndo' be xmen Jesús ndencho
be gezh wa:

—Ga'altsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna bega Dios. Le'a beuna
itidka ndo' sian gealkwea', we'eta yate beuna sa nibe'e Dios.

23 No ulaxo'ob bexa pla bexa yansu be xmen Jesús be gezh wa. We'e le'a
bexa wa lá ngaw dub tiemp, no unab bexa gakno Dios bexa nchansu be
men wa. Le'a Pabl nsea Bernabé cha mla'a bexa wa ndo' ya'a Dios, xa na
li ndangea ladna bexa wa.

Pabl no Bernabé mlansea' Antioquía ten Siria

24 Cha uto'o bexa Pisidia, ncha'a bexa Panfilia. 25 Mbidi'izh bexa di'izh
ten Jesús ndo' be men gezh Perge, cha ncha'bega bexa gezh Atalía. 26 Le'a
sa wa usen bexa dub barco si'il ncha'a gezh Antioquía ten Siria. Le'a
Antioquía wa sa na li myun be men cuent bexa ndo' ya'a Dios, gun
bexa ti'in ten Dios, ta na li msando' bexa wa. 27 Le'a gor mlansea' bexa
Antioquía, cha mchealte bexa be xmen Jesús. Cha mbidi'izh bexa xte'e
mbinti'in Dios bexa sa ngwa'kesea bexa wa, no xte'e nla'a Dios le'a bexa
na'anpa xa judio no ndangea ladna Jesús. 28 Le'a Pabl no Bernabé kwen
ngwa'yo'ono be xmen Jesús gezh wa.

15

Be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús mzhealbe Jerusalén

1 We'e le'a pla men uto'o Judea ulaya' Antioquía wa, cha usaxan nluu xa
be xmen Jesús sa wa, ndab bexa ndo' bexa na'anpa xa judio, le'a tal le'a
be xabgi'i lá yoo be'e lak ndab ley ten Moisés, le'a Dios na'anpa ko'o bexa
ndo' be ke ten bexa. 2 Le'a Pabl no Bernabé uzhe'eb uteyoto'ono bexa li
nlu'u ta wa. Ta we'e le'a be xmen Jesús ndencho sa wa cha mbidi'izh ya'
Pabl no Bernabé no stapla bexa gast Jerusalén, ndontsa gudi'izhno bexa
be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús sa wa, ná xte'e nak ta wa.
3 Le'a be xmen Jesús ncho gezh Antioquía cha mtu'ub bexa wa. Le'a nes
wa ncha'tid bexa sa nsalea' Fenicia no Samaria, cha mbidi'izh bexa ndo'
be xmen Jesús sa wa, ná xte'e no bexa na'anpa xa judio mbingea ladna
Jesús. Cha uzhe'eb mten ladna bexa na mbi'ín ta wa.

4 Gor ulaya' bexa Jerusalén, le'a be apostol nsea bexa nchansu no iteata
be xmen Jesús wa utsin mbinno bexa. Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha usaxan
ndadi'izh xte'eta ndakno Dios bexa. 5 Ná le'a pla bexa fariseo na ndangea
ladna Jesús ngwaso' ndab:

—Le'a bexa na'anpa xa judio nsabndo'ka yoo be'e be xabgi'i wa, no
yankeaka bexa ley ten Dios, ta mke'a Moisés.

6 Le'a be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús wa cha mzhealbe,
mbidi'izh bexa ná xte'e nsabndo' gun bexa. 7 Ngol gor tant dub stub bexa
ndeyadi'izhbe, le'a Pedr cha ngwaso' ndab:

—Bego nak beuna xmen Jesús, le'a bego uni'íka le'a mas polta le'a Dios
mti na' gayadi'izh na' di'izh wen ten Jesús ndo' bexa na'anpa xa judio,
ndontsa no bexa gungea ladna-yá. 8 Le'a Dios, xa nchando' lado'o beuna,
msa'a Espíritu ten na ndo' bexa wa lak msa'a xa-yá ndo' beuna, ta nluu
le'a Dios no bexa wa nkwea' ladna. 9 Le'a Dios parej mbinno bexa wa no
beuna, mtsambi'i xa lado'o bexa, geal le'a bexa ndangea ladna Jesús 10 Ná
nat, ¿xta'an nlad bega gun bega dub ta lá nsak ladna Dios zha? ¿Xta'an
nlad bega yankea bexa be ley ni be usan gox ten beuna ni le'a beuna lá
ngun gan ngankea-yá? 11 Le'a beuna ndi uni'íka le'a ta na nkwea' ladna
Jesús beuna, ta we'e ulo'o Dios beuna ndo' be ke ten beuna no liga bexa
na'anpa xa judio.

12 We'e le'a itea be men wa ndon xe ute. Cha mla'ach bexa ta ndadi'izh
Bernabé no Pabl xte'e mbinti'in Dios bexa, mbin bexa sian be uyon ten
Dios lat be men na'anpa xa judio. 13 Le'a gor na mtayadi'izh Bernabé no
Pabl, le'a Jacob uka'ab ndab:

—Bego nak beuna xmen Jesús, bla'ach bego ta gáp na' ndee. 14 Le'a
Simón Pedr ba' mbidi'izh xte'e utsin mbinno Dios bexa na'anpa xa judio

lak gor ned, ndontsa no bexa gak xmen Dios. 15 Le'a ta wa nak lak ta mke'a
bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

16 Le'a gal dub wizh le'a na' ilengal,
cha uso' na' dub xa inibe'e lak unibe'e David.
Le'a ta unibe'e David wa cuent dub ni'i gox ulate, ná le'a na' ixiste-yá,
yuncha'aw na'-yá lakka ngok-a zha ned wa,
17 ndontsa iteata be men syo'o gan ukwa'an na',
bexa na mti na' gak bexa xmen na'.
18 Le'a na' nak Dios Xa Nibe'e ndáp ta ndee ndo' be men tiemp polkata.

19 We'e no ndab Jacob:
—Ta we'e nsak na' na'anpa kich ladna beuna bexa na'anpa bexa judio,
bexa nlad gak xmen Dios. 20 Ndi utu'ubtsa beuna dub git gab-a na'antapa
gaw bexa be xnab nsa'a be men ndo' be dios gizhliyo, no na'anpa ugal
bexa dub xa na'anpa xa ten xa, no lá gaw bexa be man lá utsi'i ten no ni
ten lá gaw bexa. 21 Le'a bexa nsabndo' li gun, le'a gast tiemp polta le'a
kadga dub gezh nchoka men ndo'ol ley mke'a Moisés. Kadga wizh ne'e
bexa ndo'olga bexa ta wa len be ni'i sa nzhealbe beuna bexa judio.

Be apostol mtu'ub git ndo' bexa na'anpa xa judio

22 We'e le'a be apostol, no bexa nchansu be xmen Jesús, no iteata be
xmen Jesús wa cha mbidi'izh utu'ub bexa pla be xabgi'i ya'no Pabl no
Bernabé gezh Antioquía. Mti bexa Judas xa no nsalea' Barsabás, no Silas,
top xabgi'i nsak lat bexa wa. 23 Lnde'e ndab git go'o bexa Antioquía wa:

"Le'a besa nak be apostol no besa nchansu be xmen Jesús no iteata
be xmen Jesús sa ndee, ntu'ub besa git ndee ndo' bego na'anpa xa
judio no nak xmen Jesús wa, bego ncho Antioquía no Siria no Cilicia.
24 Le'a besa mbi'ín le'a ncho be men uto'o lat besa, nluu bexa dub ta'a
ngochgek bega. Nibe'e bexa yoo be'e bega xabgi'i no yankea bega ley
mke'a Moisés. Ná le'a besa na'anpa le'a utu'ub bexa uluu bexa ta wa.
25 Nat mbidi'izh besa ulaxo'ob besa pla xabgi'i ncho lat besa ndee. Le'a
bexa wa gi'idno Pabl no Bernabé be ltsa'a beuna, 26 bexa ndun ti'in ten
Jesucristo guni'i xte'e gunno be men bexa. 27 Ta we'e utu'ub besa Judas
no Silas, le'a bexa wa gi'id yadi'izh masta xte'e nak ta mke'a besa ndo' git
ndee. 28 Le'a Espíritu ten Dios mluu ndo' besa lá gabta besa ni stub ta'a
mas gun bega, guntsa bega ta nsabndo' ndee: 29 Lá gaw bega be'al ten
man nsa'a bexa xnab ndo' dios gizhliyo, no lá gaw bega ten no be'al ten
be man lá utsi'i ten, no lá ugal bega stubga xa na'anpa xa ten bega. Tal
le'a bega uxobgek ndo' be ta ndee, le'a bega wen nak ndo' Dios. Nzheal
beuna stub wizh."

30 We'e le'a idap bexa na li mtu'ub bexa wa ncha'be Antioquía. Le'a gor
ulaya' bexa sa wa, cha mchealte bexa itea be xmen Jesús. Cha msa'a bexa
git wa ndo' bexa Antioquía wa. 31 Le'a be xmen Jesús wa cha mbi'il ta
nkeani'i ndo' git wa, cha uzhe'eb mten ladna bexa. 32 Le'a Judas no Silas
nak xa ndadi'izh sakndo' Dios, ta we'e kwen mbidi'izh bexa, mlu'uzh bexa
no mtenxe'a bexa be men Antioquía. 33 Le'a bexa wa dub nde'ep utencho
sa wa. We'e le'a gor na mka'an bexa sa wa, le'a bexa gezh wa ndab le'a
Dios gakno bexa nes nsea' bexa. Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén ndo'

bexa mtu'ub bexa wa. 34 Ná le'a Silas ndi mya'an Antioquía. 35 Le'a Pabl
no Bernabé no mya'an Antioquía no stapla bexa wa, nluu bexa di'izh ten
Jesús no ndadi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men.

Pabl mteltsa'a no Bernabé

36 Tso'oma wa le'a Pabl ndab ndo' Bernabé:
—Le'a beuna ya'ina' be xmen Jesús ndencho itea be gezh sa na li
ngwa'yadi'izh beuna di'izh ten Dios wa, ná xte'e nde bexa.
37 Le'a Bernabé nlad go'o bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc. 38 Ná le'a
Pabl nsak lá utsin nak go'o bexa xa, le'a xa wa mka'an wats bexa Panfilia,
cha na'antapa no xa ngakno bexa. 39 Le'a Pabl no Bernabé uteyoto'o, cha
mteltsa'a bexa. Le'a Bernabé cha mbi'i Marc, cha uyo'o bexa len dub barco
si'il ncha'a isla Chipre. 40 Le'a Pabl mtiga ndi Silas, cha ncha'be bexa. Le'a
bexa ndencho sa wa mla'a bexa wa ndo' ya'a Dios ula'ach bexa. 41 We'e
utid Pabl no Silas sa nsalea' Siria no Cilicia, mtenxe'a bexa be xmen Jesús
kadga sa nzhealbe bexa sa wa.

16

Timoteo ncha'ano Pabl no Silas

1 Tso'o wa le'a Pabl utid gezh Derbe, cha ulaya' xa gezh Listra, sa ncho
Timoteo xa no nak xmen Jesús. Le'a xna'a xa wa xa judio noga ndangea
ladna Jesús. Le'a xus Timoteo wa xa griego. 2 Le'a be xmen Jesús ndencho
Listra no Iconio ndab le'a Timoteo dub xa wenka. 3 Le'a Pabl nlad go'o
Timoteo, ta we'e ulo Pabl be'e Timoteo lak ndun bexa judio. Li mbin xa
ndontsa na'anpa gakloo bexa judio, le'a itea bexa judío ndencho sa ya'
bexa wa uni'í le'a xus Timoteo xa griego. 4 We'e le'a Pabl no be ltsa'a xa
ncha'tid sian be gezh, ndadi'izh bexa ndo' be xmen Jesús xta'an unibe'e
be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús ndencho Jerusalén wa. 5 We'e
le'a be men wa mas mge' ladna Jesús, no kad wizh mas nsayak kwa'ad
bexa.

Dios ndab ya' Pabl Macedonia

6 Le'a Espíritu ten Dios lá ula'a gudi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' be men
región Asia. Cha ndi ncha'tid bexa sa nsalea' Frigia no Galacia. 7 Le'a gor
ulaya' bexa wa Misia, mbinbe'e bexa ncha'be bexa Bitinia. Ná le'a Espíritu
ten Dios lá ula'a nga'be bexa sa wa. 8 Cha utid bexa Misia gast ulaya' bexa
gezh Troas. 9 We'e le'a gor te'al le'a Pabl cuent ta mche'a ladna xa uni'í xa
dub xabgi'i región Macedonia nso' ndo' Pabl ndab xa gi'id yakno Pabl bexa
Macedonia wa. 10 Ngol tso'o wa cha mbin list besa ya'be besa Macedonia.
Uni'í besa le'a Dios nlad ya'yadi'izh besa di'izh wen ten Jesús ndo' be men
sa wa.

Be men gezh Filipos mke'a Pabl no Silas litgi'ib

11 Le'a Troas wa cha uyo'o besa len dub barco si'il ncha'a isla Samotracia.
Le'a stubtsa wizh ulaya' besa gezh Neápolis. 12 Cha ncha'be besa gezh
Filipos, dub gezh nsak nde región Macedonia, no le'a-yá dub gezh le'a
Roma nibe'e. Cha uyo'o besa sa wa pla wizh. 13 Le'a ngol dub wizh
ne'e be men, cha uto'o besa len gezh wa ngwa' besa to'o yowbe'e, sa
nda'yadi'izhno be men Dios. Cha usob besa mbidi'izh besa ndo' be xagots
mzhealbe sa wa. 14 Le'a dub bexa wa nsalea' Lidia, dub xa ndankea Dios.
Le'a xa dub xa gezh Tiatira, no nsi'i uti'ix xa lad konch ta uyap nsak. Le'a

gor wa le'a Dios mxa'al lado'o xa, ndontsa mas ula'ach xa ta ndadi'izh
Pabl. 15 Le'a xagots wa cha utalea', no be ltsa'a xa. We'e cha ndab xa ndo'
besa:
—Tal le'a bega nsak le'a na' noka ndangea ladna Jesús, wa'a beuna ya'an
bega ta lid na'.
Cha ngwa'yo'o besa ta lid xa.
16 Stub wizh gor ncha'be besa sa li ndadi'izhno be men Dios wa, mzhe'al
besa dub xagots ben ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a mbi bxin wa nsa'a
juers ngenna xagots wa be ta uga'ach, ndun xa gan sian med nka'a be
xwan xa. 17 Le'a xagots wa cha usaxan usankea tso'o Pabl no besa, uge'
ndab xa:
—¡Le'a bexa ndee bexa ndun ti'in ten Dios nsob gibe'a! ¡Ndadi'izh bexa
ndo' bega xte'e nak nes ncho gealnaban!
18 Sian wizh li mbinno xa besa, gast ngol dub wizh le'a Pabl ngwa'ine'e
ladna ta wa. Cha mgeakso' Pabl ndab ndo' mbi bxin wa:
—Le'a juers ten lea' Jesucristo le'a na' nibe'e ndo' lu, uto'o len lado'o
xagots ba'.
Le'a mbi bxin wa cha bi le'a gor wa uto'o len lado'o xa wa.
19 Le'a be xwan xagots wa cha uni'í le'a bexa yá na'anta xte'e gun gan
med, cha usen bexa Pabl no Silas mbi'i bexa ndo' bexa nakti'in. 20 Cha
ndab bexa ndo' bexa nakti'in wa:
—Le'a bexa judio ndee nchealuyo be men gezh ndee. 21 Nluu bexa be
costumbr xa'aga, ta lá nsabndo' yankea beuna, le'a beuna ndee be men
nibe'e Roma.
22 We'e cha kwa'ad be men ngoklopa ndo' Pabl no ndo' Silas. Le'a be
men nakti'in wa cha unibe'e itate xab bexa, nsea kin be soldad bexa no
bar. 23 Tso'o na li uzhe'eb udin be soldad wa Pabl no Silas, cha mke'a
soldad bexa litgi'ib. Cha unibe'e bexa ndo' xa nla'ach litgi'ib wa uzhe'eb
ula'ach xa bexa wa. 24 Le'a gor na mbi'ín xa li nla'ach litgi'ib ta wa, cha
mkiko xa Pabl no Silas dub cuart nde mas xanxá sa wa. Cha mkiko xa
ya'axo'o bexa wa lat top ble'a ya, dub sa ni lá yoo gan ito'o bexa.
25 Ná ngol utol te'al le'a Pabl no Silas ndadi'izhno Dios, no ndalto'o bexa
ndo' Dios. Le'a itea bexa nkea litgi'ib wa no ndeyo'ón ta wa. 26 Zha le'a
dub xo'o si'ilpa usaxan nsayakla mkwi'in idub sa nde litgi'ib wa. Bi le'a
gor wa cha mya'al iteanak be puert ten litgi'ib, no mya'ak caden nchii itea
bexa nkea sa wa. 27 Le'a xa nla'ach sa wa cha uban, cha mna'la xa le'a be
puert wa nso'nya'albe. Cha ulo'o xa spad ten xa ndi'izh gut xa le'aka le'a
xa, le'a xa ndanbe'e le'a bexa nkea litgi'ib wa itea mxo'onbe. 28 Ná le'a
Pabl cha uge' ndab:
—Na'anpa lba'a gun ga, le'a besa iteaka ndencho sa ndee.
29 We'e le'a xa nla'ach sa wa unab dub xe'a isu sa wa, cha uxax ncha'a
xa uyo'o xa len wa. Cha msaxib xa ndo' Pabl no ndo' Silas, nxis xa tant
nzheb xa. 30 Cha ulo'o xa bexa wa, cha ndab xa:
—¿Xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban ndo' Dios zha?
31 Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Bge' ladna ga Jesucristo, we'e gap ga gealnaban, no bexa ncho ta lid
ga.
32 Cha mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' xa wa no ndo' itea bexa ncho
ta lid xa. 33 Bi le'a gor te'al wa le'a xa nla'ach litgi'ib cha mbin ramed las
Pabl no Silas. Cha utalea' xa no itea bexa ta lid xa. 34 Cha myo'o xa Pabl
no Silas ta lid xa, cha msa'a xa ta gaw bexa. Cha uzhe'eb mten ladna xa
no itea bexa ta lid xa geal mbingea ladna bexa Dios.

35 Le'a gor ngot xe'a wa le'a bexa nakti'in unibe'e ndo' soldad ya'yab
ndo' xa nla'ach litgi'ib wa ko'o xa Pabl no Silas. 36 Le'a xa nla'ach sa wa
cha ndab ndo' Pabl:
—Le'a bexa nakti'in wa unibe'e ito'o bega. Nat syo'o gan ya'be bega.
37 Ná le'a Pabl ndab ndo' be soldad wa:
—Le'a besa xa Roma, ná udin bexa besa ndo' ga'al be men, ni lá ngab
bexa xá ke na-yá. Cha mkiko bexa besa litgi'ib ndee. Ná nat nlad bexa
xga'ach ya'be besa. Gud bega ndo' bexa wa le'aka gidlo'o besa.
38 Le'a bexa cha ngwa'yab ta wa ndo' bexa nakti'in. Le'a bexa wa cha
mzheb gor na mbi'ín bexa le'a Pabl no Silas bexa Roma. 39 Cha ngwa'inab
bexa nakti'in gunge' ladna bexa be ta li utid wa. Cha ulo'o bexa Pabl no
Silas, cha unab bexa ika'an bexa gezh wa.
40 We'e le'a gor na mto'o Pabl no Silas litgi'ib, cha ncha'a bexa ta lid
Lidia. We'e mlu'uzh bexa be xmen Jesús sa wa, cha mka'an bexa gezh wa.

17

Bexa gezh Tesalónica uzhe'eb ngokloo ndo' Pabl no ndo' Silas

1 We'e cha utid Pabl no Silas gezh Anfípolis no gezh Apolonia. Cha ulaya'
bexa gezh Tesalónica, sa nde dub ni'i sa nzhealbe bexa judio. 2 Le'a Pabl
cha ncha'a sa wa wizh ne'e bexa, lakka ndun xa itea be gezh sa nda' xa.
We'e chon sman mbidi'izh Pabl ndo' bexa sa wa. 3 Ndab xa le'a lak nkeani'i
di'izh ten Dios, le'a Cristo lika nsabndo' kwea' itid no gat xa, no yaste xa
ndo' gealgut. No ndab Pabl:
—Le'a Jesús xa lnde'e ndadi'izh na' ndo' bega, le'a xa wa le'a nak Cristo
xa mtu'ub Dios.
4 Le'a ncho bexa wa mbingea ladna ta wa, cha dubtsa myak bexa nsea
Pabl no Silas. No kwa'ad bexa na'anpa xa judio ndankea Dios cha no
mbingea ladna Jesús, no kwa'ad be xagots nsak. 5 Ná le'a bexa judio na
na'anpa ngungea ladna Jesús wa cha ngokloo geal kwa'adpa bexa judio
no mbingea ladna. Le'a bexa wa cha mchealte pla be xabgi'i ugap. We'e
le'a bexa judio wa no bexa ugap wa mbin gan ngokloo kwa'adpa bexa
gezh wa, gast uzhe'eb dub uyo uyo'o sa wa. Cha uyo'o juers bexa len lid
dub xa nsalea' Jasón, nkwa'an bexa Pabl no Silas, ndontsa yak cuent bexa
ndo' bexa nakti'in. 6 Parea lá ngaizheal bexa Pabl no Silas, cha mbi'i juers
bexa Jasón no stapla be xmen Jesús. Cha myun bexa cuent bexa ndo' bexa
nakti'in, uge' ndab bexa:
—Le'a bexa ngo uyo idub ndo' gizhliyo wa nat nseabega sa ndee. 7 Le'a
Jasón ndee nsa'a ta lid na uyo'o bexa. Ná le'a itea bexa wa lá nxobgek
ndo' César xa nibe'e Roma, ndab bexa ncho stubga xa mas nibe'e nsalea'
Jesús.
8 We'e le'a bexa nakti'in no be men gezh wa uzhebpa ngokloo bexa, gor
na mbi'ín bexa ta wa. 9 Ná le'a Jasón no be ltsa'a xa cha utixtsa dub mult
ndo' bexa nakti'in, cha mya'ak bexa.

Pabl no Silas ngwa' gezh Berea

10 Le'a gor uyo'o te'al le'a be xmen Jesús wa cha uxax mtu'ub Pabl
no Silas gezh Berea. Cha uyote bexa len ni'i sa nzhealbe bexa judio.
11 Le'a bexa ncho Berea wa mas utsin nak ndo' lak nak bexa Tesalónica,
le'a bexa Berea uzhebpa nla'ach xta'an ndadi'izh Pabl no Silas. No itea
wizh ntsid bexa ta nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa ini'í bexa naga ta
ugeaka ta ndadi'izh itop bexa wa. 12 Ta we'e le'a kwa'ad bexa judio wa no

mbingea ladna Jesús. No kwa'ad bexa na'anpa xa judio, be xagots no be
xabgi'i, mbingea ladna Jesús. 13 Ná le'a gor na mbi'ín bexa judio ndencho
Tesalónica, le'a Pabl ndadi'izhgal di'izh ten Jesús gezh Berea wa, cha uto'o
pla bexa ncha'be bexa sa wa. Cha mbin bexa gan ngokloo kwa'adpa be
men Berea ndo' Pabl. 14 Ná le'a be xmen Jesús uxax mbi'i Pabl lad to'o
nitsdo'o. Le'a Silas no Timoteo myanyo'o Berea. 15 Le'a pla bexa cha mbi'i
Pabl gast gezh Atenas. Cha ndab Pabl ndo' bexa wa:
—Le'a gor na yach bega gezh Berea, cha gud bega ndo' Silas no ndo'
Timoteo uxax gi'id bexa gezh Atenas ndee.

Pabl ncho Atenas

16 Ndalen li nchonkea Pabl ilen Silas no Timoteo gezh Atenas wa, le'a
Pabl kwea' ncho ladna uni'í xa xte'eta uzhe'eb ndankea be men be dios
gizhliyo. 17 We'e le'a len ni'i sa nzhealbe bexa judio, mbidi'izhno Pabl bexa
judio no bexa na'anpa xa judio, bexa ndankea Dios. No ndo' bexa nzhe'al
Pabl ndo' xge'e wa itea wizh ndadi'izh Pabl. 18 No mbidi'izhno Pabl pla
bexa epicúreo no bexa estoico, le'a ta wa top partid men ncho Atenas wa.
Ncho bexa wa ndab:
—¿Xte'e nak ta ndadi'izh xa ndee zha?
Le'a ncho bexa uka'ab ndab:
—Nsak na' cuent ten be dios xa'aga ndadi'izh xa.
Le'a bexa li ndab geal le'a Pabl ndadi'izh di'izh wen ten Jesús ná xte'e
mban Jesús. 19 Le'a bexa wa cha mbi'i Pabl sa nsalea' Areópago, dub sa
nzhealbe be men gezh wa. Cha ndab bexa ndo' Pabl:
—Gud go ndo' besa xta'an ta ndadi'izh go wa. 20 Le'a go ndadi'izh dub
ta nunk besa gol go'ón. Nat nlad besa go'ón besa ná xta'an ta wa.
21 Le'a bexa Atenas no bexa xa'aga ndencho gezh wa, ndal ladna bexa
ndadi'izh bexa no ndo'ón bexa sbe'en be ta ti'i ulensea.
22 We'e le'a Pabl cha ngwaso' lat bexa ten Areópago wa, cha ndab xa:
—Bego xa Atenas, uní na' le'a bega uzhebpa ndankea be dios ten bega.
23 Le'a sa ndalti'id na' len gezh ndee, uní na' be sa ndankea bega be dios
wa. No mzheal na' dub sa nkea dub letr ndab-a: “Dub dios na'an ton
nchando'.” Le'a Dios wa xa na li ndankea bega maska na'anpa nchando'
bega xa, le'a na' cuent ten Dios we'e ndadi'izh.
24 ’Le'a Dios we'e mbinde'e gizhliyo no itea be ta nde ndo' gizhliyo, no
nak xa Xwan gibe'a no gizhliyo. Le'a xa wa lá nyo'o len be latbado'o
ndande'e men, 25 ni lá nki'in gakno be men xa. Le'a xa le'a nsa'a gealnaban
ten iteanak be men, no nsa'a xa iteanak be ta'a nki'in be men.
26 ’Le'a Dios mbinde'e dubtsa xabgi'i, cha we'e ulen itea ndo' be men
ndo' idub nax gizhliyo. No ndab xa polga ilen itea ndo' be men wa no pa
yoo bexa. 27 Li ndontsa ukwa'an be men Dios no izheal bexa Dios, le'a
Dios na'anpa sit nso' wats kadga dub beuna. 28 Le'a juers ten Dios le'a
beuna nban no nsea beuna no ncho beuna. Le'a lat bega no ncho bexa
ndab: “Le'a beuna nak be xin Dios.” 29 Tal le'a beuna nak xin Dios, lá
nsabndo' gunbe'e beuna le'a Dios nak cuent be dios nakcha'aw oro no
plata no ge', be ta ndancha'aw be men laktsa ndanbe'e bexa. 30 Le'a Dios
pol-lata mbinge' ladna ndo' be men, le'a bexa lá ini'í xte'e nsabndo' gun
bexa. Ná nat le'a Dios nibe'e ndo' itea be men nde ndo' gizhliyo ula'a bexa
be ta ugap nak bexa. 31 Le'a Dios ulo dub wizh le'a dub xa mti Dios gab
ga'al ndo' itea be men ná xta'an mbin bexa. Le'a Dios le'a mxiste xa wa
ndo' gealgut, ndontsa ini'í itea be men le'a Dios le'aka mti xa.

32 Le'a gor na mbi'ín bexa ta na mban dub xa ndo' gealgut, we'e ncho
bexa wa mxi'idno Pabl. Ná ncho bexa ndab ndo' Pabl:
—Stub wizh go'ónta besa ta ndab go wa.
33 We'e le'a Pabl cha mka'an lat bexa wa. 34 Ná le'a ncho bexa wa
mbingea ladna ta mbidi'izh Pabl, cha dubtsa myakno bexa Pabl. Le'a lat
bexa wa ncho dub xa nsalea' Dionisio, dub xa ten Areópago wa. No dub
xagots nsalea' Dámaris no stapla bexa mbingea ladna Jesús.

18

Pabl ngwa'yo'o gezh Corinto

1 Tso'o wa le'a Pabl cha uto'o Atenas ncha'a xa gezh Corinto. 2 Le'a sa wa
mzhe'al xa dub xabgi'i judio nsalea' Aquila, dub xa Ponto. Le'a xa wa ti'i
mla'ncha' mto'o Italia no xagots ten xa Priscila. Ncha'be bexa Corinto geal
le'a Claudio, xa nibe'e Roma, ulantu'ub iteanak bexa judio gezh Roma. Le'a
Pabl cha ngwa'ina' bexa wa, 3 cha ngwa'yo'o Pabl wats bexa ndontsa junt
gun bexa ti'in, le'a bexa no ndande'e ni'ilad, ltsa'a ti'in ndun Pabl. 4 Le'a
itea be wizh ne'e be men, le'a Pabl ndadi'izh len ni'i sa nzhealbe bexa
judio. Nlad xa le'a bexa judio nsea bexa na'anpa bexa judio no gungea
ladna Jesús.
5 Cha mto'o Silas no Timoteo región Macedonia wa, ncha'a bexa Corinto.
Le'a Pabl sbe'en ndadi'izh di'izh ten Jesús, ndab xa ndo' bexa judio le'a
Jesús le'aka nak Cristo xa mtu'ub Dios. 6 Ná le'a bexa judio ndi usaxan
ndakloo, no kwea' uní'i bexa ndo' Pabl. Le'a Pabl cha utib xab na, ta nluu
le'a Dios lá nsak ladna lak nak bexa wa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Tal Dios utsaksi bega, le'a ta wa na'anpa ke ten na', le'a ta wa ke tenka
bega. Le'a nat le'a na' nda'uluu ndi bexa na'anpa xa judio.
7 Cha mka'an Pabl ni'i wa, ncha'a xa ta lid dub xa nsalea' Justo, dub xa
ndankeapa Dios. Le'a xa wa ncho gax wats sa nde ni'i sa nzhealbe bexa
judio. 8 Le'a dub xa nsalea' Crispo xa nchansu sa wa no mbingea ladna
Jesús no itea be ltsa'a xa. No kwa'adta bexa Corinto gor na mbi'ín bexa ta
mbidi'izh Pabl wa, cha mbingea ladna bexa-yá, no cha utalea' bexa. 9 Ngol
dub te'al le'a Pabl cuent ta mche'a ladna uni'í le'a Jesús ndab ndo' xa:
—Lá izheb lu gudi'izh lu di'izh ten na', 10 le'a na' noka nso' wats lu, ta
we'e na'an ton gun gan ugap gunno lu. Le'a gezh ndee kwa'adpa be xmen
na' ncho.
11 Le'a Pabl cha ngwa'yo'o Corinto wa dub li'in ncho xo'op mbe'e, nluu
xa be men di'izh ten Dios.
12 Parea ngol zha nibe'e dub xa nsalea' Galión idub Acaya wa, we'e le'a
pla bexa judio cha mzhealbe, cha mbi'i bexa Pabl ndo' Galión. 13 Cha ndab
bexa ndo' Galión:
—Le'a xa ndee nkesea uluu be men yankea bexa Dios ndi stubga mod,
dub ta na'anpa nibe'e ley ten besa.
14 Le'a gor na ndi'izh utsakndo' Pabl, le'a Galión ndab ndo' bexa judio:
—Bego xa judio, tal le'a xa ba' ndun dub ta ugap, no tal xa ndun dub
ta'a lá nibe'e ley ten Roma, le'a na' slachka ta gab bego. 15 Parea le'a bego
ndeyo cuent ten be di'izhtsa, no xte'e lea' be men, no ta nibe'e ley ten bega
xa judio. Ta we'e begoka bin regl ta ndee, le'a na' lá yate ndo' cuent ndee.
16 Le'a Galión cha unibe'e itate bexa sa wa. 17 Le'a be men na'anpa xa
judio cha usen xa nsalea' Sóstenes, xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio
wa. Cha udin bexa xa wa ndo' ga'al Galión. Ná le'a Galión na'anta xte'e
ngunno bexa.

Pabl myach gezh Antioquía

18 Le'a Pabl sianta wizh ngwa'yo'o gezh wa. Cha mla'a xa be xmen Jesús
sa wa, ncha'a xa gezh Cencrea. Cha mchizh Pabl gek na, ta nluu le'a xa
mbinka dub ta ndab xa ndo' Dios gun xa. Cha uyo'o xa len dub barco
si'il no Aquila nsea Priscila, cha ncha'be bexa región Siria. 19 Le'a tol
nes wa le'a bexa ulaya' gezh Éfeso, cha mteltsa'a Pabl no bexa wa. Cha
ncha'yadi'izh Pabl ndo' bexa judio len ni'i sa nzhealbe bexa wa. 20 Le'a
bexa wa unab ndo' Pabl yoo Pabl sa wa stapla wizh, ná le'a Pabl lá ka'ab.
21 Cha mka'an Pabl sa wa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' nsabndo'ka Jerusalén iti'id ujest nsea ndee. Tal le'a Dios nlad
le'a na' syachka gal ina' na' bega stub biaj.
Cha uyo'o xa len dub barco si'il mka'an xa Éfeso.
22 Le'a gor ulaya' barco wa gezh Cesarea, cha ncha'a Pabl Jerusalén
ndontsa inidi'izh xa ndo' be xmen Jesús sa wa. We'e cha ncha'a xa gezh
Antioquía ten Siria. 23 Le'a xa cha uyo'o dub nde'ep sa wa, cha ncha'agal
xa Galacia no Frigia, ndadi'izhno xa be xmen Jesús, ndontsa ga'al kwe
bexa ndo' Jesús.

Apolos ngwa' gezh Éfeso no región Acaya

24 Le'a Éfeso ulaya' dub xa judio nsalea' Apolos, dub xa gezh Alejandría.
Le'a xa wa uzhebpa dub xa ndák ndadi'izh. No uzhebpa nchando' xa di'izh
polta ten Dios. 25 Le'a xa wa mtsid nes ten Jesús, no idub ncho ladna xa
ndadi'izh xa ta wa ndo' be men. Ta ugeaka ta nluu xa wa, parea nluu xa
laktsa mbidi'izh Juan cuent ten Jesús zha ulalea' Juan be men. 26 Le'a gezh
Éfeso wa le'a Apolos usaxan ndadi'izh ndo' be men len ni'i sa nzhealbe
bexa judio. Ná le'a gor na mbi'ín Priscila no Aquila xte'e ndadi'izh xa wa,
cha mbi'i bexa xa ta lid bexa. Cha mas wen mluu bexa ndo' xa xte'e nak
nes ten Dios. 27 We'e le'a Apolos nlad ya' región Acaya, cha ndab be xmen
Jesús gezh Éfeso wa le'a ta wa ta wenka. No mke'a bexa dub git mbi'i
Apolos ndo' be xmen Jesús ndencho Acaya wa, ndontsa utsin gak bexa
ndo' Apolos. Le'a gor na ulaya' xa Acaya, le'a ta ndadi'izh xa wa uzhe'eb
ngokno bexa na ndangea ladna Jesús wa. 28 Ndab Apolos ndo' bexa judio
le'a ta ndanbe'e bexa wa na'anpa le'a nak, dub mod na lá gun bexa gan
ika'ab bexa. Le'a xa mbidi'izh lak nkeani'i di'izh ten Dios, nluu xa le'a
Jesús le'aka nak Cristo, xa mtu'ub Dios.

19

Pabl ngwa' Éfeso

1 Le'a zha li ncho Apolos Corinto wa, le'a Pabl utid sa ndi'ib be ge'e ubi'i,
cha ulaya' xa gezh Éfeso. Le'a sa wa cha mzhe'al xa pla be xmen Jesús.
2 Cha unabdi'izh xa ndo' bexa ndab xa:
—¿Uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bega, gor na mbingea ladna bega
Jesús zha?
Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Ni lá ndo'ón besa ti ncho Espíritu ten Dios.
3 Le'a Pabl cha ndab:
—¿Xte'e utalea' bega zhaga?
Le'a bexa uka'ab ndab:
—Utalea' besa lak ulalea' Juan be men wa.
4 Le'a Pabl cha ndab:

—Le'a Juan ulalea' bexa na mla'a be ta ugap nak bexa, no ndab Juan
gungea ladna bexa xa na nsea tso'o Juan wa. Le'a ta wa Jesús xa nak
Cristo.
5 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha stub biaj utalea' bexa len nits, ta
nluu le'a bexa xmenka Jesucristo. 6 Cha mxo'ob Pabl ya'a na gek bexa, cha
no bexa uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o na. Cha usaxan bexa ndadi'izh
bexa stubga di'izh, no ndadi'izh bexa sakndo' Dios. 7 Le'a bexa wa pa dub
tibtop xabgi'i.
8 Le'a pa chon mbe'e be wizh sabd le'a Pabl nda'uluu be men len ni'i sa
nzhealbe bexa judio. Ni lá nzheb Pabl ndadi'izhno bexa wa ná xte'e nibe'e
Dios be men, ndontsa no bexa gungea ladna ta wa. 9 Ná le'a ncho bexa
wa myak ngud lado'o na, ni lá ka'ab bexa gungea ladna bexa ta ndadi'izh
Pabl. Ndi kwea' uní'i bexa ndo' ga'al be men cuent ten Nes ten Cristo.
Ta we'e le'a Pabl cha mteltsa'a bexa wa, mbi'i xa bexa ti'i mbingea ladna
Jesús dub ni'i scuel ten dub mech nsalea' Tirano. Cha itea wizh mluu Pabl
bexa sa wa. 10 Pa stop li'in li mbin Pabl gast itea bexa Asia wa mbi'ín di'izh
ten Jesús, bexa judio no bexa na'anpa xa judio.
11 Le'a Dios le'a msa'a juers mbin Pabl be uyon uzhe'eb ndanseana be
men, 12 gast ncho bexa mbi'i bay ten Pabl no dub xab Pabl ndo' bexa gizh
no ndo' bexa ncho mbi bxin len lado'o na. Cha myakna bexa gizh wa no
uto'o mbi bxin len lado'o bexa.
13 Ná le'a ncho bexa judio ndesea gezh Éfeso no nlad kontu'ub be mbi
bxin ncho len lado'o be men. Le'a bexa wa no mbinti'in lea' Jesús, ndab
bexa ndo' be mbi bxin wa:
—Le'a juers ten lea' Jesús na ndadi'izh Pabl wa, nibe'e na' uto'o len
lado'o xa ba'.
14 Le'a ta wa ta ndun dub ga'ad xin dub xa judio nsalea' Esceva, dub
ule'ay nibe'e. 15 Ná ngol gor le'a dub mbi bxin wa uka'ab ndab ndo' bexa
wa:
—Na' nchando' Jesús wa, no uní na' ton nak Pabl. ¿Ná le'a bego zha,
ton nak bego?
16 Le'a xabgi'i na ncho mbi bxin len lado'o na cha usaxan udin bexa wa.
Le'a xabgi'i wa ndi mbin gan ndo' bexa, no mtsawi'i xa bexa. Le'a bexa
na'antapa nak be xab na mxo'on bexa ta lid xabgi'i wa. 17 Le'a itea bexa
Éfeso wa, bexa judio no bexa na'anpa xa judio, le'a gor na mbi'ín bexa ta
wa, cha mzheb bexa, ndab bexa le'a lea' Jesús uzhebpa ta juert nak.
18 No kwa'ad bexa na ti'i mbingea ladna Jesús cha mbidi'izh ndo' be
xmen Jesús be ta ugap ngok bexa. 19 Le'a kwa'ad bexa wa bexa mbin ta
bruj. Le'a bexa wa mbi'i be libr ten na, cha mtso'ol bexa-yá ndo' ga'al itea
be men. Le'a be libr wa nsak pa dub tol gayo'o mil med plata. 20 Li mluu
Dios juers ten na, cha mas mte'achso di'izh ten Jesús, no mas kwa'ad be
men mbingea ladna ton nak Jesús.
21 Tso'o wa le'a Pabl ulo ladna itid be gezh nde Macedonia no Acaya, cha
ilaya' xa gast Jerusalén. No mbinbe'e xa gor na ito'o xa Jerusalén wa, le'a
xa nsabndo' ya' Roma. 22 Cha mtu'ub Pabl Timoteo no Erast, top bexa na
ndakno xa, ya' bexa Macedonia. Le'a Pabl cha mya'an ste'ep Asia wa.

Dub uyo si'il uyo'o Éfeso

23 Le'a zha we'e uzhe'eb ngokloo be men Éfeso wa ke ten Nes ten Cristo.
24 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Demetrio, xa ndande'e be ta plata, be ta byux

cuent latbado'o ten Diana dios ten bexa. Le'a Demetrio wa sian med ndun
gan no bexa ndunno xa ti'in. 25 Le'a xa wa mchealte bexa, cha ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a beuna ti'in ndeema sian med nzheal beuna.
26 Ná le'a bega na'ka no ndo'ónka bega, le'a xa nsalea' Pabl ndadi'izh le'a
be dios ndande'e men, le'a ta wa na'anpa nak dios. Le'a kwa'ad men
ndangea ladna ta li ndab Pabl, bexa gezh Éfeso ndee no gast idub región
Asia ndee. 27 Le'a be men rages lá isi'ita ta ndande'e beuna ndee, no rages
lá yankeata bexa latbado'o ten dios si'il Diana. No gab bexa yá lá nsakta
dios Diana, xa ndankea itea bexa Asia no idub ndo' gizhliyo.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, uzhe'eb ngokloo bexa, cha usaxan uge'
ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa Éfeso!
29 We'e uzhebpa mxa'ach be men idub len gezh wa. Cha usen bexa
top xabgi'i Macedonia, bexa ndeseano Pabl. Le'a dub xa wa nsalea' Gayo,
le'a stub xa wa nsalea' Aristarco. Cha mbi'i be men wa itop bexa gast sa
nzhealbe be men gezh wa. 30 Le'a Pabl cha nlad ito'o ya'yadi'izh ndo' be
men, ná le'a be xmen Jesús lá ula'a. 31 No ncho bexa nakti'in Asia wa
nakga amig ten Pabl. Le'a bexa wa mtu'ub dub men ngwa'yab ndo' Pabl
lá ya' Pabl lat be men wa. 32 Le'a be men wa uzhebpa ní'ibe ndo' junt wa,
ná le'a kwa'ad bexa ni lá ini'í xta'an li mzhealbe bexa sa wa. Ncho men
ndab dub ta'a, no ncho xa ndi stubga ta'a xa'aga ndab. 33 Le'a lat bexa wa
nso' dub xa nsalea' Alejandro. Le'a bexa judio cha msi'i xa ndo' be men,
ndontsa gab xa le'a bexa judio na'anpa no ndap ke. Le'a xa wa cha uxits
ya'a na ndontsa xe kwe be men wa. 34 Ná le'a gor na uni'í be men le'a
Alejandro xa judio, we'e pa dub top gor uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa Éfeso!
35 We'e le'a secretar ten gezh wa le'a mbin xe ute be men, cha ndab xa:
—Bego bexa Éfeso, itea be men ncho ndo' gizhliyo uni'í le'a beuna gezh
ndee nsabndo'ka nla'ach latbado'o ten dios si'il Diana, no uni'í bexa le'a
ge' ten Diana ta ndankea beuna wa ulen gibe'a uto'o-yá wats dios Júpiter.
36 Le'a ta ndee iteaka men uni'í le'a-yá ta ugeaka. Ta we'e xe ute bega no
binbe'e bega xta'an ndun bega. 37 Le'a be xabgi'i na mbi'i bega ndee na'an
xta'an ndab ndo' latbado'o ten Diana ni lid nisi bexa dios ten beuna wa.
38 Le'a tal Demetrio no bexa ltsa'a xa ndi nlad usake dub men, ndo' be
juez no ndo' bexa nakti'in nsabndo' usake bexa xa, le'a bexa wa ti'in we'e
ncho. 39 Ná tal le'a bega nlad inab stub ta'a, sak gudi'izh bega-yá ndo' dub
junt ko bexa nakti'in wa. 40 Rages usake bexa beuna ke ten ta uyo'o nat
ndee, gab bexa le'a beuna ndi ndakloo ndo' bexa nakti'in. Ná le'a beuna
lá yoo gan gab xta'an ndun lnde'eta mxa'ach be men ndee.
41 Tso'o na li ndab xa ta wa, cha ndab xa ya'be be men wa.

20

Pabl ngwa' Macedonia no Grecia

1 Le'a tso'o na uleas ta li ndeyo bexa wa, le'a Pabl utezh be xmen Jesús
ncho sa wa, cha mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios. Cha udi'id
Pabl bexa, ndab Pabl:
—Nzheal beuna stub wizh.
Cha ncha'a Pabl Macedonia. 2 Le'a be gezh nde Macedonia wa, sian ta'a
mbidi'izh Pabl ndo' be xmen Jesús, mtenxe'a xa bexa wa. Cha ncha'a Pabl
región Grecia. 3 Le'a sa wa uyo'o xa chon mbe'e, cha ngol gor na ndi'izh

yoo xa len dub barco si'il ncha'a Siria, we'e mbi'ínla xa le'a ncho bexa judio
ndadi'izh gut xa. Ta we'e lá nga xa len barco wa, ndi myach xa useandats
xa, mtidgal xa Macedonia. 4 Cha pla xabgi'i ncha'ano xa gast Asia. Le'a ta
wa Sópater xa gezh Berea, no Aristarco nsea Segundo top bexa Tesalónica,
no Gayo xa gezh Derbe, no Timoteo, no Tíquico nsea Trófimo top bexa
Asia. 5 Le'a bexa wa cha mnedbe ndo' besa, cha ndenkea'la bexa besa
gezh Troas ten Asia. 6 Tso'o na utidtsa be wizh ujest ndaw bexa judio pan
lá ndoch levadur, cha mto'o besa gezh Filipos len barco. Le'a ngol sga'ay
wizh le'a besa ulaya' Troas, sa ndela bexa mned ndo' besa. Le'a sa wa
uyo'o besa dub ga'ad wizh.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Troas

7 Ngol wizh ned ten sman, mzhealbe besa nak xmen Jesús junt gaw
xche'e besa. Le'a Pabl ndi'izh ika'anka sa wa gat xe'a wa, ta we'e usaxan
xa nluu xa besa, cha kwen mbidi'izh xa gast utol te'al. 8 Le'a cuart nde
ga'ap wa sa na mzhealbe besa sian xe'a aceit ndi'ib. 9 Le'a dub xa ben
nsalea' Eutico nsob to'o ventan piso yon wa. Ndalen li kwen mbidi'izh
Pabl, le'a Eutico uzhebpa nyo'o xka'al na, cha ngwadgats xa. Cha ubixte
xa ulayat xa gast ndo' yo. Cha uxax ngwa'ixiste bexa xa, ná le'a xa ngutla.
10 We'e le'a Pabl ula', cha mxo'ob xa ya'a xa tso'o Eutico, cha udi'id xa xa
wa. Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa:

—Lá izheb bega, le'a xa ndee nbanka.

11 Le'a Pabl cha mkeagal le'aka sa wa. Cha ule'a xa pan, cha udawno xa
besa. We'e mbidi'izhgal xa gast ngot xe'a, cha ncha'a xa. 12 Le'a Eutico wa
nban myo'o bexa, uzhebpa mten ladna bexa.

Pabl uto'o Troas, ulaya' bexa gast Mileto

13 Le'a Pabl nlad ya'ndats gast gezh Asón, cha sa we'e yo'o xa len barco.
Ta we'e le'a besa cha uyo'o len dub barco si'il ncha'a Asón, cha uyonkea'
besa mlen Pabl sa wa. 14 We'e mzhe'al besa Pabl Asón wa, cha uyo'o besa
len barco wa no Pabl, ncha'be besa gezh Mitilene. 15 Ngol stubtsa wizh
uto'o besa sa wa, utid besa gax isla Quío, cha ulaya' besa isla Samos stubga
wizh. Cha uto'o besa Samos, cha ulaya' besa gezh Trogilio, cha uyo'o besa
dub te'al sa wa. Ngol stubga wizh ulaya' besa gezh Mileto. 16 Le'a Pabl
ngen ladna ya' Jerusalén, ndontsa naga syo'o gan no xa ncho sa wa gal
ujest Pentecostés. Ta we'e lá nga besa gezh Éfeso, le'a Pabl lá nlad kwen
ya'yo'o Asia wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Éfeso

17 Le'a zha ndencho besa Mileto wa, le'a Pabl ndi mtu'ub dub xa ya' gezh
Éfeso, ndab xa ndo' bexa nchansu be xmen Jesús sa wa gi'id bexa Mileto.
18 Le'a gor na ulansea bexa wa, le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:

—Bego uni'íka xte'e mbin na' idub zha uyo'o na' lat bega, gast zha ndon
ned ngwal na' Asia no gast nat. 19 Idub tiemp ndun na' ti'in ten Dios,
ni lá yoo na' lat bega cuent dub xa nsak. No sian biaj uto'o nitsndo' na'
tant sian gealkwea' uti'id na', ta mbinno bexa judio na'. 20 Parea le'a na'
na'anpa ula ndi mbidi'izhka na' ndo' bega ta nki'in bega, no mluu na' bega
sa na nzhealbe bega no kadga ta lid bega. 21 Mbidi'izh na' ndo' bexa judio
no ndo' bexa na'anpa xa judio, ula'a bexa be ta ugap nak bexa, cha yach
bexa wats Dios, cha gungea ladna bexa Jesús Xa Nibe'e. 22 Nat le'a na' nda
Jerusalén lak nibe'e Espíritu ten Dios, parea le'a na' ni lá iní xta'an iti'id

na' sa wa. 23 Ta na unítsa na' le'a itea gezh na nda na' le'a Espíritu ten
Dios ndab ndo' na' le'a be men uke'a na' litgi'ib no sian gealkwea' iti'id
na'. 24 Parea na'anpa nlach na' ta wa, le'a guni'i xta'an gunno bexa na',
le'a na' nten ladna usando' na' ti'in msa'a Jesús gun na', ta na ndadi'izh
na' di'izh wen ten Dios ná xte'e uzhe'eb utsin ndanno Dios be men.
25 'Yá mbidi'izh na' ndo' bega xte'e nibe'e Dios be men, parea nat le'a
na' uní le'a ni dub bega yá na'antapa ini'í na'. 26 No gáp na' nat le'a tal ton
dub bega xa Éfeso lá ndangea ladna Jesús, na'anpa ke ten na' ta wa, 27 le'a
na' mbidi'izh ndo' bega itea be ta nlad Dios ini'í bega. 28 Nat ndee list bin
bega no bla'ach bega itea be xmen Jesús gezh Éfeso wa, lak mti Espíritu
ten Dios bega gun bega, le'a Jesús usi'i bexa wa ten ten xa. 29 Le'a na' uní
le'a tso'o na ikan na' sa ndee, we'e ilen pla be men lat bega, bexa nlad
gungea ladna bega stub di'izh xa'aga. Le'a bexa wa nak cuent dub mbee
ugi'i nlad gut be borreg. 30 No le'aka lat bega ito'o be xabgi'i gudi'izh ta
lid le'a nak, ndontsa isankea be xmen Jesús tso'o bexa. 31 Ta we'e list ute
bega, no lá yalad bega xte'e mtenxe'a na' bega idub chon li'in te'al tezhea,
no nyu'no lad na' kadga dub bega.
32 'Nat ndo' ya'a Dios ula na' bega, ula'ach Dios bega lak ndab di'izh ten
xa. Le'a di'izh wa gun gan mas ige' ladna bega Dios, no ika'a bega ta wen
nsa'a Dios ndo' itea be xmen xa. 33 No nunk lá isa'ab lad na' ndo' med
ten bega no ni xab bega. 34 Le'a bego uni'íka xte'eta ndi mbin na' ti'in,
ndontsa isi'i na' be ta nki'in na' no be ta nki'in bexa ukeseano na'. 35 Li
mluu na' ndo' bega xte'e nsabndo' gun bega ti'in, ndontsa gakno beuna
bexa uban nak. Btse'a ladna bega ta ndab Jesús: "Mas iten ladna xa nsa'a
ta'a, ndo' lak iten ladna xa nka'a ta'a."
36 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta wa, cha msaxib xa no itea bexa, cha
unab xa ula'ach Dios bexa. 37 We'e cha uzhebpa mbi'in itea bexa. Cha
udi'id bexa gen Pabl, cha udaw bexa chit ndo' Pabl. 38 Uzhebpa uban
myo'o ladna bexa, geal le'a Pabl ndab yá na'antapa ini'í bexa Pabl. Cha
ncha'ano bexa Pabl gast sa nde barco.

21

Pabl nsea' Jerusalén

1 Le'a gor na mla'a besa bexa Éfeso wa, cha ncha'a besa isla Cos len
barco wa. Ngot xe'a cha uto'o besa sa wa, cha ncha'a besa isla Rodas, cha
ulaya' besa gezh Pátara. 2 Le'a Pátara wa mzheal besa stub barco ncha'a
Fenicia. Cha uyo'o besa len ta wa, cha ncha'a besa. 3 Ngol gor ncha'tid
barco wa gax isla Chipre le'a ta wa nde lad raves. Cha ulaya' besa gast
gezh Tiro ten Siria. Le'a barco wa sian ta'a uxe'e bexa ndo' na gezh wa.
4 Le'a sa wa mzheal besa pla be xmen Jesús, cha uyo'o besa lat bexa wa dub
ga'ad wizh. Le'a Espíritu ten Dios ndabla ndo' bexa wa xta'an yasea Pabl
Jerusalén, ta we'e ndab bexa ndo' Pabl lá ya' xa sa wa. 5 Le'a zha ngwa'a
ga'ad wizh wa cha uto'o besa sa wa. Le'a be xabgi'i wa no be xagots ten
xa no be xme'ed xa gast to'o nitsdo'o ngwa'no besa. Cha msaxib itea besa
ndo' yux, mbidi'izh besa ndo' Dios. 6 Cha udi'id besa bexa, cha uyo'o besa
len barco wa. Le'a bexa wa cha nsea'be ta lid na.
7 We'e uto'o besa Tiro, cha ulaya' besa gezh Tolemaida. Le'a sa wa
ngwa'inidi'izh besa ndo' be xmen Jesús, no uyo'o besa dub wizh lat bexa
wa. 8 Ngot xe'a wa cha ncha'a besa gezh Cesarea len barco wa. Le'a sa wa
cha ngwa' besa ta lid Julip, cha we'etsa uyo'o besa. Le'a Julip wa dub xa no

ndadi'izh di'izh wen ten Dios ndo' be men, no nak xa dub ga'ad bexa na
mti be apostol Jerusalén wa. 9 Le'a xa wa ndap dap xingots na, bexa nab.
Le'a bexa wa ndadi'izh sakndo' Dios. 10 Le'a zha na nchola besa Cesarea
pla wizh, cha ulansea dub xabgi'i nsalea' Ágabo, xa uto'o Judea, dub xa
noga ndadi'izh sakndo' Dios. 11 Le'a gor ulen xa wats besa, cha ulo'o xa
sinch nde len Pabl, cha mxi xa-yá ya'axo'oka xa no ya'a xa, cha ndab xa:
—Le'a Espíritu ten Dios ndab le'a bexa judio bexa ndencho Jerusalén
lnde'e gunno xa ten sinch ndee. Cha yun bexa cuent xa ndo' ya'a bexa
na'anpa xa judio.
12 Le'a gor na mbi'ín besa ta wa, le'a besa no bexa Cesarea cha uyo'o
rueg ndab ndo' Pabl lá ya' Pabl Jerusalén. 13 Ná le'a Pabl uka'ab ndab:
—¿Xta'an lba'a ndo'onno bega na' zha, ta ndun uban nyoo lad na'? Tal
le'a Jesús nlad, le'a na' gaaka Jerusalén, guni'i tal be men uxi na' natal gut
bexa na'.
14 Le'a besa lá ngun gan lá ya' Pabl Jerusalén. Ta we'e mla'a besa, ndab
besa:
—Gakka-yá lak nlad Dios Xa Nibe'e.
15 Ngol tso'o wa, cha msaxkwa'a besa be ta go'o besa, cha ncha'be besa
Jerusalén. 16 Le'a pla bexa Cesarea, bexa no nak xmen Jesús, no ngwa'no
besa Jerusalén. Le'a lat bexa wa ncho dub xa nsalea' Mnasón xa isla
Chipre, dub xa pol-lata mbingea ladna Jesús. Le'a xa wa msa'a ta lid na
uyo'o besa Jerusalén wa.

Pabl ngwa'ina' Jacob

17 Le'a gor ulaya' besa Jerusalén, le'a be xmen Jesús ncho sa wa uzhebpa
mten ladnabe. 18 Le'a ngol stubtsa wizh, le'a Pabl no iteata besa ngwa'ina'
Jacob. Le'a sa wa ndebe itea bexa nchansu be xmen Jesús Jerusalén.
19 Le'a Pabl unidi'izh ndo' bexa, cha usaxan Pabl ndon xkwa'a mbidi'izh xa
xte'e mbinti'in Dios Pabl lat bexa na'anpa xa judio. 20 Le'a gor na mbi'ín
bexa ta li ndab Pabl wa, cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il.
Cha ndab bexa ndo' Pabl:
—Pabl, le'a go uni'íka le'a sian mil men judio ndangea ladna Jesús. Le'a
itea bexa wa ndab nsabndo'ka yankea bexa ley mke'a Moisés. 21 Parea
mbi'ín bexa le'a go nluu bexa judio ndencho lat bexa na'anpa bexa judio,
ndab go lá yankeata bexa ley mke'a Moisés wa. Ndab bexa le'a go nluu yá
lá kota bexa be'e be me'ed bgi'i, no yá lá yankeata bexa be costumbr ten
beuna bexa judio. 22 ¿Nat zha xte'e gun beuna ndontsa ini'í bexa le'a go
na'anpa li uluu ta wa? Le'a bexa so'ónka le'a go nsea'la, cha syakjuntka
kwa'adpa bexa wa. 23 Nat bin go ta gab besa ndee: Le'a lat besa ndee ncho
dap xabgi'i nsabndo' gun cumplir dub ta ndabla bexa ndo' Dios gun bexa.
24 Nat wa'no ga bexa ta ni'i ten Dios, cha bin bega ta utsambi'i len lado'o
bega ndo' Dios. No utix bega be xnab usa'a bexa ndontsa uchizh bexa gek
bexa, ta na nluu le'a bexa mbinka ta ndab bexa ndo' Dios. We'e le'a itea
be men ini'í le'a ta mbidi'izh be men cuent ten go wa na'anpa ta ugea. Ndi
ini'í bexa le'a go ndankeaka ley wa.
25 ’Le'a bexa na'anpa xa judio ndangea ladna Jesús wa, mtu'ub besa git
ndo' bexa, ndab git wa le'a bexa na'anpa juerska gun itea be costumbr ten
beuna xa judio. Nabtsa be ta ndee unibe'e besa gun bexa: lá gaw bexa
be'al ta nsa'a be men xnab ndo' be dios gizhliyo, no lá gaw bexa ten no
be'al ten be man lá utsi'i ten, no lá ugal bexa dub xa na'anpa xa ten bexa.

Usen bexa Pabl tale ten ni'i ten Dios

26 We'e le'a Pabl cha mbi'i dap xabgi'i wa, cha mbin bexa ta imbi'i bexa
ndo' Dios. Le'a ngol stubtsa wizh le'a Pabl cha ngwa' wats ni'i ten Dios,
ncha'yab xa ndo' ule'ay ná xá wizh na idub ta imbi'i bexa wa. Le'a gal
wizh we'e, le'a idap bexa wa usa'a xnab dubga man ndo' Dios.
27 Ná le'a wizh na yá gal dub ga'ad wizh wa, le'a pla bexa judio bexa
uto'o Asia uni'íla Pabl wats ni'i ten Dios. Le'a bexa wa mbin gan ngokloo
be men kwa'ad ndo' Pabl, cha usen bexa wa Pabl. 28 Uge' ndab bexa:
—¡Bego xa Israel, gokno bega besa! Le'a xabgi'i ndee le'a xa itea lad
nkesea uluu be men, ndab xa le'a nacion Israel no ley ten Dios no ni'i ten
Dios ndee na'anpa nsak. Ná nat le'a xa uyo'ono pla be men na'anpa xa
judio len ni'i ten Dios ndee, mbin bzhi'ik xa sa umbi'i ten Dios.
29 Li ndab bexa, geal le'a bexa uni'í Pabl len gezh Jerusalén, nkeseano xa
dub xa na'anpa xa judio, dub xa Éfeso nsalea' Trófimo. Ta we'e mbinbe'e
bexa le'a Pabl mbi'i xa wa len ni'i ten Dios.
30 We'e le'a idub gezh men wa ngoklobe, cha uxax ulen kwa'ad bexa,
cha usen bexa Pabl. Cha udobxazh bexa Pabl tso'o ni'i wa, cha uxax
mtsaw bexa to'o puert ten sa wa. 31 Ngol gor na ndi'izh gut bexa Pabl,
le'a xa nibe'e ten be soldad wa mbi'ín le'a bexa Jerusalén wa uzhe'eb
ndeseaxa'ach. 32 Le'a soldad nibe'e wa cha mbi'i pla be soldad, cha karrel
ncha'be bexa gast sa ndebe be men wa. Le'a gor na uni'í be men wa
soldad nibe'e no stapla be soldad wa, cha yá lá iginta bexa Pabl. 33 We'e
le'a xa nibe'e ten be soldad cha usen Pabl, cha unibe'e xa uxii be soldad
wa Pabl no top caden. Cha unabdi'izh xa ndo' be men ná ton xa wa no
xta'an mbin xa. 34 Ná le'a ncho bexa wa ndab dub ta'a, no ncho bexa ndab
stubga ta'a. Uzhebpa ruid mbin bexa, gast lá yakbe'ena soldad ta wa. Cha
unibe'e xa go'o be soldad wa Pabl sa nde ni'i ndebe soldad wa. 35 Le'a gor
na ulaya' bexa ndo' scaler ten ni'i wa, le'a be soldad wa ga'ap mbi'i Pabl
tant uzhe'eb ndakloo be men wa. 36 Le'a be men nseabe tso'o be soldad
wa uzhe'eb uge' ndab bexa:
—¡Gat xa ba'! ¡Gat xa ba'!

Pabl mtsakndo' ndo' bexa judio

37 Le'a gor na yá nsayo'ono be soldad Pabl len ni'i wa, le'a Pabl cha ndab
ndo' soldad nibe'e wa:
—¿Syo'o gan gáp na' dub ta'a ndo' ga?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—¿Ndadi'izh lu di'izh griego zha? 38 ¿Na'anpa lu xa Egipto xa li uteyono
bexa nibe'e wa zha, xa na ngwa'a ge'e no dub dap mil xa ndut men?
39 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee dub xa judio, ngol na' gezh Tarso, dub gezh nsak ten
región Cilicia. Na'ab na' ula'a ga gudi'izh na' ndo' be men ba'.
40 Le'a soldad wa cha ndab:
—Le'a lu syo'oka gan li gun.
Le'a Pabl cha uso' ndo' scaler wa, cha uxits xa ya'a xa ndo' be men. Cha
xe ute bexa, cha uní'i Pabl di'izh hebreo, ndab xa:

22

1 —Bego bexa ltsa'a na' no bego xa gox, bla'ach bega dub di'izh utsakndo'
na'.
2 Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Pabl uní'i di'izh hebreo, cha mas xe ute
bexa. Cha ndab Pabl ndo' bexa:

3 —Le'a na' ndee xa judio. Ngol na' Tarso gezh ten Cilicia, parea
Jerusalén ndee ngo'ol na'. Le'a xa nsalea' Gamaliel ngok mech ten na',
mluu xa na' lakta nak ley msa'a Dios ndo' be usan gox polta ten beuna.
Uzhebpa nlad na' uxobgek na' ndo' Dios, lak nlad iteanak bego uxobgek
bega ndo' Dios. 4 No xela mbinno na' be xmen Jesús, mkwan na' xte'e
gat bexa wa. Usen na' bexa guni'i tal xabgi'i natal xagots, cha uke'a bexa
litgi'ib. 5 Le'a ule'ay ndon le'a nsak no bexa gox nsak gezh ndee uni'íka
le'a bexa le'a msa'a git mbi na', ndi'izh usa na'-yá ndo' bexa judio ncho
gezh Damasco, ndontsa isen na' be xmen Jesús sa wa, cha goo na' bexa
gast Jerusalén ndee, cha utsaksi bexa nakti'in bexa.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna xa Jesús (Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Ná le'a nes nda na' gax gezh Damasco pa gor gawizh, we'e le'a dub
xe'a si'il ulen gibe'a uzhe'eb uxax msula idub gangeak wats na'. 7 Le'a na'
cha ulayat ndo' yo, cha mbín na' dub ti men ndab ndo' na': "Saulo, Saulo,
¿xta'an lba'ata ndaklono lu na' zha?" 8 We'e le'a na' cha unabdi'izh, ndáp
na': "¿Ton go zha, Señor?" Le'a ti men wa cha uka'ab ndab: "Le'a na'
Jesús xa Nazaret, xa na lba'a ndaklono lu ba'." 9 Le'a bexa na ndano na'
wa no uni'í xe'a wa cha mzheb bexa, ná lá ngo'ón bexa ta ndab ti men wa.
10 Le'a na' cha ndáp: "¿Xta'an nsabndo' gun na', Señor?" Le'a xa wa cha
ndab ndo' na': "Goste, cha wa' len gezh Damasco. Le'a sa ba' gab bexa
xta'an nsabndo' gun lu." 11 Ná le'a ke ten xe'a uto'o gibe'a wa le'a na' lá
yoota gan iwi'i. We'e le'a bexa ndano na' wa usen ya'a na', mbi'i bexa na'
Damasco.
12 'Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea' Ananías, dub xa uzhe'eb ga'al
nso' ndo' Dios lak nibe'e ley. Le'a itea bexa judio ndencho gezh wa ndab
le'a xa wa uzhe'eb xa wen. 13 Le'a xa wa cha mbi'id ina' na', ndab xa ndo'
na': "Saulo, go no nak xmen Jesucristo, nat yakna ngusndo' ga." Cha bi
le'a gor wa, le'a na' mna'la, cha mwi'i na' ndo' xa wa. 14 Le'a xa cha ndab
ndo' na': "Le'a Dios ngwankea be usan gox ten beuna wa mti ga ndontsa
igondo' ga ta na nlad Dios gun ga, no ini'í ga Jesús xa ndon le'a wen wa,
no go'ón ga ti xa. 15 Le'a go gak dub xa gudi'izh cuent ten xa ndo' itea be
men, gudi'izh ga be ta uni'í ga no be ta mbi'ín ga wa. 16 Nat yá lá kweasta
ga. Goste ga, cha utalea' ga. No ige' ladna ga Dios ndontsa yu'u be ke ten
ga."

Pabl ndab le'a Dios mtu'ub xa lat bexa na'anpa xa judio

17 'Le'a gor na mlansea na' Jerusalén, cha ngwa'yadi'izhno na' Dios wats
ni'i ten Dios. Le'a sa wa uní na' cuent dub ta mche'a lad na'. 18 Ndab Dios
ndo' na': "Uxax lu, uto'o Jerusalén ndee, le'a bexa ndee lá gungea ladna ta
gudi'izh lu cuent ten na'." 19 Le'a na' ukab ndáp na': "Señor, le'a be men
uni'í le'a na' ngwaa itea be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. Cha mbi na'
bexa ndangea ladna go litgi'ib no udin na' bexa. 20 No zha mbit bexa Xteb,
xa mbidi'izh di'izh ten go wa, le'a na' no nso' sa wa. Mbinbe na' ndi wen
mbit bexa Xteb, no mlach na' be lad nbix bexa wa." 21 Ná le'a Dios ndab
ndo' na': "Wa', le'a na' utu'ub lu sit lat bexa na'anpa xa judio."

Pabl ndadi'izhno xa nibe'e ten be soldad

22 Le'a be men wa nsakyo'ónka ta ndab Pabl, parea le'a gor na ndab
Pabl le'a xa ya' lat bexa na'anpa xa judio, cha ngokloo bexa, usaxan bexa
uge' ndab bexa:

—¡Gat xa ba'! ¡Le'a xa lá nsabndo' ibanta!
23 Le'a bexa uzhe'eb ndebezhat, no ngobi bexa xab bexa, no ngo bexa
yo ga'ap tant ndakloo bexa. 24 Ta we'e le'a soldad nibe'e wa cha ndab ndo'
be soldad wa:
—Bi'i bega Pabl len ni'i, cha udin bega xa, ndontsa gab xa ná xta'an lita
ndakloo be men ndo' xa.
25 Ná gor na mxi bexa Pabl, le'a sa wa no nso' dub soldad nibe'e dub
gayo'o soldad. Le'a Pabl cha ndab ndo' xa:
—¿Nibe'e ley kin bega dub xa Roma zha, gor na biseata ini'í bega ti ndap
xa ke zha?
26 Le'a gor na mbi'ín xa ta wa, le'a xa cha ngwa'yab-a ndo' soldad mas
nibe'e wa, ndab xa:
—¿Xte'e gun go zha? Le'a xabgi'i ba' xa Roma.
27 We'e le'a soldad nibe'e wa cha ulen wats Pabl, cha unabdi'izh xa ndab
xa:
—¿Ta ugeaka xa Roma lu zha?
Le'a Pabl cha ndab:
—Na' xa Romaka.
28 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
—Le'a na' sian med utix ndontsa uyo'o gan nak na' xa Roma.
Le'a Pabl uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee zha ngolta na' nakla na' xa Roma.
29 We'e le'a be soldad na ndi'izh igin Pabl wa cha mla'a xa. No xa mas
nibe'e ten be soldad wa mzheb ta na li mxi xa Pabl, le'a Pabl dub xa Roma.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

30 Ngol stubtsa wizh, le'a xa nibe'e ten be soldad wa nlad ini'í ná xá ke
na nsake bexa judio Pabl. Cha mxa'ak xa caden nchii Pabl wa. Cha unibe'e
xa izhealbe be ule'ay nibe'e no iteata bexa judio nsak. Cha ulo'o xa Pabl,
mbi'i xa Pabl ndo' bexa judio nibe'e wa.

23

1 We'e le'a Pabl ndon ga'al nwi'i ndo' bexa wa, ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' gast len lado'o na' uní na' le'a na'
le'aka nso' ndo' Dios gast wizh nat.
2 Le'a Ananías xa nak ule'ay ndon le'a nsak cha unibe'e ndo' bexa nde
gax wats Pabl kichya'a to'o Pabl. 3 We'e le'a Pabl cha ndab ndo' Ananías:
—¡Dios utsaksi ga, le'a ga cuenttsa dub xa wen nluu! Nsob ga sa ba' gab
ga naga le'a nak ta mbin na' lak nibe'e ley, ná unibe'e ga ndi utichya'a
bexa to'o na', dub ta na'anpa nibe'e ley wa.
4 Le'a bexa nde wats Pabl cha ndab ndo' Pabl:
—¿Ndo' ule'ay ndon le'a nsak ten Dios lba'a kwea' ní'i lu zha?
5 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' lá iní ti ule'ay ndon le'a nsak xa ba'.
Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a na'anpa kwea' iní'i beuna ndo' dub xa
nakti'in.
6 We'e le'a Pabl cha mna' le'a pla bexa wa bexa partid saduceo, ná le'a
stapla bexa wa bexa partid fariseo. We'e cha uge' ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' xa fariseo xin bexa fariseo. Nso' na'
ndo' bega nat geal ta na ndangea lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.
7 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a bexa fariseo wa no bexa saduceo usaxan
nyoto'obe. Cha myak top partid bexa wa, 8 geal le'a bexa saduceo ndangea
ladna le'a bexa ngutla yá na'antapa ibanbe. No ndangea ladna bexa

na'anpa ncho angel ni xbi men. Parea le'a bexa fariseo ndangea ladna
le'a bexa ngutla wa ibanka, no ncho angel no ncho xbi men. 9 We'e le'a
itea bexa wa nbezhat ní'ibe. Le'a pla be mech ten ley bexa fariseo ngwaso'
ndab:
—Le'a xabgi'i ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Tal dub xbi men
natal dub angel uní'i ndo' xa, le'a beuna lá nsabndo' uka ta ndun Dios.
10 Ná le'a ta na tant dub uteyoto'o bexa wa, le'a soldad nibe'e wa nzheb
ncha'a bexa usu Pabl. Ta we'e unibe'e xa yate be soldad sa wa ko'o bexa
Pabl, cha go'o bexa xa le'aka len ni'i ten be soldad wa.
11 Ngol te'al wa le'a Jesús mlundo' ndo' Pabl, ndab xa:
—Pabl, lá yu'ta ladna lu. Lak mbidi'izh lu di'izh ten na' Jerusalén ndee,
li nsabndo' gudi'izh lu-yá gezh Roma.

Bexa judio mbidi'izh xte'e gut bexa Pabl

12 Le'a ngot xe'a wa le'a ncho bexa judio dubtsa mbidi'izh, ndab bexa
ndo' be ltsa'a xa:
—Nsobwi'i Dios le'a beuna ni lá gaw, no ni nits lá goo beuna, gastka gor
gut beuna Pabl.
13 Le'a bexa na li mbidi'izh gut Pabl wa masla dub top ga'al. 14 Cha
ngwa'be bexa ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' bexa gox nsak, ndab bexa:
—Le'a besa mbidi'izh ndo' Dios lá gaw besa gastka gor gut besa Pabl.
15 Nat le'a bego no iteata bexa judio nsak, gud bego ndo' xa nibe'e ten
soldad wa le'a bega mas koxnes cuent ten Pabl. Unab bega ndo' xa wa
ilenno Pabl sa nzhealbe bega wa ge'a. Le'a besa cha gut Pabl nes ncha'a
xa sa wa.
16 Ná le'a dub xme'ed bsan Pabl mbi'ín xte'e mbidi'izh bexa wa. Cha
ngwa' me'ed sa ndebe be soldad wa, ngwa'yab me'ed ta wa ndo' Pabl.
17 Le'a Pabl cha utezh dub soldad nibe'e dub gayo'o soldad, cha ndab xa
ndo' xa wa:
—Bi'i ga me'ed ndee ndo' xa nibe'e ga wa, le'a me'ed ndee ndap dub
ta'a gab me'ed ndo' xa wa.
18 Le'a soldad wa cha mbi'i me'ed ndo' xa nibe'e wa, ndab xa:
—Le'a Pabl xa nkea litgi'ib utezh na', unab xa goo na' me'ed ndee ndo'
go. Le'a me'ed ndap dub ta'a gab me'ed ndo' ga.
19 Le'a xa nibe'e wa cha usen ya'a me'ed wa, cha mbi'i xa me'ed dub
lad, cha ndab xa:
—¿Xta'an gab lu ndo' na' zha?
20 Le'a me'ed cha ndab:
—Le'a bexa judio mbidi'izhbe inab ndo' go go'o ga Pabl ge'a sa nzhealbe
bexa. Gab bexa ndo' go le'a bexa mas nlad koxnes cuent ten Pabl. 21 Parea
lá gungea ladna go ta wa, le'a masla top ga'al bexa wa xga'ach nde nes.
Le'a bexa wa ndab Dios nsobwi'i le'a bexa lá gaw, no lá goo nits gastka
gor gut bexa Pabl. Nat le'a bexa list ndebe ná xte'etsa gab go.
22 We'e le'a xa nibe'e wa ndab ndo' me'ed:
—Nat bya'. Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu ti ndab lu ta wa ndo' na'.

Xa nibe'e be soldad mtu'ub Pabl ndo' Félix

23 Le'a xa nibe'e be soldad cha utezh top soldad nibe'e dub gayo'oga be
soldad. Cha unibe'e xa ndo' itop bexa wa:
—Bin list bega top gayo'o soldad xa isea ndats na, no chon ga'al ncho ti'i
bexa isob tso'o way, no top gayo'o xa go'o be lanza. Le'a gal gor nkea uge'a
gor te'al, cha ya'be bego gezh Cesarea. 24 No bsaxkwa'a bega dub way isob

Pabl tso'o na. No bla'ach bega Pabl, bi'i bega xa gast Cesarea ndo' Félix xa nibe'e, ndontsa na'an xta'an yasea xa.
25 Cha no dub git msa'a xa ndo' itop be soldad wa. Le'a ta wa lnde'e ndab:

26 "Na' Claudio Lisias nidi'izh na' ndo' go, Félix, xa nibe'e idub sa ndee.
27 Le'a bexa judio usen Pabl ndi'izh gut bexa xa. Ná le'a gor na mbín na'
le'a xa xa Roma, cha ngwaa ulat na' xa no be soldad. 28 Le'a na' nlad iní
na' xá ke na nsake bexa wa xa, ta we'e mbí na' xa ndo' bexa nibe'e ten
bexa wa. 29 Cha uní na' le'a-yá ke tentsa ta nibe'e ley ten bexa judio wa.
Le'a Pabl ni dub ke ta nibe'e gat xa ni ta nibe'e ikea xa litgi'ib lá ndap
xa. 30 Ná le'a na' mbín le'a bexa judio mbidi'izhlabe xte'e gut bexa xa,
ta we'e mtu'ub na' xa ndo' go. No ndáp na' ndo' bexa nsake xa, ya'yab
bexa ndo' go ná xta'an mbin xa."

31 Le'a be soldad wa cha mbin lak ndab xa nibe'e wa, ngol gor te'al wa mbi'i bexa Pabl gast gezh Antípatris. 32 Le'a gor ngot xe'a wa, le'a be soldad ncha'be ndats na wa myachbe le'aka Jerusalén sa ndebe bexa wa. Le'a bexa ndi'ib tso'o way wa ncha'ano Pabl gezh Cesarea. 33 Le'a gor na ulaya' bexa Cesarea, cha msa'a bexa git wa ndo' Félix, no myun bexa cuent Pabl. 34 We'e cha mbi'il Félix git wa, cha unabdi'izh xa ndo' Pabl ná pa nak lazh Pabl. Ndab Pabl le'a xa xa Cilicia. Le'a gor na mbi'ín Félix ta wa, 35 cha ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a na' sonka ta gab lu gor ilen bexa nsake lu wa.
Cha ndab xa ndo' be soldad uke'a bexa Pabl len litgi'ib, sa ngok lid Herodes xa unibe'e mas polta wa.

24

Bexa judio msake Pabl ndo' Félix

1 Le'a ngol sga'ay wizh ulaya' Ananías ule'ay ndon le'a nsak, no pla bexa gox nsak ten bexa judio, no dub xa nsalea' Tértulo dub xa ntsid ley. Le'a itea bexa ndee wa ulaya' ndo' Félix, usake bexa Pabl. 2 Le'a gor ulenno be soldad Pabl, le'a Tértulo usaxan ndadi'izh ndo' Félix, nsake xa Pabl ndab xa:
—Félix, uzhebpa wen nibe'e go sa ndee, ta we'e wen ndebe besa no le'aka nak itea be ta'a. 3 Idub tiemp no itea lad nsa'a besa xno ndo' go Félix idub ncho ladna besa. 4 Le'a na' lá nlad koo tiemp ten ga, parea le'a nat ina'ab na' go'ón ga ta gudi'izh besa dub xla'altsa. 5 Le'a besa ngwa'izheal le'a Pabl ndee uzhebpa ugap ndun, le'a xa nchealuyo bexa judio idub ndo' gizhliyo. No le'a xa nak dub xa nsak ten partid ten bexa nsalea' nazareno. 6 No ndi'izh gun bzhi'ik xa ni'i ten Dios, ta we'e usen besa xa, nlad besa gunno besa xa lak nibe'e ley ten besa. 7 Ná le'a Lisias xa nibe'e be soldad wa cha ulen lat besa, cha lajuers mlat xa Pabl ndo' besa. 8 Cha ndab xa usake besa Pabl ndo' go sa ndee. Nat tal inabdi'izh go ndo' xa, ini'í go le'a itea ta nsake besa xa ta ugeaka.

Pabl ntsakndo' ndo' Félix xa nibe'e

9 Le'a bexa judio wa dubtsa ndab le'a ta wa ta ugeaka. 10 Ná le'a Félix cha mbin sein ndo' Pabl iní'i Pabl. Le'a Pabl cha ndab:

—Le'a na' uní le'a go kwenla nak juez ten idub sa ndee, ta we'e nten
lad na' utsakndo' na' ndo' ga. 11 Tal le'a go koxnes-a, le'a go szheal le'a pa
msa tibtop wizh ngwaa na' Jerusalén ngwankea na' Dios. 12 Le'a bexa ba'
na'anpa ini'í masa ton dub men uteyoto'o besa. No ni lá ngun na' dub ta
gun le'a be men gaklono na', ni tale ten ni'i ten Dios, no ni len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio, no ni len gezh wa. 13 No ni dub ta'a li nsake bexa ba'
na', lá gun bexa gan uluu le'a-yá ta ugea. 14 Ta ugeaka le'a na' ndankea
Dios xa na ngwankea be usan gox polta ten besa, no ndankea na' nes ten
Jesús. Le'a bexa ndee ndab le'a ta wa na'anpa le'a nak, parea le'a na'
nxobgek ndo' itea be di'izh ten Dios, ta mke'a Moisés nsea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. 15 No ndangea lad na' lak ndangea ladna bexa ndee, le'a
Dios ixiste bexa ngutla, tal bexa wen natal bexa ugap. 16 Ta we'e uzhebpa
ndun na' juers utsin gak na' ndo' Dios no ndo' be men.

17 ’Le'a na' sian li'in ngwa'ukesea be gezh sit, ná nat nsea na' Jerusalén
ndontsa usa na' med ndo' bexa uban nak no usa na' man xnab ndo' Dios
sa wa. 18 Ná ndalen ndun na' be ta wa, gor na mbinla na' ta msambi'i na'
ndo' Dios, we'e le'a pla bexa judio bexa Asia uni'íla na' wats ni'i ten Dios
wa. Le'a wats na' wa ni lid kwa'ad men ndebe, no ni na'anpa ndakloo be
men. 19 Le'a bexa wa nsabndo' gidyab-a ndo' ga, tal bexa ndap ta nsake
bexa na'. 20 Ná tal gab bexa ndee tal le'a bexa ngwa'izheal le'a na' ndun ta
lid le'a nak, gor na uso' na' ndo' bexa wa. 21 Nabtsa syo'o gan usake bexa
na' ta na uge' uní'i na' ndo' bexa wa, ndáp na' le'a na' nso' ndo' bexa wa
geal ta na ndangea lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.

22 Le'a Félix yá uni'íla cuent ten nes ten Jesús, ta we'e gor na mbi'ín xa
ta wa, cha ndab xa:

—Uni ta ndee. Ilentsa Lisias, we'e gun na' regl cuent ten bega.

23 Cha unibe'e Félix ndo' soldad nibe'e wa ikeanyaw Pabl, parea ula'a
xa ikesea Pabl len ni'i wa, no ula'a xa tal be ltsa'a xa ya'ina' xa no gakno
bexa xa.

Pabl ukeanyaw top li'in Cesarea

24 Le'a ngol stapla wizh wa le'a Félix no Drusila, xa judio xagots ten
xa, ulaya'gal sa wa. Le'a Félix cha unibe'e go'o be soldad Pabl sa nsob
Félix. We'e cha mbi'ín bexa ta mbidi'izh Pabl ná xte'e ndangea ladna men
Jesucristo. 25 Ná le'a gor na mbidi'izh Pabl xte'e nlad Dios gun be men, no
xte'e lá nsabndo' gun be men sbe'en ta nladtsa na, no xte'e yoo dub wizh
le'a Dios le'a gab ná ton ndap ke, we'e le'a Félix cha mzheb, cha ndab xa
ndo' Pabl:

—Nat bya'. Le'a wizh na ulat na' wa, le'a na' sbe'ezhkagal lu.

26 Tso'o wa nlad Félix le'a Pabl usa'a med ndontsa ula'a xa Pabl, ta we'e
sian biaj utezh xa Pabl gudi'izhno xa Pabl. 27 Ngok top li'in le'a Félix mto'o
sa wa. Cha uyatsob dub xa nsalea' Porcio Festo. Ná le'a Félix nlad wen
ya'an ndo' bexa judio wa, ta we'e lá igo'o xa Pabl sa nkeanyaw Pabl.

25

Pabl uso' ndo' Festo

1 Ngok chon wizh nak Festo xa nibe'e sa wa, cha uto'o xa Cesarea ncha'a
xa Jerusalén. 2 Le'a sa wa le'a be ule'ay nibe'e no bexa judio mas nsak wa
msake Pabl ndo' Festo. No unab bexa ndo' Festo, 3 ndab bexa gun Festo

lak nlad bexa, inibe'e xa gi'id Pabl Jerusalén. Ná le'a bexa nlad gut Pabl
nes wa. 4 Le'a Festo uka'ab ndab ndo' bexa:
—Le'a na' stapla wizh ndee yach Cesarea, sa na nkeanyaw Pabl. 5 Le'a
bexa nibe'e ten bego ba' syo'o gan no isea sa wa. Cha sa we'e usake bexa
Pabl, tal ncho xta'an ta ugap mbin xa.
6 Le'a Festo uyo'o Jerusalén pa sxo'on nate sti'i wizh, cha myach xa le'aka
Cesarea. Le'a ngol stubtsa wizh le'a xa usob sa ndun xa ti'in, cha unibe'e
xa gi'idno bexa Pabl sa wa. 7 Le'a gor uyo'o Pabl sa wa le'a bexa judio na
uto'o Jerusalén wa myaklo wats Pabl. Cha msake bexa Pabl sian be ta'a
uzhebpa ugap. Ná le'a bexa lá ngun gan uluu le'a ta wa ta ugeaka. 8 We'e
le'a Pabl cha mtsakndo', ndab xa:
—Na' na'an xta'an dub ta ugap ngun, dub ta lá nibe'e ley ten besa xa
judio. Ni ndo' ni'i ten Dios ni ndo' César xa nibe'e Roma na'an xta'an ngun
na'.
9 Ná le'a Festo nlad wen ya'an ndo' bexa judio, ta we'e cha unabdi'izh
xa ndo' Pabl, ndab xa:
—¿Nlad lu ya' lu Jerusalén, ndontsa sa we'e gun na' regl cuent ten lu
zha?
10 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Nat nso' na' ndo' go, xa ndun ti'in ten César, sa na nsabndo' gak regl
cuent ten na'. Le'a go uni'íka le'a na' na'an xta'an dub ta ugap ngunno
bexa judio. 11 Ná tal na' mbin dub ta nsabndo' gat na', na' na'anpa gáp lá
gut bega na'. Ná le'a be ta ndab bexa ba' na'anpa ta ugea, ta we'e na'an
ton nsabndo' yun cuent na' ndo' ya'a bexa ba'. Nat na'ab na' ndo' ga le'a
César gun regl cuent ten na'.
12 We'e le'a Festo cha mbidi'izhno be xmen na, ná xte'e nsabndo' gun
xa. Cha ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a lu unab le'a César gun regl cuent ten lu, ta we'e ndo' César ya'
lu.

Festo mbidi'izhno Agripa cuent ten Pabl

13 Ngok stapla wizh le'a rey Agripa xa nibe'e wa no bsan xa Berenice
ulaya' Cesarea, ngwa'ina' Festo. 14 Le'a zha na nchola bexa sa wa sian
wizh, le'a Festo cha mbidi'izh cuent ten Pabl ndo' Agripa, ndab xa:
—Le'a sa ndee naxncho dub xabgi'i mcha'anko Félix litgi'ib. 15 Le'a zha
ngwaa na' Jerusalén le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak ten bexa judio
unab ndo' na' inibe'e na' gat xa wa. 16 Le'a na' cha ukab le'a ley ten Roma
nibe'e le'a dub xa ndap ke nsabndo' iso' ndo' bexa nsake xa wa, ndontsa
utsakndo' xa. Le'a ley na'anpa nibe'e gat dub men tal lid ned gun bexa
ta wa. 17 We'e le'a wizh na ulen bexa sa ndee, cha uxax bi le'a ngottsa
xe'a wa cha uso'ob na' sa ndun na' ti'in, cha unibe'e na' gi'id xabgi'i wa.
18 Ná le'a ngol gor na ndebe bexa nsake xa wa, le'a bexa na'anpa usake
xa lak ndanbe'e na'. 19 Le'a bexa ndi nsake xa cuent tentsa lak ndankea
bexa Dios, no cuent ten dub xa ngut usalea' Jesús, ná le'a Pabl ndab le'a
xa wa nban. 20 Le'a na' lá iní xte'e koxnes na' ta wa, cha unabdi'izh na'
ndo' Pabl naga nlad Pabl ya' Jerusalén, ndontsa sa we'e itatso' xte'e nak
be ta wa. 21 Ná le'a Pabl ndi unab ya' ndo' César Augusto. Ta we'e unibe'e
na' litsa nkeanyaw xa gast gal zha utu'ub na' xa ndo' César.
22 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Festo:
—Na' no nlad gon xta'an ndadi'izh xa wa.
Le'a Festo cha uka'ab ndab:
—Ge'a go'ón lu ta gab xa.

23 Ngok stubtsa wizh, le'a Agripa no Berenice ulaya' sa wa, nak bexa
be lad uyap nsak. Cha uyo'o bexa len dub cuart si'il no bexa nibe'e ten
soldad no bexa nsak ncho Cesarea wa. We'e le'a Festo cha unibe'e gi'id
Pabl. 24 Cha ndab Festo ndo' bexa nde sa wa:
—Go rey Agripa nsea bego mzhealbe beuna sa ndee, le'a ta ndee Pabl.
Le'a xa ndee xa na kwa'ad bexa judio nsake ndo' na' gezh Jerusalén no
Cesarea ndee, ndab bexa le'a xa nsabndo' gat. 25 Ná le'a na' ndee nsak le'a
xa na'an xta'an dub ta nsabndo' gat xa ngun xa. Parea le'a xa ba' le'aka
unab gun César Augusto regl cuent ten xa, ta we'e mbinbe na' utu'ub na'
xa ndo' César. 26 Ná le'a na' lá ndap xta'an uke'a na' ndo' git utu'ubno na'
xa ndo' César wa. Ta we'e ulatso' na' xa ndo' go rey Agripa no ndo' iteata
bego, ndontsa gor na itayadi'izh beuna cuent ten xa ba', le'a na' yá ndap
ta uke'a na' ndo' git wa. 27 Nsak na' na'anpa le'a nak utu'ub na' dub xa
nkea litgi'ib ndo' César ni lá gáp na' xá ke na nsake bexa xa.

26

Pabl mtsakndo' ndo' Agripa

1 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Pabl:
—Sak utsakndo' lu nat.
Le'a Pabl uxits ya'a na, cha lnde'e ndab xa:
2 —Rey Agripa, na' nten ladna gudi'izh na' ndo' go, ndontsa utsakndo'
na' ndo' itea be ta na li nsake bexa judio wa na'. 3 Le'a go nchando' itea
be costumbr ten besa xa judio wa nsea be ta ndadi'izh besa wa. Ta we'e
na'ab na' ndo' ga ula'ach ga xta'an gudi'izh na'.
4 'Le'a itea bexa judio uni'í xte'e uyo'o na' lat bexa lazh na' no Jerusalén
idub tuzhta na'. 5 Le'a bexa uni'í, no syo'o gan gab bexa le'a na' ndee no
ngok xa fariseo, bexa na mas ndankea ley ten Dios ndo' iteata bexa judio.
6 Le'a na' ndangea ladna le'a Dios sunka ta ndab xa ndo' be usan gox polta
ten besa, ixiste Dios bexa ngutla. Ke we'e nat nso' na' ndo' go. 7 No liga
le'a itea bexa isatibtop xkwa'a bexa Israel wa ndangea ladna ta wa, bexa
ndankea Dios te'al tezhea. Rey Agripa, ke we'e nsake bexa judio wa na'.
8 ¿Xta'an lá ndangea ladna bega le'a Dios nxiste bexa ngutla zha?
9 'Le'a na' polta no mbinbe'e le'a na' nsabndo' utsaksi be xmen Jesús xa
Nazaret wa. 10 Le'a ta wa ta mbin na' Jerusalén wa. Nsea permis ten be
ule'ay nibe'e mkiko'o na' kwa'ad be xmen Jesús wa litgi'ib. Nsea gor na
mbit be men bexa wa, le'a na' no nsak ladna ta wa. 11 Ukesea na' itea be
ni'i sa nzhealbe bexa judio, cha mtsaksi na' be xmen Jesús sa wa, ndontsa
ula'a bexa ta ndangea ladna bexa Jesús. Tant dub ngokloo na' ndo' bexa
wa, le'a na' ukesankea tso'o bexa gast be gezh sit.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna Jesús
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Ti'in we'e ngwalo na' permis ten be ule'ay nibe'e, cha mtu'ub bexa na'
gezh Damasco. 13 Rey Agripa, le'a nes nda na' pa gawizh uní na' dub xe'a
uto'o gibe'a, mas uzhe'eb nsu ndo' xe'a wizh. Le'a ta wa msu gangeak wats
na' no wats bexa ndano na' wa. 14 Cha iteanak besa ulayat ndo' yo. Cha
mbín na' dub ti men uní'i di'izh hebreo, ndab xa: "Saulo, Saulo, ¿xta'an
lba'ata ugap ndanno lu na' zha? Lu ntsaksi le'aka le'a lu cuent dub ngon
nke'a patad ndo' bar ncheb xa ma." 15 Le'a na' cha ndáp: "¿Ná ton go
zha, Señor?" Le'a xa wa cha ndab: "Le'a na' Jesús, xa na lba'a ndaklono

lu ba'. 16 Nat goste, le'a na' mlundo' ndo' lu ndontsa gun lu ti'in ten na',
gudi'izh lu be ta uni'í lu nat ndee no be ta ti'i ulu na' ndo' lu. 17 Le'a na'
utu'ub lu ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a na' lá ula
ni dub bexa wa na'anpa ugap gunno lu. 18 Ndi gudi'izh lu di'izh ten na'
ndo' bexa, ndontsa ya'al ndo' bexa no ito'o bexa sa ukaw, cha ilen bexa
ndo' xe'a. Li ndontsa ula'a bexa wa nes ten maxu'u, cha ndi isen bexa nes
ten Dios. Le'a bexa ige' ladna na', cha yu'u be ke ten bexa, no gak bexa be
xmen Dios."

Pabl mbin ta ndab Jesús

19 'Ta we'e, rey Agripa, le'a na' mbinka ta li uní'i Dios ndo' na' wa. 20 Ned
lak mbidi'izh na' ndo' bexa ndencho Damasco wa. Ndáp na' ndo' bexa wa
ula'a bexa be ta ugap nak bexa, cha ndi yach bexa wats Dios, no gun
bexa ta wen, ta uluu le'a bexa mla'aka be ta ugap nak bexa. Tso'o wa
mbidi'izhga na' ndo' bexa Jerusalén, no ndo' bexa ndencho idub Judea,
no ndo' bexa na'anpa xa judio. 21 Ke we'etsa usen bexa judio na' tale
ten ni'i ten Dios, cha ndi'izh gut bexa na'. 22 Ná le'a Dios ndakno na', ta
we'e nso' na' gast gor nat, ndadi'izh na' di'izh ten Dios ndo' bexa nsak
no ndo' bexa na'anpa nsak. Le'a na' ndadi'izh laktsa mke'a be profet no
Moisés, polta ndab bexa xte'e nak ta yoo. 23 Ndab bexa le'a xa utu'ub Dios
wa nsabndo' ini'í sian gealkwea' no gat xa. We'e le'a xa ndon ned iban
ndo' gealgut, ndontsa uluu xa xe'a ten Dios ndo' bexa judio no ndo' bexa
na'anpa xa judio.

Pabl nlad gungea ladna Agripa Jesús

24 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a Festo cha uge' ndab:
—¡Le'a lu xa tont, Pabl! Tant mtsid lu gast myak tont lu.
25 Ná le'a Pabl uka'ab ndab ndo' Festo:
—Na' na'anpa xa tont, Festo. Le'a ta na ndadi'izh na' ndee wa ta ugeaka
no le'aka nak-a. 26 Le'a rey Agripa ba' nchando' itea be ta ndee, ta we'e lá
nyu' lad na' li ndadi'izh na' ndo' xa. Na' uní le'a xa noka uni'í be ta ndáp
na' wa, le'a-yá na'anpa ngak dub sa xga'ach.
27 Cha ndab Pabl ndo' Agripa:
—Go rey Agripa, ¿ndangea ladna ga ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo'
Dios wa zha? Na' uní le'a go ndangeaka ladna-yá.
28 Le'a rey Agripa cha uka'ab ndab ndo' Pabl:
—¿Nsak lu zha le'a tuzhtsa tiemp gun lu gan no na' gak xmen Cristo?
29 Le'a Pabl ndab:
—Tal tuzhtsa tiemp natal kwen-a, le'a na' na'ab ndo' Dios le'a go no itea
bexa ndeyo'ón ta ndáp na' ndee nat wa, gak bega xmen Cristo, lakka nak
na' ndee. Parea lá nlad na' le'a bega no yaa caden ndee.
30 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta wa, cha uso' rey Agripa no Festo nsea
Berenice no itea bexa nde sa wa. 31 Cha utate bexa dub lad mbidi'izh bexa,
ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' na'an xta'an ngun dub ta nsabndo' gat xa, ni lá nsabndo'
ikea xa litgi'ib.
32 Le'a Agripa ndab ndo' Festo:
—Syo'oka gan ito'o Pabl, taltsa xa lá inab gun César regl cuent ten xa.

27

Pabl ncha'a Roma

1 Ngol gor le'a bexa wa mbidi'izh ya'be besa Italia len dub barco, cha
myak cuent Pabl no stapla bexa nkea litgi'ib wa ndo' xa nsalea' Julio, dub
soldad nibe'e dub gayo'o soldad, bexa ten partid nsalea' Augusta. 2 Cha
uyo'o besa len dub barco si'il uto'o gezh Adramitio ncha'a-yá be gezh ten
Asia. No ncha'ano besa dub xa nsalea' Aristarco, xa gezh Tesalónica ten
Macedonia. 3 Ngok stub wizh ulaya' besa gezh Sidón. Le'a sa wa le'a Julio
utsin mbin ndo' Pabl, mla'a xa ngwa'ina' Pabl be amig ten Pabl, ndontsa
usa'a bexa be ta nki'in Pabl. 4 Cha ncha'agal besa len barco, cha utid besa
lad sa nde isla Chipre, sa na xe nde mbi, le'a mbi nsa'ab ndo' nits wa ndi
lad ndo' besa nlen. 5 Cha utid besa gax to'o yo sa nde be región nsalea'
Cilicia no Panfilia. Cha ulaya' besa gast Mira, gezh ten Licia.
6 Le'a sa wa le'a Julio mzheal stub barco uto'o gezh Alejandría, ncha'a-yá
Italia sa nde Roma. Cha uyo'o besa len barco wa, cha ncha'a besa. 7 Le'a
mbi wa bi lika nlen lad ndo' besa, ta we'e staplata wizh cha'aw usea barco
wa ndo' nitsdo'o, no uzhebpa juert mbin bexa gan utid barco gax gezh
Gnido. Cha utid besa gax sa nsalea' Salmón, dub lad sa nde isla Creta sa
na xe nde mbi. 8 Uzhebpa bid mtse'a bexa barco ncha'tid-a gax to'o yo isla
Creta, gast ulaya' besa dub sa nsalea' Sa Wen Nbe Barco, gax gezh Lasea.
9 Uzhe'eb kwen nso'la besa nes, le'a zha wa mas nsayal gax tiemp mas
nxo'on mbi, zha na uzhe'eb rages iseata barco wa ndo' nitsdo'o. Ta we'e
le'a Pabl ndab ndo' bexa wa:
10 —Bla'ach bega, le'a na' nsak le'a tal beuna ika'an sa ndee uzhebpa
rages gak perdid barco ndee no be ta no'o-yá no gast beuna rages gat.
11 Ná le'a soldad nibe'e wa na'anpa ula'ach ta ndab Pabl wa, ndi mas
mla'ach xa di'izh ten xwan barco no xa ntse'a barco wa. 12 Le'a sa wa
ni lid wen kwe barco wa tiemp nxo'on mbi. We'e le'a kwa'ad bexa wa
mbidi'izh itate besa sa wa, gun bexa preb ná lid slaya' barco wa Fenice,
stub gezh ten Creta, dub sa mas xe nde mbi. Ndab bexa kweas besa sa wa
ndalen itid tiemp li nxo'on mbi wa.

Dub mbi si'il ulen ndo' nitsdo'o

13 Tso'o wa le'a mbi wa usaxan ndidoma nlen lad sur, ta we'e mbinbe'e
bexa le'a besa syo'o gan ilaya' gezh Fenice lakka mbidi'izh bexa. Cha uto'o
besa sa wa, ncha'tid besa gax to'o yo isla Creta wa. 14 Parea cha ndi ulen
dub mbi si'il ndi lad noreste. 15 Cha usaxan-a ndo'o-yá barco, ta na lá ngun
bexa gan isen nsa'ab bexa barco laktsa ncha'a besa wa, cha ndi mla'a bexa
mbi'i mbi-yá. 16 Utid besa gax dub isla tuzh nsalea' Clauda, lad ndidoma
nxo'on mbi. Le'a sa wa uzhebpa bid mbin besa gan mxa'ap besa barco
tuzh ndo' ná si'il wa. 17 Tso'o na mxa'ap bexa-yá, cha ulo bexa do'o uta'a
las barco si'il ndontsa mas masis gak-a. Le'a bexa nzheb ya'cho'o barco wa
ndo' yux len nits wa sa nsalea' Sirte. Ta we'e uxe'e bexa lad ten barco wa,
cha mla'a bexa mbi'i mbi-yá. 18 Ngot xe'a wa le'a mbi wa bi lika uzhebpa
nxo'on, cha usaxan bexa ntsa'ab bexa be ta no'o barco wa ndo' nitsdo'o
ndontsa ixax-a. 19 Ngol wizh yon cha usen besa pla be ta'a ndanti'in bexa
ntse'a bexa barco wa, cha udabi besa-yá ndo' nitsdo'o. 20 Sian wizh lá
ina'ta besa xe'a wizh ni be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lita uzhe'eb nxo'on
mbi si'il wa. Cha mbinbe'e besa le'a besa ga gatka.
21 Le'a besa kwen ni lá ngaw, ta we'e ngol gor le'a Pabl cha uso', cha
ndab Pabl ndo' itea besa:
—Wenkata ngo'ón bega ta li ndáp na' wa lá ika'an beuna Creta wa,
ndontsa lá itid beuna itea be ta ndee. 22 Ná nat lá yu'ta ladna bega, le'a
bega ni dub lá gat, parea le'a barco ndee isabgix. 23 Le'a te'al nat mlundo'

dub angel mtu'ub Dios xa nibe'e na' no xa ndun na' ti'in ten na. 24 Le'a
angel wa ndab: “Pabl, lá izheb lu, le'a lu nsabndo'ka ya' ndo' César. No lak
unab lu ndo' Dios le'a Dios lá ula'a gat ni dub bexa ncha'ano lu len barco
ba'.” 25 Ta we'e gáp na' ndo' bego lá yu' ladna bega. Le'a na' nge' ladna
Dios le'a ta wa gakka lak ndab xa wa. 26 Parea le'a barco ndee gazha'a gax
dub isla.
27 Ngok msa tida' wizh li nxo'on mbi wa, nchasea besa itea lad ndo'
nitsdo'o Adriático. Ná gor utol te'al le'a bexa ntse'a barco mgenna le'a
besa ndela gax to'o yo bid. 28 Cha mke'a bexa medid plo wat nak ndo'
yux sa wa. Le'a ta wa pa galnti'i bxo'op metr wat. Cha stub xla'altsa
mke'a medidgal bexa len nits wa. Le'a sa wa ga'al bga'adtsa metr wat-a.
29 Le'a bexa nzheb ikea barco wa be ge', ta we'e mtsa'ab bexa dap ble'a
gi'ib kwe'apa lad tso'o barco wa nchii-a las barco ndontsa yaiso'-yá. Cha
uzhebpa nyu' ladna bexa ndenkea' bexa gat xan xe'a. 30 Le'a bexa ntse'a
barco wa ndanbe'e uxo'on, ta we'e uxe'e bexa barco tuzh wa ndo' nitsdo'o.
Mkwi'in bexa ndab bexa ncha'dabi bexa stapla gi'ib kwe'a len nits lad ndo'
barco si'il wa. 31 Ná le'a Pabl cha ndab ndo' be soldad no ndo' xa nibe'e
bexa wa:
—Tal le'a bexa ba' lá kweas len barco ndee, le'a itea bega satka.
32 We'e le'a be soldad wa cha uxen be do'o nchii barco tuzh wa, cha
ncha'a-yá ndo' nits.
33 Le'a gor nsayat xe'a tempran, le'a Pabl ndab nsabndo' gaw iteanak
besa, ndab xa:
—Le'a bega yá dub ti'inla wizh nyu' ladna no ni lá ndaw bega. 34 Nat
udaw bega ndontsa yoo juers bega, le'a bega ni dub lá gat.
35 Tso'o na li ndab Pabl ta wa, cha usen Pabl dub pan, cha msa'a xa xno
ndo' Dios ndo' ga'al besa. Cha ule'a xa-yá, cha usaxan xa ndaw xa-yá.
36 We'e le'a itea besa mas uxee nyu' ladna, cha no besa udaw. 37 Ndo'
itea besa ncho len barco wa pa top gayo'o ncho chon ga'al ncho ti'in bdub
besa. 38 Le'a gor mtayaw besa, cha udabi besa itea be ngoch ten trig ndo'
nitsdo'o, ndontsa ixax barco wa.

Mbi si'il mtsabgix barco ncho Pabl

39 Ngol gor ngot xe'a, le'a bexa ntse'a barco uni'í dub sa uxee ngi nyo'o
mbi, dub sa ndebe yux to'o nits wa, parea lá igondo' bexa pa ta wa. Cha
mbidi'izh bexa go'o bexa barco sa wa, ná lid sun bexa gan we'etsa kwe-yá.
40 Cha uxen bexa be do'o nchii gi'ib kwe'a wa. Cha mla'a bexa ta wa len nits
tso'o barco. No mxa'ak bexa be do'o nchii be ya ntse'a barco. Cha mxa'ap
bexa lad nkea sa nak ndo' barco, cha usaxan-a ncha'a-yá gax to'o yo bid
wa. 41 Ná le'a barco wa ngwatsa'ab dub sa ndepa yux len nits, ngwatsob
lad ndo' barco ndo' yux wa, ni lá yoota gan iwi'in-a. Le'a tant golp ten nits
wa le'a xan barco usaxan nsayu. 42 Le'a be soldad wa mbidi'izh gut bexa
uto'o ikea stubga litgi'ib wa ndontsa ni dub bexa lá kob nits uxo'on. 43 Ná
le'a soldad nibe'e wa lá nlad gat Pabl, ta we'e lá ula'a xa li ngun be soldad.
Cha ndi unibe'e xa ndab xa:
—Tal ton bega ndák ngob nits, uxax utakea bega sa bid ba'. 44 Le'a iteata
bego ba' usen be tabl no dub ble'aga las barco ndee.
Litsa ulaya' iteanak besa ndo' yo sa bid wa.

28

Pabl ncho isla Malta

1 Le'a gor na yá nde besa ndo' yo wa, we'e le'a bexa ndencho sa wa
ndab le'a ta wa dub isla nsalea' Malta. 2 Le'a bexa wa utsin mbinno besa,
mkwa'a bexa gi' ndontsa ubizh besa, le'a sa wa nso' gi no kwal sa wa.
3 Le'a Pabl cha udob pla ble'a xos ya bid, cha mtsa'ab xa-yá ndo' gi' wa.
Cha uxax uto'o dub mbe'al ndo' xtii ten gi', cha udawke'a ma ya'a Pabl.
4 Le'a gor na uni'í bexa ncho sa wa le'a mbe'al wa nkenga'a ya'a Pabl, cha
ndab bexa ndo' ltsa'a xa:

—Le'a xabgi'i ba' ta ugeakapa dub xa ndut men. Mbin xa gan lá ngat xa
len nits ba', parea le'a dios ten beuna lá ula'a ibanta xa.

5 Ná le'a Pabl cha udabi mbe'al wa ndo' gi', ni na'an xte'e isak xa. 6 Le'a
bexa wa ndenkea' ná xá gor isigi' ya'a Pabl, ná xá gor gat xa. Ná le'a gor
na kwenlapa ndenkea' bexa, uni'í bexa le'a Pabl na'an xta'an isak. Cha
ndi xa'aga mbinbe'e bexa, ndab bexa le'a Pabl dub dios.

7 Le'a gax sa wa nax yo ten xa nibe'e isla wa, xa nsalea' Publio. Le'a
xa wa uzhe'eb utsin mbinno besa, no msa'a xa sa uyo'o besa chon wizh.
8 Le'a xus Publio wa kwea' nsak nax ndo' lo'on, ncho xlea xa no uzhe'eb
ndakwea' len xa. Le'a Pabl cha ngwa'ina' xa wa. We'e unab Pabl ndo'
Dios yunyakna xa. Cha mxo'ob Pabl ya'a na gek xa, cha myakna xa. 9 Le'a
tso'o wa le'a bexa kwea' nsak ncho isla wa ulen ndo' Pabl, cha myakna
bexa. 10 Le'a bexa uzhebpa utsin ngok ndo' besa, no zha mka'an besa sa
wa le'a bexa msa'a be ta'a nki'in besa.

Pabl ulaya' Roma

11 Zha na ngok chon mbe'e ndencho besa Malta wa, cha ncha'a besa len
dub barco ute sa wa idub tiemp li mxo'on mbi wa. Le'a ta wa stub barco
si'il uto'o gezh Alejandría. Le'a las-a ncho be'e nkea Cástor nsea Pólux,
top dios ten bexa. 12 Cha ulaya' besa gezh Siracusa, sa uyo'o besa chon
wizh. 13 Cha uto'o barco sa wa, cha ulaya' besa gezh Regio. Le'a stub wizh
wa ulen mbi ndi lad sur, cha ulaya' besa wizh itop wa gezh Puteoli. 14 Le'a
sa wa mzhe'al besa pla bexa nak xmen Cristo. Le'a bexa wa cha ndab ndo'
besa ya'anno besa bexa. Ngok sga'ad wizh cha ncha'be ndats besa Roma.
15 Le'a be xmen Cristo ncho Roma mbi'ínla le'a besa ncha'be gaxla sa wa.
Cha uto'o pla bexa mbi'idka nes bexa besa gast ndo' xge'e gezh Apio, no
stub plaga bexa gast gezh nsalea' Chon Posad. Le'a gor uni'í Pabl bexa
wa, cha msa'a Pabl xno ndo' Dios, cha mas mten ladna Pabl. 16 Le'a gor
ulaya' besa Roma, le'a soldad nibe'e wa myun cuent bexa ikea litgi'ib ndo'
xa nibe'e be soldad sa wa. Ná le'a bexa mla'a nabtsa Pabl uyo'o len dub
ni'i, no dubtsa soldad nla'ach sa nkea Pabl wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Roma

17 Ngol schon wizh le'a Pabl utezh bexa judio nsak ncho Roma. Le'a gor
ulansea bexa, le'a Pabl cha ndab:

—Bego nak beuna xa Israel, na' na'an xta'an ndanno bexa judio ni be
costumbr ten be usan gox polta ten beuna wa. Le'a bexa Jerusalén le'a
usen na', cha myun bexa cuent na' ndo' ya'a bexa Roma. 18 Le'a bexa
wa uloxnes ta na msake bexa judio na', parea lá izheal bexa ni dub ke
nsabndo' gat na'. Cha nlad bexa ula'a bexa na'. 19 Ná le'a bexa judio wa lá
isak ladna ta wa, cha una'ab na' gal na' ndo' César gun xa regl cuent ten
na'. Parea ni dub ta'a lá usake na' bexa judio wa. 20 Ta we'e ute'ezh na'
bega, ndontsa iní na' bega no gáp na' ndo' bega le'a na' nchii nsea caden
ndee ke na nge' lad na' Cristo, xa ndenkea' beuna xa Israel.

21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Pabl:

—Le'a besa golsen dub git utu'ub bexa Judea cuent ten go. No be ltsa'a
beuna xa judio uto'o sa wa ulansea sa ndee, na'an xte'e ngab bexa le'a
go ugap ta ndun. 22 Parea nlad besa go'ón besa ta ndanbe'e go; le'a besa
ndo'ón le'a itea lad ncho bexa nisi ndo' bego na ndangea ladna le'a Jesús
wa nak Cristo.
23 Cha we'e msabe'e bexa dub wizh izhealbe bexa. Le'a ngol wizh wa
cha mzhealbe kwa'ad bexa judio sa li naxncho Pabl wa. Idub tempran no
gast uzhe le'a Pabl mbidi'izh ná xte'e nibe'e Dios be men. Mbidi'izh Pabl
be ta polta mke'a Moisés no bexa mbidi'izh sakndo' Dios, ndontsa gungea
ladna bexa le'a Jesús le'a nak Cristo. 24 Ncho bexa mbingea ladna ta li
mbidi'izh Pabl wa, no ncho bexa na'anpa ngungea ladna-yá. 25 Le'a ta na
li na'anpa dubtsa ndanbe'e bexa wa, ta we'e le'a gor na nsaka'an bexa sa
wa le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:
—Wenka mbidi'izh Isaías sakndo' Espíritu ten Dios, ndab Isaías ta ndee
ndo' be usan gox polta ten beuna, ndab xa:

26 Wa' gud ndo' be men wa:
Ndo'ón bega-yá, ná lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá, ná lá ini'í bega xta'an-a.
27 Le'a bega uzhebpa myak ngud lado'o na,
no lá nsakyo'ón bega, no nsa'nyaw ndo' bega.
Ta we'e lá ina' bega, no ni lá go'ón bega,
no ni lá yakbe'ena bega,
no ni na'anpa ilen bega wats na' yunyakna na' bego.

28 No ndab Pabl ndo' bexa judio wa:
—Bla'ach bega le'a nat le'a Dios ntu'ub besa ndo' bexa na'anpa xa judio,
gudi'izh besa le'a Dios ko'o bexa ndo' be ke ten bexa. Le'a bexa wa
so'ónka-yá.
29 Tso'o na li ndab Pabl le'a bexa judio cha nsea'be, uzhe'eb uteyoto'ono
bexa be ltsa'a bexa.
30 Le'a idub top li'in le'a Pabl ukeanyaw len ni'i nbe'e wa, utsin ndun
xa ndo' itea bexa nda'ina' xa. 31 Ndo' ga'al be men ndadi'izh xa ná xte'e
nibe'e Dios be men, no mluu xa di'izh ten Jesucristo Xa Nibe'e. No ni na'an
ton uka gudi'izh Pabl ta wa ndo' be men.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa ndencho gezh Roma

Le'a libr Romanos mke'a Pabl pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a, zha nit biaj yon ngwa' xa gezh Corinto. Le'a ndo' idub Biblia le'a libr ndee mas ku ndadi'izh xte'e nak ta uzhe'eb wen mbin Cristo Jesús por beuna. Maska biseata ya'ina' Pabl be xmen Cristo ndencho Roma, le'a xa mbi'ínla xte'e uzhe'eb ndangea ladna bexa Cristo, no ndab xa le'a xa sken ya'ina' bexa. Le'a ta na mas nyu' ladna Pabl nlad xa mas yakbe'ena bexa wa idub gealngea ten Cristo. Nki'in mas xkwa'a utsid bexa itea ta na mbin Cristo gan ta na ngut xa no uban xa. Le'a sian biaj ndadi'izh libr ndee xte'e utsin ndanno Dios be men. Le'a be ta ndee be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a itea be men ndap ke ndo' Dios; no uzhe'eb ta nsak ta na ngut Cristo no uban xa; no ta na lá ngungea ladna bexa Israel Cristo, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel no syo'o gan gap gealnaban kub; no xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo no xte'e gun bexa ti'in ten Dios.

Pabl nke'a git ndo' bexa ndencho gezh Roma

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Jesucristo. Le'a Dios le'a utezh
na' no ulaxo'ob xa na' gudi'izh na' di'izh wen ten xa ndo' be men. 2 Le'a
di'izh wa ta polta ndab Dios usa'a Dios ndo' be men, lak nkeani'i di'izh
ten Dios ta mbidi'izh be profet sakndo' xa. 3 Le'a ta wa cuent ten Xin Dios,
Jesucristo Xwan beuna, xa ngol lat xin David. 4 No mban xa ndo' gealgut
juers ten Espíritu ten Dios, ta na mluu le'a xa Xin Dios no juert nak xa.
5 Le'a Cristo uzhe'eb wen ndanno besa, mti xa na' gun na' ti'in ten xa,
ndontsa gungea ladna be men xa no uxobgek bexa ndo' xa, bexa ndencho
idub ndo' gizhliyo. 6 Le'a ta wa no bego ba', le'a Dios le'a mti bega gak
bega xmen Jesucristo.
7 Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho gezh Roma ba'. Le'a Dios nkwea'
ladna bega no mti xa bega gak bega be men umbi'i ten Dios. Na'ab na'
ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, utsin gak bexa ndo' bega no
gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nlad ya'ina' bexa Roma

8 Le'a ta na nak beuna xmen Jesucristo, ned nsa na' xno ndo' Dios le'a
ta na nge' ladna bega Jesús wa ngen idub ndo' gizhliyo. 9 Idub ncho lad
na' ndun na' ti'in ten xa, ndadi'izh na' di'izh wen ten Xin xa. Le'a Dios
nsobwi'i le'a na' na'ab tse'e ndo' Dios gakno xa bega. 10 No na'ab na' ndo'
Dios tal le'a Dios nlad le'a na' syo'o gan gal ina' bega. 11 Nlad na' gal ina'
na' bega, ndontsa utenxe'a na' bega lak nsa'a Espíritu ten Dios, cha mas
juert gak lado'o bega. 12 Mas wen gáp na' le'a beuna utenxe'a be ltsa'a na,
ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a sian biaj
ndi'izh gal ina' na' bega, parea gast nat gol gun na' gan gal na'. Nlad na'
gun na' gan le'a kwa'adta bexa ncho sa ba' ige' ladna Cristo, lak mbin na'
be nacion xa'aga. 14 Li nsabndo' gudi'izh na' di'izh ten Dios ndo' itea be
men: tal xa xa ntsid natal xa na'anpa xa ntsid; tal xa xa ndák natal xa
na'anpa xa ndák. 15 Ta we'e nlad na' galyadi'izh na' di'izh wen ten Cristo
ndo' be men ndencho Roma.

Di'izh ten Cristo ndun wen ya'an be men ndo' Dios

16 Le'a na' na'anpa ndono ladna di'izh wen ten Cristo, geal le'a-yá le'a
nak juers ten Dios ko'o be men ndo' be ke ten bexa tal ton gungea ladna-yá,
tal xa xa judio natal na'anpa xa judio xa. 17 Le'a di'izh wa nluu xte'e wen
ya'an be men ndo' Dios, tal le'a bexa ige'tsa ladna Jesús, lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab Dios: "Le'a bexa wen nak ndo' na', le'a ta na nge' ladna
bexa na', ta we'e gap bexa gealnaban."

Itea be men uni'í xta'an nsabndo' gun bexa

18 Gast gibe'a nlen ta ndakloo Dios ndo' itea be ta ugap ndun be men,
le'a ta ugap wa nka go'ón be men gealngea ten Dios. 19 Le'a bexa wa
nchando'ka xte'e nak Dios, le'a Dios le'a mluu-yá ndo' bexa. 20 Le'a gast
zha utexankata gizhliyo le'a be ta'a mbinde'e Dios ga'al nluu le'a xa ta
ugeaka le'a nak Dios no juert nak xa idub tiemp. Ta we'e le'a be men lá
yoo gan gab le'a bexa lá ini'í ti ncho Dios. 21 Le'a bexa wa uni'íka le'a
Dios nchoka, parea lá ndankea bexa Dios lak nsabndo'-yá, no ni lá nsa'a
bexa xno ndo' xa. Ndi sbe'en be ta na'an xti'in ndanbe'e bexa, cha mkaw
lado'o bexa, ngud myak bexa. 22 Ndab bexa le'a bexa xa ndák, ná le'a ta
ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in. 23 Le'a bexa wa na'anpa ndankea Dios,
xa ndon le'a wen no xa na'anpa gat. Ndi ndankea bexa be dios ndande'e
bexa, be ta cuent nak men ngut no ta cuent nak be migin no be man ndap
dap xo'o na no be mbe'al.

24 Ta we'e le'a Dios mla'a gun bexa masta be ta bzhi'ik nlad bexa, lak
ta ugap ncho len lado'o bexa, gast ndeyunno bexa las bexa be ta bzhi'ik.
25 Le'a bexa wa lá ndangea ladna gealngea ten Dios, ndi ndankea bexa
be ta na'anpa ta ugea Dios. Ndankea bexa ta mbinde'etsa Dios; na'anpa
ndankea bexa Dios xa na le'a mbinde'e itea be ta'a, xa na nsabndo' yankea
be men idub tiemp. ¡Lika nak-a!

26 Ta we'e le'a Dios mla'a bexa gun bexa be ta bzhi'ik nlad bexa, gast
ncho be xagots lá nlad xabgi'i, ndi ngal xa stubga ltsa'a gots xa dub ta
lá nsabndo' gun bexa. 27 No liga le'a ncho be xabgi'i lá nlad xagots, ndi
uzhebpa nlad xa ugal xa stubga ltsa'a bgi'i xa. Cha li ndun bexa dub ta
nsabndo' idono ladna bexa. Ta we'e le'a nat le'a bexa wa ncha'tid dub
gealkwea' lakka nsabndo' itid bexa ndun ta ugap wa.

28 Le'a bexa wa lá nlad igondo' Dios, ta we'e le'a Dios mla'a ndanbe'e
bexa be ta ugap no ndun bexa sbe'en be ta lá nsabndo'. 29 Uzhebpa ndun
bexa be ta ugap nak. Ngal bexa dub xa na'anpa xa ten xa. No ndun bexa
be ta'a na'anpa ga'al nak. No uzhebpa nlad bexa sian ta'a gap bexa. No
ugap nak bexa ndo' ltsa'a bexa. No uzhe'eb ndaklono bexa be men ndap
ta'a. No ndut bexa men. No nkwa'an bexa uyo. No ndun bexa gealkwi'in.
No nxeeno ladna bexa be men. 30 No nisi bexa be men. No ugap ndadi'izh
bexa cuent ten stubga men. No nxeeno ladna bexa Dios. No kwea' ní'i
bexa ndo' be men. No ndanbe'e bexa le'a bexa mas nsak. No zhin nak
bexa. No ngogek bexa sian be ta ugap. No lá nxobgek bexa ndo' be usan
ten xa. 31 No lá nsakyo'ón bexa. No lá ndun bexa lak ndab bexa. No
na'anpa nkwea' ladna bexa be men. No lá ndange' ladna bexa ndo' be
men. No na'anpa nlats ladna bexa be men. 32 Uni'íka bexa ta ndabka
Dios, le'a bexa li ndun wa nsabndo' gat. Ná le'a bexa bi lika ndun be ta
wa, no nten ladna bexa gor na ndun stubga xa be ta ugap wa.

2

Dios gab ná ton ndap ke

1 Le'a gor na ndab bega le'a stubga men ndap ke, le'a bega nsake le'aka
le'a bega, geal le'a bega noga ndap ke wa. Ta we'e lá nsabndo' li usake bega
stubga xa. 2 Parea le'a beuna uni'íka le'a gor na ntsaksi Dios bexa ndun ta
ugap, le'a ta ndun xa wa utsinka nak. 3 Le'a bego na ndab le'a stub men
ndap ke, dub ta no bega ndun, ¿xte'ema nsak bega zha le'a Dios na'anpa
utsaksi bega? 4 Le'a Dios uzhebpa utsin nak no na'anpa uxax ndakloo xa
no uzhebpa nxik xa ndo' be ta ugap ndun bega. ¿Ni lá nyakbe'ena bega
zha le'a xa li utsin nak ndo' bega ndontsa yach bega wats xa? 5 Ná le'a
gealngud ten bega lá ka'ab bega ula'a bega ta ugap nak bega. Ta we'e
uzhebpa ini'í bega be gealkwea' gal zha gakloo Dios, cha utsaksi xa be
men ndap ke lak nsabndo' gun xa. 6 Le'a xa wa kix ndo' kadga be men lak
xta'an mbin bexa. 7 Usa'a xa dub gealnaban nunk lá idub ndo' bexa ndun
be ta wen, bexa nkwa'an ta gab Dios le'a bexa wen nak nsea nkwa'an
bexa dub gealnaban na'anpa initndo'. 8 Ná le'a Dios gaklono bexa ndun
laktsa nlad na, bexa lá nxobgek ndo' gealngea, ndi sbe'en ta ugap ndun
bexa. 9 Le'a itea bexa ugap ndun wa uzhebpa ini'í gealkwea' no juert yoo
xa, guni'i tal le'a xa xa judio natal xa na'anpa xa judio. 10 Ná le'a iteanak
bexa utsin ndun, le'a Dios gab le'a bexa wen mbin, no gun Dios wen yoo
ladna bexa, no wen ya'an bexa ndo' Dios, guni'i tal le'a xa xa judio natal
xa na'anpa xa judio. 11 Le'a cuent ten Dios le'a itea be men parej nsak.
12 Le'a itea bexa na lá nchando' ley ten Dios no ugap ndun bexa, le'a Dios
utsaksika bexa maska lá nchando' bexa ley wa. No liga le'a itea bexa na
nchando' ley wa, cha no bexa ugap ndun, le'a Dios utsaksi bexa lak nibe'e
ley wa. 13 Le'a bexa na ndo'óntsa ley wa cha lá nxobgek bexa ndo'-yá, le'a
bexa na'anpa wen nak ndo' Dios. Ná le'a bexa na nxobgek ndo' ley ten Dios
wa wenka nak ndo' Dios. 14 Le'a bexa na'anpa xa judio wa lá nchando' ley
ten Dios. Ná le'a gor na ndun bexa lakka ndab ley wa le'a ta wa nluu le'a
len lado'o bexa uni'í bexa xte'e nsabndo' gun bexa. 15 Le'a ta ndun bexa
wa nluu cuent nkeani'i ley ten Dios len lado'o bexa wa, le'a bexa uni'í len
lado'o na gor ugap ndun bexa no gor utsin ndun bexa. 16 Le'a gal dub
wizh le'a lak nlad Dios le'a Jesucristo gab ná xte'e nak be ta xga'ach ndun
be men. Li nak di'izh ndadi'izh na' ndo' be men.

Bexa judio nsea ley ten Dios

17 Bego na nsalea' xa judio, ndeno bega ley ten Dios. Ta we'e nsak bega
le'a bega wen ya'an ndo' Dios, no zhin nak bega ndab bega le'a bega nak
xmen Dios. 18 Uni'í bega xta'an nlad Dios gun bega, no ntsid bega ley ten
Dios ndontsa ini'í bega xta'an ta wen gun bega. 19 Nsak bega le'a bega su'u
gab ná xta'an nsabndo' gun bexa lá nchando' Dios, lak dub men ndakno
stubga xa lá na' no cuent dub xe'a nsu sa ukaw. 20 No nsak bega nsabndo'
uluu bega bexa lá isu'u no bexa lá utsid. Ndeno bega ley ten Dios, ta we'e
nsak bega le'a bega uni'í itea be ta'a no nyakbe'ena bega itea be gealngea.
21 Parea, ¿xte'e uluu bega stubga men tal le'a bega lid ned utsid ta wa?
Ndab bega lá gun bexa gealwa'an, ná le'a bega bi ndunkaga ta wa. 22 No
ndab bega lá ugal bexa dub men na'anpa xa ten xa, ná le'a bega likaga
ndun. No ndab bega nxee ladna bega ndo' be dios ten be men, ná le'a
bega ndowa'an be ta'a ncho sa ndi'ib be dios wa. 23 Nzhinnona bega ley
ten Dios, ná le'a bega lá nxobgek ndo' ley wa, ta ndun le'a be men lá ndap

mod ndo' Dios. 24 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a ke
ten ta ndun bego xa Israel, le'a bexa xa'aga nacion kwea' ní'i ndo' Dios."
25 Le'a ta na ncho be'e bega wa dub ta nsakka tal le'a bega nxobgek
ndo' ley ten Dios. Ná tal le'a bega na'anpa nxobgek ndo' ley wa, le'a ta
na ncho be'e bega wa galka na'an xti'in. 26 No tal ton na'anpa ncho be'e
cha nxobgek xa ndo' ley, ¿lá ini'í bega zha le'a cuent ten Dios le'a xa wa
cuent dub xa ncho be'e? 27 Le'a xa na li na'anpa ncho be'e cha nxobgek
xa ndo' idub ley ten Dios wa, le'a ta ndun xa wa nluu le'a bega le'a ndap
ke. Nchando'ka bega ley wa no nchoka be'e bega, ná le'a bega lá nxobgek
ndo' ley. 28 Lá gunbe'e bega le'a bega nak bexa judio ta na ndankeatsa
bega be costumbr ten bexa judio no ta na ncho be'e bega wa. 29 Le'a xa na
ta ugeaka nak xa judio wa, le'a xa wa li nak len lado'o xa, cuent nchoka
be'e lado'o xa. Le'a ta wa ta nsa'a Espíritu ten Dios, na'anpa ta ten ley ta
wa. Le'a Dios le'a nsak ladna lak nak bexa wa, guni'i xte'e gab be men
ndo' bexa.

3

1 ¿Nat xti'in ta nak beuna xa judio zha? ¿No xti'in ta ncho be'e beuna
zha? 2 Le'a na' gáp le'a be ta wa nsakka, le'a Dios le'a msa'a di'izh ten na
ndo' bexa judio. 3 Le'a ncho bexa judio lá ngun lak ndab bexa ndo' Dios
gun bexa. ¿Ta we'e nsak bega zha le'a Dios lá gun ta ndab Dios gun xa wa?
4 ¡Le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a Dios sbe'en gealngea ndadi'izh, maska
itea be men gun gealkwi'in, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa ini'í le'a ta ndab go ta ugeaka.
No sun ga gan ndo' bexa nsake ga.

5 Tal le'a be ta ugap ndun beuna wa nluu le'a Dios mas uzhe'eb wen
nak, ¿xte'e gab beuna zha? ¿Ta lid le'a nak ta na ntsaksi Dios bexa ndun
ta ugap zha? (Ncho be men li ndab.) 6 ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li
nak! Tal le'a-yá li nak, ¿xte'exá utsaksi Dios be men ndap ke wa zhaga?
7 Le'a gor na ndun na' gealkwi'in, tal le'a ta wa mas nluu le'a Dios sbe'en
gealngea ndadi'izh, ¿xta'an ndab Dios zha le'a ta ndun na' wa dub ta ugap?
8 ¿Xta'an lid mas sian ta ugap gun beuna ndontsa wen ito'o-yá? Ncho
bexa ndun gealkwi'in, ndab bexa le'a besa li ndadi'izh ta wa. Ná le'a Dios
utsaksi bexa li ndab wa lak nsabndo'-yá.

Itea be men ndap ke ndo' Dios

9 ¿Xte'e gab beuna zhaga? ¿Le'a beuna xa judio mas nsak ndo' bexa
na'anpa xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a na' yá
ndápka le'a bexa judio no bexa na'anpa xa judio itea ndap ke ndo' Dios.
10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Na'an ton wen nak ndo' Dios,
na'anpa ncho ni dub xa.
11 Na'an ton nyakbe'ena xte'e nak Dios.
No na'an ton nkwa'an Dios.
12 Le'a itea be men mla'a nes ten Dios,
myak bexa cuent dub xa na'an xti'in.
Na'an ni dub xa utsin ndun;
ni dub xa na'an.
13 Le'a ta ndadi'izh bexa wa dub ta bzhi'ik,

cuent dub ba'a nsa'nya'al.
No uzhebpa ndun bexa gealkwi'in
cuent venen ten dub mbe'al.
14 Uzhebpa nisi bexa be men,
no nxeeno ladna bexa be men.
15 No uxax ndakloo bexa
cha ndut bexa be men.
16 Guni'i pa ndesea bexa ndazha'a bexa ta'a,
no kwea' ndanno xa be men.
17 Lá nchando' bexa utsin yoono bexa be ltsa'a xa.
18 No ni lá nzheb bexa ndo' Dios.

19 Ná le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab ley ten Dios, le'a ta wa ní'i
ndo' bexa ncho ndo' ley wa, ndontsa na'an ton gab le'a xa utsin nak ndo'
Dios, le'a be men itea ndap ke ndo' Dios. 20 Le'a na'an ton wen ya'an ndo'
Dios juers ten ta na nxobgek xa ndo' ley, le'a ley wa ndi nluutsa le'a beuna
ndap ke ndo' Dios.

Bexa nge' ladna Jesucristo wen ya'an ndo' Dios

21 Ná le'a nat le'a Dios nluu xte'e syo'o gan wen ya'an beuna ndo' Dios
na'anpa juers ten ley wa. Le'a ley mke'a Moisés no ta mke'a be profet
ndab xte'e nak ta wa: 22 le'a tal ton ige' ladna Jesucristo, le'a xa wa wen
ya'an ndo' Dios. Li gunno Dios tal ton gungea ladna Cristo, guni'i ton nak
xa. 23 Le'a itea be men ndap ke ndo' Dios no sit nak bexa wats Dios. 24 Ná
le'a Dios uzhebpa utsin nak ndo' be men, ndun xa wen ya'an beuna ndo'
xa ni na'an xta'an kix beuna. Le'a juers tentsa ta mbin Cristo Jesús le'a
Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. 25 Le'a Dios mtu'ub Cristo ngut
xa sakndo' be men, ndontsa yu'u be ke ten bexa na ige' ladna Cristo, ta
mluu xte'e utsin nak Dios. Le'a ta ndun Dios nluu le'a xa wen nak, le'a
xa mla'a litsa ngwatid be ta ugap mbin be men polta wa. 26 Ná nat msa'a
xa Jesucristo wa ta nluu le'a Dios uzhebpa wen nak. Le'a xa sbe'en utsin
ndanno be men, ndun xa wen ya'an bexa ndo' xa, tal ton ige' ladna Jesús.
27 ¿Nat ncho xta'an izhinna beuna zha? Na'anpa izhinna beuna, le'a
na'an ton wen ya'an ndo' Dios ta na dub ta wen ndun xa. Le'a-yá ndi
ta na nge'tsa ladna xa Jesús. 28 Ta we'e uni'í beuna le'a be men wa wen
nya'an ndo' Dios ta na nge' ladna bexa Jesús, na'anpa ta na nxobgek xa
ndo' dub ley.
29 ¿Nat zha gab beuna le'a Dios nak Dios tentsa bexa judio? ¿Lid no
nak xa Dios ten bexa na'anpa xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a xa noka
Dios ten bexa na'anpa xa judio! 30 Le'a Dios dubkama ncho. No dubtsa
ndun xa wen nya'an be men ndo' xa, bexa nge' ladna Jesús, guni'i tal xa
xa judio natal xa na'anpa xa judio. 31 ¿Cha gab beuna zha le'a ta na nge'
ladna beuna Jesús wa, we'e le'a ley ten Dios ta na'an xti'in zha? Na'anpa
li nak ta wa, le'a ta na nge' ladna beuna Jesús, le'a ta wa ndi nluu le'a ley
ndakti'inka.

4

Abraham mge' ladna Dios

1 ¿Nat xte'e gab beuna cuent ten Abraham zha, usan gox polta ten besa
xa judio? 2 Tal le'a xa wa wen mya'an ndo' Dios no be ta wen mbin xa,
le'a xa ndap xta'an izhinna xa, parea le'a xa na'anpa izhinna ndo' Dios.

3 ¿Xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab-a: “Le'a Abraham mge' ladna Dios,
ta we'e wen mya'an xa ndo' Dios.” 4 Ná le'a tal ton ndun dub ti'in, le'a ta
na nka'a xa wa na'anpa dub ta ga nsa'a xwan ti'in wa, le'a-yá ndi dub ta
nsabndo'ka ika'a xa. 5 Parea le'a tal ton ndap ke ndo' Dios tal le'a xa ige'
ladna Dios, le'a Dios sun wen ya'an xa ndo' Dios na'anpa ta na ndun xa ta
wen, ndi ta na nge'tsa ladna xa Dios. 6 Le'a ta wa cuent ta mbidi'izh David
ná xte'e wen yoo ladna bexa na wen ya'an ndo' Dios na'anpa juers ten be
ta wen ndun bexa. 7 Ndab David:

Uzhe'eb wen yoo ladna be men,
bexa na mbinge' ladna Dios be ta ugap mbin bexa,
no mtsu'u Dios be ke ten bexa.
8 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
lá igo Dios cuent be ta ugap mbin bexa.

9 ¿Nsak bega zha le'a sbe'en bexa nchotsa be'e syo'o gan li wen yoo
ladna zha? ¿Nati no bexa na'anpa ncho be'e syo'o gan li wen yoo ladna
ndo' Dios zha? Ndápka na' le'a Dios mbin wen mya'an Abraham ndo' xa
ta na mge'tsa ladna Abraham Dios. 10 ¿Uni'í bega pol wen mya'an xa ndo'
Dios zha? ¿Nchola be'e xa zha nate biseata? Le'a ta wa ngok zha biseata
yoo be'e xa. 11 Tso'o wa uyo'o be'e Abraham, ta nluu le'a xa wen mya'an
ndo' Dios ta na mge' ladna xa Dios zha biseata yoo be'e xa. Ta we'e le'a
Abraham nak cuent xus itea be men na nge' ladna Dios mas na'anpa ncho
be'e bexa. Le'a bexa wenka ya'an ndo' Dios ta na nge' ladna bexa Dios.
12 No liga le'a Abraham nak cuent xus bexa judio bexa ncho be'e, tal le'a
bexa nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios zha biseata yoo be'e
xa.

Bexa nge' ladna Dios nak xin Abraham

13 Le'a Dios ndab le'a usa'a idub gizhliyo ndo' Abraham no ndo' be xin
xa. Le'a ta wa na'anpa ta na nxobgek Abraham ndo' ley wa, le'a-yá ndi
ta na nge' ladna xa Dios cha li wen mya'an xa ndo' Dios. 14 Tal le'a bexa
ndencho ndo' ley wa ika'a ta nsa'a Dios wa, le'a ta wa gab le'a ta na nge'
ladna be men Dios wa ta na'an xti'in. No ta na li ndab Dios ndo' Abraham
wa na'antapa gakti'in. 15 Le'a Dios utsaksi bexa na lá uxobgek ndo' ley ten
Dios. Ná tal le'a ley wa na'anpa yoo, le'a bexa wa na'anpa ndap ke ndo'
ley.
16 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e ika'a beuna ta ndab Dios
wa, dub ta ga nsa'a xa ndo' itea bexa nak xin Abraham. Na'anpa nabtsa
bexa judio ncho ndo' ley wa ika'a ta ndab Dios wa, ndi no itea bexa na
nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios ika'a ta wa. Ta we'e le'a
Abraham nak cuent xus itea beuna. 17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Dios ndo' Abraham: “Gunno na' lu xus uzhebpa kwa'ad be men nde ndo'
gizhliyo.” Li ndab Dios ndo' Abraham geal le'a Abraham mge' ladna Dios,
xa na le'a nsa'a gealnaban ndo' be men ngut no ndanno xa dub ta bi na'an
cuent dub ta nchola.
18 Le'a Abraham mbingea ladna le'a Dios gunka lak ndab Dios, parea ni
lá ini'í Abraham xte'e ilen-a. Cha ngol gor ngok Abraham xus uzhebpa
kwa'ad be men, lak ndabka Dios ndo' Abraham: “Li uzhebpa gak kwa'ad
be xin lu.” 19 Le'a Abraham ncho gax dub gayo'o li'in, uni'í xa le'a xa yamer
gat. No Sara xagots ten xa dub xa lá yo'o gan gap me'ed. Ná le'a Abraham
na'anpa ula'a ta na nge' ladna xa Dios. 20 Le'a xa sbe'en mbingea ladna

le'a Dios gunka lak ndab Dios. No mas mge' ladna xa Dios nsea msa'a xa
xno ndo' Dios, 21 le'a xa mbingeaka ladna le'a Dios su'u gun itea be ta ndab
xa wa. 22 Le'a ta na li mge' ladna Abraham Dios wa, le'a Abraham wen
mya'an ndo' Dios.
23 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a Abraham wen mya'an ndo' Dios,
parea le'a ta wa na'anpa nabtsa Abraham. 24 Le'a ta wa no beuna ndee,
le'a beuna wen mya'an ndo' Dios geal le'a beuna nge' ladna Dios, xa na
mxiste Jesús Xwan beuna ndo' gealgut. 25 Le'a Dios le'a mtu'ub Jesús ngut
xa ndontsa kix xa be ke ten beuna. Cha mxiste Dios Jesús ndo' gealgut,
ndontsa wen ya'an beuna ndo' Dios.

5

Dios mbin wen ya'an beuna ndo' xa

1 Le'a ta na li nge' ladna beuna Dios, le'a Dios ndun wen ya'an beuna
ndo' xa, no myak utsin beuna ndo' Dios juers ten ta mbin Jesucristo Xwan
beuna. 2 No ta na nge' ladna beuna Cristo wa, we'e le'a Dios uzhe'eb wen
ndanno beuna. No nten ladna beuna ndenkea' beuna gal zha na yoo beuna
wats Dios. 3 No ntenno ladna beuna be gealkwea' nsatid beuna, le'a beuna
uni'í le'a ta wa ndun mas nxik beuna. 4 Le'a gor na nxik beuna ndo' be
gealkwea', we'e mas gak beuna lak nsak ladna Dios. No gor na nsak ladna
Dios lak nak beuna, we'e mas ini'í beuna le'a beuna ika'a ta ndenkea'
beuna. 5 Le'a beuna uni'í le'a ta na li ndenkea' beuna wa ta ugeakapa yoo,
geal le'a Dios msa'a Espíritu ten na ndo' beuna, ta nluu le'a Dios uzhebpa
nkwea' ladna beuna.
6 Le'a zha na lá ndap beuna juers ito'o beuna ndo' be ke ten beuna, le'a
Cristo ngut sakndo' beuna, zha nsabndo' li gun xa. 7 Uzhebpa uzhon bexa
ini gat sakndo' stub xa wen nak. Natal ncho xa sunka rages gat xa sakndo'
stub xa uzhe'eb utsin nak. 8 Ná le'a Dios mluu le'a xa nkwea'pa ladna
beuna, msa'a xa Cristo ngut xa sakndo' beuna maska ugap nak beuna.
9 Le'a beuna li wen mya'an ndo' Dios ta na ngut Cristo, mtsi'i xa ten ten
xa. Ta we'e uni'í beuna le'a Cristo ko'o beuna ndo' ta utsaksi Dios be men.
10 Le'a zha na bi sit nak beuna wats Dios, le'a Cristo ngut ndontsa myak
utsin beuna ndo' Dios. Le'a nat nak beuna amig ten Dios, mas segurka
uni'í beuna le'a beuna no gap gealnaban ndo' Dios lak nban Cristo. 11 No
ncho stub ta'a gáp na', le'a beuna ntenno ladna ta mbin Dios, geal le'a
Jesucristo Xwan beuna mbin myak utsin beuna ndo' Dios.

Adán no Cristo

12 Le'a Adán ngok xa ndon le'a ned lá uxobgek ndo' Dios. Le'a ke we'e
ngut Adán, no liga ndat itea be men ke na lá nxobgek bexa ndo' Dios.
13 Le'a zha bi na'an ley ten Dios, le'a be men yá ugapka ndun. Ná le'a Dios
na'anpa ndab le'a bexa ndap ke, le'a ley wa bi na'an zha wa. 14 Parea idub
zha uyo'o Adán no gast zha uyo'o Moisés, le'a itea be men ngut. Parea
le'a ta ugap mbin bexa wa na'anpa ltsa'a ta mbin Adán, le'a Adán wa lá
uxobgek dub ta unibe'e Dios. Le'a ncho dub mod le'a Adán wa nak cuent
Cristo xa ulen tso'o wa.
15 Ná le'a ta wen nsa'a Dios ndo' beuna wa xa'aga nak ndo' ta ugap mbin
Adán wa. Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a kwa'ad be men ngut. Ná
le'a Jesucristo mbin ta wen, ta we'e le'a Dios uzhebpa wen ndanno be men,
ntsu'u xa be ke ten bexa wa. 16 Le'a ta wen nsa'a Dios wa na'anpa nak lak
nak ta ugap mbin Adán wa: le'a dubtsa men mbin dub ta ugap, cha ndab

Dios le'a men wa ndap ke; ná le'a Dios msa'a dub ta wen ndo' be men
mbin sian ta ugap, ta ndun wen ya'an bexa ndo' xa. 17 Le'a ke ten ta ugap
mbin Adán wa le'a itea be men ndat. ¡Parea uzhebpa mas si'il nak ta na
mbin Jesucristo! Le'a juers ten ta mbin Jesucristo wa, le'a Dios mluu xte'e
uzhe'eb nkwea' ladna xa be men, nsa'a xa dub gealnaban kub, no ndun
xa wen ya'an be men ndo' xa.
18 Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a itea be men nsabndo' gat. Ná
le'a Cristo mbin ta wen, ta we'e wen ya'an be men ndo' Dios, no gap bexa
gealnaban. 19 Le'a ta na lá uxobgek Adán ndo' Dios wa, ta we'e le'a kwa'ad
be men ndap ke ndo' Dios. Parea le'a ta na mxobgek Cristo ndo' Dios wa,
ta we'e le'a kwa'ad be men wen syak ndo' Dios.
20 Le'a Dios msa'a ley ten na ndontsa ini'í be men le'a bexa ndapka ke.
Parea maska li sian ke ndap bexa, le'a Dios mas uzhe'eb mluu le'a xa
nkwea' ladna bexa. 21 Le'a ta na ndap beuna ke ndo' Dios wa, ta we'e
nsabndo' gat beuna. Ná le'a juers ten ta mbin Jesucristo Xwan beuna wa,
le'a beuna wen mya'an ndo' Dios no ndap beuna gealnaban nunk lá idub.

6

Nban beuna ndontsa gun beuna ta nlad Dios

1 ¿Ta we'e xte'e gab beuna zhaga? ¿Gunta beuna ta ugap ndontsa mas
uluu le'a Dios nkwea' ladna beuna zha? 2 ¡Le'a na' gáp le'a beuna lá
nsabndo' li gun! Le'a cuent ten be ta ugap wa, le'a beuna cuent dub
xa ngut. ¿Cha xte'e ikeseata beuna ndo' be ta ugap wa zha? 3 ¿Lá ini'í
bega zha le'a beuna dubtsa myak no Cristo, cuent ngutno beuna xa gor na
utalea' beuna wa? 4 Le'a beuna cuent ngutno xa no mga'achno beuna xa
gor na utalea' beuna. No lak mxiste Dios Cristo ndo' gealgut, no liga nsa'a
Tad Dios dub gealnaban kub ndo' beuna.
5 Tal le'a beuna li ngutno Cristo, no liga gal zha ibanno beuna xa. 6 No
uni'í beuna le'a ta ugap ngok beuna polta wa ngut ndo' cruz gor na ngut
Cristo. Ta we'e yá na'antapa ndencho beuna ndo' be ta ugap. 7 Le'a gor
na ndat dub men, le'a be ta ugap wa yá lá ndapta juers tso'o xa wa.
8 Tal le'a beuna ngutno Cristo, no liga ndangea ladna beuna le'a beuna
ibanno xa. 9 No uni'í beuna le'a Cristo mban ndo' gealgut, yá na'antapa gat
xa; le'a gealgut wa yá lá ndapta juers tso'o xa. 10 Le'a gor na ngut Cristo,
le'a xa dubtsa ne'e mbin gan ndo' be ta ugap wa. Ná nat nban xa ndontsa
gun xa ta nsak ladna Dios. 11 No liga le'a bega nak cuent dub xa ngut, le'a
ta ugap wa yá lá ndapta juers tso'o bega. Ná le'a Cristo Jesús Xwan beuna
msa'a dub gealnaban kub ndo' bega, ndontsa gun bega ta nsak ladna Dios.
12 Ta we'e lá ula'a bega le'a be ta ugap wa gunta gan ndo' bega; yá lá
gaila'ta bega ndo' be ta ugap nlad bega gun bega wa. 13 No lá gunti'inta
bega las bega gun bega dub ta ugap. Ndi bsa'a bega le'aka le'a bega ndo'
Dios cuent dub xa ngutla cha mbangal xa, ndontsa gun bega sbe'en be ta
wen ta nlad Dios. 14 Le'a be ta ugap wa yá lá gunta gan go'o bega. Le'a
bega yá na'antapa ndencho ndo' ley, le'a bega ndi ndenchola ndo' ta na
uzhe'eb nkwea' ladna Dios bega.

Le'a be xmen Cristo nsabndo' gun be ta wen

15 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? Le'a beuna na'antapa ige' ladna ley wa,
ndi nge' ladna beuna ta nkwea' ladna Dios beuna, ¿ta we'e mas gunta
beuna be ta ugap zha? ¡Le'a na' gáp le'a beuna na'anpa li nsabndo' gun!

16 ¿Lá ini'í bega zha le'a tal bega ndencho ndo' dub men, le'a bega juerska
uxobgek ndo' xa wa? No liga tal le'a bega ndencho ndo' ta ugap, le'a
bega sat. Ná tal le'a bega nxobgek ndo' Dios, le'a bega wen ya'an ndo'
Dios. 17 Polta ndencho bega ndo' be ta ugap. Ná nat nsa na' xno ndo'
Dios le'a bega idub ncho ladna nxobgek ndo' be di'izh wen lak mluu be
men bega-yá. 18 Le'a bega uto'ola ndo' ta ugap wa, ndi myak bega dub xa
ndun ta nsak ladna Dios. 19 Le'a na' li ndadi'izh ta wa geal le'a bega ndido
nyakbe'ena. Le'a polta le'a bega ndencho ndo' be ta ugap, no sbe'en be ta
bzhi'ik no be ta ugap mbin bega. Ná nat byun bega cuent le'aka bega ndo'
ya'a Dios, we'e umbi'i gak bega gun bega sbe'en lak nsak ladna Dios.
20 Le'a polta zha na bi ndencho bega ndo' be ta ugap wa, le'a bega
na'anpa ukwa'an gun bega ta nlad Dios. 21 ¿Parea xti'in be ta ugap mbin
bega wa? Nat le'a bega ndi ndono ladna be ta wa, le'a bega uni'í le'a bexa
li ndun wa satka. 22 Nat le'a bega uto'ola ndo' ta ugap wa, myak bega dub
xa ndun ti'in ndo' Dios. Nat umbi'i nak lado'o bega ndo' Dios, no gap bega
dub gealnaban nunk lá idub. 23 Le'a tal ton ndap ke ndo' Dios, le'a xa wa
satka. Ná le'a tal ton ige' ladna Cristo Jesús Xwan beuna, le'a Dios usa'a
dub gealnaban kub ta nunk lá idub.

7

Le'a be xmen Cristo uto'o ndo' ley

1 Bego nak beuna xmen Cristo, bego na nchando' ley ten Dios, ¿lá ini'í
bega zha le'a ley wa nibe'e ndo' be men zha na nbantsa xa? 2 Ndab ley
wa le'a dub xagots nak xa ten dub xabgi'i zha na nbantsa xabgi'i wa. Ná
tal le'a xabgi'i wa gat le'a xagots wa yá na'antapa nak xa ten xa wa. 3 Tal
le'a dub xagots ngal stub men zha bi nban xabgi'i ten xa, le'a ta wa dub ke
ndo' Dios. Ná tal le'a xabgi'i ten xa wa ngutla, le'a ley wa ndab le'a xagots
syo'o gan ika'a stub xabgi'i, le'a ta wa na'anpa dub ke ndo' Dios.
4 No liga nak bega nak beuna xmen Cristo. Le'a gor na ngut Cristo, le'a
cuent ten ley le'a bega noga ngut. Nat le'a bega ndi nak xa ten Cristo, xa
na mban ndo' gealgut, ndontsa gun bega ta nsak ladna Dios. 5 Le'a zha na
bi ndesea beuna laktsa nlad beuna, le'a ley wa ndun mas nlad beuna gun
beuna ta ugap. We'e le'a ke ten be ta ugap mbin beuna wa, le'a beuna
nsabndo' gat. 6 Ná nat le'a beuna uto'o ndo' ley wa, yá na'antapa nibe'e ta
wa beuna. Na'anpa ndencho beuna ndo' ley polta wa, ndi nxobgek beuna
ndo' Espíritu ten Dios.

Be ta ugap ncho len lado'o be men

7 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? ¿Gab beuna zha le'a ley ten Dios dub ta
ugap? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Ná le'a ley wa mluu ndo'
na' ná xta'an be ta ugap. Tal le'a ley wa lá ngab: "Lá isa'ab ladna lu ndo'
ta ndap stubga men", le'a na' ni lá iní ti le'a ta wa dub ke ndo' Dios. 8 Le'a
ta na ndab ley lá gun na' ta wa, ta we'e mas nsa'ab lad na' ndo' be ta'a.
Tal le'a ley na'anpa ngab lá gun na' dub ta'a, le'a na' na'anpa nlad gun na'
ta wa. 9 Le'a polta zha na lá nchando' na' ley ten Dios le'a na' gust ncho'o.
Ná le'a gor na mgondo' na' ley wa cha we'e uní na' le'a na' ndapka ke
ndo' Dios. 10 No mgondo' na' le'a ley wa ndi'izh usa'a gealnaban tal le'a
na' uxobgek ndo'-yá, parea le'a ta na lá uxobgek na' ndo' ley wa le'a na'
nsabndo' gat. 11 Le'a be ta ugap ncho len lado'o na' wa mkedino na'; ta
we'e mbin na' ta ugap ta nsabndo' gat na'.

12 Le'a ley wa ta msa'a Dios, no uzhebpa ta umbi'i-yá no ga'al nak-a no
wen nak-a. 13 ¿Ndi'izh dub ta wen cha ndi le'a gun gat na' zha? ¡Le'a na'
gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a na' mbin ta ugap ta we'e nsabndo' gat
na'. Le'a ley wa nluutsa le'a be ta ndun na' wa uzhebpa dub ta ugap ndo'
Dios.
14 Le'a beuna uni'íka le'a ley wa ta msa'a Dios, ná le'a na' nak dub men
nsobncho'o ndo' ta ugap. 15 Lá yakbe'ena na' xta'an lnde'e nak na'. Ncho
zha na'anpa ndun na' ta wen nlad na', le'a na' ndi ndun ta ugap, ta nxee
lad na' ndo' na. 16 Tal uní na' le'a ta ndun na' wa ta ugap nak, le'a ta wa
nluu le'a na' uní le'a ley ta wenka. 17 Le'a na' lá nlad li gun na' ta ugap wa,
ndi juers ten ta ugap ncho len lado'o na' wa ta we'e li ndun na'. 18 Le'a
na' uní le'a len lado'o na' na'anpa wen nak, le'a na' nlad gun be ta wen,
parea ncho zha lá gun na' gan. 19 Na'anpa ndun na' be ta wen nlad na',
ndi ndun na' be ta ugap ta lá nlad na'. 20 Tal le'a na' li ndun be ta ugap ta
lá nlad na' wa, le'a ta wa na'anpa le'a na' li ndun, le'a ta wa ndi ta ugap
ncho len lado'o na'.
21 Lnde'e nak ta ndun na' wa: nlad na' gun na' dub ta wen, parea ncho
ta ugap len lado'o na'. 22 Ta ugeaka nlad na' uxobgek na' ndo' ley ten Dios,
23 parea uní na' le'a len lado'o na' ncho be ta ugap. Le'a ta wa lá nla'a gun
na' be ta wen ndanbe'e na', geal le'a na' nsobncho'o ndo' be ta ugap ncho
len lado'o na' wa.
24 ¡Uzhebpa pro'ob na'! ¿Ton sun gan ko'o na' ndo' be ta ugap nak na'
zha, ta nsabndo' gat na' wa? 25 ¡Nsa na' xno ndo' Dios, le'a Jesucristo Xwan
beuna sun gan!
Le'a na' ta ugeaka nlad uxobgek ndo' ley ten Dios, parea le'a na' lá ndun
gan ke ten be ta ugap ncho len lado'o na' wa.

8

Bexa ncho lak nlad Espíritu ten Dios

1 Nat le'a Dios na'anpa utsaksi bexa nak xmen Cristo Jesús, bexa na yá
na'antapa ndesea laktsa nlad na, ndi ndesea bexa lak nlad Espíritu ten
Dios. 2 Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús le'a Espíritu ten Dios nsa'a
dub gealnaban kub, yá lá gaigayo'ota na' ndo' be ta ugap no ndo' gealgut.
3 Na'an ton gun gan gaisa'ab ndo' be ta ugap, ta we'e le'a ley ten Dios
wa lá yoo gan ko'o beuna ndo' ta wa. Parea le'a Dios mtu'ub Xin xa ndo'
gizhliyo ndee, myak xa dub men cuent be men ndap ke, ná le'a xa ni
dub ke lá ndap. Le'a xa ngut sakndo' beuna, ndontsa na'antapa inibe'e ta
ugap wa beuna. 4 We'e le'a beuna sun gan gun lak nibe'e ley, le'a beuna
yá na'antapa ndesea laktsa nlad beuna, le'a beuna ndi ndesea lak nsa'a
Espíritu ten Dios.
5 Le'a bexa na ndesea laktsa nlad na wa, le'a bexa wa nkwa'an ta nladtsa
na. Ná le'a bexa na ndesea lak nsa'a Espíritu ten Dios wa, le'a bexa wa
nkwa'an gun ta nlad Espíritu wa. 6 Le'a tal ton ukwa'an be ta nladtsa na,
le'a xa wa satka. Ná le'a tal ton ukwa'an be ta nlad Espíritu, le'a xa wa
gap gealnaban no wen yoo ladna xa. 7 Le'a bexa na nkwa'an ta nladtsa
na, le'a bexa wa ndun sbe'en be ta lá nsak ladna Dios, geal le'a bexa lá
ka'ab uxobgek ndo' ley ten Dios no ni lá isu'uka xa. 8 Le'a bexa na ndesea
laktsa nlad na wa lá yoo gan gun dub ta isak ladna Dios.
9 Ná le'a bego yá na'antapa ndesea laktsa nlad na, ndi ndesea bega lak
nsa'a Espíritu wa, le'a xa wa ncho len lado'o bega. Le'a tal ton na'anpa yoo

Espíritu ten Cristo len lado'o na, le'a xa wa na'anpa xmen Cristo. 10 Ná tal
le'a Cristo ncho len lado'o bega, le'a xbi bega ibanka le'a Dios mbin wen
mya'an bega ndo' xa. Ná le'a ke ten ta ugap mbin bega wa, le'a be'al las
bega satka. 11 Le'a Espíritu ten Dios mxiste Cristo Jesús ndo' gealgut, no
liga ixiste xa be'al las ngut bega wa, tal le'a len lado'o bega ncho Espíritu
wa.
12 Bega nak beuna xmen Cristo, nat le'a beuna nsabndo' uxobgek ndo'
Dios, lá gunta beuna laktsa nlad beuna. 13 Tal le'a bega ndesea laktsa nlad
na, le'a bega satka. Ná tal le'a bega ula'a le'a Espíritu ten Dios unitndo' be
ta nlad bega gun bega wa, le'a bega gap dub gealnaban nunk lá idub.
14 Le'a iteanak bexa na nla'a le'a Espíritu ten Dios go'o bexa ndo' ta
wen, le'a bexa wa nak xin Dios. 15 Le'a Espíritu ncho len lado'o bega wa
na'anpa gun izheb bega ndo' Dios, lak ncho bexa nzheb ndo' stub men
nibe'e xa. Le'a Espíritu wa ndi ndun myak bega xin Dios, ta we'e syo'o
gan kwezh beuna Dios, gab beuna: "¡Tad, Xus na'!" 16 Le'a Espíritu wa
le'a ncho len lado'o beuna, ta we'e nsa'a beuna cuent le'a beuna xinka
Dios. 17 Le'a ta na nak beuna xin Dios, we'e le'a beuna no gal uso' be ta
wen usa'a Dios ndo' Cristo. No tal uxik beuna ndo' be gealkwea' lak utid
Cristo, we'e yoono beuna Cristo wats Dios.

Bexa ndenkea' ta usa'a Dios gal uso' bexa

18 Le'a na' uníka le'a be gealkwea' nsatid beuna nat na'anpa nak dub ta
uzhe'eb ndo' lak ta uzhe'eb chul gal uso' beuna wa, dub ta tlaw ini'í beuna.
19 Le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios ndenbeas gal gor uluu Dios ná ton
nak be xin xa. 20 Nat le'a iteanak ta mbinde'e Dios na'anpa ndun ti'in lak
nsabndo'-yá. Na'anpa ke ten na li nak be ta wa, le'a Dios le'a nsensa'ab-a
li nak-a. 21 Le'a gal dub wizh le'a itea be ta'a mbinde'e Dios yá na'antapa
gazha'a, le'a-yá ndi yak kub lak yak kub beuna nak xin Dios. 22 Le'a beuna
uni'íka le'a nat le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios cuent nbixti, no nsatid-a
dub gealkwea' lak nsak dub xagots yamer gap me'ed.
23 No na'anpa nabtsa be ta mbinde'e Dios nbixti, le'a beuna no nbixti
len lado'o beuna ndalen ndenkea' beuna zha na isen Dios beuna, usa'a xa
dub las kub beuna. Le'a Dios le'a msa'ala Espíritu ten na, ta nluu le'a xa
sunka itea be ta ndab xa. 24 Le'a zha na mlat Dios beuna ndo' be ta ugap,
gast gor we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'a xa wa. Le'a ta wa
dub ta'a biseata ina' beuna, le'a dub ta na' beuna wa na'anpa nak dub ta
ti'i ndenkea' beuna. 25 Ná tal le'a beuna ndenkea' dub ta'a bi lá na' beuna,
le'a beuna nxik kwenkea' beuna-yá.
26 No liga le'a Espíritu ten Dios le'a ndakno beuna gun beuna ta lá isu'u
beuna. Le'a beuna lá ini'í xte'e nsabndo' inab beuna ndo' Dios, ná le'a
Espíritu ten Dios wa nab ndo' Dios sakndo' beuna dub mod na ni lá yoo
gan gudi'izh beuna-yá. 27 Le'a Dios xa na nchando' lado'o beuna wa
nyakbe'ena ta li ndab Espíritu wa, geal le'a Espíritu wa nab ndo' Dios
sakndo' beuna nak be xmen Dios lakka nlad Dios gun xa.

Na'an xta'an gun gan ndo' bexa nak xmen Cristo

28 Le'a beuna uni'íka le'a bexa na ndankea Dios le'a Dios le'a gun wen
ito'o itea be ta'a ncha'tid bexa wa, bexa na mti Dios gak be xmen xa. 29 Le'a
zha polta le'a Dios uni'í ná ton bexa gak xmen xa, no mbinbe'e Dios yak
bexa wa lak nak Xin Dios. Li le'a Xin Dios wa nak cuent wit ned itea beuna
nak xin Dios. 30 Le'a bexa na li mbinbe'e Dios gak be xin xa wa, le'a Dios
no bexa wa utezh. Le'a bexa na li utezh Dios wa, le'a Dios no mbin wen

nya'an bexa ndo' xa. Le'a bexa na li wen nya'an ndo' Dios wa, le'a Dios
le'a usa'a sa yoo bexa wats Dios.
31 Nat, ¿xte'eta gab beuna zha? Tal le'a Dios nso' wats beuna, ¿cha ton
gun gan ndo' beuna zha? 32 Le'a Dios le'a msa'a le'aka Xin xa ngut ndontsa
gap beuna gealnaban. ¿Lid usa'a Dios no itea be ta wen gal uso' beuna
nak xmen Cristo zha? 33 ¿Ton gun gan usake bexa na mti Dios zha? Na'an
ton, le'a Dios le'a mtsu'u be ke ten beuna wa. 34 ¿No ton gun gan gab
le'a beuna ndap ke? Na'an ton, le'a Cristo le'a ngut cha mban xa ndo'
gealgut. Le'a nat le'a xa nsob wats Dios lad ga'al, no nab xa ndo' Dios
gakno Dios beuna. 35 ¿No xta'an gun gan lá ikea ladna Cristo beuna zha?
Na'an xta'an, ni gealkwea', no ni ta juert ncho beuna, no ni ta ugap ndanno
be men beuna, no ni win, no ni ta lá ndap beuna xab na, no ni ta uzhe'eb
ntid beuna, no ni gealgut. 36 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a ta na nak besa xmen go,
ta we'e le'a be men sbe'en nlad gut besa.
Ndanno bexa besa cuent dub borreg gut bexa.

37 Ná le'a beuna uzhebpa ndun gan ndo' iteanak be ta wa, juers ten
Cristo xa na nkea ladna beuna. 38 Ta we'e le'a na' uní ka na'an xta'an gun
gan lá ikea ladna Dios beuna, tal le'a beuna gat, no tal le'a beuna bi nban.
No ni be angel ten Dios, no ni be mbi bxin, no ni be espíritu nibe'e, no ni
be ta ncho nat, no ni be ta ti'i ilen, 39 no ni be ta'a ncho ga'ap, no ni be ta'a
ncho xan, no ni stubga ta'a mbinde'e Dios lá gun gan lá ikea ladna Dios
beuna, ta na nak beuna xmen Cristo Jesús Xwan beuna.

9

Dios mti bexa Israel

1 Le'a Cristo nsobwi'i le'a na' na'anpa nkwi'inno bega. Le'a na' ngenna
len lado'o na' le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' na' le'a ta nke'a na' ndee
ta ugeaka: 2 le'a na' uzhebpa uban nyo'o ladna no kwea' ncho lad na'.
3 Tant nkwea' lad na' be ltsa'a na' bexa judio, gast sni na' utsaksi Dios na',
sit yoo na' wats Cristo, tal le'a ta wa sakno bexa wa gungea ladna bexa
Cristo. 4 Le'a bexa wa nak xa Israel, bexa na mti Dios gak xin Dios. Le'a
Dios mlundo' ndo' bexa wa, no mbinno xa bexa dub trat, no msa'a xa ley
ten xa ndo' bexa wa. No ndab Dios ndo' bexa wa xte'e yankea bexa xa, no
xte'e wen gunno xa bexa. 5 Le'a bexa judio ncho nat wa nak xin bexa nsak
uyo'o polta wa, bexa ngok usan gox polta ten Cristo, xa nak Dios nibe'e
ndo' itea be ta'a. ¡Le'a itea be men yankea xa idub tiemp! ¡Lika gak-a!
6 Le'a na' na'anpa gáp le'a Dios lá ngun ta ndab xa ndo' bexa Israel wa.
Le'a na' ndi gáp le'a na'anpa itea bexa Israel wa nak xin Dios. 7 No liga
na'anpa itea be xin Abraham nak xin Dios, lak ndab Dios ndo' Abraham:
“Le'a cuent ten na', nabtsa bexa nak ras ten Isaac xin lu gak ras ten lu.”
8 Le'a ta wa gab le'a na'an ton gak xin Dios juers tentsa be usan ten xa.
Le'a bexa nak xin Dios wa li nak juers ten ta ndab Dios usa'a Dios ndo'
Abraham. 9 Le'a ta ndee di'izh ndab Dios ndo' Abraham: “Le'a stub li'in
gal na' le'a Sara xagots ten lu ndapla dub me'ed.”
10 Le'a ta wa Isaac usan gox ten beuna, xa na uka'a Rebec, cha ngop bexa
top me'ed kwach. 11 Le'a zha biseata gal itop me'ed wa, no gor na biseata
gun be me'ed ni dub ta wen no ni dub ta ugap, le'a Dios uní'i ndo' Rebec

cuent ten me'ed, ta na nluu le'a Dios nti be men nlad xa, na'anpa nwi'i
xa tal xta'an ndun bexa. 12 Ta ndee ta ndab Dios ndo' Rebec wa: "Le'a xa
gox gun ti'in ndo' xa tuzh." 13 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab
Dios: "Le'a na' ndee nkwea' ladna Jacob ndo' Esaú."
14 ¿Cha gab beuna zha le'a Dios ugap mbin ta na li mti xa dub bexa wa?
¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! 15 Lak ndab Dios ndo' Moisés:

Le'a na' ilats ladna xa na nlad na' ilats lad na',
no ikwea' lad na' xa na nlad xa ikwea' lad na'.

16 Le'a gor na nti Dios dub men, le'a ta wa na'anpa ta le'a men wa nlad
no na'anpa ta nkwa'an xa-yá. Le'a Dios ndi le'a nlats ladna xa, ta we'e nti
Dios xa. 17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab Dios ndo' faraón: "Le'a na'
ulaxo'ob lu nak lu xa nibe'e, ndontsa ulu'u le'a na' juert nak, no igondo'
itea be men nde ndo' gizhliyo ton nak na'." 18 Le'a ta wa gab le'a tal Dios
nlad ilats ladna dub men, le'a xa lika sun. No tal le'a Dios nlad yak ngud
lado'o dub men, le'a xa likaga sun.
19 Parea ncho bega gab: "¿Xta'an ndab Dios le'a beuna ndap ke, tal le'a
beuna lá yoo gan utsaw ndo' ta nlad Dios gun Dios?" 20 Ná le'a na' gáp,
¿ton nak lu zha gab lu le'a Dios na'anpa utsin ndun? ¿Syo'o gan gab dub
gets ndo' xa mbinde'e-yá: "¿Xta'an ngi lnde'e mbinde'e lu na' zha?" 21 ¿Lá
ini'í bega zha le'a xa ndande'e be ta btsi'in le'a nibe'e ndo' yosid, syo'o gan
gunno xa dub ble'a yosid guni'i xta'an nlad xa, tal dub vas mas nsak, natal
dub vas uxee nsak?
22 No liga nak ta ndun Dios. Le'a xa nlad ini'í itea be men le'a xa juert
nak, no le'a xa ntsaksi bexa ugap nak. Parea ndi mxik xa ndo' bexa na
nsabndo' utsaksi xa, bexa ndi'izh gak perdid, 23 ndontsa ini'í be men xte'e
uzhe'eb utsin nak xa ndo' beuna. Le'a polta le'a xa mlats ladna beuna no
mti xa beuna yoo beuna wats xa. 24 Le'a beuna nak bexa na mti Dios wa,
bexa judio no bexa na'anpa xa judio. 25 Le'a ta wa lak nkeani'i ndo' libr
mke'a Oseas, ndab Dios:

Le'a bexa ndi'izh na'anpa nak gezh ten na' wa,
nat le'a na' gáp le'a bexa wa xmenka na'.
Le'a bexa ndi'izh na'anpa nkea lad na' wa,
nat le'a na' nke'aka ladna bexa.
26 No sa na ndáp na': "Le'a bego na'anpa nak xmen na'",
bi le'aka sa we'e le'a na' gáp le'a bexa wa nakka xin Dios nban.

27 Le'a profet Isaías noga mbidi'izh cuent ten bexa Israel, ndab xa:

Le'a be xin Israel uzhebpa yak kwa'ad cuent yux nde to'o nitsdo'o,
parea na'anpa kwa'ad bexa gap gealnaban ndo' Dios.
28 Le'a Dios Xa Nibe'e sken gun lak ndab di'izh ten xa,
utsaksi xa be men nde ndo' gizhliyo lak nsabndo'-yá.

29 Lak ndab Isaías polta:

Tal le'a Dios xa ndon le'a nibe'e
lá ula'ach dub nde'ep beuna,
le'a beuna ndi'izh initndo'
lak unitndo' be men ndencho Sodoma no Gomorra.

Bexa nge' ladna Cristo wa wen ya'an ndo' Dios

30 ¿Nat xte'e gab beuna zha? Le'a na' gáp le'a bexa na'anpa xa Israel
wa na'anpa ukwa'an xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, parea le'a bexa
wa mzhealka ta wa ta na nge' ladna bexa Cristo. 31 Ná le'a bexa Israel
mkwa'an xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios ta na ndankea bexa ley, parea le'a
bexa lá izheal-a, 32 geal le'a bexa wa mkwa'an-a juers ten ta na nxobgek
bexa ndo' ley, na'anpa juers ten ta na nge' ladna bexa Dios. Le'a cuent
ten bexa Israel le'a Cristo nak cuent dub ge' nkate'eb bexa, 33 lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Bla'ach bego le'a gezh Sion mso' na' dub xa nak cuent dub ge',
ta ikate'eb be men gast ilayat bexa.
Ná le'a tal ton ige' ladna xa wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.

10

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a len lado'o na' uzhebpa nlad na' gap
bexa Israel gealnaban ndo' Dios, no li na'ab na' ndo' Dios. 2 Le'a na' uní le'a
bexa wa uzhebpa nlad ukwa'an Dios, parea ni lá ini'í bexa xte'e nsabndo'
gun bexa ta wa. 3 Le'a bexa wa lá ini'í xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, ndi
nkwa'an bexa ta wa juers ten le'atsa bexa. Lá ka'ab bexa gun bexa ta nlad
Dios ndontsa wen ya'an bexa ndo' xa. 4 Le'a Cristo le'a mbin cumplir itea
be ley ten Dios, ndontsa tal ton ige' ladna Cristo le'a xa wa wen ya'an ndo'
Dios.

Itea be men syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios

5 Le'a cuent ten bexa na nxobgek ndo' ley ndontsa wen ya'an bexa ndo'
Dios, le'a Moisés lnde'e mke'a: "Le'a tal ton uxobgek ndo' itea be ley ndee,
le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios." 6 Ná le'a cuent ten bexa na nge' ladna
Cristo ndontsa wen ya'an bexa ndo' Dios, le'a di'izh ten Dios ndab: "Lá
gunbe'e lu: ¿Ton ya' gibe'a ba'? —ndontsa ula' xa Cristo ndo' gizhliyo—;
7 no ni lá gab lu: ¿Ton ila' gast xan gizhliyo?" —ndontsa ixiste xa Cristo
lat bexa ngut. 8 ¿No xte'e ndab di'izh ten Dios zha? Nkeani'i-yá ndab-a:

Gax wats lu nso' di'izh ten Dios,
to'o lu nsea len lado'o lu.

Le'a ta ndee ta ndadi'izh besa, ndab besa ige' ladna be men Cristo: 9 Tal
ton ga'al gab le'a Jesús le'a nak Xa Nibe'e ten xa, no gungea ladna xa len
lado'o xa le'a Dios mxiste Jesús ndo' gealgut, le'a xa wa gap gealnaban
ndo' Dios. 10 Le'a ta na li ndangea ladna beuna len lado'o beuna wa, ta
we'e wen ya'an beuna ndo' Dios. No ta na li ndab beuna wa, ta we'e le'a
Dios usa'a dub gealnaban kub ndo' beuna. 11 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a le'a tal ton ige' ladna Dios, le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.
12 Guni'i tal xa xa judio natal na'anpa xa judio xa, le'a Dios dubtsa nak Xa
Nibe'e ten iteanak beuna. No uzhebpa wen nak Dios ndo' itea be men na
nkwa'an xa. 13 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a tal ton ukwa'an
Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa gap gealnaban ndo' Dios."

14 ¿Parea xte'e ukwa'an bexa Dios tal le'a bexa lá ndangea ladna xa? ¿No
xte'e gungea ladna bexa Dios tal le'a bexa lá ndo'ón di'izh ten xa? ¿No xte'e
go'ón bexa di'izh ten xa wa tal na'an ton ndadi'izh-a ndo' bexa? 15 ¿No ton
gudi'izh di'izh wa ndo' bexa tal na'an ton utu'ub xa? Lak nkeani'i di'izh

ten Dios, ndab-a: “¡Uzhebpa chul gor ilansea' bexa ilenno di'izh wen ten
Dios!”
16 Ná le'a bexa wa na'anpa itea nxobgek ndo' di'izh wen ten Dios,
lak mke'a Isaías, ndab-a: “Dios Xa Nibe'e, ¿ncho ton ndangea ladna ta
ndadi'izh besa zha?” 17 Le'a bexa na ndangea ladna Cristo, ned mbi'ín
bexa di'izh ten Cristo, ta ndadi'izh be men ndo' bexa.
18 ¿Ndáp na' le'a bexa Israel lá ngo'ón di'izh ten Dios zhaga? Le'a na'
gáp le'a bexa mbi'ínka ta wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ti bexa wa mgen idub ndo' gizhliyo,
gast sa ndon le'a mas sit ndo' gizhliyo mgen be di'izh ten bexa.

19 ¿Lid myakbe'ena bexa Israel ta mbi'ín bexa wa zha? Le'a Moisés mke'a
ta ndab Dios ndo' bexa Israel wa:

Le'a na' gakno bexa na'anpa nak xmen na',
ndontsa ixeeno ladna bego bexa.
No gakno na' bexa na lá nyakbe'ena,
ndontsa gakloo bego.

20 Le'a Isaías mas ga'al mke'a-yá, ndab Dios:

Le'a bexa na'anpa ukwa'an na', ndi le'a mzheal na'.
No mlundo' na' ndo' bexa na na'anpa inabdi'izh ma na'.

21 Ná le'a cuent ten bexa Israel le'a Dios ndab:

“Idub wizh nlad na' ilen bexa wats na',
bexa ngud nak, no ni lá nxobgek bexa ndo' na'.”

11

Ncho bexa Israel gap gealnaban ndo' Dios

1 No inabdi'izh na' ndo' bega: ¿Mxelad Dios bexa Israel, bexa nak xmen
xa zha? Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak, le'a na' ndee no nak dub xa
Israel, dub xa ras Abraham, no dub xa ras Benjamín. 2 Le'a Dios na'anpa
uxelad be xmen na, bexa na polta mti Dios. ¿Lá ini'í bega zha xte'e ndab
di'izh ten Dios cuent ten Elías? Le'a Elías mbidi'izh ndo' Dios utixtino xa
bexa Israel, ndab xa: 3 “Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa mbit be profet ten go,
no mlate bexa be sa nsa'a besa xnab ndo' go. Le'a na' ndee nabtsa nban,
ná nat le'a bexa nlad gut na'.” 4 Ná le'a Dios cha uka'ab ndab: “Bi ncho
stub sga'ad mil xabgi'i nla'ach na', bexa na'anpa nsaxib ndo' Baal.” 5 No
liga nat bi ncho ste'ep bexa Israel nak xmen Dios, le'a xa mti bexa wa ta
na wen nak xa ndo' bexa. 6 Le'a bexa wa nak xmen Dios ta na li wen nak
Dios ndo' bexa, na'anpa ta na wen ndun bexa. Tal le'a-yá ta na wen mbin
bexa, le'a ta wa gab le'a ta wen nak Dios wa na'anpa dub ta ga nsa'a Dios.
7 ¿We'e xte'e gab beuna zha? Le'a bexa Israel wa mkwa'an ná xte'e wen
ya'an bexa ndo' Dios, ná le'a bexa lá ngun gan izheal ta wa. Nabtsa bexa
na mti Dios wa mbin gan, le'a iteata bexa wa myak ngud lado'o na. 8 Le'a
ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a Dios mbin le'a bexa wa
cuent dub xa mla'bea. Ndap bexa ngusndo' bexa, ná lá na' bexa. No ndap

bexa ncha' bexa, ná lá ndo'ón bexa. No bi le'a li mya'an bexa gast wizh
nat." 9 No ndab David:

Le'a be ujest ndankea bexa wa yak dub sa ya'iga'a bexa;
Le'a bexa wa ikate'eb, cha utsaksi Dios bexa.
10 Le'a ngusndo' bexa wa yá lá yoota gan iwi'i,
no itek tso'o bexa idub tiemp.

Bexa na'anpa xa Israel gap gealnaban ndo' Dios

11 Le'a stub ta'a inabdi'izh na': ¿Ukate'ebla bexa Israel, no ulayat bexa
gast lá yoota gan yach bexa wats Dios zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa
li nak! Le'a ta na lá uxobgek bexa Israel ndo' Dios wa, ta we'e le'a bexa
na'anpa xa Israel syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios. We'e ini'í bexa Israel
ta wa, cha no bexa ilad yach wats Dios. 12 Le'a bexa Israel lá uxobgek ndo'
Dios, ta we'e le'a Dios wen mbinno be men gizhliyo; le'a bexa Israel le'a
mla'a Dios, ta we'e wen mbinno Dios bexa na'anpa xa Israel. ¿Lid mas
uzhebpa wen yoo be men wa zha, gal zha na yach bexa Israel wa wats
Dios?
13 Nat gáp na' ndo' bega na'anpa xa Israel, le'a Dios le'a mtu'ub na'
gudi'izh na' di'izh ten xa ndo' bega, no nsak na' le'a ti'in wa uzhe'eb dub
ta nsak. 14 Nlad na' le'a bexa ltsa'a na' bexa Israel ini'í ta ndun bega, cha
no bexa yach wats Dios. 15 Le'a Dios mla'a bexa Israel wa, ndontsa le'a
iteata be men yoo gan ibii wats Dios. Le'a gal zha na yach bexa wa wats
Dios, le'a ta wa gak cuent ibangal bexa ndo' gealgut. 16 Tal ton usa'a dub
pan ndon le'a ned ndo' Dios, we'e le'a itea be pan nto'o ko'ob wa ta tenka
Dios. No tal le'a be lo dub ya ta ten Dios, we'e le'a itea be xos-a ta tenka
Dios. No liga le'a be usan gox ten bexa Israel wa ngok xmen Dios, ta we'e
noga bexa nak xin bexa wa gal gor gak xmen Dios.
17 Le'a bexa Israel nak cuent be xos dub ya olivo, be ná myabto'og. Ná
le'a bego nak cuent xos stubga ya olivo yo'o ulen. Cha ndi le'a bega mge'al
ndo' ya ned wa sakndo' be ná myabto'og wa, ndontsa gunti'in bega be lo
ya wa no nits ten ya wa. 18 Parea lá izhinna bega ndo' bexa Israel bexa
nak cuent ta myabto'og wa, le'a be xos dub ya na'anpa le'a ndun nsobnge'a
xan ya wa. Le'a xan ya wa ndi le'a ndun ndi'ibnge'a xos-a.
19 Ncho bega gab le'a be xos ya wa myabto'og ndontsa ige'al bega ndo'
ya wa. 20 Le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa wa myabto'og geal le'a bexa lá
ige' ladna Cristo. We'e le'a bego mge' ladna Cristo, cha mge'al bega ndo'
ya wa. Parea lá izhinna bega, ndi bla'ach bega le'aka bega. 21 Tal le'a Dios
li ulobto'og bexa le'apa nak xos ya wa, no liga syo'o gan gunno xa bega.
22 Binbe'e bega xte'e uzhe'eb utsin nak Dios ndo' be men, no xte'e ntsaksi
xa be men. Le'a xa ntsaksika bexa lá nxobgek, parea uzhebpa utsin gunno
xa bega tal le'a bega ige'ta ladna xa. Ná tal le'a bega na'anpa li gun, le'a
Dios no bega kabto'og. 23 No tal le'a bexa Israel ige' ladna Cristo, le'a Dios
uke'al bexa le'aka ndo' ya wa, le'a Dios ndap juers gun xa ta wa. 24 Le'a
bego ba' nak cuent be xos ya olivo, ya yo'o ulen wa, cha mge'al bega ndo'
ya olivo, ya wen wa. Parea le'a bexa Israel cuent nak be xos le'aka ya wen
wa, ta we'e mas lid bid uke'al Dios bexa ndo' le'aka sa myabto'og bexa wa.

Dios ilats ladna bexa Israel

25 Le'a na' nlad ini'í bega dub ta uga'ach ten Dios, ndontsa lá izhinna
bega: le'a bexa Israel myak ngud lado'o na dub nde'ep, gast gal zha na
le'a bexa na'anpa xa Israel gungea ladna Cristo, gast plo mti Dios bexa.

26 We'e le'a itea bexa Israel gap gealnaban ndo' Dios, lak nkeani'i di'izh
ten Dios ndab Dios:

Le'a gezh Sion ito'o dub xa uxa'ak be men,
xa na ko'o bexa Israel ndo' ta ugap.
27 Le'a ta wa trat gunno na' bexa,
gor na utsu'u na' be ke ten bexa.

28 Le'a kwa'ad bexa Israel mxelad di'izh wen ten Cristo, ta we'e le'a bega
na'anpa xa Israel syo'o gan ibii wats Dios. Ná le'a Dios bi nkwea' ladna
bexa wa le'a xa wa mti be usan gox polta ten bexa. 29 Le'a dub ta'a ga nsa'a
Dios, le'a xa lá ulat-a. No liga le'a bexa na mti Dios, le'a Dios lá ula'alad
bexa. 30 Polta le'a bega lá nxobgek ndo' Dios. Ná nat le'a Dios mlats ladna
bega geal le'a bexa Israel wa lá uxobgek ndo' Dios. 31 Nat le'a bexa wa
lá nxobgek ndo' Dios, ná le'a Dios ilats ladna bexa wa lak mlats ladna xa
bego. 32 Le'a Dios le'a mluu le'a itea be men lá uxobgek ndo' xa, ndontsa
uluu xa le'a xa ilats ladna itea be men.
33 ¡Uzhebpa nyakbe'ena Dios itea be ta'a, no nchando' xa itea be ta'a!
¡Na'an ton yoo gan ini'í xte'e ndanbe'e Dios, no xta'an ndun xa! 34 ¿Ti
ncho ton nyakbe'ena ná xta'an ndanbe'e Dios zha? ¿No ti ncho ton syo'o
gan utenxe'a Dios zha? 35 ¿No ti ncho ton ned msa'a ta'a uka'a Dios zha,
ndontsa juerska kix Dios ika'a xa wa? 36 Le'a iteanak be ta ncho, le'a Dios
le'a mbinde'e-yá no ndun xa le'a-yá ndun ti'in no nluu-yá le'a xa ndon le'a
juert nak. ¡Le'a Dios le'a nak xa ndon le'a si'il idub tiemp! Lika nak-a.

12

Xte'e nsabndo' gun be xmen Cristo

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na uzhe'eb nlats ladna Dios beuna,
ta we'e na'ab na' ndo' bega usa'a bega le'aka le'a bega ndo' Dios, cuent
dub xnab nban gak bega, ta umbi'i nak ndo' xa, no ta nsak ladna xa. Le'a
ta wa lak nsabndo' yankea beuna Dios. 2 Lá gak bega lak nak be men ncho
nat, ndi bla'a bega uche'a Dios mod gunbe'e bega, ndontsa li igondo' bega
xta'an nlad Dios gun bega: le'a ta wa ta utsin nak, no ta wen nak, no ta
ga'al nak.
3 Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa ti'in ten xa gun na'. Ta we'e le'a
na' gáp ndo' bega, le'a kadga bega lá gunbe'e le'a bega mas nsak ndo'
lakka nak bega. Ndi utsin binbe'e bega cuent ten le'aka le'a bega, laktsa
msa'a Dios nge' ladna bega xa. 4 Le'a las dub men ndap sian lea' na,
parea na'anpa itea-yá dubtsa ti'in ndun. 5 No liga le'a beuna kwa'ad nak
xmen Cristo, le'a beuna nak cuent las Cristo, no dubtsa xkwa'a be men
nak beuna.
6 Le'a Dios nsa'a sian be ta ndák beuna, laktsa nlad xa usa'a xa-yá ndo'
kadga dub beuna. Tal le'a Dios nsa'a gudi'izh dub xa sakndo' Dios, le'a xa
wa nsabndo' li gun lak plo nge' ladna xa Dios. 7 No tal le'a stub xa ndák
ndun ti'in ndo' be ltsa'a xa, le'a xa wa nsabndo' li gun ti'in wa. No dub
xa ndák nluu be men, le'a xa wa nsabndo' li uluu bexa. 8 No dub xa ndák
ntenxe'a be men, le'a xa wa nsabndo' li gun. No dub xa ndák nsa'a ta
nki'in stub men, le'a xa wa nsabndo' usa'a-yá dub lak ndap xa-yá. No dub
xa ndák nchansu be men, le'a xa wa nsabndo' utsin gun ta wa. No dub xa
ndák nlats ladna be men, le'a xa wa nsabndo' iten ladna li gun xa.

9 No bkwea' ladna bega be ltsa'a bega idub ncho ladna bega. No bxee
ladna bega ndo' ta ugap, ndi usankea bega tso'o ta wen. 10 Utsin gok bega
ndo' be ltsa'a bega lak nsabndo' gak dub xa ndo' wit xa. No gop bega mod
ndo' be ltsa'a bega.
11 No lá icha'ab bega gun bega ti'in, ndi idub ncho ladna bega bin bega
ti'in ten Dios Xa Nibe'e.
12 Bten ladna bega ndalen ndenkea' bega gal uso' bega ta usa'a Dios. No
bxik bega ndo' be gealkwea'. No gab ge'al bidi'izhno bega Dios.
13 Gokno bega bexa no nak xmen Dios be ta nki'in bexa. No utsin binno
bega bexa ndi'id ina' bega.
14 Le'a gor na ugap ndanno be men bega, unab bega ndo' Dios gakno
Dios bexa. Na'anpa inab bega ini'í bexa gealkwea', ndi unab bega gakno
Dios bexa.
15 Bten ladna bega gor na ncho bexa nten ladna. No bi'in bega gor na
ncho bexa ndo'on.
16 Utsin ute bega no be ltsa'a bega. Lá izhinna bega, ndi bchealtsa'a bega
bexa uban nak. No na'anpa izhinnona bega be ta ndák bega.
17 Lá ukixke bega be ta ugap ndanno be men bega, ndi bte'a ladna bega
utsin gak bega ndo' itea be men. 18 Tal syo'o gan gast plo yakea bega, wen
kwe bega no itea be men. 19 Bego na nkwea' lad na', lá ukixke bega ta
ndanno dub men bega. Ndi bla'a bega le'a Dios le'a utsaksi xa wa, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.

20 No ndab-a:

Le'a tal ton dub xa ndaklono bega,
tal le'a xa wa ndanna, bsa'a bega ta gaw xa.
No tal le'a xa ndak ladna, bsa'a bega ta goo xa.
We'e ido ladna xa no ta na ndun xa wa.

21 Lá ula'a bega le'a ta ugap ndun stub men wa gun gan ndo' bega, cha no
bega gun ta ugap. Ndi wen binno bega bexa wa, cha li gun bega gan ndo'
ta ugap.

13

Nsabndo' uxobgek be men ndo' bexa nakti'in

1 No bxobgek itea bega ndo' bexa nakti'in, le'a bexa nakti'in wa na'an,
tal le'a Dios lá igo bexa. Le'a itea bexa wa le'a Dios le'a mte xa. 2 Le'a tal
ton nkabto'o ndo' bexa nakti'in, le'a xa wa ntidnsa'ab ndo' lak nlad Dios,
cha ini'í xa gealkwea' lak nsabndo'-yá. 3 Le'a bexa ndun ta wen na'anpa
nzheb ndo' bexa nak ti'in, ndi le'a bexa ndun ta ugap nzheb ndo' bexa
wa. Tal le'a bega lá nlad izheb ndo' bexa nakti'in, utsintsa gak bega. We'e
le'a bexa wa gab le'a bega utsin nak. 4 Le'a Dios le'a ulo bexa nakti'in
wa ndontsa gakno bexa bega. Ná tal le'a bega ugap gun, we'e bzheb bega
ndo' bexa wa le'a bexa na'anpa ga lba'atsa ndeno spad. Le'a bexa wa nso'
ndo' ti'in ten Dios, ndontsa utsaksi bexa be men ndun ta ugap. 5 Ta we'e
bxobgek bega ndo' bexa wa, na'anpa ta na utsaksitsa xa bega, ndi ta na
uni'íka bega le'a ta wa ta nsabndo' gun bega. 6 No utix bega med ndo'

gobier lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a ulo bexa gun bexa ti'in wa. 7 Bsa'a
bega ndo' kad dub xa lak nsabndo'-yá: ndo' bexa nakti'in bsa'a bega med
lak nsabndo'-yá. No gop bega mod ndo' bexa wa, no utsin bidi'izh bega
ndo' bexa wa lak nsabndo'-yá.

Nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa

8 Na'anpa isa'ab bega ndo' ni dub men, ndi bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega. Le'a tal ton ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa ndunka lak ndab
ley ten Dios. 9 Ndab-a: "Lá ugal bega stub xa na'anpa xa ten bega. Lá
gut bega men. Lá gun bega gealwa'an. Lá gun bega gealkwi'in. Lá isa'ab
ladna bega ta ndap stub men." Le'a ta gáp na' ndee nak xan itea be ta wa
no iteata be ta'a unibe'e Dios: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."
10 Le'a tal ton nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa na'anpa ugap gunno bexa
wa. Ta we'e tal le'a bega nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a bega ndunka lak
nibe'e ley ten Dios.

11 Li nsabndo' gun bega ta wa, le'a beuna uni'í xte'e nak tiemp nat. Lá
gak beuna cuent dub xa naxyats, le'a nat le'a wizh ilen Cristo mas gax
nak ndo' zha ned mbingea ladna beuna xa. 12 Le'a nat uzhebpa nchaseala
te'al, yamer gat stub xe'a. Nat yá lá gunta beuna be ta ugap nak, ta ndun
be men sa ukaw. Ndi gun beuna be ta wen, ta ndun be men ndo' xe'a.
13 Utsin ikesea beuna lak utsin nkesea dub xa ndo' xe'a. Lá ikesea bega
ndo' be gast ncho ta ugap. No lá gun bega gealgu. No lá ugal bega stub
men na'anpa xa ten bega. No lá gun bega be ta ugap ltsa'a ta wa. No lá
ukwa'an bega uyo. No lá ixeeno ladna bega be men ta na ndap xa ta'a.
14 Ndi gok bega lak nak Jesucristo Xa Nibe'e, yá lá ukwa'anta bega be ta
nladtsa bega.

14

Lá inisi be xmen Cristo be ltsa'a na

1 Utsin gok bega ndo' bexa tilaw ndangea ladna Cristo, lá kuyoto'ono
bega xa. 2 Le'a ncho bexa ndab syo'o gan gaw itea be ta'a, ná le'a ncho
bexa tilaw ndangea ladna Cristo ndi ndaw xa sbe'en ta uge'a. 3 Le'a bexa
na ndaw itea be ta'a wa lá nsabndo' inisi bexa na lá ndaw-a. No liga le'a
bexa na lá ndaw itea be ta'a lá nsabndo'ga inisi bexa na ndaw ta wa, le'a
iteanak bexa wa dubtsa nsak ndo' Dios. 4 ¿Ton nak bego nisi bega bexa
wa, bexa na no ndun ti'in ndo' Dios? Le'a Dios le'a nak xa nibe'e bexa wa,
gab xa tal le'a ta ndun bexa wa ta wen natal ta lid le'a nak-a. Le'a Dios
ndap juers ndakno xa bexa gun bexa ta wen.

5 Le'a ncho bexa ndab le'a dub wizh mas nsak ndo' stub wizh, no ncho
bexa ndab le'a itea be wizh parej nak. Le'a kadga dub beuna nsabndo'
ini'í xte'e ndanbe'e beuna cuent ten ta wa. 6 Le'a xa na ndab le'a dub
wizh mas nsak ndo' stub wizh wa, no xa na ndab le'a itea be wizh parej
nak wa, le'a itop bexa wa nsak le'a ta ndun xa wa ta nsak ladna Dios. No
liga le'a xa na ndaw itea be ta'a wa no xa na lá ndaw-a, le'a itop bexa wa
nsak le'a ta ndun xa wa ta nsak ladna Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios.

7 Le'a zha nban beuna no zha gat beuna le'a beuna na'anpa le'a nibe'e
beuna. 8 Le'a zha nban beuna le'a beuna nde ndo' ya'a Dios. No zha gat
beuna, le'a beuna nde ndo' ya'aka Dios. Tal nban beuna natal gat beuna,
le'a beuna ndeka ndo' ya'a Dios. 9 Le'a Cristo ngut no mban xa ndontsa
gak xa Xa Nibe'e ten bexa ngut nsea bexa nban.

10 ¿Parea xta'an nisi bega stub xa no nak xmen Cristo zhaga? ¿No xta'an
ndab bega zha le'a bega mas nsak ndo' xa wa? Le'a gal dub wizh le'a beuna
itea kwe ndo' Cristo. 11 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' gáp le'a itea be men isaxib ndo' na'.
No igondo' iteanak be men le'a na' le'a nak Dios.

12 Le'a ta wa gab le'a kadga dub beuna iso' ndo' Dios, gab beuna ndo' Dios
ná xta'an mbin beuna.

Lá gun beuna dub ta utsabgix stub xa

13 Ta we'e lá nsabndo' inisi beuna stub xa no nak xmen Cristo. Ndi
ula'ach beuna lá gun beuna dub ta'a utsabgix xa ndo' ta ugap. 14 Le'a na'
uní lak mluu Jesús ndo' na', le'a ni dub ta ndaw men na'anpa gab Dios lá
gaw beuna-yá. Ná le'a tal ton gunbe'e le'a Dios lá nlad gaw xa dub ta'a, le'a
xa wa lá nsabndo' gaw ta wa. 15 Ná le'a tal ta ndaw bega wa gun lá utsin
yoo ladna dub ltsa'a bega, le'a ta wa nluu le'a bega na'anpa nkwea' ladna
xa wa. Le'a Cristo no sakndo' xa wa ngut, ta we'e le'a bega lá nsabndo'
gaw dub ta'a tal le'a ta wa utsabgix ltsa'a bega wa. 16 Tal le'a bexa no nak
xmen Cristo gab le'a ta ndun bega wa ta lid le'a nak, yá gunta bega ta wa.
17 Le'a lak nibe'e Dios beuna, le'a ta ndaw beuna no ta ndo beuna na'anpa
ta nsak. Le'a ta nsak wa ndi ta ndun beuna ta utsin nak, no wen nchono
beuna be ltsa'a beuna, nsea nten ladna beuna, lak nsa'a Espíritu ten Dios.
18 Le'a tal ton bexa li gun ti'in ndo' Cristo, le'a Dios isak ladna lak nak bexa
wa no gab be men le'a bexa wenka nak.

19 Le'a beuna nsabndo' gunta ta gun wen yoono beuna be ltsa'a beuna
no ta gakno bexa wa. 20 Lá ula'a bega le'a ta ndaw bega wa utsabgix stub
xmen Cristo. Le'a itea be ta ndaw be men wa umbi'i nak ndo' Dios, parea
tal le'a ta ndaw beuna gun le'a stub xa gaila' ndo' ta ugap, le'a beuna lá
nsabndo' gaw ta wa. 21 Mas wen lá gaw beuna be'al, no ni lá goo beuna ta
nsudna men, no ni lá gun beuna ni stub ta'a, tal le'a ta wa utsabgix stub xa,
natal lá utsin yoo ladna xa, natal gach ladna xa. 22 Le'a ta ndanbe'e bega
cuent ten be ta ndee wa, le'a ta wa le'atsa bega uni'í nsea Dios. Uzhe'eb
wen yoo ladna bexa na uni'í len lado'o na le'a utsin ndun ndo' Dios. 23 Ná
le'a tal ton gaw dub ta'a ndanbe'e xa lá nsabndo' gaw xa, le'a ta wa dub
ke geal le'a xa na'anpa ndun lak ndanbe'e xa len lado'o xa. Le'a itea be ta
ndun bega tal ndanbe'e bega le'a ta wa lid le'a nak, le'a ta wa dub ke ndo'
Dios.

15

1 Ta we'e le'a beuna na mas nyakbe'ena di'izh ten Dios nsabndo' mas gap
beuna mod ndo' bexa tilaw ndangea ladna Cristo. Lá ukwa'an beuna be ta
isak ladna le'atsa beuna. 2 Le'a kadga beuna nsabndo' gakno be ltsa'a na
ndontsa mas ige' ladna bexa Dios. 3 Le'a Cristo na'anpa ukwa'an ta nladtsa
xa, le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios le'a xa ndab ndo' Dios: “Le'a gor na
nisi bexa go, le'a na' no kwea' nyo'o ladna.” 4 Le'a be di'izh ten Dios nkea
polta, le'a ta wa nkeani'i ndontsa uluu-yá beuna xte'e mas uxik beuna, no
lá gach ladna beuna ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'a Dios. 5 Le'a
Dios le'a ndun le'a beuna nxik, no lá ndach ladna beuna. Nat na'ab na'
ndo' xa wa gun xa dubtsa gak bega lak nlad Cristo Jesús, 6 ndontsa dubtsa

gab bega le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, xa na le'a nak Xus Jesucristo
Xwan beuna.

Bexa na'anpa xa Israel wa no ige' ladna Cristo

7 Le'a lak utsin nak Cristo ndo' beuna, no liga utsin gok bega ndo' be
ltsa'a bega. We'e le'a be men gab le'a Dios uzhebpa wen nak. 8 Le'a
na' ndáp le'a Cristo Jesús mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa gakno xa bexa
Israel, mluu xa le'a Dios sbe'en gealngea ndadi'izh, ndunka Dios ta ndab
xa ndo' be usan gox polta ten bexa wa. 9 No mbi'id Cristo ndontsa le'a
bexa na'anpa xa Israel usa'a xno ndo' Dios ta na nlats ladna Dios bexa, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a na' gáp ndo' bexa na'anpa xa Israel le'a go le'a nak Dios.
No golto'o na' ndo' go.

10 No nkeani'i di'izh ten Dios ndab-a:

Le'a bego bexa na'anpa xa Israel,
bten ladna bega lak nten ladna be xmen Dios.

11 No nkeani'i-yá:

Bsa'a bega xno ndo' Dios, itea bego xa na'anpa xa Israel.
Bidi'izh bega xte'e si'il nak xa, bego xa itea be nacion.

12 No stub ta'a mke'a Isaías ndab-a:

Gal zha ilen dub xa lat be xin Isaí,
gak xa xa nibe'e bexa na'anpa xa Israel.
We'e le'a bexa wa ige' ladna xa.

13 Le'a Dios le'a nak xa na usa'a itea be ta wen ndenkea' beuna. Nat na'ab
na' ndo' xa gun xa uzhe'eb iten ladna bega no wen yoono bega be ltsa'a
bega, bego na ndangea ladna xa wa. Li ndontsa juers ten Espíritu ten Dios
le'a bega mas gungea ladna le'a Dios usa'aka ta ndab xa wa.

Ti'in ndun Pabl

14 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' uníka le'a bega uzhe'eb wen nak,
no uni'í bega sian ta'a gast gun bega gan utenxe'a bega be ltsa'a bega. 15 Ná
le'a na' ndee ngop valor mke'a na' ta ndee wa, ndontsa lá yalad bega-yá.
Le'a Dios uzhe'eb wen ndanno na', 16 mti xa na' gun na' ti'in ten Jesucristo
lat bexa na'anpa xa Israel, ndadi'izh na' di'izh wen ten Dios ndo' bexa,
ndontsa gak bexa cuent dub xnab isak ladna Dios, no utsambi'i Espíritu
ten Dios lado'o bexa.
17 Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús le'a na' nten ladna ndun na'
ti'in ndo' Dios. 18 Lá ndadi'izh na' be ta ndun na', le'a na' ndi ndadi'izh
ta mbinno Cristo na'. Le'a bexa na'anpa xa Israel mxobgek ndo' Dios gor
na mbi'ín bexa ta ndadi'izh na' no uni'í bexa be ta ndun na', 19 be uyon
mbin na' juers ten Espíritu ten Dios. Ta we'e le'a di'izh wen ten Cristo
mte'achso itea lad, gast Jerusalén nsea gast región Ilírico. 20 Le'a na' mbin
juers mbidi'izh na' di'izh ten Cristo sa biseata go'ón bexa-yá, cuent dub xa
ndande'e ni'i na'anpa gunde'e xa-yá tso'o ta mtexan xa'aga men. 21 Le'a
ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa ncho sa na na'anpa ngen cuent ten xa,
gal dub wizh le'a bexa igondo' xa wa.
No bexa na gol go'ón di'izh ten xa wa,
le'a bexa wa yakbe'ena-yá.

Pabl nlad ya' gezh Roma

22 Le'a ta na li ndun na' ti'in wa, ta we'e gast nat bi lá yo'o gan gal ina'
na' bega. 23 Parea le'a nat le'a na' yá msando' ti'in ndun na' sa ndee, no
sianla li'in nlad na' gal ina' na' bega. 24 Ta we'e le'a zha na gaa na' España,
iti'id na' sa ncho bega, yono na' bega dub nde'ep. We'e gakno bega na' nes
gaa na' España. 25 Parea le'a na' ned Jerusalén gaa, goo na' ta gakno be
xmen Cristo sa wa. 26 Le'a ta wa med myunjunt bexa Macedonia no bexa
Acaya, ta ika'a bexa uban nak ncho lat be xmen Cristo gezh Jerusalén.
27 Le'a bexa wa mten ladna msa'a bexa ta wa. Le'a ta wa dub ta lika
nsabndo' gun bexa, geal le'a bexa Israel mluu di'izh ten Dios ndo' bexa be
gezh xa'aga wa. Ta we'e le'a bexa wa liga nsabndo' usa'a ta nki'in bexa
Israel wa. 28 Le'a tso'o na yun na' cuent med wa, gal ina' na' bega nes gaa
na' España. 29 Le'a na' uní le'a gor na ilayal na' wats bega, le'a Cristo gun
uzhebpa wen yoo ladna beuna.
30 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na nge' ladna beuna
Jesucristo Xwan beuna, no ta na nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna lak
nsa'a Espíritu ten Dios, ta we'e gáp na' ndo' bega inab bega ndo' Dios gakno
xa na', 31 ndontsa na'an xta'an gunno bexa Judea na', bexa lá ndangea
ladna Cristo. No unab bega ndo' Dios iten ladna be xmen Dios ndencho
Jerusalén gor na yun na' cuent med wa. 32 We'e tal le'a Dios nlad, le'a na'
ilayal wats bega, no iten lad na' zha wa, no une na' lat bega. 33 Le'a Dios,
xa ndun wen nyo'o ladna beuna, ula'ach iteanak bego ba'. Lika gak-a.

16

Pabl nidi'izh ndo' pla bexa

1 No ndáp na' ndo' bega ta wen nak Febe, dub xagots no nak xmen
Cristo, le'a xa no ndakno be xmen Cristo gezh Cencrea. 2 Utsin gok bega
ndo' Febe wa gor ilansea' xa sa ba', lak nsabndo' gak bega ndo' itea bexa
nak xmen Cristo. Gokno bega xa guni'i xta'an nki'in xa, le'a xa ndakno
na' lak ndakno xa kwa'ad be men.
3 Unidi'izh bega ndo' Priscila nsea ndo' Aquila sakndo' na', bexa ndunno
na' ti'in ten Cristo Jesús. 4 Le'a bexa wa ngokno na' dub gor ngi rages ngat
na', ni lá ndanbe'e bexa le'a bexa noga sat. Ta we'e nsa na' xno ndo' bexa.
No liga le'a bexa na'anpa xa Israel, bexa no nak xmen Cristo, nsa'a xno
ndo' bexa wa. 5 No unidi'izh bega ndo' be xmen Cristo nzhealbe ta lid
Priscila no Aquila wa.
Nsea unidi'izh bega ndo' Epeneto dub xa nkwea' lad na', xa ned mge'
ladna Cristo región Acaya. 6 No unidi'izh bega ndo' Marí, xa uzhebpa ndun
ti'in lat bega. 7 No unidi'izh bega ndo' Andrónico no ndo' Junias, bexa no
nak xa Israel. Le'a bexa wa ukeano na' litgi'ib, no uzhe'eb wen ndun bexa
ti'in ten apostol. Le'a bexa wa ned mbingea ladna Cristo ndo' na'.
8 No unidi'izh bega ndo' Amplias dub xa nkwea' lad na', xa no nak xmen
Cristo. 9 No unidi'izh bega ndo' Urbano, xa no ndun ltsa'a ti'in ndun na'
ndo' Cristo Jesús. No unidi'izh bega ndo' Estaquis xa nkwea' lad na'. 10 No
unidi'izh bega ndo' Apeles, xa wen ndun ti'in ten Cristo. No unidi'izh bega
ndo' bexa ncho ta lid Aristóbulo. 11 No unidi'izh bega ndo' Herodión xa

no nak xa Israel, no ndo' bexa ncho ta lid Narciso, bexa ndangea ladna
Cristo. 12 No unidi'izh bega ndo' Trifena no ndo' Trifosa, be xagots ndun
ti'in ten Cristo. No unidi'izh bega ndo' Pérsida xa no nak amig ten na',
dub xagots uzhebpa ndun ti'in ten Cristo. 13 No unidi'izh bega ndo' Rufo,
dub xa na mti Dios, nsea ndo' xna'a xa, le'a na' nkwea' ladna xa cuentta
xna'a na'. 14 No unidi'izh bega ndo' Asíncrito nsea ndo' Flegonte nsea ndo'
Hermas nsea ndo' Patrobas nsea ndo' Hermes nsea ndo' bexa ncho wats
bexa, bexa no nak xmen Cristo. 15 No unidi'izh bega ndo' Filólogo nsea
ndo' Julia nsea ndo' Nereo nsea ndo' bsan xa no ndo' Olimpas nsea ndo'
itea bexa ncho wats bexa wa, bexa no nak xmen Cristo.
16 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega wa lak ta na nluu le'a bega nkwea'
ladna bexa. Le'a itea be xmen Cristo ndencho sa ndee no nlad inidi'izh
ndo' bega.
17 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' na'ab ndo' bega gap bega cuent
ndo' bexa nlad uteltsa'a bega, le'a bexa wa nluu be ta xa'aga ndo' lak
mtsidla bega wa. Le'a na' gáp ndo' bega lá uchealtsa'a bega bexa wa.
18 Le'a bexa li nak wa na'anpa ndun ti'in ten Jesucristo Xwan beuna, ndi
nkwa'an bexa sbe'en ta nladtsa bexa, ndadi'izh bexa be di'izh chul no be
di'izh ugu'ud nak, ndontsa ukwi'inno bexa be men lá nyakbe'ena. 19 Le'a
ta na nxobgek bega ndo' Dios wa uzhebpa ngen itea lad, ta we'e ntenno
lad na' bega. Ná le'a na' nlad list gak bega gun bega ta wen, no umbi'i gak
bega ndo' be ta ugap. 20 Le'a Dios, xa ndun wen yoo ladna beuna wa, sken
usundats maxu'u xan ndats bega. Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna
mas uzhe'eb utsin gunno xa bega.
21 Le'a Timoteo, xa na no ndunno na' ti'in, no nlad inidi'izh ndo' bega.
No liga le'a Lucio no Jasón no Sosípater, bexa Israel bexa ltsa'a na' noga
nlad inidi'izh ndo' bega.
22 Le'a na' Tercio, xa na le'a nsobuke'a git ndee sakndo' Pabl, no nidi'izh
na' ndo' bego nak beuna xmen Cristo.
23 No Gayo nidi'izh ndo' bega. Le'a na' Pabl ncho'o ta lid xa wa, no sa
ndee nsa'a xa nzhealbe be xmen Cristo. No Erast xa nchansu med ten gezh
ndee nidi'izh ndo' bega. No Cuarto xa no nak xmen Cristo nidi'izh ndo'
bega.
24 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa
iteanak bega. Lika gak-a.

Ta lult mke'a Pabl ndo' git

25 Le'a Dios le'a sun gan dubtsa kwe bega lak nak di'izh wen ten
Jesucristo ta ndadi'izh na'. Le'a di'izh wa ta uga'ach ten Dios ta mluu
xa ndo' beuna, dub ta idub polta na'anpa nchando' be men. 26 Ná nat le'a
beuna nchando' ta wa lak mke'a be profet polta, bexa mbidi'izh sakndo'
Dios. Le'a Dios, xa na nban idub tiemp, unibe'e ndo' bexa wa li ukea bexa,
ndontsa gungea ladna itea be men Dios no uxobgek bexa ndo' Dios.
27 Nat le'a juers ten ta ndun Jesucristo le'a beuna gab le'a Dios ndon le'a
xa ndák, no le'akama xa nak Dios idub tiemp. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl nak xa ned mchealte be xmen Cristo ndencho gezh Corinto. Le'a bexa wa uzhe'eb ndák be ta nsa'a Espíritu ten Dios, parea ncho sian be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a bexa wa ndangeaka ladna Jesús, parea ndeyo bexa no mteltsa'a bexa. No lá ndun bexa lak nsabndo' gun bexa gor na nzhealbe bexa ndaw bexa xche'e ten Cristo. No ncho bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa. Le'a Pabl uteyo bexa be ta li ugap ndun bexa wa. No ndadi'izh libr ndee xte'e kix Dios be ta ndun be men ndo' gizhliyo, no xte'e nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa, no xte'e iban bexa nak xmen Cristo. Le'a git ndee mke'a xa zha ncho xa gezh Éfeso, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl unidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mti Dios no mtu'ub xa na' gun na' ti'in ten
Jesucristo. Le'a na' nsea Sóstenes xa no nak xmen Cristo, 2 nke'a besa
git ndee ndo' bego nak xmen Dios nzhealbe gezh Corinto ba'. Le'a Dios
mtsambi'i lado'o bego nak xmen Cristo Jesús. No utezh Dios bega umbi'i
gak bega, lak umbi'i nak itea bexa nge' ladna Jesucristo, guni'i pa ncho
bexa. Le'a xa wa nak Xa Nibe'e ten bexa wa no beuna. 3 Na'ab na' ndo'
Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega, no gun
bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

4 Nsa tse'e na' xno ndo' Dios, le'a Dios uzhebpa wen ndanno bega nak
xmen Cristo Jesús. 5 Le'a ta na nak bega xmen Cristo wa, le'a Dios uzhebpa
nsa'a be ta nsak ndo' bega: le'a ta wa ta ndadi'izh bega no ta ndák bega.
6 Le'a bega ndangeaka ladna di'izh ten Cristo, 7 ta we'e le'a Dios msa'aga ta
ndák kadga dub bega, yá na'an xta'an ndun jwalt lat bega, ndalen ndenkea'
beuna gal zha ilengal Jesucristo Xa Nibe'e. 8 Le'a Dios gakno bega ga'al kwe
bega gast wizh lult, na'anpa gap bega ke ndo' Dios gal zha ilen Jesucristo
Xwan beuna. 9 Le'a Dios ndunka be ta ndab xa gun xa. Le'a xa le'a mti
bega yoo bega wats Xin xa, Jesucristo Xwan beuna.

Be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na

10 Bega nak beuna xmen Jesús, le'a ta na nak na' xmen Jesucristo, le'a
na' na'ab ndo' bega dubtsa gunbe'e bega no na'anpa yak bega top partid.
Utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega no dubtsa gok bega. 11 Li ndáp na' geal
le'a be ltsa'a Cloé ndab ndo' na' le'a lat bega ncho bexa nyoto'ono be ltsa'a
na. 12 Le'a lat bego ba' ncho bexa ndab le'a xa nak xmen Pabl; no nchoga
bexa ndab le'a xa nak xmen Apolos; no ncho xa ndabga le'a xa xmen Pedr;
no stub xkwa'aga bexa ndab le'a xa nak xmen Cristo. 13 ¡Le'a na' gáp ndo'
bega le'a be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na! ¡No na'anpa na'
ndee ukea ndo' cruz sakndo' bega! ¡No na'anpa italea' bega por na gak
bega xmen na'! 14 Nsa na' xno ndo' Dios le'a na' na'anpa igolea' ni dub
bega, nabtsa Crispo nsea Gayo ulalea' na'. 15 We'e na'an ton syo'o gan gab
le'a utalea' natsa gak xa xmen na'. 16 No ulalea' na' bexa ta lid Estéfanas,
parea nsak na' lá igolea'ta na' ni stub xa. 17 Le'a Cristo na'anpa mtu'ub
na' kolea' na' be men, le'a xa ndi mtu'ub na' gal yadi'izh na' di'izh wen

ten xa. Le'a na' na'anpa ndadi'izh ta gal ladna be men, le'a na' ndi nlad
ini'í bexa le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta mas nsak.

Cristo nluu ta juert nak Dios

18 Le'a cuent ten bexa na lá gap gealnaban ndo' Dios, le'a ta na ngut
Cristo ndo' cruz wa dub ta tont. Ná le'a cuent ten beuna, bexa na ndap
gealnaban ndo' Dios wa, le'a ta wa nluu ta juert nak Dios. 19 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' unitndo' ta ndák bexa ndab le'a mas ndák,
no uxelad na' be ta nyakbe'ena bexa wa.

20 ¿Xti'in bexa ndák, no bexa ntsid, no bexa ndadi'izh be ta ten gizhliyo
ndee zha? Le'a cuent ten Dios le'a ta ndák bexa wa ta tont. 21 Le'a lak
ndák Dios wa, le'a xa lá ula'a igondo' be men xa laktsa ndák bexa. Le'a
xa ndi nsa'a gealnaban ndo' bexa ndangea ladna di'izh ten xa, dub ta na
ndab be men le'a-yá ta tont.
22 Le'a bexa judio nlad ini'í dub uyon gun Dios, no bexa na'anpa xa judio
nlad go'ón dub di'izh wen. 23 Parea le'a besa ndee ndi ndadi'izh le'a Cristo
ngut ndo' cruz sakndo' beuna. Le'a bexa judio ndakloo ndo' ta wa. No le'a
bexa na'anpa xa judio wa nsak le'a ta wa ta tont. 24 Ná le'a cuent ten bexa
na mti Dios, guni'i tal xa judio xa natal xa na'anpa xa judio xa, le'a ta na
li ngut Cristo wa le'a nluu ta juert nak Dios nsea ta ndák Dios. 25 Le'a be
men ndab le'a ta na li ngut Cristo wa dub ta tont, parea le'a Dios mas ndák
ndo' itea be men. Ndab bexa le'a Dios ule'a nak, parea le'a Dios mas juert
nak ndo' itea be men.
26 Bego nak beuna xmen Cristo, btse'a ladna bega le'a Dios mti bega
maska uxeema bega ndák lak ndák be men, nsea uxeema bega nibe'e,
nsea uxeema bega nsak. 27 Le'a Dios ndi mti bexa ndab be men xa na'anpa
ndák, ndontsa ido ladna be men ndák. Nsea mti Dios bexa ndab be men
ule'a nak, ndontsa ido ladna bexa juert nak. 28 Nsea mti Dios bexa ndab be
men xa na'an xti'in no bexa nxelad be men no bexa na'anpa nsak, ndontsa
uluu Dios le'a ta nsak ndo' gizhliyo ndee wa ta na'anpa nsak cuent ten Dios.
29 Ta we'e na'an ton nsabndo' izhinna ndo' Dios. 30 Le'a Dios myunno bega
xmen Cristo Jesús, no msa'a xa ta ndák beuna lak ndák Cristo. Le'a juers
ten Cristo le'a beuna wen nya'an ndo' Dios, no umbi'i nak lado'o beuna
ndo' Dios, no ulo'o xa beuna ndo' be ke ten beuna. 31 Le'a ta wa lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a le'a tal ton nlad izhinna, ndi izhinnona xa ta mbin
Dios.

2

Pabl mbidi'izh le'a Cristo ngut ndo' cruz

1 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha na ngwalyadi'izh na'
di'izh ten Dios ndo' bega, le'a na' na'anpa ngudi'izh be di'izh ugan no
lá ngunti'in na' be di'izh nsak. 2 Ndi mbinbe na' gudi'izh na' sbe'en cuent
ten Jesucristo, no ta na ngut xa ndo' cruz. 3 Le'a gor na uso' na' lat bega
mbin na' cuent dub xa lá nsak, no gast nxis na' tant nzheb na'. 4 Le'a gor
na mbidi'izh na' di'izh ten Cristo ndo' bega, na'anpa ngudi'izh na' di'izh
ugu'ud lak be ta'a ndák be men. Le'a Espíritu ten Dios ndi mluu ndo'
bega le'a ta mbidi'izh na' wa ta ugeaka, 5 ndontsa na'anpa ige' ladna bega
ta ndák be men, ndi mge' ladna bega juers ten Dios.

Dios nsa'a ta yakbe'ena be men ta ndák Dios

6 Parea le'a ndo' be men mas nge' ladna Dios, le'a besa ndadi'izhka lak
ndák Dios. Ná le'a ta wa na'anpa lak nak ta ndák be men nde ndo' gizhliyo
ndee, ni ta ndák bexa nibe'e, le'a ta ndák bexa wa ta initndo'. 7 Le'a besa
ndi ndadi'izh ta ndák Dios, dub ta tilaw mluu Dios ndo' be men. Le'a zha
biseata gaknde'e gizhliyo, le'a Dios mbinbe'e usa'a xa ta wa ndo' beuna
ndontsa no beuna yoo wats xa. 8 Le'a ta wa dub ta na'anpa nchando' be
men nibe'e ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal xa igondo'-yá le'a bexa na'anpa
uke'a Cristo ndo' cruz. 9 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Be ta'a na'an ton gol ini'í,
no ni na'an ton gol go'ón-a,
no ni na'an ton gol gunbe'e-yá,
le'a Dios le'a msaxkwa'a ta wa,
usa'a xa-yá ndo' bexa ndankea xa.

10 Parea le'a Dios mluu be ta ndee wa ndo' beuna juers ten Espíritu ten
Dios, le'a Espíritu wa ngoxnes iteanak be ta'a gast be ta mas ndák Dios.
11 Na'an ton ini'í xta'an ndanbe'e stubga xa; ndon le'akama xa uni'í
ta ndanbe'e xa wa. No liga le'a Espíritu ten Dios ndon le'akama uni'í
ta ndanbe'e Dios. 12 Le'a beuna na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e be men
gizhliyo, le'a beuna ndi ndap Espíritu msa'a Dios, ndontsa yakbe'ena
beuna ta wen nsa'a Dios ndo' beuna. 13 Le'a ta na li ndadi'izh besa wa
na'anpa be di'izh ndáktsa be men, le'a-yá ndi be di'izh msa'a Espíritu ten
Dios ndo' besa. Li ndadi'izh besa be di'izh ten Espíritu ten Dios ndo' bexa
na ncho Espíritu wa len lado'o na.
14 Le'a tal ton na'anpa nchando' Dios, le'a xa wa na'anpa ndangea ladna
di'izh ten Espíritu ten Dios, le'a cuent ten xa le'a ta wa dub ta tont. No ni
lá yoo gan yakbe'ena xa-yá, le'a Espíritu ten Dios le'a nsa'a ta yakbe'ena
bexa-yá. 15 Ná le'a bexa ncho Espíritu ten Dios len lado'o na, le'a bexa
wa nyakbe'ena xta'an be ta wen no xta'an be ta ugap. Parea le'a be men
gizhliyo lá nyakbe'ena xte'e nak bexa ncho Espíritu ten Dios len lado'o na
wa. 16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

¿Tonma gun gan igondo' ta ndanbe'e Dios zha?
¿Tonma isu'u ndi le'a utenxe'a Dios zha?

Parea le'a beuna ndi ndanbe'e lak ndanbe'e Cristo.

3

Dubtsa ltsa'a itea bexa ndun ti'in ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo, uyo'o dub tiemp le'a na' ndee lá yo'o gan
ngudi'izh ndo' bega lak ndadi'izh na' ndo' be men ncho Espíritu ten Dios.
Ndi mbidi'izh na' ndo' bega lak ndadi'izh na' ndo' be men gizhliyo, cuent
dub xa ti'i mbingea ladna Cristo. 2 Le'a na' mbidi'izh dub ta ndon le'a
mas uya'al nak ndo' bega, geal le'a bega lá yo'o gan yakbe'ena be ta mas
ugan, cuent dub medo'o bi lá isu'u gaw. No gast nat bi lá gunka bega gan
yakbe'ena bega-yá. 3 Le'a bega bi nkwa'an be ta nladtsa bega, le'a ncho
bega nxee ladna ndo' stub men ke ten ta ndap xa, nsea nkwa'an bega uyo,
no nlad bega yak bega top partid. Le'a ta wa nluu le'a bega ndun lakka

ndun be men gizhliyo. 4 Le'a ncho bega ndab le'a bega xmen na', no ncho
bega ndab le'a bega xmen Apolos. Le'a ta na li ndun bega wa nluu le'a
bega nkwa'an ta nladtsa bega.
5 ¿Lá ini'í bega zha le'a Apolos wa nsea na' ndee, le'a kadga dub besa
ndun ti'in laktsa nlad Dios, ndontsa mbingea ladna bega Dios? 6 Le'a na'
ndee cuent dub xa ngos dub ta'a, le'a Apolos cha mka'al-a, parea le'a Dios
le'a mbin ngo'ol-a. 7 Le'a ta wa nluu le'a ni men ndas-a wa no ni men
nka'al-a wa na'anpa xa nsak, ndi Dios xa na ndun ga'al-a wa, xa we'e xa
nsakka. 8 Le'a bexa ndas di'izh wa no bexa nka'al-a, le'a bexa wa dubtsa
nakbe. Le'a Dios kix ta ika'a bexa wa kadga ti'in ndun bexa. 9 Le'a itop
besa ltsa'a na junt ndun besa ti'in ten Dios. Le'a bega nak cuent dub ble'a
yo ten Dios sa ndun besa ti'in, nsea cuent dub ni'i ndande'e Dios.
10 Le'a lak mluu Dios na', mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo' bega. Le'a
na' cuent dub mech mtexan dub ni'i. Le'a stub xa mbinde'e-yá tso'o ná li
mtexan na' wa. Parea kadga dub men ula'ach xte'e gunde'e xa ná ten xa.
11 Le'a na'an ton yoo gan utexan stub-a ndo' lak ta na yá utexanla wa, le'a
xan-a wa nak Jesucristo. 12 Le'a tso'o ta li utexanla wa, syo'o gan gunde'e
xa-yá oro, natal plata, natal be ge' chul, natal ya, natal gixgi, natal yalod.
13 Parea gal wizh ilengal Jesucristo, le'a ti'in mbin kadga dub beuna wa
uluu. Le'a xa ilen no gi', le'a gi' wa le'a gun preb ti'in na mbin beuna
wa. 14 Le'a tal ta mbinde'e beuna wa lá yol' ndo' gi' wa, we'e le'a Dios
kix ika'a xa mbinde'e-yá wa. 15 Ná tal le'a ti'in mbin xa wa yol', le'a ti'in
wa initndo', parea le'a xa wa sapka gealnaban ndo' Dios. Le'a xa wa gak
cuent dub xa mxo'on sa nsayol' lid na.
16 ¿Cha lá ini'í bega le'a bega nak ni'i ten Dios zha, le'a Espíritu ten Dios
ncho len lado'o bega? 17 Tal ton utsabgix bexa nak ni'i ten Dios, le'a Dios
utsaksi men wa, le'a bega nak dub ni'i umbi'i ten Dios.
18 Na'anpa ukwi'inno bega le'aka bega. Lá gunbe'e bega le'a bega nak
be men ndák ndo' gizhliyo ndee. Ndi gok bega cuent dub xa na'anpa ndák
be ta gizhliyo, ndontsa gak bega dub xa ndákka ndo' Dios. 19 Le'a ta na
ndák be men ndo' gizhliyo ndee wa, le'a cuent ten Dios le'a ta wa dub ta
lá isu'u, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a Dios gun ilayat be men ndo' le'aka ta ndák bexa.

20 No ndab-a:

Le'a Dios uni'í le'a ta ndanbe'e be men ndák wa,
le'a ta wa sbe'en be ta lá isu'u.

21 Ta we'e ni dub bega lá izhinnona ta nak bega partid ten dub men, le'a
itea be ta ndee ta ten bega: 22 le'a na' ndee no Apolos no Pedr no gizhliyo
no gealnaban no gealgut no iteata be ta'a ncho nat no be ta ti'i ilen. Le'a
itea be ta ndee wa ta ten bega. 23 Le'a bega xa ten Cristo, le'a Cristo xa ten
Dios.

4

Ti'in ndun be apostol

1 Ta we'e le'a bego ba' nsabndo' ini'í le'a besa naktsa dub xa nduntsa
ti'in ten Cristo, nluutsa besa di'izh ten xa, dub ta polta na'anpa nchando'
be men. 2 Le'a tal ton gun ti'in ten stubga men nsabndo' utsin gun xa ti'in

wa. [3] Le'a cuent ten na' na'an xti'in ta ndab bega no stapla be men xte'e
nak ta ndun na'. Ni na' na'anpa gáp xte'e nak ta ndun le'aka na', tal utsin
nak-a natal na'an. [4] Le'a len lado'o na' nsak na' le'a na' na'an xá ke na'
ndap, ná le'a ta wa na'anpa gab le'a na' utsin nak cuent ten Dios. Le'a Dios
le'a gab xte'e nak ta ndun na'. [5] Ta we'e na'anpa gab bega ton xa utsin
no ton xa ugap. Ndi kweas bega gast zha ilen Cristo, le'a xa wa uluu be ta
uga'ach. Le'a xa uluu ná xta'an ndanbe'e kadga dub men len lado'o na.
We'e le'a Dios gab kadga be ta wen mbin beuna.

[6] Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' ndee nkwea' ladna bega, ta we'e
nke'a na' be ta ndee wa ndontsa iwi'i bega xte'e ndun Apolos no xte'e ndun
na'. Cha li gun bega lak ndun besa laktsa ndab di'izh ten Dios, na'anpa gun
bega stub ta xa'aga. No na'anpa gab bega le'a bega mas nsak ndo' stubga
xa. [7] ¿Ton ndab le'a bega mas nsak ndo' be ltsa'a bega zha? ¿Lá ini'í bega
zha le'a Dios le'a nsa'a itea ta'a ndap bega? Ná tal xa le'a msa'a-yá, ¿cha
xta'an nzhinna bega zha cuent dub ta'a begotsa ndák?

[8] Nat le'a bega nsak le'a bega ndap itea ta'a, yá na'an xta'an ndun jwalt.
Nsak bega le'a bega nibe'ela, yá na'anta xta'an gunno bega besa. Nlad na'
malay gak bega dub xa ta ugeaka nibe'e, ndontsa no besa gak xa nibe'e
wats bega. [9] Parea le'a na' nsak le'a Dios mbinno besa nak apostol wa
cuent dub xa na'anpa nsak, cuent dub xa ndap ke nsabndo' gat xa. Le'a
itea be men no be angel nlad iwi'i xta'an yoo besa. [10] Le'a be men ndab
le'a besa xa tont ta na ndun besa ti'in ndo' Cristo; ná le'a bego ndanbe'e
le'a bega nak be men ndák ten Cristo. Le'a be men ndab le'a besa uzhebpa
be men ule'a nak; ná le'a bego ndanbe'e le'a bega uzhebpa xa juert nak.
Le'a be men ndap mod ndo' bego, parea nxelad bexa besa ndee. [11] Gast
nat bi ntid yanna besa, no ntid yak ladna besa, no lá ndap besa sian xab
besa, no ugap ndanno be men besa, no ni lá ndap besa sa yoo besa. [12] No
uzhebpa nzhanna besa tant ndun besa ti'in ya'a besa. Ncho bexa kwea'
ní'i ndo' besa, ná besa ndi nab ndo' Dios gakno Dios bexa. No ncho bexa
ugap ndanno besa, ná besa ndi nxikka. [13] No ncho bexa nisi besa, ná besa
ndi utsin nka'ab. Gast wizh nat ndanno bexa besa cuent dub gix, dub ta
na'an xti'in ndo' gizhliyo ndee.

[14] Nke'a na' be ta we'e na'anpa ndontsa ido ladna bega, ndi ndontsa iwi'i
bega xte'e gun bega, cuentta dub xi'ín na' nkwea' lad na' bega. [15] Maska
ncho dub ti'i mil men nluu bega di'izh ten Cristo, parea na'anpa ncho
kwa'ad xa cuent xus bega. Le'a gor na mbidi'izh na' di'izh wen ten Cristo
Jesús ndo' bega, le'a bega li myak cuent dub xi'ín na'. [16] Nat na'ab na' ndo'
bega bin bega laktsa ndun na' wa.

[17] Ta we'e mtu'ub na' Timoteo ndo' bega, xa na nkwea' lad na' cuentta
dub xi'ín na', no utsin ndun xa ti'in ten Cristo. Le'a xa wa gun utse'a ladna
bega be ta ndun na' ta na nak na' xmen Cristo, lak nluu na' be men itea
lad sa nzhealbe be xmen Cristo. [18] Ncho bega nzhinna, ndanbe'e bega le'a
na' na'ankapa gal ina' bega. [19] Parea le'a na' skenka gal ina' bega tal le'a
Dios nlad. We'e iní na' tal le'a bexa zhin wa ndap juers ten Dios natal ta
ndadi'izhtsa bexa-yá. [20] Le'a tal ton ncho ndo' ya'a Dios, le'a xa wa ndun
ta nlad Dios, na'anpa sbe'en di'izhtsa ndadi'izh xa. [21] ¿Xte'e nlad bega gal
na' zha? ¿Galteyo na' bega, ná ti ndi di'izh utsin gal yáp na' ndo' bega?

5

Ko'o bexa xa ndun ta ugap wa lat bexa

1 Le'a na' mbín le'a lat bega wa ncho dub xabgi'i ngal le'aka xagots ten
xus xa. Le'a ta wa uzhebpa dub ta ugap, le'a ni bexa lá nchando' Dios
na'anpa li ndun. 2 Ná le'a bega bi uzhebpa nzhinna. ¿Lá ini'í bega zha le'a
bega nsabndo' ndi uban yoo ladna, no ko'o bega xa li ndun wa lat bega?
3 Le'a na' na'anpa nso' sa ba', parea le'a na' nsak cuent nso'ka na' wats
bega sa ba'. No uníka na' xte'e nsabndo' gunno bega xa li ndun wa. 4 Le'a
ta na nak beuna xmen Jesucristo Xwan beuna, le'a gor na yakjunt bega,
le'a na' cuent noka nso' lat bega, nsea utse'a ladna bega le'a Jesucristo
Xwan beuna msa'a juers ten xa ndo' bega. 5 Cha yun bega cuent xa li
ndun wa ndo' ya'a maxu'u. We'e ini'í xa gealkwea', ndontsa ula'a xa ta
ugap li ndun xa wa, cha gap xa gealnaban gal zha ilen Cristo Xwan beuna.
6 Le'a bega na'anpa nsabndo' izhinnona ta ndun xa wa. ¿Lá ini'í bega
zha le'a dub tuzh levadur nsabich sian ko'ob arin? 7 Ta we'e ulantu'ub
bega xa ugap wa, ndontsa yak bega cuent dub ko'ob kub na'anpa noch
levadur. Le'a Cristo ngut ndontsa myu'u be ke ten beuna, le'a xa cuent nak
dub borreg ten ujest Pascua. 8 Le'a ujest Pascua le'a bexa judio lá ndanti'in
levadur. No liga le'a beuna nsabndo' ula'a be ta ugap nak beuna. Cha ndi
umbi'i gak lado'o beuna nsea ga'al gak beuna ndo' Dios, lak ndaw bexa
judio be pan lá ndoch levadur tiemp ten Pascua wa.
9 Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' bega ndab ndo' git wa lá uchealtsa'ata
bega bexa ngal stub men na'anpa xa ten xa. 10 Le'a na' na'anpa gáp
iteltsa'a bega iteanak be men ndun ta ugap wa, le'a idub ndo' gizhliyo
ncho bexa ngal dub xa na'anpa xa ten xa, no bexa nsa'ab ladna gap sian
ta'a, no bexa ndun gealwa'an, no bexa ndankea be dios gizhliyo. 11 Le'a ta
mke'a na' wa ndi gab lá uchealtsa'a bega ni dub be men na ndab le'a xa
dub xmen Cristo, tal le'a xa wa nkeseano stub xa na'anpa xa ten xa, natal
xa nsa'ab ladna gap sian ta'a, natal xa ndankea be dios gizhliyo, natal xa
kwea' ní'i ndo' be men, natal xa ndun gealgu, natal xa ndun gealwa'an.
Le'a dub men li nak wa, gast ni lá gawno bega. 12 Le'a na' lá nsabndo'
ulach xte'e nak bexa lá nchando' Cristo. Ná le'a bego ba' nsabndo' ula'ach
xte'e nak bexa ncho lat bega, bexa yá nak bega xmen Cristo. 13 Le'a Dios
le'a gab xte'e nak ta ndun bexa lá nchando' Dios. Ta we'e ulo'o bega xa li
ugap nak wa lat bega.

6

Be xmen Cristo gun regl be uyo ten le'aka bexa

1 Le'a zha na nyono bega stub ltsa'a bega, xa no nak xmen Cristo, ¿cha
xta'an nda'yab bega-yá ndi ndo' dub juez lá nchando' Dios gun regl ta wa
zha? ¿Cha xta'an lá ndab bega-yá ndo' bexa nak xmen Dios gun regl ta
wa zha? 2 ¿Lá ini'í bega zha le'a gal dub wizh le'a be xmen Dios le'a gun
regl ta ten be men lá nchando' Dios zha? Le'a tal bega li gun regl ta wa,
¿xte'e lá isu'u bega gun bega regl be ta byux ndee zha? 3 ¿Lá ini'í bega
le'a beuna le'a gun regl gast be ta ten be angel wa zha? Ta we'e le'a beuna
nsabndo' le'atsa gun regl be ta ncho ndo' gizhliyo ndee. 4 We'e tal le'a bega
ndap dub uyo ndo' gizhliyo ndee, ¿cha xta'an nda'tso' bega ndo' dub xa
lá nchando' Dios wa gun regl ta ten bega zha? 5 Le'a na' gáp ta ndee wa
ndontsa ido ladna bega: ¿Cha na'an ni dub xa ndák lat bega zha, dub xa
su'u gun regl dub uyo lat bego nchando' Dios? 6 Ná le'a bega nyono ltsa'a
na, no gast nda'no bega uyo ten bega ndo' dub juez, dub xa lá nchando'
Dios.

7 Ta ugeaka le'a ta na li nyono bega le'aka ltsa'a bega wa dub ta ugap
ndun bega. ¿Xta'an na'anpa uxiktsa bega nsea ta ndanno stub xa bega
zha? Mas wen ula'a bega gowa'an bexa be ta ndap bega. 8 Parea le'a bega
ndi no ugap ndun, no ndowa'an bega ta ndap le'aka ltsa'a bega nak xmen
Cristo.
9 ¿Lá ini'í bega zha le'a be men ndun be ta ugap wa lá yoo gan yate sa
nibe'e Dios? Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega. Le'a ncho bexa ngal
xa ten stubga men, no ncho bexa ndankea be dios gizhliyo, no ncho bexa
ndapka xa ten na ná ngalga xa stub xa, no ncho be xabgi'i ngal ltsa'a bgi'i
na, 10 no ncho bexa ndun gealwa'an, no ncho bexa nsa'ab ladna gap sian
ta'a, no ncho bexa ndun gealgu, no ncho bexa kwea' ní'i ndo' be men, no
ncho bexa nkwi'inno be men. Le'a itea bexa li nak wa lá yoo gan yate sa
nibe'e Dios. 11 Le'a polta le'a ncho bega no mbin be ta ndee wa, parea le'a
nat le'a Dios mtsu'u be ke ten bega, nsea mtsambi'i Dios lado'o bega, nsea
mbin Dios wen mya'an bega ndo' Dios ta na mbingea ladna bega Jesús
Xwan beuna, no ta na ncho Espíritu ten Dios len lado'o bega.

Le'a len lado'o beuna nak sa ncho Espíritu ten Dios

12 Ncho be men ndab le'a bexa syo'o gan gun guni'i xta'an nlad bexa.
Ugeaka le'a-yá syo'o gan, parea na'anpa itea-yá ta nsabndo'. Le'a na'
syo'oka gan gun be ta nlad na', parea lá ula na' ni dub ta'a wa gun gan
ndo' na'. 13 Nsea ncho xa ndab: “Ta gaw beuna ta por len beuna. No le'a
len beuna por yoo ta gaw beuna.” Le'a ta wa ta ugeaka, ná le'a gal gor le'a
Dios unitndo' itop ta'a wa. Le'a Dios na'anpa ngunde'e las beuna por na
ugal beuna stub xa na'anpa xa ten beuna. Le'a Dios ndi mbinde'e beuna
ndontsa gun beuna ti'in ten Cristo, le'a Cristo le'a nibe'e beuna. 14 No lak
mxiste Dios Jesús, no liga le'a juers ten Dios ixiste beuna.
15 ¿Cha lá ini'í bega zha le'a idub las bega dubtsa nak no Cristo? Le'a
dub xa junt nak no Cristo lá nsabndo' yakjunt no dub ngots ndun juis mgi'i.
16 ¿Lá ini'í bega zha le'a dub xa ugal dub xagots li nak wa, le'a xa dubtsa
nak no xagots wa? Lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a itop xa wa yak dubtsa
men. 17 Ná le'a dub xa yakjunt no Cristo, le'a xa wa dubtsa nak no Cristo.
18 Ta we'e bxo'on bega ndo' ta ugap wa, ta na ngal bexa dub xa na'anpa
xa ten xa. Guni'i xta'an stub ta ugap ndun dub men, le'a ta wa na'an xta'an
ugap ndanno las xa wa. Ná le'a xa na ngal dub xa na'anpa xa ten xa, le'a
xa wa ugap ndanno le'aka las na. 19 ¿Lá ini'í bega zha le'a idub las beuna
nak ni'i ten Espíritu ten Dios, xa na msa'a Dios ndo' beuna? Le'a Espíritu
ten Dios ncho len lado'o beuna, ta we'e na'anpa le'aka beuna nibe'e beuna.
20 Le'a Dios usi'i beuna gak beuna xa ten xa. Ta we'e le'a ta ndun beuna no
ta ndanbe'e beuna, le'a ta wa nsabndo' gak ta nsak ladna Dios, le'a beuna
nak xmen Dios.

7

Xte'e nsabndo' gak bexa ndap ltsa'a na no bexa nab

1 Nat ikab na' ndo' ta li mke'a bega ndo' git mtu'ub bega wa, naga
nsabndo' ukwa'an dub xabgi'i xagots ika'a na. 2 Nat ncho kwa'ad men
ngal dub xa na'anpa xa ten xa. Ndi mas wen kadga dub xabgi'i gapga
dub xagots, no liga kadga dub xagots gapkaga dub xabgi'i. 3 Le'a xabgi'i
no xagots nsabndo' gun cumplir yankea xa xa tenka xa. 4 Le'a xagots wa
na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa, le'a xabgi'i wa le'a nibe'e xagots ten na.
No liga le'a xabgi'i wa na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa, le'a xagots wa le'a

nibe'e xabgi'i wa. 5 Ta we'e lá igea'na bega ugal bega le'aka xa ten bega.
Ná le'a tal bega gudi'izh le'a dub nde'ep lá ugal bega ltsa'a bega ndontsa
mas gudi'izhno bega Dios, le'a ta wa utsinka nak. Le'a tso'o na li mkwa'an
bega Dios dub nde'ep wa nsabndo' yakjunt bega, ndontsa na'anpa gun
maxu'u gan utsabgix bega, ugal bega stub men na'anpa xa ten bega.

6 Le'a ta ndee wa dub ta ntenxe'a na' bega, na'anpa nak-a dub ta juerska
gun bega. 7 Nlad na' gak bega lak nak na' lá ndap na' xagots. Ná le'a Dios
nsa'a xte'e gak kadga dub beuna; ncho bexa nkwa'an ltsa'a na, no ncho
bexa na'anpa li ndun.

8 Le'a na' gáp ndo' bexa nab no ndo' be xagots ngut xabgi'i ten na, mas
utsin ya'an nab bexa lak nak na'. 9 Ná tal le'a xa lá uxik yoo nab, ukwa'an
xa ltsa'a xa. Mas utsin nak ukwa'anka xa ltsa'a xa, ndo'ka uzhebpa nlad
xa gap xa ltsa'a xa, ná cha lá ukwa'an xa xa.

10 Le'a bexa yá ndap xa ten na wa, le'a na' gáp ndo' bexa wa dub ta
na'anpa ta nibe'e na', le'a ta wa ta nibe'e Cristo: Le'a dub xagots na'anpa
nsabndo' ula'a xabgi'i ten na. 11 Ndi tal le'a dub xagots ula'a xabgi'i ten
na, le'a xa wa na'anpa ika'a stubga xabgi'i, parea syo'o gan ndi yach xa
ndo' le'aka xabgi'i mla'a xa wa. No liga dub xabgi'i na'anpa nsabndo' ula'a
xagots ten na.

12 Le'a na' gáp ta ndee ndo' iteata be men, dub ta ndanbe'etsa na',
na'anpa dub ta ndab Cristo ndo' na': tal ton dub xabgi'i ndap dub xagots
lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka xabgi'i wa, le'a xabgi'i wa
na'anpa nsabndo' ula'a xagots wa. 13 No liga tal ton dub xagots ndap dub
xabgi'i lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka xagots wa, le'a xagots
wa lá nsabndo' ula'a xabgi'i wa. 14 Le'a juers ten dub xagots nak xmen
Cristo, le'a Dios gun wen yoo ladna xabgi'i ten xa, maska dub xa na'anpa
ndangea ladna Cristo. No liga juers ten dub xabgi'i nak xmen Cristo le'a
Dios gun wen yoo ladna xagots ten xa, maska dub xa na'anpa ndangea
ladna Cristo. No liga gun Dios wen yoo ladna be xin bexa. Na'anpa gak
be me'ed wa cuent dub me'ed lá ndangea ladna Cristo. 15 Ná tal le'a dub
xabgi'i natal xagots na'anpa nchando' Cristo wa nlad ula'a xa ten na wa,
sak ula'a xa xa. Le'a xa nak xmen Cristo wa na'anpa juerska bi le'a ika'a xa
lá nchando' Cristo wa, geal le'a Dios nlad wen yoono beuna ltsa'a beuna.
16 Le'a bego xagots ba' lá ini'í tal le'a xabgi'i ten bega gungea ladna Cristo
geal ta wen ndun bega. No liga le'a bego xabgi'i ba' lá ini'í tal le'a xagots
ten bega gungea ladna Cristo geal ta wen ndun bega.

17 Parea le'a kad dub bega bin laktsa msa'a Dios. Guni'i xte'e nak bega
zha na utezh Dios bega gak bega xmen xa, litsa gok bega. Le'a ta wa ta
ndáp na' ndo' bexa nak xmen Cristo itea sa ndaa na'. 18 Tal ncho bega
nchola be'e zha na utezh Dios bega wa, litsa bla'a bega ncho be'e bega. No
liga tal ncho bega na'anpa ncho be'e zha utezh Dios bega wa, lá nsabndo'
yoo be'e bega. 19 Guni'i tal dub xa ncho be'e natal na'an be'e xa, le'a ta
wa na'anpa le'a nsak. Le'a ta na nxobgek beuna ndo' Dios, le'a ta wa le'a
nsak. 20 Le'a itea bega nsabndo' ya'an laktsa nak bega zha na utezh Dios
bega wa. 21 Le'a zha na utezh Dios bega wa tal ndencho bega ndo' ya'a
stub men, lá yu' ladna bega ta li nak bega. Ná tal le'a bega syo'o gan ito'o
ndo' ya'a men wa, bin bega juers ito'o bega. 22 Le'a dub xa na li nyo'o ndo'
ya'a dub men zha na utezh Dios xa, le'a cuent ten Cristo le'a xa mya'akla.
No liga dub xa na'anpa nyo'o ndo' ya'a dub men zha utezh Dios xa, nat
le'a xa wa ncho ndo' Cristo. 23 Le'a Dios usi'i bega gak bega xmen xa, ta

we'e lá ula'a bega inibe'e stubga men ndo' bega. 24 Bega nak beuna xmen
Cristo, laktsa nak beuna zha utezh Dios beuna, litsa ya'an beuna ndo' Dios.
25 Le'a bego xa nab bi lá ndap ltsa'a na, le'a ta gáp na' ndee na'anpa nak
dub ta nibe'e Dios, le'a-yá ndi ta ndanbe'etsa na'. Parea le'a bega nsabndo'
isakyo'ón ta gáp na' ndee, le'a Dios uzhe'eb utsin mbinno na' msa'a xa ta
ndák na'. 26 Le'a ke ten be gealkwea' ncho nat ndee, le'a na' nsak le'a bega
wenka kwe laktsa ndebe bega. 27 Tal bega ndap xagots, na'anpa ula'a bega
xa. No tal bega lá ndap xagots, na'anpa ukwa'an bega xa. 28 Parea tal bega
ukwa'an xagots, le'a ta wa na'anpa ta ugap. No tal dub xagots nab ukwa'an
xabgi'i, le'a ta wa na'anpa ta ugap. Parea le'a bexa na ukwa'an ltsa'a na
wa mas bid itid bexa, ná le'a na' nlad lá itid bega ta wa.
29 Bego nak beuna xmen Cristo, ta ndee gáp na': Le'a beuna yá stub
nde'eptsa ndencho, ta we'e le'a bexa ndap xagots wa nsabndo' gun xa
ti'in ten Dios cuent dub xa nab. 30 Le'a bexa ndo'on wa ndi gun cuent
dub xa na'anpa ndo'on. Le'a bexa nten ladna wa ndi gun cuent dub xa
na'anpa nten ladna. Le'a bexa nsi'i be ta'a wa, ndi gun xa cuent dub xa
na'an xta'an ndap. 31 Le'a bexa ndal ladna be ta gizhliyo ndee wa, ndi gun
xa cuent dub xa lá ndal ladna ta wa, le'a ta ncho ndo' gizhliyo ndee wa ta
snitndo'.
32 Le'a na' nlad lá yu'no ladna bega be ta gizhliyo ndee. Le'a dub xa nab
wa mas nla'ach ta nlad Dios, nkwa'an xa ná xte'e isak ladna Dios. 33 Ná
le'a dub xa ndap xagots wa mas nyu' ladna be ta ncho ndo' gizhliyo ndee,
nkwa'an xa ná xte'e isak ladna xagots ten xa. 34 Liga le'a xagots na ndap
xabgi'i na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e xagots nab wa. Le'a xagots nab wa
mas nyu' ladna gun ta nlad Dios, ndontsa mas umbi'i gak be ta gun xa
wa no be ta gunbe'e xa wa ndo' Dios. Ná le'a xagots ndap xabgi'i wa mas
nyu' ladna be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, nkwa'an xa ná xte'e isak ladna
xabgi'i ten xa. 35 Le'a ta ndee wa na'anpa ndáp na' por na mas bid itid
bega. Ndi ndáp na'-yá ndontsa gakno-yá bega, no utsin kwe bega no gun
bega lak nsabndo'-yá. We'e na'an xta'an uka gun bega ti'in ndo' Cristo.
36 Parea tal ncho bega ndap dub me'ed gots nab, cha nlad bega izheal
me'ed wa xabgi'i geal le'a me'ed wa yá goxla, le'a ta wa utsinka nak. Bin
bega ta li nlad bega wa, le'a ta ukwa'an me'ed wa ltsa'a me'ed wa, le'a
ta wa na'anpa ta ugap. 37 Ná le'a ncho xa ndab na'anpa li nsabndo' gun
xingots xa, cha ndun xa lakka nlad xa. Le'a tal me'ed wa lá ukwa'an
xabgi'i, le'a ta wa no utsinka nak. 38 Ta we'e tal ton ula'a ukwa'an xingots
na xabgi'i wa, le'a xa wa utsinka ndun. No liga tal ton lá ula'a ukwa'an
xingots na xabgi'i, le'a xa wa mas wen ndun.
39 Le'a ley ten Dios ndab le'a dub xagots ndap xabgi'i lá yoo gan ukwa'an
stub xabgi'i tal xabgi'i ten xa wa bi nban. Ná le'a tal xabgi'i ten xa wa ngut,
le'a xagots wa syo'o gan ukwa'an stubga xabgi'i tal xabgi'i wa nak xmen
Cristo. 40 Parea le'a na' nsak le'a xa mas wen tal xa li nabtsa iso', no nsak
na' le'a Espíritu ten Dios no li nlad.

8

Be xnab ten be dios gizhliyo

1 Le'a nat gudi'izh na' cuent ten be xnab nsa'a men ndo' be dios gizhliyo.
Le'a beuna uni'íka cuent ten ta wa, ná le'a ncho bega ndanbe'e le'a bega
mas uni'í ta wa, cha nzhinna bega. Ndi nsabndo' ikwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna, ndontsa mas ige' ladna bexa Cristo. 2 Le'a tal ton nsak le'a

xa uzhebpa ndák, le'a xa wa ni lá nchando' be ta'a nsabndo' ini'í xa. 3 Ná
le'a tal ton ndankeaka Dios, le'a Dios nchando'ka xa wa.
4 Nat le'a cuent ten be xnab nsa'a be men ndo' be dios gizhliyo wa, le'a
beuna uni'íka le'a be dios wa na'an xti'in, le'a Dios dubtsa ncho. 5 Le'a
ndo' gizhliyo nsea gibe'a ncho be ta'a ndab be men le'a ta wa dios, ndab
bexa ncho sian dios no sian espíritu nibe'e. 6 Ná le'a beuna uni'í le'a ncho
dubtsa Tad Dios, xa mbinde'e iteanak be ta'a, no nsa'a xa gealnaban ndo'
beuna ndontsa gun beuna ti'in ndo' xa. No dubtsa xa nibe'e ncho, le'a xa
wa Jesucristo, xa na ulo iteanak be ta'a ndo' gizhliyo, no ulo xa beuna.
7 Parea na'anpa itea men nchando' ta wa. Nat ncho bega ngwankea be
dios gizhliyo wa, no gast nat gor na ndaw bega ta msa'a be men ndo' be
dios wa, nsak bega le'a ta wa dub ke ndo' Dios, le'a bega lá ini'í xta'an
ta wen no xta'an ta ugap. 8 Parea le'a ta na ndaw beuna na'anpa gun
gan mas isak ladna Dios nak beuna. Ni na'anpa mas wen nak beuna no
ni na'anpa mas ule'a nak beuna, tal beuna gaw-a natal beuna lá gaw-a.
9 Le'a bega sak gaw guni'i xta'an, parea bla'ach bega na'anpa isabgix dub
xa pen mgondo' Dios ke ten ta ndaw bega. 10 Tal le'a bega nyakbe'ena
ta ndee wa, cha isob bega gaw bega dub sa nsob dub dios gizhliyo, cha
ini'í dub men pen mgondo' Dios ta wa, le'a xa wa rages no gaw ta nsa'a
bexa ndo' dios gizhliyo wa. 11 Cha le'a ke ten ta na nyakbe'ena bega wa,
sabgix dub men pen mgondo' Dios, dub xa na no ngut Cristo sakndo' na.
12 Tal bega li ugap gunno dub xmen Cristo, dub xa lá ini'í xta'an ta wen
no xta'an ta ugap, le'a bega wa gap ke ndo' Cristo. 13 Ta we'e tal ton dub
ltsa'a na' gaila' ndo' ta ugap ke ten ta ndaw na', le'a na' nunk yá na'antapa
gaw be'al wa, ndontsa na'anpa le'a na' gun ikate'eb xa.

9

Be ta syo'o gan gun be apostol

1 ¿Lá ini'í bega zha le'a na' nak dub apostol, no syo'o gan gun na' lak
ndun be apostol? ¿No ni lá ini'í bega zha le'a na' uníndo' Jesucristo, no
nak bega ti'in mbin na' ndo' Cristo? 2 Ncho men ndab le'a na' ndee na'anpa
dub apostol, ná le'a bego uni'íka le'a na' lika nak. Le'a ta na li nak bega
xmen Cristo, le'a ta wa nluu le'a na' ta ugeaka dub apostol.
3 Lnde'e ntsakndo na' ndo' be men li nisi na' wa: 4 Le'a besa nak apostol
syo'oka gan gaw, no goo besa be ta usa'a bega. 5 No syo'o gan ika'a besa
dub xagots nak xmen Cristo lak ndun ncho be apostol wa, no be xin xna'a
Jesús, no Cefas. 6 ¿Nsak bega zha le'a na'tsa ndee no Bernabé juerska gun
besa ti'in ndontsa iban besa? 7 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub soldad lá kix
ta ndaw na? No na'an ton ndas ya uv, cha lá ndaw xa uv nsa'a-yá. No
na'an ton dub xa nla'ach borreg, cha lá ndo xa lech ten ma.
8 Le'a ta ndáp na' wa na'anpa dub ta ndanbe'etsa na', le'a ley ten Dios
no li ndab. 9 Le'a ley msa'a Dios ndo' Moisés wa nkeani'i ndab-a: “Lá ko
bega gix xe'e ngon gor na ndun ma ti'in.” ¿Nsak bega zha le'a ta ndee wa
gab le'a Dios nyu'no ladna be ngontsa? 10 Le'a ta wa ndi gab le'a Dios liga
nyu'no ladna beuna. Le'a bexa na ndun ti'in ndo' dub yo no bexa ngo'o
xab trig wa, le'a bexa gal gor ika'a be ta usa'a-yá. 11 No liga tal le'a besa
ndas di'izh ten Dios lat bega, ¿xte'e nsak bega zha le'a besa lá nsabndo'
ika'a dub ta nki'in besa ndo' bega zha? 12 Ncho stapla bexa ndadi'izh di'izh
ten Dios, nka'a bexa ta nki'in bexa ndo' bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a besa
mas nsabndo' ika'a-yá?

Parea le'a besa na'anpa li ndun. Ndi nxik besa ndo' itea ta'a, ndontsa
mas gungea ladna be men di'izh wen ten Cristo. 13 ¿Lá ini'í bega zha le'a
bexa ndun ti'in len ni'i ten Dios, le'a bexa wa ndaw be ta ncho sa wa? No
liga be ule'ay nsa'a be man xnab ndo' Dios, le'a bexa wa ndaw dub tuzh
be xnab wa. 14 No liga ndab Cristo le'a bexa na ndadi'izh di'izh wen ten
xa, le'a bexa wa syo'o gan ika'a be ta na usa'a be men na ndo'ón di'izh
wa.
15 Parea le'a na' ndee ni dub biaj na'anpa li ina'ab ta nki'in na'. No ni
na'anpa nke'a na' ta ndee ndontsa usa'a bega ta'a ndo' na'. Le'a cuent ten
na' mas wen gat na' ndo'ka ika na' ta usa'a bega, le'a na' uzhe'eb nten lad
na' le'a na' na'anpa li ngun. 16 Le'a ta ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo
wa, le'a ta wa na'anpa ta nzhinna na', geal le'a ta wa ta nsabndo'ka gun
na'. ¡Pro'ob na' tal na' lá gudi'izh ta wa!
17 Tal le'a na' gudi'izh di'izh wa galadtsa na', syo'oka gan gáp na' kix
bega ndo' na'. Parea le'a Dios ndi unibe'e gudi'izh na' ta wa. 18 ¿Ta we'e
xta'an gun na' gan zha? Le'a ta wa ta na nten lad na' ndadi'izh na' di'izh
wen ten Cristo no ni na'an xta'an ina'ab na' ndo' bega. Le'a na' syo'oka
gan ina'ab gakno bega na', parea na'anpa li ngun na'. 19 Le'a na' ndee
na'anpa ncho'o ndo' ni dub men nibe'e na', parea le'a na' ndun cuent dub
xa ncho ndo' itea be men, ndontsa gun na' gan kwa'ad xa gungea ladna
Cristo. 20 Le'a zha na ncho'o na' lat bexa judio, le'a na' ndun lak ndun
bexa judio, ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa Cristo. Le'a ta wa gab
le'a zha na ncho'o na' lat bexa ndencho ndo' ley ten Moisés wa, le'a na'
no ndun lak ndab ley wa, ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa Cristo,
maska le'a na' na'anpa no ncho'o ndo' ley wa. 21 No zha na ncho'o na'
lat bexa na'anpa ndencho ndo' ley wa, le'a na' no ndun lak ndun bexa
wa, ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa Cristo. Le'a ta wa na'anpa
ndab le'a na' lá uxobgek ndo' Dios, le'a na' ndi nxobgekka ndo' ta nibe'e
Cristo. 22 No liga zha na ncho'o na' lat bexa pen mgondo' Dios, le'a na'
no ndun lak ndun bexa wa, ndontsa gun na' gan mas gungea ladna bexa
Cristo. Le'a na' nyak lak nak itea be men, ndontsa gun na' gan ncho bexa
gap gealnaban ndo' Dios. 23 Li ndun na' ndontsa mas igen di'izh wen ten
Cristo, cha li gal uso' na' ta wen usa'a Dios.
24 Le'a bega uni'íka le'a sa ngit bexa ndo' jueg, le'a itea bexa ngit parea
dubtsa xa ndun gan nka'a ta'a. Li bin bega juers gun bega gan ika'a bega
ta usa'a Dios. 25 Le'a bexa na ngit ndo' jueg wa uzhe'eb ngo gan ndontsa
lá yayo xa. Li ndun bexa ndontsa gun bexa gan ika'a bexa dub coron xos
gé'e, dub ta sazha'a. Ná le'a beuna ndee wa ko gan, ndontsa ika'a beuna
dub coron usa'a Dios, dub ta na'anpa gazha'a. 26 Ta we'e le'a na' na'anpa
ito'o karrel cuent dub xa ni lá ini'í pa ilaya'. No ni lá gun na' cuent dub
xa ndun uyo nke'a payent sbe'en ndo' mbitsa. 27 Ndi nsensa'ab na' le'aka
na', ndontsa na'anpa gal gor gab Dios le'a na' na'anpa utsin ngun, maska
mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo' be men.

10

Lá nsabndo' yankea be men be dios gizhliyo

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad lá yalad bega xte'e ngok
be usan gox polta ten beuna. Le'a bexa wa useabe len ila' dub xkaw no
utakea bexa tlaw Nitsdo'o Nane wa. 2 Le'a gor na li usea bexa wa len ila'
xkaw wa no tlaw nitsdo'o wa, le'a ta wa cuent utalea' iteanak bexa, myak
bexa xmen Moisés. 3 Le'a itea bexa wa udaw ta msa'a Dios ge'e sa bid wa.

4 No ngu itea bexa nits msa'a Dios, ta ulen ndo' ge'da'a wa. Le'a ge'da'a wa
cuent Cristo, xa ncha'ano bexa sa wa. 5 Ná le'a kwa'ad bexa wa lá ngun ta
nsak ladna Dios, cha ngut bexa ge'e wa.
6 Le'a be ta ndee wa li ngok ndontsa na'anpa no beuna isa'ab ladna
be ta ugap, lak msa'ab ladna bexa ta wa. 7 No ni lá yankea beuna be
dios gizhliyo, lak mbin ncho bexa wa. Le'a di'izh ten Dios ndab le'a bexa
uteyawbe no ngu bexa, cha we'e mbilndats bexa ndo' be dios ten bexa.
8 No lá ugal beuna dub xa na'anpa xa ten beuna, lak mbin ncho bexa
wa, cha ke we'e ngut dub ga'al bchon mil bexa dubtsa wizh. 9 No lá gun
usaladno beuna Dios lak mbin ncho bexa wa, cha ke we'e udawke'a be
uzhib bexa, cha ngut bexa. 10 No lá ukeake beuna Dios lak ncho bexa wa
mkeake Dios, cha mbit dub angel kwa'adgal bexa.
11 Le'a ta ndee wa ta ngwasea be usan gox polta ten beuna. No cha
nkeani'i-yá ndontsa na'anpa no beuna gun be ta ugap wa, beuna ndencho
be wizh lult ndee. 12 Ta we'e le'a bego na nsak ga'al nak bega ndo' Cristo,
bla'ach bega na'anpa isabgix bega. 13 Le'a gor na ndanbe'e bega gun bega
dub ta ugap, le'a ta wa ltsa'a ta ntid iteanak be men. Ná le'a Dios wen nak,
lá ula'a xa itid bega ndo' ni dub ta'a lá uxik bega. Ndi gor na li ndanbe'e
bega gun bega ta ugap wa, le'a Dios no gakno bega gun bega gan ndo' ta
wa, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap wa.
14 Le'a bego amig ten na', na'anpa yankea bega be dios gizhliyo ndee wa.
15 Le'a na' uní le'a bega utsin ndanbe'e, no uní na' le'a bega nsakyo'ónka
ta ndáp na' ndee. 16 Le'a gor na ndo beuna nits ten uv lak unibe'e Cristo,
¿lá ini'í bega zha le'a ta wa gab le'a beuna dubtsa nak nsea Cristo, xa na
mtsi'i ten ten na? No liga gor na junt ndaw beuna pan wa, ¿lá ini'í bega
zha le'a ta wa gab le'a beuna dubtsa nak no Cristo, xa na ngut sakndo'
beuna? 17 Le'a beuna kwa'adpa, ná le'a gor na junt ndaw beuna dubtsa
pan wa, le'a beuna dubtsa nak.
18 Bla'ach bega xte'e ndun bexa Israel wa. Le'a gor na ndaw bexa xnab
nsa'a ule'ay ndo' Dios, le'a ta wa gab le'a bexa no ndankea Dios. 19 Na'anpa
gáp na' le'a be dios gizhliyo dub ta nsak. No ni lá gáp na' le'a xnab nsa'a
bexa ndo' be dios wa dub ta nsak. 20 Le'a na' ndi gáp le'a zha na nsa'a
bexa lá nchando' Dios wa xnab ndo' be dios ten xa, le'a xa nsa'a be ta wa
ndo' be mbi bxin, na'anpa ndo' Dios. Le'a na' lá nlad no bega yankea be
mbi bxin lak ndun bexa wa. 21 Le'a bega lá nsabndo' goo vas ten Cristo,
cha we'e googa bega vas ten be mbi bxin. No ni lá nsabndo' gaw xche'eno
bega Cristo, cha gaw xche'enoga bega be mbi bxin. 22 ¿Nati li gun beuna
ndontsa gakloo Dios ndo' beuna zha? ¿Nsak bega zha le'a beuna mas juert
ndo' Dios?

Ukwa'an beuna ta gakno beuna stubga men

23 Ncho bega ndab le'a bega syo'o gan gun itea ta nlad bega. Le'a ta wa ta
ugeaka, parea na'anpa itea-yá ta nsabndo'. Syo'oka gan gun na' be ta nlad
na', parea na'anpa itea-yá gakno mas ige' ladna beuna Dios. 24 Na'anpa
ukwa'an beuna ta gakno le'atsa beuna, ndi ukwa'an beuna ta gakno beuna
stubga men. 25 Le'a itea ta'a nado'o xa sa ndad be'al syo'o gan gaw bega,
ni lá inabdi'izh bega pa uto'o-yá. 26 Le'a Dios le'a ten idub gizhliyo ndee
nsea itea be ta ncho ndo' gizhliyo. 27 Tal ton na'anpa nchando' Dios gab
ya'daw bega ta lid xa no tal bega nlad ya', udaw bega guni'i xta'an usa'a xa.
Na'anpa inabdi'izh bega pa uto'o-yá, ndontsa na'anpa yu' ladna bega gaw
bega ta wa. 28 Ná tal gab xa ndo' bega le'a be'al wa ta msa'a xa xnab ndo'

be dios gizhliyo, we'e cha na'anpa gaw bega-yá, ndontsa na'anpa gaila'
stub men ndo' ta ugap. Le'a Dios le'a nibe'e gizhliyo no itea be ta'a ncho
ndo' gizhliyo. 29 Na'anpa gáp na' le'a cuent ten bega le'a ta wa ta lid le'a
nak. Le'a na' ndi gáp le'a cuent ten stub xa wa le'a ta wa ta lid le'a nak.
¿Parea xta'an nsabndo' ulach na' ta ndanbe'e stubga men? 30 Tal le'a na'
ndee nsa xno ndo' Dios no be ta ndaw na' wa, ¿cha xta'an gab men le'a
na' lá yoo gan gaw be ta wa zha?

31 Tal le'a bega gaw, no goo bega, no gun bega stubga ta'a, bin bega itea
be ta wa dub mod na no be men gab xte'e wen nak Dios. 32 Lá gun bega dub
ta gun gaila' bexa ndo' ta ugap, lak bexa judio no bexa na'anpa xa judio
no bexa nak xmen Cristo. 33 Le'a na' ndun juers iteanak be ta'a ndun na'
isak ladna be men. Na'anpa nkwan na' dub ta gakno na' nabtsa na', ndi
nkwan na' dub ta gakno kwa'ad men, ndontsa no bexa gap gealnaban ndo'
Dios.

11

1 Bin bega lak ndun na' ndee, le'a na' ndun lak ndun Cristo.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndankea Dios

2 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' ndáp le'a bega wenka ndun,
geal le'a bega lá nyalad na' nsea ndun bega ta mluu na'. 3 Parea nlad
na' yakbe'ena bega le'a Cristo le'a nibe'e be xabgi'i, no liga le'a be xabgi'i
nibe'e xagots ten na, no le'a Dios le'a nibe'e Cristo. 4 Le'a tal ton dub xabgi'i
utsaw gek na gor ndadi'izhno xa Dios, nsea gor ndadi'izh xa sakndo' Dios,
le'a xa wa na'anpa ndap mod ndo' Cristo lak nsabndo'-yá. 5 Ná le'a tal ton
dub xagots lá utsaw gek na gor ndadi'izhno xa Dios, nsea gor ndadi'izh
xa sakndo' Dios, le'a xa wa lá ndap mod ndo' xabgi'i ten xa. Le'a ta wa
cuent dub xagots ulobto'og iteanak gichgek na. 6 Le'a tal dub xagots lá
ka'ab utsaw gek na, mas wen yabto'og iteanak gichgek xa. Parea tal le'a
xagots wa ndo ladna kabto'og gichgek na, we'e nsabndo'ka utsaw xa gek
xa. 7 Le'a be xabgi'i wa na'anpa nsabndo' utsaw gek na sa nzhealbe bega,
le'a Dios mbinde'e xabgi'i lak nak Dios, no nluu xabgi'i ta wen nak Dios.
Ná le'a ta ndun be xagots wa nsabndo' uluu ta wen nak xabgi'i ten xa.
8 Li nak-a geal le'a xabgi'i ned wa na'anpa le'a ngaknde'e dub ble'a las
xagots wa, le'a xagots wa ndi le'a ngoknde'e no dub ble'a las xabgi'i. 9 Le'a
xabgi'i wa na'anpa ngaknde'e por na gakno xa xagots, le'a xagots ned wa
ndi ngoknde'e ndontsa gakno xa xabgi'i ten xa. 10 Ta we'e le'a dub xagots
nsabndo' utsaw gek na ndontsa ini'í be angel le'a xa nxobgek ndo' xabgi'i
ten xa. 11 Ná le'a beuna nak xmen Cristo, le'a be xabgi'i nsabndo' gakno
be xagots, no liga le'a be xagots gakno be xabgi'i. 12 Le'a xagots ngoknde'e
no dub ble'a las xabgi'i, no liga le'a be me'ed bgi'i ndal len xagots. Parea
le'a iteanak beuna Dioska mbinde'e.

13 Le'aka bego binbe'e naga utsin nak tal le'a dub xagots lá utsaw gek na
gor na gudi'izhno xa Dios. 14 Le'a lak uni'í iteanak be men le'a-yá udalad
nak tal dub xabgi'i ula'a ga'al gichgek na. 15 Ná tal le'a dub xagots ula'a
ga'al gichgek na, le'a ta wa utsinka nak, le'a Dios msa'a ko'ol gak gichgek
xagots ndontsa utsaw-a gek xa. 16 Le'a tal ton lá ndal ladna ta ndáp na'
ndee wa, le'a na' gáp li nak ta nluu besa no li nak ta ndun iteanak be xmen
Dios.

Ugap mbin bexa no xche'e ten Jesús

17 Le'a ta uke'a na' nat, lá yoo gan gáp na' le'a bega wen ndun, geal
le'a zha na nzhealbe bega le'a bega mas ugap ndun, ma bega utsin gun.
18 Le'a ta ned gáp na', le'a ncho men ndab le'a gor nzhealbe bega le'a bega
na'anpa dubtsa nak. Le'a ncho-yá ndangea lad na'. 19 Li nsabndo'ka itid
bega, ndontsa uluu ná ton ta ugeaka nak xmen Cristo lat bega. 20 Le'a
zha na nzheal bega ndaw bega xche'e ten Cristo, le'a bega lá ndun lak
nsabndo'-yá. 21 Le'a gor na ndaw bega, le'a kadga dub bega uxax ned
nda'dob ta gaw na. We'e ncho bega ndon ndeyanna geal mtea-yá, no
ncho bega gast nsudna. 22 ¿Lá ndap bega ta lid bega, sa ndaw bega no
sa ndo bega zha? ¿Xta'an usalad ndanno bega be xmen Dios zha? ¿No
xta'an udalad ndanno bega bexa na'an xta'an ndap? ¿Xte'e gáp na' ndo'
bega zha? ¿Nsak bega itenno lad na' bega zha? ¡Le'a ta ndun bega wa
na'anpa nsak lad na'!

Xte'e unibe'e Jesús junt gaw be xmen xa
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23)

23 Le'a Jesucristo le'a mluu ta ndee ndo' na', ta mluu na' ndo' bego: Le'a
te'al na myak cuent Jesús Xwan beuna wa, usen xa dub pan. 24 Cha msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha ndab xa: "Usen bega pan ndee,
cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las na'. Nat isaxan gun bega ta ndee,
ndontsa utse'a ladna bega le'a na' ngut sakndo' bega." 25 No tso'o mtayaw
xche'e bexa wa, cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha ndab xa: "Le'a
ta ndee ten ten na'. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men
dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios. Itea zha goo bega ta ndee,
utse'a ladna bega le'a na' ngut sakndo' bega." 26 We'e gast gal wizh ilen
Cristo, le'a itea biaj li ndaw bega pan wa no ndo bega nits uv wa, le'a ta
wa cuent gudi'izh bega ndo' be men xte'e ngut Jesús.

Xte'e gun beuna no ta unibe'e Jesús gaw beuna

27 Ta we'e tal ton gaw pan wa no goo xa nits wa dub mod lá nsabndo'-yá,
le'a xa wa ndap ke ndo' Cristo no ndo' ten ten xa. 28 Le'a kadga dub bega
nsabndo' gunbe'e xte'e nak ta gun bega, gor na biseata gaw bega pan no
goo bega nits wa. 29 Ná tal bega gaw-a no goo bega-yá ni lá gunbe'e bega
le'a ta wa cuerp ten Cristo, le'a Dios utsaksi bega. 30 Ta we'e kwa'ad bega
nsén gealgizh no ule'a nak bega no ncho bexa gast ngutla. 31 Parea tal le'a
beuna iwi'i ná xte'e gun beuna be ta wa, le'a Dios na'anpa utsaksi beuna.
32 Le'a ta li ndi'izh utsaksi xa beuna, le'a xa na'anpa utsaksi beuna lak
utsaksi xa bexa lá nchando' Dios.

33 Ta we'e zha na izhealbe bega gaw bega xche'e ten Cristo, kweas bega
itea bega dubtsa gaw. 34 No tal ncho bega ndanna nsabndo' ned gaw bega
ta lid bega, ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega ke ten ta na li junt ndaw
bega. Le'a cuent ten be ta wa ncho stapla be ta'a gáp na' ndo' bega zha na
gal ina' na' bega.

12

Be ta ndák be men, ta nsa'a Espíritu ten Dios

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega xte'e nak be ta
ndák beuna, ta nsa'a Espíritu ten Dios ndontsa mas gun beuna ti'in ten xa.
2 Le'a bega uni'íka le'a zha na bi lá ndangea ladna bega Cristo, ngwankea
bega sbe'en be dios gizhliyo, ta na ni lá ndadi'izh. 3 Parea nat nlad na' ini'í
bega le'a tal ton ncho Espíritu ten Dios len lado'o na, le'a xa wa na'anpa

iní'i kwea' ndo' Jesús. No na'an ton gab le'a Jesús le'a nak Xwan xa, tal
na'anpa ncho Espíritu ten Dios len lado'o xa.
4 Ncho sian ta'a ndák beuna ta nsa'a Espíritu ten Dios ndo' beuna
ndontsa gun beuna ti'in ten xa, parea le'a Espíritu ten Dios wa dubtsa.
5 Ncho sian mod ndun beuna ti'in ten Cristo, parea le'a Cristo Xwan beuna
dubtsa. 6 Nsea ncho sian ta'a ndun beuna ta na nak beuna xmen Dios,
parea le'a Dios dubtsa, xa na nsa'a be ta gun beuna wa.
7 Le'a ndo' kadga dub beuna nsa'a Espíritu ten Dios dubga ta'a ndák
beuna, ndontsa gakno beuna be ltsa'a beuna. 8 Le'a ndo' pla xa nsa'a
Espíritu wa gudi'izh xa ta ndák Dios. No ndo' stapla xa nsa'a le'aka
Espíritu gudi'izh bexa be ta uga'ach ten Dios. 9 No ndo' stapla xa nsa'a
le'aka Espíritu uzhebpa ige' ladna bexa Cristo. No ndo' stapla xa nsa'a
le'aka Espíritu yunyakna bexa be men gizh. 10 No le'aka Espíritu nsa'a
ndo' stapla xa gun bexa uyon, no ndo' stapla xa gudi'izh bexa sakndo'
Dios, no ndo' stapla xa ini'í bexa naga ta ndab stub men ta nsa'a Espíritu
ten Dios natal ta nsa'a maxu'u, no ndo' stapla xa gudi'izh bexa stubga
di'izh lá ndadi'izh be men, no ndo' stapla xa ta yakbe'ena bexa xta'an
ndab stub ndo' di'izh wa. 11 Le'a itea be ta ndee nsa'a le'aka Espíritu ten
Dios, nsa'a xa ndo' beuna lakka nlad xa gák beuna.
12 Le'a dub men sian ndo' nsalea' be las xa, ná le'a idub xa wa dubtsa
men nak. No liga nak itea beuna nak xmen Cristo. 13 Le'a dubtsa Espíritu
ten Dios utalea' iteanak beuna, cha dubtsa myak beuna, guni'i tal beuna
xa judio natal xa na'anpa xa judio, guni'i tal beuna nak dub xa ncho ndo'
ya'a stubga men natal na'an. Le'a dubtsa Espíritu msa'a Dios uyo'o len
lado'o beuna.
14 Le'a dub men na'anpa dubtsa nsalea' idub xa, ndi sian ndo' nsalea'
be las xa. 15 Tal le'a xo'o xa gab: “Le'a na' ndee na'anpa ya'a xa, ta we'e
na'anpa no na' nak las xa”, na'anpa ta we'etsa gun le'a xo'o xa na'anlapa
las xa. 16 No tal le'a ncha' xa gab: “Le'a na' ndee na'anpa ngusndo' xa,
ta we'e na'anpa no na' nak las xa”, na'anpa ta we'etsa gun le'a ncha' xa
na'anlapa las xa. 17 Tal le'a idub las dub men nak ngusndo' xa, le'a xa wa
lá yoo gan go'ón. No tal le'a idub las xa nak ncha' xa, le'a xa wa lá yoo
gan igenna dub xla'a. 18 Le'a Dios msob kadga dub ta wa las dubga men
sa nladka Dios. 19 Tal le'a men idub nak dub ble'atsa las xa wa, ¿cha ma
idub xa zha? 20 Sian ndo' nsalea' xa, parea le'a idub xa wa dubtsa.
21 Le'a ngusndo' xa lá yoo gan gab ndo' ya'a xa: “Le'a na' lá nki'in lu.”
No ni gek xa lá yoo gan gab ndo' be xo'o xa: “Le'a na' lá nki'in bega.” 22 Ndi
le'a be las beuna sa nsak beuna mas ule'a nak, le'a be sa wa ndi le'a mas
ndanti'in beuna. 23 No le'a be las beuna sa na nsak beuna ndidotsa nsu'u
wa, le'a be sa wa ndi le'a mas utsin ntsaw beuna. No le'a be las beuna
sa na lá nsabndo' uluu, le'a be sa wa no liga mas ntsaw beuna. 24 Parea
na'anpa li utsaw beuna be las beuna sa mas nlu'u. Le'a Dios mbinde'e idub
dub men, dub mod na mas nla'ach beuna be las beuna sa na uxee nsak
wa. 25 Li le'a be las beuna wa na'anpa kuyo, ndi gakno-yá be ltsa'a-yá.
26 Tal le'a dub ble'a las beuna ndakwea', le'a beuna idub nsén gealkwea'
wa. No tal le'a dub ble'a las beuna nten ladna, le'a beuna idub nten ladna.
27 Liga le'a beuna itea nak cuent las Cristo, no kadga beuna dub ble'aga
las xa. 28 Le'a lat beuna nak xmen Cristo, le'a Dios mti bexa ndun be ti'in
ten xa. Ned ncho bexa nak apostol, we'e ncho bexa ndadi'izh sakndo' Dios,
we'e ncho bexa nak mech uluu di'izh ten Dios, we'e ncho bexa ndun uyon.
No ncho bexa nyunyakna xa gizh, no bexa ndakno bexa uban nak, no bexa

nchansu be xmen Cristo, no bexa ndadi'izh stub di'izh xa'aga. 29 Na'anpa
itea beuna nak apostol. No na'anpa itea beuna ndadi'izh sakndo' Dios. No
na'anpa itea beuna nak mech. No na'anpa itea beuna ndun uyon. 30 No
na'anpa itea beuna nyunyakna men gizh. No na'anpa itea beuna ndadi'izh
stubga di'izh ten Espíritu. No na'anpa itea beuna sun gan gab xte'e gab
di'izh wa. 31 Bkwa'an bega be ta mas nsak lat be ta nsa'a Dios wa. Parea
nat uluu na' bega stub nes masga nsak.

13

Nsabndo' ikwea' ladna be men be ltsa'a na

1 Le'a tal na' gudi'izh be di'izh ten be men no be angel, ná lá ikwea' lad
na' be men, le'a ta ndadi'izh na' wa ngen lak ngen dub ble'a gi'ib nsid
natal dub plati ndun ruid. 2 No tal gudi'izh na' sakndo' Dios, no yakbe'ena
na' itea be ta uga'ach ten Dios no iteata be ta'a, no ige' lad na' Dios gast
sun na' gan itatsob be ge'e ubi'i, parea tal le'a na' lá ikwea' ladna be men
le'a na' na'an xti'in. 3 No tal utsea na' iteanak be ta ndap na' gaw bexa
prob, no yun na' cuent le'aka na' gast yol' na', parea tal le'a na' lá ikwea'
ladna be men, le'a be ta ndun na' wa na'an xti'in.
4 Le'a tal ton nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa uxik ndo' itea be ta'a
gun bexa, no utsin gak xa, no na'anpa gaklono xa dub xa ndap ta'a, no ni
lá izhinna xa, no lá gunbe'e xa le'a xa le'atsa nsak. 5 No na'anpa usalad
gak xa, no na'anpa ukwa'an xa ta nladtsa xa, no na'anpa uxax gakloo xa,
no yalad xa be ta ugap ndanno be men xa. 6 No na'anpa itenno ladna xa
be ta ugap ndun be men, le'a xa ndi itenno ladna gealngea. 7 Le'a tal ton
nkwea'ka ladna be ltsa'a na na'anpa ne'e ladna xa be ta ndun bexa, no
ndangea ladna xa bexa, no nge' ladna xa bexa, no nxik xa ndo' itea ta'a
ndun bexa wa.
8 Le'a ta na nkwea' ladna be men be ltsa'a na wa na'anpa nak ta
idub. Parea gal dub wizh yá na'antapa gudi'izh be men sakndo' Dios,
no na'antapa gudi'izh bexa stubga di'izh ta nsa'a Espíritu ten Dios, no
na'antapa gudi'izh bexa be ta uga'ach ten Dios. 9 Le'a ta na nchando'
beuna Dios no ta ndadi'izh beuna sakndo' Dios, le'a be ta wa na'anpa itea
nak lak nlad Dios. 10 Parea le'a gal zha gak cumplir ta ndab Dios, le'a
beuna yá lá gunta be ta wa.
11 Le'a zha na ngok na' me'ed ndadi'izh na' lak ndadi'izh be me'ed, no
ndanbe'e na' lak ndanbe'e be me'ed, no nyakbe'ena na' lak nyakbe'ena
be me'ed. Parea le'a zha na ngok gox na', mla na' ta ndun na' zha me'ed
na' wa. 12 Le'a nat le'a beuna nchando' Dios cuenttsa gor na nwi'i beuna
ndo' dub wa'án lá nluu utsin. Parea le'a gal gor le'a beuna ndon nde'e ini'í
ga'al ndo' Dios. Le'a nat le'a na' ndidotsa nchando' Dios, parea le'a gal zha
wa le'a na' igondo' Dios lak nchando' Dios na'. 13 Ncho chon ta'a na'anpa
initndo': le'a ta wa ta nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea' beuna gun
Dios ta ndab xa, no ta nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Parea le'a ta
mas nsak ndo' yon ta ndee wa, le'a ta wa ta ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna.

14

Bexa ndadi'izh dub di'izh ten Espíritu

1 Bin bega juers ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no bkwa'an bega be
ta gák bega gun bega ti'in ten Dios, lak nsa'a Espíritu ten Dios. Parea le'a
ndo' itea be ta wa, mas byu' ladna bega gudi'izh bega sakndo' Dios. 2 Le'a

xa na ndadi'izh stub ndo' di'izh nsa'a Dios, le'a xa wa ndadi'izh ndo' Dios
na'anpa ndo' men, le'a-yá na'an ton nyakbe'ena. Le'a ta ndadi'izh xa wa
ta msa'aka Espíritu ten Dios ndo' xa, dub ta uga'ach nak-a. 3 Parea le'a
bexa ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a xa wa ndadi'izh ndo' be men, ndun
xa mas nge' ladna be men wa Dios, no ntenxe'a xa be men, no nlu'uzh
xa be men. 4 Le'a xa na ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios wa, le'a ta wa
le'atsa xa ndakno. Ná le'a xa ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a ta wa ndakno
itea be xmen Cristo wa. 5 Le'a na' nlad le'a iteanak bego gudi'izh stubga
di'izh nsa'a Dios, parea mas nlad na' gudi'izh bega sakndo' Dios. Le'a ta
ndadi'izh bexa sakndo' Dios wa mas nsak ndo' ta ndadi'izh bexa stubga
di'izh. Parea tal ncho xa gab xte'e ndab stub ndo' di'izh wa, le'a ta wa
gakno bexa mas ige' ladna bexa Dios.

6 Bego nak beuna xmen Cristo, tal le'a na' gal lat bega, cha gudi'izh na'
sbe'en stubga di'izh, le'a ta ndadi'izh na' wa na'an xti'in. Mas wen gudi'izh
na' dub ta mluu Dios ndo' na', natal dub ta uní na' cuent ten Dios, natal
dub ta gudi'izh na' sakndo' Dios, natal dub ta ndab di'izh ten Dios. 7 Ta
ugeakapa le'a iteanak be ta'a nsid lak dub bzhee natal dub arpa, tal le'a
itea-yá dubtsa nsid, ¿xte'e ini'í beuna xta'an ndo'ol dub ná wa nsea stub
ná wa zha? 8 No tal le'a dub trompet lá utsin kwezh gor isaxan dub guerr,
¿cha ton gun list gun xa guerr zha? 9 No liga bego, tal le'a bega gudi'izh
dub di'izh ta lá yakbe'ena be men, ¿xte'e ini'í bexa xta'an ndab bega zha?
Le'a ta ndab bega wa ta na'an xti'in, cuent ndadi'izh bega-yá ndo' mbitsa.
10 Le'a ndo' gizhliyo ndee ncho isando' di'izh, le'a itea be di'izh wa ndap
xta'an gab. 11 Parea tal le'a na' lá yakbe'ena ta ndab stubga xa, le'a xa
gunbe'e le'a na' dub xa uto'o sit. No liga gunbe na' ndee le'a xa wa dub xa
uto'o sitga. 12 No liga le'a bego na nlad gak be ta nsa'a Espíritu ten Dios,
bkwa'an bega be ná mas gakno be xmen Cristo mas ige' ladna bexa Cristo.

13 Ta we'e le'a bego na ndák ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios, unab
bega ndo' Dios ndontsa syo'o gan gudi'izh bega xte'e gab ta ndab bega wa.
14 Tal le'a na' gudi'izhno Dios dub di'izh lá nchando' men, le'a len lado'o na'
ndadi'izhno na' Dios, parea le'a na' lá nyakbe'ena ta ndáp na' wa. 15 ¿Ta
we'e xte'e nsabndo' gun na' zha? Le'a na' gudi'izhno Dios no golto'o na'
ndo' Dios be di'izh ncho len lado'o na' lak nsa'a Espíritu ten Dios. No
gudi'izhno na' Dios nsea golto'o na' ndo' Dios be di'izh nyakbe'ena na'.
16 Tal le'a bega nabtsa di'izh nsa'a Espíritu ten Dios nsa'a bega xno ndo'
Dios, le'a dub xa ndo'ón-a lá yoo gan no usa'a xno ndo' Dios, le'a xa lá
nyakbe'ena ta ndab bega wa. 17 Le'a bego na li ndun wa ta ugeaka wen
nsa'a xno ndo' Dios, parea le'a-yá lá ndakno stubga xa. 18 Nat nsa na'
xno ndo' Dios le'a na' mas ndák ndadi'izh stubga di'izh ndo' iteanak bego.
19 Parea le'a dub sa nzhealbe be xmen Cristo, mas wen gudi'izh na' ga'ay
di'izh nyakbe'ena bexa ta uluu na' bexa, ndo' ti'i mil di'izh lá nyakbe'ena
bexa.

20 Bega nak beuna xmen Cristo, lá gunbe'e bega lak ndanbe'e dub me'ed.
Gok bega cuent dub me'ed lá nchando' sian be ta ugap, parea utsin binbe'e
bega lak ndanbe'e dub xa gox. 21 Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Dios:

Le'a na' gunti'in be men xa'aga nacion
gudi'izh bexa stubga di'izh ndo' bexa Israel,
ná le'a bexa wa ni lika lá isakyo'ón ta ndáp na'.

22 Ta we'e le'a ta ndadi'izh bexa stubga di'izh wa, le'a ta wa nluu ndo'
bexa lá ndangea ladna Dios le'a Dios ndapka juers. Parea le'a ta ndadi'izh
bexa sakndo' Dios wa, le'a ta wa nluu dub di'izh ten Dios ndo' bexa
ndangea ladna Dios, na'anpa ndo' bexa lá ndangea ladna Dios. 23 Ta we'e
le'a gor na nyakjunt itea bega nak xmen Cristo, tal gudi'izh itea bega stubga
di'izh nsa'a Dios, cha yate dub men lá nchando' Dios natal dub men lá
ndangea ladna Dios, le'a men wa gab le'a bega xa tont. 24 Parea tal le'a
itea bega gudi'izh sakndo' Dios cha yate dub men lá nchando' Dios natal
dub men lá ndangea ladna Dios, le'a gor na ndo'ón xa ta ndadi'izh bega
wa, cha igondo' xa le'a xa noga ndap ke. 25 Cha ini'í xa le'a Dios nchando'
be ta uga'ach ncho lado'o xa, cha isaxib xa ndo' Dios yankea xa Dios. Cha
gab xa le'a Dios ta ugeaka ncho lat bega.

Ta nsabndo' gun be xmen Cristo sa nzhealbe bexa

26 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha na nzhealbe bega le'a pla bega
golto'o ndo' Dios, no pla bega uluu be ltsa'a bega, no pla bega gudi'izh
dub ta mluu Dios ndo' bega, no pla bega gudi'izh stubga di'izh lá nchando'
men, nsea pla bega gab xta'an gab be di'izh wa. Li bin bega ndontsa gakno
bega be ltsa'a bega nak xmen Cristo. 27 Le'a gor na ndadi'izh bega stubga
di'izh nsa'a Dios wa, toptsa bega natal chon bega dub ga'ga bega bidi'izh.
Le'a stub xa gab ná xta'an ndab bega. 28 Tal le'a na'an ton gun gan gab
xta'an ndab bega, na'anpa gudi'izh bega-yá lat ltsa'a bega. Ndi nabtsa
bega bidi'izh-a ndo' Dios. 29 No liga le'a bego na ndadi'izh sakndo' Dios
iní'i toptsa bega natal chon bega, le'a iteata bega bla'ach-a, gunbe'e bega
naga le'a nak-a. 30 Ná tal le'a Dios uluu dub ta'a ndo' stubga xa nsob sa
wa, le'a xa nso'yadi'izh ned wa nsabndo' lá gudi'izhta, ndontsa gudi'izh
stub xa wa. 31 Tal li dub ga'ga bega gudi'izh sakndo' Dios, we'e le'a itea
bega gák, no itea bega ko gan. 32 Le'a bexa ndadi'izh sakndo' Dios syo'o
gan kweas gast gal gor nsabndo' gudi'izh xa. 33 Le'a Dios lá nlad dub ta
ruid ta lá yakbe'ena bexa. Le'a Dios ndi nlad utsintsa gudi'izh bexa.

Le'a lak nak costumbr itea sa ncho be xmen Cristo, 34 le'a xagots ten
bega xetsa gak gor nzhealbe bega. Le'a bexa wa lá nsabndo' gudi'izh, le'a
ley ten Dios ndab isakyo'ón bexa ta ndab xabgi'i ten xa. 35 Tal ton xagots
nlad ini'í xte'e nak dub ta'a, inabdi'izh xa ndo' xabgi'i ten xa ta lidtsa bexa.
Lá utsin nak-a tal dub xagots gudi'izh sa nzhealbe bega nak xmen Cristo.

36 Btse'a ladna bega le'a di'izh ten Dios na'anpa lat bega uto'o, no na'anpa
lattsa bega ulansea-yá. 37 Tal ton nsak le'a xa ndadi'izh sakndo' Dios, natal
nsak xa le'a ta ndák xa wa ta nsa'a Espíritu ten Dios, igondo' xa le'a be ta
nke'a na' ndee ta unibe'e Cristo Xwan beuna. 38 Tal le'a xa lá igondo' ta
wa, le'a bega lá nsabndo' isakyo'ón ta ndab xa wa.

39 Bego nak beuna xmen Cristo, bkwa'an bega xte'e gudi'izh bega sakndo'
Dios, no lá uka bega gudi'izh bexa stubga di'izh nsa'a Dios. 40 Parea
utsintsa bin bega itea-yá ndon xkwa'atsa.

15

Cristo mban ndo' gealgut

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad utse'a ladna bega di'izh wen
ten Cristo, ta mbidi'izh na' ndo' bega. Le'a di'izh wa ta mbingea ladna
bega, no gast nat ndangea ladna bega-yá. 2 Tal le'a bega lá ula'a be di'izh

mbidi'izh na' wa, we'e le'a bega gap gealnaban ndo' Dios. Ná tal le'a bega
ula'a di'izh wa, le'a ta na mbingea ladna bega ta wa ta na'an xti'in.
3 Le'a ta mas nsak mluu na' ndo' bega wa le'akaga ta mluu bexa ndo'
na' wa: le'a ta wa le'a Cristo ngut ndontsa yu'u be ke ten beuna, lak
nkeani'i di'izh ten Dios. 4 Cha mga'ach xa, no mban xa zha ngok myon
wizh, lak nkeani'i di'izh ten Dios. 5 Cha we'e mlundo' xa ndo' Pedr, tso'o
wa mlundo'ga xa ndo' be apostol ten xa. 6 Le'a tso'oga wa mlundo' xa ndo'
masla dub ga'ay gayo'o be xmen xa. Ncho kwa'ad bexa wa bi nbanbe, no
ncho xa ngutla. 7 Tso'o wa mlundo' xa ndo' Jacob, no mlundo'gal xa ndo'
be apostol wa.
8 Ndon lult mlundo' xa ndo' na', le'a na' cuent dub me'ed ngol dub
gor ni lá nsabndo' gal me'ed. 9 Le'a na' ndon le'a na'anpa nsak ndo'
itea be apostol ten Cristo gast ni lá nsabndo' isalea' na' apostol, geal le'a
na' ugap mbinno be xmen Cristo. 10 Ná le'a Dios mkwea' ladna na', ta
we'e msa'a xa ta nak na' apostol. Le'a ta na li msa'a Dios ndo' na' wa
uzhebpa ngokti'in, le'a na' mas ndun ti'in ten Dios ndo' iteata bexa nak
apostol. Parea na'anpa na'tsa ndun ta wa, le'a na' juers ten Dios ndun ta
wa. 11 Guni'i ton ndadi'izh cuent ten Cristo, tal na'-yá natal bexa we'e-yá,
parea lika ndadi'izh besa-yá no lika mbingea ladna bega-yá.

Bexa ngut wa ibanbe

12 Le'a besa ndadi'izhka le'a Cristo mban ndo' gealgut. Ta we'e, ¿xta'an
ncho bega ndab le'a bexa ngut na'anpa ibantabe? 13 Tal le'a bexa ngut
wa na'anpa iban, we'e le'a Cristo no lá iban. 14 No tal le'a Cristo lá iban,
we'e le'a ta ndadi'izh besa wa no ta ndangea ladna bega Cristo wa ta na'an
xti'in. 15 Tal le'a be men ngut na'anpa ibangal, we'e le'a ta ndadi'izh besa
cuent ten Dios wa dub ta kwi'in, geal le'a besa ndadi'izh le'a Dios mxiste
Cristo ndo' gealgut. 16 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa iban, we'e le'a Cristo
noga na'anpa iban. 17 Tal le'a Cristo na'anpa iban, we'e le'a ta ndangea
ladna bega Cristo wa ta na'an xti'in, no na'anpa yu'u be ke ten bega. 18 No
tal na'anpa iban Cristo, le'a ta wa gab le'a bexa na mbingea ladna Cristo
cha tso'o wa ngut bexa, le'a bexa wa ndi ngok perdid. 19 Tal le'a beuna
ndanbe'e le'a Cristo ndakno beuna ndo' gizhliyo ndeetsa, le'a beuna mas
pro'ob nak ndo' itea be men.
20 Parea ta ugeaka le'a Cristo mban ndo' gealgut, ta we'e uni'íka beuna
le'a bexa ngut wa ibanka, lak ned mban Cristo. 21 Le'a ke ten dub men, le'a
itea be men ndat. No liga le'a juers ten dub men, le'a bexa ngut ibangal.
22 Le'a itea be men nak bexa ras Adán, ta we'e itea be men gat. No liga
le'a itea bexa nak xa ten Cristo wa ibankabe. 23 Parea kad dub xa iban gor
na nsabndo'-yá: le'a Cristo nak xa ned mban. We'e ibanga be xmen Cristo
gor na ilen xa. 24 We'e gal zha lult, zha na gun Cristo gan ndo' itea bexa
nibe'e nsea bexa nsak, cha yun xa cuent ta nibe'e xa ndo' Dios Xus beuna.
25 Le'a Cristo le'a nibe'e gast gal zha inibe'e xa ndo' iteanak bexa ndaklono
xa, kwe bexa wa xan ndats xa. 26 Le'a ta na ndon le'a lult unitndo' Cristo
wa le'a ta wa gealgut. 27 Le'a Dios ute itea be ta'a xan ndats Cristo inibe'e
xa-yá, parea le'a ta wa na'anpa no Dios, le'a Dios le'a nak xa na nte itea
be ta'a sa wa. 28 Ná le'a gal zha na inibe'e Cristo itea be ta'a, we'e le'a
Cristo Xin Dios cha yun cuent be ta wa ndo' Dios xa na msa'a ta wa inibe'e
Cristo. We'e le'a Dios inibe'e iteanak be ta'a.
29 No stubga ta'a gáp na'. Le'a ncho bexa ntalea' sakndo' bexa ngutla.
Parea tal le'a bexa ndanbe'e le'a bexa ngut wa lá ibantabe, ¿xta'an ngi li

ndun bexa ta wa? 30 ¿No xta'an ngi li rages nde besa itea wizh zhaga, tal
le'a bexa ngut wa lá ibantabe? 31 Lak segur ntenno lad na' bega nak xmen
Jesucristo, no liga segur gáp na' le'a na' itea wizh ngi sat. 32 Le'a ncho bexa
gezh Éfeso cuent man ugi'i ugap mbinno na'. Parea tal ta ugeaka le'a bexa
ngut wa lá ibantabe lak ncho bego ndab, le'a be ta mbin na' sa wa dub ta
na'an xti'in. Ndi mas wen gun beuna lak ndab ncho bexa: gaw beuna no
goo beuna, le'a ge'a le'a beuna gat.
33 Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega. Le'a tal beuna nbeseano bexa
ugap, le'a beuna noga gun ltsa'a ta ugap ndun bexa wa. 34 Ta we'e list gok
bega, no lá gunta bega be ta ugap. Li ndáp na' ndontsa ido ladna bega,
le'a ncho bega bi lá nchando' Dios.

Xte'e iban bexa ngut

35 Le'a ncho xa inabdi'izh: "¿Xte'e iban bexa ngut? ¿Xte'e nak idub las
bexa gal zha wa?" 36 Le'a xa li nabdi'izh wa lá ini'í xta'an nabdi'izh. Le'a
gor na ndas dub men dub bid le'a-yá juerska ned gazha'a, we'eta ilen-a.
37 Le'a gor ndas xa dub bid tal trig-a natal stubga bid-a, le'a ta wa na'anpa
lak ta ilen wa, le'a-yá bidtsa. 38 Parea le'a Dios nsa'a be ya ten-a lak nlad
Dios, kadga dub bid xa'aga nak ya ten-a. 39 No liga le'a itea be ta ncho
ndo' gizhliyo na'anpa dubtsa nak. Le'a be men nsea be man xa'aga nak.
No be migin nsea be mbeal xa'aga nak. 40 Ncho be ta'a gibe'a ba' no ncho
be ta'a gizhliyo ndee. Le'a ta chul ten be ta ncho gibe'a na'anpa nak lak
nak ta chul ten be ta ncho ndo' gizhliyo. 41 Le'a xe'a wizh xa'aga nak ndo'
xe'a mbe'e, no be xe'a mbeal xa'aga nak. No kadga be mbeal ndi'ib gibe'a
xa'aga nluu.
42 No liga gak-a zha na iban bexa ngut. Le'a be'al las dub xa ngut iga'ach
no sazha'a, parea gal zha iban xa le'a xa yá na'antapa gat. 43 Le'a be'al
las dub xa ngut ugap nluu no na'an xti'in-a, parea gal zha iban xa le'a xa
uzhe'eb chul uluu no gap xa juers. 44 Le'a be'al las dub xa ngut dub ta
gizhliyotsa, parea gal zha iban xa le'a las xa dub ta gibe'a. Le'a lak ncho
las be men ta gizhliyo, no ncho las bexa ta gibe'a.
45 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a le'a Dios ned mbinde'e Adán ngok
xa dub mgi'i ndap gealnaban. No ncho stub xa ní'i beuna ndo' xa Adán
lult. Le'a ta wa Cristo xa gibe'a, xa nsa'a gealnaban nunk lá idub. 46 Le'a xa
gibe'a wa na'anpa ned ulen. Le'a xa gizhliyo ndi le'a ned ulen, cha we'e xa
gibe'a wa. 47 Le'a xabgi'i ned wa le'a ta wa Adán xa gizhliyo. Le'a xabgi'i
itop wa le'a ta wa Cristo xa gibe'a. 48 Le'a beuna xa gizhliyo ndap beuna
dub las na lak ngok las Adán xa gizhliyo. No liga le'a las bexa gibe'a nak
lak nak las Cristo xa gibe'a. 49 Le'a nat le'a beuna nak lak ngok xa gizhliyo
wa, parea gal zha wa le'a beuna yak lak nak Cristo xa gibe'a.
50 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' gáp ndo' bega le'a beuna
lnde'etsa ncho ndo' gizhliyo ndee lá yoo gan yate sa nibe'e Dios. Le'a
be'al las beuna ta ndat ndee wa lá yoo gan yoo idub tiemp lak be ta ncho
gibe'a. 51 Le'a na' gáp stub ta uga'ach ten Dios: le'a beuna na'anpa itea
gat, parea gal zha wa itea beuna xa'aga yak. 52 Le'a ta wa ta uxax lak dub
nsengichtsa men. Le'a gal gor kwezh trompet lult le'a bexa ngut wa iban,
cha yá na'antapa gat bexa. Le'a beuna bi ndenban gal zha wa cha xa'aga
yak. 53 Le'a be be'al las beuna dub ta sat no sazha'a-yá, parea le'a-yá
nsabndo' yak dub ta lá gazha'ata no ni lá gatta-yá. 54 Nat le'a be'al las
beuna dub ta sazha'a, parea gal zha wa yak-a dub ta lá gazha'ata. Nat le'a

be'al las beuna dub ta sat, parea yak-a dub ta lá gatta. Le'a ta wa gak lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men yá na'antapa gat,
geal le'a Dios mbin gan ndo' gealgut.
55 Yá lá izhebta beuna ndo' gealgut,
le'a gealgut yá lá gunta gan ndo' beuna.

56 Le'a ley ten Dios ndab le'a tal ton ndap ke ndo' Dios, le'a Dios utsaksika
xa wa. Ta we'e le'a be men nzheb ndo' gealgut, le'a bexa uni'í le'a bexa
ndapka ke ndo' Dios. 57 Nat usa'a beuna xno ndo' Dios le'a juers ten ta
mbin Jesucristo Xwan beuna wa le'a beuna ndun gan ndo' gealgut.
58 Ta we'e dubtsa ute bega nak beuna xmen Cristo, no na'anpa ula'a bega
gealngea ten Cristo, no mas bin bega ti'in ten Dios idub tiemp. Le'a bega
uni'í le'a itea ti'in ndun bega ndo' Dios wa ta ndakti'inka.

16

Be med nsa'a bexa ndo' be xmen Cristo ndencho Jerusalén

1 Le'a cuent ten be med ta gakno bega be xmen Cristo ndencho Jerusalén,
bin bega lakka ndáp na' gun be xmen Cristo ncho Galacia. 2 Le'a itea be
wizh ned ten sman, le'a kadga dub bega kocha'aw dub tuzhga med usa'a
bega bi lak mbin bega gan, ndontsa na'anpa ti'i utele'e bega-yá zha gal
na'. 3 Le'a zha gal na' sa ba' le'a na' utu'ub bexa na mti bega ya'ula'a med
wa Jerusalén, med msa'a bega wa. No go'o bexa dub git gab ná xta'an li
ncha'ula'a bexa med wa. 4 No tal le'a na' ndanbe'e le'a na' no nsabndo'
gaa, le'a na' sanoka bexa wa.

Be ta ndanbe'e Pabl gun Pabl

5 Le'a zha gal ina' na' bega le'a na' nsabndo' ned iti'id Macedonia, we'eta
gal na' Corinto ba'. 6 Le'a na' bi lá iní tal dub nde'eptsa natal idub tiemp
kwal yo'ono na' bega. We'e le'a bega syo'o gan gakno na' sa gaata na'.
7 Le'a na' lá nlad dub inítsa na' bega zha iti'id na' sa ba'. Le'a na' ndi
nlad yo'ono bega dub nde'ep tal Dios nlad. 8 Parea le'a na' kweas gezh
Éfeso ndee gast itid ujest Pentecostés. 9 Le'a sa ndee ncho kwa'ad be men
ndakloo ndo' na', parea no ncho kwa'adpa bexa nlad go'ón di'izh ten Cristo
ta ndadi'izh na'.
10 Tal le'a Timoteo ya' sa ba', utsin binno bega xa, le'a xa wa no ndun
ti'in ten Dios lakkaga ndun na'. 11 Gop bega mod ndo' xa no bsa'a bega ta
nki'in xa ndontsa syo'o gan gi'id ina' xa na'. Le'a na' no stapla be xmen
Cristo ndee, nkenkea' besa zha gi'id Timoteo.
12 Le'a sian biaj una'ab na' ndo' Apolos go'o xa stapla bexa nak xmen
Cristo ya'ina' bexa bega, ná le'a gast nat le'a xa lá ka'ab ya'. Parea le'a xa
sa'ina'ka bega zha na syo'o gan ya' xa.

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa

13 Bla'ach bega no dubtsa ute bega na'anpa ula'a bega ta ndangea ladna
bega Cristo. Bte'a ladna bega no gop bega valor. 14 Bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega guni'i xta'an gun bega.
15 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a bexa ncho ta lid
Estéfanas ndon ned mbingea ladna Cristo ndo' idub región Acaya ba'. Le'a
bexa wa ulo ladna sbe'en ndakno bexa be xmen Dios. 16 Le'a na' gáp ndo'

bega uxobgek bega ndo' bexa wa no ndo' iteata bexa li ndun ti'in ten Dios
wa. 17 Uzhebpa nten lad na' ta na mbi'id Estéfanas no Fortunato no Acaico,
le'a bexa ndakno na', dub ta lá yoo gan gakno bega na' le'a bega sit ncho.
18 Le'a bexa wa ndun wen nyo'o lad na' ndee lak ndanno bexa bega. Gop
bega mod ndo' itea bexa na ndun ltsa'a ta ndun bexa ndee.
19 Le'a be xmen Cristo ndencho be gezh región Asia ndee no nidi'izh
ndo' bega. No Aquila nsea Priscila nsea iteata be xmen Dios nzhealbe ta
lid itop bexa wa uzhebpa nidi'izh ndo' bega ta na nak bega xmen Cristo.
20 Le'a iteata bexa nak xmen Cristo no nidi'izh ndo' bega. Unidi'izh bega
ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.
21 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' ta ndee ndo' git, ta nidi'izh na' ndo'
bega.
22 Le'a tal ncho bega lá ndankea Jesucristo Xwan beuna, le'a Dios utsaksi
bega.
¡Cristo Xa Nibe'e, uxax utsea ga!
23 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa
bega. 24 Le'a na' nkwea' ladna itea bega no nak xmen Cristo Jesús. Lika
nak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl uzhe'eb nyu'no ladna be xmen Cristo, bexa ndencho Corinto. Le'a xa mke'a git ndee platsa mbe'e tso'o na mke'a xa git ned wa. Le'a be xmen Cristo xa Corinto ndanbe'e le'a Pabl medtsa nkwa'an, no lá ndangea ladna bexa le'a Pabl ta ugeaka nak apostol ten Cristo. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl ntsakndo', ndab xa le'a xa ta ugeaka nak apostol, no nluu xa xte'e nkwea' ladna xa bexa no nyu'no ladna xa bexa wa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a
na' no Timoteo xa no nak xmen Cristo nke'a besa git ndee ndo' itea bego
na nak xmen Dios, bego na nzhealbe gezh Corinto ba'; no ndo' iteata be
xmen Cristo ndencho idub Acaya ba'. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo'
Jesucristo Xwan beuna mas utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen
yoo ladna bega.

Dios ndakno bexa nsatid gealkwea'

3 Uzhebpa usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a
xa nkwea' ladna beuna no nlu'uzh xa beuna ndo' sian ta'a. 4 Le'a xa
wa nlu'uzh besa ndo' itea be gealkwea' ntid besa, ndontsa no besa isu'u
ulu'uzhga bexa nsatid ndo' isando' be gealkwea', lak nlu'uzh Dios besa.
5 Dub lak ni'í besa sian gealkwea' lak uni'í Cristo be gealkwea', no liga ndák
besa nlu'uzh besa stubga men lak nlu'uzh Cristo besa. 6 Le'a besa nsatid
be gealkwea' ndontsa noga besa su'u ulu'uzh bega no gap bega gealnaban
ndo' Dios. No liga le'a Dios nlu'uzh besa ndontsa noga besa ulu'uzh bega,
cha uxik bega ndo' be gealkwea' nsatid bega, ltsa'a be gealkwea' nsatid
besa ndee. 7 Le'a besa nge' ladna le'a bego sxikka, le'a lak dubtsa nsatid
beuna be gealkwea', no liga dubtsa ulu'uzh Dios beuna.
8 Bego nak beuna xmen Cristo, nlad besa ini'í bega xte'e juert uyo'o besa
Asia. Uzhebpa dub gealkwea' si'il uni'í besa gast yá lá uxikta besa ndo'-yá,
ni besa lá ibanta besa. 9 Le'a besa ni le'a besa gatka, parea le'a ta we'e
msu'u le'a besa na'anpa ige' ladna le'aka le'a besa, ndi mas mge' ladna
besa Dios, xa na nxiste be men ngutla. 10 Le'a xa cha ngokno besa lá ngat
besa no bi ndakno xa besa nat, ta we'e nge' ladna besa le'a xa su'uka
gaknota besa. 11 Le'a bega no nsabndo' inab ndo' Dios gaknota xa besa.
Tal le'a kwa'ad bega li nab ndo' Dios, we'e le'a kwa'ad be men no usa'a
xno ndo' Dios gor ini'í bexa xte'e ndakno Dios besa.

Xta'an na'anpa nga Pabl gezh Corinto

12 Le'a besa nten ladna le'a besa uni'í len lado'o besa le'a besa sbe'en
utsin ndanno bega no iteata be men lak nsa'a Dios gun besa. Le'a ta ndun
besa wa na'anpa nak ta ndanbe'e le'atsa besa. Le'a-yá ndi nak ta nsa'a
Dios ndo' besa. 13 Le'a ta nke'a besa ndo' git ndee na'anpa dub ta ugan
lá yakbe'ena bega. Le'a na' nlad idub-a yakbe'ena bega. 14 Nat le'a bega
ndido nyakbe'ena le'a gal wizh ilengal Jesús Xwan beuna le'a bega itenno
ladna besa, lak itenno ladna besa bega ba'.
15 Ta we'e le'a na' nlad ned bega gal ina'gal na' ndontsa gak top biaj
yo'ono na' bega. 16 Mbinbe na' gal ina' na' bega gor gaa na' Macedonia,
we'e stub biaj gal ina'gal na' bega gor ilen na', cha gakno bega na' ilaya

na' Judea. 17 Le'a ta na li ndáp na' ta wa, le'a na' juerska li gun. ¿Nate
nsak bega le'a na' ndun lak ndun ncho be men, ndab xa gun xa dub ta'a
cha lá ndun xa lak ndab xa wa? 18 Le'a Dios nsobwi'i le'a gor na ndáp na'
gun na' dub ta'a, le'a na' sunka ta wa. 19 Le'a na' ndee nsea Silvano nsea
Timoteo mbidi'izh besa di'izh ten Jesucristo Xin Dios ndo' bega. Le'a xa
wa na'anpa ndab dub ta'a ned, cha tga' xa'aga ta'a gun xa. Ndi ndunka xa
lak ndadi'izh xa. 20 Le'a be ta ndab Dios yoo wa, le'a Jesucristo le'a ndunka
itea be ta wa. Ta we'e le'a beuna ndab le'a ta ndab Dios wa gealngeaka,
no nsa'a beuna xno ndo' Dios. 21 Le'a Dios ndun le'a besa ndee no bego
dubtsa nak nsea Cristo, le'a Dios le'a mti beuna gak beuna xmen xa. 22 No
msa'a Dios Espíritu ten na ncho len lado'o beuna. Le'a ta wa cuent dub se
gab le'a beuna ika'aka be ta ndab xa usa'a xa ndo' beuna wa.
23 Nat nsobwi'i Dios gáp na' le'a na' biseata gal ina'gal bega Corinto ba',
geal le'a na' lá nlad kwea' yoo ladna bega. 24 Le'a besa na'anpa nibe'e xte'e
nsabndo' gungea ladna bega, le'a bega yá wenka ndangea ladna Cristo.
Le'a besa ndi nlad gakno bega, ndontsa mas iten ladna bega.

2

1 Ta we'e mbinbe na' na'anpa gal ina' na' bega stub biaj, tal le'a ta wa
gun mas uban yoo ladna bega. 2 Tal le'a na' gun uban yoo ladna bega, ¿cha
tonma gun gan iten ladna na' zha? Le'a ta wa le'aka bego ba'. 3 Ta we'e li
ned mke'a na' git wa ndo' bega, ndontsa gor ilayal na' sa ba' na'anpa uban
yo'o lad na', ndi itenno lad na' bega. Le'a na' nge' ladna le'a tal le'a na'
iten ladna, le'a bega no iten ladna. 4 Le'a gor na mke'a na' git wa le'a na'
uzhebpa uban ncho ladna no kwea' ncho lad na' gast ndon na'. Na'anpa
uke'a na' git wa ndontsa uban yoo ladna bega, ndi mke'a na'-yá ndontsa
ini'í bega xte'e uzhe'eb nkwea' lad na' bega.

Pabl mbinge' ladna ndo' dub xa ugap mbin

5 Parea le'a lat bega ncho dub xa mbin uzhebpa uban myo'o lad na',
no gast kwa'ad bega uban myo'o ladna. 6 Le'a bega yá kwa'ad uteyo xa
wa, nat yá unika ta wa. 7 Le'a nat le'a bega nsabndo' gunge' ladna ndo'
xa wa no utsin gunno bega xa, ndontsa na'anpa uzhe'eb uban yoo ladna
xa, cha gach ladna xa. 8 Ta we'e na'ab na' ndo' bega gun bega ta nluu
le'a bega nkwea' ladna xa. 9 Le'a cuent ten ta ndee wa mke'ala na' ndo'
bega, ndontsa iní na' naga sxobgek bega ndo' na' nate na'an. 10 Le'a xa
na li ndange' ladna bega ndo' na wa, le'a na' no ndange' ladna ndo' xa
wa, tal ncho xta'an nsabndo' gunge' lad na'. Le'a Cristo nsobwi'i le'a na'
li ndange' ladna ndo' xa wa ndontsa wen kwe bega. 11 We'e na'anpa gun
maxu'u gan ukedino beuna, le'a beuna uni'íka le'a maxu'u li nlad gunno
beuna.

Pabl myu' ladna zha ncho xa gezh Troas

12 Le'a gor na ulaya na' gezh Troas gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo,
le'a Dios Xa Nibe'e mbin wen mto'o ta wa. 13 Ná le'a na' myu' ladna ta na
na'anpa izheal na' Tito, xa no nak beuna xmen Cristo. Ta we'e cha mka'an
na' sa wa, ulayal na' Macedonia ndee.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

14 Nsa na' xno ndo' Dios, le'a Cristo Jesús ndun gan, no ndanti'in xa besa
ndontsa ute'achso di'izh ten xa itea lad, lak nte'achso dub xla'a uxe'e.
15 Le'a cuent ten Dios le'a ta na li ndun besa ti'in ten Cristo wa cuent dub

xla'a uxe'e, ta nte'achso ndo' bexa ndap gealnaban ndo' Dios no ndo' bexa
gak perdid. 16 Le'a cuent ten bexa gak perdid wa, le'a ta wa cuent dub
xla'a ugap nla'a, dub ta ndut men. Ná le'a cuent ten bexa ndap gealnaban
wa, le'a ta wa cuent dub xla'a uzhebpa uxe'e nla'a, dub ta nsa'a gealnaban.
¿Ton sun gan gun ta wa zha? 17 Le'a besa na'anpa ndun lak ndun kwa'ad
bexa, bexa ndadi'izh di'izh ten Dios ndontsa gun xa gan med. Le'a Dios
nsobwi'i le'a besa ndi idub ncho ladna ndadi'izh di'izh ten Dios, geal le'a
Dios le'a mtu'ub besa no dubtsa nak no besa Cristo.

3

Trat kub mbinno Dios be men

1 ¿Nsak bega zha nzhinnona besa be ta li ndun besa wa? ¿Nsak bega
zha nki'in usa'a besa dub git ndo' bega gudi'izh-a xte'e wen nak besa zha?
¿Nate nki'in besa uke'a bega dub git li gab, usa'a besa-yá ndo' stub men?
Ncho bexa nki'inka-yá, parea le'a besa na'anpa nki'in-a. 2 Le'a bega nak
cuent dub git no'o besa len lado'o besa. Le'a gor na ini'í be men ta wen
nak bega, we'e ini'í bexa le'a ta ndun besa utsinka nak. 3 Le'a bega cuent
dub git mke'a Cristo ta nyun besa cuent. Parea na'anpa nkea-yá no tint,
le'a-yá ndi nkea no Espíritu ten Dios nban. No na'anpa nkea-yá ndo' tabl
ge', le'a-yá ndi nkea len lado'o bega.

4 Li mbidi'izh besa ta wa geal le'a besa nge' ladna Dios ta na nak besa
xmen Cristo. 5 Le'a besa lá yoo gan gun ni dub ta'a le'aka le'atsa besa,
le'a ta ndun besa wa le'a Dios le'a msa'a ta wa. 6 Le'a xa wa le'a msa'a
ta ndák besa ndadi'izh besa ná xte'e nak trat kub mbinno Dios be men.
Le'a trat wa na'anpa nak lak ndab ley, le'a-yá ndi dub ta msa'a Espíritu
ten Dios. Le'a bexa ndencho ndo' ley wa satka, ná le'a Espíritu wa ndun
nban beuna.

7 Le'a ley polta wa ta ukea ndo' tabl ge' uzhe'eb dub ta chul, gast lá
yo'o gan iwi'i bexa Israel ndo' Moisés, tant ndon ndu'u na' xa. Parea
unitndo'ka ta na li ndu'u na' Moisés wa. Le'a ley wa ndab le'a tal ton
lá uxobgek ndo'-yá nsabndo' gat. 8 Ná le'a trat kub ndanno Espíritu ten
Dios beuna mas uzhebpa nluu ta juert nak Dios. 9 Le'a ley wa dub ta juert
maska ndab-a le'a be men nsabndo' gat. ¡Parea mas uzhe'eb dub ta juert
ta na ndun Dios wen ya'an beuna ndo' xa! 10 Le'a ta juert ten ley polta wa,
le'a ta wa na'anpa juert nak lak uzhe'eb juert ta ncho nat. 11 Le'a ta juert
ten ley wa ta nitndo', ná le'a ta kub ndanno Dios beuna mas uzhebpa dub
ta juert le'a-yá na'anpa initndo'.

12 Le'a ta na li uni'í beuna ta wa, ta we'e le'a besa na'anpa izheb gudi'izh
besa di'izh ten Dios ndo' ga'al be men. 13 Na'anpa ukachko besa di'izh wa
lak mtsaw Moisés ndo' na no dub ble'a lad, ndontsa na'anpa ini'í bexa
Israel le'a ta na ndu'u na' ndo' xa wa nsanitndo'. 14 Parea le'a bexa
wa lá ka'ab yakbe'ena ta wa. No gast nat le'a gor na ndo'ol bexa ley
polta ten Dios wa, bi ncho cuent dub ta ntsaw ndo' ta ndanbe'e bexa,
ndontsa lá yakbe'ena bexa di'izh ten Dios. Le'a nabtsa Cristo gun gan
yakbe'ena bexa-yá. 15 Le'a gor na ndo'ol bexa ley ten Moisés wa, le'a
bexa lá nyakbe'ena-yá, cuent ncho dub ble'a lad ntsaw gek bexa wa. 16 Ná
le'a gor na ndangea ladna bexa Jesús Xwan beuna, we'e le'a ta ntsaw wa
cha nitndo'. 17 Le'a Cristo nak Espíritu, le'a tal Espíritu ten Dios ncho len
lado'o beuna, le'a beuna yá uto'o ndo' ley polta wa. 18 Ta we'e nat le'a
beuna na'anpa nsa'nyaw ndo' na, le'a beuna nak cuent dub wa'án nlu'u

be ta chul no ta juert nak Dios. Le'a Espíritu ten Dios ndun le'a beuna
nsayak lak nak xa.

4

Pabl ndadi'izh di'izh ten Jesucristo

1 Le'a Dios utsin mbinno besa msa'a xa ti'in ndee ndun besa, ta we'e
le'a besa na'anpa ndach ladna. 2 Le'a besa na'anpa gun dub ta xga'ach no
ni dub ta idono ladna besa. Na'anpa ukwi'inno besa be men, no na'anpa
nche'a besa di'izh ten Dios. Le'a Dios nsobwi'i le'a besa ndadi'izh sbe'en
gealngea ndo' be men, ndontsa ini'í bexa le'a ta ndadi'izh besa le'aka nak.
3 Parea tal ncho bexa lá nyakbe'ena di'izh wen ten Cristo ta ndadi'izh
besa, le'a ta wa bexa na lá ndap gealnaban ndo' Dios. 4 Le'a maxu'u
ntsawuso gek be men ndo' gizhliyo ndee, bexa lá ndangea ladna Dios,
ndontsa na'anpa ini'í bexa xe'a chul ten Cristo. Le'a ta wa di'izh wen
ten Cristo, xa na nak lakka nak Dios. 5 Le'a besa na'anpa ndadi'izh cuent
tentsa besa, le'a besa ndi ndadi'izh le'a Jesucristo nak Xa Nibe'e. No ndab
besa le'a besa ndakno bega geal nak beuna xmen Jesucristo. 6 Le'a Dios xa
na unibe'e msu xe'a sa ukaw, no liga nsu xe'a len lado'o beuna, ndontsa
igondo' beuna xe'a chul ten Dios, ta nsu ndo' Jesucristo.

Pabl nge' ladna Dios ndo' be gealkwea'

7 Le'a di'izh ten Dios dub ta uzhebpa nsak, ná le'a besa na ndadi'izh-a
wa nak cuent dub gets btsi'in, dub ta lá nsak. Li ndontsa ini'í be men le'a
juers ten di'izh wa ta nsa'a Dios, na'anpa ta ndák besa-yá. 8 Le'a besa
nsatid sian gealkwea', parea na'anpa kwea' ncho ladna besa. No ncho zha
lá ini'í besa xte'e gun besa, parea na'anpa ndach ladna besa. 9 No ugap
ndanno be men besa, parea na'anpa ula'a Dios besa. No ncho zha ngabi
bexa besa, parea na'anpa initndo' besa. 10 Le'a lak uni'í Jesús gealkwea'
gast ngut xa, le'a besa no ni'íka gealkwea' guni'i pa ndesea besa, ta we'e
no besa ndap gealnaban wats Jesús. 11 Le'a idub ndenban besa le'a be
men nlad gut besa, geal nak besa xmen Jesús. Parea le'a bexa uni'í le'a
besa ndap gealnaban ta nsa'a Jesús. 12 Le'a ta na li ngi sat besa, ta we'e
le'a bega no ndap gealnaban ndo' Dios.

13 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a: “Le'a na' mge' ladna Dios, ta we'e
mbidi'izh na'”; no liga le'a besa nge' ladna Dios, ta we'e no besa ndadi'izh
di'izh ten Dios. 14 Le'a besa uni'í le'a Dios mxiste Jesús Xwan beuna ndo'
gealgut; no liga ixiste xa besa, cha yo'o xa besa wats xa no bego ba'. 15 Le'a
besa li nsatid ndo' itea be gealkwea' wa, geal le'a besa nkwea' ladna bega.
We'e mas kwa'adta be men ini'í xte'e nkwea' ladna Dios bexa, cha mas
uzhe'eb usa'a be men xno ndo' Dios, gab bexa le'a Dios uzhebpa si'il nak.

16 Ta we'e na'anpa ndach ladna besa; le'a kad wizh le'a besa nsayak gox,
ná le'a len lado'o besa itea wizh nsayak juert. 17 Le'a be gealkwea' nsatid
besa nat, le'a ta wa dub ta ndidotsa no dub ta uxaxtsa nsatid. Parea le'a ta
wa le'a ndun gal uso' besa wen yoo besa wats Dios idub tiemp. 18 Na'anpa
ndanbe'e besa be ta na' besa, ndi ndanbe'e besa be ta lá na' besa. Le'a be
ta na' besa wa na'anpa kwen ncho, ná le'a be ta lá na' besa wa idub tiemp
ncho.

5

1 Le'a be'al las beuna cuent nak dub ni'ilad ndo' gizhliyo ndee. Le'a gor
na gat beuna le'a Dios usa'a stub sa yoo beuna gibe'a. Le'a ta wa na'anpa

nak dub ta ndande'e men, le'a-yá dub ta ncho gibe'a dub ta nunk lá idub.
2 Nat nga'a ladna beuna tant nsa'ab ladna beuna yoo beuna sa gibe'a wa.
3 Le'a sa wa na'anpa ya'an beuna cuent dub men lá ndap xab na, le'a
beuna ndi gap xab kub na. 4 Le'a nat ndencho beuna ndo' gizhliyo ndee,
le'a beuna nga'a ladna tant kwea' ncho ladna beuna, geal le'a beuna lá
nlad gak cuent dub xa lá ndap xab na, le'a beuna ndi nlad gap xab kub
na. Le'a be'al las beuna dub ta snitndo', parea le'a Dios syunno-yá dub ta
nban idub tiemp. 5 Le'a Dios le'a mbinde'e beuna ndontsa li gak beuna,
no msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna, ta na nluu le'a xa usa'aka itea ta
ndab xa.

6 Ta we'e le'a besa idub tiemp nge' ladna Dios, le'a besa uni'í le'a idub zha
ncho besa ndo' gizhliyo ndee le'a besa na'anpa yoo wats Cristo. 7 Na'anpa
na' besa xa, parea le'a besa nge'ka ladna xa. 8 No ndangea ladna besa le'a
besa ya' wats Cristo zha ula'a besa be'al las besa ndee, no li nlad besa gun
besa. 9 Ta we'e ndun besa juers gun besa lak nsak ladna Cristo, tal ncho
besa ndo' gizhliyo ndee natal nsea' besa wats Cristo. 10 Le'a gal dub wizh
le'a beuna iteanak ilansea' ndo' Cristo, we'e usa'a xa ta nsabndo' ika'a
kadga dub beuna, lakka mbin beuna ndo' gizhliyo, tal wen mbin beuna
natal ugap mbin beuna.

Xte'e wen ya'an beuna ndo' Dios

11 Le'a besa uni'í le'a ta li gun Cristo wa ta nzheb be men ndo' na. Ta we'e
ntenxe'a besa be men gungea ladna bexa Cristo. Le'a Dios le'a nchando'
xte'e nak besa, no nlad na' ini'í bega xte'e nak besa. 12 Na'anpa izhinnona
besa ta ndun besa, le'a besa ndi nladtsa itenno ladna bega besa. We'e gap
bega xta'an ika'ab bega ndo' bexa nzhinnona be ta nak bexa, parea le'a
lado'o bexa wa na'anpa ga'al nak ndo' Dios. 13 Tal ncho bega nsak le'a
besa loc nak, le'a ta wa geal ndun besa ti'in ten Dios. Ná tal ncho bega
nsak le'a besa utsin ndanbe'e, le'a ta wa geal ndakno besa bega. 14 Le'a ta
na nkwea' ladna Cristo besa, ta we'e sbe'en ta nsak ladna xa ndun besa.
Le'a besa uni'í le'a Cristo ngut sakndo' itea beuna, ta we'e le'a itea beuna
nak cuent dub xa ngut. 15 Le'a Cristo ngut sakndo' beuna, ta we'e yá lá
gunta beuna ta nladtsa beuna, ndi gun beuna ta nlad Cristo, xa na ngut
no mban xa ndontsa gap beuna gealnaban.

16 Ta we'e le'a nat idub ndo' ndee yá lá iwi'ita besa ndo' stub men lak
ndanbe'etsa be men. Le'a polta le'a besa li mwi'i ndo' Cristo, ná nat le'a
besa yá lá gunta ta wa. 17 Le'a tal ton bexa nak xmen Cristo le'a bexa
mzhe'a. Le'a be ta ngok xa polta yá utidla, nat le'a-yá myak dub ta kub.
18 Le'a itea be ta ndee wa ta ndun Dios, xa mbin wen mya'an besa ndo' xa
juers ten ta mbin Cristo. No msa'a xa ti'in ndun besa, ndadi'izh besa ná
xte'e wen ya'an be men ndo' Dios. 19 Le'a ta wa gab le'a juers ten Cristo
le'a Dios utsu'u be ke ten be men, no mbin Dios le'a be men syo'o gan
wen ya'an ndo' xa. No ndab xa gudi'izh besa xte'e yak utsin be men ndo'
xa. 20 Le'a Cristo le'a mtu'ub besa gudi'izh besa di'izh ten xa sakndo' xa.
Le'a ta wa gab le'a Dios ndadi'izh ndo' bega juers ten ta ndadi'izh besa.
Ta we'e le'a besa ndab ndo' bega yak utsin bega ndo' Dios, le'a ta wa ta
ndab Cristo ndo' bega. 21 Le'a Cristo ni dub ke lá ndap, parea le'a Dios
mbinno xa cuent dub xa ndap ke. Nat le'a ta li mbin Cristo wa, le'a beuna
na'antapa ndap ke ndo' Dios.

6

1 Ta we'e le'a besa na nak xa ndun ti'in ten Dios wa, ntenxe'a besa bega
na'anpa utsa'al bega ta na nkwea' ladna Dios bega. 2 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i ndab Dios:

Le'a gor na nsabndo'-yá, le'a na' mbín ta ndab lu.
No wizh na mki'in lu na', le'a na' ngokno lu.

Le'a na' gáp ndo' bega le'a gor nsabndo'-yá wa no wizh nki'in bega xa wa,
nat le'a zha wa ngol.
3 Le'a besa ndun juers ni dub ta ugap lá gak besa, ndontsa na'anpa inisi
be men be ti'in ndun besa. 4 Ndi ndun besa ta nlu'u le'a besa ti'in tenka
Dios ndun. Le'a besa nxik ndo' sian be gealkwea'. Ncho zha na'an xta'an
ndap besa, no ugap ndanno be men besa, 5 no ngin bexa besa, no nke'a
bexa besa litgi'ib. No ncho zha le'a kwa'ad be men ndaklono besa, no kwen
ndun besa ti'in, no gast lá ndadgats utsin besa, no lá ndap besa ta gaw besa.
6 Parea umbi'i nak lado'o besa ndo' Dios, no ndák besa di'izh ten Dios, no
ndap besa mod ndo' be men, no utsin nak besa ndo' bexa, no le'a Espíritu
ten Dios ndakno besa, no nkwea' ladna besa be men. 7 No sbe'en gealngea
ndadi'izh besa, no ndap besa juers ten Dios. No ndanti'in besa be ta nsa'a
Dios ndontsa utsaw besa ndo' ta ndun bexa ugap no utsakndo' besa ndo'
bexa wa. 8 Ncho be men ndap mod ndo' besa, no ncho xa ugap ndanno
besa. Ncho xa utsin ndadi'izh ndo' besa, no ncho xa nisi besa. Ncho xa
ndab le'a besa ndun gealkwi'in, parea le'a besa sbe'en gealngea ndadi'izh.
9 No ncho xa ndab le'a lá nchando' besa, maska nchando'ka bexa besa. No
ncho zha ngi sat besa, ná bi nban besa. No ncho zha ntsaksi be men besa,
ná na'anpa ndut bexa besa. 10 Ncho zha ndi'izh uban yoo ladna besa, ná
le'a besa ndi nten ladna. No ncho zha uban nak besa, ná le'a ta ndadi'izh
besa nyak rik be men ndo' Dios. No ncho gor na'an xta'an ndap besa, ná
le'a ndo' Dios le'a besa itea ta'a ndap.
11 Le'a bego xa Corinto ba', le'a besa ga'al ndadi'izh ndo' bega idub ncho
ladna besa. 12 Le'a besa uzhe'eb nkwea' ladna bega, ná le'a bega na'anpa
uzhe'eb nkwea' ladna besa. 13 Ta we'e gáp na' ndo' bega lak ndab dub
men ndo' xme'ed na: bkwea' ladna bega besa lak nkwea' ladna besa bega.

Le'a beuna cuent nak ni'i ten Dios

14 Le'a bega lá nsabndo' uchealtsa'a bexa lá ndangea ladna Cristo, le'a
be ta wen na'anpa nak lak nak be ta ugap. Le'a dub sa ndo' xe'a nsea dub
sa ukaw uzhebpa xa'aga nak-a. 15 Le'a Cristo nsea maxu'u na'anpa dubtsa
nak. No liga le'a dub xa ndangea ladna Cristo na'anpa dubtsa nak nsea
dub xa lá ndangea ladna Cristo. 16 Lá nsabndo' yoo be dios gizhliyo len
ni'i ten Dios. Le'a beuna nak lak nak dub ni'i ten Dios xa nban, lak ndab
Dios:

Le'a na' yo'ono bexa ndee, no ikesea na' lat bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xmen na'.

17 Ta we'e no ndab Dios:

Uto'o bega lat bexa lá nchando' na',
yá lá gakta bega lak nak bexa.
Lá gun bega be ta bzhi'ik ndun bexa,

we'e cha yoo bega wats na'.
18 Le'a na' gak Xus bega, le'a bega gak xi'ín na'.
Li ndab Dios xa ndon le'a juert.

7

1 Le'a bego nak amig ten na', le'a ta na li ndab Dios gun xa wa, ta we'e
isambi'i beuna ndo' itea be ta bzhi'ik, lak be ta ndun beuna no be ta
ndanbe'e beuna. We'e izheb beuna ndo' Dios, gun beuna juers umbi'i
gak beuna ndo' xa.

Pabl mten ladna le'a bexa Corinto utsin ndun

2 Le'a na' nlad ikwea' ladna bega besa, le'a besa na'anpa ugap ndanno
bega, no ni lá ndun besa ta gaila' bega ndo' ta ugap, no ni lá nkwi'inno besa
bega. 3 Na'anpa ndáp na' ta wa por na inisi na' bega, le'a na' yá ndápka
ndo' bega le'a besa nkwea' ladna bega. Ta we'e na'anpa iteltsa'a beuna
idub nban beuna no gast zha gat beuna. 4 Le'a na' ga'al ndadi'izh ndo'
bega no uzhebpa ntenno lad na' bega. Maska ntid besa sian gealkwea',
le'a na' ntenka ladna.
5 Ta ugeaka le'a zha na ulanseata besa Macedonia ndee, le'a besa
na'anpa wen yo'obe, le'a besa ndi uzhebpa juert utid. Itea lad ndakloo
be men ndo' besa no ngi nzheb besa. 6 Parea le'a Dios xa na nlu'uzh bexa
nsayach ladna, mlu'uzh xa besa gor ulen Tito. 7 Na'anpa nabtsa ta ulen
xa wa mten ladna besa. Le'a besa no mten ladna ta na ndab xa le'a xa
ntenno ladna bega. Ndab xa le'a bega nlad ini'í besa, no ndo'onno bega
besa no be gealkwea' nsatid besa, no nyu'no ladna bega na'. Ta we'e mas
mten lad na'.
8 Le'a gor na mbi'il bega git mtu'ub na' ndo' bega wa, le'a bega uban
myo'o ladna. Le'a gor mbin na' ta wa, cha mbinbe na' le'a na' lá nsabndo'
utu'ub ta wa. Ná nat le'a na' na'anpa li ndunbe'e. 9 Nat na'anpa nten
lad na' uban myo'o ladna bega, parea nten lad na' le'a ta na li uban myo'o
ladna bega wa, ta we'e myach bega ndo' Dios. Le'a bega uban myo'o ladna
lak nlad Dios gun bega, ta we'e nsak na' le'a git mtu'ub na' wa ngoknoka
bega. 10 Le'a ta na uban nyo'o ladna dub men lak nsak ladna Dios, le'a
ta wa le'a gun igondo' xa be ke ten xa, cha gap xa gealnaban ndo' Dios.
Ná le'a ta na uban nyo'o ladna dub men ndo' be ta gizhliyo ndee, le'a ta
wa lá yoo gan gun gap xa gealnaban ndo' Dios. 11 Bla'ach bega ná xte'e
wen mbin bega, ta na li uban myo'o ladna bega lak nsak ladna Dios. Ta
we'e mbinbe'e bega gun bega ta nsabndo', no mtsakndo' bega, no ngokloo
bega, no mzheb bega, no nlad bega ini'í bega na', no myu'no ladna bega
na', no mtsaksi bega xa ugap mbin wa. Ta we'e uní na' le'a bega na'anpa
no ngun ta ugap wa. 12 Le'a gor na mtu'ub na' git wa ndo' bega, le'a na'
na'anpa li ngun ke tentsa xa li ugap mbin wa no ni ke ten xa na li ugap
mbinno xa wa. Le'a na' ndi mtu'ub git wa ndontsa igondo' bega ná xte'e
nkwea' ladna bega besa ndo' Dios.
13 Ta we'e le'a besa ntenno ladna be ta li mbin bega wa. No uzhe'eb
mtenno ladna besa ta na li mtenno ladna Tito bega. 14 Le'a na' ndápla
ndo' Tito le'a bega utsinka ndun, cha tso'o wa le'a xa no uni'í le'a ta wa
ta ugeaka. Le'a lak sbe'en gealngea ndadi'izh besa ndo' bega, no liga le'a
ta na li ndab besa ndo' Tito wa ta ugeaka. 15 Nat le'a xa wa mas uzhe'eb
nkwea' ladna bega, gor ntse'a ladna xa xte'e nxobgek bega ndo' xa, no

xte'e ngop bega mod ndo' xa gor na mla'ncha' xa sa ba'. 16 Le'a na' ndee
nten ladna, le'a na' uní le'a bega utsinka ndun.

8

Bexa Corinto nsabndo' gakno bexa na nki'in-a

1 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a nat le'a besa nlad ini'í bega
ná xte'e uzhebpa wen ndanno Dios be xmen Cristo ndencho Macedonia
ndee. 2 Maska nsatid bexa ndo' sian gealkwea', le'a bexa ndi uzhebpa
nten ladna. No maska uban nak bexa, le'a bexa ndi uzhebpa nsa'a med
ndo' bexa nki'in-a. 3 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a bexa nten ladna nsa'a
bexa dub lak syo'o gan usa'a bexa, no gast ndi mas sian-a nsa'a bexa. 4 No
unabpa bexa Macedonia wa ula'a besa usa'a bexa med ta gakno bexa wa
bexa no nak xmen Cristo. 5 No mbin bexa dub ta'a ni lá ndanbe'e besa ti
li gun bexa. Le'a bexa mbinbe'e le'a bexa idub ncho ladna ndun ti'in ndo'
Dios no ndo' besa, lak nlad Dios gun bexa. 6 Le'a Tito usaxan nyunjunt be
med na li nsa'a bega wa. Ta we'e ndab besa gi'idgal xa sa ba' ndontsa li
yunjuntgal xa med wa. 7 Le'a bega uzhebpa utsin ndun itea be ta'a, lak
nge' ladna bega Cristo, no ndadi'izh bega di'izh ten Dios, no nyakbe'ena
bega sian ta'a, no ndakno bega be men, no nkwea' ladna bega besa. Ta
we'e nsabndo' usa'a bega med wa.

8 Le'a na' na'anpa inibe'e li gun bega, le'a na' ndi nlad ini'í bega xte'e
utsin mbin bexa xa'aga wa, we'e cha no bega ulu'u xte'e nkwea' ladna bega
be ltsa'a bega. 9 Le'a bega uni'íka le'a Jesucristo Xwan beuna uzhebpa wen
ndanno beuna. Le'a xa uzhe'eb nkwea' ladna bega, ta we'e mla'a xa itea
be ta ndap xa, myak xa dub xa prob, ndontsa le'a bega myak rik ndo'
Dios. 10 Nat ndee gáp na' le'a bega nsabndo' gun ta wen wa. Le'a udub
li'in le'a bega ndon ned msa'a med wa, cha mten ladna bega li mbin bega.
11 Nat nsabndo' usando' bega ta li usaxan bega wa. Le'a lak uxax ndab
bega gakno bega bexa wa, no liga uxax usando' bega ta wa, usa'a bega tal
plo-yá syo'o gan usa'a bega. 12 Tal le'a bega nladka gakno bexa, le'a Dios
itenno ladna tal plo-yá syo'o gan usa'a bega. Na'anpa gab Dios juerska
usa'a bega dub ta lá ndap bega.

13 Na'anpa li ndáp na' ta wa por na nabtsa bexa wa wen yoobe, cha yá
lá gapta bega ta nki'in bega. 14 Le'a na' ndi nlad parej gap bega ta'a. Le'a
nat le'a bega ndakno bexa nsa'a bega be ta nki'in bexa. Le'a gal zha le'a
bexa wa gaknoga bega usa'a bexa ta iki'in bega. Cha li parej gap bega ta'a.
15 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa mtele'e sian-a na'anpa ya'an sobr na ten na,
geal le'a bexa wa ngokno bexa mtele'e dub tuzh-a,
ndontsa na'anpa ngun jwalt na ten bexa wa.

Pabl mtu'ub Tito gezh Corinto

16 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a Tito no nlad gakno bega lakka nlad na'
ndee. 17 Una'ab na' ndo' Tito ya'ina' xa bega, cha mten ladna xa ndab xa
le'a xa sa'ka, le'a xa no nlad ini'í bega. 18 No utu'ub besa stub xmen Cristo
ya'no Tito. Le'a be xmen Cristo bexa ndencho itea lad ndab le'a xa wa
uzhe'eb ndadi'izh di'izh wen ten Cristo. 19 No mti bexa wa xa, ya'no xa
besa zha ya'ula'a besa med wa Jerusalén, ndontsa usa'a bexa Jerusalén wa
xno ndo' Dios nsea ini'í bexa le'a besa no nlad gakno bexa. 20 Le'a besa lá

nlad gab be men le'a besa lá isu'u yansu be med wa. 21 Le'a besa ndi nlad
utsin gun besa, dub ta isak ladna Dios no be men.
22 No utu'ub besa stub xmen Cristo ya'no itop bexa wa, le'a besa sianla
biaj uni'í le'a xa wenka ndun. No nat mas li gun xa ta wa, le'a xa nge'
ladna le'a bega gun lak nsabndo' gun bega. 23 Le'a Tito nak xa ndunno na'
ti'in ten Dios, ndakno besa bega. Le'a cuent ten stop bexa wa, le'a be xmen
Cristo mtu'ub bexa ya'no bexa Tito, le'a itop bexa wa ndun ta nsak ladna
Cristo. 24 Utsin binno bega bexa wa, ndontsa ini'í itea be xmen Cristo le'a
bega nkwea'ka ladna itop xa wa, no ini'í bexa ná xta'an ntenno ladna besa
bega.

9

1 Le'a na' yá lá nki'inta uke'a cuent ten med usa'a bega wa, ta gakno
bega be xmen Cristo wa. 2 Le'a na' uníka le'a bega nlad gakno bexa, lak
ndápka na' ndo' bexa ndencho Macedonia ndee. Ndáp na' le'a bega xa
Acaya ba' udub li'inta nlad usa'a med wa. Ta we'e le'a kwa'ad bexa ncho
sa ndee no nlad usa'a med wa. 3 Nat ntu'ub na' Tito nsea stop bexa wa
ndo' bega, ndontsa ini'í be men ndee le'a ta ndáp na' cuent ten bega wa ta
ugeaka, le'a bega listka nde usa'a med wa. 4 Le'a zha gal ina'gal na' bega,
le'a na' goo pla bexa Macedonia ndee. Parea le'a na' lá nlad ini'í bexa le'a
bega na'anpa listla nde usa'a med wa. Le'a ta wa gun ido ladna besa, geal
le'a besa nge' ladna le'a bega usa'aka med wa. ¡Parea le'a cuent ten bega
le'a ta wa mas ta udalad! 5 Ta we'e mbinbe na' nsabndo' utu'ub na' yon
bexa ndee ndo' bega, gakno bexa iganle'e be med ndab bega usa'a bega
wa. We'e gal zha ilen na' sa ba' le'a med usa'a bega wa listla nak, dub ta
idub ncho ladna bega usa'a bega, na'anpa dub ta lajuerska usa'a bega.
6 Parea le'a na' gáp le'a dub xa ndidotsa ndas be ta'a, le'a xa wa
ndidotsaga ta'a utele'e. Ná le'a dub xa sian ta'a ndas, le'a xa wa sian
ta'a utele'e. 7 Le'a kadga dub bega nsabndo' usa'a dub lak ta ndanbe'e
bega. Na'anpa uban yoo ladna bega gor na usa'a bega-yá, no ni lá gunbe'e
bega le'a bega juerska usa'a-yá. Le'a Dios mas nkwea' ladna dub xa nten
ladna nsa'a ta'a. 8 Le'a Dios usa'a iteanak be ta wen ndo' bega, gap bega
mas sian ta'a ndo' dub lak-a nki'in bega, ndontsa gakno bega itea bexa
nki'in-a. 9 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a xa mtse'a be ta'a, msa'a xa-yá ndo' bexa uban nak.
Le'a be ta wen ndun xa wa na'anpa initndo'.

10 Le'a Dios ntse'a bid ndo' bexa gas-a, no ntse'a xa pan ndo' bexa gaw-a.
No liga le'a Dios le'a usa'a ta nki'in bega, cha gun xa gap bega sian be
ta'a, ndontsa sian be ta wen gun bega. 11 We'e na'an xta'an gun jwalt
cuent ten bega, no usa'a bega ta nki'in bexa wa. We'e le'a bexa kwa'ad
wa usa'a xno ndo' Dios. 12 Le'a ta na li wen gun bega wa, ta we'e le'a be
xmen Cristo ndencho sa wa na'anta xta'an gun jwalt, no uzhebpa usa'a
bexa wa xno ndo' Dios. 13 Le'a ta na ndakno bega bexa wa nluu le'a bega
nxobgekka ndo' di'izh wen ten Cristo, ta ndab bega ndangea ladna bega
wa. Cha uzhebpa usa'a bexa xno ndo' Dios, le'a bega sian med nsa'a ndo'
bexa wa no ndo' itea be men. 14 Cha inab bexa ndo' Dios gakno xa bega no
ikwea' ladna bexa bega, geal le'a bexa wa ini'í le'a Dios uzhebpa ndakno
bega. 15 ¡Usa'a beuna xno ndo' Dios le'a xa msa'a dub ta uzhe'eb wen ndo'
beuna, dub ta gast ni lá ini'í min xte'e gab min ndo' ta wa!

10

Pabl ndab le'a ndun ti'in ten Dios

1 Le'a na' Pabl ina'ab na' dub ta'a ndo' bega, parea utsintsa ina'ab na'-yá
lak utsin nak Cristo. Le'a ncho bexa ndab le'a zha na ncho'ono na' bega
le'a na' utsin nak ndo' bega. Parea ndab bexa le'a na' nbeyo bega ndo'
git nke'a na' zha na sit ncho'o na'. 2 Nat na'ab na' ndo' bega utsintsa
gak bega, ndontsa gal zha gal ina' na' bega na'an xta'an kuyo na' bega.
Parea ncho bega ndab le'a besa ndun lakka ndun be men gizhliyo. Le'a
na' kuyoka bexa wa. 3 Le'a besa ndee men ndenchoka ndo' gizhliyo ndee,
parea na'anpa ndun besa lak ndun be men gizhliyo. 4 Le'a ta ndun besa
wa na'anpa nak lak nak ta ndun be men lá nchando' Dios. Le'a besa ndi
nge' ladna juers ten Dios, ndontsa gun besa gan ndo' be ta ugap. 5 Li ndun
besa gan ndo' bexa nyoto'ono besa, no ndo' bexa zhin nak, bexa ndaklono
di'izh ten Dios. No ndun besa gan ndo' itea be ta'a ndanbe'e bexa, ndontsa
li uxobgek bexa ndo' Cristo. 6 Le'a zha na ini'í besa le'a bega nxobgekka,
le'a besa kuyo bexa lá nxobgek wa.
7 Le'a bego nla'ach be ta na'tsa bega. Le'a tal ton bega nsak le'a bega
nak xmen Cristo, nsabndo' yakbe'ena bega le'a besa no nak xmen Cristo.
8 Ta ugeaka le'a na' nzhinna ta na mso' Cristo besa, ndun besa ti'in ten xa.
Le'a na' na'anpa ndono ladna ta wa, geal le'a Cristo msa'a ti'in wa ndo'
besa, ndontsa gakno besa bega, na'anpa ndi ugap gunno besa bega. 9 Le'a
na' lá nlad izheb bega ndo' na' ta nke'a na' ndo' be git ndee, 10 le'a ncho
bega ndab le'a gor nke'a na' dub git le'a na' uzhebpa ugi'i nak ndo' bega,
ná le'a zha ncho'ono na' bega, bcha'an nak na' no lá isu na' gudi'izh na'.
11 Le'a bego na li ndab wa nsabndo' yakbe'ena le'a lak nke'a na' ndo' git
ndee gor sit nso' na', likaga gudi'izh na' gal zha yo'o na' lat bega.
12 Le'a besa na'anpa gab le'a besa ndák, lak ncho bexa li nzhinna le'a
bexa ndák. Le'a bexa wa na'anpa wen ndanbe'e, le'a bexa le'aka nwi'i
xte'e nak bexa. 13 Ná le'a besa na'anpa izhinnona dub ta'a lá nsabndo'.
Le'a besa ndi nzhinnona ti'in msa'a Dios gun besa, ta mbin besa lat bego
ba' wa. 14 Tal le'a besa lá ngi'id wats bega, le'a bega syo'o gan gab le'a ta
ndab besa wa dub ta lá nsabndo', parea le'a bega uni'íka le'a besa ngok xa
ned mbidi'izh di'izh wen ten Cristo ndo' bega. 15 No na'anpa nzhinnona
besa ta ndun stubga men. Le'a besa ndi nlad mas gungea ladna bega
Cristo, ndontsa mas gakti'in ta ndun besa lat bego ba'. Le'a laktsa msa'a
Dios ti'in gun besa, litsa nlad besa gun besa. 16 No nlad besa gudi'izh besa
di'izh wen ten Cristo ndo' be men ncho mas sit ndo' bego ba', sa na ni dub
xa gol gun ti'in wa. We'e na'an ton gab le'a besa nzhinnona ti'in mbin
stubga men.
17 Le'a tal ton nlad izhinna, izhinnona xa ta ndun Dios Xa Nibe'e. 18 Le'a
bexa na le'a ndab le'a ta ndun xa wa ta wen, le'a ta ndab xa wa na'anpa
ta nsak. Le'a ta nsak wa, le'a ta wa ta gab Dios naga wen ndun bexa.

11

Bexa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo

1 Nat bxik bega ndo' stub ta'a gáp na' ndo' bega, maska gab bega le'a-yá
ta tont. 2 Le'a na' nyu'no ladna bega lak nyu'no ladna Dios bega. Nlad na'
umbi'i gak lado'o bega ndo' Cristo, lak nso' dub xagots umbi'i nak ndo'
xabgi'i ika'a xa. 3 Parea le'a na' nzheb le'a lak mkwi'inno dub mbe'al Eva,
no liga skwi'inno dub men bega, cha ula'a bega ta na ndangea ladna bega

Cristo. 4 Le'a ncho bexa ndab nlu'u di'izh ten Jesús, parea xa'aga nak-a
ndo' ta mluu besa wa. Ná le'a bega cha ndangea ladna ta ndab xa wa. Le'a
ta nlu'u bexa wa cuent ten dub espíritu xa'aga nak ndo' Espíritu ten Dios.
No ndab xa le'a ta ndadi'izh xa wa di'izh wen ten Cristo, parea xa'aga
nak-a ndo' ta mbingea ladna bega zha ned wa. 5 Ndab bexa le'a bexa nak
apostol ndon le'a nsak, parea le'a bexa na'anpa mas nsak ndo' na'. 6 Maska
na'anpa chul ndadi'izh na' lak ndadi'izh bexa wa, parea le'a na' mas ndák
ndo' bexa wa, lak uni'íka bega zha uyo'o na' lat bega.
7 Le'a na' ndee lá isen med gor mbidi'izh na' di'izh wen ten Dios ndo'
bega. Le'a na' ndi mbin cuent dub xa na'anpa nsak lat bega, ndontsa
mge' ladna bega Dios. ¿Nsak bega zha le'a ta li mbin na' wa dub ta ugap?
8 Ndi usen na' med msa'a stapla xkwa'a be xmen Cristo, ndontsa gakno
na' bega. 9 Le'a zha uyo'ono na' bega ba' ncho zha nki'in na' ta'a. Parea
na'anpa ina'ab na'-yá ndo' bega, le'a be xmen Cristo bexa Macedonia ndi
le'a mbi'idno ta nki'in na' wa. Ta we'e na'an xta'an ina'ab na' ndo' bega
zha wa, no na'anpa li gun na'. 10 Le'a lak segurkapa nak gealngea ten
Cristo, no liga segurkapa ta gáp na' ndee: Na'an ton ko'o ta nten lad na',
le'a idub Acaya ba' le'a na' na'anpa ina'ab med ndo' be men. 11 ¿Uni'í
bega xta'an li ndáp na' zha? ¿Nsak bega zha le'a na' na'anpa nkwea'
ladna bega? Le'a Dios uni'í le'a na' nkwea'ka ladna bega.
12 Le'a na' gun sig na'anpa isen na' med ten bega, ndontsa le'a bexa
nlu'u be ta ugap wa lá yoo gan gab le'a bexa wa ndun lakta ndun na'.
13 Le'a bexa wa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo, no ndab bexa
le'a bexa le'a ndun ti'in ten Cristo. Nlu'utsa bexa cuent dub apostol, parea
na'anpa apostol bexa. 14 Le'a ta wa lá nsabndo' yanseana bega, geal le'a
maxu'u le'a nche'a mod nak xa, ndontsa ulu'u xa cuent dub angel ten Dios.
15 Ta we'e lá yanseana beuna le'a be xmen maxu'u wa nluu cuent dub xa
uzhe'eb wen nak. Parea le'a Dios utsaksi bexa wa lak nsabndo'-yá.

Pabl utid sian be gealkwea' geal ndun xa ti'in ten Cristo

16 Le'a na' stub biaj gáp na'anpa gunbe'e bega le'a na' xa loc. Ná tal
le'a bega li ndanbe'e, bxik bega izhinna na' dub tuzhtsa cuent dub xa loc.
17 Le'a ta gáp na' ndee na'anpa dub ta ndab Dios ndo' na', le'a na' ndi
izhinna cuent dub xa loc. 18 Le'a lak ncho kwa'ad bexa nzhinnona be ta
ndun bexa, no liga izhinnona na' be ta ndun na'. 19 Le'a bego ba' nsak
list nak bega, ta we'e ndal ladna bega ndo'ón bega ta ndadi'izh bexa loc
wa. 20 Le'a bega nxik ndo' bexa uzhebpa nibe'e ndo' bega, bexa nlat med
ten bega, no nkwi'inno bexa bega, no ga'ap ndun bexa ndo' bega, gast
ngichya'a bexa dub-a ndo' bega. 21 Le'a na' ngi ndo ladna ndáp na' ndo'
bega, le'a besa na'anpa li ngunno bega, geal le'a besa ule'a nak ndo' bexa
wa.
Parea tal le'a bexa nzhinna, le'a na' no izhinna maska uní na' le'a-yá ta
tont. 22 ¿Nak bexa xa hebreo zha? Le'a na' noga xa wa. ¿Nak xa xa Israel
zha? Le'a na' noga xa wa. ¿Nak xa xa ras Abraham zha? Le'a na' noga
nak xa wa. 23 ¿Ndun bexa ti'in ten Cristo zha? Le'a na' mas ndun ti'in ten
Cristo ndo' bexa wa, maska ndadi'izh na' cuent dub xa loc ta na ndáp na'
ta wa. Le'a mas sian biaj udin be men na'. No mas sian biaj mke'a bexa
na' litgi'ib. No sian biaj ndi'izh gut bexa na'. 24 Le'a bexa nibe'e ten bexa
judio dub ga'ay biaj udin na' nsea gib, mla' xa dub galnti'i bge'a ya'a gib
las na'. 25 No chon biaj udin bexa na' nsea bar. No dub biaj mla'ge' bexa
na'. No chon biaj zha na nsea na' len dub barco si'il, cha ula'yo'o be barco

wa len nitsdo'o. No dub biaj ngwa'ixo'ob na' ndo' nitsdo'o dub te'al nsea
dub wizh. 26 Le'a itea sa nkesea na' le'a na' uzhebpa rages nkesea. Ncho
zha ngi sla'aw na' len yowbe'e. No ngi sut be wa'an na'. No bexa Israel
nsea bexa na'anpa xa Israel ngi sut na'. Uzhebpa rages ukesea na' len be
gezh no be ge'e no ndo' nitsdo'o, no ndo' bexa nkwi'in ndab le'a nak xmen
Cristo. 27 Le'a na' ndun ti'in gast nzhanna na', no ncho te'al lá ndadgats
na'. No ncho zha uzhebpa ndanna na' no ndak lad na'. No ncho zha na'an
xta'an ndap na' gaw na'. No ncho zha uzhebpa kwal nsak na' nki'in na'
xab na'.
28 No ndo' iteanak be ta wa ncho stub ta'a ndun mas kwea' nyo'o lad
na' itea wizh. Le'a ta wa ta nyu'no lad na' itea xkwa'a be xmen Cristo.
29 Le'a tal dub xa wa isen gizh, le'a na' no kwea' yoo ladna. Natal le'a dub
xa utsabgix stub men, le'a na' sakloo. 30 Tal le'a na' nsabndo' izhinna, le'a
na' izhinnona ta ule'a nak na'. 31 Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna
uni'í le'a na' na'anpa ndun gealkwi'in. Idub tiemp gab beuna le'a xa wa
uzhe'eb dub Dios si'il. 32 Le'a zha uyo'o na' gezh Damasco, le'a xa nibe'e sa
wa dub xmen rey Aretas unibe'e ula'ach bexa to'o gezh wa ndontsa isen
bexa na'. 33 Parea le'a pla bexa gezh wa mla' na' to'o ventan ten muro wa
len dub zhum. Cha li mxon na' ndo' bexa nlad isen na' wa.

12

Ta mna' Pabl cuent ta mche'a ladna xa

1 Le'a na' na'anpa nlad izhinna, parea nsabndo' gudi'izh na' be ta uní
na', be ta mluu Cristo ndo' na'. 2 Le'a na' nchando' dub xmen Cristo,
ncha'ala dub tida' li'in le'a Dios mbi'i xa wa gast gibe'a yon ba'. Le'a na'
lá iní tal idub xa mbi'i Dios natal xbitsa xa-yá. Ndon le'akama Dios uni'í.
3 Le'a Dios le'atsa uni'í tal idub xa ngwa' natal xbitsa xa. Parea le'a na'
uní le'a xabgi'i wa 4 ukeaka gibe'a, sa na mbi'ín xa be di'izh uga'ach, be
ta lá nsabndo' gudi'izh be men. 5 Le'a na' izhinnona ta mbin xa wa, parea
na'anpa izhinnona na' ta ndun na'. Ndi izhinnona na' ta na ule'a nak na'.
6 Ná tal le'a na' nlad izhinna na', le'a ta wa na'anpa dub ta tont le'a na'
sbe'en gealngea ndadi'izh. Parea le'a na' na'anpa izhinna, ndi ini'ítsa be
men be ta ndun na' no go'óntsa bexa ta ndadi'izh na'.
7 Le'a Dios lá nlad izhinnona na' ta uní na' sa wa. Ta we'e mla'a Dios
usen dub gealkwea' si'il na', cuent dub gich nka'as maxu'u las na', ndontsa
na'anpa izhinna na'. 8 Le'a na' chon biaj una'ab ndo' Dios ko'o Dios ta wa.
9 Parea le'a Dios uka'ab, ndab xa ndo' na': "Le'a na' nkwea' ladna lu, ta
we'etsa nki'in lu. Le'a ta na ule'a nak lu wa, le'a ta wa mas nluu le'a
na' juertka nak." Ta we'e le'a nat le'a na' nzhinnona ta na ule'a nak na',
ndontsa mas usa'a Cristo juers ndo' na'. 10 No nten lad na' gor nsati'id na'
ndo' be gealkwea' geal nak na' xmen Cristo, gor ule'a nak na', no gor nisi
be men na', no gor nki'in na' ta'a, no gor ntsaksi be men na', no gor kwea'
nsak na'. Le'a gor na ule'a nak na', le'a Dios ndun le'a na' ndi juert nyak.

Pabl nyu'no ladna bexa gezh Corinto

11 Le'a ta na li nzhinna na' wa dub ta tont, parea le'a ta wa ke ten bega li
mbin na'. Le'a bego nak bexa nsabndo' gab xte'e wen ndun na', geal le'a
bexa ndab le'a nak apostol nsak ten Cristo wa na'anpa mas nsak ndo' na',
maska na'anpa nsak na'. 12 Le'a zha uyo'ono na' bega, le'a na' kwen mxik
ndo' be gealkwea' wa, no mbin na' sian be ta'a ngwanseana be men no
sian be uyon ten Dios. Le'a be ta li mbin na' wa nluu le'a na' le'aka nak

apostol ten Cristo. 13 Ncho dubtsa ta'a mbinno na' stapla xkwa'a be xmen
Cristo na'anpa ngunno na' bega. Le'a ta wa na'anpa ina'ab na' usa'a bega
med. ¡Le'a na' na'ab ndo' bega binge' ladna bega ta wa!
14 Bla'ach bega le'a nat le'a na' listla nso', gal ina'gal na' bega biaj yon,
no na'anpa ina'ab na' ta'a ndo' bega. Le'a na' na'anpa nlad usa'a bega
med, le'a na' ndi nlad ikwea' ladna bega na', le'a bega cuent nak xi'ín
na'. Le'a dub me'ed na'anpa kocha'aw med gunti'in xus na, ndi xus me'ed
kocha'aw med gunti'in me'ed. 15 Ta we'e le'a na' nten ladna usa na' itea
be ta ndap na' no gast nsa na' gealnaban ten na', tant nkwea' lad na' bega.
Le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna bega, ná le'a bego ndidotsa nkwea' ladna
na'.
16 Le'a bega uni'íka le'a na' na'anpa ina'ab ta'a ndo' bega, parea ncho
bega ndab le'a ta ndák na' wa le'a na' mkedino bega. 17 ¿Nate nsak bega
zha le'a dub xa mtu'ub na' ndo' bega wa mkedino bega? 18 Le'a na' una'ab
ndo' Tito gi'id ina' xa bega no mtu'ub na' stub xa ngwa'no Tito. ¿Nsak bega
zha mkedino Tito bega? ¿Lá ini'í bega zha le'a na' nsea Tito dubtsa utsin
ndanno besa bega?
19 ¿Nsak bega zha le'a besa nlad gunge' ladna bega ndo' besa? Na'anpa
li nak-a, le'a Dios nsea Cristo ndewi'i le'a besa nkwea'ka ladna bega, no
itea be ta ndun besa le'a besa ndun ta wa ndontsa mas ukwa'an bega Dios.
20 Le'a na' nzheb le'a zha na ilayal na' sa ba', le'a na' na'anpa isak ladna
lak nak bega, no na'anpa isak ladna bega lak nak na'. Nzheb na' le'a bega
ndeyoto'o, no ndaklono bega bexa ndap ta'a, no ugi'i bega, no ndun bega
ta nladtsa bega, no ndadi'izh bega cuent gix, no nisi bega be ltsa'a bega,
no nzhinna bega, no ndeyo bega. 21 No nzheb na' le'a zha na gal ina'gal
na' bega le'a Dios gun ido lad na', no gón na' ke na bi lá nla'a bega be ta
ugap nak bega. Le'a bega bi ndun be ta bzhi'ik, ngal bega stub xa na'anpa
xa ten bega, no sianta be ta ugap ndun bega.

13

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa Corinto

1 Le'a stub zha gal ina' na' bega, le'a ta wa gak biaj yon. Btse'a ladna bega
le'a tal top natal chon xa usake stub men, le'a be men nsabndo' ula'ach
ta ndab bexa wa. 2 Le'a zha na ngwalina' na' bega wa, le'a na' ndáp ndo'
bego na bi ndun be ta ugap wa no ndo' iteata bega le'a na' kuyoka bega
li ndun ta ugap wa. Le'a nat ncho'o na' sit ndo' bega, le'a na' gáp stub
biaj le'a gal zha ilayal na' sa ba', le'a na' uzhebpa kuyo bego na bi ndun
ta ugap wa. 3 Le'a bega nkwa'an ná xte'e ini'í bega naga ta ugea sakndo'
Cristo ndadi'izh na'. Le'a Cristo na'anpa ule'a nak ndo' bega le'a xa ndi
nluu ta juert nak xa ndo' bega. 4 Ta ugeaka ukea xa ndo' cruz cuent dub
xa ule'a nak, parea le'a nat le'a xa nban juers ten Dios. No liga le'a besa
ule'a nak lak ngok Cristo, parea le'a besa no iban juers ten Dios lak nban
Cristo ndontsa gakno besa bega.
5 Binbe'e bega naga ta ugeaka nge' ladna bega Cristo natal na'an. Bin
bega preb le'aka le'a bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a Jesucristo ncho len lado'o
bega tal bega ta ugea nge' ladna xa? 6 Le'a na' nlad ini'í bega le'a besa ta
ugeaka nge' ladna Cristo. 7 Ta we'e le'a besa nab ndo' Dios gakno Dios bega
na'anpa gun bega ta ugap. Parea le'a besa na'anpa li ngun ndontsa gab
be men le'a besa utsin ndun. Le'a besa ndi nlad gun bega ta wen, guni'i
xte'e gab be men cuent ten besa. 8 Tal le'a bega gun lak nak gealngea ten
Dios, le'a besa na'anpa kuyo bega, le'a besa ndi gakno bega. 9 Ta we'e nten

ladna besa ta na ule'a nak besa no juert nak bego. No nabta besa ndo' Dios
gak bega lak nlad Dios. 10 Nat nke'a na' git ndee zha bi sit nso' na' wats
bega, ndontsa gal zha na yo'ono na' bega le'a na' na'anpa kuyo bega. Le'a
Cristo le'a mso' na' gun na' ti'in ndee ndontsa gakno na' bega, na'anpa ndi
gun na' ta gach ladna bega.

Be ta lult unidi'izh Pabl ndo' bexa

11 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' gáp ndo' bega bten ladna
bega, no bin bega juers utsin gak bega, no btenxe'a bega be ltsa'a bega,
no dubtsa binbe'e bega, no lá kuyo bega. We'e gakno Dios bega, le'a xa
ndun wen yoo ladna beuna no nkwea' ladna xa beuna. 12 Unidi'izh bega
ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna xa. 13 Le'a itea be xmen
Jesucristo ncho sa ndee no nidi'izh ndo' bega. 14 Na'ab na' ndo' Dios le'a
Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa bega, no mas uzhe'eb
ikwea' ladna Dios bega, no mas uzhe'eb gun Espíritu ten Dios dubtsa gak
bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Galacia

Le'a libr Gálatas mke'a Pabl ndontsa yakcha'aw top ta'a lid le'a nak ndadi'izh pla be mech ndo' be xmen Jesús ndencho Galacia. Le'a Galacia wa dub sa nibe'e Roma, sa nat nibe'e nacion Turquía. Ndab be mech wa le'a be men nsabndo' yankea be ley mke'a Moisés ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios, no ga'al iso' bexa ndo' Dios. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl mke'a xte'e utsaksi Dios be men ndadi'izh dub ta xa'aga ndo' lak nak di'izh ten Cristo. Ga'al ndab xa le'a be xmen Cristo na'anpa ncho ndo' ley wa. Le'a be men lá yoo gan gun ni dub ta'a ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios no ndontsa wen ya'an xa ndo' Dios. Le'a ta wa ndi dub ta ga nsa'a Dios. Le'a git ndee mke'a Pabl zha ncho xa Macedonia, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Galacia

1 Le'a na' ndee Pabl dub xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Le'a
na' na'anpa men utu'ub gak na' ta wa, le'a na' ndi Jesucristo no Tad Dios
mtu'ub, xa na mxiste Jesús ndo' gealgut. 2 Le'a na' ndee no itea be xmen
Cristo ndencho sa ndee nidi'izh ndo' bega nak xmen Cristo ndencho be
gezh nde Galacia ba'. 3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo
Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega. 4 Le'a
Jesucristo mbin lak nlad Dios Xus beuna gun xa, msa'a xa le'aka le'a xa
ngut xa ndontsa yu'u be ke ten beuna, cha ito'o beuna ndo' be ta ugap
ncho ndo' gizhliyo ndee. 5 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios xa ndon le'a
si'il! Lika nak-a.

Na'anpa ncho stub di'izh wen ten Cristo

6 Le'a na' uzhebpa ndanseana xte'e uxax nsaula'a bega Dios. Le'a Cristo
mti bega no nkwea' ladna xa bega, parea le'a bega ndi ndankea stub di'izh
xa'aga. 7 Le'a di'izh wa na'anpa di'izh wen ten Cristo, parea ncho be men
nkwi'inno bega, nlad bexa uche'a bexa ta na ta ugeaka nak di'izh ten
Cristo. 8 Ná le'a tal ton gab ndadi'izh xa di'izh wen ten Cristo, parea ta nluu
xa na'anpa di'izh mbidi'izhla besa ndo' bega, le'a Dios uzhebpa utsaksi xa
wa. Guni'i tal le'a dub besa li gudi'izh, natal dub angel nto'o gibe'a li
gudi'izh, le'a Dios utsaksika xa. 9 Lakka ndabka besa ndo' bega, le'a na'
gáp-a stub biaj: le'a tal ton gudi'izh stub di'izh xa'aga cuent ten Cristo, dub
ta na'anpa nak lak nak ta mbingea ladna bega, le'a Dios utsaksika xa wa
ta nunk lá idub.
10 ¿Nsak bega zha le'a na' nkwan xte'e wen ya'an na' ndo' be men?
¿Nati ndi nkwan na' xte'e wen ya'an na' ndo' Dios? ¿Ndanbe'e bega zha
le'a na' nkwan xte'e isak ladna be men ta ndadi'izh na'? Le'a tal na' li nlad
isak ladna be men di'izh ten na' wa, le'a na' na'anpa gak xa ndun ti'in ten
Cristo.

Xte'e myak Pabl apostol ten Cristo

11 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad yakbe'ena bega le'a di'izh
wen ten Cristo, ta ndadi'izh na' wa, na'anpa ta ulabe'e dub men. 12 Le'a
na'an ton ngudi'izh-a ndo' na', no na'anpa uluu dub men-a ndo' na'.
Le'a-yá ndi Jesucristo mluu ndo' na'.
13 Le'a bega mbi'ínla xte'e ngok na' polta, zha na ndankea na' Dios lak
ndun besa xa judio. No uni'íla bega xte'e uzhebpa mtsaksi na' be xmen

Cristo, gast nlad na' unitndo' na' bexa. 14 Le'a lat itea be ltsa'a na' xa judio,
le'a na' mas utsin ndun lak ndankea besa Dios wa ndo' kwa'adpa bexa, le'a
na' ndankea iteanak be costumbr mla'a be usan gox polta ten besa. 15 Ná
le'a Dios mti na' zha na biseata gal na'. No uzhebpa utsin mbinno xa na',
utezh xa na' gun na' ti'in ten xa. We'e ngol gor msak ladna Dios, 16 le'a xa
cha mluu ndo' na' le'a Jesús nak Xin xa, ndontsa gudi'izh na' di'izh ten xa
ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a zha wa le'a na' ni lá ngakwan stub men
ngab ná xte'e gun na'. 17 Ni lá ngaina' na' bexa nakla apostol ndencho
Jerusalén. Le'a na' ndi ngwaa nacion Arabia, cha ngol tso'o wa myach na'
gezh Damasco.
18 Ngol schon li'in cha ngwaa na' Jerusalén, ndontsa igondo' na' Pedr,
cha uyo'ono na' xa sa wa dub ti'in wizh. 19 Ná le'a zha we'e lá iní na'
stapla be apostol, nabtsa Jacob wit Jesús uní na'. 20 Le'a Dios nsobwi'i le'a
be ta nke'a na' ndee ta ugeaka.
21 Le'a tso'o wa ngwaa na' Siria no Cilicia. 22 Le'a zha wa le'a be xmen
Cristo ndencho Judea bi lá igondo' na'. 23 Nabtsa mbi'ín bexa le'a na', xa
mtsaksi be xmen Cristo no mlad na' initndo' di'izh ten Cristo, nat ndadi'izh
na' le'aka di'izh wa ndo' be men. 24 Cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il, ta na li mbinno Dios na'.

2

Be apostol ndencho Jerusalén ndab ltsa'a na Pabl

1 Ngol stida' li'in cha ngwaa na' Jerusalén stub biaj, no Bernabé nsea
Tito. 2 Li ngwaa na' sa wa geal le'a Dios ndab le'a na' nsabndo'ka gaa. Cha
nabtsa ndo' bexa nsak ten be xmen Cristo mbidi'izh na' xte'e nak di'izh ten
Cristo, ta ndadi'izh na' ndo' bexa na'anpa xa judio. Li mbin na' ndontsa
na'anpa gab be men le'a ta mbin na' no ta ndunta na' dub ta na'an xti'in.
3 Le'a Tito xa mbi'i na' sa wa na'anpa xa judio, parea le'a bexa wa na'anpa
ngun juers yo'o be'e xa. 4 Le'a sa wa ncho pla bexa nkwi'in ndab le'a bexa
no nak xmen Cristo. Le'a bexa wa uyo'o lat besa, nlad bexa yoo be'e Tito.
Mla'ach bexa ná xte'e lá ndankeata besa be ley ten bexa judio ta na nak
besa xmen Cristo Jesús. Le'a bexa ndi nlad yankea besa ley wa. 5 Parea ni
dub tuzh lá ngun besa ta nlad bexa wa, ndontsa na'anpa ula'a bega di'izh
gealngea ten Cristo.
6 Ná le'a bexa nsak wa na'anpa ngab le'a na' xa'aga uluu. (Le'a cuent
ten na' le'a bexa wa na'anpa bexa nsak, geal le'a Dios na'anpa nti be men.)
7 Ndi myakbe'ena bexa wa le'a Dios mso' na' gudi'izh na' di'izh wen ten
Cristo ndo' bexa na'anpa xa judio, lak mso' Dios Pedr gudi'izh xa le'aka
di'izh wa ndo' bexa judio. 8 Le'a Dios xa na li mtu'ub Pedr ndo' bexa judio
wa, no liga mtu'ub xa na' ndo' bexa na'anpa xa judio.
9 Ta we'e le'a Jacob no Pedr no Juan, bexa mas nsak wa, mgondo' le'a
Dios le'a msa'a ti'in gun na' wa. Cha ndab bexa ndo' na' no ndo' Bernabé
le'a itea besa ltsa'a na. No ndab bexa le'a na' no Bernabé ya' ndo' bexa
na'anpa xa judio, le'a bexa wa ndi ya' ndo' bexa judio. 10 Unabtsa bexa
gakno besa bexa uban nak lat be xmen Cristo, ta na uzhe'eb ndun na'
juers.

Pabl uteyo Pedr gezh Antioquía

11 Ná le'a ngol tso'o wa zha na ncho'o na' gezh Antioquía, le'a Pedr no
ulaya' sa wa. Cha uteyo na' xa le'a xa ndun dub ta lid le'a nak. 12 Le'a zha
ulaya' xa sa wa, le'a xa ndawno bexa na'anpa xa judio. Ná le'a zha ulaya'

pla be men judio mtu'ub Jacob, we'e cha yá na'antapa ngawno xa bexa
wa, geal le'a xa mzheb ndo' bexa judio wa. 13 No stapla bexa judio no gast
Bernabé mbin ta lid le'a nak wa lak ndun Pedr, mla'a bexa lá ngawnota
bexa wa bexa na'anpa xa judio. 14 Ná le'a gor uní na' le'a bexa wa na'anpa
ndun lak ndab di'izh gealngea ten Cristo, we'e uteyo na' Pedr ndo' ga'al
iteata bexa wa, ndáp na' ndo' Pedr: "Lu dub xa judio, ná lu mbin cuent
dub xa na'anpa xa judio. ¿Xte'ema nlad lu le'a bexa na'anpa xa judio
yankea be costumbr ten bexa judio zha?"

Xte'e wen ya'an be men ndo' Dios

15 Le'a besa nak xa judio gast zha ngolkata besa, na'anpa nak besa lak
nak bexa na'anpa xa judio, bexa lá nxobgek ndo' Dios. 16 Ná le'a besa
uni'í le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios tal xa guntsa lak ndab ley mke'a
Moisés. Le'a xa ndi wen ya'an ndo' Dios tal le'a xa ige' ladna Jesucristo.
Ta we'e le'a besa nge' ladna Cristo, ndontsa gun Dios wen ya'an besa ndo'
xa. Le'a ta wa na'anpa juers ten ta na ndankea besa ley wa, le'a na'an ton
wen ya'an ndo' Dios tal xa leytsa wa yankea.
17 Le'a besa nge' ladna Cristo ndontsa wen ya'an besa ndo' Dios. Ncho
bexa ndab le'a ta na na'anpa yankea besa ley wa, ta we'e le'a besa ndap ke
ndo' Dios. ¿Nsak bega zha le'a Cristo le'a mbin ndap besa ke zha? ¡Le'a
na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! 18 Le'a na' ndee lá nge'ta ladna ley
wa, parea tal le'a na' cha le'akaga ige' ladna-yá stub biaj, le'a na' gapka
ke. 19 Le'a cuent ten ley wa le'a na' cuent dub xa ngut, le'a na' ndi nban
ndontsa gun na' ta nlad Dios. 20 Le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz, le'a ta
wa cuent no na' li ngut. Ta we'e yá lá gun na' laktsa ndanbe'e na', le'a na'
ndi ndun ta nlad Cristo, xa ncho lado'o na'. Le'a ndo' itea ta'a ndun na'
wa le'a na' nge' ladna Xin Dios, xa nkwea' ladna na' no msa'a xa le'aka
le'a xa ngut xa sakndo' na'. 21 Le'a na' na'anpa uxelad ta na li msa'a Dios
ndo' beuna wa. Tal le'a beuna wen ya'an ndo' Dios juers ten ley wa, le'a
ta wa gab le'a ta ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in.

3

Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa nge' ladna xa

1 ¡Bego xa Galacia, uzhebpa ngud nak lado'o bega! ¿Ton nki'il bega
ndontsa lá uxobgek bega ndo' gealngea zha? Le'a na' ndon lnde'e
mbidi'izh ndo' bega le'a Jesucristo ngut ndo' cruz sakndo' bega. 2 Nladtsa
na' ika'ab bega ndo' dub ta'a inabdi'izh na': ¿Msa'a Dios Espíritu ten na
ndo' bega ta na ngwankea bega ley zha, nati ta na mbi'ín bega di'izh ten
Cristo cha mbingea ladna bega-yá? 3 ¡Uzhebpa ndidotsa nyakbe'ena bega!
Le'a bega mge' ladna Espíritu ten Dios, parea nat ndi nge' ladna bega be
ta na nduntsa bega. 4 Sian ndo' be ta juert utid bega, ná le'a bega ndanno
ta wa cuent dub ta na'an xti'in. Parea le'a na' ndee lá ndangea ladna le'a
ta wa ta na'an xti'in. 5 Le'a Dios le'a msa'a Espíritu ten na ndo' bega nsea
ndun xa be uyon lat bega. ¿Nsak bega zha le'a xa li ndun ta wa geal le'a
bega nge' ladna ley wa, nati li ndun xa geal le'a bega mbi'ín di'izh ten
Cristo cha mbingea ladna bega-yá?

Abraham wen mya'an ndo' Dios

6 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mbin Dios wen mya'an xa ndo'
xa. 7 Le'a bega nsabndo'ka ini'í le'a bexa na nge' ladna Dios, le'a cuent ten
Dios le'a bexa wa nak xin Abraham. 8 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a be

men na'anpa xa judio wa no wen ya'an ndo' Dios tal le'a bexa ige' ladna
Dios, lak ndab Dios di'izh wen ndee ndo' Abraham: "Le'a na' gunti'in lu,
ndontsa wen yoo be men itea be nacion nde ndo' gizhliyo." 9 Ta we'e
le'a be men na nge' ladna Dios wa le'a Dios gun wen yoo ladna bexa lak
mbinno xa Abraham, xa na no mge' ladna Dios.

10 Le'a itea be men na nge' ladna ley mke'a Moisés wa, le'a Dios utsaksi
bexa wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios utsaksi iteanak be
men na lá ngun iteanak be ta'a nkeani'i ndo' libr ten ley." 11 Na'an ton
wen ya'an ndo' Dios juers ten ley wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab
Dios: "Le'a bexa wen nak ndo' na', le'a ta na nge' ladna bexa na', ta we'e
gap bexa gealnaban." 12 Le'a ley wa na'anpa ndab ige' ladna bexa Dios
ndontsa gap xa gealnaban. Ndi ndab-a: "Le'a tal ton uxobgek ndo' idub
ley le'a xa gap gealnaban juers ten ta wa."

13 Le'a Cristo ulo'o beuna ndo' ta nibe'e ley utsaksi Dios beuna wa, zha
na mla'a xa mbit be men xa ndo' dub ya. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a: "Le'a tal ton gat ikea ndo' dub ya, le'a ta wa ta ntsaksi Dios xa."
14 Le'a ta na li ngut Cristo Jesús wa, ta we'e no bexa na'anpa xa judio wa
wen kwe ndo' Dios, lak ta ndab Dios ndo' Abraham gunka Dios. We'e tal
le'a beuna ige' ladna Cristo, le'a Dios usa'a Espíritu ten na ndo' beuna, lak
ndab xa usa'aka xa.

15 Bego nak beuna xmen Cristo, uke'a na' ta ndee dub mod yakbe'ena
bega-yá: Le'a zha na nke'a dub men dub git ndab-a le'a xa gunka dub ta'a,
cha nke'a xa firma ndo'-yá, we'e yá na'an ton gun gan le'a git wa lá isu'u,
no na'an ton lá yoota gan koo ni stub di'izh ndo'-yá. 16 Le'a polta le'a Dios
ndab usa'a dub ta'a ndo' Abraham no ndo' dub xa ras ten Abraham. Le'a
di'izh ten Dios na'anpa ndab usa'a Dios ta'a ndo' bexa ras ten Abraham
lak ncho kwa'ad xa. Le'a-yá ndi ndab dubtsa xa, le'a xa wa Cristo. 17 Le'a
ta ndáp na' wa lnde'e gab: Le'a Dios ndab ta ugeakapa usa'a xa dub ta'a
ndo' Abraham. We'e le'a dub dap gayo'o ncho galnti'i li'in tso'o wa le'a
Dios msa'a ley ndo' Moisés. Ta we'e le'a ley wa lá yoo gan gun le'a ta na
ndab Dios ndo' Abraham wa lá isu'u. 18 Tal le'a Dios usa'a ta ndab xa ndo'
bexa na nxobgektsa ndo' ley wa, le'a ta wa gab le'a xa na'anpa ga usa'a-yá
lak ndab xa ndo' Abraham. Ná le'a ta ndab Dios ndo' Abraham usa'a xa
wa, le'a ta wa dub ta ga nsa'a xa.

¿Xti'in ley mke'a Moisés?

19 ¿Nat zha xti'in ley mke'a Moisés wa? Le'a ley wa msa'a Dios natsa
uluu-yá xta'an be ta lá nsabndo' gun be men, gast zha ilen xa ras ten
Abraham, xa na lika ndab Dios ilen wa. Le'a be angel ten Dios msa'a ley
wa ndo' Moisés, cha utid xa di'izh wa ndo' be men. 20 Parea le'a gor na
mbidi'izhno Dios Abraham, le'a xa na'anpa ngunti'in dub men utid di'izh.

21 ¿Gab beuna zha le'a ke ten ley wa le'a ta ndab Dios ndo' Abraham
wa ta na'an xti'in? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Tal le'a ley wa
syo'o gan usa'a gealnaban, le'a beuna wen ya'an ndo' Dios tal le'a beuna
uxobgek ndo' ley wa. 22 Parea lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a itea be
men ndencho ndo' be ta ugap ndun bexa. Le'a nabtsa bexa nge' ladna
Jesucristo ika'a gealnaban na li ndab Dios usa'aka xa.

23 Le'a besa xa judio zha biseata ige' ladna besa Cristo, le'a besa ndencho
ndo' ley cuent dub xa nkea litgi'ib, gast zha ulen Cristo cha mbingea ladna
besa xa. 24 Le'a ley wa mla'ach besa no mluu-yá besa gast zha ulen Cristo,
ndontsa ige' ladna besa Cristo cha li wen ya'an besa ndo' Dios. 25 Parea

le'a besa yá na'antapa nki'in ley uluu besa, le'a nat le'a besa nge' ladna
Cristo.
26 Nat le'a bego no nak xin Dios, ta na nge' ladna bega Cristo Jesús. 27 Le'a
gor na mbingea ladna bega Cristo cha utalea' bega, le'a bega myak lak nak
Cristo, cuent ngok bega dub lad kub. 28 Nat le'a ta na nak beuna xmen
Cristo Jesús, le'a itea bega dubtsa nak, guni'i tal bega xa judio natal bega
na'anpa xa judio, guni'i tal bega ncho ndo' ya'a stubga xa natal na'anpa
li nak bega, guni'i tal bega xabgi'i natal xagots. 29 Le'a tal bega nak xmen
Cristo, we'e le'a bega nakka xin Abraham, no ika'a bega ta ndab Dios
usa'aka xa ndo' Abraham.

4

1 No gáp na' le'a zha na nsa'a xus dub me'ed ta ika'a me'ed wa, le'a zha
tuzhta me'ed le'a me'ed cuent dub xa ncho ndo' stubga men, ná le'a me'ed
wa ta ugeaka le'ala nak xwan itea be ta wa. 2 Ncho be men nla'ach me'ed
wa no nchansu xa cuent ten me'ed, gast zha na ula'a xus me'ed gunti'in
me'ed ta wa. 3 No liga nak ta utid beuna. Le'a zha bi lá nchando' beuna
Cristo le'a beuna utencho ndo' be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, lak ncho dub
me'ed ndo' bexa nibe'e me'ed. 4 Ná le'a ngol zha nsabndo'-yá, le'a Dios
mtu'ub Xin na, ngok xa medo'o ten dub xagots, no uyo'o xa ndo' ley wa.
5 Li ndontsa ko'o xa beuna ndencho ndo' ley, cha yak beuna xin Dios.
6 Nat le'a bega nak xin Dios, ta we'e le'a Dios mtu'ub Espíritu ten Xin
na len lado'o kadga dub bega. Ta we'e le'a beuna syo'o gan gab ndo' Dios:
"¡Tad, Xus na'!" 7 Le'a bega yá na'antapa ndencho ndo' ley wa, nat nak
bega xin Dios. Le'a ta na nak bega xin Dios wa, ta we'e ika'aka bega ta
ndab Dios usa'aka xa, geal le'a bega xmen Cristo.

Pabl nyu'no ladna bexa Galacia

8 Le'a polta zha bi lá nchando' bega Dios le'a bega utencho ndo' be dios
gizhliyo, ta na'anpa ta ugea nak Dios. 9 Ná nat le'a bega nchando' Dios,
natal mas wen gáp na' le'a Dios le'a nchando' bega. Ta we'e, ¿xte'e nyach
bega ndo' be ta na'an xti'in wa, ta na na'anpa ndakno bega, cha le'a-yá
inibe'egal ndo' bega zha? 10 Le'a bega bi ndankea pla be wizh no be mbe'e
no be tiemp no be li'in. 11 Le'a na' nyu' ladna ncha'a be ti'in mbin na' lat
bega gak dub ta na'an xti'in.
12 Bega nak beuna xmen Cristo, na'ab na' ndo' bega gak bega lak nak
na', na'anpa ige' ladna bega ley ten bexa judio. Maska nak na' xa judio le'a
na' yá na'antapa ncho'o ndo' ley wa, lak polta na'anpa ncho bega ndo'-yá.
Le'a bega sbe'en utsin nak ndo' na'. 13 Le'a bega uni'íka le'a na' kwea'
usak zha ned mbidi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' bega. 14 Parea le'a
bega na'anpa uxelad na' geal ta na li kwea' usak na' wa. Ndi utsin ngok
bega ndo' na' lak utsin gak bega tal ilen dub angel ten Dios natal ilen Cristo
Jesús. 15 Malay yo'o gan gast igo'o bega ngusndo' bega cha usa'a bega-yá
ndo' na'. ¿Parea le'a nat ma ta na li mten ladna bega wa zha? 16 Nat le'a
bega ndakloo ndo' na', geal le'a na' ndadi'izh ta ugea ndo' bega.
17 Le'a bexa na nlad yankea bega be costumbr ten bexa judio wa, utsin
nak bexa ndo' bega, parea le'a bexa na'anpa ta ugea nlad gakno bega. Ndi
nladtsa bexa iteltsa'a beuna, cha isankea bega tso'o bexa. 18 Utsinka nak-a
ukwa'an dub men be ta wen, parea le'a bega nsabndo' li gun idub tiemp,
na'anpa nabtsa zha ncho'o na' lat bega. 19 Bego nak cuent xi'ín na', le'a
na' kwea' ncho ladna ke ten bega idub gast zha yak bega lak nak Cristo.

20 Malayka na' nso' lat bega sa ba', ndontsa gudi'izh na' ndo' bega stubga
mod, le'a na' ni lá iní xte'e gunbe na' nsea ta ndun bega wa.

Agar no Sara

21 Le'a bego na nlad yankea ley ten Moisés wa, ¿lá ini'í bega xta'an ndab
le'aka ley wa zha? 22 Ndab-a le'a Abraham ngop top xin na. Le'a xna'a
dub me'ed wa Agar, dub xa ndun ti'in ndo' Sara. Le'a xna'a stub me'ed wa
Sara, xagots tenka Abraham. 23 Le'a xin xa ndun ti'in wa ngol laktsa ndal
iteanak be men. Ná le'a xin xagots ten Abraham wa ngol geal le'a Dios
ndab usa'a dub me'ed ndo' Abraham. 24 Le'a ta ndee wa nluu dub ta'a:
le'a itop xagots wa cuent nak top mod ndankea be men Dios. Le'a Agar wa
nak cuent ley msa'a Dios ndo' bexa Israel ge'e Sinaí. Le'a bexa na ndankea
ley wa cuent nak dub xa ndencho ndo' ya'a stubga men. 25 Le'a nat le'a
bexa gezh Jerusalén cuent nak Agar, geal le'a bexa ndencho ndo' ley msa'a
Dios ge'e Sinaí nde Arabia wa. 26 Parea ncho stub Jerusalén nde gibe'a,
le'a ta wa cuent nak xna'a iteanak beuna nak xmen Cristo. Le'a beuna
na'antapa ndencho ndo' ley wa, 27 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Bten ladna lu, xagots lá yo'o gan ngap xin na.
Utezhat tant nten ladna lu, xa lá igondo' gealkwea',
ta nsak bexa zha ndap bexa xin xa.
Le'a lu lá yo'o gan ngap xin lu nat,
parea mas sian xin lu gap lu ndo' xagots ndap xabgi'i wa nat.

28 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a beuna nak cuent Isaac xin Sara, lak
ndab Dios usa'a xa kwa'adpa xa ras Abraham. 29 Le'a zha we'e le'a xin
Agar xa na li ngol laktsa ndal be men wa ugap mbinno xin Sara, xa na li
ngol juers ten Espíritu ten Dios. No liga nak-a nat. 30 Le'a di'izh ten Dios
nkeani'i, ndab Dios ndo' Abraham: "Ulantu'ub xagots ndun ti'in wa nsea
xin xa, geal le'a xin xa wa lá ika'a ta nsabndo' ika'a xin xagots tenka lu
ba'." 31 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a beuna na'anpa nak cuent xin xa
ndun ti'in wa. Le'a beuna ndi nak cuent xin xagots tenka Abraham wa.

5

Be xmen Cristo na'anpa ndencho ndo' ley

1 Le'a Cristo yá ulo'o beuna ndo' ley wa, ta we'e ga'altsa ute bega yá
na'antapa yateta bega ndo' ley wa. 2 Bla'ach bega ta ndee, le'a na' Pabl
ndáp le'a tal bega koo be'e bega ndontsa wen ya'an bega ndo' Dios, le'a
cuent ten bega le'a ta na mbin Cristo wa dub ta na'an xti'in. 3 Gáp na'-yá
stub biaj, le'a itea bego xabgi'i na li yoo be'e wa, le'a bega wa juerska gun
itea ta ndab ley ten Moisés wa. 4 Bego na nlad wen ya'an ndo' Dios ta
na ndankea bega ley wa, le'a bega nteltsa'a no Cristo, no nxelad bega ta
na nkwea' ladna Dios bega. 5 Parea le'a juers ten Espíritu ten Dios le'a
besa uni'í le'a besa wen ya'an ndo' Dios geal nge' ladna besa Cristo. 6 Le'a
tal ton nak xmen Cristo Jesús, le'a tal xa ncho be'e natal na'an, le'a ta wa
na'anpa le'a nsak. Le'a ta nsak wa ta na nge' ladna beuna Cristo no nkwea'
ladna beuna be men.
7 Le'a bega yá utsinka ncha'be len nes ten Cristo. ¿Cha ton mka
uxobgekta bega ndo' gealngea zha? 8 Le'a Dios xa mti bega na'anpa li
ngab gun bega. 9 Le'a lak dub tuzh levadur ndun nsabich sian ko'ob arin,

no liga le'a dub tuzh ta lid le'a nak wa utsabgix kwa'ad be men. 10 Le'a
na' nge' ladna Cristo le'a bega na'anpa gunbe'e stub ta'a xa'aga ndo' lak
nke'a na' ndee. Ná le'a Dios utsaksi xa na li ntsabgix bega, guni'i ton-a.
11 Bega nak beuna xmen Cristo, tal le'a na' bi uluu le'a be xabgi'i
nsabndo' yoo be'e, we'e le'a bexa judio na'anpa ugap gunno na'. Le'a na'
ndi ndadi'izh ige' ladna bexa wa Cristo xa ngut ndo' cruz, ta we'e ndakloo
bexa judio ndo' na'. 12 Parea le'a bexa na lba'ata nlad utsabgix bega wa,
¡malay yabto'og idub sa nyo'o be'e bexa!
13 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios le'a utezh bega ndontsa na'anpa
kwencho bega ndo' ley wa. Parea lá nsabndo' gun bega ta nladtsa bega,
ndi bkwea' ladna bega be ltsa'a bega, no gokno bega bexa. 14 Le'a ta ndee
nak xan idub ley ten Dios wa: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.”
15 Bla'ach bega, tal le'a bega inisi no kuyono bega le'aka be ltsa'a bega, le'a
bega iteltsa'abe.

Bexa ndun lak nlad na no bexa ndun ta nlad Espíritu ten Dios

16 Ta we'e gáp na' usea bega lak nlad Espíritu ten Dios, cha li na'anpa
ukwa'an bega be ta nladtsa bega. 17 Le'a be ta nlad be men wa na'anpa
nak ta nlad Espíritu, le'a ta na nlad Espíritu wa na'anpa nak lak ta nlad
be men. Le'a itop ná wa xa'aga nak, ta we'e lá isu'u bega gun bega be ta
wen nlad bega. 18 Parea tal le'a bega nxobgek ndo' Espíritu ten Dios, le'a
bega yá na'antapa ndencho ndo' ley wa.
19 Uni'íka beuna xte'e nak bexa ndun ta nladtsa na: le'a bexa ngal dub xa
na'anpa xa ten xa, no bexa nab ngal stubga men, no ndun xa be ta bzhi'ik,
no ugap ndanbe'e xa ndo' stub xa, 20 no ndankea xa be dios gizhliyo, no
ndun xa ta bruj, no nxee ladna xa ndo' be men, no nkwa'an xa uyo, no
nsa'ab ladna xa ta ndap stubga xa, no ugi'i xa, no nlad xa gak xa dub xa
nsak ndo' be men, no lá nlad xa gun xa be ta'a lak ndun be ltsa'a xa, no
nlad xa le'atsa xa inibe'e dub xkwa'a men. 21 No ndaklono xa be men
ndap ta'a, no ndut xa men, no ndun xa gealgu, no ndal ladna xa be gast
ndo' gizhliyo ndee, no ndun xa sianta be ta ugap ltsa'a be ta ndee wa. Le'a
na' gáp ndo' bega lakka ndápka na' wa, le'a bexa ndun be ta li nak wa
na'anpa ilaya' sa nibe'e Dios.
22 Parea tal ton uxobgek ndo' Espíritu ten Dios, le'a xa wa nkwea' ladna
be men, no nten ladna xa, no wen ncho xa lat be men, no nxik xa tal be
men xela ndanno xa, no ndakno xa stubga men, no wen ndun xa ndo' be
men, no na'anpa ukwi'in nak xa, 23 no bcha'an nak xa, no nsensa'ab xa xa
ndo' ta ugap. Le'a ndo' itea be ta ndee wa na'anpa nibe'e ni dub ley. 24 Ná
le'a beuna nak xmen Cristo yá mla'a beuna be ta ugap ngok beuna nsea
be ta mlad beuna. Le'a ta wa cuent mke'a beuna be ta ugap wa ndo' cruz.
25 Le'a Espíritu ten Dios msa'a gealnaban ndo' beuna, ta we'e le'a beuna
nsabndo' ikesea lak nlad Espíritu wa. 26 Lá gak beuna zhin, no lá gun
beuna dub ta'a gakloo stub xa, no na'anpa gaklono beuna stub xa ndap
ta'a.

6

Nsabndo' gakno beuna be ltsa'a beuna

1 Bega nak beuna xmen Cristo, tal ncho dub bega nda'iga'a ndun dub
ta ugap, le'a bego na nxobgek ndo' Espíritu wa nsabndo' gakno xa yach
xa wats Dios, parea utsintsa gokno bega xa. No bla'ach bega le'aka bega

ndontsa na'anpa no bega gaila' ndo' ta ugap wa. 2 Gokno bega be ltsa'a
bega zha na kwea' nsatid bexa, le'a ta wa ta nibe'e Cristo.
3 Le'a tal ton ndanbe'e le'a mas nsak, ná xa na'anpa xa nsak, le'a xa
nkwi'inno le'aka le'a na. 4 Le'a kadga dub bega nsabndo' iwi'i ná xte'e
nak ta ndunka bega, we'e itenno ladna bega be ta wen ndun bega, na'anpa
iwi'i bega ndo' ta ndun be ltsa'a bega cha izhinna bega. 5 Le'a kadga dub
men nsabndo' ula'ach le'aka ta ndun xa.
6 Le'a tal ton ntsid di'izh ten Dios nsabndo' gakno bexa na nluu-yá.
7 Utsin binbe'e bega le'a na'an ton gun gan ukwi'inno Dios. Le'a ta na
ndas dub men ta we'ekaga ntele'e xa. 8 Le'a bexa na ndun be ta ugap ta
nladtsa xa, le'a xa wa ini'í dub gealkwea' nunk lá idub. Ná le'a bexa na
nxobgek ndo' Espíritu ten Dios, le'a Espíritu wa usa'a dub gealnaban nunk
lá idub ndo' bexa wa. 9 Lá izhanna bega gun bega ta wen, le'a tal beuna
lá gach ladna le'a gal zha le'a beuna ika'a dub ta usa'a Dios, lak nkanle'e
dub men ta ngos le'aka xa. 10 Ta we'e le'a itea be ta utsin syo'o gan gunno
beuna stub men, le'a beuna li nsabndo' gun; parea mas nsabndo' gakno
beuna be ltsa'a na nak beuna xmen Cristo.

Pabl nten ladna ndadi'izh cuent ten Cristo

11 Bwi'i bega xte'eta be letr ubi'i ndee nke'a na'-yá ya'a na' ndo' git ndee.
12 Le'a bexa na nlad wen ya'an ndo' be men wa ndab le'a bega nsabndo'
yoo be'e. Le'a bexa uni'í le'a tal ulu'u bexa le'a Cristo ngut ndo' cruz
ndontsa yu'u ke ten be men, le'a bexa judio ugap gunno bexa. 13 Le'aka
bexa li nyo'o be'e wa na'anpa ndun itea ta ndab ley ten Moisés. Parea
nlad bexa no bega yoo be'e, ndontsa izhinna bexa ndo' men le'a bega noka
uyo'o be'e. 14 Ná le'a na' ndee na'anpa izhinnona ta ndun na'. Dubtsa ta'a
nzhinnona na', le'a ta wa ta ngut Jesucristo Xa Nibe'e wa ndo' cruz sakndo'
beuna. Le'a cuent ten na' le'a be ta gizhliyo yá na'anta xti'in, no cuent ten
be men gizhliyo le'a ta ndun na' ndee wa ta na'an xti'in. 15 Le'a beuna nak
xmen Cristo Jesús, tal le'a beuna yoo be'e natal na'an, le'a ta wa na'anpa
le'a nsakbe. Le'a ta nsak wa ta na ndap beuna dub gealnaban kub ndo'
Dios. 16 Le'a itea bexa na ndun lak nke'a na' ndo' git ndee, le'a xa wa ta
ugeaka nak xmen Dios. Le'a Dios ndun wen yoo ladna bexa nsea nkwea'
ladna Dios bexa.
17 Le'a nat idub ndo' ndee, yá na'antapa gun bega ta lá isak lad na', geal
le'a na' no'o be ngip las na', ta na nluu le'a na' ndun ti'in ten Jesús Xa
Nibe'e.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

18 Bego nak beuna xmen Cristo, na'ab na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e wa
le'a xa mas uzhe'eb utsin gunno bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Éfeso

Le'a Éfeso dub gezh nde to'o nitsdo'o, sa nat nibe'e nacion Turquía. Le'a Hechos 18 nsea 19 ndab le'a Pabl ngwa'yadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be men sa wa. Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Éfeso zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. No schon git mke'a xa zha wa, le'a ta wa Filipenses, Colosenses nsea Filemón. Le'a git Efesios nkeani'i be gealngea mas uzhe'eb nak cuent ten bexa nak xmen Cristo no xte'e uzhe'eb ta wen ndanno Dios bexa wa. Le'a tol git ndee nluu ta wen nya'an be xmen Cristo ndo' Dios. Le'a ta na li nak bexa wa dub ta lá yoo gan izhe'a, tal le'a xa uzhe'eb nge' ladna Dios natal ndidotsa. Le'a stol git ndee nluu le'a ta na li nak ta uzhe'eb wen wa, le'a be xmen Cristo nsabndo' gun ta nsak ladna Dios. Le'a capítulo 6 nkeani'i xte'e utsakndo' be xmen Cristo ndo' be juers ten ta ugap.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Éfeso

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Nke'a
na' git ndee ndo' bego ndencho Éfeso ba', bego umbi'i nak lado'o na ndo'
Dios, no nge'ka ladna bega Cristo Jesús. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo'
Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo
ladna bega.

Ta wen nsa'a Dios ndo' be xmen Cristo

3 Usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa uzhebpa
ndakno beuna, nsa'a xa be ta wen ten xa ta ncho gibe'a, ta na nak beuna
xmen Cristo. 4 Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a Dios mti beuna,
ndontsa umbi'i gak beuna ndo' Dios, ni dub ke lá gap beuna. 5 Le'a ta
na nkwea' ladna Dios beuna, ta we'e mbinbe'e xa mtu'ub xa Jesucristo
ndontsa yak beuna xin xa. Le'a ta wa ta mbin Dios tiemp polta lak nsak
ladna xa-yá. 6 Ta we'e gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen, le'a xa
uzhe'eb wen ndanno beuna nak xmen Cristo, xa na le'a Dios nkwea' ladna.
7 Le'a Jesucristo ulo'o beuna ndo' ta ugap, cha mtsu'u xa be ke ten beuna
juers ten ta mtsi'i xa ten, gor na ngut xa ndo' cruz. ¡Le'a ta wa dub ta
uzhebpa wen mbinno Dios beuna! 8 No uzhebpa msa'a Dios ta ndák beuna
no ta nyakbe'ena beuna lak nak xa. 9 No msa'a xa ta ngondo' beuna dub
ta uga'ach, ta mbinbe'e xa gun xa juers ten Jesucristo. 10 Le'a ta wa ta gun
Dios zha nsabndo'ka li gun xa. Gal zha wa le'a Dios yunjunt itea be ta'a
ndo' ya'a Cristo, lak be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo.
11 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, le'a Dios mti beuna ika'a beuna ta
ndab xa usa'a xa. Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios, xa na ndun itea ta na na'
xa wenka nak. 12 We'e le'a besa xa nak xa judio ngok besa xa ned mge'
ladna Cristo, ndontsa gab besa le'a xa uzhebpa xa juert. 13 No liga le'a bego
mbi'ín di'izh gealngea ten Cristo, di'izh wen nsa'a gealnaban kub wa, cha
mbingea ladna bega Cristo. We'e le'a Dios cha msa'a Espíritu ten xa ndo'
bega, lakka ndab xa gun xa. 14 Le'a Espíritu wa dub sein, ta nluu le'a Dios
sa'aka ta ika'a beuna, gal gor na mxa'akla Dios beuna ndo' be ta ugap. Ta
we'e nsabndo' gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen nak.

Pabl unab gakno Dios be xmen Cristo

15 Le'a na' ndee mbín xte'e nge' ladna bega Jesús Xwan beuna no xte'e
nkwea' ladna bega itea be xmen Dios. Le'a ta na li wen ndun bega wa,
16 le'a na' gab ge'al nsa xno ndo' Dios cuent ten bega, no na'ab na' ndo'
Dios gakno Dios bega. 17 Le'a Dios xa ndon le'a si'il nak, no nak xa Xus
Jesucristo Xwan beuna. Ta we'e na'ab na' ndo' xa gak bega dub xa ndák
nsea dub xa nyakbe'ena xte'e nak Dios. 18 No gun Dios yakbe'ena bega ta
na mti Dios bega ndontsa gal uso' bega ta usa'a xa. We'e cha ini'í bega be
ta uzhebpa chul usa'a Dios gal uso' beuna nak xmen xa.
19 No nlad na' ini'í bega xte'e uzhe'eb si'il nak juers ten Dios, ta na
ndakno xa beuna ndangea ladna Cristo. Le'a ta wa le'aka juers ten Dios,
20 ta mxiste Cristo ndo' gealgut, cha myatsob xa gibe'a wats Dios lad
ga'al. 21 Mbin Dios le'a Cristo mas juert ndo' iteanak bexa ndap juers tal
espíritu-yá natal men-a, tal nibe'e bexa nat natal tlaw inibe'e bexa. 22 Le'a
Dios le'a mte itea be ta'a xan ndats Cristo inibe'e xa-yá. No mso' xa Cristo
nibe'e xa ndo' beuna nak xmen xa. 23 Le'a beuna nak xmen Cristo nak
cuent ya'a xa nsea xo'o xa. Le'a lak uzhe'eb nsa'a xa juers ndo' beuna,
le'a juers ten xa ncho itea lad ndo' gizhliyo no gibe'a.

2

Dios nsa'a gealnaban ndo' bexa nge' ladna Cristo

1 No ndo' bego msa'a Dios gealnaban, zha bi nak bega cuent dub xa
ngut, zha ndun bega ta ugap no ndap bega ke ndo' Dios. 2 Le'a tiemp
we'e le'a bega utesea ndo' ta ugap lak ndesea be men ndo' gizhliyo. Mbin
bega lak nlad maxu'u, xa nibe'e ndo' be mbi bxin no nki'il xa be men lá
uxobgek bexa ndo' Dios. 3 Le'a polta le'a itea beuna li utesea, mbin beuna
ta nladtsa beuna laktsa mbinbe'e beuna no laktsa ngol ladna beuna. Ta
we'e le'a Dios ndi'izh utsaksi beuna lak ntsaksi xa itea be men ugap nak.
4 Ná le'a Dios uzhebpa mlats ladna beuna, no uzhe'eb mkwea' ladna xa
beuna. 5 Ta we'e lak msa'a xa gealnaban ndo' Cristo, le'a xa no ndo' beuna
msa'a-yá, zha na bi nak beuna cuent dub xa ngut ndo' Dios, ke ten be ta
ugap ndun beuna. Le'a Dios nkwea' ladna beuna, ta we'etsa li msa'a xa
gealnaban ndo' beuna. 6 No lak mxiste Dios Cristo, le'a xa no beuna mxiste,
no msa'a xa sa isob beuna wats Cristo gibe'a. 7 We'e uluu Dios gal tiemp
ilen wa xte'e ta uzhe'eb nkwea' ladna xa beuna no xte'e ta wen nak xa ndo'
beuna nak xmen Cristo Jesús. 8 Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna bega, ta
we'e msa'a Dios gealnaban kub ndo' bega gor na mge' ladna bega Cristo.
Le'a ta wa na'anpa juers ten bega, le'a ta wa ndi ta ga msa'a Dios ndo'
bega. 9 Ta we'e na'anpa izhinnona bega ta wa, le'a-yá na'anpa dub ta wen
mbin bega. 10 Le'a Dios mbinde'e beuna no msa'a xa gealnaban kub ndo'
beuna nak xmen Cristo Jesús, ndontsa ikesea beuna ndo' sbe'en be ta wen,
lakka mbinbe'e Dios tiemp polta li gun beuna nat.

Dubtsa nak itea bexa nak xmen Cristo

11 Le'a bego bexa na'anpa xa Israel, lá yalad bega le'a tiemp polta le'a
bexa Israel mzhinna le'a bexa ncho be'e las bexa, ndab bexa le'a bega
bexa na'anpa ncho be'e. 12 Le'a zha we'e le'a bega lá nchando' Cristo, no
na'anpa nak bega xmen Dios lak nak bexa Israel. Ta we'e na'anpa ndi'izh
ika'a bega ta ndab Dios usa'a xa ndo' be xmen xa. Le'a bega ncho ndo'
gizhliyo ndee, ná ni lá nkenkea' bega gakno Dios bega ni dub ta wen, no
ni lá nchando' bega Dios. 13 Le'a polta le'a bega sit nak wats Dios, ná nat

le'a bega dubtsa nak nsea Cristo Jesús no ubiila bega wats Dios ta na ngut
Cristo ndo' cruz, mtsi'i xa ten wa.
14 Le'a Cristo mbin gan le'a besa xa judio wen nchono bego xa na'anpa
xa judio. Mbin xa gan le'a itea beuna dubtsa nak, cuent mlate xa dub
muro ncho tlaw itop xkwa'a beuna wa. 15 Le'a xa mnitndo' be ley ten
bexa judio, be ta unibe'e Dios gun bexa wa, ndontsa dubtsa yak beuna
nak be xmen xa, yá na'antapa gak beuna top xkwa'a men. 16 Le'a ta na
ngut Cristo ndo' cruz, le'a itea beuna dubtsa nak, no wen nya'an beuna
ndo' Dios. Yá na'antapa gakloo dub xkwa'a men ndo' stub xkwa'aga bexa.
17 Le'a Cristo mbi'id yadi'izh di'izh wen ná xte'e wen ya'an be men ndo'
Dios, le'a bego bexa sit nak wats Dios, no besa xa judio bexa gax nak wats
Dios. 18 Le'a juers ten ta mbin Cristo wa le'a besa xa judio no bexa na'anpa
xa judio ndap beuna dubtsa Espíritu ten Dios, no syo'o gan ibii beuna wats
Tad Dios.
19 Nat le'a bega yá na'antapa sit nak wats Dios, no na'antapa nak bega
dub xkwa'a men xa'aga. Nat le'a bega no nak xmen Dios, no xin Dios nak
bega. 20 Le'a beuna nak be xmen Dios nak cuent dub ni'i mbinde'e Dios.
Le'a ta nak xan ni'i wa, le'a ta wa bexa mtu'ub Dios gun bexa ti'in ten xa
no bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a Jesucristo le'a nak ge' ned nbexan
xan ni'i wa. 21 Lak le'a dub ge' ned wa ndun masis nak idub ni'i, no liga
le'a Jesucristo ndun le'a be xmen xa dubtsa nak no nsayak kwa'ad bexa,
gak bexa cuent dub ni'i umbi'i ten Dios. 22 Nat le'a bega no dubtsa nak
nsea itea be xmen xa, nak beuna cuent dub ni'i sa ncho Espíritu ten Dios.

3

Pabl ngwa' ndo' bexa na'anpa xa judio

1 Ta we'e le'a na' Pabl nkea litgi'ib ndee ta na ndadi'izh na' di'izh wen
ten Cristo Jesús ndo' bego, bexa na'anpa xa judio. 2 Le'a na' uní le'a bega
mbi'ínla xte'e msa'a Dios ti'in ndun na' ndee ta gakno na' bega. 3 Le'a
Dios mluu ndo' na' dub ta uga'ach ten xa, lak mke'ala na' ndido ta wa
ndo' bega. 4 Le'a tal bega go'ol ta wa, we'e yakbe'ena bega plo nchando'
na' ta uga'ach ten Cristo wa. 5 Le'a polta le'a Dios na'anpa uluu ta uga'ach
wa ndo' ni dub men, ná le'a nat le'a Espíritu ten Dios nluu-yá ndo' be
apostol no ndo' be profet. 6 Le'a ta ndee ta uga'ach wa: le'a bexa na'anpa
xa judio no gal uso' be ta wen ndab Dios gal uso'ka bexa judio, no dubtsa
yak bexa nsea bexa judio, tal le'a bexa gungea ladna di'izh wen ten Cristo
Jesús.
7 Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa ta ndadi'izh na' di'izh wen ten xa
wa, no nsa'a xa juers li ndun na'. 8 Le'a na' ndee ndon le'a lá nsak lat itea
be xmen Dios. Ná le'a Dios mti na' gaa na' ndo' bexa na'anpa xa judio wa,
gudi'izh na' di'izh wen ná xte'e usa'a Cristo uzhe'eb be ta wen ndo' bexa,
dub ta lá yoo gan yakbe'ena beuna. 9 No ndab Dios gudi'izh na' ndo' itea
be men xte'e ndun Dios ta uga'ach mbinbe'e xa wa. Le'a Dios xa mbinde'e
iteanak be ta'a, mbinbe'e ta wa gast zha utexanta gizhliyo. 10 Le'a Dios li
mchealte iteanak be xmen xa, ndontsa ini'í be angel no be espíritu nibe'e
wa le'a Dios uzhebpa ndák itea be ta'a. 11 Li mbin Dios lak ulo ladna xa
polta, ta na nat mbin Cristo Jesús Xwan beuna cumplir. 12 Le'a ta na nge'
ladna beuna Cristo wa le'a beuna na'anpa izheb ibii beuna wats Dios, no
uni'íka beuna le'a xa so'ónka ta inab beuna ndo' xa. 13 Ta we'e na'ab na'
ndo' bega lá gach ladna bega maska nsati'id na' be gealkwea' ndee ke na

ndadi'izh na' di'izh ten Cristo ndo' bega. Ndi bten ladna bega le'a ta na nsati'id na' wa ta gaknoka bega.

Uzhebpa nkwea' ladna Cristo be men

14 Le'a ke ten iteanak be ta wen nsa'a Dios wa, le'a na' nsaxib ndo' Dios
Xus Jesucristo Xwan beuna, 15 xa le'a nak Xus iteanak xkwa'a be men, bexa
ncho gibe'a no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee. 16 Na'ab na' ndo' Dios le'a
Espíritu ten xa gun juert gak lado'o bega, lak nsa'a xa sian be ta uzhebpa
wen ndo' be xmen xa. 17 We'e le'a Cristo yoo len lado'o bego na nge' ladna
xa, no ndo' itea be ta ndun bega ikwea' ladna bega be ltsa'a bega nsea
yankea bega Dios. 18 No yakbe'ena itea bega nak beuna xmen Cristo ba'
ná plo uxen no ko'ol no wat no ga'ap nak ta uzhe'eb nkwea' ladna Cristo
beuna. 19 Le'a na'an ton yoo gan yakbe'ena idub ta na nkwea' ladna Cristo
beuna. Ná le'a na' na'ab ndo' Dios le'a bega mas igondo' ta wa ndontsa
gak bega lak nak Dios.
20 Le'a Dios ndap juers gun xa itea be ta'a mas uzhe'eb ndo' lak inab
beuna ndo' xa no lak yakbe'ena beuna. Le'a juers ten Dios wa le'aka juers
ncho len lado'o beuna. 21 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub
Dios si'il, geal ta wen ndun be xmen xa no Cristo Jesús! Lika nak-a.

4

Dubtsa Espíritu ten Dios no'o be xmen Cristo

1 Le'a na' nkea litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo. Nat ndáp na'
ndo' bega utsin bin bega lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a mti bega. 2 Bcha'an
gok bega no lá gunbe'e bega le'a bega mas nsak ndo' be ltsa'a bega. Bxik
bega ndo' bexa, ta na nkwea' ladna bega bexa. 3 Le'a Espíritu ten Dios
myunno bega dubtsa xkwa'a be men. Ta we'e utsin gak bega ndo' be
ltsa'a bega, ndontsa na'anpa iteltsa'a bega. 4 Le'a beuna nak xmen Cristo
dubtsa nak beuna, no dubtsa Espíritu ncho lado'o beuna, no dubtsa mti
Dios beuna nkenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'a Dios. 5 No dubtsa xa
nak Xwan beuna, nsea dubtsa xa nge' ladna beuna, nsea dubtsa ntalea'
beuna ta na nak beuna xmen Cristo. 6 No dubtsa Dios Xus itea beuna, xa
na le'a nibe'e itea beuna, no nso' xa wats itea beuna, no ncho xa len lado'o
itea beuna.
7 Ná le'a lak nlad Cristo le'a xa msa'a juers ndo' kadga dub beuna gun
beuna dub ti'in ten xa. 8 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab:

Le'a gor na mkea xa ga'ap,
le'a xa mbi'i bexa na mbin xa gan ndo' na.
No msa'a xa be ta wen ndo' be men.

9 Le'a ta na ndab “mkea xa ga'ap” wa, ¿lid gab ta wa zha le'a xa ned ula'
sa mas wat ndo' gizhliyo? 10 Le'a Cristo xa na ula' ndo' gizhliyo wa le'aka
xa mkea sa mas ga'ap ndo' gibe'a ba', ndontsa yoo xa itea lad guni'i pa-yá.
11 Le'a Cristo le'aka msa'a juers ndo' pla bexa gak apostol gun ti'in ten
xa, no pla bexa gudi'izh sakndo' Dios, no pla bexa gudi'izh di'izh wen ten
Cristo, no pla bexa gak pastor yansu be xmen xa, no stapla bexa gak mech
uluu di'izh ten xa. 12 Ta we'e nsu'u beuna gun beuna ti'in ten xa, ta ndakno
beuna be ltsa'a beuna nak xmen Cristo, 13 gast gal zha na dubtsa ige' ladna
beuna Cristo no dubtsa igondo' beuna Xin Dios. Le'a zha wa le'a beuna
ga'al gak ndo' Dios, lakta nak Cristo. 14 Le'a beuna yá lá gakta lak nak dub

me'ed ndanbe'e dub ta'a cha tso'o wa stubga ta'a. Na'anpa ula'a beuna
ukwi'inno be men beuna, bexa ndadi'izh cuent uzhe'eb ta wen, parea le'a
ta wa na'anpa le'a nak. 15 Ndi sbe'en gealngea gudi'izh beuna no ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna, ndontsa mas isayak beuna lak nak Cristo, xa
nibe'e ten iteanak beuna nak xmen xa. 16 Le'a Cristo ndun le'a iteanak
be xmen xa dubtsa nak, no ndakno xa gun beuna ti'in lak nsabndo' gun
kadga dub beuna, ndontsa juert gak beuna no mas ikwea' ladna beuna be
ltsa'a beuna.

Xte'e nsabndo' yoo bexa nak xmen Cristo

17 Le'a ta ndee ndáp na' no nibe'e na' ndo' bega sakndo' Cristo: yá lá
gakta bega lak nak be men lá nchando' Dios, le'a bexa ndesea ndo' be ta
na'an xti'in laktsa ndanbe'e bexa. 18 Lá nyakbe'ena bexa xte'e nak Dios
no ngud nak lado'o bexa. Ta we'e sit nak bexa wats Dios, le'a bexa lá ini'í
ti ndencho bexa ndo' be ta ugap. 19 Le'a bexa wa yá lá ndonota ladna be
ta ugap ndun xa. Ndi ndun bexa sbe'en ta ugap ta ndaltsa ladna bexa, no
nkwa'an bexa mas sianta be ta bzhi'ik li gun bexa.
20 Ná le'a bexa na mluu di'izh ten Cristo ndo' bega wa na'anpa ngab li
gak bega. 21 Le'a na' uní le'a bega mbi'ínla di'izh ten Cristo no nchando'la
bega gealngea ten Jesús. 22 Ta we'e lá gakta bega be ta ngok bega polta, zha
biseata yak bega xmen Cristo. Yá lá gunta bega laktsa nlad bega, ta nsak
bega ta wen ná le'a ta wa ndi ta ugap. 23 Ndi bla'a bega uche'a Espíritu
ten Dios ta ncho lado'o bega no ta ndanbe'e bega. 24 Cha gok bega cuent
dub men kub lak nlad Dios gak bega: umbi'i gak lado'o bega no ga'al gak
bega ndo' Dios lak ndab gealngea ten Dios.
25 Ta we'e bla'a bega be gealkwi'in, ndi bidi'izh bega sbe'en ta ugea ndo'
be ltsa'a bega, geal le'a itea beuna dubtsa xkwa'a men nak.
26 Tal le'a bega gakloo ndo' dub men, na'anpa gunno bega xa dub ta lid
le'a nak. Ndi byalad bega ta ndakloo bega wa bi le'a wizh wa, 27 ndontsa
lá ula'a bega utsabgix maxu'u bega.
28 Tal ncho bega ndun gealwa'an, yá lá gunta bega ta wa. Ndi utsin bin
bega ti'in lak nsabndo'-yá, natsa gap bega ta usa'a bega ndo' bexa nki'in-a.
29 Ni dub ta usalad lá gudi'izh bega. Ndi sbe'en ta utsin bidi'izh bega, ta
na sakno xa na go'ón-a. 30 Lá gun bega ta ndun uban yoo ladna Espíritu
ten Dios. Le'a Espíritu wa cuent dub sein, ta nluu le'a beuna xinka Dios,
no gal wizh ko'o xa beuna ndo' be ta ugap.
31 Bla'a bega ta nxee ladna bega, no ta ndakloo bega, no ta ugi'ige'a bega,
no ta ugi'i ní'i bega, no ta nisi bega be men, nsea iteata be ta ugap. 32 Ndi
utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega bexa, no binge'
ladna bega ndo' bexa, lak ndange' ladna Dios ndo' bego nak xmen Cristo.

5

Xte'e nsabndo' ikesea be xin Dios

1 Le'a bega xin Dios no nkwea' ladna xa bega. Ta we'e bin bega juers
gak bega lak nak Dios. 2 Ndo' itea be ta ndun bega bkwea' ladna bega
be men, lak nkwea' ladna Cristo beuna no msa'a xa le'aka le'a xa ngut
sakndo' beuna, cuent dub xnab uzhebpa nsak ladna Dios.
3 Le'a bega nak be men umbi'i ten Dios, ta we'e ni dub be ta ndee lá
nsabndo' yoo lat bega: lá ugal bega dub xagots na'anpa xagots ten bega,
no lá gun bega be ta ugap ltsa'a ta wa, no lá isa'ab ladna bega be ta ndap
stubga men. 4 No lá gudi'izh bega be ta ugap nak no be ta na'an xti'in no

be ta bzhi'ik, le'a be ta wa na'anpa nsabndo'. Mas utsin ndi bsa'a bega xno
ndo' Dios be ta ndun Dios. 5 Le'a bega uni'íka le'a bexa ngal dub xagots
na'anpa xagots ten xa no bexa ndun be ta bzhi'ik ltsa'a ta wa, le'a bexa wa
na'anpa yate sa nibe'e Cristo no Dios. No bexa sbe'en nlad mas sian ta'a
gap lá yate sa nibe'e Dios, le'a xa wa lá ndankea Dios le'a xa ndi ndankea
be ta ndap xa wa. 6 Lá ula'a bega uki'il stubga men bega gun bega be ta
ugap wa, le'a Dios utsaksi bexa na lá nxobgek ndo' xa. 7 Lá uchealtsa'a
bega bexa li nak wa.
8 Le'a polta le'a bega ngok bexa ndesea cuent sa ukaw. Ná nat le'a bega
ndi ndesea ndo' xe'a ten Dios, ta na nak bega xin Dios. Ta we'e gok bega
lak nak dub xa nkesea ndo' xe'a. 9 Le'a tal ton nkesea ndo' xe'a ten Dios,
le'a xa wa nkwea' ladna be men, no utsin nak xa, no gealngea ndadi'izh
xa. 10 Bin bega juers gun bega be ta isak ladna Dios. 11 No lá gun bega be
ta na'an xti'in lak ndun bexa nde sa ukaw. Ndi gud bega ndo' bexa le'a ta
ndun bexa wa na'anpa le'a nak, 12 le'a be ta xga'ach ndun bexa wa dub
ta udalad gudi'izh beuna. 13 Ná le'a sa ncho xe'a le'a itea be ta ugap ndun
bexa wa cha nluu, le'a ndo' xe'a ten Dios nluu iteanak be ta'a. 14 Ta we'e
lnde'e ndab be men:

Utsin binbe'e, lu nak cuent dub xa naxyats.
No lá gakta lu cuent dub xa ngut,
le'a Cristo usa'a xe'a ten na ndo' lu.

15 Ta we'e uzhebpa bla'ach bega xte'e gak bega. Lá gak bega lak dub xa
lá nsakyo'ón di'izh, ndi gok bega dub xa utsin ndanbe'e. 16 Itea gor sbe'en
ta wen gun bega, le'a tiemp ndee uzhebpa ugap nak be men. 17 No lá gak
bega dub xa lá nsakyo'ón, ndi bkwa'an bega xte'e nlad Dios gun bega. 18 No
lá gun bega gealgu, le'a ta wa go'o bega ndo' sian ta lá nsabndo'. Ndi bla'a
bega le'a Espíritu ten Dios go'o bega ndo' ta wen. 19 Le'a gor na nyakjunt
bega no be ltsa'a bega, idub ncho ladna bega bilto'o bega be salmo no be
himno no be cant ndo' Dios. 20 No bsa'a bega xno ndo' Tad Dios guni'i
xta'an nsatid bega, ta na nak beuna xmen Jesucristo Xwan beuna.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndo' xabgi'i ten na

21 Lak ndap bega mod ndo' Dios, liga gop bega mod ndo' be ltsa'a bega.
22 Le'a bego be xagots nsabndo' uxobgek ndo' xabgi'i ten bega, lak nxobgek
bega ndo' Cristo. 23 Le'a be xabgi'i nak xa nibe'e ndo' xagots ten na lak
nibe'e Cristo ndo' be xmen na, no ngo'o Cristo bexa ndo' be ke ten bexa.
24 Ta we'e lak nxobgek be xmen Cristo ndo' xa, no liga nsabndo' uxobgek
be xagots ndo' xabgi'i ten xa.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i ndo' xagots ten na

25 Le'a bego be xabgi'i, nsabndo' ikwea' ladna bega xagots ten bega, lak
uzhe'eb nkwea' ladna Cristo beuna nak xmen xa, gast msa'a xa le'aka le'a
xa ngut xa sakndo' beuna. 26 Li mbin Cristo ndontsa utsambi'i xa lado'o
beuna nsea di'izh ten xa, lak nsat men dub ta'a no nits. 27 We'e gal gor kwe
beuna ndo' Cristo, le'a beuna uzhebpa chul no umbi'i nak ndo' Dios, ni lá
ndap beuna ni dub ke no ni dub ta'a lá utsin nak, cuent dub lad umbi'i
ndon lan nak, no ni dub mek na'an las-a.
28 No liga le'a bego xabgi'i, lak nkwea' ladna bega le'aka le'a bega, no
liga bkwea' ladna bega xagots ten bega. Le'a tal ton ikwea' ladna xagots
ten na wa, le'a xa wa noga ikwea' ladna le'aka le'a xa. 29 Le'a na'an ton

nxeeno ladna le'aka le'a na. Le'a xa ndi wen nla'ach le'aka le'a xa no
nkeno xa le'aka xa, lak nla'ach Cristo be xmen xa, 30 geal le'a itea beuna
dubtsa nak nsea Cristo, cuent nak be'al las xa no tit ten xa. 31 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: "Ta we'e ula'a xabgi'i xus na nsea xna'a xa, cha
ika'a xa xagots ten xa. Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men."
32 Le'a ta nkeani'i wa bid nyakbe'ena beuna, parea le'a na' ndáp ta ndee
cuent ten Cristo nsea iteanak beuna nak xmen xa. 33 Ná le'a ta wa no gab
le'a be xabgi'i nsabndo' ikwea' ladna xagots ten na lakkata le'aka xa, no
be xagots nsabndo' gap mod ndo' xabgi'i ten na.

6

Xte'e uxobgek be me'ed no xte'e gun xus be me'ed

1 Nat le'a bego be me'ed no bexa ben, bxobgek bega ndo' xus bega nsea
ndo' xna'a bega ta na nak bega xmen Cristo. 2 Le'a lat itea be ta'a unibe'e
Dios, le'a ta ndee ta ned ndab Dios wen gunno xa bexa na li gun wa, ndab-a
wankea bega xus bega nsea xna'a bega, 3 ndontsa wen yoo bega no sian
li'in iban bega ndo' gizhliyo ndee.
4 Le'a bego ndap xin na, lá gun bega ta gakloo bexa ndo' bega. Ndi utsin
binga'al bega bexa, no bluu bega bexa, no btenxe'a bega bexa lak nlad
Cristo Xwan beuna gak bexa.

Bexa ndun ti'in ten stubga men

5 Le'a bego na ndun ti'in ten stubga men, bxobgek bega ndo' xwan ti'in
wa, lak nxobgek bega ndo' Cristo. No gop bega mod ndo' bexa idub ncho
ladna bega. 6 Utsin bin bega ti'in ten xa idub tiemp, na'anpa nabtsa gor
nso'wi'i xa lak ndun bexa nlad wen ya'an xa ndo' be mentsa. Ndi bin bega
ti'in ndo' xa idub juers ten bega lak nlad Dios, cuent dub gor ndun bega
ti'in ndo' Cristo. 7 Bin bega ti'in ndo' bexa wa idub ncho ladna bega, cuent
ndo' Cristo na'anpa ndo' men wa-yá. 8 Le'a bega uni'í le'a Cristo kix ta
wen ndun itea be men, guni'i tal xa ndun ti'in ten stubga men natal na'an.
9 Le'a bego na ndap xa ndun ti'in ten bega, no liga utsin gok bega ndo'
bexa wa. Lá gun bega ta izheb bexa ndo' bega, geal le'a bega uni'íka le'a
dubtsa xa nibe'e ndo' bego no ndo' bexa wa, le'a ta wa Cristo xa nsob
gibe'a. Le'a xa wa na'anpa nti be men.

Be ta nsa'a Dios utsakndo' be xmen na

10 Bego nak beuna xmen Cristo, nat bkwa'an bega ta gun juert gak lado'o
bega, ta usa'a Dios ika'a beuna nak xmen xa. 11 Binti'in bega itea be ta
nsa'a Dios utsakndo' bega, ndontsa ga'al kwe bega ndo' be ta nlad maxu'u
ukwi'inno bega. 12 Le'a beuna na'anpa ndeyono be men, le'a beuna ndi
ndeyono be mbi bxin nibe'e. Le'a ta wa be mbi bxin nibe'e ndo' gizhliyo
ukaw ndee, no be mbi bxin ndesea ndo' mbi. 13 Ta we'e binti'in bega itea
be ta nsa'a Dios utsakndo' bega, ndontsa gun bega gan zha na ilen be ta
ugap. We'e gor utidla itea be ta ugap wa, le'a bega dubtsa nso'.
14 ¡Ta we'e dubtsa ute bega! Sbe'en gealngea bidi'izh bega, le'a ta wa
cuent dub sinch ndanti'in dub soldad. No sbe'en utsin bin bega, le'a ta
wa cuent dub ble'a gi'ib ntsaw dub soldad lado'o na. 15 No bidi'izh bega
di'izh wen ten Cristo ta ndun wen ya'an be men ndo' Dios, le'a ta wa cuent
nke'a dub soldad ndab na. 16 No mas bge' ladna bega Cristo, ndontsa lá
ukedino maxu'u bega, lak dub ble'a gi'ib nsén dub soldad ntsaw ndo' be
flech nsob beal'. 17 No btse'a ladna bega le'a Dios msa'a dub gealnaban
kub ika'a beuna, le'a ta wa cuent dub xo gi'ib ncho gek soldad. No binti'in

bega di'izh ten Dios, ta na msa'a Espíritu ten Dios, le'a ta wa cuent spad
ten soldad.
18 Bidi'izhno tse'e bega Dios. No unab bega ndo' Dios lak nluu Espíritu
ten Dios bega. No list ute bega, no ni lá gach ladna bega, no unab bega
gakno Dios itea bexa nak xmen Cristo. 19 No unab bega ndo' Dios usa'a
Dios be di'izh gudi'izh na', ndontsa na'anpa izheb na' gudi'izh na' be ta
uga'ach ten Dios, le'a ta wa di'izh wen ten Cristo. 20 Le'a Dios mtu'ub
na' gudi'izh na' ta wa, no ke we'e nkea na' litgi'ib ndee. Unab bega ndo'
Dios gakno xa na' gudi'izh na' di'izh ten Dios lak nsabndo' gudi'izh na'-yá,
na'anpa izheb na' ndo' be men.

Be ta lult mke'a Pabl

21 Le'a Tíquico amig ten na', xa no nak xmen Cristo no utsin ndun xa
ti'in ten Dios, le'a xa wa gab ndo' bega xte'e ncho'o na' no xta'an ndun na'.
22 Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega, gudi'izh xa ná xte'e ncho besa no utenxe'a
xa bega ndontsa na'anpa yu' ladna bega.
23 Nat na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna, gun bexa
wen yoo ladna bega nak xmen Cristo. No usa'a xa juers mas ikwea' ladna
bega be ltsa'a bega, no mas ige' ladna bega Cristo. 24 No mas uzhe'eb
utsin gunno Dios itea bexa na lá nla'a ta na ndankea bexa Jesucristo Xwan
beuna. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Filipos

Le'a Pabl nkea litgi'ib zha na mke'a xa git ndee ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Filipos. Le'a be men nla'ach tso'o bexa wa ta na nak bexa xmen Cristo. Ta we'e le'a Pabl mke'a git ndee ndontsa lá gach ladna bexa. Mtenxe'a xa bexa Filipos wa yá lá yu'ta ladna bexa, ndi iten ladna bexa, no gudi'izhno bexa Dios nsea itenno ladna bexa ta nsa'a Dios guni'i xta'an yasea bexa. No msa'a Pabl xno ndo' bexa ta na mtu'ub bexa be ta nki'in Pabl. Mke'a xa git ndee pa msaga'al li'in no gast msagalnti'i li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Filipos

1 Le'a na' ndee Pabl no ltsa'a na' Timoteo besa ndun ti'in ndo' Jesucristo,
nke'a besa git ndee ndo' bego na nchansu be xmen Cristo no ndo' bego
ndakno be xmen Cristo no ndo' iteata bego nak xmen Cristo Jesús ndencho
gezh Filipos ba'. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna
utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Filipos

3 Itea gor na ntse'a lad na' bega, nsa na' xno ndo' Dios ten beuna por
bega. 4 No gor na ndadi'izhno na' Dios, le'a na' nten ladna na'ab na' gakno
Dios itea bega, 5 geal le'a bega no ndakno mas ngen di'izh wen ten Cristo,
gast wizh ned mbingea ladna bega-yá no gast nat. 6 No uníka na' le'a Dios,
xa na usaxan ndun ta wen len lado'o bega, le'a xa wa mas ndunta ta wa
gast wizh ilen Jesucristo.
7 Wenka li ndunbe'e na' cuent ten bega, geal le'a na' nkwea' ladna bega.
Le'a zha na nkea na' litgi'ib no zha na ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo
ndo' be men, le'a bega dubtsa nak no na'. 8 Le'a Dios uni'í le'a na' uzhe'eb
nkwea' ladna iteanak bega, lak nkwea' ladna Jesucristo beuna.
9 Na'ab na' ndo' Dios le'a Dios gun mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega,
no mas igondo' bega Dios, no mas yakbe'ena bega lak nak Dios. 10 We'e
ini'í bega xte'e uti bega be ta nlad Dios gun bega, no umbi'i gak lado'o bega
ndo' Dios, no ni dub ke lá gap bega zha ilen Cristo. 11 No le'a Jesucristo
gun wen gak bega, ndontsa utsin gudi'izh be men cuent ten Dios, gab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.

Nlad Pabl gun Pabl laktsa nlad Cristo

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a be gealkwea'
nti'id na', le'a ta wa ndun mas ngen di'izh wen ten Cristo, 13 gast itea
bexa nla'ach sa ncho xa nibe'e wa no be men xa'aga uni'íka le'a na' nkea
litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo. 14 No ta na nkea na' litgi'ib le'a
kwa'adpa be xmen Cristo ndencho sa ndee na'anpa nzheb ga'al ndadi'izh
bexa gealngea ten Cristo ndo' be men.
15 Ta ugeaka le'a ncho bexa zhin nak, nlad bexa isankea be men tso'o
bexa, ta we'e ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Parea no ncho bexa idub
nchoka ladna ndadi'izh-a. 16 Le'a bexa na nlad mas isankea be men tso'o
bexa wa, nladtsa bexa mas kwea' yo'o lad na' ke ten ta li ndun bexa.
Na'anpa ta ugea nlad bexa gungea ladna be men Cristo. 17 Ná le'a ncho
bexa nkwea' ladna na', ta we'e ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Le'a bexa
wa uni'í le'a Dios mso' na' gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo. 18 Guni'i xte'e

ndadi'izh be men di'izh ten Cristo, tal idub ncho ladna bexa natal na'an,
le'a di'izh wa igenka. Ta we'e nten lad na' no mas iten lad na'.
19 Le'a na' uní le'a na' ito'o ndo' be gealkwea' ndee, geal le'a bega li nab
ndo' Dios no ndakno Espíritu ten Jesucristo na'. 20 No uníka na' le'a na'
na'anpa idono lad na' ta ndun na', ta we'e na'anpa nzheb na' gun na' lak
nlad Dios, ndontsa guni'i tal nban na' natal gat na' le'a ta ndun na' uluu
le'a Jesucristo xa uzhe'eb juert nak. 21 Le'a zha nban na' le'a na' ndun
laktsa nlad Cristo. Ná tal na' gat le'a na' mas wen yoo ladna. 22 Parea
ndalen ncho'o na' ndo' gizhliyo ndee, le'a na' mas gun ti'in ten Cristo. Ta
we'e le'a na' lá iní xta'an mas nlad na'. 23 Uzhebpa ngan lad na' ndo' itop
ta ndee: ncho zha nlad na' gat na' cha yo'o na' wats Cristo, le'a ta wa mas
uzhebpa wen cuent ten na'. 24 Ná le'a cuent ten bego mas wen ncho'ota
na' ndo' gizhliyo ndee. 25 Le'a na' uní le'a ta wa lika nak, ta we'e uní na'
le'a na' bi yo'ono bega, ndontsa gakno na' bega mas iten ladna bega no
mas ige' ladna bega Cristo, 26 no mas usa'a bega xno ndo' Cristo Jesús, zha
na gal ina' na' bega stub biaj.

Nsabndo' ige' ladna beuna Cristo

27 Guni'i xta'an itid na', le'a bega nsabndo' gun lak ndab di'izh wen ten
Cristo. We'e cha tal le'a na' gal ina' bega natal na'anpa gal na', le'a na'
iníka le'a bega dubtsa nak, ndun bega juers go'ón be men di'izh ten Cristo.
28 No na'anpa izheb bega ndo' be men ndakloo ndo' bega ta na nak bega
xmen Cristo. Le'a ta ndun bega wa uluu ndo' bexa le'a bexa gak perdid,
ná le'a bega gap gealnaban, lak nlad Dios gak-a. 29 Le'a lak nla'a Dios nge'
ladna bega Cristo, no liga nla'a xa ntid bega ndo' be gealkwea' ta na nak
bega xmen Cristo. 30 Le'a bega ncha'tid gealkwea' wa lak uni'í bega uti'id
na'-yá polta, no lak ndo'ón bega ndalti'id na'-yá nat.

2

Gak beuna lak nak Cristo

1 Le'a bego uni'íka le'a Cristo ndun juert nak lado'o beuna, no nkwea'
ladna xa beuna ta nlu'uzh xa beuna, no dubtsa Espíritu ten Dios ncho len
lado'o beuna, no nlats ladna Cristo beuna. 2 Ta we'e bin bega be ta gáp na'
ndee, ndontsa mas iten lad na': lá kuyono bega be ltsa'a bega, no bkwea'
ladna bega bexa, no dubtsa gok bega, no dubtsa binbe'e bega. 3 Na'anpa
izhinna bega, no ni lá ukwa'an bega ta gab men le'a bega dub xa nsak.
Ndi xetsa gok bega ndo' be ltsa'a bega, no binno bega bexa cuent dub xa
mas nsak. 4 Lá ukwa'an bega be ta nladtsa bega, ndi no bkwa'an bega
xte'e gakno bega be ltsa'a bega. 5 Lnde'e binbe'e bega lak ndanbe'e Cristo
Jesús:

6 Le'a Cristo le'a nak Dios,
parea le'a xa ndi mla'a ta juert nak xa, lak juert nak Dios.
7 Mla'a xa itea ta ndap xa cha ngok xa dub men
cuent dub xa ndun ti'in ndo' stubga xa.
8 Le'a zha na ngok xa men, le'a xa na'anpa ngunta xa nsak,
ndi mxobgek xa ndo' Dios gast ngut xa, mbit be men xa ndo' cruz.
9 We'e le'a Dios msa'a sa nsob Cristo sa ndon le'a nsak.
No mbinno Dios xa wa xa nibe'e ndo' iteanak be men,
10 ndontsa le'a iteanak be men isaxib ndo' Jesús,
bexa ncho gibe'a,

no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee,
no bexa ncho len gizhliyo.
11 Le'a itea be men igondo'
le'a Jesucristo nakka xa nibe'e ndo' itea be ta'a.
Gab bexa le'a Tad Dios uzhebpa dub Dios si'il.

Be xmen Cristo nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

12 Bega nak amig ten na', lak mxobgek bega ndo' na' zha na bi ncho'o
na' lat bega, no nxobgek bega nat na'antapa ncho'o na' sa ba', no liga bin
bega ta wen, ta uluu le'a Dios ulo'ola bega ndo' be ke ten bega, no uzhebpa
gop bega mod ndo' Dios. 13 Le'a juers ten Dios le'a bega nlad gun bega lak
nsak ladna xa, no liga ndakno xa bega gun bega ta wa.
14 Ndo' itea be ta ndun bega, na'anpa inisi bega be ltsa'a bega, no na'anpa
kuyoto'o bega, 15 ndontsa na'an ton gab le'a bega ndap ke. Le'a bega ncho
ndo' gizhliyo ndee lat be men ugap, ná le'a bega nak xin Dios wa nsabndo'
umbi'i gak ndo' Dios no gak bega cuent dub xe'a ndo' gizhliyo ndee.
16 Ga'altsa ute bega no di'izh ten Cristo ta nsa'a gealnaban, ndontsa gal zha
ilen Cristo le'a na' iten ladna, le'a ti'in mbin na' lat bega wa ngokti'inka.
17 Le'a ta na nge' ladna bega Dios no ndun bega ti'in ten Dios nak cuent
dub xnab nsa'a bega ndo' Dios. Tal le'a na' gat le'a na' no gak cuent dub
xnab usa na' ndo' Dios, parea le'a na' nten ladna lak nten ladna bega nat.
18 No liga le'a bego nsabndo' iten ladna lak nten lad na'.

Pabl utu'ub Timoteo no Epafrodito

19 Tal le'a Jesús Xwan beuna ula'a, le'a na' sken utu'ub Timoteo ndo'
bega, ndontsa mas iten lad na' gor ilen xa gab xa xte'e nde bega. 20 Le'a
nabtsa Timoteo ndanbe'e lakkata na', le'a xa idub ncho ladna nyu'no ladna
bega. 21 Le'a iteata be men nkwa'an xte'e wen yoo le'aka le'a xa, na'anpa
nkwa'an bexa ta nsak ladna Cristo Jesús. 22 Ná le'a bega yá uni'íka xte'e
wen ndun Timoteo le'a xa nak cuent dub xi'ín na', dubtsa ndadi'izh besa
di'izh wen ten Cristo. 23 Ta we'e nlad na' utu'ub na' xa ndo' bega, zha na
inítsa na' ná xte'e iti'id na' ndo' be ta ndee. 24 No ndangea lad na' le'a
Dios ula'a le'a na' sken gal ina' bega.
25 No nsak na' nsabndo' utu'ub na' no Epafrodito ndo' bega, le'aka xa
mtu'ub bego gakno na' wa. Le'a xa wa no nak beuna xmen Cristo no
ndunno xa na' ti'in ten Cristo, lak ndun dub soldad ti'in ndo' xa nibe'e xa.
26 Le'a xa wa uzhebpa nlad ya'ina' iteanak bega, no uzhe'eb nyu' ladna
xa geal le'a bega mbi'ín le'a xa kwea' usak. 27 Ta ugeaka le'a xa kwea'
usak gast yamer ngat xa, ná le'a Dios ngokno xa lá ula'a Dios ngat xa. No
li ngokno Dios na' ndontsa na'anpa mas uban yolad na' tal le'a xa ngat.
28 Ta we'e le'a na' sken utu'ub xa ndo' bega, ndontsa zha ini'ígal bega xa
le'a bega iten ladna no na'antapa yu'no lad na' bega. 29 Le'a gor ilansea'
xa, bten ladna bega no utsin binno bega xa, le'a xa no nak beuna xmen
Dios. Le'a bega nsabndo' gap mod ndo' bexa na ndun lak ndun xa wa.
30 Le'a xa uzhe'eb ndun ti'in ten Cristo gast yamer ngat xa. Msa'a xa xa
guni'i mas gat xa, ndontsa gakno xa na' itea be ta lá yoo gan gakno bega
na' wa.

3

Cristotsa nsabndo' ige' ladna beuna

1 Nat le'a bega nak beuna xmen Cristo wa, bten ladna bega ta na nak
bega xmen xa. Le'a na' na'anpa ne'e ladna nke'a be ta ndee wa stub biaj,

le'a-yá dub ta gakno bega. 2 Gop bega cuent ndo' bexa ndeseayun be ta
ugap. Le'a bexa ndab le'a be xabgi'i nsabndo' yoo be'e ndontsa uluu le'a
bexa xmen Dios. 3 Ná le'a ta nluu le'a beuna xmen Dios, le'a ta wa ta na
ndankea beuna Dios lak ndakno Espíritu ten Dios beuna, no nten ladna
beuna nak beuna xmen Cristo Jesús, na'anpa nge' ladna beuna ta ndun
beuna ndontsa wen ya'an beuna ndo' Dios. 4 Parea ncho be ta ndun na'
ndee syo'oka gan ige' lad na'. Tal ncho ton nge' ladna be ta ndun xa, le'a
na' mas syo'o gan li gun. 5 Ulo bexa be'e na' zha na ncho'o na' xo'on wizh.
No le'a na' xa ras Israel. Le'a usan gox polta ten na' Benjamín. Le'a na'
xa hebreo, xin bexa hebreo. No ngok na' xa fariseo, bexa na mas ndankea
be ley ten bexa judio. 6 Uzhe'eb ngwankea na' ley ten besa xa judio, gast
uzhe'eb mtsaksi na' be xmen Jesús. No na'an ton gab le'a na' lá uxobgek
ndo' ley ten besa xa judio wa.

7 Parea le'a be ta na lita mbinbe'e na' uzhebpa ta nsak wa, nat uní na'
le'a be ta wa sbe'en ta na'an xti'in nat le'a na' ndangea ladna Cristo. 8 Le'a
itea be ta wa, nat uní na' le'a be ta wa ta na'anpa nsak. Le'a ta mas nsak
wa, le'a ta wa ta nchando' na' Cristo Jesús, xa nibe'e na'. Nat mla na' itea
be ta cuent nak gix ngabi beuna wa, ndontsa igondo' na' Cristo, 9 no yo'ono
na' xa. Yá na'antapa ndanbe'e na' le'a na' wen ya'an ndo' Dios ke ten ta
ngwankea na' ley wa. Ndi uní na' le'a na' wen ya'an ndo' Dios ta na nge'
lad na' Cristo, lak tal ton ige' ladna Cristo wen ya'an xa ndo' Dios. 10 Le'a
na' nlad igondo' Cristo no gap na' juers ten Dios ta na mxiste Cristo ndo'
gealgut, no uxik na' ndo' be gealkwea' lak mxik xa ndo' gealkwea', no gast
gat na' lak ngut xa. 11 No ndangea lad na' le'a Dios ixiste na' ndo' gealgut.

Beuna biseata gal uso' ta nlad Dios

12 Na'anpa gáp na' le'a na' ndapla itea be ta wa, le'a na' na'anpa nakla
lakkata nlad Dios. Ná le'a na' ndun juers gast li gak na' geal le'a Cristo
Jesús mti na' ndontsa li gun na'. 13 Bego nak beuna xmen Cristo, na'anpa
gáp na' le'a na' ndee ngol uso'la-yá. Parea mla na' be ta mbin na' polta
wa, cha ndi ndun na' juers gal uso' na' ta ncho mas ndo' ndee, 14 ndontsa
gak na' lakta nlad Dios gak na' wa. We'e le'a na' cha gun gan ta usa'a
Dios wa, ta na gal uso' be men mti Dios, bexa nak xmen Cristo Jesús wa.
15 Le'a itea beuna na nge'ka ladna Dios, lba'a nsabndo' gunbe'e beuna. Tal
ncho dub bega ndanbe'e ndi stubga mod, le'a Dios sluuka ta wa ndo' bega.
16 Parea le'a iteanak beuna nsabndo' gun ta uni'íla beuna le'a Dios nlad
gun beuna.

Beuna nak men gibe'a

17 Bega nak beuna xmen Cristo, bin bega lakka ndun na', no bwi'i bega
le'a ncho bexa yá likaga ndun lak ndun besa. 18 Le'a na' sianla biaj ndáp
ta ndee, nat gast ndon na' gáp na'-yá stub biaj, le'a kwa'ad be men ndi
nxee ladna ta ngut Cristo ndo' cruz. 19 Le'a bexa li ndun wa gak perdid,
le'a bexa wa ndanno be ta ndal ladna xa cuent dub dios ten xa. Le'a bexa
wa nsabndo' idono ladna ta ndun bexa wa, ná le'a bexa ndi nzhinnona
ta wa. Ndanbe'e bexa sbe'en be ta gizhliyo ndee. 20 Ná le'a beuna nak
men gibe'a, sa ilen Jesucristo Xwan beuna, xa nsa'a dub gealnaban kub
ndo' beuna. 21 Le'a xa wa ndap juers nibe'e xa ndo' iteanak be ta ncho.
Le'a juers we'e uche'a xa cuerp ule'a nak ten beuna, yak-a lak nak cuerp
uzhe'eb wen ten Jesús.

4

Dios ndun nten ladna beuna

1 Bego nak beuna xmen Cristo, ga'altsa kwe bega ndo' Dios Xa Nibe'e,
bego nak amig ten na'. Le'a na' nkwea' ladna bega no uzhebpa nlad na'
gal ina' na' bega. No ntenno lad na' bega, le'a ta na nge' ladna bega Dios
wa nluu le'a na' wen mbin ndo' Dios.
2 Le'a na' na'ab ndo' Evodia no ndo' Síntique dubtsa gak bexa lak
nsabndo' gak beuna nak xmen Cristo. 3 No na'ab na' ndo' lu xa wen
ndunno na' ti'in, gakno lu itop be xagots wa, le'a bexa wa ngokno na'
mbidi'izhbe di'izh wen ten Cristo, no Clemente nsea stapla bexa mbinno
na' ti'in. Le'a bexa wa nak puntla ndo' libr ncho gibe'a sa nkea lea' bexa
ndap gealnaban ndo' Dios.
4 Sbe'en bten ladna bega le'a bega xmen Cristo Jesús. Stub biaj ndáp
na'-yá: ¡Bten ladna bega! 5 Utsin gok bega ndo' be men, ndontsa ini'í be
men xte'e nak bega. Le'a Cristo yamer ilengal.
6 Na'anpa yu' ladna bega ni dub ta'a yasea bega. Ndi bidi'izhno bega
Dios no unab bega ndo' Dios ta nki'in bega, no bsa'a bega xno ndo' xa.
7 Le'a Dios gun wen yoo ladna bega, dub ta mas si'il ndo' lak nyakbe'ena
beuna. We'e le'a bega na'anpa izheb, no ni lá yu' ladna bega, ta na nak
bega xmen Cristo Jesús.

Gunbe'e beuna be ta wen

8 Bego nak beuna xmen Cristo, lulttsa stub ta'a gáp na' ndo' bega: Binbe'e
bega itea ta ugea, no itea be ta'a le'a nak, no itea ta ga'al nak, no itea ta
umbi'i nak ndo' Dios, no itea ta nsak ladna Dios, no itea ta ncho'ob di'izh
wen nak. Binbe'e bega be ta mas utsin nak wa, ta na mas ndab be men
wen nak. 9 No binta bega be ta mluu na' no be ta mbidi'izh na', be ta
mbi'ín bega, no be ta uni'í bega ndun na'. We'e le'a Dios xa na ndun wen
nyo'o ladna beuna iso' wats bega.

Ngokno bexa Pabl nsea ta nki'in Pabl

10 Le'a na' uzhebpa nten ladna no nsa na' xno ndo' Cristo, geal le'a bega
ndaknogal na' nat. Le'a na' uní le'a bega nlad ngakno na' zha wa, ná le'a
bega lá yo'o gan ngun ta wa. 11 Na'anpa li ngáp na' geal le'a na' nki'inka
be ta'a, le'a na' ngók ntenno lad na' guni'i xta'an ndap na'. 12 Ncho zha
na'an xta'an ndap na' no ncho zha sian ta'a ndap na'. Na' ngók nten lad
na' guni'itsa xte'e ncho'o na', tal mzhea na' natal ndanna na', no tal gap
na' sian ta'a natal ni dub ta'a lá gap na'. 13 Le'a na' gun gan ndo' guni'i
xta'an iti'id na', le'a Cristo le'a nsa'a juers ndo' na'.
14 Ná le'a bega wen mbin ngokno bega na' zha na uti'id na' ndo' be
gealkwea' wa. 15 Le'a bego xa gezh Filipos ba' uni'íka le'a zha ned
mbidi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' bega, cha mka'an na' región
Macedonia ba', ni stub xkwa'a be xmen Cristo lá ngakno na'. Ndon nabtsa
bego ba' ngokno na', msa'a bega be ta nki'in na'. 16 No zha na ncho'ota
na' gezh Tesalónica, le'a bega mtu'ub ta nki'in na' plata biaj. 17 Na'anpa
gáp na' mas usa'a bega ta'a ndo' na', ndi nlad na' le'a Dios kix ta ngokno
bega na' wa. 18 Le'a Epafrodito wa myun cuent itea be ta mtu'ub bega wa.
Le'a ta wa mas sian ngok ndo' lak nki'in na'-yá. Le'a ta na li mtu'ub bega
wa nak cuent dub xnab msa'a bega ndo' Dios, dub ta uxe'e msak ladna
Dios. 19 Le'a Dios ten beuna sa'aka iteanak be ta'a nki'in bega, lakta ndap
xa sian be ta wen nsa'a xa ndo' be xmen Cristo Jesús. 20 ¡Idub tiemp gab
beuna le'a Dios Xus beuna ndon le'a juert nak! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pabl

21 Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' itea be xmen Cristo Jesús ndencho sa
ba'. Le'a bexa nak xmen Cristo nchono na' no nidi'izh ndo' bega. 22 Le'a
bexa ndun ti'in ndo' César xa nibe'e Roma no iteata bexa nak xmen Cristo
gezh ndee no nidi'izh ndo' bega.

23 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa
iteanak bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Colosas

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Colosas zha na nkeanyaw xa nit
len gezh Roma. Le'a ncho be xmen Cristo gezh Colosas usaxan ndankea be
angel, no ncho bexa ndab le'a ncho sian be ley nsabndo' yankea be men.
Ná le'a Pabl nlad yakbe'ena bexa xte'e si'il nak Cristo no xte'e uzhe'eb
wen nak gealnaban kub nsa'a Cristo. Le'a be ta ndee pla be ta mas nsak
mke'a Pabl: le'a Cristo le'a nibe'e ndo' itea be xmen xa; no ncho Cristo
len lado'o iteanak bexa nge' ladna xa, guni'i ton bexa; no le'a cuent ten
Dios le'a iteanak bexa na nak xmen Cristo ni dub ke lá ndap. Le'a Pabl
mtenxe'a bexa wa utsin gak bexa, ta uluu le'a bexa dubtsa nak no Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Colosas

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na'
no Timoteo xa no nak xmen Cristo, 2 nke'a besa git ndee ndo' bego nak
xmen Dios ndencho gezh Colosas ba', bego na no ndangea ladna Cristo.
Nab besa ndo' Tad Dios nsea ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa
ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

3 Le'a itea gor nab besa ndo' Dios gakno bega, le'a besa no nsa'a xno ndo'
Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, 4 ta na mbi'ín besa xte'e nge' ladna bega
Cristo Jesús nsea xte'e nkwea' ladna bega itea bexa nak xmen Dios. 5 Li
nak bega geal le'a bega ndenkea' ika'a ta usa'a Dios ta ndap xa gibe'a, ta na
li mbi'ín bega ndab di'izh gealngea ten Cristo. 6 Le'a di'izh wa ulanseala
ndo' bega lak mte'achso-yá idub ndo' gizhliyo. No kwa'ad bexa nsayungea
ladna-yá no mas ndun bexa ta nsak ladna Dios. No liga bega mas nsayák
ndo' lak zha ned mbi'ín bega ná xte'e nkwea' ladna Dios bega, no mgondo'
bega le'a ta wa gealngea. 7 Le'a di'izh wa ta mluu Epafras ndo' bega. Le'a
xa wa dub amig ten besa xa ndunno besa ti'in, no wen ndun xa ti'in ten
Cristo lat bega. 8 No mbidi'izh xa ndo' besa xte'e nsa'a Espíritu ten Dios ta
nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Colosas

9 Ta we'e gast wizh mbi'ín besa ta wa no gast nat, nab tse'e besa ndo' Dios
gakno bega. No nab besa ndo' Dios le'a Espíritu ten Dios uxa'al gek bega,
ndontsa mas igondo' bega xta'an nlad Dios gun bega no mas yakbe'ena
bega-yá. 10 We'e gak bega lak nsabndo' gak dub xmen Cristo, gun bega be
ta nsak ladna xa, no utsin gak bega ndo' be men, no mas yakbe'ena bega
ná xte'e nak Dios. 11 No nab besa ndo' Dios le'a juers si'il ten Dios gun
juert gak lado'o bega, ndontsa uxik bega ndo' itea be ta'a, ni lá izhanna
bega no ni lá gach ladna bega. 12 Ndi iten ladna bega usa'a bega xno ndo'
Dios Xus beuna, xa na mche'a lado'o beuna ndontsa syo'o gan ika'a beuna
ta wen usa'a xa ndo' be xmen xa, bexa nde ndo' xe'a ten xa. 13 Le'a Dios
ulo'o beuna ndo' sa ukaw, cha mbi'i xa beuna sa nibe'e Xin xa, xa ndon
le'a nkwea' ladna xa. 14 Le'a xa wa utix be ke ten beuna no ten ten xa, cha
mtsu'u xa be ke ten beuna.

Cristo ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a

15 Le'a Cristo dubtsa nak no Dios,
xa na lá yoo gan ini'í beuna.

Le'a zha na mtexan Dios iteanak be ta'a,
le'a Xin Dios yá nchoka, no le'a xa nibe'e itea be ta'a.
16 Le'a xa wa le'a mtexan iteanak be ta'a,
be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo,
be ta na' beuna no be ta lá yoo gan ina' beuna,
be angel no iteata be espíritu nibe'e.
Le'a itea be ta ncho wa le'a Xin Dios le'a mtexan-a,
cha le'a xa nibe'e ta wa.
17 Le'a xa wa ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a,
no juers ten xa itea be ta'a ndakti'in.
18 No nibe'e xa ndo' iteanak beuna nak xmen xa,
lak nibe'e gek dub men idub las xa.
Le'a xa ndon le'a ned ncho ndo' itea be ta'a,
no ndon ned xa mban ndo' gealgut.
Ta we'e le'a xa le'a nak xa nibe'e itea be ta'a.
19 Ta we'e le'a Dios msak ladna
le'a Xin Dios nak idub lak nak Dios.
20 No mbinbe'e Dios le'a juers ten Xin xa le'a itea be ta'a yakcha'aw,
be ta ncho ndo' gizhliyo no be ta ncho gibe'a.
Le'a Xin Dios wa ngut ndo' cruz mtsi'i xa ten ten xa,
ndontsa wen ya'an be men ndo' Dios.

21 Le'a polta le'a bega lá nchando' Dios, no lá ndun bega ta nsak ladna
Dios, le'a ta ndanbe'e bega no ta ndun bega ta ugap nak. Parea nat le'a
Dios mbin wen mya'an bega ndo' xa, 22 juers ten ta mbin Cristo. Le'a xa
wa myak men no ngut xa, ndontsa gal zha uso' xa bega ndo' Dios le'a bega
umbi'i gak, no ni dub ke lá gap bega. 23 Li gunno xa bega tal le'a bega ta
ugeaka nge' ladna Cristo, no ndenkea' bega ika'a bega ta usa'a Dios lak
ndab di'izh wen ten Dios ta mbi'ín bega wa. Le'a di'izh wa ngenka idub
ndo' gizhliyo, ta na li no na' ndadi'izh wa.

Ti'in mbin Pabl lat bexa na'anpa xa judio

24 Nat le'a na' nten ladna nti'id na' be gealkwea' ndee ndontsa gakno
na' bega. Le'a be gealkwea' wa ta nsabndo'ka iti'id na' lak utid Cristo
gealkwea' ndontsa ngokno xa be xmen xa. 25 Le'a Dios mso' na' gun na'
ti'in ten xa lat be xmen xa wa, mtu'ub xa na' gudi'izh na' idub di'izh ten
xa ndo' bega. 26 Le'a ta ndadi'izh na' wa le'a polta le'a-yá uga'ach nak,
parea le'a nat le'a Dios mluu-yá ndo' bexa nak xmen xa, 27 ndontsa le'a
bexa na'anpa xa judio ini'í xte'e si'il no wen nak ta uga'ach wa. Le'a ta wa
Cristo xa ncho len lado'o bega nat, ta we'e nge' ladna bega ya' bega wats
Dios gibe'a.
28 Le'a besa ndadi'izh di'izh ten Cristo ndo' be men, ntenxe'a besa bexa,
no nluu besa bexa iteanak be ta ndák besa, ndontsa gak bexa idub lakka
nlad Cristo Jesús. 29 Ta we'e uzhebpa ngo'o na' gan ndun na' ti'in ten
Cristo, lak nsa'a xa juers ndo' na'.

2

1 Le'a na' nlad ini'í bega le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndakno na' bega,
nsea bexa gezh Laodicea, no iteata bexa nak xmen Cristo, bexa gol ni'í na'.
2 Li ndontsa mas juert gak lado'o bega, nsea dubtsa ikwea' ladna bega be
ltsa'a bega, no uzhe'eb yakbe'ena bega be ta wen ten Dios. We'e igondo'
bega ta uga'ach mbinbe'e Tad Dios wa, le'a ta wa le'aka Cristo, 3 xa na

ndun nyakbe'ena beuna itea be ta nsak ten Dios. 4 Ta ndee wa ndáp na'
ndo' bega, ndontsa na'an ton ukwi'inno bega no be di'izh chul ndadi'izh
xa. 5 Le'a na' ndee na'anpa ncho'o wats bega, parea le'a na' nyu'no ladna
bega. No nten lad na' ndón na' xte'e utsin ndun bega no xte'e dubtsa nge'
ladna bega Cristo.

6 Le'a lak mbingea ladna bega Jesucristo Xwan beuna, no liga bin bega
be ta nsak ladna xa. 7 Gok bega cuent dub ya wat ncho lo' na, natal cuent
dub ni'i nsob ndo' dub ge'da'a. Dubtsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna
bega Cristo lak mlu'u bexa bega, no bsa'a tse'e bega xno ndo' Dios.

8 Bla'ach bega na'an ton ukwi'inno bega be ta na'an xti'in ndadi'izh bexa.
Le'a ta wa laktsa ndanbe'e be men ndencho ndo' gizhliyo, na'anpa lak nak
di'izh ten Cristo. 9 Le'a idub lak nak Dios, li nak Cristo. 10 Le'a cuent ten
Dios le'a bega na'an xta'an ndun jwalt ta na nak bega xmen Cristo, xa
juert nak ndo' itea be espíritu nibe'e. 11 Le'a ta na nak bega xmen Cristo,
ta we'e le'a bega ncho be'e. Parea le'a be'e wa na'anpa men igo, le'a Dios
le'a ulo-yá gor na myak bega xmen Cristo, cha mla'a bega ta ugap nak
bega. 12 Le'a gor na utalea' bega le'a ta wa cuent mga'achno bega Cristo no
mbanno bega Cristo, geal le'a bega nge' ladna juers ten Dios ta na mxiste
Cristo ndo' gealgut. 13 Le'a zha na bi ndun bega be ta ugap no biseata
ula'a bega be ta ugap nak bega, le'a bega cuent dub xa ngut. Parea le'a
Dios msa'a gealnaban ndo' bega lak msa'a xa-yá ndo' Cristo, no mtsu'u xa
itea be ke ten bega. 14 Le'a ta wa cuent mnitndo' xa dub git nkea itea be
ke ten beuna ndo' na, git na li nsake beuna wa, cha mke'a xa git wa ndo'
cruz. 15 No mlat Dios juers ten be espíritu nibe'e zha na ngut Cristo ndo'
cruz, ta mluu ndo' ga'al be men le'a Cristo mbinla gan ndo' be espíritu wa.

16 Le'a ncho be men ndab le'a bega ugap nak gor na ndaw bega dub ta'a
no ndo bega stub ta'a. No ndab bexa yankea bega ujest ten mbe'e kub, no
be wizh ne'e bexa, no iteata be ujest ten bexa. Parea na'anpa ula'ach bega
ta ndab bexa wa. 17 Le'a itea be ta nibe'e bexa wa nak cuent dub xi'ín ta
ndi'izh ilen tso'o wa, le'a ta wa Cristo. 18 No lá ula'ach bega ta ndadi'izh
bexa migab uzhebpa bexa bcha'an nak, ndankea bexa be angel no ndab
bexa uni'í bexa ta mlu'u Dios cuent dub ta mche'a ladna bexa. Le'a bexa
wa uzhebpa nzhinna, ná le'a ta ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in. 19 Le'a
bexa wa na'anpa ige' ladna Cristo. Le'a Cristo le'a nak xa nibe'e ndo' itea
be xmen xa, no ndakno xa bexa, nsea nyunjunt xa bexa, ndontsa mas
nsayakbe'ena bexa lak nsa'a Dios.

20 Le'a ta na ngut Cristo, le'a beuna no ngut cuent ten be ta gizhliyo. ¿Cha
xta'an bi ndun bega lak ndun be men gizhliyo, no lak nibe'e bexa wa zha?
21 Ndab bexa: “Lá ugal lu ta ndee, no lá gaw lu ta ba', no lá isen lu be ta
ndee.” 22 Le'a itea be ta li ndab bexa wa ndadi'izh cuent ten be ta initndo'.
Le'a ta wa mentsa nibe'e no mentsa nlu'u-yá. 23 Le'a ta nibe'e bexa wa
nluu cuent dub ta wen, le'a bexa ndab le'a beuna nsabndo' yankea Dios,
no lá izhinna beuna, no gaisa'ab beuna ndo' be ta nlad beuna. Parea le'a
be ta nibe'e bexa wa lá isu'u gakno beuna gaisa'ab beuna ndo' be ta ugap
nlad beuna.

3

1 Le'a lak mban Cristo ndo' gealgut liga ndap bega dub gealnaban kub.
Ta we'e bkwa'an bega be ta gibe'a, sa nsob Cristo wats Dios lad ga'al.
2 Binbe'e bega be ta ncho gibe'a, lá gunbe'eta bega be ta ugap ncho ndo'
gizhliyo. 3 Le'a lak ngok bega polta wa le'a nat le'a ta wa cuent dub ta ngut.

Nat ndap bega dub gealnaban kub ndo' Dios wats Cristo, dub gealnaban
na'anpa ini'í be men. 4 Le'a zha na ulundo' Cristo xa nsa'a gealnaban ten
beuna wa, we'e le'a bega no ulundo' wats xa ndo' xe'a si'il ten xa.

Ta mbin bexa polta no ta ndun bexa nat

5 Bnitndo' bega be ta ugap nak bega: lá ugal bega dub xa na'anpa xa ten
bega, no lá gun bega be ta bzhi'ik, no lá isankea bega tso'o be ta ugap nlad
bega. No lá isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a, le'a ta wa cuentka gor
ndankea bega dub dios gizhliyo. 6 Le'a Dios utsaksika bexa na li ndun be
ta ugap wa, bexa lá nxobgek ndo' Dios. 7 Le'a polta le'a bega no li ngok,
zha bi ndencho bega ndo' be ta ugap wa. 8 Parea le'a nat yá nsabndo' ula'a
bega itea be ta ndee: lá gakloo bega, no ni lá ukwa'an bega uyo, no lá ixee
ladna bega ndo' stub men, no lá inisi bega be men, no lá iní'i bega di'izh
ugap. 9 No lá gun bega gealkwi'in, le'a bega yá mla'ala ta ugap ngok bega
no be ta ugap mbin bega. 10 Le'a nat le'a bega mzhe'a xa'aga nak bega,
geal le'a bega mas nsayak lak nak Dios, no mas nsagondo' bega Dios xa na
le'a mbinde'e bega. 11 Ta we'e na'anpa nsak-a tal bega xa judio natal bega
na'anpa xa judio, no tal ncho be'e bega natal na'an be'e bega, no tal xa sit
bega natal na'anpa xa ntsid bega, no tal xa ncha'ndo'o bega natal xa libr
bega. Le'a ta nsak wa ta na nak beuna xmen Cristo, xa ncho len lado'o
beuna.
12 Le'a Dios nkwea' ladna bega no mti xa bega gak bega xmen xa bexa
umbi'i. Ta we'e gok bega lak nsabndo' gak dub xmen Dios: blats ladna
bega be men, no utsin gok bega ndo' bexa, no na'anpa zhin gak bega, no
bcha'an gok bega, no na'anpa uxax gakloo bega. 13 No bxik bega ndo'
be ltsa'a bega, no binge' ladna bega ndo' tal ton ugap ndanno bega lak
mbinge' ladna Cristo ndo' bega. 14 Ndo' itea be ta ndee wa nsabndo' ikwea'
ladna bega be ltsa'a bega, ndontsa dubtsa gak bega. 15 Bla'a bega inibe'e
Dios len lado'o bega ndontsa utsin kwe bega, le'a Dios ta we'e mti bega
gak bega dub xkwa'a xmen xa. No gab ge'al bsa'a bega xno ndo' Dios.
16 Idub tiemp lá yalad bega be di'izh ten Cristo, no gok bega idub lak
ndab ta wa. Bluu bega no btenxe'a bega be ltsa'a bega idub lak ndák
bega. Bsa'a bega xno ndo' Dios gor ndalto'o bega be salmo no be himno
no be cant ndo' Dios. 17 Le'a itea be ta gudi'izh bega no be ta gun bega,
bin bega sbe'en ta nsak ladna Jesús Xwan beuna. No bsa'a bega xno ndo'
Tad Dios no be ta wen ndun Jesús.

Xte'e nsabndo' gak bexa ndo' be ltsa'a bexa

18 Le'a bego xagots, bxobgek bega ndo' xabgi'i ten bega lak nsabndo'-yá
le'a bega nak xmen Cristo. 19 Le'a bego xabgi'i, bkwea' ladna bega xagots
ten bega na'anpa ugi'i gak bega ndo' xa.
20 Le'a bego be me'ed no bexa ben, sbe'en bxobgek bega ndo' xus bega
no ndo' xna'a bega, le'a ta wa ta nsak ladna Cristo Xwan beuna. 21 No bego
na ndap be xin na, lá gunno bega bexa ta gakloo bexa ndo' bega cha gach
ladna bexa.
22 Le'a bego na nak dub xa ncha'ndo'o ndo' ya'a dub men, bxobgek bega
ndo' xa nak xwan bega ndo' gizhliyo ndee na'anpa gor nsowi'itsa xa lak
ndun bexa nlad wen ya'an ndo' xwan na. Ndi idub ncho ladna bega bin
bega ti'in ndo' xa wa geal le'a bega xmen Dios. 23 Itea ti'in gun bega, bin
bega-yá idub ncho ladna bega, cuent dub zha ndun bega ti'in wa ndo'
Cristo na'anpa ndo' men-a. 24 Le'a bega uni'í le'a Dios kix be ta wen ndun
bega wa lak ndab Dios gunka xa, le'a bega ndo' Cristo ndun ti'in. 25 Parea

le'a tal ton gun be ta ugap, le'a Dios utsaksi xa tal plo be ta ugap mbin xa wa. Le'a Dios kix kadga ndo' be men lak nsabndo'-yá.

4

1 Le'a bego nak xwan bexa ndun ti'in ndo' na, utsintsa binno bega bexa wa. Lá yalad bega le'a bega no ndap dub Xwan na ncho gibe'a.

2 Le'a iteanak bega bidi'izhno tse'e bega Dios, no bsa'a bega xno ndo' Dios. 3 No unab bega ndo' Dios uxa'al Dios nes ndontsa yoo gan gudi'izhta besa di'izh ten Cristo ndo' be men, ta na lá nchando' bexa polta wa. Le'a ke na ndadi'izh na' di'izh wa, ta we'e nkea na' litgi'ib ndee. 4 Unab bega ndo' Dios gakno Dios na', ndontsa uya'al gudi'izh na' di'izh wa lak nsabndo'-yá.

5 Binbe'e bega xte'e gak bega ndo' bexa lá nchando' Cristo, no list ute bega gudi'izh bega di'izh ten Dios ndo' bexa. 6 Le'a gor ndadi'izhno bega bexa wa nsabndo' utsin gudi'izh bega dub mod isak ladna bexa-yá. No binbe'e bega xte'e ika'ab bega tal ncho xta'an inabdi'izh bexa ndo' bega.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

7 Le'a Tíquico dub xa no nak xmen Cristo gab ndo' bega xte'e nsati'id na'. Le'a xa wa dub amig ten na' no ndakno xa na' ndun besa ti'in ten Cristo. 8 Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega ndontsa ini'í xa ná xte'e nde bega, no gun xa mas iten ladna bega. 9 Le'a xa wa go'o no Onésimo dub xa ltsa'a bega, no nak xa dub amig ten na'. Le'a bexa wa gudi'izh ndo' bega itea ta'a nsatid besa sa ndee.

10 Le'a Aristarco dub xa no nkeano na' litgi'ib ndee nidi'izh ndo' bega. No Marc sobrin ten Bernabé nidi'izh ndo' bega. Le'a na' ndápka ndo' bega xte'e nsabndo' utsin gak bega ndo' Marc tal le'a xa ya'ina' bega. 11 No nidi'izh Jesús xa no nsalea' Justo. Lat bexa ndunno na' ti'in ten Dios sa ndee, le'a yontsa bexa ndee nak xa judio, no ndun bexa mas nten lad na'. 12 No nidi'izh Epafras dub xa ltsa'a bega, dub xa no ndun ti'in ten Cristo. Uzhebpa nab xa ndo' Dios gakno Dios bega, ndontsa dubtsa ige' ladna bega Dios no gun bega iteanak be ta nlad Dios. 13 Le'a na' uní le'a Epafras nyu'no ladna bega no bexa ndencho gezh Laodicea nsea gezh Hierápolis. 14 Le'a Luc xa nak doctor no amig ten besa nidi'izh ndo' bega, no Demas nidi'izh ndo' bega.

15 Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' bexa ndencho Laodicea, bexa no nak xmen Cristo. No unidi'izh bega ndo' Ninfas no ndo' be xmen Cristo nzhealbe ta lid xa. 16 Le'a gor na mtayo'ol bega git ndee, cha btu'ub bega-yá ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Laodicea, ndontsa no bexa go'ol-a. Cha no bega go'ol git mtu'ub na' ndo' bexa Laodicea wa. 17 Gud bega ndo' Arquipo utsin gun xa ti'in msa'a Cristo gun xa.

18 Le'a na' ndee Pabl nke'a na' be letr ndee ya'a na', ta nidi'izh na' ndo' bega. Lá yalad bega le'a na' nkea litgi'ib. Nat na'ab na' ndo' Dios uzhebpa utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Le'a git ndee mke'a Pabl ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Tesalónica zha ncho xa gezh Corinto. Le'a-yá git ned mke'a Pabl. Le'a xa nlad ya'ina' xa bexa, parea le'a-yá lá yoo gan, ta we'e mke'a xa git ndee ndo' bexa. Mke'a xa ndo' bexa wa xte'e nak be ta yoo zha na ilen Cristo stub biaj, no xte'e yasea bexa ngut zha ilen Cristo, bexa na mgondo' Cristo zha bi nban bexa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git
ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', le'a bega xmen Tad Dios no
Jesucristo Xwan beuna. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan
beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Bexa ndencho Tesalónica utsinpa nak

2 Le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios por itea bega, no nab besa ndo'
Dios gakno Dios bega. 3 Le'a gor na ndadi'izhno besa Dios Xus beuna,
ntse'a ladna besa be ta wen ndun bega geal nge' ladna bega Cristo, no
xte'e utsin nak bega ndo' be ltsa'a bega geal nkwea' ladna bega bexa, no
xte'e nkenkea' bega zha ilen Jesucristo Xwan beuna stub biaj. 4 Bego nak
beuna xmen Cristo, le'a Dios nkwea' ladna bega, no uni'í besa le'a xa le'a
mti bega gak bega xmen xa. 5 Le'a zha mbidi'izh besa di'izh wen ten Cristo
ndo' bega, le'a ta wa na'anpa sbe'en di'izhtsa. Le'a besa no mbin sian be
ta'a juers ten Espíritu ten Dios, ta mluu le'a Dios le'aka mtu'ub besa. Le'a
bega uni'íka xte'e utsin ngok besa lat bega geal le'a besa nkwea' ladna
bega.
6 Le'a gor na mbingea ladna bega di'izh ten Dios, le'a bega myak lak
nak besa no lak ngok Jesús Xwan beuna. Le'a zha wa le'a bega uni'í sian
gealkwea', parea le'a Espíritu ten Dios mbin mten ladna bega. 7 We'e le'a
be xmen Jesús ndencho Macedonia no Acaya uni'í xte'e utsin nak bega, ta
we'e cha no bexa nlad li gak. 8 We'e le'a di'izh ten Jesús mte'achso idub
Macedonia no Acaya. No gast itea lad mbi'ín be men xte'e ndangea ladna
bega Dios, gast ni lá nki'inta besa gudi'izh xte'e nak bega. 9 Le'a bexa wa
ndadi'izhbe ná xte'e utsin ngok bega ndo' besa gor ulaya' besa sa ba', no
xte'e mla'a bega be dios gizhliyo, cha mbingea ladna bega Dios nban, xa
ta ugeaka le'a nak Dios, 10 no xte'e ndenkea' bega zha ilen Xin Dios gibe'a,
xa mxiste Dios ndo' gealgut. Le'a ta wa Jesús, xa na ko'o beuna ndo' ta
uzhe'eb utsaksi Dios be men.

2

Ti'in mbin Pabl gezh Tesalónica

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a zha na uyo'o besa
lat bega wa, le'a ta wa uzhe'eb ngokno bega. 2 Lak uni'í bega le'a bexa
gezh Filipos ugap mbinno besa no unisi bexa besa. Ná le'a Dios ngokno
besa ndontsa lá izheb besa mbidi'izh besa di'izh wen ten Dios ndo' bega,
maska uzhe'eb ngoklono be men besa. 3 Le'a ta li mbidi'izh besa wa ta
ugeaka, na'anpa nlad besa ugap gunno besa bega no na'anpa ukwi'inno

besa bega. 4 Le'a besa ndi ndadi'izh di'izh wen ten Cristo lak msa'a Dios
gun besa. Le'a besa na'anpa ndun ta isak ladna be men, le'a besa ndi
ndun ta isak ladna Dios, xa nchando' lado'o beuna. 5 Le'a bega uni'íka
le'a besa nunk lá ngudi'izh di'izh ugu'ud ndontsa isak ladna bega ta nluu
besa. Le'a Dios nsobwi'i le'a besa na'anpa ngudi'izh ta wa ndontsa gun
besa gan med. 6 Le'a besa ni lid nkwa'an xte'e utsin gak be men ndo' besa,
ni bego no ni bexa xa'aga. Le'a ta na nak besa apostol ten Cristo, le'a besa
syo'o gan inibe'e ndo' bega. 7 Parea le'a besa ndi bcha'an ngok ndo' bega,
lakta utsin nla'ach dub xagots be xme'ed na. 8 Uzhebpa nkwea' ladna besa
bega. Ta we'e na'anpa nabtsa di'izh wen ten Dios mbidi'izh besa, gast no
usa'a besa le'aka le'a besa geal le'a besa nkwea' ladna bega. 9 Bego nak
beuna xmen Cristo, ntse'aka ladna bega xte'e mbin besa ti'in te'al tezhea,
ndontsa na'anpa sbe'en bega usa'a be ta nki'in besa, zha mbidi'izh besa
di'izh wen ten Dios ndo' bega.
10 Le'a bega uni'íka no nsobwi'i Dios le'a besa utsin ngok lat bega
ndangea ladna Jesús, no mbin besa lak nsak ladna Dios, no na'an xte'e
yo'o gan ngab be men le'a besa ugap mbin. 11 No uni'íka bega le'a besa
mbinno bega lak ndanno dub xabgi'i be xin na: mlu'u besa ná xte'e gak
kadga dub bega, no mlu'uzh besa bega, 12 no unibe'e besa gun bega lak
nsak ladna Dios, xa mti bega yoo bega sa uzhebpa chul sa nibe'e Dios.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios por bexa Tesalónica

13 Ta we'e le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios, le'a zha na mbi'ín bega
di'izh ten Dios ta na mbidi'izh besa, le'a bega na'anpa ngab le'a-yá di'izh
ten mentsa. Ndi mbingea ladna bega le'a-yá di'izh ten Dioska. Ta we'e
mas ndun bega ta nsak ladna Dios, bega ndangea ladna Cristo. 14 Bego
nak beuna xmen Cristo, le'a bexa lazh bega xela mbinno bega, lakta utid
be xmen Dios ndencho Judea, bexa ndangea ladna Cristo Jesús. Le'a bexa
judio le'aka bexa lazh xa xela mbinno bexa ndencho Judea wa. 15 Le'a
bexa judio wa xa na mbit Jesús lak mbit be usan gox polta ten bexa wa be
profet, no liga ulantu'ub bexa besa lat bexa wa. Le'a ta ndun bexa wa ta
lá nsak ladna Dios, le'a bexa ndi ndakloo ndo' itea be men. 16 Le'a zha na
nlad besa gudi'izh besa ndo' bexa na'anpa xa judio ndontsa no bexa gak
xmen Dios, we'e le'a bexa judio wa nka li gun besa. Le'a bexa wa ndi mas
sian ke nsayap ndo' Dios, no mas utsaksi Dios bexa wa.

Pabl nlad ya'ina' bexa Tesalónica

17 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a nat le'a besa sit ndencho ndo' bega
dub nde'ep, parea le'a besa lá nyalad bega, no uzhebpa nlad besa ina' besa
bega. 18 Nladka besa gi'id ina' besa bega, ta we'e le'a na' Pabl ndi'izh plala
biaj gal ina'ka na' bega, ná le'a maxu'u uyontsaw. 19 Le'a ta nlad besa wa,
ta na le'a gun iten ladna besa, ta ulu'u le'a ta mbin besa le'aka nak, le'a
ta wa bego gor na kwe bega ndo' Jesucristo Xwan beuna zha ilen xa stub
biaj. 20 Ta ugeaka le'a besa nzhinnona bega no ntenno ladna besa bega.

3

Pabl mtu'ub Timoteo gezh Tesalónica

1 Ngol zha le'a besa yá lá uxikta nkwa'an besa bega, ta we'e mya'an
nab besa gezh Atenas, 2 cha mtu'ub besa Timoteo ndo' bega. Le'a xa wa
cuent wit beuna, no ndun xa ti'in ndo' Dios ndadi'izh xa di'izh wen ten
Cristo lak ndun besa ndee. Li mtu'ub besa xa ndo' bega ndontsa utenxe'a

xa bega mas ige' ladna bega Cristo, 3 ndontsa ni dub bega lá gach ladna
ndo' be gealkwea' nsatid bega. Le'a bega uni'íka le'a beuna sian gealkwea'
nsabndo' itid. 4 Le'a zha na bi ncho besa lat bega, le'a besa mbidi'izhka
le'a beuna sian gealkwea' ini'í. Cha likaga ngok-a lak uni'í bega wa. 5 Ta
we'e ta na yá lá uxikta na' wa mtu'ub na' Timoteo mbi'id ina' bega, naga
bi nge' ladna bega Jesús. Le'a na' nzheb ncha'a maxu'u ukwi'inno bega,
no ncha'a itea ta mbin besa lat bega wa na'an xti'in.

Timoteo ndab xte'e wen nak bexa Tesalónica

6 Ná le'a gor na mla'ncha' Timoteo ngwa' xa sa ba', le'a xa mbidi'izh ndo'
besa ná xte'e bi nge'ka ladna bega Cristo, no xte'e nkwea' ladna bega be
ltsa'a bega. No mbidi'izh xa ná xte'e nten ladna bega gor ntse'a ladna bega
besa, no nkwa'an bega besa lak nkwa'an besa bego ba'. 7 Bega nak beuna
xmen Cristo, uzhe'eb bid ndesea besa no nsatid besa be gealkwea'. Parea
ta na li nchoka bega len nes ten Dios wa le'a ndun nten ladna besa. 8 Le'a
nat uzhe'eb nka'a besa juers ta na uni'í besa le'a bega nge'ka ladna Jesús.
9 Ni lá ini'íta besa xte'e usa'a besa xno ndo' Dios por bega lak nsabndo'-yá.
Le'a be ta li ndun bega wa le'a ndun uzhe'eb nten ladna besa ndo' Dios
ten beuna. 10 Le'a besa te'al tezhea nab ndo' Dios ula'a Dios gi'id ina' besa
bega, ulu'u besa bega ná xte'e mas uzhe'eb ige' ladna bega Dios.
11 Le'a Dios Xus beuna no Jesucristo Xwan beuna gakno besa nes gi'id
ina' besa bega. 12 Le'a Jesús gun mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega no
itea be men, lak uzhe'eb nkwea' ladna besa bega. 13 We'e le'a Dios gun
mas ige' ladna bega xa, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Tad Dios, gor ilen
Jesucristo Xwan beuna nsea itea be xmen xa, bexa umbi'i nak lado'o na
ndo' Dios.

4

Xte'e nsak ladna Dios gak be men

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a besa mluu ndo' bega xte'e gun bega
ta nsak ladna Dios lakka nchasea ndun bega nat. Le'a ta na nak beuna
xmen Cristo wa, uzhebpa nab besa ndo' bega gun bega juers mas li gak
bega.
2 Le'a bega uni'íka xte'e ndab besa gak bega, lak nlad Jesús gab besa
ndo' bega. 3 Le'a Dios nlad umbi'i gak bega ndo' xa; na'anpa ugal bega
dub xa na'anpa xa ten bega. 4 No utsin gunno bega xagots ten bega lak
nsak ladna Dios. 5 Na'anpa gun bega be ta nladtsa bega wa, lak ndun
be men lá nchando' Dios. 6 Le'a cuent ten be ta ndee wa na'anpa ugap
gunno bega stub xa, no na'anpa ukwi'inno bega xa, le'a lakka ndab besa
ndo' bega le'a Dios utsaksi bexa na li gun wa. 7 Le'a Dios na'anpa mti
beuna bzhi'ik gak beuna, le'a xa ndi mti beuna umbi'i gak beuna ndo' xa.
8 Ta we'e le'a tal ton nxelad ta ndáp na' ndee wa, le'a xa wa na'anpa dub
mentsa nxelad, le'a xa wa ndi Dios nxelad, xa na nsa'a Espíritu ten na ndo'
beuna.
9 Le'a besa lá nki'inta gab ndo' bega ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, le'a
Dios yá mlu'u ndo' bega le'a bega nsabndo' li gun. 10 Le'a bega nkwea'ka
ladna itea bexa ndangea ladna Cristo, bexa ndencho idub Macedonia ba'.
Ná le'a besa nab ndo' bega mas ikwea' ladna bega bexa, 11 no bcha'an
gok bega, no bla'ach bega ti'in tentsa bega, no bin bega ti'in ten bega lak
unibe'e besa. 12 We'e le'a be men lá ndangea ladna Jesús gap mod ndo'
bega, no gap bega be ta'a nki'in bega.

Xte'e ilen Jesús stub biaj

13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a besa nlad ini'í bega xte'e gak be
men ngut, ndontsa lá yoo uban ladna bega lak ndun bexa lá nchando'
Dios. 14 Le'a lak ndangea ladna beuna le'a Jesús ngut no mbangal xa, no
liga ndangea ladna beuna le'a Dios utu'ub Jesús ilenno xa bexa ngut, bexa
mbingea ladna Jesús zha na bi nban bexa wa.
15 Ta we'e ndab besa ndo' bega lak mlu'u Jesús besa: Le'a wizh ilen Jesús
le'a beuna bi ndenban ndee na'anpa ned ya' ndo' bexa ngut wa. 16 Le'a
le'aka Jesús uge' iní'i, cha igen dub ti angel ndon le'a nibe'e, no kwezh
trompet ten Dios, cha ila' Jesús gibe'a. We'e le'a bexa ngut wa ned ibanbe,
bexa na mbingea ladna Cristo zha bi nban bexa. 17 We'e le'a beuna bi
ndenban ndee cha ikeano bexa wa, cha izheal beuna Cristo ndo' xkaw
ndo' mbi ba'. Cha litsa yoono beuna Cristo idub tiemp. 18 Ta we'e btenxe'a
bega be ltsa'a bega no ta ndáp na' ndee wa.

5

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a cuent ten bega le'a na' lá nki'in uke'a
ná pol yoo be ta ndee wa. 2 Le'a bega uni'íka le'a gal wizh ilen Jesús wa,
le'a xa wa ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega, cuent nla' dub wa'an ta lid
dub men gor te'al. 3 Le'a zha na gab be men: “Itea ta'a xe nak no na'an
xta'an yasea beuna”, le'a gor we'e uxax ilen dub gealkwea' si'il tso'o bexa
wa, lakta uxax nlen dub gealkwea' gor yamer gap dub xagots xin na. Le'a
be men wa lá yoo gan uxo'on ndo' gealkwea' wa. 4 Ná le'a bega nak beuna
xmen Cristo na'anpa nde sa ukaw ndontsa na'anpa yanseana bega gal zha
wa, lak ndanseana dub men gor nlen dub wa'an ta lid na. 5 Le'a itea bego
nde tezhea ndo' xe'a ten Dios. Le'a beuna na'anpa nde sa ukaw. 6 Ta we'e
le'a beuna lá gak lak nak dub men lá ini'í xta'an ncho. Le'a beuna ndi
nsabndo' kwena' no list kwe beuna. 7 Le'a bexa na ndadgats wa, gor te'al
ndadgats. No bexa na ndun gealgu wa, gor te'al ndun gealgu. 8 Ná le'a
beuna nde ndo' xe'a ten Dios, ta we'e list kwe beuna. Le'a beuna nge'
ladna Dios no ndankea beuna xa. Le'a ta wa gakno beuna lak ndakno dub
gi'ib ntsaw lado'o soldad. No nge' ladna beuna usa'a Dios gealnaban ndo'
beuna, lakta nge' ladna dub soldad xo gi'ib nsob gek na.
9 Le'a Dios na'anpa mti beuna ta na utsaksi Dios beuna, le'a xa ndi
mti beuna ndontsa gap beuna gealnaban, ta nsa'a Jesucristo Xwan beuna.
10 Le'a Jesús ngut sakndo' beuna ndontsa junt yoono beuna xa wa, guni'i
tal ngut beuna natal bi ndenban beuna zha ilen xa. 11 Ta we'e btenxe'a
bega be ltsa'a bega lakka nchasea ndun bega, ndontsa lá gach ladna bexa,
ndi mas yankea bexa Dios.

Pabl mtenxe'a be xmen Jesús

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa nab ndo' bega utsin gok bega
ndo' bexa ndun ti'in ten Dios lat bega, bexa le'a nchansu bega nak xmen
Cristo no ntenxe'a bexa bega. 13 Gop bega mod ndo' bexa wa, no bkwea'
ladna bega bexa, le'a bexa wa bexa ndun ti'in ten Dios. No ni lá kuyo bega.
14 No ndab besa ndo' bega utenxe'a bega bexa lá ka'ab gun ti'in, no
blu'uzh bega bexa nzheb, no gokno bega bexa ngi bi lá ndangea ladna
Dios, no bxik bega ndo' itea be men.
15 No bla'ach bega na'anpa no bega ugap gunno tal ton ugap ndanno
bega. Ndi sbe'en utsin bin bega ndo' be ltsa'a bega no ndo' itea be men.

16 Bten ladna bega idub tiemp. 17 No gab ge'al bidi'izhno bega Dios. 18 No
ndo' itea be ta'a itid bega bsa'a bega xno ndo' Dios, lak nlad Dios gun bega
nak xmen Cristo Jesús.
19 Lá uka bega gun Espíritu ten Dios ta nlad na. 20 Na'anpa uxelad bega
ta ndab bexa ndadi'izh sakndo' Dios. 21 Ndi bla'ach bega naga le'a nak ta
ndab bexa wa. Le'a itea ta na le'a nak wa, bla'ach bega ta wa. 22 Parea lá
ula'ach bega be ta lid le'a nak.
23 Le'a Dios xa ndun wen ncho ladna be men wa le'aka utsambi'i lado'o
bega. No utsambi'i xa idub bega ndo' iteanak be ta ugap, gal zha ilen
Jesucristo Xwan beuna. 24 Le'a Dios sunka be ta ndee, le'a xa le'a mti bega
no ndunka xa ta ndab xa.
25 Bego nak beuna xmen Cristo, unab bega ndo' Dios gakno xa besa.
26 Unidi'izh bega ndo' itea be xmen Jesús sa ba' sakndo' besa, ta na nluu
le'a bega nkwea' ladna bexa.
27 Le'a na' gáp ndo' bega go'ol bega git ndee ndo' iteanak be xmen Jesús
sa ba', le'a ta wa ta nlad Dios gun bega.
28 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno
xa bega. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Maska ti mke'a Pabl git ned wa ndo' bexa Tesalónica, parea uxax nki'in xa stub git utu'ub xa. Le'a be xmen Cristo ncho Tesalónica wa mzheb le'a Cristo yá mbi'idla biaj itop. Ncho bexa wa ndab le'a Pabl mke'a dub git ndab le'a Cristo mbi'idla biaj itop, parea na'anpa ta ugea uke'a xa ta wa. Le'a Pabl mluu xta'an yoo wizh ilen Cristo. Mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios, na'anpa ula'a bexa ta na nge' ladna bexa Dios. No mtenxe'a xa bexa na lá nlad gun ti'in ndi nla'achtsa bexa xte'e ndun be ltsa'a xa ti'in, ndab xa ndo' bexa ndi utsin gun bexa ti'in.

Pabl no be ltsa'a xa nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git
ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', bega nak be xmen Tad Dios
no Jesucristo Xwan beuna. 2 Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo
Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Dios utsaksi be men gal zha ilen Cristo

3 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa gab ge'al nsa'a xno ndo' Dios
por bega lak nsabndo' gun besa, geal le'a bega mas nsayungea ladna Jesús
no mas nsayunkwea' ladna bega be ltsa'a bega. 4 Ta we'e nten ladna besa
ndadi'izh besa ndo' be xmen Dios ndencho stapla be gezh, ná xte'e bi nxik
bega no nge' ladna bega Jesús, maska xela ndanno be men bega no sian
gealkwea' nsatid bega.
5 Le'a ta wa nluuka le'a Dios ndun lakka nsabndo'-yá. Le'a ta na li nxik
bega ndo' be gealkwea' wa, ta we'e le'a Dios gab le'a bega syo'oka gan
yate sa nibe'e xa. 6 Ná le'a Dios utsaksi be men lba'ata ntsaksi bego ba',
lak nsabndo' gun Dios.
7 Le'a gal zha ilengal Jesús Xwan beuna wa, le'a Dios gun le'a bego ba'
no besa ndee yá lá ini'íta gealkwea' wa lak ta nsatid beuna nat. Le'a
xa wa ito'o gibe'a nsea be angel juert ten xa. 8 Le'a xa wa ilen lat beal',
ndontsa utsaksi xa bexa lá nchando' Dios, bexa lá uxobgek ndo' di'izh wen
ten Jesucristo Xwan beuna. 9 We'e le'a bexa wa ini'í dub gealkwea' nunk
lá idub, na'anpa yoo bexa wats Jesús no na'anpa ini'í bexa juers si'il ten
Jesús. 10 Le'a wizh ilen xa wa, le'a itea be xmen xa gab le'a xa uzhe'eb
dub xa wen, no uzhe'eb dub xa juert xa. Le'a lat bexa wa no bega kwe,
geal le'a bega mbingea ladna ta mbidi'izh besa ndo' bega.
11 Ta we'e le'a besa nab tse'e ndo' Dios ten beuna gak bega lak nsabndo'
gak dub xa mti Dios, no usa'a xa juers ten xa gun bega itea be ta wen nlad
bega no itea be ti'in ndun bega geal nge' ladna bega xa. 12 We'e le'a be ta
wen ndun bega wa uluu ndo' men le'a Jesucristo Xwan beuna wa uzhebpa
xa wen nak. No gab Jesús le'a bega wenka ndun. Le'a be ta wa li gak, geal
le'a Dios no Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb utsin nak ndo' beuna.

2

Xte'e gun xa ndun ti'in ten maxu'u

1 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a cuent ten zha ilen Jesucristo Xwan
beuna no izhe'al beuna xa, gab besa ndo' bega 2 le'a gor na gab men le'a

Jesús wa mlenla, lá gungea ladna bega ta wa no ni lá yu' ladna bega.
Ncho xa gab le'a Espíritu ten Dios li ndab ndo' xa. No ncho bexa gab le'a
besa li mke'a ndo' dub git natal li mbidi'izh besa-yá. 3 Parea bla'ach bega
na'an ton ukwi'inno bega, le'a Jesús wa na'anpa cha ilen gast nedka gakloo
kwa'ad be men ndo' Dios, no gast ilen dub xabgi'i ugap ndap ke wa. Le'a
Dios uzhe'eb utsaksi xa wa. 4 Le'a xa ugap wa uka yankea be men Dios no
iteata be ta'a ndankea be men. No isob xa len ni'i ten Dios, gab xa le'a xa
le'a nak Dios.
5 ¿Lá ntse'a ladna bega zha, le'a na' mbidi'izhka ta ndee, zha ncho'o na'
lat bega ba'? 6 Le'a bega uni'íka xta'an nkentsaw lid cha ilen xabgi'i ugap
wa, ndi gast galka zha ilen xa wa. 7 Le'a maxu'u wa xga'ach ndeyunla ti'in,
parea le'a be ta ugap yoo wa na'anpa cha yoo gastka lid itatso' xa nso'ntsaw
wa. 8 We'e cha ilen xa ugap wa. Ná le'a gor ilen Jesús le'a xe'a si'il ten
Jesús unitndo' xa ugap wa. Le'a Jesús ulabitsa ndo' xabgi'i wa, we'e le'a
juers ten Jesús unitndo' xa wa. 9 Parea le'a xa ugap wa ilenno juers ten
maxu'u, no gun xa sianpa be ta yanseana be men, ndontsa ukwi'inno xa be
men. 10 No gun xa sian be ta ugap ukedino xa be men lá ndap gealnaban
ndo' Dios, bexa lá nlad yankea gealngea ten Dios, ta nsa'a gealnaban. 11 Ta
we'e le'a Dios ula'a ukwi'inno xa ugap wa bexa, cha gungea ladna bexa
gealkwi'in wa. 12 Le'a Dios utsaksi itea bexa na li lá gungea ladna gealngea
ten Dios, bexa na ndi mas ndal ladna be ta ugap.

Bexa mti Dios ito'o ndo' be ke ten bexa

13 Bega nak beuna xa nkwea' ladna Jesús, le'a besa nsabndo'ka nsa'a
xno ndo' Dios por bega, geal le'a Dios le'a mti bega gast zha utexanta
gizhliyo, ndontsa ko'o Dios bega ndo' be ke ten bega. Le'a Espíritu ten
Dios mtsambi'i lado'o bega, no mbingea ladna bega gealngea ten Dios.
14 Le'a juers ten di'izh wen ten Cristo ta mbidi'izh besa wa le'a Dios utezh
bega, ndontsa no bega yoo sa chul wats Jesucristo Xwan beuna.
15 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, dubtsa ute bega ndo' Dios, no lá
yalad bega be ta mluu besa, ta mbidi'izh besa no ta mke'a besa ndo' git.
16 Le'a Tad Dios nkwea' ladna beuna no ndun xa nten ladna beuna idub
tiemp, no nsa'a xa ta na ndenkea' beuna. Le'a na' ndee na'ab ndo' xa wa
no ndo' Jesucristo Xwan beuna, 17 gun bexa lá yu' ladna bega, no gakno
bexa bega ndontsa sbe'en ta wen gudi'izh bega no gun bega.

3

Pabl ndab inab bexa ndo' Dios gakno Dios Pabl

1 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a stub ta gáp na' ndo' bega. Unab bega
ndo' Dios gakno xa besa, ndontsa uxax ite'achso di'izh ten Jesús no gungea
ladna be men-a lak mbingea ladna bego-yá. 2 No unab bega ndo' Dios lá
ula'a xa xela gunno be men ugap besa, le'a ncho kwa'ad bexa na'anpa
ndangea ladna Jesús. 3 Ná le'a Jesús ndunka ta ndab xa: Usa'a xa juers
ndo' bega no ula'ach xa bega ndo' be ta ugap. 4 Le'a ta na nak bega xmen
Cristo, ta we'e uni'íka besa le'a bega ndeyunka be ta unibe'e besa, no
gunkata bega be ta wa. 5 Na'ab na' ndo' Dios gakno xa bega ikwea' ladna
bega be men lak nkwea' ladna Dios bega, no uxik bega ndo' be gealkwea'
lak mxik Jesús ndo' be gealkwea'.

Nsabndo' gun be men ti'in

6 Bego nak beuna xmen Cristo, inibe'e besa ta ndee ndo' bega lak nlad
Jesucristo gun besa: lá uchealtsa'ata bega bexa ndangea ladna Jesús tal
le'a bexa lá nlad gun ti'in, no lá ka'ab bexa gun bexa lak mluu besa bega.
7 Le'a bega uni'íka xte'e mbin besa ti'in lat bega, le'a bega noga li nsabndo'
gun. 8 Le'a besa utixka be ta msa'a bega udaw besa wa. Le'a besa juert
mbin ti'in te'al tezhea, ndontsa na'anpa bega kix ta udaw besa. 9 Le'a besa
yo'o gan ngab ndo' bega usa'a bega ta wa, parea le'a besa ndi mbin ti'in
ndontsa uni'í bega xte'e nsabndo' gun bega. 10 Le'a zha na ndencho besa
lat bega, le'a besa ndab ndo' bega le'a tal ton lá nlad gun ti'in, le'a xa wa
liga lá gaw.
11 Ná nat le'a besa ndo'ón le'a ncho bega ndesea ni lá ndun ti'in, ndi
sbe'en ndeseawi'itsa bega xti'in ndun ltsa'a bega. 12 Le'a Jesucristo Xwan
beuna nlad gáp na' ndo' bego na li lá nlad gun ti'in wa: utsintsa bin bega
ti'in ndontsa gap bega ta gaw bega.
13 Bega nak beuna xmen Cristo, lá izhanna bega gun bega be ta wen.
14 Tal ton lá nxobgek ndo' be ta nke'a besa ndo' git ndee, lá uchealtsa'ata
bega xa wa, ndontsa ido ladna xa li ndun wa. 15 Parea na'anpa gunno bega
xa cuent dub xa nyono bega, ndi utsintsa btenxe'a bega xa, geal le'a xa no
nak xmen Cristo.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

16 Nat na'ab na' ndo' Dios xa ndun wen nyo'o ladna beuna wa, gun xa
wenta yoo ladna bega idub tiemp ndo' itea be ta'a ntid bega, no gakno xa
iteanak bega.
17 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' letr ndee ndo' git, ta nidi'izh na' ndo'
bega. Lnde'e nke'a na'-yá ndo' itea be git ntu'ub na'. 18 Na'ab na' ndo'
Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega. Lika
nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git ned mke'a Pabl nabtsa ndo' xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 2 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Ndo' git ndee le'a Pabl mtenxe'a Timoteo xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na ndun ti'in ten Jesucristo lak unibe'e Dios,
xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no lak unibe'e Jesucristo Xwan
beuna, xa na nge' ladna beuna. 2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a
lu nak cuent xi'ín na' ta na nge' ladna lu Cristo wa. Na'ab na' ndo' Tad
Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu,
no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Bexa na nluu be ta na'anpa gealngea

3 Lak una'ab na' ndo' lu zha na yamer gaa na' Macedonia, bya'an
gezh Éfeso ba' ndontsa inibe'e lu ndo' be men na'anpa ulu'u bexa be ta
na'anpa gealngea. 4 No ni lá ukencha' bexa be cuent na'an xti'in, cuent
ten kwa'adpa be usan gox polta. Le'a be ta wa ndun nbeyoto'otsa bexa,
na'anpa gakno-yá mas ige' ladna bexa Dios.
5 Li nibe'e na' ndo' lu ndontsa ta ugeaka ikwea' ladna bexa be ltsa'a
bexa. Li syo'o gan gun bexa tal le'a lado'o bexa umbi'i nak, no tal le'a
bexa lá ndap ke ndo' Dios, no tal ige'ka ladna bexa Jesús. 6 Parea ncho
bexa mla'a be ta wa, cha ndi ndeyoto'o bexa be ta na'an xti'in. 7 Le'a bexa
wa nlad gak mech ten ley ten Dios, ndab bexa le'a ta nluu bexa ta ugeaka,
parea le'a bexa ni lá nyakbe'ena xta'an ndadi'izh bexa.

Ley ten Dios dub ta wen

8 Le'a beuna uni'íka le'a ley ten Dios ta wenka, tal le'a beuna gunti'in-a
lak nsabndo'-yá. 9 Le'a ley wa na'anpa nibe'e ndo' bexa ndun ta wen.
Le'a-yá ndi nibe'e ndo' bexa ugap nak, bexa na lá nxobgek ndo' Dios, bexa
ugap ndun, bexa ndap ke ndo' Dios, bexa lá ndap mod ndo' Dios, bexa
nisi Dios, bexa ndut le'aka xus na no le'aka xna'a na, bexa ndut stubga
men, 10 no bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa, no be xabgi'i ndal ladna
le'aka ltsa'a bgi'i na, no bexa ndowa'an men, no bexa ukwi'in, no bexa
ndun gealkwi'in ndo' juez, no bexa ndun stub ta'a na'anpa nak lak nak
gealngea ten Dios. 11 Le'a gealngea wa di'izh wen ten Dios xa ndon le'a
wen, ta msa'a Dios ndadi'izh na' ndo' be men.

Pabl ndun ti'in ten Jesucristo

12 Nsa na' xno ndo' Jesucristo Xwan beuna xa ndakno na', le'a xa mna'
le'a na' sun lakka nlad xa, ta we'e mso' xa na' gun na' ti'in ten xa. 13 Le'a
polta ndi unisi na' Jesucristo, no ukesankea na' tso'o be xmen Jesús, no
mtsaksi na' bexa. Parea le'a Dios mkwea' ladna na', geal le'a na' galka lá
iní ti ugap nak ta li mbin na' wa, zha na bi lá ndangea lad na' Jesús. 14 Le'a
Dios uzhebpa utsin mbinno na', no ndun xa mas nge' lad na' xa no mas
nkwea' lad na' be men, ta na nak na' xmen Cristo Jesús.
15 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka, nsabndo' itea be men gungea ladna
le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa ko'o xa bexa ugap nak ndo'
be ke ten bexa. Le'a lat itea bexa ugap wa le'a na' ndee ndon le'a mas

ugap ngok. 16 Ná le'a Dios mkwea' ladna na', ndontsa ini'í be men xte'e
mbinge' ladna Jesucristo ndo' na', cha no bexa gungea ladna Jesús. Cha
li gap bexa gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub. 17 Le'a Dios le'a nak xa
ndon le'a nibe'e idub tiemp, na'anpa gat xa no na'anpa na' beuna xa. Le'a
xa nabkama nak Dios xa ndon le'a ndák. Idub tiemp gap beuna mod ndo'
xa, no gab beuna le'a xa uzhebpa dub xa juert. Lika nak-a.
18 Le'a ta ndee ndáp na' ndo' lu Timoteo le'a lu cuent nak xi'ín na': bin
ti'in ten Dios idub ncho ladna lu, lak ndabka bexa gun lu, bexa ndadi'izh
sakndo' Dios. 19 Dubtsa bge' ladna lu Jesucristo no bin laktsa nsabndo'-yá.
Lá gun lu lak ndun ncho bexa mla'a nes ten Dios, 20 lak mbin Himeneo
no Alejandro. Le'a nat mla na' bexa gunno maxu'u bexa lak nlad maxu'u,
ndontsa yá lá inisita bexa Dios.

2

Xte'e nsabndo' gudi'izhno be men Dios

1 Ndon ned ta ndee gáp na' ndo' lu: unab ta nki'in lu ndo' Dios, no
bidi'izhno Dios, no unab ndo' Dios gakno Dios itea be men, no bsa'a xno
ndo' Dios. 2 No unab ndo' Dios gakno Dios bexa nakti'in no itea bexa
nibe'e. We'e gust yoo beuna no wen yoo beuna, no idub tiemp uxobgek
beuna ndo' Dios no utsin gak beuna ndo' be men. 3 Le'a Dios xa na ngo'o
beuna ndo' be ke ten beuna isak ladna tal li gudi'izhno beuna xa. 4 Le'a
xa nlad itea be men ito'obe ndo' be ke ten na, cha igondo' bexa gealngea
ten Dios. 5 Le'a Dios dubkama ncho, no ncho dubtsa xa sun gan wen ya'an
beuna ndo' Dios, le'a ta wa Jesucristo, 6 xa na msa'a le'aka le'a xa ngut
sakndo' itea be men, gor na nsabndo'ka li gun xa wa. 7 Ta we'e le'a Dios
mso' na' gudi'izh na' be ta ndee, no mtu'ub xa na' gauluu na'-yá ndo' bexa
na'anpa xa Israel ndontsa gungea ladna bexa gealngea ndee. Le'a Cristo
nsobwi'i le'a ta ndáp na' ndee ta ugeaka, na'anpa gealkwi'in-a.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i no be xagots

8 Le'a na' nlad le'a guni'i pa nyakjunt be xmen Jesús, gudi'izhno be
xabgi'i Dios no ixits bexa ya'a bexa ndo' Dios, no umbi'i gak lado'o bexa,
no na'anpa igi'i bexa, no na'anpa kuyo bexa. 9 No nladga na' gak be xagots
be xab na dub mod na na'anpa ugap iwi'i be xabgi'i ndo' xa, no na'anpa
izhinnona bexa be lad ndap bexa. No na'anpa uzhe'eb usaxkwa'a bexa
gek bexa. No na'anpa uzhe'eb gunti'in bexa be ta oro no perla no be lad
ndon le'a uyap. 10 Ndi gun be xagots sbe'en be ta wen, lak nsabndo' gun
be xagots ndankea Dios. 11 Le'a be xagots wa nsabndo' xetsa ula'ach ta
ndab xa nlu'u di'izh ten Dios, ni na'an xte'e gab bexa. 12 Le'a na' ndáp
le'a be xagots lá nsabndo' ulu'u, no na'anpa ndi le'a be xagots inibe'e be
xabgi'i sa nda'utsid bexa di'izh ten Dios. Le'a be xagots wa nsabndo' xetsa
kwe, 13 geal le'a Dios ned Adán mbinde'e, we'eta mbinde'e xa Eva. 14 Le'a
maxu'u na'anpa ukwi'inno Adán, le'a xa ndi Eva mkwi'inno, cha mbin
Eva dub ta lid le'a nak ndo' Dios. 15 Parea le'a ta na ndap be xagots me'ed,
le'a Dios sgo'o bexa ndo' be ke ten bexa tal le'a bexa lá ula'a nes ten Dios,
no ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa, no umbi'i gak lado'o bexa ndo' Dios.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa yansu be xmen Cristo

1 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka: Tal ton dub xa nlad yansu be xmen
Cristo, le'a ta nlad xa wa ta wenka. 2 Parea le'a dub xa nchansu be xmen
Cristo nsabndo' utsin gak gast na'an ton gab le'a xa ugap nak. No dubtsa
xagots nsabndo' gap xa, no wen gunbe'e xa, no list gak xa, no utsin gun
xa ndontsa gap be men mod ndo' xa, no utsin gak xa ndo' itea be men
ncha'a ta lid xa, no isu'u xa ulu'u xa be men. 3 No lá gun xa gealgu, no
na'anpa ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be men natsa gun xa
gan med. Ndi nsabndo' utsin gak xa, no bcha'an gak xa, no lá ukwa'an xa
sian med. 4 No nsabndo' utsin ula'ach xa bexa ta lid xa. Le'a be xin xa wa
nsabndo' uxobgek ndo' xa, no gap be xin xa mod ndo' xa. 5 Le'a tal ton lá
isu'u ula'ach ta lid na, le'a xa liga lá isu'u yansu gezh ten Dios. 6 No le'a
dub xa ti'i mbingea ladna Cristo lá nsabndo' gak xa yansu be xmen Cristo,
ndontsa lá izhinna xa, cha utsaksi Dios xa lak utsaksi Dios maxu'u. 7 No
nsabndo' utsin gak xa, ndontsa gap be men mod ndo' xa, bexa na'anpa
nak xmen Cristo. We'e le'a xa wa na'anpa ido ladna, no lá gaila' xa ndo'
ya'a maxu'u.

Xte'e nsabndo' gak bexa gakno be xmen Cristo

8 No liga le'a bexa ndakno be xmen Cristo nsabndo' gak dub xa gap
be men mod ndo' na. Lá nsabndo' gun xa gealkwi'in. No na'anpa gun
bexa gealgu. No na'anpa ukwi'inno bexa be men ndontsa li gun xa gan
med. 9 No uxobgek bexa ndo' di'izh wen ten Dios idub ncho ladna bexa.
10 Le'a bexa gakno wa nsabndo' ned gak preb naga ndun xa itea be ta
ndee. We'eta gak xa ti'in wa, tal xa utsinka ndun. 11 No liga le'a be xagots
nsabndo' utsin gak. No na'anpa gudi'izh bexa be cuent gix, no wen gunbe'e
bexa, no utsin gun xa itea be ta'a ndontsa ige' ladna be men xa. 12 Le'a
be xabgi'i gakno wa nsabndo' gap dubtsa xagots. No utsin ula'ach bexa
be xin xa no iteata bexa ta lid xa. 13 Le'a bexa na wen ndun ti'in ndakno
be xmen Cristo wa, liga ndun gan ndap be men mod ndo' na, no na'anpa
izheb bexa gudi'izh bexa ta nge' ladna bexa Cristo Jesús.

Be xmen Cristo ndeno gealngea mluu Dios

14 Ndanbe'e na' le'a na' sken gal ina' lu. Le'a na' nke'a be ta ndee ndo' lu,
15 ndontsa tal na' na'anpa cha gal, yá uni'í lu xte'e nsabndo' gak lu no itea
bexa nak xmen Dios, le'a beuna nak xmen Dios nban, no lá ula'a beuna
initndo' gealngea ten Cristo. 16 Ta ugeaka le'a ta uga'ach mlu'u Dios ndo'
beuna dub ta uzhe'eb si'il nak:

Le'a Dios mbi'id ndo' gizhliyo, myak xa men.
Le'a Espíritu ten Dios cha mluu le'a xa Xinka Dios.
Le'a be angel ten Dios cha uni'í xa.
Le'a di'izh ten xa mgen itea be nacion.
We'e le'a be men mbingea ladna xa.
Cha nsea' xa gibe'a.

4

Bexa ukwi'inno be xmen Cristo

1 Parea le'a Espíritu ten Dios uya'al ndab le'a be wizh lult wa ncho bexa
ula'a ta na nge' ladna bexa Dios. Ndi ula'ach bexa ta gudi'izh be mbi bxin
ukwi'in, cha isankea bexa tso'o be ta wa. 2 Le'a bexa wa gungea ladna ta
nluu bexa ukwi'in, bexa na ndab nluu gealngea parea gealkwi'in-a, gast
ni lá ndo ladna bexa no be ta ugap ndun bexa wa. 3 Le'a bexa ukwi'in wa

uka uchilya'a be men, no gab bexa ncho be ta'a lá nsabndo' gaw be men.
Parea le'a Dios mbinde'e be ta wa ndontsa usa'a beuna xno ndo' Dios, cha
gaw beuna-yá, beuna nak be xmen xa, no nchando' beuna gealngea ten
xa. 4 Le'a itea be ta'a mbinde'e Dios sbe'en ta wen, syo'o gan gaw beuna-yá
tal le'a beuna usa'a xno ndo' Dios. 5 Le'a beuna syo'oka gan gaw-a, ta na
li ndab di'izh ten Dios no ta na nsa'a beuna xno ndo' Dios.

Xte'e gak bexa ndun ti'in ten Jesucristo

6 Tal le'a lu nluu be ta ndee ndo' be xmen Cristo sa ba', le'aka ndun lu
ti'in ten Jesucristo. Le'a be di'izh ten Dios ta ndangea ladna beuna wa, no
gealngea ten Dios ta nxobgek lu ndo' na wa ndun gan mas juert gak lu.
7 Lá ula'ach lu be cuent gizhliyo, be ta na'an xti'in, ndi mas ulo gan gun lu
ta nsak ladna Dios. 8 Le'a bexa ndun ejercicio, le'a ta wa ndaknoka bexa.
Parea le'a ta na ndun beuna ta nsak ladna Dios, le'a ta wa ndun wen yoo
beuna tiemp nat no tiemp ti'i ilen. 9 Le'a ta ndee wa ta ugeaka, nsabndo'
itea be men gungea ladna-yá. 10 Ta we'e ngo beuna gan ndun beuna ti'in
ten Dios, geal le'a beuna nge' ladna Dios nban, xa na ngo'o be men ndo'
be ke ten bexa, bexa na ndangea ladna Dios.
11 Le'a be ta ndee wa nsabndo' uluu lu no inibe'e lu ndo' bexa. 12 Maska
ben lu le'a bexa nsabndo' gap mod ndo' lu. Ta we'e nsabndo' utsin gudi'izh
lu, no utsin gak lu, no ikwea' ladna lu bexa, no gun lu lak nlad Espíritu
ten Dios, no ige' ladna lu Cristo, no umbi'i gak lado'o lu. Tal le'a lu li gun,
le'a bexa ini'í xte'e nsabndo' gun bexa. 13 Nat zha biseata gal na' sa ba',
bi'ilta di'izh ten Dios ndo' bexa, no btenxe'ata bexa, no bluuta bexa. 14 No
mas binti'in ta ndák lu, ta msa'a Dios ndo' lu gor na mxo'ob bexa nchansu
be men wa ya'a na gek lu, cha mbidi'izh bexa sakndo' Dios cuent ten lu.
15 Bin be ta ndee no dub ndo'tsa li bin, ndontsa ini'í be men le'a lu mas
nsayák ndun lak nlad Dios. 16 Uzhebpa bla'ach xta'an ndun lu no xta'an
nlu'u lu bexa. Tal lu dubtsa li gun, le'a lu gap gealnaban ndo' Dios no bexa
na isakyo'ón ta ndadi'izh lu ba' wa.

5

Xte'e nsabndo' gak Timoteo ndo' be xmen Cristo

1 No lá kuyo lu be xabgi'i gox, ndi btenxe'a bexa cuentta xus lu; no
btenxe'a be xabgi'i ben cuentta wit lu. 2 Btenxe'a be xagots gox cuentta
xna'a lu; no btenxe'a be xagots ben cuentta bsan lu, ni na'anpa ugap
gunbe'e lu.
3 Gokno be xagots ngut xabgi'i ten na, bexa lá ndapta ton ula'ach na.
4 Parea le'a tal ncho dub xagots ngut xabgi'i ten na wa ndap xa xin xa no
xinxots xa, le'a bexa wa nsabndo' utsid xte'e gun bexa ta nlad Dios, ula'ach
bexa ltsa'a xa wa, lak mla'ach xagots wa bexa. Le'a ta ndee ta wen nsak
ladna Dios. 5 Parea le'a bexa na ngut xabgi'i ten na wa, bexa yá lá ndapta
ton ula'ach, le'a bexa wa nsabndo' ige' ladna Dios no gudi'izhno xa Dios
te'al tezhea. 6 Ná tal le'a bexa ndi ndun sbe'en ta nsak ladna bexa, le'a
ndo' Dios le'a xa nak cuent dub xa ngutla maska bi nban xa. 7 Unibe'e be
ta ndee ndo' bexa ba', ndontsa na'an ton xte'e iní'i ndo' bexa. 8 Le'a tal
ton lá ula'ach bexa nchono xa no iteata be ltsa'a xa, le'a xa wa lá ndun lak
nsabndo' gun be xmen Cristo, no mas ugap nak xa ndo' bexa lá ndangea
ladna Cristo.
9 Le'a bexa na ngut xabgi'i ten na, bexa na ncho masla chon ga'al li'in,
le'a bega nsabndo' gakno bexa wa, tal xa dubtsa xabgi'i wa ngwankea,
10 no tal ndab be men le'a xa wenka ndun, no utsin mla'ach xa be xin xa,

no utsin mbin xa ndo' be men usea ta lid xa, no mbin xa ti'in ndo' be xmen
Cristo, no ngokno xa bexa na kwea' uyo'obe, no sbe'en be ta wen mbin xa.
11 Parea le'a be xagots ben bexa ngut xabgi'i ten na, na'anpa nsabndo'
gakno bega xa, le'a gal gor le'a bexa nladgal uchilya'a, we'e le'a bexa yá lá
gunta ti'in ndo' Cristo. 12 Le'a tal bexa li gun le'a bexa ndap ke ndo' Dios,
le'a bexa lá ngun lak ndab bexa gor ned wa. 13 No le'a be xagots ben wa
syak zha'ab, sbe'en ikesea xa be ta lid men. No sadi'izh bexa cuent gix, no
sla'ach xa xta'an ndun be men, no sadi'izh xa be ta lá nsabndo' gudi'izh
xa. 14 Ta we'e le'a na' nlad le'a be xagots ben ngut xabgi'i ten na wa ndi
uchilya'a bexa, no gap bexa xin bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa. We'e
le'a be men na'anpa inisi bexa wa. 15 Li ndáp na' geal le'a ncho be xagots
wa myach, cha ndi usankea bexa tso'o maxu'u.
16 Le'a tal ton dub xabgi'i natal dub xagots nak xmen Cristo, no ndap xa
dub ltsa'a xa dub xagots ngut xabgi'i ten na, le'a xa wa nsabndo' ula'ach
xagots wa, ndontsa na'anpa sbe'en gezh ten Dios gakno xa. We'e le'a bexa
syo'o gan mas gakno be xagots na ta ugeaka lá ndap ton gakno xa.

Stapla ta'a ndab Pabl gun bexa

17 Le'a bexa na utsin nchansu be xmen Dios, le'a bega nsabndo' gap
mod ndo' bexa no kix bega ika'a bexa. No mas li binno bega bexa na nluu
di'izh ten Cristo. 18 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Lá ko bega gix
xe'e ngon gor na ndun ma ti'in.” No ndab-a: “Le'a xa ndun ti'in nsabndo'
yax ten na.”
19 Na'anpa ula'ach lu tal ton usake dub xa nchansu be xmen Cristo tal
xa na'anpa top natal chon xa. 20 Le'a tal xa gunta ta ugap wa, uteyo xa wa
ndo' ga'al itea bexa, ndontsa izheb bexa na'anpa no bexa li gun. 21 Le'a
Dios no Jesucristo Xwan beuna no be angel ten Dios ndewi'i gáp na' ta
ndee ndo' lu: gun lu lak ndab ta nke'a na' ndee, ni na'anpa uti lu bexa
nladtsa lu. 22 No gor na koxo'ob lu dub xa yansu gezh ten Dios, nsabndo'
ned gunbe'e lu naga utsin nak xa. Le'a tal xa ndun dub ta ugap le'a be
men gab le'a lu no ndap ke. Ndi umbi'itsa gok ndo' Dios.
23 Le'a ta na sian biaj li ndakwea' len lu wa, lá goo lu nabtsa nits. Ndi
goo lu nits yoo dub tuzh vin ndo'-yá.
24 Le'a ncho bexa ndun dub ta ugap, cha uxax ini'í be men-a mas biseata
usake dub xa-yá. No nchoga bexa cha'aw nlu'u be ta ugap ndun na. 25 No
liga ncho bexa ndun ta wen cha uxax ini'í be men-a. No ncho bexa ndun
ta wen cha na'anpa nlu'u-yá, parea gal dub wizh le'a-yá ulu'uka.

6

1 Le'a bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a dub men, le'a bexa wa nsabndo' gap
mod ndo' xa nak xwan bexa wa, ndontsa na'anpa inisi be men Dios no
di'izh ten Dios. 2 No tal ncho xwan xa no ndangea ladna Cristo, na'anpa ni
lá gap bexa mod ndo' xa geal ta na no xa nak xmen Cristo. Ndi nsabndo'
mas wen gun bexa ti'in ndo' xa wa, le'a xwan ti'in wa no nak xmen Cristo
no nkwea' ladna Dios xa wa. Be ta ndee wa blu'u lu bexa no btenxe'a lu
bexa.

Bexa nsankea tso'o med

3 Le'a tal ton nluu dub ta xa'aga, dub ta na'anpa nak lak nak gealngea ten
Jesucristo Xwan beuna, ni na'anpa lak nlad Dios gak beuna, 4 le'a xa wa
dub xa zhinpa, ná xa na'an xta'an ndák. Uzhebpa ndal ladna xa nyoto'o
xa cuent ten xte'e gab be di'izh. Ta we'e ndaklono xa dub xa ndap ta'a,

no nyo bexa, no kwea' ní'i bexa ndo' ltsa'a xa, no na'anpa nge' ladna bexa
ltsa'a xa. 5 No sbe'en li nyoto'o bexa geal le'a xa na'anpa le'a ndanbe'e no
lá nchando' xa gealngea. Ni xa tal xa uchealtsa'a bexa ndankea Dios le'a
xa sian med gun gan. Lá uchealtsa'a lu bexa li nak wa. 6 Le'a ta na ndun
beuna ta nsak ladna Dios wa uzhebpa ndun wen yoo beuna, tal le'a beuna
ntenno ladna be ta ndap beuna. 7 Lak ulansea beuna ndo' gizhliyo ndee
na'an xta'an nseano beuna, no liga na'an xta'an yo'o beuna. 8 Ta we'e
tal beuna ndap ta gawtsa beuna no xabtsa beuna, nsabndo' itenno ladna
beuna ta wa.
9 Parea le'a bexa na nsankea tso'o med wa uxax ndaila' ndo' ya'a maxu'u.
No uzhe'eb nsa'ab ladna bexa be ta na'an xti'in, ta na le'a gun kwea' yoo
xa no sian gealkwea' ini'í xa. 10 Le'a ta na nsankea be men tso'o med wa,
le'a ta wa nak xan itea be ta ugap. Le'a ncho bexa nsa'ab ladna sian med,
ta we'e mla'a bexa nes ten Dios, cha sianpa gealkwea' uni'í bexa.

Ndab Pabl uzhebpa gun Timoteo juers

11 Parea le'a lu Timoteo xmen Dios, bxo'on ndo' be ta ugap wa. Ndi ulo
gan gun lu sbe'en ta wen, lak nsak ladna Dios. No mas bge' ladna lu Cristo,
no bkwea' ladna lu be ltsa'a lu. No ulo gan uxik lu ndo' itea be ta'a, no
bcha'an gok. 12 Uzhebpa bin juers gun lu lak nsabndo' gun dub xa nge'
ladna Cristo, we'e gap lu gealnaban nunk lá idub. Le'a Dios le'a mti lu
gap lu gealnaban wa, no mbidi'izh lu ndo' kwa'ad men le'a lu nge' ladna
Cristo. 13 Le'a nat nsobwi'i Dios, xa na nsa'a gealnaban ndo' itea be ta
ncho, no nsobwi'i Jesucristo, xa na utsin mbidi'izh ndo' ga'al Poncio Pilat,
le'a na' gáp ndo' lu, 14 uxobgek lu ndo' iteanak be ta nlad Dios gun lu,
we'e ni dub ke lá gap lu ndo' Dios. Li bin gast gal zha ilen Jesucristo Xwan
beuna. 15 Le'a gal zha na nlad Dios, le'a Jesús ilenka. Le'a Dios dubkama
nak Dios, nak xa Xwan iteanak be ta'a no Xa Nibe'e ndo' itea bexa nibe'e.
16 Le'a Dios dubkama nak xa na'anpa gat, xa ncho ndo' xe'a na'an ton ibii,
xa ni dub men gol ni'í, no ni lá yoo gan ina' be men xa. ¡Idub tiemp gab
beuna le'a Dios xa ndon le'a wen no idub tiemp nibe'e xa! Lika nak-a.
17 Le'a bexa na ndap sian be ta'a ndo' gizhliyo ndee, gud ndo' bexa
lá izhinnona bexa-yá, no ni lá ige' ladna bexa ta wa, le'a ta wa uxax
initndo'. Nsabndo' ndi ige' ladna bexa Dios nban, xa na le'a nsa'a itea
be ta'a ndontsa wen yoo beuna. 18 Gud ndo' bexa wa utsin gak bexa no
sian be ta wen gun bexa, no na'anpa uxin gak bexa. 19 Le'a ta wa cuent
kocha'aw bexa sian be ta wen gibe'a, ta ika'a bexa tiemp ilen, no gap bexa
gealnaban nunk lá idub.

Stapla be ta'a mtenxe'a Pabl Timoteo

20 Timoteo, uzhebpa bla'ach ti'in msa'a Dios gun lu. Lá ula'ach lu be
di'izh ugap ndadi'izh be men, le'a ta wa na'an xti'in. No lá ula'ach lu be
gealkwi'in ndadi'izh be men, maska ndab bexa le'a-yá ta ugeaka. 21 Le'a
ncho bexa usankea tso'o be ta wa, cha ndi mla'a bexa nes ten Dios.
Le'a Dios gun wen yoo ladna lu. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git itop mtu'ub Pabl ndo' dub xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Timoteo dubtsa iso' xa ndo' Cristo maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo, gudi'izh
na' di'izh ten Dios, ta nsa'a gealnaban ndo' bexa nak xmen Cristo Jesús.
2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a na' nkwea' ladna lu cuent dub
xi'ín na'. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas
uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa
wen yoo ladna lu.

Timoteo nsabndo' gudi'izh di'izh ten Cristo

3 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios te'al tezhea ntse'a lad na' lu no nsa
na' xno ndo' Dios, xa na idub ncho lad na' ndun na' ti'in ndo' na, lak mbin
be usan gox ten na'. 4 Le'a gor na ntse'a lad na' xte'e uban myo'o ladna
lu, ta we'e nlad na' gal ina' na' lu ndontsa iten lad na'. 5 No ntse'a lad na'
xte'e nge'ka ladna lu Cristo, lak ned xnaxots lu Loida no xna'a lu Eunice
mge' ladna Cristo. Le'a na' uní le'a lu likaga nge' ladna Cristo.
6 Ta we'e ndáp na' ndo' lu bin juers gunti'in lu ta ndák lu, ta msa'a Dios
ndo' lu gor mxo'ob na' ya'a na' gek lu. 7 Le'a ta na nsa'a Dios ndo' beuna
na'anpa ta izheb beuna. Le'a Dios ndi nsa'a juers ndo' beuna, ndontsa
ikwea' ladna beuna be men, no gaisa'ab beuna ndo' be ta ugap.
8 Ta we'e lá ido ladna lu gudi'izh lu cuent ten Cristo Xwan beuna. No
na'anpa idono ladna lu na', ta nkea na' litgi'ib ndee. Ndi lá izheb lu itid
lu gealkwea' geal ndadi'izh lu di'izh wen ten Cristo, le'a Dios usa'a juers
uxik lu ndo' ta wa. 9 Le'a Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no utezh
xa beuna, umbi'i gak lado'o beuna ndo' xa. Parea na'anpa li ngun xa ke
na ndun beuna ta wen. Ndi le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a Dios
mbinbe'e li utsin gunno xa beuna juers ten Cristo Jesús. 10 Nat le'a Dios
mluu tant nkwea' ladna xa beuna ta na ulen Jesucristo, xa ngo'o beuna
ndo' be ke ten beuna. Le'a xa wa mbin gan ndo' juers ten gealgut, no
nsa'a xa gealnaban nunk lá idub ndo' bexa ndangea ladna di'izh wen ten
xa.
11 Le'a Dios le'a mti na' gudi'izh na' di'izh wa. No mso' xa na' uluu na'-yá
ndo' bexa na'anpa xa Israel. 12 Ta we'e nat lnde'e nti'id na' be gealkwea'
ndee. Ná na' ni lá ndo ladna, le'a na' nchando' Cristo xa na nge' lad na'.
No uní na' le'a xa ndapka juers ula'ach xa gealnaban ten na', gast gal wizh
ilengal xa.
13 Nat bin laktsa ndab be di'izh wen mbidi'izh na' ndo' lu, ná xte'e nge'
ladna beuna Dios no xte'e nkwea' ladna beuna be men, ta na nak beuna
xmen Cristo Jesús. 14 Le'a Espíritu ten Dios, xa na ncho len lado'o beuna,
gakno lu utsin gudi'izh lu be di'izh msa'a Dios ndo' lu.
15 Le'a lu yá uni'íka le'a Figelo no Hermógenes no iteata bexa ndencho
Asia yá na'antapa ndakno na'. 16 Na'ab na' ndo' Dios gakno Dios bexa
ncho ta lid Onesíforo, geal le'a xa sianpa biaj ndakno na', no na'anpa
idono ladna xa na', maska nkea na' litgi'ib. 17 Ndi patsa ulansea xa Roma

ndee, cha uzhebpa mkwa'an xa na' gast plo mzheal xa na'. 18 Le'a na'
na'ab ndo' Dios íkwea' ladna Dios xa, gal wizh iso' xa ndo' Dios. Le'a lu
uni'íka xte'e ngokno xa besa zha ndencho besa gezh Éfeso.

2

Pabl ndab uxik Timoteo ndo' be gealkwea'

1 Lu Timoteo nak cuent xi'ín na', nat ulo gan gak juert lado'o lu ta na
nkwea' ladna Cristo Jesús lu. 2 Le'a ta na mbin lu ndadi'izh na' ndo' kwa'ad
be men, nat bluu ta wa ndo' bexa mas nge' ladna lu, bexa na su'u uluu-yá
ndo' stapla be men.
3 No bxik ndo' be gealkwea' ini'í lu ta na nak lu xmen Jesucristo, lak
nxik dub soldad wen ndo' be gealkwea' ni'í xa. 4 Ni dub soldad na'anpa
nsabyo'o ndo' be ti'in ndun be men, le'a xa ndi ndun laktsa nlad xa nibe'e
xa. 5 No liga le'a bexa nke'a karrel lá gun gan tal le'a xa lá uxobgek lak
nsabndo'-yá. 6 No liga le'a bexa ndun ti'in ge'e nsabndo' koo gan ndontsa
ika'a xa be ta usa'a-yá. 7 Binbe'e be ta na nke'a na' ndee, le'a Cristo Xwan
beuna usa'a ta yakbe'ena lu itea ta'a.
8 Btse'a ladna lu ta utid Jesucristo xa ras David. Le'a xa mban ndo'
gealgut, lak ndab di'izh wen ndadi'izh na' ndo' be men. 9 Le'a ke na li
ndadi'izh na' ta wa, ta we'e sian be gealkwea' nsati'id na', gast nkea na'
litgi'ib cuent dub xa ugap. Parea le'a di'izh ten Dios na'anpa no nkea
litgi'ib. 10 Ta we'e nxik na' ndo' itea be gealkwea' ndee, geal nkwea' lad
na' bexa mti Dios, ndontsa no bexa gap gealnaban ndo' Dios, no wenpa
yoo bexa wats Cristo Jesús idub tiemp.
11 Ta ugeaka ta gáp na' ndee:

Le'a tal beuna ngutno Cristo,
le'a beuna nokaga sbanno xa.
12 Le'a tal beuna uxik ndo' be gealkwea',
le'a beuna nokaga inibe'eno xa.
Le'a tal beuna gab le'a beuna lá nchando' xa,
le'a xa noga li gab le'a xa lá nchando' beuna.
13 Ncho zha lá ndun beuna lakka ndab beuna,
parea le'a xa ndi ndunka ta ndab xa wa,
le'a lak nak xa wa nunk lá izhe'a.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' Dios

14 Lá ula'a lu yalad bexa wa be ta nke'a na' ndee. Ndi gud ndo' bexa
le'a Dios nsobwi'i yá lá kuyoto'ota bexa ke ten xte'e gab be di'izh. Le'a ta
li nyoto'o bexa wa le'a ta wa dub ta na'an xti'in, le'a-yá ndi ntsabgix bexa
na ndo'ón ta wa. 15 Uzhebpa bin juers ga'al iso' lu ndo' Dios, utsin bluu
gealngea ten Dios, le'a dub xa wen ndun ti'in na'anpa ido ladna. 16 Lá
gudi'izh lu be di'izh lá nsak ladna Dios, be di'izh na'an xti'in, le'a bexa li
ndadi'izh ta wa mas ugap nsayak. 17 Le'a be di'izh wa cuent dub gealgizh
ugi'i nsasen idub xa. Li nak Himeneo no Fileto. 18 Le'a bexa wa mla'a
gealngea ten Dios, cha ndi nluu bexa le'a Dios yá mxistela bexa ngut. Ta
we'e ncho bexa yá lá nge'ta ladna Cristo. 19 Parea le'a gealngea ten Dios
nak cuent dub xan ni'i, dub ta na'anpa iwi'in, no nkeani'i sa wa: “Le'a
Dios nchando' bexa nak xmen na.” No ndab-a: “Bla'a bega be ta ugap wa,
bego na nak xmen Cristo.”

20 Le'a lak be ta'a ndanti'in bexa len dub ni'i si'il, ncho be ta'a naknde'e
oro no plata, ta ndanti'in bexa zha mas nsaktsa. No ncho be ta'a naknde'e
ya no yosid, ta ndanti'in bexa iteanak be wizh. 21 No liga le'a tal ton ula'a
itea be ta ugap nak xa, le'a xa wa su'u gun dub ti'in mas nsak. We'e umbi'i
gak lado'o xa ndo' Dios, no isu'u xa gunti'in Dios xa, no sun xa guni'i xti'in
be ta wen.
22 Ta we'e bxo'on ndo' be ta lid le'a nak, be ta nlad bexa ben gun bexa.
Ndi mas bin lak nsak ladna Dios, no mas bge' ladna Cristo, no mas bkwea'
ladna lu be men, no bin ta gun wen yoono lu bexa. Le'a be ta wa ta ndun
itea bexa na nkwa'an Dios, bexa umbi'i nak lado'o na.
23 Na'anpa ula'ach lu be di'izh na'an xti'in, le'a lu uni'íka le'a be ta wa
le'a ndun nyoto'o be men. 24 Le'a dub xa ndun ti'in ndo' Dios lá nsabndo'
kuyoto'ono be men. Ndi uzhebpa utsin gak xa ndo' itea bexa, no wen uluu
xa bexa, no kwen uxik xa ndo' bexa. 25 No di'izh cha'aw utenxe'a xa bexa
na ndaklono xa. We'e naga lid sgo Dios gek bexa yach bexa wats Dios, cha
igondo' bexa gealngea ten Dios. 26 Cha li ito'o bexa ndo' ya'a maxu'u na li
nchoya'a bexa, ndun bexa ta nlad maxu'u wa.

3

Ugap gak be men gal be wizh lult

1 No nsabndo' yakbe'ena lu le'a gal be wizh lult le'a be men uzhebpa
juert itid. 2 Le'a gal zha wa yoo bexa ikwea' ladna le'atsa xa, no isa'ab
ladna bexa gap xa sian med, no izhinnona bexa be ta ndáktsa xa, no
gunbe'e bexa le'a xa mas nsak ndo' itea men, no inisi bexa be men, no
lá uxobgek bexa ndo' xus xa, no nunk bexa lá iten ladna dub ta'a, no lá
gun bexa lak nlad Dios. 3 No lá ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa, no ni lá
gunge' ladna bexa ndo' be men, no gudi'izh bexa cuent gix, no gun bexa
sbe'en be ta nladtsa xa, no xela gunno bexa be men, no ixee ladna bexa
ndo' be ta wen nak. 4 No yun bexa cuent le'aka ltsa'a xa, no ni lid ned
gunbe'e bexa gun bexa dub ta'a, no gunbe'e bexa le'a xa uzhebpa dub xa
wen, no mas ukwa'an bexa ta nladtsa bexa, cha ni lá ukwa'an bexa Dios.
5 No gunta bexa ndankea Dios bexa, no lá ula'a bexa gun juers ten Dios
ti'in len lado'o bexa. Na'anpa uchealtsa'a lu bexa li nak wa.
6 Le'a ncho bexa wa nda' ta lid be men, cha nkwi'inno xa be xagots
ndidotsa ndák. Le'a be xagots wa bexa ndap ke, ndun bexa guni'i xta'an
be ta ugap ndo'ón bexa. 7 Nsakyo'ón bexa be ta ndadi'izh be men, parea lá
gun bexa gan igondo' bexa gealngea. 8 Lak lá nsak ladna Janes no Jambres
ta mbin Moisés, no liga le'a be xabgi'i ugap wa lá nsak ladna gealngea. Le'a
bexa wa sbe'en ta ugap ndanbe'e, no na'anpa ndangea ladna bexa Dios.
9 Parea le'a bexa wa na'anpa kwen ukwi'inno be men, le'a itea be men
sni'í le'a ta ndun bexa wa lid le'a nak, lak ngwasea Janes nsea Jambres.

Be ta lult ndab Pabl gun Timoteo

10 Parea le'a lu uni'íka xte'e nluu na' be men, no xte'e nak na', no xte'e
ndun na' juers gun na' dub ti'in, no xte'e nge' lad na' Cristo, no xte'e nxik
na' ndo' be men, no xte'e nkwea' lad na' be men, no xte'e ndun na' ti'in
ten Dios maska bid-a. 11 No uni'íka lu xte'e xela mbinno bexa na', no xte'e
sian gealkwea' uti'id na' gezh Antioquía no gezh Iconio no gezh Listra.
Uzhebpa xela mbinno bexa na', parea le'a Dios Xa Nibe'e ulo'o na' ndo'
ta wa. 12 No liga xela gunno be men itea bexa na nlad gun ta wen, bexa
nge' ladna Cristo Jesús. 13 Parea le'a bexa ugap wa no bexa ukwi'in wa

ndi mas ugap yakbe. Le'a bexa wa ukwi'inno be men, no liga ukwi'inno
be men bexa.
14 Parea lá ula'a lu be ta mtsid lu, be ta mbingea ladna lu, le'a lu
nchando'ka besa na mluu ta wa ndo' lu. 15 Le'a zha tuzhta lu mtsid lu
lak nkeani'i di'izh ten Dios. Le'a di'izh wa sun gan mas gák lu, ndontsa
gap lu gealnaban ndo' Dios, no mas ige' ladna lu Cristo Jesús. 16 Le'a itea be
ta'a nkeani'i di'izh ten Dios wa, le'a Dios msa'a-yá ndo' bexa na mke'a-yá.
Le'a ta wa su'u uluu beuna, no ndab-a xte'e nsabndo' gun beuna, no xte'e
yoo beuna nes ten Dios, no xte'e wen gak beuna, 17 ndontsa gak be xmen
Dios idub lak nlad Dios, no isu'u beuna gun beuna itea be ta wen.

4

Timoteo gudi'izh di'izh ten Cristo

1 Le'a gal zha ilen Jesucristo inibe'e xa ndo' gizhliyo, le'a xa gab ndo'
bexa nban no ndo' bexa ngutla ná ton ndap ke. Ta we'e le'a nat nsobwi'i
Dios no Jesucristo Xwan beuna le'a na' gáp ndo' lu, 2 bidi'izh di'izh ten
Dios ndo' be men, no uloo gan li gun lu guni'i tal le'a bexa nlad go'ón-a
natal na'an. No btenxe'a bexa no gud ndo' bexa xte'e yoo bexa nes ten
Dios. No cha'awtsa blu'u bexa di'izh ten Dios. 3 Le'a gal dub wizh le'a be
men lá isakyo'ónta gealngea. Ndi ukwa'an bexa kwa'ad be mech gudi'izh
ta na ndaltsa ladna bexa go'ón bexa. 4 Cha lá isakyo'ónta bexa gealngea,
ndi go'ón bexa be cuent na'an xti'in. 5 Ná le'a lu nsabndo' bcha'an gak,
no uxik lu ndo' itea be gealkwea', no gudi'izh lu di'izh wen ten Cristo, no
utsin gun lu ti'in msa'a Dios ndo' lu.
6 Le'a na' ndee sken gat, le'a wizh ikan na' ndo' gizhliyo ndee yá gaxla
nak. 7 Le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndun ti'in ten Dios, mbin na' iteanak
ta ndab xa, no sbe'en le'a xa mge' lad na'. 8 Le'a na' nkenkea' gal dub
wizh usa'a Dios dub coron ika na', ta uluu le'a na' mxobgek ndo' xa wa.
Na'anpa nabtsa ndo' na' usa'a xa-yá, no ndo' itea bexa na ndenkea' gal
wizh ílen xa wa.

Timoteo nsabndo' gakno Pabl

9 Bin juers uxax gi'id ina' lu na', 10 le'a Demas mla'a na' ncha'a xa gezh
Tesalónica, geal le'a xa nkwa'an be ta'a ndo' gizhliyo ndee. Le'a Crescente
ncha'a Galacia. Le'a Tito ncha'a Dalmacia. 11 Nabtsa Luc ncho wats na',
ta we'e bi'i Marc sa ndee, le'a xa no su'u gunno na' ti'in. 12 Le'a Tíquico
mtu'ubla na' gezh Éfeso. 13 Le'a gor na gi'id lu, go'o lu xab ko'ol na', ta na
mchan na' ta lid Carpo gezh Troas. No go'o lu be libr ten na', parea mas
nki'in na' be libr nakcha'aw gid las man wa.
14 Le'a Alejandro xa ndande'e be ta gi'ib uzhe'eb ugap mbinno na'. Le'a
Dios Xa Nibe'e wa ukixke ta li mbinno xa na'. 15 Gap lu cuent ndo' xa wa,
le'a xa uzhebpa lá nsak ladna ndadi'izh besa di'izh ten Dios.
16 Le'a zha ndon ned mtsakndo' na' ndo' bexa nakti'in sa ndee, na'an
ton iso' wats na', le'a itea bexa cha ndi mla'a na'. Na'ab na' ndo' Dios
lá utsaksi Dios bexa ta na li mbin bexa wa. 17 Parea le'a Dios Xa Nibe'e
nso'ka wats na', msa'a xa juers ndo' na', ndontsa mbidi'izh na' di'izh ten
Dios ndo' itea bexa na'anpa xa Israel nde sa wa. Cha ulo'o Dios na' ndo'
ya'a bexa, cuent uto'o na' to'o dub mbi'izh ndi'izh gaw ma na'. 18 Le'a Dios
ndaknota na' ndo' itea be ta ugap, no ula'ach xa na' gast yaa na' gibe'a sa
nibe'e xa. ¡Le'a nat no idub tiemp gab beuna le'a Dios uzhebpa dub Dios
si'il! Lika nak-a.

Pabl unidi'izh ndo' pla bexa

19 Unidi'izh ndo' Prisca nsea Aquila no ndo' bexa ncho ta lid Onesíforo
wa sakndo' na'. 20 Le'a Erast mya'an gezh Corinto. Le'a Trófimo kwea'
nsak mchan na' gezh Mileto. 21 Bin juers gi'id lu nattsa biseata gal tiemp
kwal. Le'a Eubulo no Pudente no Lino no Claudia no iteata be xmen Cristo
ncho sa ndee nidi'izh ndo' lu.
22 Le'a na' na'ab ndo' Jesucristo Xwan beuna iso' wats lu, no mas uzhe'eb
utsin gunno Dios bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Tito

Le'a git ndee mke'a Pabl nabtsa ndo' dub xa nsalea' Tito. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea 2 Timoteo nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Tito xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Tito

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Dios no mtu'ub Jesucristo na'
ndo' bexa na mti Dios, ndontsa mas ige' ladna bexa Dios no mas igondo'
bexa gealngea, ta ndun mas nsayak bexa lak nlad Dios. 2 Ta we'e ndenkea'
bexa gal zha gap bexa gealnaban ta nunk lá idub, ta na uzhe'eb polta ndab
Dios usa'a Dios, xa nunk lá ndun gealkwi'in. 3 We'e le'a Dios mluu di'izh
ten xa ndo' be men zha nsabndo'-yá. Le'a ta wa ta ndadi'izh na' ndo' be
men lak unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna. 4 Le'a git
ndee nke'a na' ndo' lu, Tito, geal le'a lu cuent xi'ín na' ta na no lu nge'
ladna Cristo. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna xa
na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no
ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Xte'e nsabndo' gak bexa nchansu be xmen Cristo

5 Le'a na' mchan lu isla Creta ba', ndontsa utenxe'a lu be xmen Cristo be
ta'a ndun jwalt wa, no koxo'ob lu pla bexa yansu be xmen Cristo kadga be
gezh ba', lak unibe'e na' ndo' lu. 6 Le'a bexa yansu wa nsabndo' uzhebpa
utsin gak gast na'an ton gab le'a xa ndap ke. No nsabndo' dubtsa xagots
gap xa. Le'a be xin xa nsabndo' gungea ladna Jesús, no utsin gak bexa,
no uxobgek bexa ndo' xus xa. 7 Le'a dub xa nchansu wa nla'ach bexa nak
xmen Dios, ta we'e nsabndo' utsin gak xa, gast na'an ton gab le'a xa ugap
ndun. No lá gunbe'e xa le'a xa mas nsak, no na'anpa uxax gakloo xa, no
na'anpa gun xa gealgu, no na'anpa ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno
xa be men ndontsa gun xa gan med. 8 Ndi utsin gak xa ndo' itea be men
ncha'a ta lid xa, no sbe'en be ta wen ukwa'an xa, no wen gunbe'e xa, no
utsin gak xa, no umbi'i gak xa ndo' Dios, no gun xa gan isensa'ab xa xa ndo'
be ta ugap. 9 No nsabndo' uluu bexa gealngea ten Dios lak mluu beuna-yá,
ndontsa wen utenxe'a xa be xmen Cristo, no utsin ika'ab xa ndo' be men
lá nsak ladna ta nluu xa.
10 Le'a sa ba' ncho kwa'adpa bexa lá nxobgek ndo' Dios, ndadi'izh bexa
be ta na'an xti'in no nkwi'inno bexa be men. Le'a kwa'ad bexa li nak
wa ndab le'a itea be xmen Cristo nsabndo' yoo be'e lak ndun bexa judio.
11 Le'a lu nsabndo' lá ula'ata li gudi'izh bexa, le'a ke ten bexa wa le'a ncho
be idub famil nsaula'a nes ten Dios. Nluu bexa be men wa dub ta lid le'a
nak, ndontsa gun bexa gan med.
12 Le'a dub xa ndák ncho le'aka isla Creta ba' ndab: “Le'a bexa Creta
sbe'en bexa ukwi'in, no ugap nak bexa cuent nak be man, no uzhebpa
ndaw bexa, no zha'ab bexa.” 13 Le'a ta li ndab xa wa ta ugeaka. Ta we'e
nsabndo' uzhebpa kuyo lu bexa wa, ndontsa ige'ka ladna bexa Dios, 14 no
yá lá isakyonta bexa be cuent na'an xti'in ten bexa judio, no ni lá ula'achta
bexa be ta nibe'e be men mxelad gealngea ten Dios.
15 Le'a cuent ten be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a itea be
ta'a umbi'ika. Parea le'a cuent ten bexa ugap nak, bexa lá ndangea ladna

Jesús, le'a ni dub ta'a na'anpa umbi'i. Le'a bexa wa gast itea ta ndanbe'e
bexa no itea be ta ncho lado'o bexa bzhi'ik nak. 16 Ndab bexa le'a bexa
nchando' Dios, parea le'a be ta ndun bexa nluu le'a bexa lá nchando' Dios.
Le'a bexa uzhebpa ugap nak, no lá nxobgek bexa ndo' Dios, no lá isu'u
bexa gun bexa ni dub ta wen.

2

Ta nsabndo' uluu Tito ndo' bexa Creta

1 Parea le'a lu nsabndo' gudi'izh sbe'en lak nak gealngea ten Dios. 2 Gud
ndo' be xabgi'i mas gox ba' isensa'ab bexa xa ndo' ta ugap, no gak bexa
dub xa gap men mod ndo' na, no wen gunbe'e bexa, no gungea ladna bexa
gealngea ten Jesús, no ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa, no uxik bexa ndo'
itea be ta'a.
3 Gud ndo' be xagots mas gox ba' gun bexa sbe'en ta wen, ta nluu le'a
bexa ndankea Dios. Na'anpa gudi'izh bexa cuent gix, no na'anpa gun xa
gealgu. Nsabndo' ndi uluu bexa sbe'en be ta wen. 4 No uluu bexa be xagots
ben ikwea' ladna bexa xabgi'i ten bexa no be xin xa, 5 no list gak bexa, no
yankea bexa dubtsa xabgi'i ten bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa, no utsin
gak bexa ndo' be men, no uxobgek bexa ndo' xabgi'i ten bexa. Itea be ta
ndee nsabndo' gun be xagots ben ndontsa lá inisi be men di'izh ten Dios.
6 No liga gud ndo' be xabgi'i ben isensa'ab bexa xa ndo' be ta ugap.
7 Sbe'en be ta wen bin ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo' gun bexa. Le'a
gor nluu lu bexa wa, utsin bluu bexa lak nsak ladna Dios. 8 Bidi'izh sbe'en
gealngea, ndontsa na'anpa xela iní'i be men ndo' lu. We'e le'a bexa na
lá nsak ladna ta nluu lu wa, le'a bexa wa sdoka ladna no na'an xte'e gab
bexa ndo' bega.
9 No gud ndo' bexa ndun ti'in ndo' stubga men, uxobgek bexa ndo' xa
nibe'e ten xa, no utsin gun bexa ta nsak ladna xa wa, na'anpa ndi ikabto'o
bexa ndo' xa wa. 10 No lá gun bexa gealwa'an, ndi gun bexa ta nluu le'a
bexa men wen nak, ndontsa ini'í be men ta wen nak di'izh ten Dios, xa
ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna wa.

Dios nlad le'a itea be men gap gealnaban

11 Le'a Dios mlu'u xte'e nkwea' ladna xa be men, ta gun gan gap itea be
men gealnaban. 12 Le'a xa wa nluu le'a beuna nsabndo' ula'a itea be ta'a
lá nsak ladna Dios no itea be ta ugap nlad beuna gun beuna. Ndi sbe'en
be ta wen gunbe'e beuna, no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios, no gun
beuna ndo' gizhliyo ndee lak nsak ladna Dios. 13 Li nsabndo' gun beuna
ndalen kwenkea' beuna gal wizh uzhe'eb wen, zha na ilen Jesucristo, xa
nak Dios si'il ten beuna, xa nsa'a gealnaban ndo' beuna. 14 Le'a xa wa
msa'a le'aka le'a xa sakndo' beuna, ndontsa ko'o xa beuna ndo' itea be ke
ten beuna. No mtsambi'i xa lado'o beuna, ndontsa gak beuna xmen xa,
bexa na uzhebpa nlad gun be ta wen.
15 Le'a be ta ndee bidi'izh ndo' bexa, no utenxe'a lu bexa no kuyo lu
bexa lakkata dub xa nibe'e. Lá ula'a lu uxelad bexa ta ndab lu.

3

Xte'e nsabndo' gak bexa nak xmen Jesucristo

1 No gud ndo' bexa ba' lá yalad bexa uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in no
ndo' itea bexa nibe'e. No list kwe bexa gakno bexa be men. 2 No na'anpa

inisi bexa stubga men, no na'anpa kuyoto'o bexa. Ndi utsin gak bexa no
bcha'an gak bexa ndo' itea be men.
3 Le'a tiemp polta le'a beuna no na'anpa utsin ndanbe'e, no lá nxobgek
beuna ndo' Dios, no usankea beuna tso'o bexa ugap nak, no ndencho
beuna ndo' ta ugap ncho lado'o beuna no be ta ndal ladna beuna, no
ugap nak beuna, no ndaklono beuna bexa ndap ta'a. Le'a be men nxee
ladna ndo' beuna, no liga le'a beuna nxee ladna ndo' be men. 4 Parea
le'a Dios xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, mluu xa le'a xa ta ugeaka
dub xa wen, no nkwea' ladna xa be men, 5 le'a xa ulo'o beuna ndo' be ke
ten beuna. Parea na'anpa li ngun xa ke na ndun beuna ta wen, ndi ta na
uzhebpa nkwea' ladna Dios beuna ulo'o xa beuna. No msa'a xa Espíritu
ten xa uyo'o len lado'o beuna, ndontsa umbi'i gak lado'o beuna ndo' xa,
no gap beuna dub gealnaban kub. 6 No uzhebpa msa'a xa Espíritu ten xa
ndo' beuna, ta na nge' ladna beuna Jesucristo xa ngo'o beuna ndo' be ke
ten beuna. 7 Le'a ta na wen nya'an beuna ndo' Dios wa dub ta ga nsa'a xa.
Ta we'e le'a beuna ndenkea' gal uso' beuna dub gealnaban nunk lá idub.
8 Le'a ta ndáp na' ndee wa ta ugeaka. Le'a na' nlad inibe'e lu ta wa ndo'
bexa na ndangea ladna Dios sa ba', ndontsa sbe'en be ta wen gun bexa.
Le'a be ta ndee wa be ta wen no sakno-yá itea be men. 9 Parea lá gasyo'o
lu ndo' be ta na'an xti'in ndadi'izh bexa, be cuent ten bexa uyo'o polta,
no nyoto'o bexa, no nyo bexa ke ten ley mke'a Moisés. Le'a be ta li ndun
bexa wa ta na'an xti'in.
10 Le'a tal ton uchealuyo be xmen Cristo, gud ndo' xa wa dub biaj natal
top biaj yá lá gunta xa ta wa. Ná tal le'a xa lá nsakyo'ón ta ndab lu wa, yá
lá gudi'izhnota lu xa. 11 Le'a lu uni'íka le'a xa wa dub xa ugap nak. Le'a
be ta ndun xa wa le'a nluu le'a xa ndap ke.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Tito

12 Le'a nat utu'ub na' Artemas natal Tíquico ndo' lu. Le'a zha na ilansea'
dub xa sa ba', uxax gi'id ina' lu na' gezh Nicópolis, le'a na' ndee mbinbe'e
yo'o na' sa wa idub tiemp kwal. 13 No gokno Zenas xa ntsid ley no Apolos
ndontsa gor na ika'an bexa sa ba' na'an xta'an gun jwalt nes ya'be bexa.
14 Le'a bexa na no nak beuna xmen Cristo ndencho sa ba' nsabndo' utsid
bexa gun bexa be ta wen, usa'a bexa be ta'a nki'in be men, ndontsa isu'u
bexa gakno bexa men.
15 Le'a itea bexa na ndeno na' nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo' na'
ndo' itea bexa nak xmen Jesús sa ba', le'a bexa nak amig ten besa. Le'a
na' na'ab ndo' Dios mas uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Filemón

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' Filemón, dub xa no nak xmen Cristo ncho gezh Colosas. Le'a xa wa uzhe'eb dub xa rik. Le'a dub xa nsalea' Onésimo dub esclavo ten Filemón mxo'on xa ndo' xa, cha tso'o wa mgondo' xa di'izh ten Cristo, ta mbidi'izh Pabl ndo' xa zha na nkeanyaw xa Roma. Le'a git ndee mtu'ub Pabl go'o Onésimo ndo' Filemón gezh Colosas. Unab Pabl ndo' Filemón gunge' ladna xa ndo' Onésimo, utsin gunno xa xa ta na no xa nak xmen Cristo. No ndab Pabl le'a tal ncho xta'an mbinno Onésimo Filemón natal xta'an nsa'ab xa le'a Pabl skixka ta wa. Ndab Pabl le'a bexa nak xmen Cristo dubtsa nak, guni'i tal xa xa rik natal na'an.

Pabl nidi'izh ndo' Filemón

1 Le'a na' ndee Pabl xa nkea litgi'ib ke na ndun na' ti'in ten Jesucristo.
Le'a na' no Timoteo xa nak cuent dub wit na', nke'a besa git ndee ndo' lu
Filemón, lu no ndun ti'in ten Cristo. 2 No nidi'izh besa ndo' Apia xa nak
cuent bsan beuna, no ndo' Arquipo xa no ndakno beuna ndun beuna ti'in
ten Dios, no ndo' itea bexa nzhealbe ta lid lu ba'.
3 Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin
gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Filemón nkwea' ladna be ltsa'a na

4 Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios, na'ab na' ndo' Dios gakno Dios lu, no
nsa na' xno ndo' Dios, 5 geal le'a na' ndón xte'e ndankea lu Jesús Xwan
beuna, no nge' ladna lu xa, no nkwea' ladna lu itea bexa nak xmen Jesús.
6 Na'ab na' ndo' Dios le'a ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo, ta we'e le'a
lu mas igondo' ta wen nsa'a Dios ndo' beuna nak xmen Cristo. 7 Uzhebpa
nten ladna besa no mas nsen besa juers, gor ndo'ón besa xte'e nkwea'
ladna lu be xmen Cristo, le'a lu ndun mas utsin nyo'o ladna bexa.

Pabl ndab ndo' Filemón utsin gak ndo' Onésimo

8 Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, ta we'e syo'o gan inibe'e na' ndo'
lu ta nsabndo' gun lu. 9 Ná le'a na' ndi na'ab ndo' lu, geal le'a na' uní le'a
lu nkwea' ladna na'. Le'a na' Pabl yá xa gox na', no nkea na' litgi'ib ke
na ndun na' ti'in ten Jesucristo. 10 Nat na'ab na' ndo' lu utsin gak lu ndo'
Onésimo, le'a xa nak cuent dub xi'ín na', ta na mbingea ladna xa Jesús
len litgi'ib ndee.
11 Polta le'a Onésimo na'anpa utsin ngun ti'in ten lu. Ná nat le'a xa su'u
gun ti'in ndo' lu, lak nsu'u xa ndakno xa na'. 12 Le'a nat le'a na' utu'ubgal
xa ndo' lu. Cha utsin gunno lu xa gor ilansea' xa, lakta utsin ndanno lu
na'.
13 Le'a na' nlad yanyo'o Onésimo wats na' sa ndee, ndontsa gakno xa
na' sakndo' lu, ndalen nkea na' litgi'ib ndee ke na ndadi'izh na' di'izh ten
Cristo. 14 Ná le'a na' na'anpa gáp yanyo'o xa sa ndee tal le'a lu lá nlad.
Le'a na' nlad gun lu ta na'ab na', parea na'anpa ta na juerska li gun lu, ndi
ta na nlad lu li gun lu. 15 Natal ga ta we'e mla'a Onésimo lu dub nde'eptsa,
natsa bi le'a itancha' xa ndo' lu idub tiemp. 16 Nat le'a Onésimo na'anpa
yak xa nduntsa ti'in ndo' lu. Nat le'a xa no nak dub xmen Dios, cuent dub
wit beuna xa. Le'a na' uzhe'eb nkwea' ladna xa, ná le'a lu nsabndo' mas
ikwea' ladna xa, le'a xa no nak xmen Jesús, no nak xa dub xa ndun ti'in
ndo' lu.

17 Tal lu nsak le'a na' no nak ltsa'a lu, utsin binno Onésimo lakta utsin
nak lu ndo' na'. 18 Ná tal xa xta'an mbinno lu polta wa natal xa nsa'ab
ndo' lu, le'a na' skixka ta wa. 19 Le'a na' ndee Pabl ya'a na' nke'a na' letr
ndee ndo' git: le'a na' skixka be ta nsa'ab Onésimo ndo' lu, maska uni'í lu
le'a lu no nsa'ab ndo' na'.
20 Le'a ta na dubtsa nak beuna xmen Cristo, na'ab na' ndo' lu gun lu ta
wa, ndontsa wen yo'o lad na'.
21 Nke'a na' be ta ndee ndo' lu, le'a na' uní le'a lu sunka ta na'ab na' wa,
no gast mas sian be ta wen gun lu. 22 Bsaxkwa'a dub sa yo'o na', le'a na'
nsak le'a Dios ula'a gal ina' na' bega lak nab bega ndo' Dios.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Filemón

23 Le'a Epafras nidi'izh ndo' lu, le'a xa nkeano na' litgi'ib ndee ke na
ndun xa ti'in ten Cristo Jesús. 24 Nsea Marc no Aristarco no Demas no Luc
bexa ndakno na' ndun besa ti'in, le'a bexa wa no nidi'izh ndo' lu.
25 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa
bega. Lika gak-a.

Git ukea ndo' be xmen Jesucristo, be men Hebreo

Le'a git ndee mke'a dub xa ndo' be xmen Cristo bexa judio uyo'o tiemp polta wa. Ndab-a le'a bexa judio bexa nak xmen Cristo yá lá nsabndo'ta usa'a xnab ndontsa yu'u be ke ten bexa, le'a be xnab ten man wa lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. No sian biaj ndab xa ndo' bexa na'anpa gun ngud bexa no na'anpa icha'ab bexa, ndontsa yá lá yachta bexa ndo' be ta ugap mbin bexa polta. Le'a Hebreos capítulo 11 nse'at kwa'ad bexa uzhe'eb mge' ladna Dios, ta mbin wen mya'an bexa ndo' Dios.

Dios mbinti'in Xin na gudi'izh ndo' be men

1 Le'a polta le'a Dios sian biaj nsea sian mod mbidi'izh ndo' be usan gox
ten beuna, mbinti'in xa be profet gudi'izh sakndo' xa. 2 Parea nat le'a be
wizh lult ndee, le'a Dios mbinti'in le'aka Xin na mbidi'izh xa ndo' beuna.
Le'a Dios le'a mti xa wa mbinde'e xa gibe'a no gizhliyo, no mso' Dios xa
nak xa Xwan itea be ta'a. 3 Le'a Xin Dios nluu xte'e uzhe'eb si'il nak Dios,
no nak xa lakkata nak Dios Xus xa. Le'a juers ten ta ndab xa, le'a xa ndun
le'a gizhliyo no gibe'a ndakti'in. Le'a tso'o na mbin xa ta mtsambi'i xa
beuna ndo' be ke ten beuna, cha mkea xa gibe'a, usob xa wats lad ga'al sa
nibe'e Dios.

Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel

4 Le'a nat le'a Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel, lak lea' xa
uzhebpa mas nsak ndo' lak nsalea' be angel. 5 Le'a Dios na'anpa ngab
ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa, ndab xa:

Le'a lu nak Xi'ín na', nat le'a na' nak Xus lu.

No ndab Dios:

Le'a na' gak Xus xa, le'a xa gak Xi'ín na'.

6 Le'a gor na mtu'ub Dios Xin na ndo' gizhliyo, le'a xa ndab:

Le'a itea be angel ten na' yankea xa.

7 Le'a cuent ten be angel le'a di'izh ten Dios ndab:

Le'a Dios ndun le'a be angel ten xa nyak cuent mbi,
le'a bexa ndun ti'in ndo' xa wa nyak cuent beal' gi'.

8 Ná le'a cuent ten Xin Dios ndab Dios:

Le'a lu Dios nibe'e idub tiemp.
Lu ndon le'a utsin nibe'e ndo' be men.
9 Le'a lu nsak ladna be ta wen ndun be men,
no nxee ladna lu ndo' ta ugap ndun bexa.
Ta we'e le'a na' Dios ten lu mti na' lu inibe'e lu,
ndontsa mas uzhebpa iten ladna lu ndo' be ltsa'a lu.

10 No ndab Di'izh ten Dios:

Le'a go xa nibe'e, zha ndon ned mtexan ga gizhliyo nsea gibe'a.
11 Le'a gal dub wizh le'a be ta wa initndo',
ná le'a go idub tiemp nchoka.
Le'a be ta wa gak gox lak ndak gox dub lad.
12 Cha udu'ud ga-yá cuent dub ble'a lad,
cha izhe'a-yá lak nche'a dub men xab na.
Ná le'a go dubtsa nak,
no idub tiemp ncho ga.

13 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa:

Usob wats na' lad ga'al ndee, gast gal gor ute na'
bexa ndaklono lu xan ndats lu, inibe'e lu bexa.

14 Le'a itea be angel naktsa espíritu ndun ti'in ndo' Dios, ntu'ub Dios bexa gakno xa be men, bexa gap gealnaban ndo' Dios.

2

Na'anpa nsabndo' yach be xmen Cristo

1 Ta we'e le'a beuna mas nsabndo' ula'ach gealngea ten Dios ta mbi'ín beuna, na'anpa ula'a beuna-yá. 2 Le'a di'izh ten Dios ta mbidi'izh be angel ndo' be men polta wa dub ta ta ugeaka. Le'a itea be men na lá uxobgek ndo' di'izh wa, le'a Dios mtsaksi bexa lak nsabndo'-yá. 3 No liga mas segur utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna lá igondo' xte'e wen nak ta nsa'a Dios, ngo'o xa beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a Jesús ngok xa ned mbidi'izh di'izh wa ndo' be men; we'e le'a bexa na mbi'ín ta wa cha mbidi'izh ndo' beuna le'a-yá ta ugeaka. 4 Le'a Dios le'a mluu le'a di'izh mbidi'izh bexa wa ta ugeaka, msa'a Dios sian ndo' be uyon ndun bexa, nsea sian be ta'a ndanseana be men, nsea msa'a Dios Espíritu ten na ndo' bexa lakka nlad Dios.

Jesucristo myak men

5 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' be angel le'a bexa wa inibe'e sa yoo beuna ndo' gizhliyo kub ilen wa, ta na li ndadi'izh besa wa. 6 Ndi ncho dub sa nkeani'i di'izh ten Dios, ndab dub men ndo' Dios:

¿Ton nak besa zha nkwea' ladna go besa?
¿No ton nak besa ndakno go besa zha?
7 Le'a go mbin le'a be men stidotsa uxee nsak ndo' be angel.
No msa'a go dub ta'a no besa nsak,
nsea msa'a go juers no besa inibe'e ndo' be ta'a mbinde'e go.
8 No mte go itea be ta'a xan ndats be men inibe'e bexa-yá.

Le'a ta na li mte Dios itea be ta'a xan ndats be men, ta we'e inibe'e beuna ndo' itea be ta'a guni'i xta'an-a. Parea le'a ta wa biseata gal zha gak cumplir. 9 Ná nat le'a beuna uni'í le'a Dios mbin le'a Jesús stidotsa uxee nsak ndo' be angel dub nde'ep. Le'a Jesús uni'í gealkwea' gast ngut xa sakndo' beuna. Ná nat le'a Dios myunno Jesús uzhebpa dub xa nsak no

dub xa nibe'e. Le'a ta na mkwea' ladna Dios be men, ta we'e le'a Jesús
ngut sakndo' itea be men.
10 Le'a iteanak be ta ncho ta mbinde'eka Dios, no juers ten xa ndakti'in
iteanak be ta'a. Le'a Dios nlad le'a kwa'ad be men yak xin xa, cha yo'o xa
bexa gibe'a sa ncho xa. Ta we'e mla'a Dios utid Jesucristo be gealkwea'
ndontsa ngok cumplir ta na nsabndo' gun Jesús, xa na ngo'o be men ndo'
be ke ten bexa. 11 Le'a Jesús mtsambi'i beuna ndo' be ke ten beuna, no
nak Dios Xus beuna na li msambi'ila wa. Ta we'e le'a Jesús na'anpa ndo
ladna ndab xa le'a beuna wit na nsea bsan xa. 12 Ndab Jesús ndo' Dios:

Gudi'izh na' cuent ten go ndo' be wit na'
nsea ndo' be bsan na'.
No ganke'a na' go lat bexa ndankea ga.

13 No ndab xa:

Le'a na' ndee Diostsa ige' ladna.

Nsea ndab xa:

Le'a na' nso'no be men msa'a Dios ulach na',
bexa nak xin xa.

14 Le'a beuna nak xin Dios wa, le'a beuna menka. Ta we'e le'a Xin Dios
no ngok men, myak xa lak nak beuna. Cha ngut xa ndontsa gun xa gan
ndo' maxu'u, xa ndap juers gut be men. 15 Litsa mbin Jesús gan uto'o
be men ndo' ya'a maxu'u, bexa nzheb ndo' gealgut idub nban xa. 16 Le'a
beuna uni'íka le'a Jesús na'anpa mbi'id gakno xa be angel, le'a xa ndi
mbi'id ndontsa gakno xa beuna nak xin Abraham. 17 Ta we'e li myak xa
lakka nak beuna nak wit xa, ndontsa ikwea' ladna xa beuna no wen gun
xa ti'in ten ule'ay, iso' xa ndo' Dios sakndo' beuna ndontsa utsu'u Dios be
ke ten beuna. 18 Le'a Jesús utid ndo' gealkwea' no mlad maxu'u utsabgix
Jesús, ta we'e nat le'a Jesús su'u gakno beuna gor na nlad maxu'u utsabgix
beuna.

3

Jesús mas nsak ndo' Moisés

1 Bego nak beuna xmen Dios, bexa mtsambi'i Dios lado'o na, le'a Dios
le'a mti bega gak bega xmen xa. Ta we'e nat binbe'e bega xte'e nak Cristo
Jesús. Le'a xa le'aka Dios mtu'ub, no nak xa ule'ay ndon le'a nsak cuent
ten ta nchankea beuna Dios. 2 Le'a Dios le'a ulaxo'ob Jesús gak xa ta wa.
Le'a Jesús cha uzhe'eb utsin mbin ti'in wa, lak utsin mbin Moisés ti'in
ten Dios lat bexa nak xmen Dios. 3 Ná le'a Jesús mas nsak ndo' Moisés,
lak dub xa mbinde'e dub ni'i mas nsak ndo' ni'i wa. 4 Le'a itea be ni'i
menka ndande'e, parea le'a Dios le'a ndande'e iteanak be ta ncho. 5 Le'a
Moisés ngokno be xmen Dios, utsin mbin xa ti'in ten Dios cuent dub mos.
Mbidi'izh xa be di'izh na ndi'izh gab Dios ndo' bexa wa. 6 Ná le'a Cristo
le'a nak Xin Dios, utsin ndakno xa be xmen Dios. Le'a beuna no nak xmen
Dios, tal le'a beuna lá ula'a ta nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea' beuna
ta usa'a Dios ndo' beuna.

Sa une'e be xmen Dios wats Dios

7 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Espíritu ten Dios ndo' be men:

Tal le'a bego go'ón ta ndab Dios wizh nat,
8 lá gun ngud bega lado'o bega,
lak mbin bexa zha utencho bexa ge'e sa bid,
mbin bexa preb Dios ná xte'e gunno Dios bexa.

9 Ta we'e ndab Dios:

"Le'a sa wa le'a be usan gox ten bega mbin preb na',
maska dub top ga'al li'in uni'í bexa be ta wen mbinno na' bexa.
10 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa ncho zha wa,
ndáp na' uzhebpa ndun bexa ta ugap,
no na'anpa nxobgek bexa ndo' na'.
11 Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate sa ndi'izh une'e bexa wats na'."

12 Bego nak beuna xmen Cristo, bla'ach bega na'anpa yoo dub ta ugap len lado'o bega, cha ula'a bega ta ndangea ladna bega Dios, no isasit bega wats Dios nban. 13 Ndi btenxe'a bega be ltsa'a bega itea wizh, nattsa bi nchasea wizh nat. We'e na'anpa ukedino maxu'u ni dub bega gun bega ta ugap, cha yak ngud lado'o bega. 14 Le'a beuna dubtsa nak no Cristo, tal le'a beuna idub tiemp ige' ladna xa, lak mge' ladna beuna xa zha ned wa. 15 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega, lak zha mbin bexa Israel preb Dios.

16 ¿Ton bexa na li mbi'ín ta ndab Dios wa zha, ná cha mbin bexa preb xa wa? Le'a ta wa bexa Israel, bexa ulo'o Moisés nacion Egipto. 17 ¿No ton ndo' ná ngokloo Dios dub top ga'al li'in zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li ugap mbin, cha ngut bexa ge'e sa bid wa. 18 ¿No ton ndo' ná ndab Dios ni dub mod lá yoo gan yate bexa sa ndi'izh une'e bexa wats Dios zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li lá uxobgek ndo' Dios. 19 Le'a beuna uni'íka le'a bexa wa lá yoo gan yate sa wa, ta na lá ngungea ladna bexa ta ndab Dios wa.

4

1 Le'a nat le'a Dios bi ndab le'a beuna syo'o gan yate sa une'e beuna wats xa. Ta we'e nsabndo' ula'ach beuna le'aka beuna, ndontsa na'anpa ncho bega gal gor lá yoo gan yate sa wa. 2 Le'a beuna mbi'ínka di'izh wen ten Dios, lak mbi'ín bexa uyo'o polta-yá. Parea le'a ta na mbi'ín bexa di'izh wa na'anpa ngakno bexa, le'a bexa lá ngungea ladna-yá. 3 Ná le'a beuna ndangea ladna di'izh wa, ta we'e syoteka beuna sa une'e beuna, lak ndab Dios:

Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod lá yoo gan yate
sa ndi'izh une'e bexa wats na'.

Le'a be ti'in ten Dios myando'la zha utexanta gizhliyo, 4 lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab-a:

Wizh isaga'ad le'a Dios mne'e ndo' itea be ti'in ten xa.

5 No ncho sa nkeani'i-yá ndab Dios:

Le'a bexa wa na'anpa yate sa ndi'izh une'e bexa wats na'.

6 Le'a be men bi syo'o gan yate wats Dios, ná le'a bexa na ned mbi'ín di'izh
wen ten Dios wa na'anpa yate, geal le'a bexa lá uxobgek ndo' Dios. 7 Le'a
Dios ndab le'a wizh nat bi ncho tiemp, lak ndab xa ndo' David sian li'in
tso'o na uyo'o Moisés wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega.

8 Tal le'a Josué ngun gan une'e bexa Israel polta wa, we'e le'a Dios na'anpa
ngab ncho stubga wizh une'e be men wats Dios. 9 Ta we'e le'a beuna uni'í
bi ncho dub sa une'e beuna nak xmen Dios. 10 Le'a tal ton yate sa une'e xa
wats Dios wa, le'a xa wa une'e ndo' ti'in ten na, lak mne'e Dios ndo' ti'in
ten na.
11 Ta we'e uzhebpa gun beuna juers yate beuna sa une'e beuna wa,
ndontsa na'anpa yasea ni dub beuna lak ngwasea bexa lá uxobgek ndo'
Dios tiemp polta. 12 Le'a itea be di'izh ndab Dios ta nban, no ndap-a juers.
No mas wach-a ndo' dub spad top to'o na wach, sun-a gan usaxe'a-yá be ta
uga'ach, gast nluu-yá xte'e nak ta ndanbe'e beuna nsea ta ncho len lado'o
beuna. 13 Le'a ni dub ta'a wa lá yoo gan ukachko beuna ndo' Dios, le'a
cuent ten Dios le'a iteanak be ta'a ndon usaxe'a nak. Le'a gal dub wizh
ilaya' beuna ndo' Dios, gab beuna itea be ta'a mbin beuna.

Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak

14 Nat le'a ncho dub xa nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna. Le'a ta
wa Jesús Xin Dios, xa nsea' gibe'a ba' no nso' xa ndo' Dios sakndo' beuna.
Ta we'e lá ula'a beuna ta na ndangea ladna beuna xa. 15 Le'a xa na nak
ule'ay ndon le'a nsak ten beuna no uni'í le'a beuna lá ndun gan nxobgek
ndo' Dios ncho zha. Le'a lak nlad maxu'u utsabgix beuna, no likaga mlad
maxu'u utsabgix Jesús, parea le'a Jesús ni dub ta ugap lá ngun. 16 Ta we'e
lá izheb beuna ibii beuna wats Dios Xa Nibe'e, gor na iki'in beuna gakno
xa beuna, le'a xa nkwea'pa ladna beuna, no utsin ndanno xa beuna.

5

1 Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak ten bexa Israel, le'a Dios le'a nti bexa
lat be men. Ngoxo'ob Dios bexa gun bexa ti'in ndo' Dios sakndo' be men,
nsa'a bexa be ta'a no be man xnab ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten be
men. 2 Le'a dub ule'ay nlats ladna bexa na lá ini'í xte'e gun, no bexa na
ndun ta lid le'a nak, geal le'a ule'ay wa ncho gor lá ndun gan uxobgek ndo'
Dios. 3 Ta we'e le'a xa wa nsabndo' usa'a man xnab ndo' Dios, ndontsa yu'u
be ke ten le'aka le'a xa, no be ke ten be men.
4 Na'an ton yoo gan gab le'a gun ti'in ten ule'ay ndon le'a nsak, le'a Dios
ndi le'a uti xa wa lak mti Dios Aarón. 5 No liga le'a Cristo na'anpa ngab

le'aka xa gak ule'ay ndon le'a nsak. Le'a Dios le'a mti xa, ndab Dios ndo'
xa:

Le'a lu nak Xi'ín na',
nat le'a na' nak Xus lu.

6 Nsea stub sa nkeani'i ndab Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lakta ngok Melquisedec ule'ay.

7 Le'a zha uyo'o Cristo ndo' gizhliyo ndee, le'a xa uge' uní'i no mbi'in
xa gor ndadi'izhno xa Dios, unab xa ndo' Dios gakno Dios xa, le'a Dios
ndap juers lá gat xa. Le'a Dios mbi'ínka ta li unab xa wa, geal le'a xa
uzhebpa nxobgek ndo' Dios. 8 Le'a Cristo le'a nak Xin Dios, ná le'a xa
utidka gealkwea' wa ndontsa ngók xa uxobgek xa ndo' ta nlad Dios. 9 No
ta na li mbin Cristo lakka nlad Dios wa, ta we'e le'a tal ton uxobgek ndo'
Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ta nunk lá idub. 10 No ulaxo'ob
Dios Jesús gak xa ule'ay ndon le'a nsak, lak ngok ule'ay Melquisedec.

Lá ula'a be men ta na nge' ladna xa Jesús

11 Bi ncho sianta be ta'a nlad na' uke'a na' cuent ten ta wa, parea
uzhebpa bid uke'a na'-yá dub mod na yakbe'ena bega-yá, le'a bega
uzhebpa cha'aw nyakbe'ena. 12 Le'a nat le'a bega yá kwen ndangea ladna
Cristo, nsabndo' gakla bega mech nluu be men. Parea le'a bega bi nki'in
uluugal dub xa bega stub biaj be ta nak xan di'izh ten Dios. Le'a bega
nak cuent medo'o ndo chizh, dub me'ed bi lá isu'u gaw. 13 Le'a tal ton lá
nyakbe'ena xte'e nsabndo' gun xa, le'a xa wa nak cuent dub medo'o. 14 Ná
le'a bexa na uni'í xta'an nsabndo' gun xa, no xta'an lá nsabndo' gun xa,
le'a xa wa nak cuent dub men gox ndákka ndaw.

6

1 Nat yá lá utsidta beuna be ta ned mtsid beuna cuent ten Cristo. Le'a
beuna ndi utsid be ta nsabndo' utsid dub xa mas ndákla. Yá lá gudi'izhta
na' ndo' bega stub biaj be ta ned wa, xte'e ula'a beuna be ta ugap ndun
beuna, no xte'e ige' ladna beuna Dios, 2 no xte'e nsabndo' italea' beuna,
no xte'e uxo'ob beuna ya'a beuna tso'o stub xa, no xte'e ixiste Dios bexa
ngut, no xte'e utsaksi Dios bexa ta nunk lá idub, bexa ndap ke ndo' Dios.
3 Tal le'a Dios ula'a, le'a na' ndi uluu dub ta'a xa'aga ndo' bega.

4 Le'a ncho bexa nchando'la xe'a ten Dios, no ndákla xa ta msa'a Dios
ndo' xa, no nchola Espíritu ten Dios len lado'o xa, 5 no nchando'la bexa
di'izh wen ten Dios, no uni'íla bexa le'a Cristo inibe'e tiemp ilen. 6 Parea
tal le'a bexa wa ula'a Cristo, le'a bexa lá yoota gan ula'agal ta ugap nak
bexa, no isengal bexa nes ten Dios. Le'a ta ugap ndun bexa wa cuent
nke'agal bexa Xin Dios ndo' cruz, usalad ndanno bexa Jesús ndo' ga'al be
men. 7 Le'a bexa na ndangeaka ladna Cristo, le'a bexa wa nak cuent dub
ble'a yo sian biaj nla' gi ndo'-yá, cha nzhe'alyazh-a, wen nsa'a-yá be ta
gaw bexa ndun ti'in sa wa. 8 Ná le'a bexa na nla'a ta ndangea ladna bexa
Cristo, le'a xa wa nak cuent dub ble'a yo nsa'a yagich nsea be gix nso' gich.
Le'a yo wa na'an xti'in, cha gal dub wizh yol' ta wa.

9 Bego amig ten na', maska li mke'a na' be ta ndee, le'a besa uni'í le'a
bega wenka nak, no ndapka bega gealnaban ndo' Dios. 10 Le'a Dios ndun
sbe'en ta nsabndo'ka, le'a xa lá yalad xte'e ndun bega ti'in ten xa, ta nluu
le'a bega ndankeaka Dios. Le'a ta wa ta na ndakno bega be ltsa'a bega,
bexa no nak xmen Cristo, no bi le'aka ta wa ndun bega. 11 Parea le'a besa
nlad le'a kadga dub bega li gun idub tiemp, ndontsa gal uso' bega ta na
ndenkea' bega usa'a Dios ndo' bega. 12 We'e na'anpa icha'ab bega gun
bega ta wen, ndi gun bega lak ndun bexa na nge' ladna Dios, nxik bexa
ndo' itea be ta'a, gast gal uso' xa be ta ndab Dios usa'a Dios.

Be ta ndab Dios ta ugeakapa nak

13 Na'an stub xa mas nsak ndo' Dios, ta we'e le'a gor na ndab Dios le'a
Dios ta ugeakapa usa'a dub ta ika'a Abraham, le'a xa mbinti'in le'aka lea'
xa, 14 ndab xa:

"Le'a na' ta ugeaka mas gakno lu no sian be ta'a,
no gun na' uzhebpa yak kwa'ad be men gak ras ten lu."

15 Le'a Abraham wa cha kwen ukenkea' ni lá ngach ladna xa. We'e cha
ngol uso' xa ta li ndab Dios usa'a Dios ndo' xa wa. 16 Le'a gor na ndab
dub men le'a xa ta ugeakapa gun dub ta'a, le'a xa nse'at lea' stub xa mas
nsak. Le'a ta wa nluu le'a xa ta ugeakapa gun ta wa. 17 Ta we'e le'a gor na
nlad Dios gab Dios le'a xa ta ugeakapa usa'a ta ndab xa, na'anpa uche'a
xa ta ndab xa, le'a xa ndanti'in le'aka lea' xa. 18 Le'a gor na ndab Dios gun
Dios dub ta'a, no ndanti'in xa le'aka lea' xa, le'a itop ta wa gab le'a xa ta
ugeakapa gun ta wa, geal le'a Dios na'anpa ndun gealkwi'in. Ta we'e nbii
beuna wats Dios ndontsa gakno xa beuna. No ndenkea' beuna usa'a xa ta
wen gal uso' beuna, lak ndab xa ndo' beuna. 19 Le'a ta ndenkea' beuna wa
ta ugeakapa gak, cuent dub gi'ib kwe'a nsensa'ab dub barco ndo' nitsdo'o.
No uni'í beuna le'a beuna syo'o gan yate wats Dios. 20 Le'a Jesús ned uyote
sa wa ndontsa no beuna syo'o gan yate wats Dios. No nak xa ule'ay ndon
le'a nsak idub tiemp, lak ngok Melquisedec ule'ay.

7

Jesucristo dub ule'ay lak ngok Melquisedec

1 Le'a Melquisedec wa ngok rey nibe'e gezh Salem, no ngok xa ule'ay
ndo' Dios xa ndon le'a nsak. Le'a dub zha le'a Abraham uteyono pla be
rey, cha mbin xa gan ndo' bexa wa. We'e le'a gor na nchala'ncha' xa,
le'a Melquisedec uto'o ngwa'ikanes Abraham, ndab xa xte'e uzhe'eb wen
gakno Dios Abraham. 2 Le'a Abraham cha myun cuent diezmo ten itea be
ta'a mlat xa ndo' be rey wa ndo' Melquisedec. Le'a di'izh Melquisedec wa
gab: dub men utsin nibe'e. No nak xa rey ten Salem, dub di'izh gab: xa
ndun wen kwe be men. 3 Le'a di'izh ten Dios ni lá ngab ná ton nak xus
xa no xna'a xa no be usan gox ten xa. No ni lá ngab-a pol ngol xa no pol
ngut xa. Ta we'e le'a xa ngok lak nak Xin Dios, nak xa ule'ay idub tiemp.
4 Nat binbe'e bega ná xte'e uzhebpa nsak Melquisedec wa, le'a Abraham
usan gox ten bexa Israel myun cuent be diezmo ten be ta mlat xa ndo'
be rey wa. 5 Le'a bexa nak ule'ay ten bexa Israel nak ras ten Leví no
ras ten Abraham. Le'a ley ten Dios nkeani'i le'a be ule'ay wa ika'a be
diezmo, ta nsa'a iteata bexa Israel, bexa no nak ras ten Abraham. 6 Le'a
Melquisedec wa na'anpa dub xa ras Leví, parea le'a xa uka'a be diezmo
msa'a Abraham. Cha le'a Melquisedec ndab ndo' Abraham le'a Dios

uzhe'eb gakno Abraham, xa na ndabla Dios usa'a Dios be ta wen ndo'
na. 7 Le'a beuna uni'íka le'a tal dub xa ndab ndo' stubga men ná xte'e
wen gunno Dios xa wa, le'a xa li ndab wa mas nsak ndo' stub xa wa.
8 Le'a be ule'ay na li nsen diezmo, le'a gal dub wizh le'a bexa satka. Parea
le'a Melquisedec nak cuent dub xa bi nban, le'a di'izh ten Dios na'anpa
ndab le'a xa wa ngut. 9 Le'a bexa ras ten Leví nak bexa nsen diezmo
ndo' be men. Parea le'a gor na myun Abraham cuent diezmo wa ndo'
Melquisedec, le'a ta wa cuent no bexa ras ten Leví msa'a. 10 Li syo'o gan
gab beuna geal le'a Leví wa dub xa ras ten Abraham, parea le'a gor na li
ngwa'ikanes Melquisedec Abraham le'a Leví biseata gal.
11 Le'a ley msa'a Dios ndo' bexa Israel wa ndab le'a bexa ras ten Leví
gak be ule'ay, ná le'a be ule'ay wa lá gun gan wen ya'an be men ndo' Dios.
Ta we'e nsabndo' ncho stub ule'ay xa'aga, dub xa na'anpa nak lak ngok
ule'ay Aarón. Ndi nak xa dub ule'ay lak ngok ule'ay Melquisedec. 12 Le'a
nat le'a ta na ncho stub ule'ay xa'aga mod nak wa, ta we'e nsabndo' yoo
stub di'izh xa'aga nak ndo' ley ten Moisés wa. 13 Le'a xa nak ule'ay wa,
le'a xa wa uto'o stubga ras ten bexa Israel, bexa na'anpa ndi'izh ngak be
ule'ay. 14 Le'a xa wa Jesucristo Xwan beuna, xa ulen ras ten Judá, dub ras
na'anpa ngab Moisés ito'o be ule'ay.
15 Le'a ta ndee wa mas lid bid yakbe'ena beuna, tal le'a beuna gungea
ladna le'a Jesús le'a nak stub ule'ay lak ngok Melquisedec, xa'aga nak xa
ndo' iteata be ule'ay. 16 Le'a Jesús na'anpa nak dub ule'ay lak nak bexa
nto'o lat dub ras be men lak nibe'e ley, ndi nak xa ule'ay geal ndap xa
juers nban xa idub tiemp. 17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.

18 We'e le'a ley mke'a Moisés wa yá na'anta xti'in, uzhebpa ule'a nak-a no
lá isu'u-yá. 19 Le'a ley wa ni dub tuzh lá ndakno beuna wen ya'an beuna
ndo' Dios. Nat ndi ncho stub ta'a mas wen ndenkea' beuna usa'a Dios, ta
ula'a Dios ibii beuna wats xa.
20 Le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa gor na ndab xa le'a Jesucristo nak
ule'ay wa. 21 Le'a gor na ngok be men ule'ay, le'a Dios na'anpa li ngab.
Parea le'a cuent ten Jesús le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa, lak nkeani'i
di'izh ten Dios:

Le'a ta ndee ta ndab Dios,
le'a xa na'anpa nche'a ta ndab xa:
“Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.”

22 Le'a ta li ndab Dios wa gab le'a ta wen ya'an beuna ndo' Dios juers ten
Jesús wa mas uzhe'eb wen ndo' ta polta wa. 23 Le'a be ule'ay mbin ti'in wa
dub tiemptsa, cha ngut bexa, ta we'e uyo'o kwa'ad bexa. 24 Ná le'a Jesús
idub tiemp nban, nak xa dub ule'ay idub tiemp. 25 Ta we'e le'a xa le'a
nsu'u dubtsa ne'eka ngo'o be men ndo' be ke ten bexa, bexa na ndangea
ladna Jesús, cha nbii bexa wats Dios. Le'a Jesús idub tiemp nban, nso' xa
wats beuna ndo' Dios.
26 Le'a Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak lak nki'in beuna xa: le'a xa umbi'i
nak ndo' Dios, ni dub ke lá ndap xa. Le'a Dios ulo'o xa lat bexa ndap ke,

cha myo'o xa xa gibe'a sa mas nsak. 27 Itea wizh le'a be ule'ay ndon le'a
nsak wa ned nsa'a xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo' Dios yu'u be ke ten
le'aka bexa. We'e nsa'a bexa stub xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo' Dios
yu'u be ke ten iteata bexa Israel. Ná le'a Jesús le'aka ngok xnab dubtsa
biaj, ndontsa utsu'u xa be ke ten beuna idub tiemp. 28 Le'a ley ten Moisés
ndab ná ton gak ule'ay ndon le'a nsak, parea le'a be ule'ay wa no ncho gor
lá ndun gan uxobgek ndo' Dios. Ná le'a tso'o na msa'a Dios ley wa, le'a
Dios le'aka ndab usa'a le'aka Xin na gak ule'ay ndon le'a nsak, xa ndon
le'akama nak xa umbi'i ten Dios idub tiemp.

8

Dios ndanno be men dub trat kub

1 Le'a ta ndee ta mas nsak lat itea be ta li ndáp na' wa: le'a Jesús nak
ule'ay ndon le'a nsak ten beuna, nsob xa gibe'a wats lad ga'al sa nsob Dios,
xa ndon le'a nibe'e. 2 No ndun xa ti'in ten ule'ay len ta na ta ugeaka nak
ni'i ten Dios gibe'a, dub ta mbinde'e Dios na'anpa dub ta mbinde'e be men.
3 Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak wa ulaxo'ob Dios, ndontsa usa'a bexa
be ta'a no be man xnab ndo' Dios. Ta we'e le'a Jesucristo no nsabndo'
usa'a ta'a ndo' Dios. 4 Tal le'a xa ncho ndo' gizhliyo, le'a xa na'anpa gak
ule'ay, geal ncho ule'ay nsa'a xnab ndo' Dios lak nibe'e ley. 5 Le'a ti'in
ndun bexa wa ndo' gizhliyo nak cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a ta wa
lak ta ndab Dios ndo' Moisés gor gunde'e Moisés ni'ilad ten Dios, ndab
Dios: “Bla'ach gunde'e lu itea be ta wa lak nak ta mluu na' ndo' lu gek
ge'e ba'.” 6 Le'a ti'in ndun Jesús wa uzhebpa mas nsak ndo' ta ndun be
ule'ay ndo' gizhliyo, le'a juers ten ta ndun Jesús, le'a Dios mbinno be men
stubga trat kub. Le'a trat kub wa mas wen ndo' trat ned wa, le'a ta ndab
Dios gunno xa beuna nat wa mas uzhebpa wen nak ndo' ta ndab xa polta.
7 Tal le'a trat ned wa ngun gan wen ya'an be men ndo' Dios, we'e na'anpa
iki'in gun Dios trat itop wa. 8 Le'a gor na uni'í Dios le'a be men lá nxobgek
ndo' xa, we'e ndab Dios:

Bla'ach bego le'a gal be wizh gunno na' bexa Israel no bexa Judá stub trat
kub.
9 Le'a ta wa lá gak lak nak trat mbinno na' bexa polta,
zha na ulo na' bexa Egipto.
Le'a bexa wa lá uxobgek ndo' trat wa,
ta we'e mla na' bexa.
10 Le'a gal be wizh wa le'a trat kub gunno na' bexa Israel wa lnde'e gak:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh nibe'e na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa,
no gak bexa xmen na'.
11 Yá lá uluuta bexa be ltsa'a xa ná ton nak na',
geal le'a itea bexa igondo' na',
bexa ndon le'a ben no gast bexa ndon le'a gox.
12 No sunge' lad na' be ta ugap mbin bexa,
no lá utse'ata lad na' be ke ten bexa.

13 Le'a ta na li ndab Dios yoo dub trat kub wa, le'a ta wa gab le'a trat ned
wa ta polta. Le'a dub ta polta, le'a ta wa nsayak gox no initndo'-yá.

9

Ti'in ten be ule'ay ndo' gizhliyo

1 Le'a trat ned wa unibe'e ná xte'e yankea bexa Israel Dios, no xte'e
gaknde'e ni'ilad sa ngwankea bexa Dios ndo' gizhliyo. 2 Le'a ni'ilad wa
nde'e ngoknde'e: ned uyo'o cuart sa nsalea' sa umbi'i ndo' Dios. Le'a len
wa ncho ta ndi'ib sian xe'a aceit ndo' na, no dub mes ndi'ib be pan umbi'i
nak ndo' Dios. 3 We'e ncho dub lad nak bse'a. Le'a stub tso'o lad wa nde
stub cuart, sa mas umbi'i ten Dios. 4 Le'a len wa ncho dub ta nakcha'aw
oro sa nyol' ta uxe'e, no caj ten Dios ta nbixyo'o oro itea lad. Le'a len
caj wa ncho dub tas si'il ta oro ncho maná len-a, no ya bar ten Aarón ta
mxich, no be tabl ge' nkea be ta unibe'e Dios ndo' na. 5 No tso'o caj wa
nde top ta oro cuent angel nsalea' kerubin, ndi'ib xkwag-a tso'o sa ntsu'u
Dios ke ten be men wa. Le'a be kerubin wa nluu le'a sa wa sa ncho Dios.
Parea nat le'a na' na'antapa uke'a cuent ten be ta wa.

6 Le'a zha na listla nde be ta'a wa, le'a be ule'ay itea wizh nyote len
cuart ned ten ni'ilad wa, gun bexa ti'in ten ule'ay. 7 Ná le'a len cuart itop
wa nabtsa ule'ay ndon le'a nsak nyote dubtsa biaj kadga li'in. No juerska
go'o xa ten ten man xnab ta na usa'a xa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten
le'aka xa no be ke ten be men, dub ta lá ini'í bexa. 8 Li nluu Espíritu ten
Dios le'a zha na bi li nde ni'ilad ten Dios wa, le'a be men lá yo'o gan yate
len sa mas umbi'i ibii beuna wats Dios. 9 Le'a be ta wa nluu le'a be ta
nsa'a be ule'ay ndo' Dios no be man xnab ndut bexa ndo' Dios, le'a ta wa
lá isu'u utsambi'i len lado'o bexa na li nsa'a be ta wa. 10 Le'a ley polta
wa nibe'etsa ná xta'an gaw bexa, no xta'an goo bexa, no xte'e isambi'i las
bexa ndo' Dios, no sianta be ta'a gun bexa. Le'a be ta wa ta ndab Dios gun
bexa gast ngol zha mbinno Dios be men dub trat kub.

Ti'in ten Cristo, ule'ay ndon le'a nsak ten beuna

11 Ná le'a nat yá ulen Cristo xa nak ule'ay ndon le'a nsak, xa nsobno be
ta wen ika'a beuna, be ta ti'i ilen. Le'a xa ndun ti'in len ta na ta ugeaka
nak ni'ilad ten Dios nde gibe'a ta uzhe'eb wen nak, le'a sa wa na'anpa ta
gizhliyo ndee. 12 Le'a xa dubtsa biaj uyo'o len sa mas umbi'i wa wats Dios,
parea na'anpa ngo'o xa ten ten chiv no ni ten ten bser. Le'a xa ndi msa'a
ten ten le'aka xa, utix xa be ke ten beuna idub tiemp. 13 Le'a ten ten ngon
no ten ten chiv no di' ten bser myol' ndo' Dios, ntob be ule'ay ta wa las be
men bzhi'ik nak ndo' Dios, we'e nsambi'i las bexa ndo' Dios. 14 ¡Ná le'a
nat uzhebpa mas nsak ten ten Cristo! Le'a Cristo ngok dub xnab ndon le'a
umbi'i ndo' Dios, juers ten Espíritu ten Dios xa na nban idub tiemp. Le'a
ten ten xa ntsambi'i be ta ugap ncho len lado'o beuna, ndontsa gun beuna
ti'in ndo' Dios nban.

Trat kub mbinno Dios be men

15 Le'a ta na li mbin Jesucristo ndun le'a trat kub wa ndakti'in. Le'a xa
ngut ndontsa yu'u be ta ugap mbin beuna zha bi ncho trat ned wa. Le'a
ta na ngut xa wa, ta we'e le'a beuna nak xa na mti Dios gal uso' ta ndab
Dios usa'a Dios, dub ta nunk lá idub. 16 Le'a tal ton nke'a dub git gab-a ná
ton bexa ya'anno be ta ula'a xa, le'a zha biseata gat xa le'a git wa na'anpa
gakti'in. 17 Le'a zha na ngut men wa le'a git wa ndakti'inka, parea tal le'a
xa bi nban le'a-yá lá isu'u. 18 No li nak trat ned wa, le'a bexa mbinti'in
ten ten man ngut ndontsa gakti'in ta wa. 19 Le'a Moisés ned mbidi'izh
itea be ta unibe'e Dios ndo' be men. Cha usen xa dub ble'a gich borreg ta
nane no dub xos ya hisopo. Cha mtob xa ndido ten ten bser no ten ten

chiv noch nits ndo' libr nkea ley ten Dios. No mtob xa ta wa gek itea be
men. 20 Cha ndab Moisés ndo' bexa: "Le'a ten ten man ndee ndun le'a
trat ndanno Dios bego ndakti'inka." 21 Cha mtob xa ten wa xta'a ni'ilad
ten Dios no tso'o itea be ta'a ndanti'in bexa gor ndankea bexa Dios sa wa.
22 Le'a ley ten Dios nkeani'i ndab-a, le'a ten wa ntsambi'i yamer itea be
ta'a ndo' Dios. Tal na'anpa itsi'i ten, le'a Dios na'anpa utsu'u be ke ten be
men.

Le'a Cristo nak xnab ntsu'u be ke ten be men

23 Li nsabndo' mtsambi'i bexa be ta wa, be ta cuent xi'íntsa ta ncho
gibe'a. Parea le'a be ta nchoka gibe'a nki'in dub xnab mas nsak. 24 Le'a
Cristo na'anpa yate len sa umbi'i ndo' Dios sa mbinde'e men, le'a sa wa
cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a xa ndi uyote le'aka gibe'a ba', sa nat
nso' xa ndo' Dios cuent ten beuna. 25 No na'anpa nyote xa gibe'a wa sian
biaj, lak nyote ule'ay ndon le'a nsak itea li'in sa mas umbi'i ten Dios, no'o
xa ten ten man. 26 Tal le'a Cristo li ngun itea li'in le'a xa sianpa biaj ngat
gast zha utexan gizhliyo no gast nat. Parea le'a nat le'a be wizh lult ndee,
le'a xa dubtsa biaj msa'a xa ngut xa, ndontsa yu'u be ke ten be men idub
tiemp. 27 Lak dubtsa biaj nsabndo' gat be men, cha kwe beuna ndo' Dios
gab Dios ná xte'e nak ta mbin beuna, 28 no liga dubtsa biaj ngut Cristo
ndontsa utsu'u xa be ke ten be men. No ilen xa stub biaj na'anpa ndontsa
utsu'u xa be ke ten be men, ndi gidyo'o xa bexa na ndenkea' zha ilen xa.

10

Le'a ley lá gun gan utsu'u be ke ten be men

1 Le'a ley mke'a Moisés nak cuent dub xi'íntsa be ta wen ilen tso'o wa,
ná le'a-yá na'anpa ta ugea ta wen wa. Le'a be men nsa'a be man xnab
ndo' Dios itea li'in lak nibe'e ley wa, parea le'a ta wa lá yoo gan utsambi'i
len lado'o be men na li nkwa'an Dios. 2 Tal le'a ley wa su'u utsambi'i bexa
ndo' Dios, le'a bexa yá lá usa'ata be xnab wa ndo' Dios, le'a bexa na'antapa
ndap ke ndo' Dios. 3 Ná le'a ta na li nsa'a bexa xnab wa, ta we'e itea li'in
ntse'a ladna bexa le'a bexa ndap ke. 4 Le'a ten ten ngon no ten ten chiv
lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. 5 Ta we'e le'a zha ulen Cristo ndo'
gizhliyo ndee, le'a xa lnde'e ndab ndo' Dios:

Le'a go lá nlad usa'a be men be man xnab ndo' ga,
ta we'e mbin ga le'a na' myak men.
6 Le'a bexa wa nsa'a be man xnab idub ma nyol'
no be xnab ta yu'u be ke ten bexa,
parea le'a go na'anpa nsak ladna ta wa.
7 Ta we'e ndáp na' le'a nat le'a na' ndalyun ta nsak ladna go, Dios,
lak ndab di'izh ten ga cuent ten na' ndo' git wa.

8 Ned ndab Cristo le'a Dios lá nlad no lá nsak ladna xa be man xnab idub
nyol', no be xnab ta yu'u be ke ten bexa, maska li nibe'e ley gun bexa.
9 We'e cha ndab Cristo le'a xa mbidyun ta nsak ladna Dios. Le'a ta wa gab
le'a be men yá lá usa'ata be man xnab wa, le'a nat ndi ncho stubga xnab
xa'aga. 10 Le'a ta na li mbin Jesucristo lak nlad Dios, msa'a xa le'aka le'a
xa ngut xa dub biaj, ta we'e le'a beuna umbi'i nak lado'o na ndo' Dios idub
tiemp.

Cristo ntsu'u be ke ten be men

11 Ta ugeaka le'a itea be wizh ndun be ule'ay ti'in ndo' Dios, nsa'a bexa
be man xnab ndo' Dios sian biaj, dub ta lá isu'u utsu'u be ke ten bexa.
12 Ná le'a Jesucristo dubtsa biaj msa'a le'aka xa, ngok xa dub xnab utsu'u
be ke ten be men idub tiemp, cha nsea'tsob xa wats Dios lad ga'al. 13 Sa
we'e nkenkea' xa gast gal zha inibe'e xa ndo' bexa na ndaklono xa, kwe
bexa wa xan ndats xa. 14 Le'a xa dubtsa biaj ngok xnab, ta we'e le'a bexa
na mti Dios, le'a bexa idub tiemp nak xmen Dios. 15 Le'a Espíritu ten Dios
noga li ndab xte'e nak ta wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

16 Lnde'e gak trat gunno na' bexa Israel gal be wizh tso'o wa:
Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh ten na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.

17 Cha we'e ndab xa:

No ni lá utse'ata lad na' be ke ten bexa,
no be ta ugap mbin bexa.

18 Le'a ta na myu'ula be ke ten beuna, ta we'e yá lá nki'inta beuna stubga
xnab utsu'u be ke wa.
19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na ngut Jesucristo mtsi'i xa ten
ten xa, ta we'e le'a beuna syo'o gan ga'al yate len sa mas umbi'i wats
Dios. 20 Le'a gor na ngut Cristo le'a ta wa cuent mxa'al xa sa ncho bse'a, ta
nkentsaw sa nsob Dios. Mxa'al xa dub nes kub ta nsa'a gealnaban. 21 Le'a
Jesucristo le'a nak dub ule'ay nsak ten beuna, xa nchonsu ni'i ten Dios
gibe'a. 22 Ta we'e ibii beuna wats Dios, idub ncho ladna beuna gungea
ladna beuna xa. No umbi'i nak lado'o beuna, cuent nak dub zha ngos
beuna nits umbi'i.
23 Nsabndo' dubtsa kwe beuna lakka ndenkea' beuna ta ndab beuna
usa'a Dios, le'a Dios sunka lak ndab xa. 24 No ukwa'an beuna xte'e gakno
beuna be ltsa'a beuna, dub mod mas ikwea' ladna beuna bexa, no mas
utsin gak beuna. 25 No lá ula'a beuna ta na nzhealbe beuna, lak ncho bexa
li ndun. Ndi utenxe'a beuna be ltsa'a beuna, ndontsa mas ibiiso' beuna
ndo' Dios. No mas nsabndo' li gun beuna, le'a beuna uni'í le'a wizh ilen
Cristo mas nsayal gax.
26 Le'a tal le'a beuna ndangea ladna gealngea ten Dios, cha bi ndunta
beuna ta uni'í beuna na'anpa ta nsak ladna Dios, yá na'anpa ncho stub
xnab utsu'u ke wa. 27 Yá na'antapa yu'u ke ten bexa na li gun wa, le'a
Dios ndi uzhe'eb utsaksi bexa, le'a ndo' gi' initndo' bexa ndakloo ndo'
Dios. 28 Le'a ley polta ndab le'a dub xa lá nxobgek ndo' ley mke'a Moisés
nsabndo' gatka, tal top chon men usake xa gab le'a xa ugapka mbin. 29 Nat
binbe'e bega xte'e mas uzhe'eb utsaksi Dios bexa nxeeno ladna Xin Dios,
ndab bexa le'a ta ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in, no kwea' ní'i bexa
ndo' Espíritu ten Dios xa na nkwea' ladna bexa. Le'a ten ten Cristo ndun
le'a trat mbinno Dios be men ndakti'in. Le'a ta wa ntsambi'i beuna ndo'
be ke ten beuna. 30 Le'a beuna uni'íka le'a Dios ndab:

“Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.”

No nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Le'a Dios gab ndo' be xmen xa ná ton
ndap ke.” 31 ¡Uzhe'eb gealkwea' ini'í bexa na gaila' ndo' ya'a Dios nban!

32 Parea btse'a ladna bega ná xte'eta mxik bega ndo' be gealkwea' si'il
utid bega zha ned mgondo' bega xe'a ten Dios. 33 Ncho zha usalad mbinno
be men bega, no mtsaksi xa bega ndo' ga'al be men. No ncho zha le'a
bega no uso' wats bexa na li utid gealkwea' wa. 34 Le'a bega mbinkwea'
ladna bexa nkea litgi'ib. No gor na mlat be men be ta'a ten bega, le'a bega
na'anpa yu' ladna, geal le'a bega uni'í le'a bega ndap dub ta mas nsak
gibe'a, dub ta na'anpa initndo'. 35 Ta we'e lá gach ladna bega, le'a bega gal
uso' ta uzhebpa nsak usa'a Dios. 36 Nsabndo' uxik bega ndo' be gealkwea'
no gun bega ta nlad Dios, ndontsa gal uso' bega ta ndab Dios usa'a xa ika'a
bega. 37 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

Le'a xa ndi'izh ilen wa sken ilen,
le'a xa na'anpa kwen kweas.
38 Parea le'a bexa wen nak ndo' na', bexa nge' ladna na',
le'a bexa wa gap gealnaban.
Parea tal le'a bexa ula'a ta nge' ladna bexa na',
le'a na' lá isak ladna lak nak bexa.

39 Parea le'a beuna na'anpa nak lak nak bexa nla'a ta nge' ladna bexa
Dios, cha utsaksi Dios bexa. Le'a beuna ndi nge' ladna Dios, no ndap beuna
gealnaban ndo' Dios.

11

Ta na nge' ladna be men Dios

1 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e uni'í beuna le'a Dios sa'aka
ta na ndenkea' beuna wa, no ndangeaka ladna beuna le'a dub ta'a nchoka
maska lá nluu-yá. 2 Le'a be men polta mge' ladna Dios, ta we'e msak
ladna Dios lak nak bexa. 3 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e
nyakbe'ena beuna le'a Dios sbe'en di'izhtsa mbinde'e gibe'a no gizhliyo.
Le'a nat iteanak be ta na' beuna ncho, le'a-yá dub ta na'an ton ini'í xte'e
ngoknde'e.
4 Le'a Abel mge' ladna Dios, ta we'e msa'a xa dub man xnab ndo' Dios,
dub ta mas uzhe'eb msak ladna Dios ndo' ta msa'a Caín. Ta we'e wen
msaya' Abel ndo' Dios, ta na nluu le'a Dios nsak ladna ta msa'a xa wa. Nat
ngutla Abel, parea le'a ta mbin xa wa bi nluu le'a xa mge'ka ladna Dios.
5 Le'a Enoc mge' ladna Dios, ta we'e lá ngat xa. Le'a Dios ndi myo'o
xa gibe'a, cha na'anta ton ini'í xa. Le'a di'izh ten Dios ndab le'a zha na
biseata yo'o Dios xa, le'a Dios msak ladna ta nak xa. 6 Le'a tal ton lá nge'
ladna Dios, le'a Dios lá nsak ladna lak nak xa wa. Tal ton nlad ibii wats
Dios, le'a xa wa nsabndo' gungea ladna le'a Dios nchoka, no gungea ladna
xa le'a Dios nsa'a be ta wen ndo' bexa nkwa'an Dios.
7 Le'a Noé mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor uní'i Dios
ndo' xa cuent ten dub ta biseata ilen. Ta we'e mbinde'e xa dub barco si'il,
ndontsa na'anpa gat xa no bexa ncho ta lid xa. Le'a ta na li mge' ladna
Noé Dios, le'a ta wa mluu le'a be men ndap ke ndo' Dios. No wen mya'an
Noé ndo' Dios, geal le'a xa mge' ladna Dios.
8 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor utezh
Dios xa, ndab Dios ya' xa sa sit usa'a Dios ika'a xa. Ná le'a gor na uto'o xa
ncha'a xa sa wa, le'a xa bi lá ini'í pa ncha'a. 9 No ta na mge' ladna xa Dios,
ta we'e ngwa'yo'o xa dub sa na'anpa lazh xa, sa ndab Dios usa'a Dios ika'a
xa. Le'a sa wa uyo'o xa len ni'ilad no Isaac no Jacob, bexa no ndab Dios

ndo' na ika'a sa wa. 10 Li mbin Abraham geal le'a xa nkenkea' gal zha yoo
xa dub gezh mbinde'e Dios lak mbinbe'e Dios, dub sa nde idub tiemp.
11 Le'a Sara dub xagots ndi'izh lá yo'o gan gap me'ed, parea mge' ladna
xa Dios, cha msa'a Dios dub me'ed ndo' Sara. Cha ngop xa dub me'ed
zha goxlapa xa, geal le'a xa mbingea ladna le'a Dios sunka ta ndab na.
12 Le'a Abraham uzhebpa goxla zha na ngol me'ed wa, parea le'a bexa ras
ten Abraham uzhebpa myak kwa'ad bexa, dub ta galka na'an ton gun gan
ula'ab, lakta sian be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lakta sian be yux nde to'o
nitsdo'o.
13 Le'a idub zha nban bexa wa, le'a itea bexa nge'ka ladna Dios. Le'a
zha ngut bexa le'a bexa biseata ika'a ta ndab Dios usa'a Dios wa. Parea
mbingea ladna bexa ta ndab Dios, no uni'íka bexa le'a Dios sa'aka ta wa.
Le'a bexa myakbe'ena le'a bexa wa nde ndo' gizhliyo cuent dub xa sit
uto'o dub nseatsa xa. 14 Le'a ta na li myakbe'ena bexa ta wa nluu le'a
bexa nkwa'an stub sa yoo na. 15 Tal le'a bexa mbinbe'e le'a bexa ilansea'
le'aka sa uto'o bexa wa, le'a bexa syo'oka gan yach sa wa. 16 Parea le'a
bexa mkwa'an stub sa mas wen yoo bexa wats Dios, le'a ta wa gibe'a. Ta
we'e le'a Dios na'anpa ndo ladna gab xa le'a xa le'a nak Dios ten bexa wa,
le'a xa msaxkwa'ala dub gezh yoo bexa gibe'a.
17 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e ndi'izh gut xa xin xa Isaac
cuent dub xnab ndo' Dios gor na mbin Dios preb Abraham. Ndi'izh usa'a
Abraham dubkama xin xa, me'ed ndab Dios usa'a Dios ndo' xa. 18 Ndab
Dios ndo' Abraham: “Le'a Isaac le'a gap bexa gak ras ten lu.” 19 Le'a
Abraham uni'íka le'a Dios ndap juers ixiste Isaac ndo' gealgut. Le'a ta na
na'anpa ngat Isaac wa, le'a ta wa cuent myaste Isaac ndo' gealgut.
20 Le'a Isaac mge' ladna Dios, ta we'e ndab xa ndo' be xin xa Jacob nsea
Esaú gal zha le'a Dios gakno bexa. 21 Le'a Jacob no mge' ladna Dios, ta we'e
le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab ndo' be xin Kosé ná xte'e gakno Dios
bexa. Cha ndankea xa Dios nak juers ten xa bordón nsob ya'a xa. 22 Le'a
Kosé mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab le'a
bexa Israel ito'oka Egipto. No ndab xa yo'o bexa tit ten xa zha ito'o bexa
sa wa.
23 Le'a be usan ten Moisés mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha ngol Moisés
le'a bexa mkachko Moisés pa chon mbe'e. Le'a bexa uni'í le'a me'ed
wa uzhebpa me'ed chul, no ni lá izheb bexa ndo' ta unibe'e faraón gat
be me'ed Israel wa. 24 Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na
ngok gox Moisés le'a xa yá lá nladta gak xa cuent xme'ed xingots faraón.
25 Mbinbe'e xa mas utsin no xa ini'í gealkwea' lat be xmen Dios bexa Israel,
ni ka no xa gal ladna be ta ugap ndun bexa Egipto. 26 Mbinbe'e xa mas
nsak itid xa ndo' gealkwea' lak itid Cristo, ni ka gap xa be ta nsak ten
bexa Egipto. Le'a xa uni'í le'a Dios usa'a dub ta uzhebpa nsak ika'a xa.
27 Le'a Moisés mge' ladna Dios, ta we'e uto'o xa Egipto ni lá izheb xa ndo'
ta ndakloo faraón. Le'a xa na'anpa na' Dios, parea le'a xa dubtsa uso' lak
dub gor na na'ka xa Dios. 28 No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e ulo xa
ujest Pascua, no mtob xa byach ten ten borreg to'o lid bexa Israel, ndontsa
na'anpa gut angel be xin ned bexa Israel.
29 Le'a bexa Israel wa mge' ladna Dios, ta we'e utakea bexa tlaw Nitsdo'o
Nane ndo' yo bid. Ná le'a gor na no bexa Egipto nlad itakea sa wa, le'a
bexa ngwaigayo'o len nits wa. 30 No ta na mge' ladna bexa Israel Dios,
ta we'e utesea bexa gangeak gezh Jericó dub ga'ad wizh, cha ulate muro
nchonyaw gezh wa. 31 Le'a Rahab ngok dub xagots mbin juis mgi'i, parea

mge' ladna xa Dios ta we'e msa'a xa ta lid xa mkachndo' bexa Israel, bexa xga'ach ngwa'igondo' gezh Jericó. Ta we'e na'anpa no xa ngat zha ngut bexa Jericó, bexa lá uxobgek ndo' Dios.

32 ¿Xte'eta gáp na' nat zha? Na'anpa igen gudi'izh na' cuent ten Gedeón nsea Barac nsea Sansón nsea Jefté nsea David nsea Samuel no iteata be profet. 33 Le'a bexa wa mge' ladna Dios, ta we'e mbin bexa gan ndo' bexa nibe'e stubga nacion, no utsin unibe'e bexa ndo' bexa Israel, no ngokno Dios bexa lak ndab Dios gun xa. Le'a ncho bexa wa mtsaw to'o be mbi'izh, 34 no ncho bexa mtsu'u be gi' ubi'i, no ncho bexa mbin gan ndo' bexa nsén spad, no ncho bexa mka'a juers gor na yá lá uxikta xa, no ncho bexa mbin gan ndo' uyo, no ncho bexa ulantu'ub be soldad nyono bexa Israel. 35 No ncho be xagots mge' ladna Dios, ta we'e mxiste Dios be xin bexa ndo' gealgut.

No ncho bexa na'anpa uxo'on gor nseayut be men bexa. Ndi mla'a bexa uzhe'eb mtsaksi be men bexa gast ngut bexa, le'a bexa uni'í le'a gal gor ibangal bexa le'a bexa mas wen yoo. 36 No liga le'a ncho bexa kwea' uní'i be men ndo' xa, no udin be men xa, no gast mxi be men xa nsea caden, no gast mke'a be men bexa litgi'ib. 37 No ncho bexa mla'ge' be men bexa gast ngut bexa, no ncho xa uxen be men xa ngok top ble'a xa, no ncho bexa mbit be men xa nsea machet. No ncho bexa mbin be men preb xa gun xa ta ugap. No ncho bexa ngok xab bexa gid xab borreg no gid xab chiv. Sbe'en utesea uxo'on bexa, no uban ngok bexa, no sian gealkwea' utid bexa, no ugap mbinno be men bexa. 38 Le'a be men ncho ndo' gizhliyo ndee na'anpa isaya' yoo wats bexa na nge' ladna Dios wa, bexa na utesea be ge'e sa bid no be ge'e ubi'i, no be ge'lo'o no be ge'ed wat.

39 Le'a iteanak bexa li uyo'o wa wen mya'an ndo' Dios ta na mge' ladna bexa Dios. Parea le'a ndo' gizhliyo ndee le'a bexa ni dub lá ngal uso' ika'a ta ndab Dios usa'aka Dios ndo' bexa, 40 geal le'a Dios mbinbe'e dub ta mas wen, ta gunno xa beuna, le'a bexa polta wa no beuna ncho nat junt ika'a ta uzhe'eb nsak usa'a Dios.

12

Iwi'itsa beuna ndo' Jesucristo

1 Le'a itea bexa na nse'at na' wa nde gangeak beuna nwi'i bexa ná xte'e gun beuna. Ta we'e nsabndo' ula'a beuna iteanak be ta'a le'a nka beuna no itea be ta ugap ndun beuna, ndontsa idub ndo' ndee isea beuna lak nlad Dios, uxik beuna ndo' itea be ta'a. 2 No iwi'itsa beuna ndo' Jesús, xa na nsa'a ta na li nge' ladna beuna Dios, no ndun xa mas ige' ladna beuna xa. Le'a Jesús mxik ndo' be gealkwea' gast ngut xa ndo' cruz. Ná le'a xa na'anpa ido ladna ta na li ngut xa cuent dub xa ugap, geal le'a xa uni'í gal dub wizh le'a xa iten ladna. Le'a nat le'a xa nsob wats lad ga'al sa nsob Dios.

3 Binbe'e bega xte'e mxik xa ndo' be gealkwea', ta mbinno be men ugap xa. Ta we'e na'anpa izhanna bega, no ni li lá gach ladna bega, gor nseatid dub gealkwea' tso'o bega. 4 Le'a bega ndeuxik ndo' bexa ugap nak, parea gast nat le'a bexa wa lá ngut bega. 5 Yá myalad bega xte'e ntenxe'a Dios be xin na, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Chuu, lá ixee ladna lu ta na ngo Dios lu nes.
No ni lá gach ladna lu gor na nbeyo Dios lu.

6 Le'a Dios li ngo bexa nes, bexa na nkwea' ladna Dios.

No ntsaksi Dios itea bexa nak xin Dios.

7 Li bxik bega gor igo Dios bega nes, geal le'a xa li ndanno bega cuent dub
xin xa, lak ngo be men be xme'ed na nes. 8 Parea tal le'a Dios na'anpa
li igo bega nes lak ndanno xa itea be xin xa, le'a ta wa gab le'a bega
na'anpa no nak xin xa, le'a bega ndi nak cuent dub men lá ndap xus na.
9 Le'a zha byux beuna le'a be xus gizhliyo beuna ncho zha mgo beuna nes,
no ngwankea beuna xa. Ta we'e le'a nat le'a beuna mas nsabndo' ula'a
le'a Dios igo beuna nes, xa nak Xus beuna xa nsob gibe'a, li ndontsa gap
beuna gealnaban. 10 Le'a be xus beuna mgo beuna nes dub nde'ep laktsa
mbinbe'e bexa. Ná le'a Dios ngo beuna nes ndontsa gakno xa beuna, utsin
gak beuna lak nak xa. 11 Ta ugeaka le'a tal ton ngo beuna nes, le'a mer gor
wa na'anpa nsak ladna beuna ta wa, le'a beuna ndi kwea' nyo'o ladna.
Parea le'a tso'o wa le'a ta wa ndaknoka beuna, ndun-a wen yoo ladna
beuna no mas utsin gak beuna.

Bexa nxelad ta na nkwea' ladna Dios bexa

12 Ta we'e bin bega juers uxits bega ya'a bega, no yaste bega. 13 Ga'al
usea bega len nes ten Dios, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap, ndi
mas ga'al gak bega ndo' Dios. 14 Bin bega juers na'anpa kuyono bega be
men, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios. Le'a bexa na'anpa umbi'i nak
ndo' Dios nunk lá ina' Dios. 15 Bla'ach bega le'aka le'a bega na'anpa uxelad
bega ta na nkwea' ladna Dios bega. Lá ula'a bega gach dub ta uxelad bega
len lado'o bega, le'a ta wa gun isabgix kwa'ad bexa. 16 No na'anpa gun
bega dub ta bzhi'ik nak, no na'anpa uxelad bega dub ta usa'a Dios, lak
mxelad Esaú ta wen ndi'izh ika'a xa ta na nak xa xin ned xus xa. Cha
ndi mche'a xa ta wa nsea dub plattsa ta gaw xa. 17 Le'a bego uni'íka le'a
tso'o wa le'a Esaú le'aka nlad ika'a ta wa ndo' xus xa, ná le'a xus xa yá lá
usa'ata ta wa. Maska mbi'in Esaú parea le'a xa yá lá yo'ota gan ika'a ta
wa.
18 Le'a bega na'anpa ngun lak mbin bexa Israel polta. Le'a bexa wa ubii
xan dub ge'e nsayol', no uzhebpa ute te'al sa wa, no nde xkaw nsea nso'
mbi si'il. 19 No mbi'ín bexa ti trompet no ta ndab Dios ndo' bexa, cha unab
bexa ndo' Dios yá lá iní'ita Dios ndo' bexa, 20 geal le'a bexa lá nsak ladna
ta unibe'e Dios. Ndab Dios le'a tal dub men yatso' xan ge'e wa, le'a bexa
nsabndo' ula'ge' men wa gast gat xa natal gut bexa xa nsea dub ya wach.
No liga nsabndo' gut bexa dub man tal ma li gun. 21 Le'a tant mzheb bexa
ndo' ta uni'í bexa sa wa, le'a Moisés no ndab le'a xa nxis tant mzheb xa.
22 Parea le'a bego ba' ndi ubii wats dub sa xa'aga, le'a ta wa ge'e Sion,
gezh ten Dios nban. Le'a ta wa gezh Jerusalén nde gibe'a, sa nyakjunt sian
mil be angel ten Dios, 23 no nyakjunt be xin Dios, bexa ncho lea' na gibe'a.
Le'a sa wa sa ncho Dios ten beuna, xa gab ná xte'e nak itea be men, no
ncho bexa ngut polta, bexa msambi'i ndo' Dios. 24 Le'a Jesús no nso' sa
wa, xa na mbinno beuna dub trat kub. Le'a ten ten Jesús ta mtsu'u be ke
ten beuna mas nsak ndo' ten ten Abel.
25 Ta we'e bla'ach bega na'anpa uxelad bega ta ndab Dios. Le'a polta
le'a bexa Israel lá isakyo'ón di'izh mbi'ín bexa ndo' gizhliyo, cha mtsaksi
Dios bexa. No liga utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna lá isakyo'ón di'izh
nto'o gibe'a. 26 Le'a polta le'a ti Dios mkwi'in gizhliyo, parea nat ndabgal
Dios: “Le'a stub biaj le'a na' na'anpa nabtsa gizhliyo ukwin, le'a na' no
gibe'a ukwin.” 27 Le'a ta na ndab xa “stub biaj”, le'a ta wa gab le'a gal zha
initndo' be ta mbinde'e Dios, be ta sak iwi'in, ndontsa ya'an be ta lá yoo

gan iwi'in. 28 Le'a sa nibe'e Dios sa yate beuna wa dub sa nunk lá iwi'in.
Ta we'e idub ncho ladna beuna usa'a beuna xno ndo' Dios, no yankea
beuna xa lakka nlad xa, no izheb beuna ndo' xa, no gap beuna mod ndo'
xa, 29 geal le'a Dios ten beuna nak cuent dub gi' uzhe'eb stso'ol be ta'a.

13

Xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo

1 Idub tiemp bkwea' ladna bega be ltsa'a bega, bexa no nak xmen Cristo.
2 No lá yalad bega utsin gunno bega be men nseabe ta lid bega, le'a ncho
bexa li utsin ndanno dub men, ni lá ini'í bexa ti dub angel ta wa.

3 No lá yalad bega bexa nkea litgi'ib, no gokno bega bexa lak dub zha
le'a bega nkea litgi'ib malay dub men gakno bega. No lá yalad bega bexa
nsatid ndo' be gealkwea', no gokno bega bexa lak nlad bega gakno be men
bega, gor na ncho bega ndo' be gealkwea'.

4 Uzhebpa utsin binno bega xa nak che'al bega. Na'anpa ugal bega dub
xa na'anpa xa ten bega, le'a Dios utsaksi bexa na li ndun ta bzhi'ik wa.

5 Lá isa'ab ladna bega xte'e gap bega sian med. Ndi btenno ladna bega
dub laktsa-yá ndap bega, lak ndab Dios:

Le'a na' na'anpa ulalad bega,
no ni lá yalad na' bega.

6 Ta we'e lá izheb beuna gab beuna:

Le'a Dios Xa Nibe'e le'a ndakno na'.
Lá nzheb na' ndo' ni dub ta'a nlad be men gunno na'.

7 No lá yalad bega bexa uyo'onsu bega, bexa mbidi'izh di'izh ten Dios
ndo' bega sa nzhealbe bega. Binbe'e bega xte'e mto'o be ta mbin bexa wa,
no bge' ladna bega Dios lak uni'í bega xte'e mge' ladna bexa wa Dios.

8 Le'a Jesucristo le'aka polta no le'aka xa nat no le'aka xa idub tiemp
ilen. 9 Lá gungea ladna bega be ta xa'aga nluu be men, ndab bexa ncho be
ta lá nsabndo' gaw beuna. Le'a ta na nkwea' ladna Dios beuna ndun mas
juert gak lado'o beuna, ná le'a ta nluu bexa wa dub ta na'an xti'in.

10 Le'a beuna ndap dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios, parea le'a xnab
wa na'anpa nak ta ndaw be ule'ay ndun ti'in len ni'i ten Dios. 11 Le'a
ule'ay ndon le'a nsak nyo'ono ten ten be man len sa mas umbi'i ten Dios,
cha nsa'a xa ta wa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten be men. Parea le'a
be man xnab wa nyol' dub lad to'o gezh ten bexa wa. 12 Le'a Jesús liga
ngut dub lad to'o gezh, mtsi'i xa ten ten xa, ndontsa utsambi'i xa be ke
ten beuna, umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios. 13 Ta we'e mas ibii beuna
wats Jesús, guni'i tal usalad gunno be men beuna lak usalad mbinno bexa
Jesús. 14 Le'a ndo' gizhliyo ndee le'a beuna na'anpa ndap dub gezh ncho
beuna idub tiemp. Le'a beuna ndi ndenkea' ilaya' beuna dub gezh usa'a
Dios, dub sa ti yoo. 15 Ta we'e nsabndo' idub tiemp usa'a beuna xno ndo'
Dios ta na mbin Jesucristo, gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen. Le'a
ta wa dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios. 16 No lá ula'a bega ta na utsin nak
bega ndo' be men no ta ndakno bega bexa, le'a be ta li ndun bega wa cuent
dub xnab nsak ladna Dios.

17 Bxobgek bega ndo' bexa na nchonla'ach bega nak xmen Cristo, no gop
bega mod ndo' bexa. Le'a bexa wa uzhebpa nyu'no ladna bega, geal le'a
Dios nsobwi'i xte'e ndun bexa ti'in ten Dios. Li utsin gok bega ndo' bexa
wa, ndontsa mas iten ladna bexa gun bexa ti'in wa no na'anpa ukeake
bexa Dios, le'a ta wa na'anpa gakno bega.
18 Unab bega ndo' Dios gakno Dios besa. Le'a besa nsak len lado'o besa
le'a besa umbi'i nak ndo' Dios, nlad besa utsin gun besa itea be ta'a. 19 No
mas nlad na' inab bega ndo' Dios, ndontsa sken na' gal ina' na' bega.

Be ta lult mke'a xa

20 Le'a Dios nak xa ndun wen yoo ladna beuna, no mxiste xa Jesucristo
ndo' gealgut, xa na nla'ach beuna lak nla'ach dub men be xborreg na, no
mtsi'i xa ten ten xa, ta mbinno Dios be men dub trat kub, ta nunk lá idub.
21 Na'ab na' ndo' Dios gakno bega, ndontsa isu'u bega itea be ta wen, be ta
nlad xa. No gakno Jesucristo bega gun bega be ta nsak ladna Dios. ¡Idub
tiemp gab beuna le'a Dios ndon le'a xa juert nak! Lika nak-a.
22 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' ina'ab ndo' bega uxik bega go'ol
bega be di'izh mke'a na' ndee, ta na ntenxe'a na' bega, le'a-yá na'anpa
dub ta uzhe'eb ko'ol nak. 23 No nlad na' ini'í bega le'a Timoteo xa no nak
xmen Cristo yá mto'o litgi'ib. Tal le'a xa sken ilen, le'a xa no goo na' gor
gal ina' na' bega.
24 Unidi'izh bega ndo' bexa nla'ach bega sa ba' sakndo' na', no ndo' itea
be xmen Cristo ndencho sa ba'. Le'a be xmen Cristo bexa nacion Italia no
nidi'izh ndo' bega. 25 Na'ab na' ndo' Dios mas uzhe'eb wen gunno xa itea
bega. Lika gak-a.

Git mke'a Santiaw

Le'a git mke'a Santiaw nluu le'a tal dub men nge' ladna Cristo le'a xa xa'aga ndun. Le'a be ta ndun bexa uluu naga nge' ladna bexa Cristo nate na'an. Le'a ndo' libr ndee nke'a be ta ndee: be ta juert itid bexa nak xmen Cristo; no ta na isensa'ab bexa luzh bexa; no utsin gun bexa ndo' be ltsa'a bexa.

Santiaw mke'a dub git

1 Le'a na' ndee Santiaw, ndun na' ti'in ndo' Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e. Nke'a na' git ndee ndo' bego, bexa nak isatibtop xkwa'a be xin Israel mte'achso ndo' gizhliyo.

Dios nlu'u ta na lá nyakbe'ena be men

2 Bego nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb bten ladna bega zha na nsatid bega isando' be gealkwea', 3 le'a bego uni'íka le'a gor na nxik bega ndo' dub ta juert nyo'o bega, le'a ta wa ndakno mas dubtsa nge' ladna bega Dios. 4 Bin bega juers uxik bega ndo' be gealkwea', ndontsa gak bega lak nsabndo'-yá, no isu'u bega gak bega lak nlad Dios.

5 Le'a tal ncho bega lá nyakbe'ena xta'an gun bega, unab bega-yá ndo' Dios, le'a Dios slu'uka ta wa. Le'a xa uzhebpa ndakno itea be men, na'anpa gakloo xa tal le'a bega inab ta wa. 6 Bingea ladna bega le'a Dios sa'aka ta inab bega wa. Le'a gor na nab bega dub ta'a ndo' Dios, tal le'a bega igan ladna, le'a bega nak cuent dub golp ten nitsdo'o ndo'o mbi itea lad. 7 Le'a xa li nak wa lá gal uso' ta unab xa ndo' Dios, 8 le'a xa na li top ndanbe'e wa uzhebpa nzhe'a ta ndun na.

Bexa rik nsea bexa uban nak

9 Le'a dub xmen Dios, dub xa uban nak, nsabndo' iten ladna xa, le'a cuent ten Dios le'a xa nsakka. 10 No liga le'a bexa rik nsabndo' iten ladna le'a be ta ndap xa na'anpa nsak ndo' Dios. Le'a gal gor le'a be ta wa initndo' lak be gé'e ten be gix. 11 Le'a gor nlen wizh gor utii, le'a gix wa sgo'ol ndo' bea, cha ilate be gé'e ten-a, cha li initndo' ta chul nlu'u-yá. No liga snitndo' bexa rik no itea be ta ndap bexa.

Bexa uxik ndo' be ta juert

12 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na uxik ndo' be ta juert itid xa. Le'a zha na mxik bexa ndo' ta wa, le'a Dios usa'a gealnaban ndo' xa, lak ndab Dios usa'a Dios ndo' be men ndankea xa. 13 Le'a gor na ndanbe'e dub men gun xa dub ta ugap, lá gab xa ti le'a Dios le'a nki'il xa li gun xa. Le'a na'an ton yoo gan uki'il Dios gun Dios dub ta ugap, no ni Dios na'anpa nki'il men. 14 Le'a tal ton gunbe'e gun xa dub ta ugap, le'a ta wa le'aka ta ugap ncho len lado'o xa nki'il xa. 15 We'e le'a ke ten ta na li nlad xa gun xa ta ugap wa, le'a gal gor gunka xa ta wa. Cha gal gor ikesea xa ndo' ta ugap wa, le'a ta wa gun gan gak perdid xa ndo' Dios.

16 Bego amig ten na', lá gunbe'e bego dub ta lid le'a nak. 17 Le'a itea be ta wen no be ta utsin nak, le'a ta wa ta nsa'a Tad Dios, xa mbinde'e be xe'a ndi'ib gibe'a ba', be ta nzhe'a lak nluu-yá. Parea le'a Dios na'anpa nzhe'a lak nak xa. 18 Le'a lak nlad Dios le'a Dios msa'a di'izh gealngea ten na, ta nsa'a dub gealnaban kub, ndontsa gak beuna ta mas nsak lat itea be ta'a mbinde'e Dios.

Bexa nxobgek ndo' di'izh ten Dios

19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bego nsabndo' utsin isakyo'ón ta
ndab stub men. Na'anpa cha uxax itaka'ab bega, no na'anpa cha gakloo
bega. 20 Le'a be men ugi'i wa lá yoo gan gun ta isak ladna Dios. 21 Ta
we'e bla'a bega itea be ta lá utsin nak no itea ndo' be ta ugap. Ndi utsin
gok bega, bxobgek bega ndo' di'izh ten Dios, ta na yá mbingea ladna bega.
Le'a di'izh wa su'u ko'o beuna ndo' be ke ten beuna.
22 Gok bega lak ndab di'izh ten Dios, na'anpa sbe'en go'óntsa bega-yá.
Tal le'a bega sbe'en go'óntsa-yá, cha lá gak bega lak ndab di'izh wa, le'a
bega ukwi'inno le'aka le'a na. 23 Le'a tal ton sbe'en ndo'óntsa di'izh ten
Dios, ná lá gun xa lak ndab-a, le'a xa wa cuent nak dub men mwi'i xte'e
nak ndo' na ndo' wa'án. 24 Mwi'i xa le'aka ndo' xa cha ncha'a xa, cha
uxax myalad xa xte'e nak xa. 25 Ná le'a tal ton isakyo'ón ta ndab di'izh
ten Dios, no gun xa lak ndab-a idub tiemp, no na'anpa yalad xa-yá, le'a xa
wa uzhebpa wen yoo ladna ndo' itea be ta ndun xa. Le'a di'izh ten Dios
uzhe'eb wen nak, na'an xta'an ndun jwalt-a, no sun-a gan ko'o-yá beuna
ndo' be ke ten beuna.
26 Tal ncho dub xa lat bega, nsak xa uzhe'eb wen ndun xa ta nlad Dios,
ná lá ndaisa'ab xa ndo' be di'izh ugap ndadi'izh xa, le'a xa wa nkwi'inno
le'aka le'a xa. Le'a ta li nsak xa wen ndun xa wa ta na'an xti'in. 27 Le'a
Tad Dios ndab le'a tal ton nlad gun ta isak ladna Dios, nsabndo' gakno xa
be me'ed usa'ab no be xagots nab ngut xabgi'i ten na ndo' be ta juert ncho
xa. No na'anpa gun xa be ta ugap nak, lak be ta ndun bexa lá nchando'
Dios.

2

Be xmen Cristo lá nsabndo' uti men

1 Bego nak beuna xmen Cristo, bexa nge' ladna Jesucristo xa ndon le'a
nibe'e ten beuna, le'a bega lá nsabndo' uti men. 2 Le'a lak sa nyakjunt
bega ntsid bega, tal ilansea' dub men ncho sian ganil oro ya'a xa no nak
xa be lad uyap, no tal dub xa nak lad myox uban nak xa noga ilansea' sa
wa, ¿xte'e gun bega zha? 3 Le'a tal bega mas utsin gak ndo' xa nak lad
uyap wa no gab bega ndo' xa: “Utsea go isob ga ndo' yaxil ndee”, ná le'a
ndo' xa uban nak wa cha gab bega: “Ba'atsa uso' natal usob ndo' yo ba',”
4 ¿lá ini'í bega zha le'a tal bega li ndun le'a bega nti men no ndanbe'e bega
ta ugap?
5 Bego amig ten na', bla'ach bega ta gáp na' ndee: ¿Lá ini'í bega zha le'a
Dios le'a mti bexa uban nak ndo' gizhliyo ndee, yak bexa xa rik ndo' Dios
ta na nge' ladna bexa Cristo? No usa'a Dios sa yoo bexa wats Dios, lakka
ndab Dios usa'a Dios ndo' bexa ndankea xa. 6 Ná le'a bego na'anpa utsin
li ndanno bexa uban nak wa. ¿Lá ini'í bega zha le'a bexa rik wa mas ugap
ndanno bega zha? No ndo'o juers xa bega ndo' bexa nakti'in. 7 No uzhe'eb
kwea' ní'i bexa ndo' Jesucristo xa nak Xwan beuna.
8 Uzhe'eb utsin ndun bega tal nxobgekka bega ndo' ley ten Dios, lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.”
9 Ná tal le'a bega nti men, le'a bega ndap ke ndo' Dios, le'a bega na'anpa
nxobgek ndo' ley wa. 10 Le'a tal ton ndun itea be ta nibe'e Dios, ná lá
nxobgek xa ndo' stubtsa ta'a nibe'e Dios, le'a xa wa ndap ke ndo' Dios
cuentka dub men ni dub ta'a lá nxobgek ndo' Dios. 11 Le'a Dios ndab:
“Lá ugal bega stub xa na'anpa xa ten bega.” No ndab Dios: “Lá gut bega

men.” Ta we'e tal le'a bega na'anpa ngal stub men, parea ndut bega men,
le'a bega ndapka ke ndo' ley ten Dios.
12 Ta we'e utsin bidi'izh bega no utsin bin bega, le'a gal dub wizh le'a
Dios gab naga mxobgek beuna ndo' di'izh ten Cristo, ta ngo'o beuna ndo'
be ke ten beuna. 13 Le'a tal ton lá nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a gal wizh
wa le'a Dios liga na'anpa ikwea' ladna xa wa. Ná le'a bexa nkwea' ladna
be ltsa'a na, le'a gal gor ilansea' xa ndo' Dios le'a xa wa wen ya'an.

Bexa nge' ladna Dios no bexa ndun ta nsak ladna Dios

14 Bego nak beuna xmen Cristo, ¿xti'in ta ndab dub men nge' ladna xa
Dios, tal le'a xa lá ndun ta nsak ladna Dios zha? ¿Xte'ema syo'o gan gap
xa gealnaban ndo' Dios zha? 15 No tal ncho dub xmen Jesús, cha lá ndap
xa sian xab xa no ni lá ndap xa ta gaw xa, 16 cha gab bega ndo' xa: “Byo'
wen ladna lu, no ubix xab lu no wen udaw”, le'a ta li ndab bego ndo' xa
wa na'an xti'in, tal le'a bego lá usa'a ta nki'in xa. 17 No liga tal ton ndab
nge' ladna Dios, ná lá ndun xa ta nsak ladna Dios, le'a ta ndab xa wa na'an
xti'in.
18 Ná le'a ncho bego gab ndo' na' “le'a ncho bexa nge' ladna Dios, no
nchoga bexa ndun be ta nsak ladna Dios.” Le'a na' gáp ndo' bego bluu
bega ná xte'e nge' ladna bega Dios sin lá gun bego dub ta nsak ladna xa.
We'e le'a na' uluu be ta wen ndun na', ta nluu le'a na' nge'ka ladna xa.
19 Le'aka nak ta ndangea ladna bega le'a Dios dubtsa, parea le'a gast be
mbi bxin no ndangea ladna ta wa, no nxis mbi bxin wa nzheb ta wa ndo'
Dios. 20 Lá gak bega dub xa tont. ¿Ni lá nyakbe'ena bega zha le'a ta na
nge' ladna bega Dios wa na'an xti'in, tal le'a bega lá ndun ta nsak ladna
xa?
21 ¿Lá ini'í bega zha le'a Abraham usan gox polta ten beuna wa mbin ta
nsak ladna Dios, zha na ndi'izh ngut xa Isaac xme'ed xa cuent dub xnab
ndo' Dios? 22 ¿No lá nyakbe'ena bega zha le'a Abraham mge' ladna Dios
no mbin xa ta msak ladna Dios? Le'a ta na li mbin xa ta nlad Dios, ta we'e
mluu le'a xa mge' ladna Dios. 23 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: “Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e myak Abraham dub xa
wen nak ndo' Dios.” Cha li myak Abraham amig ten Dios.
24 Le'a ta ndee nluu le'a beuna wen ya'an ndo' Dios ta na ndun beuna ta
nsak ladna xa, na'anpa nabtsa ta na nge' ladna beuna xa. 25 Le'a ta wa lak
mbin Rahab dub xagots mbin juis mgi'i. Ngol dub wizh le'a xa mbin dub ta
nsak ladna Dios, mkachko xa bexa ngwa'bewi'i gezh Jericó no msanes xa
bexa wa stubga nes ya'be bexa. Ta we'e wen mya'an xa ndo' Dios. 26 Le'a
lak dub men yá ngut wa na'an xti'in, no liga le'a tal ton dub xa gab nge'
ladna Cristo, ná lá ndun xa ta nsak ladna Dios, le'a ta na li ndab xa nge'
ladna xa Cristo wa cuent nak dub ta ngut, dub ta na'an xti'in.

3

Nsabndo' isensa'ab be men luzh na

1 Bego nak beuna xmen Cristo, na'anpa kwa'ad bega ukwa'an xte'e gak
bega mech nluu di'izh ten Dios. Le'a bego uni'íka le'a tal ton na'anpa
utsin nluu di'izh ten Dios, le'a xa wa mas ndap ke ndo' Dios. 2 Le'a iteanak
beuna ncho sian biaj ndun beuna ta ugap. Ná tal dub xa nxik na'anpa cha
kwea' ní'i xa ndo' dub men, le'a xa we'e ga'al nso' ndo' Dios, le'a xa wa
sun gan isensa'ab xa xa ndo' itea be ta ugap.

3 Uni'í bego le'a beuna ngo fren to'o dub way natsa gun ma ta nlad beuna,
go'o beuna idub ma guni'i pa nlad beuna. 4 No binbe'e bega ná xte'e nak
dub barco nsea ndo' nitsdo'o. Le'a ta wa dub ta si'il, no uzhe'eb dub mbi
juert nsi'i-yá, parea le'a dub ble'a ya tuzhtsa ntse'a bexa-yá guni'i pa nlad
xa. 5 No liga nak luzh men. Mas dub ta tuzhtsa-yá, parea le'a-yá syo'o gan
gun sian be ta uzhe'eb, lak dub gi' tuzhtsa stso'ol idub ge'e si'il.
6 Le'a luzh dub men ndun sian ta ugap, cuent dub gi' ndazha'a sian be
ta'a. Le'a be ta ugap ndadi'izh dub men utsabgix idub xa, ndazha'a-yá
idub gealnaban ten xa, cuent dub beal' nto'o infierno.
7 Le'a be men ndun gan ndo' itea ndo' be man ndap dap xo'o na, no be
man nsa'ab, no be mbe'al, no itea be man ncho len nits. 8 Ná le'a ni dub
men lá gun gan isensa'ab luzh na, le'a-yá uzhe'eb dub ta ugap nak, cuent
dub venen ugi'i ndut men.
9 Le'a luzh beuna le'a ndab beuna ta juert nak Dios Xus beuna. Ná
le'aga-yá nisi beuna be ltsa'a beuna, bexa le'aka Dios mbinde'e lak nak
Dios. 10 Le'aka to'o be men nto'o be di'izh utsin no di'izh kwea'. Bego nak
beuna xmen Cristo, lá nsabndo' li gun beuna ta wa. 11 ¿Ti ncho pa uni'í
bega nsoblen nits wen no nits ula' dub se'etsa? 12 ¿Na ti ncho pa uni'í bega
le'a ya la'aw nsa'a ngus olivo natal dub ya uv nsa'a ngus la'aw? No liga
le'a dub sa nsoblen nits lá yoo gan ilen nits utix no nits wen.

Xa na ta ugeaka ndák

13 ¿Ton bega nsak le'a mas ndák no nyakbe'ena xte'e nak Dios zha? Le'a
bego wa nsabndo' gun sbe'en be ta wen no bcha'an gak bega, ta uluu le'a
bega ndákka. 14 Ná le'a tal ton ixee ladna ndo' be ltsa'a na ta na ndap xa
ta'a, no nlad xa sbe'en le'atsa xa gun gan, lá nsabndo' gab xa le'a xa mas
ndák. Le'a ta wa gealkwi'in, le'a xa wa na'anpa ta ugea ndák. 15 Le'a ta
ndák xa wa na'anpa ta nsa'a Dios, le'a ta wa ndi ta gizhliyo lak ndanbe'etsa
be men, no ta nsa'a maxu'u-yá. 16 Le'a sa na ncho bexa nxeeno ladna be
ltsa'a na, no nlad bexa sbe'en le'atsa xa gun gan, le'a sa wa sbe'en ndeyo
bexa no ndun bexa itea ndo' be ta ugap.
17 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a xa wa umbi'i nak lado'o na ndo'
Dios: bcha'an nak xa, no utsin nak xa ndo' be ltsa'a xa, no na'anpa kwea'
nak xa ndo' be men, no uzhe'eb nlats ladna xa be men, no itea ta'a ndun
xa wa utsin nak, no lá nti xa men, no idub ncho ladna xa ndun xa ti'in
ndo' Dios. 18 Tal le'a bega ukwa'an dub mod lá kuyono bega be ltsa'a bega,
le'a ta wa gun gan wen yoo ladna bega, no gun bega ta nsak ladna Dios.

4

Bexa nkwa'an be ta gizhliyo ndee

1 Binbe'e bega ná pa nsea ta na ndeyo bega, no pa nsea ta nyoto'o bega.
Le'a na' gáp le'a len lado'o bega le'a ncho be ta ugap nlad bega gun bega,
ta we'e ndeyo bega. 2 Le'a bega nsa'ab ladna gap bega ta ndap stubga men,
ná le'a bega lá ndun gan gap bega ta wa. Ta we'e ncho bega ndut men,
no ndaklono bega bexa ndap ta'a, no nyo bega. Ná le'a bega lá ndapka
be ta nlad bega wa, geal le'a bega lá inab-a ndo' Dios. 3 Ná tal inab bega
dub ta'a ndo' Dios, le'a xa na'anpa usa'a-yá, geal le'a bega nab dub ta lá
nsabndo', dub ta gunti'in bega laktsa nlad bega.
4 ¡Bego ba' na'anpa nab Dios ndankea! ¿Lá ini'í bega zha le'a tal ton
ukwa'an be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa yak dub xa nyono
Dios? Ta we'e tal le'a bega nkwa'an be ta gizhliyo ndee, le'a bega nak

xa nyono Dios. [5] ¿Nsak bega zha na'an xti'in be di'izh ten Dios? Ndab-a
le'a Dios ulo Espíritu ten na len lado'o beuna, uzhebpa nlad Espíritu wa
Diostsa yankea beuna. [6] Ta ugeaka le'a Dios uzhebpa ndakno beuna, lak
ndab di'izh ten Dios:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin nak,
le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.

[7] Ta we'e bxobgek bega ndo' Dios. Lá ula'a bega gak ta nlad maxu'u,
we'e le'a maxu'u sxo'onka wats bega. [8] Ubii bega wats Dios, le'a Dios ibiiga
wats bega. Bego na ndun ta ugap, bla'a bega be ta ugap wa. Bego na nlad
yankea Dios no bi nlad bega gun bega ta ugap, btsambi'i bega len lado'o
bega, cha ndi bkwa'an bega Dios. [9] Kwea' byo' ladna bega, no uban byo'
ladna bega, no bi'in bega. Yá lá uxi'idta bega, ndi bi'in bega. No na'anpa
iten ladna bega, ndi uban byo' ladna bega. [10] Byak byux bega ndo' Dios Xa
Nibe'e, we'e le'a xa gunno bega dub xa nsak cuent ten Dios.

Bexa nisi be ltsa'a na

[11] Bego nak beuna xmen Cristo, lá inisi bega be ltsa'a bega. Tal ton inisi
ltsa'a na, no gab xa le'a ltsa'a xa lid le'a ndun, le'a ta wa cuent nisi xa ley
ten Dios, no ndab xa le'a ley wa lid le'a nak. Mas wen uxobgek bega ndo'
ley ten Dios, cha na'anpa gab bega le'a-yá lid le'a nak. [12] Ndon Diostsa nak
xa msa'a ley wa, no ndon nabtsa Dios syo'o gan gab tal dub men ya' wats
Dios natal ya' xa infierno. Parea bego zha, ¿ton nak bego gab bego le'a
ltsa'a bega lid le'a ndun?

Bexa zhin ndadi'izh ta guntsa bexa

[13] Bla'ach bego nat, bego lnde'e ndab: "Wizh nat natal ge'a ncha'a besa
stub gezh. Le'a sa wa yoo besa dub li'in, gun besa ti'in, no gun besa gan
sian med." [14] Parea le'a bego ni lá ini'í xta'an yoo ge'a. Le'a gealnaban
ten bega cuent nak mbe nla' ndo' yo dub xla'altsa, cha uxax nitndo'-yá.
[15] Ndi nsabndo' gab bega: "Tal le'a Dios nlad, we'e gun besa ta ndee natal
stubga ta'a." [16] Ná nat le'a bego ndi nzhinnona be ta gun bega. Le'a itea
be ta li nzhinna be men wa, le'a ta wa ta lá nsak ladna Dios. [17] Le'a tal
ton nchando' xta'an dub ta wen gun xa, ná cha lá gun xa ta wa, le'a ta wa
dub ke ndo' Dios.

5

Dios utsaksi bexa rik bexa ugap ndun

[1] ¡Le'a bego xa rik, bla'ach bego ta gáp na' ndee! Utezhat bega bi'in bega,
le'a bega ini'í sian gealkwea'. [2] Le'a be ta sian ndap bega wa ta ndazha'a,
no be xab bega nsayak gu'ud, ndaw mbes-a. [3] No le'a ta oro nsea ta plata
ten bega wa sach mbe. Le'a gal dub wizh le'a mbe wa uluu le'a bega ugap
mbin, cha yol' bega ndo' gi'. Sian be ta'a ndegocha'aw bega, ná nat be
wizh lult. [4] Le'a be men ndun ti'in ge'e ten bega wa nsake ndo' Dios ta
na lá nkix bega med ten bexa. Le'a Dios xa ndon le'a juert nak ndo'ón ta
ndab bexa li ndun ti'in wa. [5] Le'a bego xa rik ba' ndun itea be ta nlad na,
be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, no ndap bega itea be ta ndal ladna bega.
Le'a bega nak cuent dub man nya'al ni lá ini'í ma ti gal wizh gat ma. [6] Le'a
bego nkwi'in nsake bega be men utsin ndun, ndab bega gat bexa. Ná le'a
bexa wa lá yoo gan utsakndo'.

Be xmen Jesús ndenkea' zha ilen Jesús

7 Bego nak beuna xmen Cristo, lá gach ladna bega uxik bega gast zha ilen
Jesús Xwan beuna. Binbe'e bega xte'e nak dub xa ndun ti'in ge'e, xte'e ni
lá ndach ladna xa nkenkea' xa gast zha nla' gi ned, nsea gast zha myats gi
ntele'e xa be ta nsa'a-yá. 8 No liga bego ba' dubtsa ute bega lá gach ladna
bega, le'a Jesús Xwan beuna sken ilen. 9 Bego nak beuna xmen Cristo, lá
iní'i kwea' bega ndo' be ltsa'a bega, cha na'anpa gab Dios le'a bega ndap
ke. Bla'ach bega le'a Dios yamer gi'id ina' ná xte'e gak ta ndun be men.
10 Bega nak beuna xmen Cristo, bin bega lak mbin bexa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta. Le'a bexa wa sian gealkwea' uni'í, ná nunk bexa
lá ngach ladna. 11 Le'a beuna uni'í le'a bexa na nxik ndo' be gealkwea' wa
wen yoo ladna. Ndo'ónla bega lak mxik Job ndo' be gealkwea' uni'í xa.
Cha ngol zha le'a Dios mbin uzhe'eb wen mya'an xa, le'a Dios uzhe'eb dub
xa nlats ladna beuna no nkwea' ladna xa beuna.
12 Ná le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta gáp na' ndee ta mas
nsabndo': le'a gor ndadi'izh bega gun bega dub ta'a, lá use'at bega gibe'a
ni gizhliyo no ni stubga ta'a. Tal le'a bega gun dub ta'a, litsa gud bega.
Ná tal le'a bega lá gun ta wa, na'antsa gud bega. Sbe'en gealngea bidi'izh
bega ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega.

Dios sa'aka ta inab bexa nxobgek ndo' Dios

13 Tal ncho bega kwea' ncho ladna, bidi'izhno bega Dios. No tal ncho
bega nten ladna, bilto'o bega ndo' Dios. 14 No tal ncho bega kwea' nsak,
utezh bega bexa nchansu be xmen Cristo, ka'ab bexa aceit gek bego gizh
wa, no inab bexa ndo' Cristo yakna bega. 15 Tal le'a bexa idub ncho ladna
ige' ladna Dios gor na li nab xa ndo' Dios, le'a Dios syunyakkana bega
yaste bega. No tal le'a bega ndap ke ndo' Dios, le'a Dios utsu'uka ke ten
bega. 16 Bgondo' bega tal ncho zha ntidnsa'ab bega ndo' be ltsa'a bega.
No unab bega ndo' Dios yunyakna Dios be ltsa'a bega. Le'a tal ton dub xa
ga'al nak ndo' Dios, le'a gor na idub ncho ladna xa inab xa ndo' Dios, le'a
Dios so'ónka ta ndab xa wa.
17 Le'a Elí dub profet mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, dub men lakka
le'a beuna. Le'a zha na idub ncho ladna xa unab xa ndo' Dios lá ila'ta gi,
cha yá lá ila'kata gi chon li'in itol. 18 We'e cha unabgal xa ndo' Dios ila'gal
gi. Le'a gi wa cha ula'kagal, cha ngokgal be ta'a ndo' yo.
19 Bego nak beuna xmen Cristo, tal ncho dub xa uto'o len nes ten Dios,
ná le'a stub xa gun gan yach xa wa wats Dios, 20 nlad na' ini'í bega le'a xa
na li gun gan yach men wa wats Dios, le'a xa wa ulat gealnaban ten xa wa
ndo' gealgut no gun xa gan le'a Dios utsu'u itea be ke ten xa wa.

Git ned mke'a Pedr

Le'a Pedr mke'a git ned ndee ndo' be xmen Cristo, zha na ugap ndanno be men bexa ta na nak bexa xmen Cristo. Le'a git ndee ntenxe'a be men wa uxik bexa ndo' be ta kwea' nseatid bexa, no iten ladna bexa ta na nkenkea' bexa usa'a Dios ndo' bexa, no yoo bexa lak nsabndo' gun dub xmen Cristo, xa na ilengal stub biaj.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ncho pla región

1 Le'a na' ndee Pedr, xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Nke'a na'
git ndee ndo' bego na na'anpa lazh na ndencho, bego na lba'a ndencho
Ponto no Galacia no Capadocia no Asia no Bitinia. 2 Le'a Tad Dios polkata
mti bega, no mtsambi'i Espíritu ten Dios gealnaban ten bega, ndontsa
uxobgek bega ndo' Dios no utsu'u ten ten Jesucristo be ke ten bega. Na'ab
na' ndo' Dios uzhe'eb utsin gak xa ndo' bega no gun xa uzhe'eb wen yoo
ladna bega.

Le'a beuna ndenkea' ika'a ta usa'a Dios

3 Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb dub xa wen. Tant nkwea'
ladna xa beuna, le'a xa mxiste Jesucristo ndo' gealgut no msa'a xa dub
gealnaban kub ndo' beuna. Ta we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna ta
usa'aka Dios. 4 Le'a ta wa ta lá initndo', no ni lá gak bzhi'ik-a, no ni lá
gazha'a-yá; ndi nchocha'aw-a gibe'a gast gal zha ika'a beuna-yá. 5 Le'a
bega nge' ladna Dios, ta we'e le'a Dios nla'ach bega nsea juers ten xa,
ndontsa gapka bega gealnaban kub wa, ta ika'aka bega tiemp ilen ndee.
6 Ta we'e uzhebpa nten ladna bega nat, maska nsatid bega sian gealkwea'
dub nde'ep. 7 Le'a ta na nge' ladna bega Dios wa li gak preb ndo' be
gealkwea' wa, lak ndak preb oro ndo' gi'. Ná le'a ta na nge' ladna bega
Dios wa uzhebpa mas nsak ndo' oro, le'a oro wa ta nitndo'. Tal le'a bega ta
ugeaka nge' ladna Dios, le'a gal wizh ulundo' Jesucristo le'a bega wenka
kwe ndo' Dios no gab xa le'a bega wenka li mbin. 8 Le'a bega ndankea
Jesucristo maska gol ni'í bega xa. No ndangea ladna bega xa maska lá
na' bega xa nat. No uzhebpa nten ladna bega gast ni lá ini'í bega xte'e
gudi'izh bega-yá. 9 Le'a ta na li ndangea ladna bega Cristo, le'a Dios usa'a
dub gealnaban kub ndo' bega.
10 Le'a be profet polta mbidi'izh xte'e uzhe'eb utsin gunno Dios bega,
mtsid bexa no uloxnes bexa ná xte'e nak gealnaban usa'a xa wa. 11 Le'a
zha biseata ilen Cristo ndo' gizhliyo, le'a Espíritu mlu'u ndo' bexa wa ná
xte'e nsabndo' ini'í Cristo be gealkwea', no xte'eta uzhe'eb ta chul yoo tso'o
wa. Ta we'e mkwa'an bexa ná ton gak Cristo, no pol ilen xa ndo' gizhliyo.
12 Le'a Dios mluu ndo' bexa wa le'a ta ndadi'izh bexa wa na'anpa yoo zha
bi ncho bexa wa, le'a ta wa ndi yoo zha na ncho beuna ndee. Le'a ta wa
di'izh wen mbidi'izh be men ndo' bega ta msa'a Espíritu ten Dios uto'o
gibe'a ba'. No gast be angel ten Dios nlad yakbe'ena be ta wa.

Dios nlad uzhe'eb umbi'i gak gealnaban ten beuna

13 Ta we'e list ute bega, no utsin binbe'e bega, no bge' ladna bega le'a
Dios uzhe'eb utsin gunno bega zha ilen Jesucristo. 14 Gok bega cuent dub
me'ed nxobgek ndo' xus na. Yá lá gunta bega be ta ugap mbin bega zha
na lá nchando' bega Dios. 15 Ndi umbi'i gok bega ndo' Dios guni'i xta'an

ndun bega, lak umbi'i nak Dios xa na le'a mti bega wa. 16 Lak nkeani'i
di'izh ten Dios ndab xa: “Umbi'i gok bega ndo' na', lak umbi'i nak na'.”
17 Le'a Dios na'anpa nti men, le'a xa ndi utsin gab ndo' itea be men xte'e
nak ta ndun bexa. Le'a bega ndab le'a xa wa Xus bega, ta we'e ndo' itea
be ta ndun bega nsabndo' gap bega mod ndo' xa idub tiemp nban bega
ndo' gizhliyo ndee. 18 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be ta na'an xti'in mbin
bega lak mbin be usan gox ten bega. Ná le'a bego uni'íka le'a gealnaban
ten bega na'anpa isi'i Dios no oro nsea plata, be ta initndo'. 19 Le'a Dios
ndi usi'i gealnaban ten bega wa no ten ten Cristo. Le'a xa wa ngut sakndo'
beuna, cuent dub borreg ndon umbi'i nak. 20 Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios
zha biseata gaknde'e gizhliyo, ná le'a gast tiemp ndee ulen Cristo, xa na
nkwea' ladna bega. 21 Le'a juers ten ta li mbin Cristo wa le'a bega ndangea
ladna Dios, xa na le'a mxiste Cristo ndo' gealgut, no msa'a xa sa ndon le'a
nsak nsob Cristo. Ta we'e nge' ladna bega Dios no ndenkea' bega gal wizh
gal uso' bega ta ndab xa wa.
22 Nat le'a Espíritu ten Dios ndakno nxobgek bega ndo' gealngea ten
Dios. Le'a gealnaban ten bega li msambi'ila ndo' Dios, ndontsa ikwea'
ladna bega be ltsa'a bega, bexa no nak xmen Dios. Nat li bin bega idub
ncho ladna bega no ni dub ta ugap lá gunbe'e bega. 23 Le'a bega nak cuent
dub men ti ngol stub biaj. Ná le'a gealnaban kub ten bega wa na'anpa ta
initndo'. Le'a gealnaban wa ta nsa'a di'izh ten Dios, dub ta nban, dub ta
nunk lá initndo'. 24 Lak ndab di'izh ten Dios:

Le'a itea be men nak cuent dub ya gé'e.
Le'a itea be ta wen ndun bexa nak cuent gé'e ten ya wa.
Le'a ya wa ta nbid, no gé'e ten na ta nyab,
25 ná le'a di'izh ten Dios ta lá initndo'.

Le'a di'izh wa di'izh wen ten Cristo, ta mbidi'izh bexa ndo' bega.

2

1 Nat bla'a bega iteanak be ta ugap nak bega, no itea be gealkwi'in ndun
bega, no dub ta na'anpa ugea nak bega. No lá gaklono bega be men ndap
ta'a, no lá gudi'izhta bega be cuent gix. 2 Le'a lak dub medo'o nkwa'an
chizh goo na, no liga bkwa'an bega di'izh ten Dios, ndontsa li mas igondo'
bega Dios, no gap bega gealnaban. 3 Le'a bega yá uni'íka le'a Dios wen
nak ndo' bega.

Cristo nak cuent dub ge' ndon le'a nsak

4 Ubii bega wats Cristo, xa nak cuent dub ge' nban. Le'a be men mxelad
xa wa, ná le'a Dios mti xa cuent dub ge' ndon le'a nsak. 5 Le'a bego no
nak cuent be ge' nban. Ta we'e bla'a bega le'a Dios gunti'in bega gak bega
lid Dios. No gak bega cuent dub ule'ay mti Dios, cha juers ten Jesucristo
gun bega be ta nsak ladna Dios, le'a ta wa cuent dub xnab usa'a bega ndo'
Dios. 6 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios cuent ten Cristo:

Bwi'i bego le'a gezh Sion uxo'ob na' dub ge' ned nbexan ni'i.
Le'a ta wa dub ge' mti na', ta ndon le'a nsak.
Le'a tal ton ige' ladna xa nak ge' wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.

7 Le'a cuent ten bego na li nge' ladna Cristo wa, le'a xa wa uzhe'eb dub xa
nsak. Parea le'a cuent ten bexa na'anpa nge' ladna xa, le'a di'izh ten Dios
lnde'e ndab:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
nat le'a ta wa le'a nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.

8 No ndab-a:

Le'a ge' wa ta nkate'eb be men gast nlayat bexa.

Le'a bexa wa li nkate'eb geal le'a bexa lá nxobgek ndo' di'izh ten Dios, lak
uni'í Dios gun bexa.

Gezh ten Dios

9 Ná le'a bega nak xmen Dios, le'a Dios mti bega gak bega cuent ule'ay
gun ti'in ndo' Dios, xa ndon le'a nibe'e. Le'a bega nak cuent dub nacion
umbi'i nak ndo' Dios, dub gezh ten Dios, ndontsa gudi'izh bega be ta wen
ndun Dios, xa na le'a ulo'o bega ndo' sa ukaw ndontsa kwe bega ndo' xe'a
chul ten xa. 10 Le'a polta le'a bega na'anpa nak gezh ten Dios, ná nat le'a
bega myakla gezh ten xa wa. Le'a polta le'a bega lá ini'í ti nkwea' ladna
Dios bega, ná nat le'a bega uni'íka ta wa.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Dios

11 Bego amig ten na', le'a ndo' gizhliyo ndee na'anpa lazh beuna, le'a
beuna ga dub nseatid ndo'-yá. Ta we'e na'ab na' ndo' bega gun bega juers
lá gun bega be ta ugap nlad bega, le'a be ta wa uka gun bega be ta nlad
Dios. 12 Uzhebpa wen gok bega ndo' bexa lá nchando' Dios, bexa nisi bega,
ndab bexa le'a bega xa ugap. Le'a gal gor ini'í bexa be ta wen ndun bega,
we'e yankea bexa Dios gal wizh ilen Cristo.

Nsabndo' uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in

13 Le'a ta na nak bega xmen Cristo, ta we'e bxobgek bega ndo' itea bexa
nakti'in. Ndo' xa nibe'e Roma bxobgek bega, le'a xa wa ndon le'a nibe'e.
14 No ndo' be xmen xa wa bxobgek bega, le'a xa ntu'ub bexa utsaksi bexa
be men ndun ta ugap, no utsin gak bexa ndo' be men ndun ta wen. 15 Le'a
Dios nlad li wen gak bega, ndontsa yá na'antapa inisi be men bega, bexa
lá nchando' Dios no na'anpa nsakyo'ón bexa.
16 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be ke ten bega, ndontsa gun bega ti'in ndo'
Dios, na'anpa gun bega be ta ugap. 17 Gop bega mod ndo' iteanak be men.
No bkwea' ladna bega bexa no nak xmen Cristo. No bxobgek bega ndo'
Dios, nsea gop bega mod ndo' xa nibe'e Roma.

Ta nsabndo' gun bexa ncho ndo' ya'a stubga men

18 Bego na ncho ndo' ya'a stubga men, gop bega mod ndo' xa nak xwan
bega, no bxobgek bega ndo' xa. Li bin bega ndo' bexa utsin nak no
ndo' bexa uxax nak. 19 Le'a Dios nten ladna gor na nxik bega ndo' dub
gealkwea' ni lá nsabndo' itid bega, ta na ndun bega lakta nlad Dios gak
bega. 20 Tal le'a dub men ntsaksi bega ta na ndun bega dub ta ugap, cha
uxik bega ndo' gealkwea' wa, na'anpa nsabndo' itenno ladna bega ta wa.
Ná tal le'a bega ntid dub gealkwea' ta na ndun bega ta wen, no nxik bega
ndo' gealkwea' wa, le'a ta wa ta nsak ladna Dios.

21 Le'a Dios mti bega li gun bega ta wa, le'a lak mxik Cristo ndo' be
gealkwea' sakndo' beuna, no liga nsabndo' uxik beuna. 22 Le'a Cristo nunk
lá ngun dub ta ugap, no ni dub gealkwi'in lá ngun xa. 23 Le'a gor na unisi
bexa xa wa, le'a xa wa ni dub di'izh xela lá ika'ab ndo' bexa wa. No gor na
mtsaksi bexa xa, le'a xa ni dub ta ugap lá ngab ndo' bexa wa. Ndi mla'a
xa ta wa cuent ten Dios, xa na utsin gab ndo' itea be men ná ton ndap ke.
24 Le'a Cristo wa le'a mbi'i be ke ten beuna ngut xa ndo' cruz, natsa ula'a
beuna be ta ugap nak beuna nsea iban beuna gun beuna ta wen. Le'a
ta na utid Cristo ndo' be gealkwea' wa, ta we'e le'a bego myakna. 25 Le'a
polta utesea bega cuent be borreg, ma ukegix. Ná nat myach bega wats
Cristo, xa nla'ach gealnaban ten bega lak bexa nla'ach be borreg ten na.

3

Ta nsabndo' gak be xagots no be xabgi'i

1 No liga le'a bego xagots, bxobgek bega ndo' xabgi'i ten bega. Tal le'a
bexa lá ndangea ladna di'izh ten Dios, le'a ncho xa gungeaka ladna-yá gor
na na' xa xte'e nak bega, lá nki'in uzhe'eb gudi'izh bega-yá ndo' xa. 2 Le'a
xa ina' xte'e utsin nak bega no xte'e umbi'i nak bega ndo' Dios. 3 Le'a ta
ndun chul nak bega wa na'anpa ta nsaxkwa'a bega gek bega no be ta oro
no be lad uyap ndanti'in bega. 4 Le'a ta na chul nak bega wa, le'a ta wa ta
ncho len lado'o bega, dub ta lá initndo'. Le'a ta wa ta na utsin nak bega no
bcha'an nak bega, le'a be ta we'e uzhebpa ta nsak ndo' Dios. 5 Li ngok be
xagots polta, bexa wen ngok ndo' Dios. Le'a bexa wa mge' ladna Dios, no
mxobgek bexa ndo' xabgi'i ten bexa. 6 Lak mxobgek Sara ndo' Abraham,
ndab xa le'a Abraham le'a nak xa nibe'e xa. Le'a bega slaya' gak lak ngok
Sara wa, tal le'a bega gun be ta wen no ni na'an xta'an izheb bega.
7 No liga bego xabgi'i, uzhebpa bla'ach bega xagots ten bega no utsin
gok bega ndo' xa. Le'a xa wa cuentta dub vas lid bid ile'a, ná le'a Dios
dubtsa gealnaban kub msa'a ndo' bega no ndo' be xagots wa. Li gak bega
ndontsa na'an xta'an gun gan lá go'ón Dios ta inab bega ndo' xa.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

8 Nat itea bego ba', na'anpa kuyo bega, no blats ladna bega be ltsa'a bega,
no bkwea' ladna bega bexa, no utsin gok bega ndo' bexa, no lá izhinna
bega. 9 Ná tal ncho xa ugap gunno bega, na'anpa cha noga bega li ugap
gunno xa wa. No tal ton inisi bega, na'anpa cha noga bega li inisi xa wa.
Ndi unab bega ndo' Dios utsin gunno Dios xa, le'a Dios le'a mti bega li
gun bega, ndontsa utsin gunno Dios bega. 10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a:

Le'a tal ton nlad wen yoo, no ini'í xa be wizh wen,
lá gudi'izh xa ta ugap no ni lá gun xa gealkwi'in.
11 No ula'a xa be ta ugap,
cha ndi utsin gak xa.
No ukwa'an xa wen yo'ono xa be men,
no idub tiemp li nsabndo' gun xa.
12 Le'a Dios nla'ach be men wen,
no ndo'ón xa xta'an ndab bexa.
Ná le'a Dios ndakloo ndo' be men ndun ta ugap.

Bexa ndangea ladna Cristo ntid be gealkwea'

13 ¿Tonma dub xa xela gunno bega, tal le'a bega sbe'en ta utsin ndun?
14 Ná tal le'a bega ini'í dub gealkwea' ta na utsin nak bega, le'a Dios gun
wen yoo ladna bega. Ta we'e na'an ton ndo' ná izheb bega, no ni lá yu'
ladna bega. 15 Ndi len lado'o bega wankea bega Cristo Xwan beuna. No
list gok bega ndontsa isu'u bega ika'ab bega guni'i ton inabdi'izh ndo' bega
cuent ten ta nge' ladna bega Cristo. No utsin ika'ab bega gap bega mod
ndo' xa. 16 We'e le'a bexa na xela ní'i ndo' bega ndi ido ladnabe, gor ini'í
bexa be ta wen ndun bega nak xmen Cristo.
17 Tal le'a Dios nlad, mas wen ini'í bega dub gealkwea' ta na ndun bega
dub ta wen, ni ka ini'í bega dub gealkwea' ke na gun bega dub ta ugap.
18 Le'a Cristo uni'í gealkwea' gast ngut xa, ndontsa myu'u be ke ten beuna.
Le'a xa wa ni dub ke lá ndap, ná le'a xa ngut sakndo' iteanak be men
ndun be ta ugap, natsa yo'o xa beuna wats Dios. Le'a be'al las xa ngutka,
ná le'a bi ten xa nbanka. 19 Cha li ngwa'yadi'izh bi ten xa ndo' xbi be men
ndenchonyaw. 20 Le'a ta wa bexa lá uxobgek ndo' Dios tiemp xapta, zha
na ukenkea' Dios naga syach be men wats xa, zha na mbinde'e Noé dub
barco si'il. Le'a ta wa uyo'o dub xo'ontsa men len na, bexa lá ngat ndo'
gilog wa. 21 Le'a ta utid bexa wa nak cuent ta ntalea' beuna len nits, ta
ndun ndap beuna gealnaban ndo' Dios. Na'anpa ntalea' beuna ndontsa
ilate mek beuna, ndi ntalea' beuna ndontsa umbi'i gak lado'o beuna ndo'
Dios, juers ten ta na mban Jesucristo ndo' gealgut. 22 Le'a Cristo mkea
gibe'a, cha nat nsob xa wats Dios lad ga'al. Le'a iteanak be angel nxobgek
ndo' xa, no be espíritu nibe'e.

4

Nsabndo' gun bexa ta nsak ladna Dios

1 No lak uni'í Cristo be gealkwea' zha uyo'o xa ndo' gizhliyo, ta we'e
na'anpa izheb bega ini'í bega be gealkwea'. Le'a tal ton itid ndo' be
gealkwea', le'a xa wa gun gan ndo' ta ugap, 2 ndontsa idub nban xa na'anpa
ukwa'an xa be ta nladtsa xa, ndi gun xa ta nsak ladna Dios. 3 Yá utid zha
na mbin bega ta na ndal ladna bexa lá nchando' Dios, bexa ndun be ta
bzhi'ik, no nak bexa sian ta ugap, no ndun bexa gealgu, no ndesea bexa
sa nyo'o gast ndun be men ta ugap, no ndun bexa itea be ta ndal ladna
bexa ncho ndo' gizhliyo, no ndankea bexa be ta na'anpa nak Dios, dub
ta uzhebpa lá nsak ladna Dios. 4 Le'a nat le'a bexa lá nchando' Dios wa
ndanseanabe xte'e lá ndunta bega ltsa'a be ta ugap ndun bexa wa. Ta we'e
usalad ndanno bexa bega. 5 Parea gal dub wizh le'a bexa wa usa'a cuent
ndo' Dios itea be ta mbin bexa, gab Dios ná xte'e nak ta mbin kadga dub
men, bexa ndenban no bexa ngutla. 6 Le'a bexa ngut wa mbi'ínla di'izh
ten Dios zha bi nban bexa, ndontsa ibangal bexa gap bexa gealnaban ndo'
Dios, mas ngutla bexa ndo' gizhliyo ndee.

Nsabndo' gakno bexa be ltsa'a xa

7 Le'a gizhliyo ndee yamer idub. Ta we'e list ute bega, bidi'izhno tse'e
bega Dios. 8 Le'a ndo' itea be ta'a, le'a ta ndee ta mas nsak: Uzhebpa
bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. Le'a tal beuna li gun, le'a beuna sunge'
ladna sian ta'a ndanno bexa beuna. 9 No utsin gok bega ndo' itea bexa
nsea ta lid bega, na'anpa ine'e ladna bega xa. 10 Utsin binti'in bega be ta
ndák bega, ta msa'a Dios ndo' kadga dub bega, ndontsa li gakno bega be
ltsa'a bega, lak msa'a Dios gun bega. 11 Le'a bego na ndadi'izh di'izh ten

Dios, bidi'izh bega-yá lakkata nak-a. No bego na ndakno be men, bin bega
ta wa idub lak juers nsa'a Dios ndo' bega. We'e le'a be men ini'í ta ndun
bega wa, cha gab bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa wen juers ten Jesucristo,
xa ndon le'a wen no ndon le'a juert ndo' itea be ta'a idub tiemp. Lika
nak-a.

Be xmen Cristo itid ndo' be gealkwea'

12 Bego amig ten na', lá yanseana bega gor na uzhebpa kwea' ncha'tid
bega, le'a ta wa ga lika gak. 13 Ndi bten ladna bega geal no bega nsatid
ltsa'a be gealkwea' utid Cristo, ndontsa liga uzhebpa iten ladna bega wizh
ilengal xa. 14 Tal le'a be men xela ní'i ndo' bega ke na nak bega xmen Cristo,
uzhebpa wen yoo ladna bega, le'a ta ndun bexa wa nluu le'a Espíritu ten
Dios ncho lado'o bega. Le'a bexa wa kwea' ní'i ndo' Cristo, ná le'a bega
ndi ndun ta nsak ladna Cristo. 15 Le'a bexa na ndut men nsabndo'ka ini'í
gealkwea', no liga bexa ndun gealwa'an, no bexa ndun ta ugap, no bexa
nyote ndo' ta ten stubga men. Parea le'a bega na'anpa li nak. 16 Ná tal le'a
bega ini'í gealkwea' ta na nak bega xmen Cristo, lá ido ladna bega; ndi
bsa'a bega xno ndo' Dios le'a bega nak xmen xa.
17 Le'a nat yamer isaxan tiemp ini'í be men be gealkwea'. Le'a beuna
nak xmen xa ned ini'í gealkwea' wa, we'e mas juert yoo be men lá nxobgek
ndo' di'izh wen ten Dios. 18 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men wen sian be gealkwea' itid ndontsa gap xa gealnaban,
¿mata gal bexa ugap nak, bexa ndap ke ndo' Dios?

19 Tal le'a bega itid ndo' be gealkwea' lak nlad Dios, byun bega cuent
gealnaban ten bega ndo' Dios xa mbinde'e bega, no bin bega be ta wen
ndo' Dios, le'a xa wa na'anpa ula'a bega.

5

Ti'in ten bexa nchansu be xmen Cristo

1 Le'a na' ndee nak dub xa nchansu be xmen Cristo, no uní na' xte'e utid
Cristo be gealkwea', no gal uso' na' dub sa iso'ob na' wats Cristo zha ilen
xa. Ta we'e na'ab na' ndo' bego na nchansu be xmen Cristo, 2 utsin bla'ach
bega bexa wa, le'a Dios msa'a bexa ula'ach bega. Bin bega ta wa idub ncho
ladna bega, na'anpa cuent dub ta lajuerska gun bega. No na'anpa ukwa'an
bega med, ndi gaknotsa bega bexa lak nlad Dios. 3 No na'anpa gak bega
cuent dub xa le'a nibe'e bexa wa, ndi utsin gok bega ndontsa ini'í bexa
xte'e nsabndo' gak bexa. 4 We'e gor na ilen Cristo xa na nchansu beuna,
le'a bega gal uso' dub ta uzhebpa nsak, ta nunk lá idub.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

5 No liga bego bexa ben nsabndo' uxobgek bega ndo' bexa nchansu bega.
Iteanak bega utsin gok ndo' be ltsa'a bega, na'anpa izhinna bega. Le'a
di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin,
le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.

6 Byak byux bega ndo' ya'a Dios xa ndon le'a juert, we'e uxapso Dios bega
gal zha li nsabndo' gun xa. 7 Bla'a bega itea be ta nyu' ladna bega ndo'
ya'a Dios, le'a Dios nla'achka bega.

8 List ute bega no bla'ach bega, le'a maxu'u ndakloo ndo' bega
nlad utsabgix bega. Le'a maxu'u nkesea cuent dub mbi'izh nbezh,
nkeseakwa'an ma ta gaw ma. 9 Lá ula'a bega gak ta nlad maxu'u, ndi
mas bge' ladna bega Dios. Le'a bego uni'íka le'a be gealkwea' ntid bega
wa, le'a idub ndo' gizhliyo ndee ndencho ltsa'a bega nokaga lba'a ncha'tid
ndo' gealkwea'. 10 Le'a zha na yá utidla bega ndo' ta wa dub nde'ep, le'a
Dios gun ga'al gak bega, no gakno xa bega, no gun xa juert gak lado'o bega,
no mas ige' ladna bega xa. Le'a Dios le'a nkwea'pa ladna beuna, no mti
xa beuna yoo beuna wats Jesucristo gibe'a idub tiemp. 11 ¡Le'a Dios ndon
le'a nsak no nibe'e xa idub tiemp! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pedr

12 Le'a Silvano ngokno na' mke'a besa git tuzh ndee. Le'a na' gáp le'a
xa ndee dub xa ugeaka nak xmen Cristo. Mke'a besa git ndee ndontsa
utenxe'a na' bega, no ini'í bega le'a Dios ta ugeaka nkwea' ladna bega. ¡Lá
yalad bega ta wa!
13 Le'a iteanak bexa nak xmen Cristo ndencho Babilonia ndee, bexa na
mti Dios lak mti Dios bega, le'a bexa wa nidi'izh ndo' bega. No Marc xa
nak cuent xi'ín na' no nidi'izh ndo' bega. 14 Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a
bega sakndo' na', ta na nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.
Le'a Dios gun wen yoo ladna bega nak xmen Jesucristo. Lika gak-a.

Git itop mke'a Pedr

Le'a zha na mke'a Pedr git ndee le'a xa uni'í le'a xa sken gat. Ndab xa ndo' bexa nak xmen Cristo le'a be mech ukwi'in no bexa ndun usaladno be men ilen, ukwa'an bexa ná xte'e isabgix be xmen Cristo. Parea le'a bexa wa nsabndo' ga'al kwe ndo' Cristo no lá isakyo'ón bexa be ta ndadi'izh bexa ukwi'in wa. Le'a Pedr mtenxe'a bexa umbi'i gak bexa ndo' Dios, ndontsa ga'al kwe bexa gal zha ilengal Cristo.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ndangea ladna Jesucristo

1 Le'a na' ndee Simón Pedr, dub xa ndun ti'in ndo' Jesucristo, xa mtu'ub
na' gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo' bego na ndangea ladna
Jesucristo lak ndangea ladna besa xa. Le'a ta wa ta msa'a Jesucristo, xa
na le'a nak Dios ten beuna, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna. 2 Na'ab na'
ndo' Dios mas utsin gak xa ndo' bega, no gun xa mas wen yoo ladna bega,
no mas igondo' bega Dios no Jesús Xwan beuna.

Nsabndo' gak bexa lak nsak ladna Dios

3 Le'a iteanak be ta nki'in beuna ndontsa gak beuna lak nsak ladna Dios,
le'a juers si'il ten Dios nsa'a xa ta wa, geal nchando' beuna xa. No mti xa
beuna ta na uzhebpa wen xa no juert nak xa. 4 Li nsa'a Dios uzhebpa be ta
wen ndo' beuna lak ndabka xa usa'a xa-yá, ndontsa utsin gak bega lak nak
Dios, no ula'a bega be ta bzhi'ik nde ndo' gizhliyo, be ta ugap nkwa'an be
men. 5 Ta we'e gáp na' ndo' bega, idub ncho ladna bega bge' ladna bega
Cristo, no bin bega ta nsak ladna Dios, no mas bgondo' bega xa, 6 no lá
gun bega be ta nladtsa bega, no bxik bega ndo' itea be ta'a, no wankea
bega Dios, 7 no utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega
be men.
8 Tal le'a bega ndunka be ta ndee no mas gunta bega ta wa, le'a bega
mas igondo' Jesucristo Xwan beuna, no wenka gun bega ti'in ndo' Dios.
9 Ná le'a bexa na na'anpa ndun be ta ndee, le'a bexa wa cuent dub xa lá
na'. Le'a bexa wa myalad ta mtsambi'i Dios lado'o bexa ndo' be ta ugap
mbin bexa. 10 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios utezh bega, no mti
xa bega. Ta we'e bin bega itea be ta ndee wa, ndontsa na'anpa gaila' bega
ndo' be ta ugap. 11 Le'a Dios ndi uxa'al sa yate bega, sa inibe'e Jesucristo
Xwan beuna idub tiemp, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna.
12 Le'a na' ndee lá kweasyáp be ta ndee ndo' bega, maska yá uni'íka
bega-yá, no ndangea ladna bega gealngea. 13 Le'a nat bi nban na' le'a
na' nsabndo' gáp be ta ndee ndo' bega ndontsa lá yalad bega-yá. 14 Le'a
Jesucristo le'a mluu ndo' na' le'a na' na'antapa kwen nban. 15 Le'a na' gun
iteatsa be ta'a syo'o gan gun na', ndontsa na'anpa yalad bega be ta ndee
gal zha gat na'.

Pedr uni'índo' ton nak Jesús

16 Le'a gor na mlu'u besa bega xte'e juert nak Jesucristo Xwan beuna,
no xte'e ilen xa stub biaj, le'a ta wa na'anpa dub ta ulogektsa besa. Le'a
besa galka ndi uni'índo' xte'e juert nak xa. 17 Le'a Tad Dios le'a mluu ton
nak Jesús no xte'e juert nak xa, zha na ulen ti Dios gibe'a ndab Dios: “Le'a
ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea' ladna xa no ntenno lad na' xa.” 18 Le'a besa

le'a mbi'ín ti Dios ta li ulen gibe'a wa, gor ndeno besa Jesús bet wa, dub
sa umbi'i ndo' Dios.
19 Ta we'e mas nge' ladna beuna be ta mke'a be profet polta. Le'a bega
nsabndo' isakyo'ón be di'izh wa, le'a ta wa cuent dub xe'a nsu len dub sa
ukaw. No li bsakyo'ón bega ta wa, gast gal gor na ilen Cristo cuent dub gor
ndat xe'a, zha usu xa xe'a len lado'o bega. 20 Parea nsabndo' ned yakbe'ena
bega le'a ni dub di'izh mke'a be profet wa, lá yoo gan lba'atsa yakbe'ena
be men-a. 21 Le'a iteanak be di'izh mbidi'izh bexa sakndo' Dios tiemp polta
wa, le'a ta wa na'anpa ta ulogektsa bexa. Le'a bexa ndi mbidi'izh ta wa
laktsa mluu Espíritu ten Dios gudi'izh bexa.

2

Be mech ukwi'in nluu be ta ugap
(Jud. 3-13)

1 Le'a polta le'a lat bexa Israel uyo'o bexa nkwi'in ndab le'a ndadi'izh
sakndo' Dios. No liga yoo be mech lat bega, bexa nlad ukwi'inno bega,
gudi'izh bexa dub ta na'anpa ta ugea, ta utsabgix ncho bega. Le'a ta
wa uluu le'a bexa na'anpa ta ugea ndangea ladna Cristo xa ngut sakndo'
beuna. Ta we'e gal dub wizh uxax initndo' bexa. 2 Le'a kwa'ad be men
isankea tso'o be ta ugap ndun bexa wa. No le'a ke ten ta nluu bexa, le'a
be men iní'i kwea' ndo' gealngea ten Dios. 3 Le'a bexa wa ukwi'inno bega
ndontsa gun bexa gan med. Le'a Dios polkata mbinbe'e utsaksi bexa li
gun. Ta we'e le'a xa ta ugeakapa li gunno bexa wa.
4 Le'a Dios lá ngunge' ladna ndo' be angel mbin ta ugap, le'a xa ndi
mtsa'ab bexa wa infierno, dub sa ukaw, sa nchonyaw bexa gast gal wizh
utsaksi Dios bexa. 5 No liga lá ngunge' ladna Dios ndo' be men uyo'o
tiemp xapta, zha uyo'o Noé, xa na mbidi'izh xte'e nsabndo' gak be men.
Le'a Dios ndi mtu'ub gilog si'il ndo' gizhliyo ndontsa mnitndo' nits be men
ugap wa. Ná le'a Dios lá ula'a ngat Noé ndo' gilog wa nsea stub sga'adga
bexa. 6 No liga mtsaksi Dios bexa gezh Sodoma no gezh Gomorra, mtso'ol
Dios be gezh wa gast ndon di' mya'an-a, ndontsa ini'í be men xte'e yasea
bexa ndun ta ugap. 7 Na' le'a Dios lá ula'a yol' Lot, le'a xa dub xa wen,
uzhe'eb kwea' nyo'o ladna xa tant ta ugap nak be men sa wa. 8 Le'a Lot
wa dub xa wen ngok uyo'o lat bexa ugap wa. Le'a xa uzhebpa kwea' nyo'o
ladna itea wizh gor na na' xa no ndo'ón xa ta ndun be men wa.
9 Le'a be ta ndee nluu le'a Dios sun gan ko'o bexa utsin nak ndo' be
gealkwea'. No sun Dios gan utsaksi bexa ugap, gal wizh na gab Dios ná
ton ndap ke. 10 No mas utsaksi Dios bexa na ndun be ta bzhi'ik nlad bexa,
no lá nxobgek bexa ndo' Dios.
Le'a bexa ukwi'in wa uzhebpa zhin nak no ngud nak lado'o bexa. No
ni lá nzheb bexa xela ní'i bexa ndo' be espíritu nibe'e. 11 Le'a be angel
ten Dios uzhebpa mas juert nak ndo' bexa ukwi'in wa, parea ni lá gun be
angel rages usake be espíritu wa ndo' Dios.
12 Ná le'a be men wa xela ní'i ndo' be ta na ni lá nyakbe'ena bexa.
Na'anpa utsin ndanbe'e bexa, no ndun bexa sbe'en ta nladtsa bexa. Le'a
ta na li nak bexa wa, ta we'e li gat bexa. Nak bexa cuent be man, bema
ndal por na isen be men ma gat ma. 13 Le'a lak xela ndanno bexa be men,
no liga ini'í bexa gealkwea'. Le'a bexa wa ndal ladna ndun be ta ugap
tezhea ndo' ga'al be men. Le'a gor ndawno bexa bega, na'anpa ndo ladna
bexa ndun bexa be ta bzhi'ik, ndi nten ladna bexa ndun bexa ta wa.

14 Le'a bexa wa nsa'ab ladna ndo' itea be xagots ni'í bexa. No nunk lá
nzhanna bexa ndun bexa ta ugap. No nkwi'inno bexa be men ndidotsa
ndangea ladna Dios. No nlad bexa uzhebpa ta sian gap bexa. Ná le'a Dios
uzhe'eb utsaksi bexa. 15 Mla'a bexa nes ten Dios, cha usabgix bexa. Ndun
bexa lak mbin profet Balaam xin Beor. Le'a Balaam ndal ladna ndun be
ta ugap ndontsa gun xa gan med. 16 Ná le'a ngol gor le'a xburr xa uní'i
ndo' xa cuent dub men, uteyo ma xa. Na'anpa ula'a ma gun Balaam ta li
mbinbe'e xa gun xa wa, ta na'an xti'in.
17 Le'a be mech ukwi'in wa xa na'an xti'in, cuent dub so ni nits na'an,
no cuent dub xkaw itea lad ndo'o mbi. Le'a Dios yá mbinbe'ela le'a bexa
wa ya'be sa ndon le'a ukaw idub tiemp. 18 Chul ndadi'izh bexa, ná le'a
ta ndab bexa ta na'an xti'in. No nki'il bexa be men gun bexa ta ugap lak
ndun bexa, nkedino xa be men penkama mla'a be ta ugap nak na. 19 No
ndab be mech wa le'a be men syo'o gan gun itea be ta nlad na, ná le'a
bexa wa ni le'a lá yoo gan ula'a be ta ugap nak bexa, le'a be ta ugap wa
nibe'e bexa. Le'a itea be ta'a ndun gan ndo' dub men, le'a ta wa le'a nibe'e
ndo' xa. 20 Ta ugeaka le'a bexa wa mgondo' Jesucristo Xwan beuna, xa na
le'a nsa'a gealnaban, cha uto'o bexa ndo' be ta bzhi'ik ncho ndo' gizhliyo
ndee. Ná nat le'a bexa myach le'akagal ndo' be ta bzhi'ik, le'a ta wa ndi
le'a ndun gan ndo' bexa. Ta we'e ndi mas pro'ob nak bexa ndo' lak ngok
bexa zha ned wa. 21 Ndi mas wen lá igondo' bexa nes wen ten Dios, ndo'
li mgondo' bexa-yá cha mla'a bexa ta unibe'e Dios gun bexa. 22 Le'a ta
ndun bexa wa nak lakkata ní'i be men: "Le'a mbek nyach ndaw le'aka ta
ngu'udna ma. No dub kuch ti'i ngos nyach ndatbixte ndo' yalan stub biaj."

3

Jesús ilen stub biaj

1 Bego amig ten na', le'a ta ndee git itop nke'a na' ndo' bega. Le'a ndo'
itop be git ntenxe'a na' bega, ndontsa sbe'en be ta wen gunbe'e bega. 2 Le'a
na' nlad lá yalad bega ta mke'a be profet ten Dios tiemp polta. No lá yalad
bega ta mluu be apostol bega, be ta unibe'e Jesucristo xa nsa'a gealnaban,
xa na le'a nak Xwan beuna.
3 Le'a na' nlad ini'í bega le'a tiemp ilen ndee yoo be men gun laktsa nlad
na. No inisi bexa bega, 4 gab bexa: "¿Lid ndab Jesús le'a xa ilen stub biaj
zha? Le'a be usan gox polta ten beuna yá ngutla, ná le'a itea be ta'a nak
lakka nak-a zha na ngoknde'eta gizhliyo." 5 Le'a be men wa lá nlad igondo'
le'a tiemp xapta le'a Dios uní'i, cha li ngoknde'e gibe'a no gizhliyo. No le'a
di'izh ten xa myunjunt nits, cha mlu'u yo bid tlaw nits wa. 6 No le'aka nits
wa mnitndo' Dios be ta ncho ndo' gizhliyo zha ula' gilog. 7 Parea le'aka
di'izh ten Dios utso'ol gibe'a no gizhliyo ncho nat, gal wizh gab Dios ná
ton ndap ke, zha na unitndo' Dios be men ugap nak.
8 Bego amig ten na', lá yalad bega ti le'a cuent ten Cristo le'a dub wizh
cuent dub mil li'in, no liga dub mil li'in cuenttsa dub wizh. 9 Le'a Cristo
ilenka zha nsabndo'-yá lakka ndab xa, na'anpa lak ndanbe'e be men le'a
xa cha'aw ilen. Le'a xa ndi nkenkea' le'a xa lá nlad gak perdid ni dub men.
Le'a xa ndi nlad le'a itea be men ula'a be ta ugap nak bexa.
10 Le'a wizh ilen Cristo, le'a ta wa cuent dub zha nla' dub wa'an ta lid
be men gor te'al, ni lá ini'í bexa ti ilen xa. Le'a gal wizh wa le'a gibe'a
ba' initndo' no uzhe'eb dub ruid si'il igen. Le'a itea be ta ndi'ib gibe'a ba'
yol'be. Cha yol' gizhliyo ndee no itea be ta ncho ndo' gizhliyo.

11 Le'a ta na li initndo' itea be ta wa, ta we'e le'a bega nsabndo' umbi'i
gak ndo' Dios, no gun bega sbe'en ta nsak ladna Dios. 12 Utenkea' bega gast
gal zha ilen xa, no bin bega itea be ta na syo'o gan gun bega ndontsa mas
uxax ilen xa. Le'a gal wizh wa le'a gibe'a ba' yol' cha initndo'-yá. No be
ta ndi'ib gibe'a ba' yol' no izhu'unbe. 13 Ná le'a beuna ndenbeas yoo dub
gibe'a kub no dub gizhliyo kub lak ndab Dios yoo-yá. Le'a sa wa sbe'en
be ta nsak ladna Dios gun be men.

14 Bego amig ten na', bego na ndenbeas yoo be ta wa, uzhebpa bin bega
juers wen ya'an bega ndo' Dios, ni dub ke lá gap bega ndo' Dios. 15 Lá
yalad bega le'a Cristo li nkenkea' ilen ndontsa mas kwa'ad be men gap
gealnaban ndo' Dios. Le'a Pabl xa cuent nak wit beuna no mke'a ltsa'a be
ta ndee ndo' git mtu'ub xa ndo' bega, lak msa'a Dios nyakbe'ena xa be ta
wa. 16 Le'a sian be git nke'a Pabl, le'a xa nke'aka cuent ten be ta ndee,
maska ncho ta nke'a xa uzhebpa bid nyakbe'ena beuna. Le'a ncho bexa
ngud nak, bexa ndidotsa nge' ladna Cristo, na'anpa utsin nluu bexa be ta
nke'a Pabl wa. No liga ndanno bexa iteata be di'izh ten Dios, ta we'e le'a
Dios utsaksi bexa.

17 Bego amig ten na', le'a nat le'a bega uni'íka be ta ndee gor na biseata
yoo-yá. Ta we'e uzhebpa bla'ach bega na'anpa ukwi'inno bexa ugap wa
bega, cha ula'a bega ta nge' ladna bega Dios. 18 Ndi mas byakbe'ena bega
xte'e nkwea' ladna Dios bega, no mas igondo' bega Jesucristo Xwan beuna,
xa nsa'a gealnaban ndo' beuna. ¡Le'a nat no idub ndo' ndee gab beuna
le'a Dios uzhebpa dub xa juert no dub xa nsak! Lika nak-a.

Git ned mke'a Juan

Le'a git ndee git ned mke'a Juan, ndab-a dubtsa gak be xmen Dios. No ndab-a ta wen gun be men nak xin Dios. Le'a be xmen Cristo nsabndo' utsa'al itea be ta ugap, cha ndi ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa. No lá ula'ach bexa be ta na'anpa ta ugea, be ta nluu be mech ukwi'in.

Jesús nak Di'izh nsa'a gealnaban

1 Le'a zha utexanta gizhliyo le'a Jesucristo nchola. Le'a besa mbi'ín ta mbidi'izh xa, no uni'índo' besa xa, no uni'í besa ta mbin xa, no usen besa xa. Le'a xa wa le'a nak Di'izh nsa'a gealnaban, ta nunk lá idub. 2 Le'a xa wa ulen wats besa. Le'a besa uni'í xa no ndadi'izh besa cuent ten xa. Nat le'a besa ndadi'izh ndo' bega le'a xa wa xa nsa'a gealnaban nunk lá idub, uto'o xa wats Tad Dios, cha mlundo' xa ndo' besa. 3 Le'a besa ndadi'izh ta uni'í besa nsea ta mbi'ín besa, ndontsa no bega dubtsa gak beuna, lak dubtsa nak besa no Tad Dios nsea Xin xa Jesucristo. 4 Nke'a besa be ta ndee ndo' bega ndontsa mas iten ladna beuna.

Dios nak xe'a

5 Le'a ta ndee ta mluu Jesucristo ndo' besa, no ndadi'izh besa-yá ndo' bega: le'a Dios le'a nak xe'a, le'a wats Dios na'an sa ukaw. 6 Tal le'a beuna ndab dubtsa nak beuna nsea Dios, ná cha ndesea beuna sa ukaw, le'a beuna ndun gealkwi'in, no na'anpa ndun beuna lak nak gealngea. 7 Ná tal le'a beuna ndesea ndo' xe'a ten Dios lak ncho Dios ndo' xe'a, we'e le'a beuna dubtsa nak nsea be ltsa'a beuna. No le'a ten ten Jesucristo Xin Dios ntsambi'i beuna ndo' itea be ke ten beuna.

8 Tal le'a beuna gab le'a beuna na'anpa ndap ke, le'a beuna nkwi'inno le'aka le'a na, no lá nchando' beuna gealngea. 9 Ná tal le'a beuna igondo' be ke ten na ndo' Dios, le'a xa sunge' ladna ndo' beuna no utsambi'i xa beuna ndo' itea be ta ugap. Li gun Dios le'a xa uzhe'eb dub xa utsin nak, no ndun xa lakka ndab xa. 10 Ná tal le'a beuna gab le'a beuna lá ndap ke, le'a beuna ndanno Dios cuent dub xa ukwi'in, no na'anpa ta ugea ndangea ladna beuna di'izh ten xa.

2

Jesucristo nak xa iso' wats beuna ndo' Dios

1 Bega nak cuent xi'ín na', nke'a na' be ta ndee ndo' bega, ndontsa yá lá gunta bega be ta ugap nak. Tal le'a beuna mbin dub ta ugap nak, le'a beuna ndap dub xa iso' wats beuna ndo' Dios Xus beuna. Le'a ta wa Jesucristo xa ndon le'a wen. 2 Le'a xa wa msa'a le'aka le'a xa ngut xa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten beuna, nsea be ke ten be men ncho idub ndo' gizhliyo.

3 Tal le'a beuna nxobgek be ta unibe'e Dios, le'a ta wa nluu le'a beuna ta ugeaka nchando' xa. 4 Le'a tal ton gab le'a xa nchando' Dios, ná lá nxobgek xa be ta unibe'e Dios, le'a xa wa dub xa ukwi'in, no lá nchando' xa gealngea. 5 Ná le'a tal ton nxobgek ndo' di'izh ten Dios, le'a xa wa ta ugeakapa nchankea Dios. Li ini'í beuna tal le'a beuna dubtsa nak nsea Dios natal na'an. 6 Le'a tal ton gab dubtsa nak nsea Dios, le'a xa wa nsabndo' gun lak be ta mbin Jesucristo ndo' gizhliyo.

Dub ta tilaw unibe'e Dios

7 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a ta na li nibe'e na' ndo' bega wa
na'anpa dub ta gol go'ón bega. Le'a-yá ndi dub ta nchando' bega gast zha
ned mbingea ladna bega Cristo, le'a-yá di'izh ten Dios mbi'ín bega zha wa.
8 Parea le'a na' nke'a dub ta kub nibe'e na' ndo' bega, dub ta nchando'
bega lakka nchando' Cristo-yá. Le'a tiemp ten ta ukaw nsatid, le'a xa na
ta ugeaka le'a nak xe'a ten Dios nsula.

9 Le'a tal ton gab le'a xa ncho ndo' xe'a ten Dios, ná cha nxee ladna xa
ndo' ltsa'a xa, le'a xa wa bi nkesea sa ukaw. 10 Le'a tal ton ikwea' ladna
be ltsa'a na, le'a xa wa nchoka ndo' xe'a ten Dios, no na'an xta'an gun gan
gaila' xa ndo' ta ugap. 11 Ná le'a tal ton ixee ladna ndo' ltsa'a na, le'a xa
wa nkesea sa ukaw, ni lá ini'í xa pa ncha'a xa, le'a ta ukaw wa le'a mbin
gan lá ina'ta xa.

12 Bego nak cuent xi'ín na', nke'a na' git ndee ndo' bega, geal le'a
Jesucristo mtsu'ula be ke ten bega. 13 Bego bexa gox, nke'a na' ta ndee ndo'
bega le'a bega nchando' Cristo, xa na ncho zha utexanta gizhliyo. Bego
bexa ben, nke'a na' ta ndee ndo' bega le'a bega mbin gan ndo' maxu'u.
No ndo' bego na ti'i mbingea ladna Cristo, nke'a na' ta ndee le'a bego
nchando' Dios Xus beuna. 14 Le'a ndo' bego bexa gox, nke'a na' ta ndee
le'a bego nchando' Cristo, xa ncho zha utexanta gizhliyo. No ndo' bego
xa ben, nke'a na' ta ndee le'a bego juert nak, no ncho di'izh ten Dios len
lado'o bega, no mbin bega gan ndo' maxu'u.

15 Lá yankea bega gizhliyo ndee, ni be ta'a ncho ndo' gizhliyo. Tal ton
ndankea gizhliyo, le'a xa wa na'anpa ndankea Tad Dios. 16 Le'a itea be ta
ugap ncho ndo' gizhliyo ndee na'anpa ta nsa'a Dios. Le'a bexa gizhliyo
nkwa'an be ta ugap ndanbe'e bexa, no nsa'ab ladna bexa be ta na' bexa,
nsea nzhinnona bexa be ta ndap bexa. Le'a be ta li ndun bexa wa na'anpa
ta nsa'a Tad Dios, le'a ta wa ndi ta gizhliyotsa. 17 Le'a gizhliyo ndee initndo'
nsea itea be ta ugap nlad bexa; ná le'a tal ton gun lak nlad Dios, le'a xa
wa iban idub tiemp.

Bexa nka gun be men ta nlad Cristo

18 Bega nak cuent xi'ín na', le'a tiemp ndee be wizh lult. Le'a lak ndo'ón
bega le'a gal dub wizh ilen dub xa gak anticristo, xa na uka gun be men ta
nlad Cristo. Ná le'a nat ncho kwa'ad bexa li nak. Ta we'e uni'í beuna le'a
tiemp ndee be wizh lult. 19 Le'a bexa wa uto'o lat beuna, parea na'anpa
ta ugea nak bexa ltsa'a beuna. Tal le'a bexa nak ltsa'a beuna, nal no bexa
ndi ncho lat beuna. Ná le'a ta na uto'o bexa wa nluu le'a xa na'anpa nak
ltsa'a beuna nak xmen Cristo.

20 Le'a Cristo msa'a Espíritu ten Dios ndo' bega, no nchando' bega
gealngea. 21 Nke'a na' ta ndee ndo' bega, le'a na' uní le'a bega nchando'ka
gealngea, no uni'íka beuna le'a ni dub gealkwi'in lá ilen lat gealngea.
22 ¿Ton bexa na ndun gealkwi'in? Le'a ta wa xa na ndab le'a Jesús na'anpa
le'a nak Cristo. Le'a xa li ndab wa xa nka gun be men ta nlad Cristo, le'a xa
nxelad Dios Xus beuna no Xin Dios. 23 Le'a tal ton gab le'a Jesús na'anpa
nak Xin Dios, le'a xa wa lá nchando' Dios Xus beuna. Ná le'a tal ton gab
le'a Jesús Xinka Dios, le'a xa wa nchando'ka Dios Xus beuna.

24 Ta we'e lá ula'a bega ta mbi'ín bega zha ned mbingea ladna bega
Cristo. Tal le'a bega ndunka be ta mbi'ín bega zha ned wa, le'a bega dubtsa
nak no Xin Dios no Dios Xus beuna. 25 Le'a Cristo ndab le'a usa'a dub
gealnaban kub ndo' beuna, ta nunk lá idub.

26 Nke'a na' be ta ndee ndo' bega, ndontsa gap bega cuent ndo' bexa nlad
ukwi'inno bega. 27 Le'a bego no'o Espíritu ten Dios ta na msa'a Cristo ndo'
bega. Ta we'e na'anpa nki'in bega ni dub men uluu bega, le'a Espíritu wa
le'a nluu xte'e nak itea be ta'a. Le'a ta nluu Espíritu wa ta ugeaka na'anpa
gealkwi'in-a. Ta we'e dubtsa gok bega no Cristo, lak mluu Espíritu ten Dios
bega.
28 Bega nak cuent xi'ín na', nat na'anpa ula'a beuna Cristo, ndontsa
na'anpa izheb beuna zha ulundo' xa, no na'anpa ido ladna beuna ndo'
xa zha ilen xa. 29 Le'a bega uni'íka le'a Jesucristo sbe'en ta wen ndun, ta
we'e nsabndo' ini'í bega le'a itea bexa na ndun ta wen wa xinka Dios.

3

Bexa nak xin Dios

1 Binbe'e bego xte'e uzhe'eb nkwea' ladna Tad Dios beuna, ndab xa le'a
beuna nak xin xa. Le'a be men gizhliyo lá nchando' xa, ta we'e lá ini'í bexa
le'a beuna xin Dios. 2 Bego amig ten na', nat le'a beuna nak xin Dios, parea
biseata ini'í beuna xte'e gak beuna. Le'a gal zha na ilen Cristo le'a beuna
yak lak nak xa, geal le'a beuna ini'í xte'e mer nak xa. 3 Tal ton ndangea
ladna li yoo ta wa, le'a xa wa ntsambi'i le'aka le'a xa ndo' ta ugap, lak
umbi'i nak Cristo.
4 Le'a itea bexa na ndun be ta ugap, le'a bexa wa ndap ke ndo' Dios, le'a
Dios nibe'e na'anpa gun bexa be ta ugap wa. 5 Ná le'a bego yá uni'íka le'a
Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa yu'u be ke ten beuna, le'a xa wa
ni dub ke lá ndap. 6 Le'a iteanak bexa na dubtsa nak no Cristo na'anpa
ndunta be ta ugap. Ná le'a itea bexa na ndunta be ta ugap, le'a bexa wa
lá ini'í ton nak Cristo, no ni lá nchando' bexa xa.
7 Bega nak cuent xi'ín na', lá ula'a bega ukwi'inno be men bega: le'a tal
ton ndun be ta wen, le'a xa wa xa wenka lak wen nak Cristo. 8 Ná le'a tal
ton ndunta be ta ugap, le'a xa wa xmen maxu'u, le'a maxu'u li ndun be
ta ugap zha utexanta gizhliyo. Ta we'e ulen Xin Dios mbizha'a xa be ti'in
ten maxu'u.
9 Le'a bexa nak xin Dios, le'a xa wa yá lá ndunta be ta ugap, geal le'a xa
ndap gealnaban kub msa'a Dios len lado'o xa. Lá yoota gan gun bexa be
ta ugap, le'a bexa myak dub xin Dios. 10 Le'a ta ndee nluu ton nak xin Dios
no ton nak xin maxu'u: le'a itea bexa na lá ndun be ta wen no lá nkwea'
ladna xa be ltsa'a xa, le'a xa wa na'anpa xin Dios.

Ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

11 Le'a di'izh ndee ta mbi'ín bega zha nedta: ikwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna. 12 Lá gak beuna lak ngok Caín xin maxu'u, xa mbit wit na. ¿Xta'an
li mbin xa zha? Li mbin Caín geal ugap nak ta mbin xa, ná le'a wit xa wa
utsin nak ta mbin na.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, lá yanseana bega tal le'a be men ncho
ndo' gizhliyo ndee nxeeno ladna bega. 14 Le'a ta na nkwea' ladna beuna be
ltsa'a nak beuna xmen Cristo, ta we'e nluu le'a beuna nban ndo' gealgut.
Ná le'a tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa bi ncho ndo' gealgut.
15 Le'a tal ton ixee ladna ndo' ltsa'a na, le'a xa wa cuent nak dub xa ndut
men. No uni'í bego le'a ni dub xa ndut men lá yoo gan gap gealnaban
ndo' Dios ta nunk lá idub. 16 Le'a beuna yá nchando' xte'e nsabndo'
ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna: le'a Jesucristo msa'a gealnaban ten na
sakndo' beuna. Ta we'e liga nsabndo' usa'a beuna gealnaban ten beuna

sakndo' be ltsa'a nak beuna xmen Cristo. 17 Le'a tal ton ndap ta'a ndo'
gizhliyo ndee, cha na' xa le'a dub ltsa'a xa uban nak, ná lá gakno xa xa,
le'a xa wa na'anpa nkwea' ladna ltsa'a na wa lak nlad Dios gun xa. 18 Le'a
bego nak cuent xi'ín na', lá yoo gan ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna
sbe'en di'izhtsa. Ndi gakno beuna be ltsa'a beuna, ta na nluu le'a beuna
nkwea'ka ladna bexa.
19 Tal le'a beuna li ndun, le'a beuna uni'í le'a beuna ndun lak nak
gealngea ten Dios, no uni'í beuna le'a beuna ga'al nak ndo' Dios. 20 Tal
le'a beuna nsak le'a beuna na'anpa ga'al nak ndo' Dios, ná le'a Dios le'a
uni'í xte'e nak beuna, le'a xa nchando' itea be ta'a. 21 Bego amig ten na',
tal le'a beuna uni'í len lado'o beuna le'a beuna ga'al nak ndo' Dios, le'a
beuna na'anpa izheb ibii wats Dios. 22 Le'a Dios usa'a guni'i xta'an inab
beuna, tal le'a beuna nxobgek ta nibe'e Dios, no ndun beuna be ta nsak
ladna xa. 23 Le'a ta ndee ta nibe'e Dios wa: gungea ladna beuna Jesucristo
Xin xa, nsea ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna lak ndab xa. 24 Le'a tal
ton uxobgek ndo' be ta nibe'e Dios, le'a xa wa dubtsa nak nsea Dios, le'a
Dios ncho len lado'o xa. Le'a bega uni'í le'a beuna dubtsa nak nsea Dios,
ta na msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna.

4

Bexa na ta ugeaka nak xmen Cristo

1 Bego amig ten na', lá gungea ladna bega iteanak be ta nluu be men,
ndi bla'ach bega naga no'o bexa Espíritu ten Dios nate na'an, le'a ncho
kwa'ad bexa nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. 2 Lnde'e ini'í bega
ná ton no'o Espíritu ten Dios: le'a itea bexa na gab le'a Jesucristo mbi'id
ndo' gizhliyo lak nak dub men, le'a xa wa no'o Espíritu ten Dios. 3 Ná le'a
itea bexa na gab le'a Jesucristo na'anpa ngi'id lak nak dub men, le'a xa wa
na'anpa no'o Espíritu ten Dios, ndi nak xa xmen anticristo. Le'a bega yá
ndo'ón le'a xa wa ilen, le'a juers ten xa wa yá ncho ndo' gizhliyo.
4 Bega nak cuent xi'ín na', le'a bega yá nak xmen Dios, no mbin bega
gan ndo' bexa ukwi'in wa, le'a Espíritu ten Dios ncho len lado'o bega mas
juert ndo' espíritu ncho ndo' gizhliyo ndee. 5 Le'a bexa wa xa gizhliyo, ta
we'e ndadi'izh bexa be ta gizhliyo. Le'a be men gizhliyo cha nla'achka ta
ndab xa. 6 Parea le'a beuna xmen Dios. Le'a tal ton nchando' Dios, le'a xa
wa nsakyo'ón ta ndab beuna. Ná le'a tal ton na'anpa nchando' Dios, le'a
xa wa lá isakyo'ón ta ndab beuna. Li igondo' beuna ná ton no'o Espíritu
ndadi'izh gealngea, no ton no'o espíritu ukwi'in.

Nkwea' ladna Dios be men

7 Bego amig ten na', nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna, le'a ta
wa dub ta nsa'a Dios gun beuna. Le'a tal ton ikwea' ladna ltsa'a na, le'a xa
wa xin Dios no nchando' xa Dios. 8 Le'a tal ton lá ikwea' ladna be ltsa'a na,
le'a xa wa lá nchando' Dios, le'a Dios sbe'en nkwea' ladna be men. 9 Lnde'e
mluu Dios le'a xa nkwea'ka ladna beuna: le'a xa mtu'ub dubkama Xin xa
ndo' gizhliyo, ndontsa gap beuna gealnaban ta nunk lá idub. 10 Le'a Dios
uzhebpa nkwea' ladna be men, na'anpa lak nak ta ndankea beuna xa, ndi
tant nkwea' ladna xa beuna msa'a xa Xin xa ngut xa, ndontsa utsu'u xa
be ke ten beuna.
11 Bego nak amig ten na', le'a ta na li nkwea' ladna Dios beuna, le'a
beuna no nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a na. 12 Na'an ton gol ni'í Dios. Ná

tal le'a beuna nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a Dios ncho len lado'o beuna,
no liga nkwea' ladna beuna bexa lak nkwea' ladna Dios beuna.
13 Lnde'e ini'í beuna le'a beuna dubtsa nak nsea Dios, no ncho Dios len
lado'o beuna: le'a xa msa'a Espíritu ten na ndo' beuna. 14 Le'a beuna le'a
uni'í no ndadi'izh beuna le'a Tad Dios mtu'ub Xin na, utix xa be ke ten be
men ncho ndo' gizhliyo ndee. 15 Le'a tal ton gab le'a Jesús le'a nak Xin Dios,
le'a xa wa ncho Dios len lado'o na, no dubtsa nak xa nsea Dios. 16 Le'a
beuna mgondo' no ndangea ladna beuna le'a Dios nkwea' ladna beuna.
Le'a Dios sbe'en nkwea' ladna be men. Ta we'e le'a bexa na nkwea' ladna
be ltsa'a na, le'a bexa wa dubtsa nak nsea Dios, no ncho Espíritu ten Dios
len lado'o xa.
17 Le'a ta na li nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna wa, le'a gal wizh gab
Dios ná ton ndap ke, le'a beuna na'anpa izheb, le'a ndo' gizhliyo ndee le'a
beuna nak lak nak Jesucristo. 18 Le'a Dios nkwea'ka ladna beuna, ta we'e
lá nzheb beuna ndo' xa. Le'a tal ton igondo' le'a Dios nkwea' ladna xa,
le'a xa wa na'anpa nzheb ndo' Dios. Le'a bexa na nzheb ndo' xa wa, le'a
bexa wa uni'í le'a Dios utsaksi bexa. Ta we'e tal ton nzheb ndo' Dios, le'a
xa wa biseata igondo' ta na nkwea' ladna Dios xa.
19 Le'a beuna ndankea Dios, geal le'a Dios ned mkwea' ladna beuna.
20 Tal ton gab le'a ndankea Dios, ná nxee ladna xa ndo' be ltsa'a xa, le'a
xa wa ndun gealkwi'in. Ná le'a bexa na lá nkwea' ladna be ltsa'a na, bexa
na na' xa wa, ¿xte'ema yoo gan yankea bexa Dios, dub xa lá na' bexa zha?
21 Le'a Jesucristo unibe'e ta ndee ndo' beuna: tal le'a beuna ndankea Dios,
le'a beuna no nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a na.

5

Xa nge' ladna Dios ndun gan ndo' gizhliyo

1 Le'a tal ton ndangea ladna le'a Jesús le'a nak Cristo, le'a xa wa myak
xin Dios. Le'a tal ton ndankea Dios Xus beuna, le'a xa wa no nkwea' ladna
bexa nak xin Dios. 2 Tal le'a beuna ndankea Dios no ndun beuna lak ndab
Dios, we'e uni'í beuna le'a beuna nkwea' ladna be xin Dios. 3 Tal le'a
beuna ndankeaka Dios, le'a beuna nxobgek ndo' ta nibe'e xa, le'a ta nibe'e
xa wa na'anpa dub ta bid. 4 Le'a itea bexa nak xin Dios ndun gan ndo' be
ta gizhliyo. Le'a ta na nge' ladna beuna Cristo, ta we'e ndun beuna gan
ndo' gizhliyo. 5 ¿Tonma ndun gan ndo' be ta gizhliyo zha? Le'a ta wa bexa
na ndangea ladna le'a Jesús nak Xin Dios.

Ta mbidi'izh Espíritu ten Dios cuent ten Jesús

6 Le'a zha na mbi'id Jesucristo, le'a xa utalea' no ngut xa, mtsi'i xa ten ten
xa. Na'anpa nabtsa utalea' xa, le'a xa no ngut mtsi'i xa ten. Le'a Espíritu
ten Dios nluu le'a Cristo Xinka Dios, le'a Espíritu wa sbe'en gealngea
ndadi'izh. 7 Le'a chon bexa ncho gibe'a nluu le'a Jesús nak Xin Dios: le'a
ta wa Tad Dios, no Xin Dios xa nak Di'izh, no Espíritu ten Dios. Le'a yon
bexa ndee dubtsa ndab. 8 Nsea ncho chon ta'a ndo' gizhliyo nsa'a cuent
le'a Jesús nak Xin Dios: le'a ta wa ta ndab Espíritu ten Dios, no ta na
utalea' Jesús len nits, no ten ten Jesucristo mtsi'i xa ndo' cruz. Le'a yon
ta ndee wa dubtsa ndab. 9 Le'a beuna ndangea ladna be ta ndadi'izh be
men, parea le'a ta ndab Dios wa mas ta nsak, ta ndadi'izh xa cuent ten Xin
xa. 10 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a xa wa uni'í len lado'o na le'a
ta ndab Dios wa ta ugeaka. Ná le'a tal ton lá gungea ladna ta ndab Dios,
le'a xa wa ndanno Dios cuent dub xa ukwi'in, le'a xa lá ngungea ladna

ta mbidi'izh Dios lak nak Xin Dios. 11 Le'a ta ndee ta mbidi'izh Dios: le'a
Dios nsa'a dub gealnaban nunk lá idub tal le'a beuna nge' ladna Xin Dios.
12 Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a xa wa ndap gealnaban wa. Ná le'a
tal ton lá ige' ladna xa, le'a xa na'anpa ndap gealnaban wa.

Be ta lult mke'a Juan

13 Le'a be ta ndee nke'a na' ndo' bego na nge' ladna Xin Dios, ndontsa
ini'í bega le'a bega ndap gealnaban nunk lá idub, no mas ige' ladna bego
Xin Dios. 14 Le'a beuna uni'íka tal le'a beuna inab dub ta'a ndo' Dios lak
nlad Dios, le'a xa so'ónka-yá. 15 Lak uni'í beuna le'a Dios ndo'ón ta nab
beuna, no liga uni'í beuna le'a xa usa'aka ta wa.
16 Tal le'a dub bega na' le'a dub ltsa'a bega ndun dub ta ugap nak, dub
ta sunge' ladna Dios, we'e unab bega ndo' Dios gunge' ladna ndo' xa wa.
Le'a Dios li gun tal ta mbin xa wa na'anpa dub ta uzhebpa ugap nak. Le'a
ncho be ta ugap ndun be men yá lá gunge'ta ladna Dios. Le'a bexa li ndun
ke wa na'anpa gáp na' inab bega ndo' Dios gunge' ladna ndo' xa wa. 17 Itea
be ta ugap ndun be men, le'a ta wa dub ke ndo' Dios. Parea le'a ncho be
ke wa le'a Dios sunge'ka ladna.
18 No uni'í beuna le'a bexa nakla xin Dios yá na'antapa nsankea tso'o
be ta ugap. Le'a Xin Dios nla'ach bexa wa, ndontsa na'an xta'an gunno
maxu'u bexa.
19 No uni'í beuna le'a beuna nak xin Dios, maska idub gizhliyo ncho ndo'
ya'a maxu'u.
20 No uni'í beuna le'a Xin Dios mbi'id, no msa'a xa ta nyakbe'ena beuna,
ndontsa igondo' beuna xa na ta ugeaka le'a nak Dios. Le'a ta wa Jesucristo
Xin Dios, xa na dubtsa nak no beuna. Le'a xa wa ta ugeaka le'a nak Dios,
xa nsa'a gealnaban nunk lá idub. 21 Bego nak cuent xi'ín na', lá yankea
bega be ta na'anpa le'a nak Dios. Lika nak-a.

Git itop mke'a Juan

Le'a ta ndadi'izh git itop mke'a Juan ndee ta unibe'e Dios gun be men. Ndab Juan le'a xa mke'a git ndee ndo' dub xagots wen no ndo' be xin xa, le'a ta wa gab dub xkwa'a be xmen Cristo, na tal gab-a le'a ta lid xagots wa nzhealbe bexa wa. Unab xa ndo' bexa nak xmen Cristo dubtsa kwe bexa ndo' gealngea maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Dios, le'a ndo' gizhliyo ndee uzhebpa kwa'ad bexa ukwi'in ncho.

Juan mtu'ub dub git ndo' be xmen Jesús

1 Le'a na' ndee xa gox nke'a git ndee ndo' lu, dub xagots mti Dios, no ndo' bexa nak xin la. Le'a na' ta ugeaka nkwea' ladna itea bego. No iteanak bexa na nchando' gealngea ten Dios nkwea' ladna bega. 2 Le'a na' li nkwea' ladna bega, geal le'a beuna nchando' gealngea ten Dios, no idub tiemp nchando'ka beuna-yá. 3 Le'a na' na'ab ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xin Dios Xa Nibe'e, mas utsin gak bexa ndo' bega, no mas ikwea' ladna bexa bega, no gun bexa wen yoo ladna bega. No mas ige' ladna bega gealngea ten Dios, no mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

4 Uzhebpa mten lad na' gor na mbín na' le'a ncho be xin lu ndunka lak ndab gealngea ten Dios, lak unibe'e Dios Xus beuna gun beuna. 5 Nat ndáp na' ndo' bego, ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Le'a ta ndee na'anpa dub ta tilaw ndo'ón beuna, le'a-yá dub ta polkata uni'í beuna. 6 Le'a tal beuna nkwea' ladna be ltsa'a beuna, le'a ta wa gab le'a beuna nxobgek ndo' Dios. Le'a ta wa lakka mbi'ín bega polta unibe'e Dios: ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea ten Cristo

7 Uzhebpa ncho be men ndun gealkwi'in ndo' gizhliyo, ndab bexa le'a Jesucristo na'anpa ngi'id ndo' gizhliyo cuent dub men. Le'a bexa na li ndadi'izh wa xa ukwi'in, no nka bexa ta nlad Cristo. 8 Bla'ach bega lá gak perdid be ti'in na li mbin besa lat bega wa, ndi ika'a bega itea be ta nlad Dios usa'a Dios ndo' bega.

9 Le'a tal ton ito'o len ta ndab di'izh ten Jesucristo, cha gungea ladna xa stub ta xa'aga, le'a xa wa na'anpa xmen Dios. Ná le'a tal ton ndangea ladna lak mluu Jesucristo, le'a xa wa xmenka Dios Xus beuna no xmenka Xin Dios. 10 Tal le'a ncho bexa ilaya' lat bega, cha uluu xa dub ta xa'aga nak, lá ula'a bega yoo xa wa len lid bega, no ni lá inidi'izh bega ndo' bexa wa. 11 Tal le'a ncho bega inidi'izh ndo' bexa wa, le'a bega no ndunno bexa ta ugap wa.

Juan nlad ya'ina' bexa

12 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea lá nlad na' uke'a na'-yá ndo' git. Le'a na' ndi nlad gal ina' bega no gudi'izhno na' bega, ndontsa mas uzhe'eb iten ladna beuna.

13 Le'a be xin beal lu stub xagots mti Dios wa no nidi'izh ndo' lu. Lika nak-a.

Git yon mke'a Juan

Le'a git yon mke'a Juan ndee ndadi'izh xte'e ga'al kwe bexa ndo' gealngea ten Dios. Le'a Juan mke'a-yá ndo' dub xabgi'i nsalea' Gayo, ndab Juan le'a Gayo wa uzhe'eb wen nak ndo' be men. No ndo' git ndee uteyo Juan dub xabgi'i nsalea' Diótrefes, le'a xa wa nlad le'a inibe'e ndo' be xmen Cristo.

Juan mtu'ub dub git ndo' xa nsalea' Gayo

1 Le'a na' ndee xa gox ntu'ub git ndee ndo' lu Gayo, le'a na' ta ugeaka nkwea' ladna lu. 2 Amig ten na', na'ab na' ndo' Dios wen ito'o itea ta'a gun lu, no wen yoo lu, lak wen nak lado'o lu ndo' Dios. 3 Le'a gor na mla'ncha' pla be xmen Jesús sa ndee, mbidi'izh bexa ndo' na' xte'eta ga'al nso' lu ndo' gealngea ten Dios. Cha uzhebpa mten lad na' gor na mbín na' ta wa. 4 Na'an stub ta mas nten lad na' ndo' gor na ndón na' le'a bexa nak cuent xi'ín na' ga'al nde ndo' gealngea ten Dios.

Wen nak ta mbin Gayo

5 Amig ten na', uzhebpa wen ndun lu gor na ndakno lu be xmen Jesús, maska lá nchando' lu bexa. 6 Le'a bexa wa mbidi'izh ndo' be xmen Jesús xte'e nkwea' ladna lu bexa. Nat bin ta nsak ladna Dios, gakno lu bexa be ta nki'in bexa nes ya'be bexa. 7 Le'a bexa wa uto'o ndun bexa ti'in ten Jesús, ni lá inab bexa ta nki'in bexa ndo' bexa lá nchando' Dios. 8 Ta we'e le'a beuna nsabndo' usa'a be ta nki'in bexa, ndontsa li gakno beuna gudi'izh bexa gealngea ten Dios.

Ugap nak ta mbin Diótrefes

9 Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' be xmen Jesús nyakjunt sa ba', ná le'a Diótrefes lá nla'ach ta nibe'e besa, ndi le'a xa nlad inibe'e. 10 Ta we'e le'a zha na gal na' lat bega, le'a na' gáp ndo' xa wa itea ta ugap ndun xa, le'a xa uzhebpa nisi besa. Na'anpa nabtsa ta ndee wa ndun xa, no ni lá nsa'a xa ta lid xa yoo be xmen Jesús, no ni lá nla'a xa tal le'a ncho bego nlad usa'a ta lid na yoo bexa wa. No ngontu'ub xa bego na li utsin ndun wa sa nzhealbe bega.

Mbidi'izh bexa le'a Demetrio dub xa utsinpa ngok

11 Amig ten na', lá gun lu lak ndun bexa ugap, ndi bin lak ndun bexa wen. Le'a tal ton gun be ta wen, le'a xa wa xmenka Dios. Ná le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa lá nchando' Dios. 12 Le'a itea men ndab le'a Demetrio dub xa wen nak ndo' Dios, ndun xa ta wen lak ndab gealngea ten Jesús. Le'a besa ndee no ndab le'a xa wa xa utsinka nak. No uni'í bega le'a besa sbe'en gealngeaka ndadi'izh.

Juan ndab ya'ina' Gayo

13 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' lu, parea le'a na' lá nlad uke'a-yá ndo' git. 14 Le'a na' ndi nlad ini'í xan lu, we'e gudi'izh wa.

15 Le'a na' na'ab ndo' Dios gun wen yoo ladna lu. Le'a be amig ten lu ndencho sa ndee nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo' besa ndo' kadga dub be amig ten beuna ndencho sa ba'.

Git mke'a Judas wit Jesucristo

Le'a Judas mtenxe'a bexa nak xmen Cristo gap bexa cuent ndo' bexa ndun ta lid le'a nak, bexa nlad uche'a di'izh ten Dios. Le'a bexa wa ndab le'a ta na mtsu'u Dios be ke ten be men, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. Le'a Judas mtenxe'a be xmen Dios ula'ach bexa lá gaila' bexa ndo' be ta nluu bexa wa. No ndab xa ulat bexa be men ngwaila' ndo' ta lid le'a nak nluu be men ugap wa.

Judas nidi'izh ndo' bexa na mti Dios

1 Le'a na' ndee Judas wit Jacob, ndun na' ti'in ndo' Jesucristo. Nke'a na'
git ndee ndo' bego nak xmen Dios. Le'a Tad Dios le'a mti bega li gak bega
xmen xa, no nla'ach Jesucristo bega. 2 Na'ab na' ndo' Dios le'a xa mas
gunkwea' ladna bega, no mas wen yoo ladna bega, no mas ikea ladna Dios
bega.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea
(2 P. 2:1-17)

3 Bego amig ten na', le'a na' uzhebpa nlad uke'a dub git ndo' bega, cuent
ten ta na ngo'o Dios beuna ndo' be ke ten beuna. Nsak na' le'a na' nsabndo'
uke'a ta ndee ndo' bega, ndontsa na'anpa ula'a bega uche'a be men di'izh
ten Dios. Le'a di'izh wa ta ndangea ladna beuna, ta na msa'a Dios dubtsa
biaj ndo' beuna nak xmen xa. 4 Li ndáp na' geal le'a lat bega ba' uyote
pla bexa ndab le'a nak xmen Dios, ná le'a bexa na'anpa ta ugea nak ta
wa. Le'a bexa wa nkwi'in ndab geal ta na nkwea' ladna Dios bexa wa, ta
we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. No ndab bexa le'a Dios
na'anpa dubkama nibe'e beuna, no na'anpa nak Jesucristo Xwan beuna.
Parea polkata nkeani'i di'izh ten Dios le'a Dios utsaksika bexa na li ugap
ndadi'izh wa.
5 Le'a na' nlad utse'a ladna bega stub biaj xte'e ulo'o Dios bexa Israel,
bexa nak xmen xa ndo' ya'a bexa Egipto. Cha tso'o wa mnitndo' Dios bexa
na mla'a ta na nge' ladna bexa Dios. 6 Le'a ta wa lak ngwasea be angel
tiemp polta, le'a bexa mla'a sa msa'a Dios unibe'e bexa. Le'a Dios cha
mtsa'ab bexa wa sa uzhebpa ukaw, sa nchonyaw bexa idub tiemp, gast gal
wizh utsaksi Dios itea bexa ugap nak. 7 No btse'a ladna bega xte'e mbin
bexa uyo'o gezh Sodoma no Gomorra no be gezh nde gax sa wa. Le'a be
men wa uzhebpa ugap ngok, mgal bexa be men na'anpa xa ten bexa, no
mbin bexa sianta be ta ugap ltsa'a ta wa. We'e le'a Dios mtsaksi bexa ndo'
gi' ta nunk lá yu'u, ndontsa ini'í be men le'a Dios ntsaksika be men ugap.
8 No liga nak bexa ugap ncho lat bego ba'. Le'a bexa wa ndun be ta'a
nche'atsa ladna bexa, no ndun bexa be ta nladtsa bexa, be ta bzhi'ik. No
ngobi bexa be ta unibe'e Dios, no kwea' ní'i bexa ndo' be angel. 9 Le'a zha
na ngut Moisés le'a angel Miguel uteyono maxu'u ná ton go'o Moisés. Le'a
Miguel wa le'a xa nibe'e lat be angel, parea ni lá ngun xa rages kwea' iní'i
xa ndo' maxu'u. Le'a Miguel ndi ndabtsa ndo' maxu'u: "¡Le'a Dios utsaksi
lu!"
10 Ná le'a bexa ugap wa nisi be ta'a lá nyakbe'ena bexa. Le'a bexa wa
nak cuent be man, nchando' bexa be ta'a, ná le'a bexa ni lá nyakbe'ena-yá.
Le'a ta na li ndun bexa wa le'a gun initndo' bexa. 11 Pro'ob bexa wa, le'a
bexa ugap nak lak ngok Caín. No ndun bexa ta ugap, ndontsa gun bexa

gan med lak mbin Balaam. No gat bexa lak ngut Coré xa ngokloo ndo'
Moisés.
12 No ugap ndun bexa gor nzhealbe bega ndaw bega. Nten ladna bexa
ndaw bexa no ndo bexa, parea na'anpa ndap bexa mod ndo' be ltsa'a bexa,
ndi ndun bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa xa na'an xti'in cuent be xkaw
ndo'o mbi ta lá no'o gi. No nak bexa cuent dub ya bid ta mgi'ibla, ta lá
yoota gan usa'a ngus. 13 Le'a bexa wa ugi'i nak cuent golp ten nitsdo'o,
cuent bchi'in ntsa'ab golp ten nits wa li udalad nak ta ndun bexa. Le'a
bexa wa nak cuent be mbeal usabgix ni lá ini'í pa isob gibe'a ba'. Ta we'e
le'a Dios utsaksi bexa, ya' bexa sa ndon le'a ukaw idub tiemp.
14 Le'a cuent ten bexa wa le'a Enoc xa ngok isaga'ad xkwa'a be men uyo'o
tso'o na uyo'o Adán wa mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa: “Bla'ach bego,
le'a Dios Xa Nibe'e nseano uzhebpa kwa'ad luzh be angel ten na, 15 gab xa
ndo' kadga be men xte'e nak ta ndun bexa. Cha utsaksi xa itea bexa ugap
nak, le'a bexa uzhe'eb be ta ugap ndun, no uzhe'eb nisi bexa Dios.”
16 Le'a bexa wa xela ní'i ndo' Dios, no nisi bexa itea be ta'a, no
ndeseakwa'an bexa be ta nladtsa bexa. No zhin ndadi'izh bexa, no utsin
ní'i bexa ndo' be men, natsa gun bexa gan be ta nlad bexa.

Judas mtenxe'a be men

17 Ná le'a bego be amig ten na', btse'a ladna bego be ta mbidi'izh be
apostol ten Jesucristo Xwan beuna. 18 Ndab bexa ndo' bega: “Le'a be wizh
lult ndee yoo bexa gun usalad no sian be ta'a, no gun bexa be ta ugap
laktsa nlad bexa.” 19 Le'a ta wa bexa na nlad uteltsa'a be xmen Cristo.
Sbe'en ndun bexa laktsa nsak ladna bexa, no na'anpa ncho Espíritu ten
Dios len lado'o bexa.
20 Ná le'a bego amig ten na' nsabndo' mas ige' ladna bega Cristo, no
bidi'izhno bega Dios lak ndakno Espíritu ten Dios bega. 21 Lá yalad bego
ta na uzhe'eb nkwea' ladna Dios beuna. No list ute bega gast gal zha
usa'a Jesucristo gealnaban nunk lá idub ndo' beuna, le'a xa uzhebpa utsin
ndanno beuna. 22 Btenxe'a bego bexa na lá ini'í ná xta'an nsabndo' gungea
ladna bexa. 23 Gokno bego bexa na ndaila' ndo' ta ugap, lak ngo'o be men
dub xa len dub ni'i nsayol'. Bkwea' ladna bego bexa ndun ta ugap, parea
bla'ach bega le'aka bega ndontsa na'anpa no bega gaila' ndo' ta wa, cuent
dub ta'a gast no xab bexa wa ta bzhi'ik.

Ta lult mke'a Judas

24 Le'a Dios sun gan lá gaila' bega ndo' be ta ugap, no sun xa gan iso' bega
ndo' xa iten ladna bega no umbi'i gak lado'o bega. 25 Le'a xa wa dubkama
nak Dios, xa ndon le'a ndák, xa ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a
nat no idub tiemp gab beuna le'a Dios nak xa ndon le'a si'il, no xa ndon
le'a juert, no xa ndon le'a nibe'e, no xa ndon le'a nsak. Lika nak-a.

Be ta mluu Jesucristo ndo' Juan, be ta tilaw yoo

Le'a dub angel ten Dios mluu ndo' Juan be ta tlaw yoo zha na yamer initndo' gizhliyo ncho nat, no xte'e gak tiemp inibe'e Dios. No ndab Dios ná xta'an uke'a Juan ndo' isaga'ad xkwa'a be xmen Cristo ndencho sa si'il nsalea' Asia, ndab Dios be ta wen ndun bexa no be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a gal be wizh lult le'a Dios utsaksi itea bexa na mbin be ta ugap, no yuncha'aw Dios itea be ta'a. Le'a Apocalipsis ndadi'izh le'a Jesucristo uzhe'eb ndap juers no uzhe'eb si'il nak xa idub tiemp. No ndab-a xte'e ilen Cristo unitndo' xa itea be ta ugap nak, no le'a xa inibe'e.

Jesucristo mluu ndo' Juan be ta tilaw yoo

1 Le'a sa ndee nkeani'i be ta mluu Dios ndo' Jesucristo, ndontsa uluu xa
ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa be ta sken yoo. Le'a Jesucristo cha mtu'ub
dub angel mbid uluu-yá ndo' na' xa nsalea' Juan, dub xa ndun ti'in ndo'
Cristo. 2 Ta ugeaka gáp na' le'a be ta uní na' wa ta tenka Dios, no le'aka
Jesucristo mluu ta wa ndo' na'. 3 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na go'ol be
di'izh ten Dios ndee no isakyo'ón bexa-yá, le'a tiemp yoo be ta wa sken
ilen.

Juan nidi'izh ndo' be xmen Dios ndencho isaga'ad gezh

4 Le'a na' ndee Juan nidi'izh ndo' bego nak isaga'ad xkwa'a be xmen
Jesucristo ndencho Asia. Le'a Dios xa na le'aka nak Dios nat no polta no
idub tiemp ilen ndee, no isaga'ad espíritu nde ndo' sa nsob Dios, le'a bexa
wa utsin gak ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega. 5 No Jesucristo li
gun, le'a xa wa ga'al mluu xte'e wen nak Dios, no ndon ned xa mbin gan
ndo' gealgut, no le'a xa nak xa nibe'e ndo' itea bexa nibe'e ndo' gizhliyo.
Le'a xa wa nkwea' ladna beuna no mtsambi'i xa lado'o beuna ndo' be ke
ten beuna no ten ten xa. 6 No myunno xa beuna dub xa nibe'e no dub
ule'ay ndun ti'in ndo' Dios Xus xa. Idub tiemp yankea beuna Cristo xa
ndon le'a nibe'e. Lika nak-a.

7 Bla'ach bega le'a xa ilen ndo' xkaw,
nsea itea be men ini'í xa,
gast no bexa ndap ke mbit xa wa.
Nsea itea be ras men nde ndo' gizhliyo
uzhe'eb go'onno xa.
Ta ugeaka lika gak-a.

8 Le'a Cristo Xa Nibe'e wa xa ndon le'a juert nak ndab: “Le'a na' ndee
nak Alfa nsea Omega. Nak na' xa ned nsea xa lult ndo' itea be ta'a.” Le'a
xa wa le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee.

Cristo mlundo' ndo' Juan

9 Le'a na' ndee Juan nak beuna xmen Jesucristo. Le'a na' nsatid
gealkwea' lak nsatid bega-yá. No nak beuna bexa nibe'e Dios, no ndakno
Jesucristo beuna ncha'uxik beuna ndo' be gealkwea'. Le'a ke na ndadi'izh
na' di'izh ten Dios, no ndadi'izh na' xte'e nak ta ndun Jesucristo, ta we'e
mtsa'ab be men na' isla nsalea' Patmos cuent dub xa nkea litgi'ib. 10 Le'a
ngol dub wizh doming le'a Espíritu ten Dios usen na'. Cha we'e le'a lad

tso'o na' mbín na' dub ti men uzhebpa uge' cuent ti dub trompet, 11 ndab
xa:
—Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a.
Bke'a ndo' git be ta ina' lu, cha btu'ub-a ndo' isaga'ad be gezh nde be xmen
na' sa nsalea' Asia. Le'a be gezh wa nsalea' Éfeso no Esmirna no Pérgamo
no Tiatira no Sardis no Filadelfia nsea Laodicea.
12 Cha mgeakso' na' lad tso'o na', ná ton ta na li uní'i ndo' na' wa. Cha
we'e uní na' dub ga'ad candeler ta oro. 13 Le'a tlaw be candeler wa uní
na' nso' dub xa cuent nluu dub men, nak xa dub lad ko'ol gast gendats xa
ndakea-yá. No nde dub sinch oro ta lado'o xa. 14 Le'a gek xa no gichgek
xa ndon nagud na', cuent na' gich borreg ndon mbe xi'il na'-yá. Le'a be
ngusndo' xa cuent beal' gi' na'. 15 Le'a xo'o xa ndu'u lak ndu'u dub gi'ib
guch ta bronce, dub ta ti'i uto'o len gor. Le'a ti xa ngen cuent sa nsala'
kwa'al nits ndo' dub ge'da'a. 16 Le'a ndo' ya'a lad ga'al xa ndi'ib dub ga'ad
ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a. Le'a to'o xa nto'o dub spad top to'o na wach.
Le'a idub ndo' xa nluu cuent nluu wizh gor na uzhebpa ugi'i na' bea.
17 Le'a gor uní na' xa, cuent dub xa ngut ulayat na' xan ndats xa. Le'a
xa cha mxo'ob ya'a lad ga'al xa tso'o na', cha ndab xa:
—Lá izheb lu. Na' le'a nak xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a, 18 xa
na nban. Le'a na' ngut, parea le'a nat le'a na' nban idub tiemp. No le'a
na' mas juert ndo' gealgut no mas juert na' ndo' sa ndencho bexa ngut.
19 Bke'a be ta uni'í lu wa no be ta ncho nat no be ta tilaw yoo. 20 Nat gáp na'
dub ta gol go'ón lu, xte'e nak isaga'ad mbeal ndi'ib ya'a lad ga'al na' ndee
nsea isaga'ad be candeler ndee wa: le'a isaga'ad mbeal ndee nak isaga'ad
be angel nla'ach be xmen na' ndencho isaga'ad gezh wa; le'a isaga'ad be
candeler ta oro ta na' lu ndee nak isaga'ad xkwa'a be xmen na ndencho
be gezh wa.

2

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Éfeso

1 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Éfeso: “Lnde'e
ndab xa nsén dub ga'ad mbeal ndi'ib ga'ap ya'a lad ga'al na, xa na nkesea
lat isaga'ad candeler ta oro. Ndab xa:

2 Na' nchando' be ta ndun bega, xte'e juert ndun bega ti'in ten na'
no uzhebpa nxik bega. Le'a na' uní le'a bega na'anpa nchealtsa'a bexa
ugap nak; nsea mbin bega preb bexa nkwi'in ndab nak apostol ten na'.
Cha uni'í bega le'a bexa wa ndun gealkwi'in. 3 No nxik bega ndo' be
gealkwea' nsatid bega. No juert ndun bega ti'in ten na' ta na ndankea
bega na', ni lá ndach ladna bega.
4 Parea ncho stub ta'a lá nsak lad na' ndun bega: le'a bega yá lá
ndankeata na' lakta zha ned wa. 5 Btse'a ladna bega xte'e wen ngok
bega, cha byach bega ndo' na', cha bin bega lak mbin bega zha ned wa.
Tal le'a bega lá gun li, le'a na' sken ilen, cha ulat na' candeler ten bega
tal le'a bega lá ula'a ta ugap ndun bega. 6 Parea ncho stub ta wen ndun
bega, le'a bega lá nsak ladna ta ndun bexa nicolaíta, lak lá nsak lad na'
ta ndun bexa wa.
7 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios
ndo' be xmen na'. Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa
ngus ten ya nsa'a gealnaban gaw bexa wa, ya nsob tlaw be ya xge'a ten
Dios.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Esmirna

8 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Esmirna:
“Lnde'e ndab xa nak xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a, xa na ngut no
mbangal. Ndab xa:

9 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, no be gealkwea' nsatid bega, nsea
ta uban nak bega, parea le'a bega xa rik ndo' Dios. No nchando' na' xte'e
kwea' ní'i be men ndo' bega, bexa nkwi'in ndab le'a xa xa judio, parea
na'anpa nak bexa xmen Dios, le'a bexa ndi nde ndo' ya'a maxu'u. 10 Lá
izheb bega ndo' be gealkwea' itid bega. Bla'ach bego, le'a maxu'u uke'a
pla bega litgi'ib, gun xa preb bega naga ugeaka xmen Dios bega, kwea'
yoo bega dub ti'i wizh. Dubtsa ulo ladna bega ige' ladna bega na' maska
gut bexa bega. We'e le'a na' usa dub gealnaban nunk lá idub ndo' bega.
11 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a bexa
wa na'anpa itid ndo' gealgut itop wa.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Pérgamo

12 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Pérgamo:
“Lnde'e ndab xa ndap spad top to'o na wach. Ndab xa:

13 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, no uní na' le'a bega ncho dub
gezh sa nibe'e maxu'u. Parea dubtsa ndankea bega na', no lá ukachko
bega ta na nge' ladna bega na' zha na mbit be men Antipas. Le'a xa wa
utsin mbidi'izh di'izh ten na', ta we'e mbit be men xa sa ncho bega ba',
dub gezh sa nibe'e maxu'u.
14 Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega: le'a ncho bega bi
ndun ltsa'a ta mbin Balaam, xa na mluu Balac xte'e gun xa ndontsa
isabgix bexa Israel. Mki'il xa bexa wa gaw bexa be xnab ten be dios
gizhliyo, no ugal bexa dub xa na'anpa xagots ten xa. 15 No ncho bega
bi ndankea be ta nluu bexa nicolaíta wa, ta na uzhebpa lá nsak lad na'.
16 Ta we'e bla'a bega be ta ugap nak bega wa. Tal le'a bega na'anpa li
gun, le'a na' sken ilen, no kuyono na' bega na li nak wa nsea spad nto'o
to'o na'.
17 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na'
usa maná gaw bexa ta lá nchando' bexa. Nsea usa na' dub ge' tuzh ta
nagud. Le'a las ge' wa ikea stub lea' bexa dub ta kub, ta ni dub men lá
nchando', nabtsa xa na ika'a ge' wa ini'í-yá.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Tiatira

18 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Tiatira:
“Lnde'e ndab Xin Dios xa ndap ngusndo' na cuent beal' gi' wa, nsea xo'o
xa cuent be gi'ib bronce ta ndu'u. Ndab xa:

19 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, xte'e utsin nak bega ndo' be
ltsa'a bega, no xte'e nge' ladna bega na', no xte'e ndun bega be ti'in ten
na', nsea uzhebpa nxik bega. No uní na' le'a bega mas utsin ndun nat
ndo' lak zha ned wa.
20 Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega: le'a bega nla'a le'a
xagots nsalea' Jezabel nkwi'inno be xmen na'. Le'a xa wa ndab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios, parea nki'il xa bexa ugal bexa dub xa na'anpa
xa ten bexa, no gaw bexa be xnab ten be dios gizhliyo. 21 Le'a na' msa

dub tiemp ula'a xa be ta bzhi'ik ndun xa wa, parea le'a xa lá ka'ab ula'a be ta wa.
22 Le'a nat le'a na' ula isen dub gealgizh xa, no dub gealkwea' si'il ini'í bexa na mgal xagots wa, tal le'a bexa lá ula'a be ta ugap ndanno bexa xa wa. 23 Le'a na' gut be xin xagots wa, we'e ini'í bega nak xmen na' le'a na' nak xa nchando' gek bega nsea lado'o bega. Le'a na' kix ndo' bega no be ta mbin bega.
24 Parea le'a ncho bega ncho Tiatira ba' na'anpa no ndankea ta mluu xagots wa, no lá igondo' bega be ta nsalea' bexa ta uga'ach ten maxu'u. Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' na'anpa inibe'e gun bega stubga ta'a. 25 Parea le'a be ta wen nak bega, litsa gok bega gast gal zha ilen na'.
26 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap no gun xa lak ndáp na' gast wizh lult, le'a na' ula inibe'e bexa gast ndo' be nacion. 27 Usa na' juers ndo' bexa lak msa'a Xus na' juers ndo' na', ndontsa uzhe'eb inibe'e bexa ndo' be nacion, lak nle'a men dub gets btsi'in no dub bar gi'ib. 28 No usa na' mbeal si'il nlen gor tempran ndo' bexa wa. 29 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

3

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Sardis

1 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Sardis: "Lnde'e ndab xa nibe'e isaga'ad espíritu ndun ti'in ndo' Dios, xa na nso'nsén isaga'ad mbeal wa, ta ndi'ib gibe'a. Ndab xa:

Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Le'a ncho men ndab le'a bega ndap gealnaban ndo' Dios, parea le'a cuent ten Dios le'a bega ngut. 2 Bsuxe'a ladna bega, bxiste bega ta nge' ladna bega na', lá ula'a bega initndo'-yá. Le'a na' uní le'a ta ndun bega na'anpa utsin nak ndo' Dios. 3 Lá yalad bega be ta mbi'ín bega, no bxobgek bega, nsea bla'a bega be ta ugap nak bega. Tal le'a bega lá isuxe'a ladna, le'a na' ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega lak nlen dub wa'an.
4 Parea ncho stapla bega ndencho Sardis ba' umbi'i nak ndo' Dios. Le'a bega wa iseano na', gak bega lad nagud le'a bega yá nsabndo' li gak. 5 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a bexa wa gak be lad nagud, no lá utsu'u na' lea' bexa ndo' libr ten gealnaban, no gáp na' ndo' Xus na' nsea ndo' be angel ten xa le'a bexa wa xmen na'. 6 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Filadelfia

7 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Filadelfia: "Lnde'e ndab xa ta ugeaka nak xa umbi'i ten Dios, xa nibe'e lak unibe'e David. Le'a sa na nxa'al xa, na'an ton gun gan utsaw. No liga le'a sa ntsaw xa wa, na'an ton gun gan uxa'al. Ndab xa:

8 Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Nat le'a na' mxa'al dub puert ndo' bega, dub ta na'an ton gun gan utsaw. Maska ndido juers ncho bega, le'a bega nxobgek ndo' di'izh ndáp na', no lá ukachko bega le'a bega xmen na'. 9 Le'a nat ini'í bega xte'e gunno na' bexa nde ndo' ya'a maxu'u, bexa ndab le'a nak xmen Dios parea le'a xa na'anpa nak xmen Dios, le'a bexa ndi ndun gealkwi'in. Le'a nat le'a na' gun ilen bexa ndo'

bega isaxib bexa ndo' bega. We'e igondo' bexa le'a na' nkwea' ladna
bega.
10 Le'a na' ndápka ndo' bega uxik bega, cha lika mbin bega. Ta we'e
le'a na' ulach bega gor na nsea stub gealkwea' ndo' idub gizhliyo, ta na
gun preb itea be men nde ndo' gizhliyo. 11 Nat le'a na' sken ilen. Lá
ula'a bega be ta wen nak bega, ndontsa na'an ton ulat ta uzhe'eb wen
usa'a Dios ika'a bega. 12 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na'
gunno xa wa cuent dub yatso' ten lid Dios, dub ta nunk lá itatso' sa nso'
na. No uke'a na' lea' Dios ten na' las xa no lea' gezh si'il ten Dios. Le'a
ta wa Jerusalén kub ten Dios ta ito'o gibe'a. No uke'a na' lea' kub na' las
xa.
13 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten
Dios ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Laodicea

14 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Laodicea:
"Lnde'e ndab xa lika nak wa, xa na ga'al nluu xte'e nak Dios, xa na le'a
usaned zha mbinde'e Dios itea be ta'a. Ndab xa:

15 Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Ni lid myal' bega no ni lid utii
bega. Mas wen myal'tsa bega natal utii bega. 16 Parea le'a ta na uzhe'atsa
bega, ni na'anpa myal' bega no ni na'anpa utii bega, le'a na' sabna bega.
17 Le'a bega ndab le'a bega xa rik no sian ta'a ndap bega, na'an xta'an
ndun jwalt bega. Ná le'a bega lá ini'í le'a bega cuent dub xa uban nak,
dub xa pro'ob ni lá na' ni lá ndap xab na. 18 Ta we'e ntenxe'a na' bega
isi'i bega be ta oro ndo' na' ta msambi'i ndo' gi', ndontsa ta ugeaka gak
rik bega. No isi'i bega lad nagud ta gak bega, ndontsa lá uluu gealudalad
ten bega ta lá ndap bega xab bega. No yoo colirio ta ramed ndo' bega,
ndontsa utsin ina' bega. 19 Le'a na' nbeyo itea bexa nkwea' lad na' no
ntsaksi na' bexa. Ta we'e idub ncho ladna bega byach bega ndo' na'.
20 Bla'ach bego le'a na' nso' to'o puert nsea nbe'ezh na'. Le'a tal ton
go'ón ta ndáp na', no uxa'al xa to'o puert, we'e yo'o na' len lid xa no
junt gaw xche'e besa. 21 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na'
usa dub sa isob bexa wats na' sa inibe'e na', lak mbin na' gan ndo' ta
ugap, cha nso'ob na' wats Dios Xus na' sa nibe'e xa. 22 Le'a bego na ndap
ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

4

Bexa ncho gibe'a ndankea Dios

1 Tso'o wa le'a na' uní le'a gibe'a mya'al dub ta cuent puert. Le'a ti ned
xa mbín na' cuent dub trompet wa cha uní'igal ndo' na', ndab xa:
—Ukea sa ndee, le'a na' uluu ndo' lu be ta tilaw yoo ndo' ta ncho nat.
2 Cha bi le'a gor wa le'a Espíritu ten Dios usen na'. Cha li uní na' le'a
dub xa nibe'e nsob ndo' dub yaxil si'il gibe'a. 3 Le'a xa nsob sa wa ndon
nla'beal' cuent be ge' jaspe nsea cornalina. Le'a gangeak sa nso' yaxil wa
nkea dub mbe'alzhin nla'beal' cuent ge' esmeralda. 4 Le'a gangeak sa nso'
yaxil wa no nde stub ga'al bdap yaxil. Cha uní na' le'a ndo' be yaxil wa
ndi'ib dub ga'al bdap bexa gox xa nsak, bexa nak be lad nagud, ndi'ib
coron ta oro gek bexa. 5 Le'a ndo' yaxil nso' tlaw wa nto'o beal' usi'i no
ní'i usi'i nsea ngen ruid si'il. Le'a lad ndo' yaxil wa ndibyol' dub ga'ad
xe'a, le'a ta wa isaga'ad be espíritu ten Dios.

6 Le'a lad ndo' yaxil wa nax dub ta cuent nitsdo'o gandid xe'a lakta na'
dub vidr. Le'a wats yaxil wa nsea gangeak wats yaxil wa uní na' dap ta
nban, idub las-a nso' be ngusndo'-yá lad ndo'-yá no lad tso'o-yá. 7 Le'a ta
nban ta ned wa cuent nak dub mbi'izh. Le'a ta itop wa cuent nak dub bser.
Le'a ta yon wa ndap ndo' na cuent ndo' men. Le'a ta idap wa cuent nak
dub mtsi ncha'nsa'ab. 8 Le'a idap be ta nban wa le'a kadga dub-a ndap
dub xo'op xkwag na. Le'a gangeak tso'o xkwag-a no len xkwag-a ndi'ib
ngusndo'-yá. No te'al tezhea lá nbeasyab be ta wa:

Ndon go, ndon go, ndon go dubkama nak Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios tiemp polta, no Dioska go nat,
no Dioska go idub tiemp ilen.

9 Le'a kad biaj li ndab be ta nban wa ndo' Dios xa nsob ndo' yaxil xa
nban idub tiemp, ndankea be ta wa xa, no nsa'a be ta wa xno ndo' xa.
10 We'e le'a isaga'al bdap bexa gox wa nsaxib ndo' xa nsob ndo' yaxil, xa
nban idub tiemp, gast ndo' yo ndal xtuzh bexa, ndankea bexa wa xa, no
nte bexa coron ten bexa lad ndo' yaxil, ndab bexa:

11 Go Dios Xa Nibe'e, le'a besa nsabndo' yankea go,
no gab besa le'a go nak dub Dios uzhebpa xa juert.
Le'a go mtexan iteanak be ta'a;
ngoknde'e-yá lak nlad go yoo-yá, no liga ncho-yá nat.

5

Libr nyu'ud nsea Borreg Ben

1 Cha uní na' le'a ya'a lad ga'al xa na nsob ndo' yaxil wa ncho'ob dub
libr nyu'ud nkea letr ndo'-yá, le'a tso'o-yá nsénkea dub ga'ad se. 2 Cha uní
na' dub angel juert ten Dios, uge' unabdi'izh xa, ndab xa:
—¿Ton dub xa su'u guzha'a be se nsénkea libr ba', cha uxa'al xa-yá?
3 Parea ni dub xa ncho gibe'a, no ni dub xa ncho ndo' gizhliyo, no ni dub
xa ncho xan gizhliyo lá isu'u uxa'al-a ni iwi'i xa ndo'-yá. 4 Cha uzhebpa
ndon na' geal lá izheal ni dub xa uxa'al libr wa, no go'ol xa-yá no ni iwi'i
xa ndo'-yá. 5 Parea le'a dub xa gox xa nsak wa ndab ndo' na':
—Yá lá go'onta lu. Una' le'a xa nsalea' Mbi'izh ten Judá, xa ulen ras
ten David, le'a xa wa mbin gan ndo' maxu'u. Le'a nat le'a xa wa sun gan
guzha'a isaga'ad se nsénkea libr ba' wa, cha uxa'al xa-yá.
6 Cha we'e uní na' le'a wats yaxil wa, tlaw be idap ta nban wa no tlaw
bexa gox xa nsak wa, nso' dub Borreg Ben cuent nak dub man mbit be
men. Ndap ma dub ga'ad xkach ma nsea dub ga'ad ngusndo' ma, le'a ta
wa isaga'ad espíritu mtu'ub Dios ndo' idub gizhliyo. 7 We'e le'a Borreg
wa cha ulen usen libr ncho'ob ndo' ya'a lad ga'al xa nsob ndo' yaxil wa.
8 Le'a gor usen Borreg libr wa, le'a idap be ta nban wa nsea be isaga'al
bdap bexa gox xa nsak wa cha usaxib ndo' Borreg wa, gast ndo' yo ngol
xtuzh bexa. Le'a itea bexa wa ndap be arpa no be vas oro ncho ta uxe'e
len na, le'a ta wa ta ndadi'izhno be men Dios, bexa umbi'i nak ndo' Dios.
9 Cha mbilto'o bexa dub cant kub, ndab bexa ndo' Borreg:

Le'a go nsabndo' isen libr ba', no guzha'a ga be se nsénkea-yá,
geal le'a go ngut, mtsi'i ga ten ten ga,

ta we'e myak besa xin Dios ndo' itea be ras be men,
no itea be di'izh ndadi'izh xa, no itea be gezh,
no itea be nacion.
10 No mbinno ga besa bexa nibe'e nsea be ule'ay ndun ti'in ndo' Dios,
inibe'e besa ndo' gizhliyo.

11 We'e cha mwi'i na', cha mbín na' sian ti be angel idub gangeak sa nso'
yaxil wa, nsea ti be ta nban wa, no ti bexa gox xa nsak wa. Le'a bexa wa
uzhebpa bexa kwa'ad luzh, gast lá gun na' gan gáp na' plo bexa. 12 Uge'
ndab bexa:

Le'a Borreg Ben xa na le'a be men mbit wa,
nsabndo' gab beuna le'a xa wa xa nibe'e,
no uzhe'eb sian be ta'a ndap xa,
no uzhe'eb ndák xa,
no uzhe'eb xa juert nak xa,
no yankea beuna xa le'a xa uzhebpa xa nsak.

13 Cha mbín na' le'a itea be ta'a mbinde'e Dios, be ta ncho gibe'a no ndo'
gizhliyo no xan gizhliyo no len nitsdo'o, le'a be ta wa ndab:

Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' nsea Borreg Ben ba',
le'a beuna idub tiemp nsabndo' yankea bexa ba',
no yankea beuna bexa ta na uzhe'eb wen nak bexa,
no ta na uzhe'eb juert nak bexa.

14 Le'a idap be ta nban wa cha ndab:
—¡Lika nak-a!
Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak wa cha usaxib gast ndo' yo ngol
xtuzh bexa, cha ngwankea bexa wa Dios, xa nban idub tiemp.

6

Dap se ned nsénkea libr nyu'ud

1 We'e cha uní na' le'a Borreg Ben wa mbizha'a se ned nsénkea libr
nyu'ud wa, nsea mbín na' le'a dub ta nban wa uní'i cuent usi'i, ndab ta
wa:
—¡Utseawi'i!
2 Cha uní na' dub way nagud. Le'a xa nsob tso'o ma wa nsén dub ya
btangin. Cha we'e msa'a Dios dub coron ndo' xa wa, cha uto'o xa gun xa
gan lakka ndun xa gan wa.
3 Cha mbizha'a Borreg wa se itop nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta
nban ta itop wa ndab:
—¡Utseawi'i!
4 Cha we'e uto'o dub way nane. Le'a Dios msa'a juers ndo' xa nsob tso'o
way wa, ndontsa gun xa na'antapa wen kwe be men ndo' gizhliyo. Cha
we'e isaxan bexa kuyo bexa, cha gut bexa le'aka ltsa'a bexa. No msa'a
Dios dub spad si'il ndo' xa wa.
5 Cha mbizha'a Borreg wa se yon nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta
nban ta yon wa ndab:
—¡Utseawi'i!

Cha mwi'i na' cha uní na' dub way nagats. Le'a xa nsob tso'o ma wa
nsén dub ta nben be ta'a. 6 Le'a lat idap be ta nban wa mbín na' cuent ti
dub men ndab:
—Le'a dub kil trig natal chon kil cebad izhe'a dub med denario. Parea
lá guzha'a lu aceit nsea vin.
7 Cha mbizha'a Borreg wa se idap nsénkea git wa, cha mbín na' le'a ta
nban ta idap wa ndab:
—¡Utseawi'i!
8 Cha uní na' dub way lasan. Le'a xa nsob tso'o ma wa nsalea' Gealgut.
Le'a tso'o xa wa nsankea xa nsalea' Hades, sa ndencho bexa ngut. Le'a
bexa wa usen juers gut bexa dub cuart be men nde ndo' gizhliyo, gut bexa
be men nsea spad, nsea win, nsea gealgizh, nsea be man ugi'i.

Se isaga'ay nsénkea libr nyu'ud

9 We'e le'a Borreg wa cha mbizha'a se isaga'ay wa, cha uní na' xbi be
men xan dub altar, bexa na ngut ke na mbidi'izh bexa di'izh ten Dios.
10 Cha uge' ndab bexa:
—Dios Xa Nibe'e, le'a go dubkama nak Dios, no ndunka go ta ndab ga.
¿Polxá utsaksi ga be men ncho ndo' gizhliyo, no ukixke ga ta mbit bexa
besa zha?
11 We'e le'a dub angel ten Dios cha msa'a lad nagud gak bexa, cha ndab
angel ndo' bexa:
—Bne'e bega ste'ep ndalen gatta be ltsa'a bega, bexa na ndun ltsa'a ti'in
mbin bega, bexa no gat lak ngut bega.

Se isaxo'op nsénkea libr nyu'ud

12 Cha uní na' mbizha'a Borreg wa se isaxo'op nsénkea libr wa, cha we'e
ngok dub xo'o si'il. Le'a ndo' wizh cha mkaw cuent dub ble'a lad nagats.
Le'a ndo' mbe'e cha mna' nane cuent ten. 13 Le'a be mbeal ndi'ib gibe'a
cha ulate ndo' gizhliyo, lak nlate be ngus la'aw gor na nkwi'in dub mbi
si'il ya wa. 14 Le'a gibe'a cha unitndo' cuent dub gor nyu'ud dub ble'a git.
Le'a itea be ge'e no be isla gast mzhe'a be sa nde na. 15 Le'a iteanak be
men cha mkachndo' len be ge'lo'o no lat be ge' las be ge'e ubi'i. Le'a ta wa
bexa mas nibe'e ndo' gizhliyo, no bexa nsak, no bexa rik, no bexa nakti'in,
no bexa juert nak, no iteanak bexa ncha'ndo'o ndo' stub men, no bexa
na'anpa li nak. 16 Ndab bexa ndo' be ge'e ubi'i nsea ndo' be ge' wa:
—¡Ulate bega tso'o besa! Bkachko bega besa ndo' Xa Nibe'e nsob ndo'
yaxil ba', no ndo' ta ndakloo Borreg Ben ndo' besa, 17 le'a nat ngol dub
wizh uzhe'eb utsaksi Borreg wa be men. ¿Tonma gun gan uxik ndo' ta
wa?

7

Bexa nkea se ten Dios xtuzh na

1 Tso'o wa uní na' dap be angel nde idap skin gizhliyo. Le'a bexa wa
nsénsa'ab idap mbi ncho ndo' gizhliyo, natsa lá uxo'on mbi ndo' gizhliyo
ni ndo' nitsdo'o no ni dub ndo' ya. 2 No uní na' stub angel ncha'kea lad sa
nlen wizh, le'a xa wa nsén dub se ten Dios xa nban. Cha uge' uní'i xa ndo'
idap angel wa, bexa na msa'a Dios juers ndo' na guzha'a bexa gizhliyo no
nitsdo'o. 3 Ndab angel wa:
—Lá guzha'a bega gizhliyo ni nitsdo'o no ni be ya ba', gast gor na uke'a
besa se xtuzh be men ndun ti'in ndo' Dios ten beuna.
4 Cha we'e mbín na' plo bexa nkea se wa xtuzh na: dub gayo'o ncho top
ga'al ncho dap mil bexa nkea se lat itea be ras bexa Israel.

5 Le'a ta wa dub tibtop mil bexa ras ten Judá.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Rubén.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Gad.
6 Nsea stibtop milga bexa ras ten Aser.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Neftalí.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Manasés.
7 Nsea stibtop milga bexa ras ten Simeón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Leví.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Isacar.
8 Nsea stibtop milga bexa ras ten Zabulón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Kosé.
No stibtop milga bexa ras ten Benjamín.

Bexa kwa'ad luzh nak be lad nagud

9 Tso'o wa uní na' uzhebpa kwa'ad luzh be men, gast na'an ton gun gan ula'ab bexa. Le'a bexa wa bexa itea be nacion, nsea itea be ras, nsea itea be gezh, no itea be di'izh ndadi'izh bexa. Nde bexa lad ndo' yaxil ten Xa Nibe'e no ndo' Borreg Ben. Le'a bexa wa nak be lad nagud, nsea dubga xos yagin nsén bexa. 10 Cha uzhebpa uge' ndab bexa:

Le'a Dios ten beuna xa nsob ndo' yaxil ba' nsea Borreg Ben ba',
le'a bexa wa le'a ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.

11 Le'a itea be angel wa nde idub gangeak wats yaxil wa, no wats bexa gox nsak wa, no wats idap be ta nban wa. Cha usaxib be angel wa ndo' xa nsob ndo' yaxil wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Cha ngwankea bexa Dios, 12 ndab bexa:

¡Lika nak-a!
Idub tiemp gab beuna le'a Dios ten beuna dub Dios si'il,
no ndon le'a xa juert nak,
no ndon le'a xa nibe'e,
no ndon le'a xa ndák.
Yankea beuna xa, no uzhe'eb usa'a beuna xno ndo' xa idub tiemp.
¡Lika nak-a!

13 We'e le'a dub xa gox nsak wa unabdi'izh ndo' na', ndab xa:
—¿Nchando' lu bexa nak lad nagud ba' zha? ¿Uni'í lu pa uto'o bexa ba' zha?
14 Le'a na' ndáp ndo' xa:
—Señor, go le'a uni'í.
Le'a xa wa cha ndab ndo' na':
—Le'a bexa ba' bexa mxik ndo' gealkwea' si'il; msat bexa be xab bexa, no msambi'i bexa, no mgud xab bexa no ten ten Borreg Ben ba'.

15 Ta we'e nde bexa ba' wats yaxil nsob Dios,
te'al tezhea ndun bexa ti'in ndo' Dios sa ncho Dios.
Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' le'a nsobula'ach bexa.
16 Yá lá gantana bexa, no lá gakta ladna bexa.
No ni lá uchuta bea bexa, no ni stub xtii lá ini'íta bexa.
17 Le'a Borreg nso' tlaw sa nso' yaxil ba' le'a ula'ach bexa,
no go'o xa bexa sa ndiblen nits nsa'a gealnaban.
Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa ba'.

8

Se isaga'ad nsénkea libr nyu'ud

1 Le'a Borreg wa cha mbizha'a se isaga'ad nsénkea libr wa, cha mso'
ti gibe'a pa dub tol gor. 2 We'e cha uní na' isaga'ad angel nde ndo' Dios
wa, cha usen bexa wa dub ga' trompet. 3 We'e ulen stub angel no'o dub
tas oro, cha uyatso' xa lad ndo' altar. Cha usen xa sian be ta uxe'e, cha
mtso'ol xa-yá len tas ndo' altar ta oro nde sa nsob Dios, ndontsa gast ndo'
Dios ilaya' xla'a uxe'e wa, no be ta unab bexa nak xmen Dios. 4 Le'a ta
nsén angel wa uto'o zhen ten be ta uxe'e wa, ulaya'-yá ndo' Dios nsea be
ta unab be xmen Dios wa. 5 Le'a angel wa cha ulo'o bku'u ncho ndo' altar
wa, cha ulo xa-yá len tas wa, cha mtsa'ab xa ta wa ndo' gizhliyo. Cha we'e
uní'i usi'i, no mgen dub ruid si'il, no nla' beal' usi'i, nsea ngok dub xo'o
si'il.

Idap be trompet ned

6 Le'a isaga'ad be angel li nsén dub ga'ga trompet wa listla ndebe
ukwe'ezh-a.
7 Le'a angel ned wa cha mkwe'ezh trompet wa, cha ula' gige' no gi' noch
ten. Ula'-yá ndo' gizhliyo, cha mtso'ol-a gax itol be ya ncho ndo' gizhliyo
nsea itea be gix uge'a.
8 Le'a angel itop wa cha mkwe'ezh trompet ten na, we'e le'a dub ta cuent
ge'e si'il nsayol' ulayat ndo' nitsdo'o. Cha myak ten gax itol nitsdo'o wa.
9 Cha ngut gax itol be man ncho len nitsdo'o. Nsea gax itol be barco ndesea
ndo' nitsdo'o wa ngwazha'a.
10 Le'a angel yon wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha ulayat dub mbeal
si'il nsob gibe'a, nsayol'-a cuent gor nso'beal' dub ble'a ged. Ulayat-a ndo'
nits, pa gax itol be yowbe'e no be sa ndiblen nits. 11 Le'a mbeal wa nsalea'
Ta Ula'. Le'a gax itol be nits wa cha myak ula'. We'e uzhebpa kwa'ad be
men ngut ta na lita myak ula' nits wa.
12 Le'a angel idap wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha ngwazha'a gax
itol wizh no mbe'e no be mbeal ndi'ib gibe'a. Cha mkaw ta ni'i dap gor
ten be wizh, no liga be te'al dap gor na'anpa isu xe'a mbe'e ni mbeal.
13 Cha mwi'i na' no uní na' dub angel ncha'nsa'ab ga'ap, uge' ndab xa:
—¡Ay, ay, ay! ¡Pro'ob bexa na ncho ndo' gizhliyo gor na ukwe'ezh schon
angel be trompet ten na!

9

Trompet isaga'ay

1 Le'a angel isaga'ay wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha uní na' dub
mbeal uto'o gibe'a ulayat ndo' gizhliyo. Le'a mbeal wa le'a usen liab ten
ge'ed do'o. 2 Cha mxa'al mbeal wa ge'ed wa. Le'a sa wa uto'o zhen cuent
zhen ten dub gor si'il. Le'a zhen wa mtsaw ndo' xe'a wizh, cha mkaw
ndo' gizhliyo. 3 Le'a lat zhen wa cha uto'o mbit, cha mte'achso bema ndo'
gizhliyo. Le'a ma wa ndap juers god ma lak ndod dub nix. 4 Le'a angel
wa cha ndab ndo' bema wa, lá gaw ma be gix uge'a ncho ndo' gizhliyo
nsea ni dub ya uge'a nsea ni dub ya ubi'i. Nabtsa be men na'anpa no'o se
ten Dios xtuzh na god ma. 5 Le'a angel wa ndab na'anpa gut bema bexa
wa, ndi utsaksitsa ma bexa dub ga'ay mbe'e. Le'a gealkwea' ten ma wa
lak gealkwea' ndod be nix. 6 Le'a gal be wizh wa le'a be men ukwa'an ná
xte'e gat bexa, ná le'a bexa lá yoo gan gat. Nlad xa gat xa, ná le'a gealgut
ndi uxo'on ndo' bexa.

7 Le'a be mbit wa cuent nak way list ndebe ya' ndo' guerr. Le'a gek ma
nsob dub ta cuent nak coron ta oro. Le'a ndo' ma nak cuent ndo' be men.
8 Le'a gichgek ma nak cuent gichgek xagots. Le'a ndeay ma nak cuent
ndeay mbi'izh. 9 Le'a las ma ntsaw be xo cuent xo gi'ib. Le'a be xkwag ma
nbezh lak nbezh sianpa carret ten way karrel ncha'be ndo' guerr. 10 Le'a
ndo' xne ma nsob dub xgu'uch ma, ta cuent nak xgu'uch nix. Le'a ta wa
ndap juers utsaksi ma be men dub ga'ay mbe'e. 11 Le'a xa nibe'e ten be
mbit wa, le'a ta wa dub mbi bxin nibe'e ge'ed do'o wa. Le'a di'izh hebreo
le'a mbi bxin wa nsalea' Abadón, le'a di'izh griego le'a ta wa Apolión.
12 Li utid gealkwea' ned wa, parea ndun jwalt ilen stop gealkwea'.

Trompet isaxo'op

13 Le'a angel isaxo'op wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha mbín na'
cuent ti dub men uto'o lat idap be xkach altar ta oro wa, ta nde lad ndo' sa
nsob Dios. 14 Cha ndab ti men wa ndo' angel isaxo'op wa, xa nsén trompet:
—Bxa'ak idap be angel ndenchii sa nax yowbe'e si'il nsalea' Eufrates.
15 Cha we'e mya'ak idap be angel wa, bexa ndenkea' gut gax itol be men
nde ndo' gizhliyo. Le'a Dios le'a ndab ná xá gor-a no xá wizh na-yá no xá
mbe'e na-yá no xá li'in na li gun bexa. 16 Cha mbín na' ndab xa plo kwa'ad
be soldad ndi'ib tso'o way. Le'a ta wa top gayo'o millón bexa. 17 Cha uní
na' ta mluu Dios ndo' na', le'a be way nsea bexa ndi'ib tso'o ma. Le'a ta
ntsaw lado'o bexa wa nane na' cuent gi', no azul na'-yá cuent na' zafiro,
no guch na'-yá cuent na' azufre. Le'a gek be way wa cuent nak gek mbi'izh
nak, le'a to'o ma nto'o gi' no zhen no azufre. 18 Cha ngut gax itol be men
nde ndo' gizhliyo, ta na li nto'o gi' nsea zhen nsea azufre to'o way wa.
19 Le'a ta juert nak be way wa, le'a ta wa xne ma nsea to'o ma. Le'a xne
ma cuent nak mbe'al nak, ndap-a gek-a ta we'e ndawke'a ma men.
20 Le'a iteata be men lá ngat ndo' be gealkwea' wa, ni lika ná lá ka'ab
bexa ula'a bexa be ta ugap ndun bexa, ta ndankea bexa be mbi bxin no
be dios gizhliyo, be ta oro, nsea plata, nsea bronce, nsea ge', nsea ya, be
ta'a ni lá na', no ni lá ndo'ón, no ni lá nsea. 21 No ni lá nla'a bexa ta ndut
bexa men, no ta bruj ndun bexa, no ta na ngal bexa dub men na'anpa xa
ten bexa, no ta ndun bexa gealwa'an.

10

Dub angel nsea dub libr tuzh

1 Cha uní na' stub angel juert uto'o gibe'a, nsea xa lat dub xkaw, no
dub mbe'alzhin nkea gek xa. Le'a ndo' xa wa uzhe'eb nla'beal' cuent ndo'
wizh. Le'a idub xo'o xa uzhebpa nso' beal' nsayol'. 2 Le'a ya'a xa nsob
dub libr tuzh nsa'nya'al ndo' na. Le'a xo'o xa ná lad ga'al cha ulatso' ndo'
nitsdo'o, le'a ná raves ulatso' ndo' yo. 3 Cha uge' utezhat xa cuent gor ngi'i
dub mbi'izh, cha uge' uní'i usi'i dub ga'ad biaj. 4 Le'a gor mtaní'i usi'i wa,
le'a na' ndi'izh uke'a ta ndab usi'i wa, parea le'a na' mbín dub di'izh uto'o
gibe'a, ndab-a ndo' na':
—Na'anpa uke'a lu be ta ndab isaga'ad usi'i wa, ndi nabtsa lu uni'í
xta'an-a.
5 Le'a angel na li uní na' ulatso' ndo' nitsdo'o no ndo' yo wa, cha uxits
xa dub ya'a xa ga'ap. 6 Cha ndab xa:
—Lak ta ugeakapa ncho Dios nban idub tiemp, xa mtexan gibe'a no
gizhliyo no nitsdo'o no iteata be ta ncho, no liga ta ugeakapa nak le'a
tiemp gun Dios ta mbinbe'e xa wa yá ngol. 7 Le'a gor na ukwe'ezh angel

isaga'ad wa trompet wa, le'a Dios gun itea be ta uga'ach mbinbe'e xa gun
xa, lak mbidi'izh bexa polta sakndo' Dios, bexa mbin ti'in ndo' xa.
8 Le'a ti men na li mbín na' uto'o gibe'a wa uní'igal ndo' na', ndab xa:
—Wa', cha usen libr nsa'nya'al ndo' na ba', ta lba'a nsén angel ba' wa,
xa nso' ndo' nitsdo'o nsea ndo' yo.
9 Cha ngwaa na' ndo' angel, cha ndáp na' usa'a xa libr wa ndo' na'. Le'a
xa cha ndab ndo' na':
—Usen-a, cha udaw-a. Le'a gor na ncho-yá to'o lu le'a-yá uti'i cuent
mzhin, ná le'a gor na kab lu-yá le'a-yá yak ula' len lu.
10 Cha we'e usen na' libr tuzh nsob ya'a angel wa, cha udaw na'-yá.
Le'a-yá uti'ika gor na ncho-yá to'o na' lak uti'i mzhin, ná le'a gor na udab
na'-yá, le'a-yá cha myak ula' len na'. 11 Le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—Le'a lu nsabndo' gudi'izh sakndo' Dios stub biaj xte'e gunno Dios be
gezh, nsea be nacion, nsea bexa ndadi'izh isando' di'izh, nsea bexa nibe'e
ndo' gizhliyo.

11

Itop bexa ndadi'izh di'izh ten Dios

1 We'e cha usen na' dub lod cuent bar nke'a medid, cha mbín na' dub ta
cuent ti men ndab:
—Wa', cha bke'a medid ni'i ten Dios nsea ndo' altar, no bla'ab bexa
ndankea Dios sa wa. 2 Parea na'anpa uke'a medid lu no tale ten ni'i wa,
le'a sa wa myak cuent ndo' bexa lá nchando' Dios. Le'a bexa wa le'a
inibe'e gezh ten Dios dub top ga'al ncho top mbe'e. 3 Le'a na' utu'ub top
men gudi'izh sakndo' Dios dub mil ncho top gayo'o ncho chon ga'al wizh.
Le'a bexa wa gak lad nagats, ta na nluu le'a bexa uban ncho ladna.
4 Le'a itop bexa ndadi'izh wa nak cuent top ya olivo nsea top candeler,
ta nde ndo' Dios xa nibe'e ndo' gizhliyo. 5 Tal ton dub men nlad ugap
gunno bexa wa, le'a bexa wa ito'o beal' to'o na, ta utso'ol be men gakloo
ndo' bexa wa. Li gat itea be men nlad ugap gunno bexa. 6 Le'a itop bexa
wa gap juers utsaw bexa gibe'a, ndontsa lá ila' gi idub zha na gudi'izh
bexa sakndo' Dios. No gap bexa juers yunno bexa nits wa ten, no sian
be gealkwea' gast plo nlad bexa utsaksi bexa be men nde ndo' gizhliyo.
7 Le'a zha mtayadi'izh bexa wa, le'a dub man uzhe'eb ito'o len ge'ed do'o.
Cha kuyono ma itop xa wa, cha gun ma gan gat bexa. 8 Le'a bexa ngut
wa kwesa'al ndo' xge'e ten gezh wa, sa ngut Cristo ndo' cruz. Le'a bexa
gezh wa ugap nak cuent bexa Sodoma nsea bexa Egipto. 9 Le'a bexa itea
be gezh, no bexa itea be ras be men, no bexa ndadi'izh itea be di'izh, nsea
bexa itea be nacion ini'í ndesa'al bexa wa chon wizh itol. No ni lá ula'a
bexa iga'ach bexa ngut wa. 10 Le'a be men gizhliyo uzhebpa iten ladna
geal ngut bexa wa, gast usa'a bexa be regal ika'a be ltsa'a bexa, le'a itop
bexa wa mbin uzhebpa gealkwea' utid be men.
11 Le'a zha na ngwa'a chon wizh itol wa, le'a Dios cha msa'a gealnaban
ten bexa, mban bexa ndo' gealgut. Cha uzhebpa mzheb be men uni'í bexa
wa. 12 Cha mbi'ín itop bexa wa dub di'izh uge' uto'o gibe'a, ndab-a:
—Ukea bega sa ndee.
We'e cha mkea bexa gibe'a ndo' dub xkaw, ndewi'i bexa ndaklono bexa
wa. 13 Cha bi le'a gor wa ngok dub xo'o si'il. Le'a dub ble'a tuzh gezh
wa myubyo'o, cha ngut dub ga'ad mil men. Le'a bexa na'anpa ngat wa
uzhebpa mzheb, ndab bexa le'a Dios nsob gibe'a uzhe'eb dub Dios juert
nak.

14 Li utidla top gealkwea' wa, parea le'a ta yon wa sken ilen.

Trompet isaga'ad

15 Le'a angel isaga'ad wa cha mkwe'ezh trompet ten na. Cha mgen cuent
ti be men gibe'a uge' ndab xa:

Le'a sa nibe'e be men ndo' gizhliyo
myak sa nibe'e Dios ten beuna nsea Cristo.
Le'a xa wa le'a inibe'e idub tiemp.

16 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak nde ndo' be yaxil lad ndo' Dios,
cha msaxib bexa gast ndo' yo ngol xtuzh bexa, ngwankea bexa Dios, 17 cha
ndab bexa:

Nsa'a besa xno ndo' go Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios nat no polta
no idub tiemp ilen ndee.
Le'a go nsobno juers si'il ten ga,
nat le'a go le'a nibe'e.
18 Le'a be men gizhliyo ngoklobe ndo' go,
ná le'a nat ngol wizh utsaksi ga bexa.
No gab go ndo' bexa ngutla
ná xte'e nak be ta'a mbin bexa.
No usa'a ga ta wen ika'a bexa ndadi'izh sakndo' ga,
bexa ndun ti'in ten ga, no bexa umbi'i ten ga,
no itea bexa nxobgek ndo' ga,
lak bexa nsak no bexa na'anpa xa nsak.
No unitndo' ga bexa ndut be men ndo' gizhliyo.

19 Cha mya'al ni'i ten Dios gibe'a. Le'a len ni'i wa mluu caj ten Dios. Cha
ula' beal' usi'i, no uzhe'eb nso' ruid, no uní'i usi'i. No ngok dub xo'o si'il,
no uzhe'eb ula' gige' ubi'i.

12

Dub xagots no dub dragón

1 Cha mluu dub ta uzhe'eb gibe'a. Le'a ta wa dub xagots cuent wizh na'
xab xa, nsea xo'o xa ndi'ib tso'o mbe'e, nsea nsob dub coron gek xa. Le'a
gek coron wa ndi'ib dub tibtop ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a. 2 Le'a xagots
wa dub xa nchoxinna, ta we'e nbezhat xa nsea gealkwea' gal xin xa. 3 Cha
no mluu stub ta'a gibe'a. Le'a ta wa dub dragón nane, dub ma cuent nak
wach si'il. Ndap ma ga'ad gek ma, no dub ti'i xkach ma, nsea dub coron
nsob kadga dub gek ma. 4 Le'a xne dragón wa udobxazh gax itol be mbeal
ndi'ib gibe'a, cha ulate-yá ndo' gizhliyo. Cha ngwa'iso' ma lad ndo' xagots
li gal xin na wa, ndontsa gaw ma xin xagots wa gor gal me'ed. 5 Le'a xagots
wa cha ngop xin na dub me'ed bgi'i, dub xa uzhebpa juert gak inibe'e ndo'
itea be nacion. Parea le'a dub angel cha myo'o me'ed wa gast ndo' yaxil
sa nsob Dios. 6 Le'a xagots wa cha mxo'on ge'e sa bid, dub sa yá list nak
msaxkwa'a Dios, ndontsa sa we'e ula'ach Dios xa dub mil ncho top gayo'o
ncho chon ga'al wizh.

7 Tso'o wa uyo'o dub uyo si'il gibe'a. Le'a Miguel dub angel nibe'e nsea
be ltsa'a xa uteyono dragón wa nsea be ltsa'a dragón. 8 We'e le'a dragón

no be ltsa'a na wa lá ngun gan. Cha yá na'anta sa yoo dragón no be ltsa'a
na gibe'a. 9 We'e le'a Miguel wa cha mtsa'ab dragón tso'o juer. Le'a ma wa
mbe'al polta nsalea' maxu'u nsea Satanás, ma na li nkedino be men ncho
idub nax ndo' gizhliyo. Cha ulayat dragón no be ltsa'a na ndo' gizhliyo.
10 Cha we'e mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a uge' ndab:

Nat ngol wizh le'a Dios ten beuna myun libr be xmen na,
no mluu xa juers ten xa, no nibe'e xa,
no mso' xa Cristo inibe'e xa ndo' gizhliyo.
Nat le'a xa wa ulantu'ub maxu'u
na li nsake be ltsa'a beuna ndo' Dios te'al tezhea.
11 Le'a bexa wa mbin gan ndo' maxu'u,
ta na li mtsi'i Borreg ten ten na.
No ta na li mbidi'izh bexa di'izh ten Dios,
na'anpa izheb bexa gast mbit be men bexa.
12 ¡Nat bten ladna lu gibe'a
no bego ncho sa ba'!
Parea pro'ob bego na ncho ndo' gizhliyo nsea ndo' nitsdo'o,
le'a maxu'u uzhebpa ndakloo ulayat ndo' gizhliyo.
Le'a maxu'u uni'í le'a na'antapa kwen nkesea.

13 Le'a gor na uni'í dragón wa le'a ma ulayat ndo' gizhliyo, cha usankea
ma tso'o xagots na li ngop me'ed bgi'i wa. 14 Cha msa'a Dios top xkwag
xagots wa cuent xkwag mtsi si'il, ndontsa isa'ab xa sit uxo'on xa ndo'
dragón wa sa bid. Ncha'a xa sa ten xa, sa na ula'ach Dios xa chon li'in itol.
15 Le'a to'o dragón wa cha uto'o nits mtsa'ab ma tso'o xagots wa cuent dub
yowbe'e, ndi'izh go'o-yá xagots wa. 16 Parea le'a gizhliyo ngokno xagots
wa, ubi'il ndo' yo, cha ngu-yá nits na uto'o to'o dragón wa. 17 We'e le'a
dragón uzhebpa mxee ladna ndo' xa wa. Cha ngwateyono ma itea be xin
xagots wa, bexa na nxobgek ndo' ta nibe'e Dios, no ndadi'izh bexa gealngea
ten Jesucristo.

13

Dub man uzhe'eb uto'o len nitsdo'o

1 Le'a na' nso' ndo' yux to'o nitsdo'o, cha uní na' uto'o dub man uzhe'eb
ndo' nitsdo'o, ndap ma ga'ad gek ma nsea ti'i xkach ma. Le'a kadga dub
xkach ma wa nsob dub coron. Le'a kadga gek ma wa nkea dub lea' Dios,
dub ta nisi ma Dios. 2 Le'a na' uní le'a las ma na' cuent na' las mbi'izh
leopardo. Le'a be xo'o ma cuent nak xo'o os. Le'a to'o ma cuent nak to'o
mbi'izh león. Le'a dragón msa'a sa nibe'e na no juers ten na ndo' man
uzhe'eb wa. 3 Cha uní na' le'a dub gek ma wa mwi'i cuent ta ngutla, parea
le'a sa mwi'i wa myaklana. Ta we'e le'a itea be men ncho ndo' gizhliyo
ngwanseana, no usankea bexa tso'o ma. 4 No ngwankea bexa dragón ma
na li msa'a juers ten na ndo' man uzhe'eb wa. No ngwankea bexa man
uzhe'eb wa, ndab bexa:
—¿Tonma dub xa juert lakta ma ba'? ¿No ton dub xa gun gan kuyono
ma ba'?
5 Le'a Dios mla'a izhinna ma be ta ndák ma, no kwea' iní'i ma ndo' Dios.
No mla'a Dios inibe'e ma lak nlad ma dub top ga'al ncho top mbe'e. 6 Cha
unisi ma Dios no lea' Dios no sa nsob Dios nsea bexa ncho wats Dios gibe'a.
7 No mla'a Dios kuyono ma be xmen Dios, no gun ma gan ndo' bexa. No

msa'a xa inibe'e ma ndo' itea ras be men, no bexa ncho itea be gezh, no
bexa ndadi'izh isando' di'izh, no bexa itea be nacion. 8 Le'a itea bexa ncho
ndo' gizhliyo ngwankea ma, bexa na'anpa nkea lea' na ndo' libr ten Borreg
Ben, xa na li ngut sakndo' be men. Gast zha utexanta gizhliyo, le'a ndo'
libr wa nkeala lea' bexa gap gealnaban nunk lá idub.

9 Tal le'a bega ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndáp na' ndee.
10 Tal ncho bego nsabndo' ya' litgi'ib,
le'a bega ya'ka litgi'ib.
No tal le'a ncho bega nsabndo' gat ndo' spad,
le'a bega gatka ndo' spad.

Le'a ta wa gab le'a be xmen Dios nsabndo' uxik ndo' be gealkwea', no ige'
ladna bexa Dios.

Stub man uzhe'eb wa uto'o ndo' gizhliyo

11 Tso'o wa uní na' stub man uzhe'eb uto'o len yo. Le'a ma wa ndap
top xkach na lak nak xkach borreg, parea ndadi'izh ma lak ndadi'izh dub
dragón. 12 Le'a ma wa ndap juers msa'a ma ned wa, ndontsa no ma inibe'e
wats ma wa. Le'a ma nibe'e ndo' itea be men ncho ndo' gizhliyo yankea
bexa ma ned wa, ma na li mwi'i cha myakna wa. 13 No mbin ma be ta
uzhe'eb ndanseana be men, gast uto'o gi' gibe'a gast ndo' yo ndo' ga'al
be men. 14 No mkwi'inno ma be men ta na mbin ma be ta uzhe'eb wa
juers ten man ned wa. Cha unibe'e ma ndo' be men nde ndo' gizhliyo,
gunde'e xa dub ta'a lak nak ma ned wa, ma li mwi'i ngwa spad gek na
wa, cha mban ma. 15 Cha msa'a man itop wa gealnaban ndo' ta cuent nak
ma ned wa, ndontsa iní'i-yá no inibe'e-yá gat itea bexa na lá yankea-yá.
16 Le'a man itop wa cha unibe'e ndo' iteanak be men ikea se ya'a lad ga'al
xa natal xtuzh xa, bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak, bexa rik nsea bexa
uban nak, bexa libr no bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a stubga men. 17 Ni dub
be men lá yoo gan isi'i ta'a no ni udo'o xa ta'a, tal le'a xa na'anpa no'o se
wa, natal xa na'anpa no'o lea' man ned wa, natal xa na'anpa no'o numr
ten lea' ma wa. 18 Ta ndee nlad dub xa list nak yakbe'ena, ula'ab xa numr
ten man wa, le'a ta wa numr ten dub mgi'i. Le'a numr wa xo'op gayo'o
ncho chon ga'al ncho xo'op.

14

Dub cant kub mbilto'o bexa

1 Le'a tso'o wa uní na' le'a Borreg Ben wa nso' gek ge'e Sion, nsea dub
gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa nkea lea' xa nak Borreg
xtuzh na nsea lea' Xus xa wa. 2 Cha mbín na' nbezh dub ta ulen gibe'a,
cuent dub sa nsala' kwa'al nits, nsea cuent ní'i usi'i, nsea cuent ti sianpa
arpa ndo'ol bexa. 3 Nsea ndalto'o bexa dub cant kub lad ndo' yaxil, sa
ndi'ib idap be ta nban wa nsea bexa gox xa nsak wa. Na'an ton gun gan
utsid golto'o cant wa, nabtsa dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa,
bexa na ulo'o Dios lat be men ncho ndo' gizhliyo. 4 Le'a xa wa bexa na
na'anpa ugal ni dub xagots, le'a bexa xa umbi'i nak ndo' Dios. No nsankea
bexa tso'o Borreg Ben guni'i pa ncha'a xa. Le'a bexa wa bexa mti Dios lat
be men, nak bexa cuent dub ta ned gak xnab ndo' Dios nsea ndo' Borreg.
5 Le'a bexa wa ni dub gealkwi'in lá ngun, no umbi'i nak bexa kwe bexa
ndo' sa nsob Dios.

Ta mbidi'izh chon angel

6 Cha uní na' stub angel ncha'nsa'ab gibe'a, no'o di'izh wen ten Dios ta
nunk lá idub, ta gudi'izh angel ndo' be men ncho ndo' gizhliyo itea be
nacion, nsea be ras, nsea be di'izh, nsea itea be gezh. 7 No uzhebpa uge'
ndab angel wa:

—Bzheb bega ndo' Dios, no gud bega le'a xa ndon le'a xa nsak. Le'a nat
yá ngol gor na utsaksi xa be men. Wankea bega xa na mbinde'e gibe'a no
gizhliyo no nitsdo'o no be sa ndiblen nits.

8 Le'a stub angel cha utankea ndab:

—Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia. Le'a bexa gezh wa mki'il be
men itea be nacion ndun bexa ta bzhi'ik, ngwankea bexa be dios gizhliyo.

9 Le'a angel yon wa utankea no uge' ndab xa:

—Tal ton yankea man uzhe'eb wa, nsea ta cuent nak man wa, no isob
se ten ma xtuzh bexa natal ya'a bexa, 10 le'a bexa wa no ini'í be gealkwea'
si'il utsa'ab Dios tso'o bexa wa, le'a Dios uzhe'eb ndaklono bexa. Ini'í
bexa gealkwea' ndo' gi' nsea ndo' azufre nsayol' ndo' ga'al be angel ten
Dios nsea ndo' Borreg Ben wa. 11 Le'a zhen sa utsaksi Dios bexa wa lá
kweaskea idub tiemp. Te'al tezhea lá une'e bexa, bexa na ngwankea man
uzhe'eb wa no ta cuent nak man wa, bexa nkea se ten lea' ma. 12 Le'a bexa
umbi'i ten Dios nsabndo' uxik ndo' itea be ta'a, no uxobgek bexa ndo' be
ta nibe'e Dios, nsea ige' ladna bexa Jesús.

13 Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, ndab ndo' na':

—Bke'a ta ndee: le'a nat idub ndo' ndee uzhebpa wen yoo ladna bexa
nakla xmen Jesús zha ngut bexa. Le'a Espíritu ten Dios ndab: "Ugeaka
le'a bexa ba' une'e ndo' be ti'in mbin bexa, le'a Dios kix be ta wen mbin
bexa."

Mtele'e be angel ta'a ndo' gizhliyo

14 Cha mwi'i na' no uní na' dub xkaw nagud. Le'a ndo' xkaw wa nsob
dub xa cuent dub men nsob dub coron ta oro gek xa, nsea dub os wach
nsob ya'a xa. 15 Le'a len ni'i ten Dios cha uto'o stub angel uge' ndab ndo'
xa nsob ndo' xkaw wa:

—¡Binti'in os ten lu, uxen be ta'a ndo' yo! Le'a nat yá ngol gor ibele'e
be ta'a ndo' gizhliyo, le'a-yá yá nguga'al-la.

16 We'e le'a xa nsob ndo' xkaw wa mbinti'in os ten na ndo' gizhliyo,
mtele'e xa be ta'a.

17 We'e uto'o stub angel len ni'i ten Dios nde gibe'a. Le'a xa no nsob dub
os wach ya'a na. 18 Le'a sa nde altar wa uto'o stub angel nibe'e ndo' gi'.
Cha uge' ndab xa ndo' angel nsén os wa:

—¡Binti'in os ten lu! ¡Uxen be bex uv nde ndo' gizhliyo ba', le'a-yá yá
ngugeala!

19 Le'a angel wa cha mbinti'in os ten na ndo' gizhliyo, uxen xa be bex
uv, cha ulo xa uv wa sa gachke'e-yá. Le'a ta wa gab ta uzhe'eb utsaksi Dios
be men ugap. 20 Cha ngochke'e be uv wa dub lad to'o gezh wa. Le'a len sa
ngochke'e uv wa ulen ten. Le'a ten wa ngwapyo'o dub lak sa ndakea fren
ten dub way. Cha li mxo'on ten wa pa dub chon gayo'o mil metr ko'ol sa.

15

Be angel nsea stub sga'ad be gealkwea'

1 Cha uní na' dub ta uzhe'eb gibe'a, dub ta ngwanseana na'. Le'a ta wa
dub ga'ad angel no'o stub sga'ad gealkwea', be ta lult ilen. Cha li yando'
ta ntsaksi Dios be men.
2 No uní na' dub ta cuent nitsdo'o wa'án, cuent na' vidr noch gi'. Le'a
ndo' nitsdo'o wa ndebe bexa mbin gan ndo' man uzhe'eb wa, no ndo'
ta cuent nak man wa, no ndo' se ten ma, no ndo' numr ten lea' ma wa.
Le'a bexa wa nsén be arpa ten Dios. 3 Ndalto'o bexa dub cant, ta mbilto'o
Moisés xa mbin ti'in ndo' Dios, no ndalto'o bexa cant ten Borreg Ben wa,
ndab bexa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Uzhe'eb ndanseana besa ndo' be ta uzhebpa si'il ndun go.
Itea be ta'a ndun go utsinka nak no gealngea nak-a,
le'a go nibe'e itea be men umbi'i ten ga.
4 ¿Ton lá izheb ndo' go Dios?
¿No ton lá gab le'a go dub Dios uzhe'eb juert?
Le'a go nabkama nak Dios umbi'i.
Le'a be men itea be nacion ilen ndo' go,
yankea bexa go,
le'a bexa uni'í le'a itea be ta'a ndanno ga bexa
uzhe'eb ta nsak no ta nsabndo'.

5 Le'a tso'o wa cha mwi'i na', cha uní na' mya'al ni'i ten Dios nde gibe'a,
sa ncho caj ten Dios. 6 Le'a len sa wa cha uto'o isaga'ad be angel no'o
isaga'ad gealkwea', bexa nak be lad lino ta umbi'i ndon nla'beal'. Nsea
ncho dub sinch oro ta lado'o bexa. 7 Le'a dub be ta nban wa msa'a dubga
vas oro ndo' isaga'ad be angel wa, ncho be ta'a ndakloo Dios len na, Dios
xa nban idub tiemp. 8 Le'a len ni'i ten Dios wa mzhea ncho zhen, ta nluu
le'a Dios xa juert no si'il nak Dios. No na'an ton gun gan yate len ni'i ten
Dios gast yooka isaga'ad be gealkwea', ta ncho len be vas nsén be angel
wa.

16

Isaga'ad be vas ncho be ta'a utsaksi Dios be men

1 Cha mbín na' cuent dub ti men uto'o len ni'i ten Dios, uge' ndab-a ndo'
isaga'ad be angel wa:
—Wa' bega, cha blatsob bega ta ncho len isaga'ad vas ba' ndo' gizhliyo,
le'a ta wa ta utsaksi Dios be men.
2 Le'a angel ned wa uto'o, ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo'
gizhliyo. Cha ulen ge'ezh ugi'i las bexa nsob se ten man uzhe'eb wa, bexa
na ndankea ta cuent nak man wa.
3 Le'a angel itop wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' nitsdo'o.
Cha myak-a cuent ten ten dub xa ngut. Cha ngut iteanak be man ndencho
len nitsdo'o wa.
4 Le'a angel yon wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' be nits
yowbe'e no be sa ndiblen nits. Le'a be nits wa cha myak ten. 5 No mbín
na' uní'i angel nibe'e nits wa, ndab xa:

Go Dios, xa nak Dios nat no idub tiemp utid wa,
le'a go uzhebpa umbi'i nak,
no utsin ndun ga ntsaksi ga be men lak nsabndo'-yá.
6 Le'a bexa wa mtsi'i ten ten be men umbi'i ten go

no bexa mbidi'izh sakndo' go,
ta we'e mtsaksi go bexa ngu bexa ten lak nsabndo'-yá.

7 No mbín na' stub ti men uto'o sa nde altar wa, ndab xa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a ta mtsaksi go be men ba' utsinka nak, no nsabndo'ka li mbin ga.

8 Le'a angel idap wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' wizh,
ndontsa uchu gi' ten wizh wa be men. 9 Cha ulen dub xtii si'il mchu be
men. We'e le'a bexa wa unisi Dios, xa le'a nibe'e ndo' be gealkwea' wa.
Ná le'a bexa wa na'anpa ula'a ta ugap nak bexa, no lá ngankea bexa Dios.
10 Le'a angel isaga'ay wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na sa nsob
man uzhe'eb. Le'a sa nibe'e man wa cha mkaw. Le'a be men gast ndawke'a
be luzh na tant kwea' ndencho bexa. 11 Le'a bexa wa cha unisi Dios xa
nsob gibe'a, ke ten be gealkwea' no be ge'ezh wa. Ná na'anpa ula'a bexa
ta ugap nak bexa.
12 Le'a angel isaxo'op wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' nits
yowbe'e si'il nsalea' Eufrates. Le'a nits wa cha ubid ndontsa syo'o gan
itakea bexa nibe'e wa, bexa nto'o lad nlen wizh.
13 Cha uní na' le'a to'o dragón wa, nsea to'o man uzhe'eb wa, nsea to'o
profet ukwi'in wa uto'o dub ga'ga mbi bxin cuent nak mbid. 14 Le'a ta wa
mbi bxin ten maxu'u, be na ndun be ta ndanseana be men. Ncha'be be
na wa ndo' bexa nibe'e idub ndo' gizhliyo, izhealbe bexa gal wizh uzhe'eb
ten Dios, ndontsa kuyono bexa Dios, xa ndon le'a juert nak. 15 Cha ndab
Jesús: "Bla'ach bego le'a na' ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega cuent nla'
dub wa'an. Uzhebpa wen bexa ndena', no list ndenak bexa xab xa, ndontsa
na'anpa xinte'e bexa, no ni lá ido ladna bexa gal zha wa." 16 Cha mchealte
be mbi bxin bexa nibe'e wa dub sa nsalea' Armagedón di'izh hebreo.
17 Le'a angel isaga'ad wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo' mbi.
Le'a len ni'i ten Dios sa nsob Dios gibe'a wa, cha ulen cuent ti men uge'
ndab:
—¡Le'a ta wa myando'la!
18 We'e cha ula' beal' usi'i no uzhe'eb uso' ruid no uní'i usi'i. No ngok dub
xo'o si'il mas uzhe'eb mwi'in ndo' iteanak be xo'o ngok idub zha ndencho
be men ndo' gizhliyo. 19 Le'a gezh si'il Babilonia myak chon ble'a, no ulate
be gezh ubi'i nde ndo' gizhliyo. Le'a Dios lá yalad gezh Babilonia wa, le'a
xa ndi uzhe'eb mtsaksi-yá idub lak ta ndakloo xa. 20 Le'a iteanak be isla
ndesa'al ndo' nitsdo'o cha unitndo', nsea itea be ge'e ubi'i. 21 Cha ula' sian
gige' ubi'i tso'o be men. Le'a be gige' wa uzhebpa ta kwe'a, pa top ga'al
kil kadga dub-a. Le'a be men cha unisi Dios ta li ula' gige' wa, geal utid
bexa dub gealkwea' uzhebpa ta si'il.

17

Dub xagots nsob tso'o man uzhe'eb

1 Le'a lat isaga'ad angel nsén be vas wa, uto'o dub angel cha ndab xa
ndo' na':
—Utsea, le'a na' ulu'u plo utsaksi Dios ngots ndun juis mgi'i wa, ngots
nsob ndo' nits kwa'al ba'. 2 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo no be men ncho
ndo' gizhliyo mche'al xagots wa, cuent usudna bexa no be ta bzhi'ik ndun
xa wa.

3 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios ndo' na' wa, le'a angel wa cha
mbi'i na' dub sa bid. Cha uní na' le'a xagots wa nsob tso'o dub man
uzhe'eb, dub man nane. Idub las ma nkeani'i be lea' Dios ta unisi ma
Dios. Le'a ma ndap dub ga'ad gek ma nsea dub ti'i xkach ma. 4 Le'a
xagots wa nak dub lad konch ugats no lad nane. Le'a las xa uzhebpa nso'
be ta oro no be ge' chul no be perla. Le'a ya'a xa nsob dub vas oro. Le'a
len vas wa ncho be ta uzhebpa ta ugap no ta bzhi'ik ndun xa. 5 Le'a xtuzh
xa wa nkea stub lea' xa, dub ta uga'ach nak, ndab-a: "Babilonia si'il, xa
nak xna'a itea be xagots ndun juis mgi'i, nsea itea be ta bzhi'ik ncho ndo'
gizhliyo." 6 We'e uní na' le'a xagots wa nsudna nsea ten ten be xmen Dios.
Le'a bexa wa ndankea Jesús, ta we'e mbit be men bexa. Le'a gor uní na'
xagots wa, le'a na' uzhebpa ngwanseana.
7 We'e le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¿Xta'an lba'a ndanseana lu? Le'a na' gáp ndo' lu xte'e gab ta uga'ach
ten xagots wa, no man uzhe'eb nsob xa tso'o na, man ndap dub ga'ad gek
na nsea ti'i xkach na. 8 Le'a man uzhe'eb uni'í lu wa, dub man uyo'o parea
na'anpa ncho ma nat. Le'a nat le'a ma ito'ogal len ge'ed do'o, cha gal zha
initndo' ma. Le'a itea bexa gizhliyo bexa na'anpa nkea lea' na ndo' libr
ten gealnaban gast zha utexanta gizhliyo, le'a bexa wa yanseana gor ini'í
bexa man uzhe'eb wa. Le'a ma wa uyo'o polta no na'anpa ncho ma nat,
parea le'a ma ilen stub biaj.
9 'Le'a ta ndee yakbe'ena bexa list gek na: le'a isaga'ad gek man wa, le'a
ta wa isaga'ad bet sa nsob xagots wa, 10 nsea dub ga'ad xa nibe'e. Le'a
dub ga'ay bexa wa yá na'antapa inibe'e. Dub xa wa nibe'e nat, le'a stub
xa biseata inibe'e. Le'a gor na ilen xa isaga'ad wa le'a xa na'anpa kwen
inibe'e. 11 Le'a man uzhe'eb wa le'a uyo'o, no na'anpa ncho ma nat, le'a
ma wa dub xa ito'o lat bexa isaga'ad wa, cha gak xa wa xa isaxo'on inibe'e.
Cha gal zha utsaksi Dios xa.
12 'Le'a isati'i kach uni'í lu wa, le'a ta wa dub ti'i xa nibe'e, parea nat
biseata inibe'e bexa. Le'a bexa junt inibe'e dubtsa gor no man uzhe'eb wa.
13 Le'a bexa wa dubtsa ndanbe'e usa'a bexa juers, ndontsa no man uzhe'eb
wa inibe'e. 14 Le'a bexa wa kuyono Borreg Ben wa, parea le'a Borreg wa
no be xmen Borreg wa gun gan ndo' bexa wa. Le'a xa nak Borreg Ben wa
nak Xwan iteanak be ta'a no Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e. Le'a be
xmen Borreg wa nak bexa utezh Dios, no mti Dios bexa, no nxobgek bexa
ndo' Dios.
15 No ndab angel ndo' na':
—Le'a be nits uni'í lu sa nsob ngots ndun juis mgi'i wa, le'a ta wa be
men sian be gezh no sian ras no sian nacion nsea sian di'izh ndadi'izh
bexa. 16 Le'a isati'i be kach ten man uzhe'eb li uni'í lu wa, le'a ta wa le'a
be men nxee ladna ndo' ngots wa. Le'a bexa wa ulat be ta ndap xa, no
gast xab xa ulat bexa. No gaw bexa be'al las xa, cha utso'ol bexa xa ndo'
gi'. 17 Le'a Dios ulogek bexa gun bexa lak nlad Dios. Le'a ta wa dubtsa
gudi'izh bexa usa'a bexa juers inibe'e man uzhe'eb wa, gast gak cumplir
be ta ndab Dios. 18 Le'a ngots uni'í lu wa, le'a ta wa gezh si'il nibe'e ndo'
bexa nibe'e idub ndo' gizhliyo.

18

Zha initndo' Babilonia

1 Tso'o na uyo'o be ta ndee wa, le'a na' uní stub angel uzhe'eb juert uto'o
gibe'a gast ndo' gizhliyo nsu xe'a ten xa. 2 No uge'pa uní'i xa ndab xa:

¡Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia!
Le'a sa wa myak dub sa ncho be mbi bxin,
no iteanak be bi bzhi'ik,
nsea sa ncho be man du'ub man bxin,
be man nxee ladna be men ndo' na.
3 Le'a gezh wa cuent dub xagots ndun juis mgi'i.
Le'a be men ncho idub ndo' gizhliyo
mbinno bexa gezh wa sian ta ugap,
ngok bexa cuent dub xa gu.
Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
no mbinno bexa ta bzhi'ik wa.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a ndo' gizhliyo
ngok rik no be ta ugap ndal ladna bexa gezh wa.

4 Cha we'e mbín na' ti Dios uto'o gibe'a uge' ndab:

Bxo'on bego gezh Babilonia ba', bego na nak xmen na',
ndontsa na'anpa no bega gun be ta ugap ndun bexa wa,
no ni lá ini'í bega be gealkwea' itid bexa.
5 Le'a bexa wa uzhebpa sian ke ndap ndo' na',
gast gibe'a nlaya' be ta wa.
Ta we'e le'a na' Dios utsaksika na' bexa.
6 Binno bega bexa lak ugap mbinno bexa stubga men.
Utix bega top lak mbinno bexa be men.
Bgoch bega ta goo bexa wa top lak juert nak
ndo' ta mgo bexa be men.
7 Lak uzhe'eb mzhinnona bexa no be ta ugap mbin bexa,
no liga utsaksi bega bexa kwea' itid bexa,
geal le'a bexa ndanbe'e len lado'o na:
"Le'a besa ndee nde cuent dub xa nibe'e.
Na'anpa nak besa cuent dub xagots ngut xabgi'i ten na,
no nunk besa lá ini'í gealkwea'."
8 Ta we'e le'a nat dubtsa wizh ilansea'
sian gealkwea' tso'o bexa wa.
Le'a ta wa gealgut, no go'on bexa,
no yoo win, no yol' bexa ndo' gi'.
Le'a na' ndee le'a Dios Xa Nibe'e uzhebpa xa juert,
na' utsaksi bexa wa.

9 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo mbin ta ugap ndun bexa gezh wa, no ngol ladna bexa be ta sian ndap bexa wa. Parea nat le'a bexa go'onno bexa gezh wa, no uzhebpa uban yoo ladna bexa, gor ini'í bexa zhen sa nsayol' gezh wa. 10 Nsea sittsa kwe bexa tant nzheb bexa ndo' be gealkwea' ncha'tid gezh wa, ndab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
dub gezh juertpa ngok lu!
Ná uxaxtsa mnitndo' Dios lu.

11 Le'a bexa nsi'i uti'ix ta'a ndo' gizhliyo uzhebpa go'onno gezh wa, nsea uban yoo ladna bexa, geal yá na'anta ton isi'i be ta nado'o bexa. 12 Le'a ta wa be ta oro, nsea ta plata, no be ge' chul, nsea be perla, nsea be lad chul ta lino nsea seda, no be lad konch ugats nsea be lad nane, nsea be

ya uxe'e nla'a, no be ta'a naknde'e marfil, no be ta'a naknde'e ya chul, no
bronce, no gi'ib, no ge' mármol, 13 nsea canel, nsea isando' be ta uxe'e,
nsea ta uxe'e ta nyol', nsea mirra, nsea olíbano, nsea vin, nsea aceit, nsea
arin lan, nsea trig, no man yo'o, nsea borreg, nsea way, nsea carret, nsea
bexa ncha'ndo'o ndo' stubga men. 14 Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a wa cha
gab:

Nat le'a bego yá na'antapa ndap
be ta nsa'ab ladna bego wa.
Le'a bego mla' iteanak be ta chul no be ta uyap ndap bega,
cha yá na'antapa izheal bega-yá.

15 Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta ndee wa, bexa na myak rik juers ten gezh
wa, le'a bexa wa sit itate ta na nzheb bexa ndo' be gealkwea' ncha'tid gezh
wa. Le'a bexa wa go'on, no uban yoo ladna bexa. 16 No gab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
Le'a bexa wa ngok lad lino ta chul,
ta color konch ugats no nane!
No uzhebpa uso' be ta oro, no be ge' chul,
no perla las bexa.
17 Xla'al unitndo' be ta sian ten bexa.

No iteanak bexa ntse'a be barco, no itea bexa na nsea len barco, no bexa
ndun ti'in len barco, nsea iteata bexa ndun ti'in ndo' nitsdo'o, le'a bexa
wa sit utate. 18 Le'a gor uni'í bexa zhen sa nsayol' gezh wa, cha uge' ndab
bexa:
—¡Na'an stub gezh nsak lak nsak gezh ba'!
19 No mtob bexa yo gek bexa tant uban myo'o ladna bexa. Cha utezhat
bexa no mbi'in bexa, uge' ndab bexa:

¡Ay, ay! Pro'ob gezh si'il ba',
sa na myak rik itea besa ndap barco ndo' nitsdo'o,
le'a nat xla'al unitndo'-yá.
20 Parea bten ladna bego ndencho gibe'a,
bego nak men umbi'i ten Dios,
no bego nak be apostol,
no bego ndadi'izh sakndo' Dios.
Le'a Dios le'a mtsaksi bexa Babilonia ta na li mbinno bexa bega.

21 We'e le'a stub angel juert cha usen dub ge' si'il ta nyajw ta'a ndo' na,
cha mtsa'ab xa-yá ndo' nitsdo'o, ndab xa:

Lba'a ya' Babilonia gezh si'il,
yá na'anta ton ini'í-yá.
22 No lá igenta be musk len gezh wa,
bexa ndo'ol arpa no bzhee no trompet.
No ni stub bexa ndun ti'in lá yoota,
ni ruid ten molin lá igenta.
23 No ni xe'a aceit lá isuta sa wa,
no ni lá igenta ruid ten dub gast sa nchilya'a men.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a,

le'a bexa wa le'a ngok bexa nsak ndo' gizhliyo.
No uzhe'eb mkedino bexa gezh wa
itea be nacion nsea be ta bruj ndun bexa.
24 Le'a bexa wa le'a ndap ke ngut bexa mbidi'izh sakndo' Dios,
no bexa umbi'i nak ndo' Dios.
Le'a bexa gezh wa no ndap ke
ngut be men idub ndo' gizhliyo.

19

Bexa nten ladna ncho gibe'a

1 Tso'o wa mbín na' ti kwa'ad be men gibe'a, uge' ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a Dios ten beuna le'a ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna,
no ndankea beuna xa le'a xa uzhe'eb dub xa wen nak,
no uzhebpa juert nak xa.
2 Le'a iteanak be ta ndun xa wa gealngea nak no utsin nak-a,
lak mtsaksi xa ngots ndun juis mgi'i wa,
xa mtsabgix be men ndo' gizhliyo nsea be ta ugap mbin xa.
Ke we'e le'a Dios mkixke ta mbit xa wa be men,
bexa ndun ti'in ndo' Dios.

3 Cha stub biaj uge' ndab bexa wa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a zhen sa nsayol' xagots wa nunk lá kweaskea idub tiemp.

4 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak no idap be ta nban wa cha usaxib gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Cha ngwankea bexa Dios sa nsob xa ndo' yaxil, ndab bexa:
—¡Lika nak-a! ¡Iteanak beuna ndankea Dios!
5 Le'a gast ndo' sa nsob Dios wa ulen dub di'izh ndab:

Wankea bego Dios ten beuna,
itea bego na ndun ti'in ndo' xa,
bego na nzheb ndo' xa,
lak bego xa nsak no bega xa na'anpa nsak.

6 No mbín na' ti kwa'adpa men, cuent nsid dub sa nsala' kwa'al nits, no cuent sa uzhe'eb uní'i usi'i, ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios,
le'a xa wa le'a nak xa nibe'e, xa ndon le'a juert nak!
7 ¡Iten ladna beuna no usa'a beuna xno ndo' Dios!
Le'a nat ngol zha na uchilya'a xa na nak Borreg Ben,
le'a xagots ika'a xa wa listla nso'.
8 Le'a xagots wa gak dub lad lino chul,
lad umbi'i ndon nla'beal'.

Le'a lad lino chul wa, le'a ta wa nluu be ta utsin mbin be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios.

Bexa gaw xche'e sa nchilya'a Borreg

9 Le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—Bke'a ta ndee: “Uzhebpa wen yoo ladna bexa na utezh Dios, gaw xche'e bexa sa uchilya'a xa nak Borreg wa.”
No ndab xa:
—Le'a ta ndee be di'izh gealngea ten Dios.
10 Cha usaxib na' xan ndats angel wa gast ndo' yo ngol xtuzh na' ndontsa ganke'a na' xa. Zha le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¡Na'anpa lba'a gun lu, ndi wankea Dios! Le'a na' ndee no ndun ti'in laktsa ndun lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa nxobgek ndo' di'izh ten Jesús. Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios, le'a ta wa nsa'a juers ndo' be di'izh ten Jesús.

Xa na nsob tso'o way nagud

11 We'e cha uní na' le'a gibe'a mya'al, cha mlundo' dub way nagud. Le'a xa nsob tso'o ma wa dub xa sunka lak ndab xa, no gealngea nak xa. Le'a xa wa utsin nibe'e, no utsin ndun xa uyo lak nsabndo'-yá. 12 Le'a ngusndo' xa cuent na' beal' gi'. Nsea gek xa ndi'ib sian be coron. Le'a stub lea' xa nkea xtuzh xa, dub ta'a ni dub men lá ini'í, nabtsa xa uni'í-yá. 13 Nsea nak xa dub lad ko'ol idub nso' ten. Le'a xa wa nsalea' Di'izh Ten Dios. 14 Le'a kwa'ad be soldad gibe'a nchankea tso'o xa wa, ndi'ib bexa tso'o way nagud, no nak bexa lad lino ta uzhe'eb chul, ta nagud no umbi'i. 15 Le'a to'o xa wa nto'o dub spad wach, ndontsa utsawi'i xa itea be nacion. Le'a xa wa juert inibe'e ndo' bexa wa, no utsaksi xa be men lakta zha ngichke'e bexa uv ito'o nits ten-a. Le'a ta wa ta uzhe'eb ndakloo Dios xa ndon le'a juert nak. 16 Le'a las xab xa no xta'a xo'o xa nkeani'i stub lea' xa ndab: “Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e no Xa nak Xwan iteanak be ta'a.”
17 Cha uní na' stub angel nso' ndo' wizh, cha uge' utezh xa iteanak be man nsa'ab ga'ap, ndab xa:
—Utseabe bego, byakjunt bega sa yoo xche'e si'il ten Dios, 18 ndontsa gaw bega be'al ten bexa unibe'e ndo' be nacion, nsea bexa unibe'e be soldad, nsea be soldad. No gaw bega be'al ten be way, no bexa uti'ib tso'o ma, no be'al ten bexa ncha'ndo'o ndo' stubga men nsea bexa na'anpa li nak, no bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak.
19 Cha we'e uní na' le'a man uzhe'eb wa, no bexa nibe'e ndo' gizhliyo, nsea be soldad ten bexa wa myakjunt ndontsa kuyono bexa xa nsob tso'o way nagud no be soldad ten xa. 20 Cha ngwa'iga'a man uzhe'eb wa no profet ukwi'in wa. Le'a xa wa xa mbin sian be ta'a ngwanseana be men ndo' ga'al man uzhe'eb wa, ta mkedino xa be men nkea se ten man wa, bexa ngwankea ta cuent nak man wa. Le'a xa nsob tso'o way nagud wa usen man uzhe'eb wa nsea profet ukwi'in wa, cha litsa nban bena wa mtsa'ab xa len lagun gi' sa nsayol' azufre. 21 We'e le'a xa nsob tso'o way cha mbit iteanak be soldad ten man uzhe'eb wa nsea spad nto'o to'o xa. Cha we'e le'a iteanak be man du'ub udaw be be'al ten bexa ngut wa gast plo mzhea bema.

20

Dub mil li'in ikeanyaw maxu'u

1 Cha uní na' stub angel ulen gibe'a nsea dub liab ten ge'ed do'o, nsea dub caden si'il nsob ya'a xa. 2 Cha usen xa dragón wa, le'a ta wa mbe'al polta, no le'akaga maxu'u ta wa, xa nsalea' Satanás. Cha mxi xa maxu'u wa nsea caden wa, ndontsa ikenchii maxu'u dub mil li'in. 3 Cha mtsa'ab angel wa maxu'u wa len ge'ed do'o, sa ikeanyaw maxu'u dub mil li'in. Cha

we'e mxo'ob angel dub ta myaw to'o ge'ed wa nsea se ten xa, ndontsa lá
ito'ota maxu'u, ukedino maxu'u be men nde ndo' gizhliyo, gast zha ngok
dub mil li'in wa. We'e le'a maxu'u nsabndo' ya'ak ste'eptsa.
4 We'e uní na' pla be yaxil nsea bexa nsob ndo' ta wa, bexa na msa'a Dios
juers inibe'e ndo' be men. No uní na' xbi bexa na myabto'og gen na ke
na mbidi'izh bexa gealngea ten Jesús nsea di'izh ten Dios. No lá ngankea
bexa wa man uzhe'eb wa, ni ta cuent nak man wa. No ni lá ula'a bexa
ikea se ten man wa xtuzh bexa no ya'a bexa. Le'a bexa wa mbangal, cha
no bexa unibe'e wats Cristo dub mil li'in. 5 Le'a ta wa zha ned iban be
men. Parea le'a iteata be men na'anpa no iban gast ga'a dub mil li'in wa.
6 Uzhebpa wen yoo ladna bexa iban zha ned wa, bexa umbi'i nak lado'o
na ndo' Dios, le'a bexa wa na'anpa no gat stub biaj. Le'a bexa ndi gak be
ule'ay ten Dios nsea ule'ay ten Cristo, nsea no bexa inibe'e no Cristo dub
mil li'in.

Dios bi le'a utsaksi maxu'u

7 Le'a zha na ngwa'a dub mil li'in wa, le'a maxu'u ya'ak sa nkeanyaw na.
8 We'e ito'ogal xa ukwi'inno xa be men itea be nacion idub ndo' gizhliyo, be
sa nsalea' Gog nsea Magog. Cha yunjunt xa bexa wa gun bexa guerr. Le'a
bexa wa xa kwa'ad, cuentta yux nde to'o nitsdo'o. 9 Cha mte'achso bexa
idub ndo' gizhliyo, no ulotlaw bexa gezh nkwea' ladna Dios, sa ndebe bexa
umbi'i nak ndo' Dios. Cha we'e le'a Dios mtu'ub gi' uto'o gibe'a myol' sa
wa, cha unitndo' bexa wa. 10 Le'a Dios cha mtsa'ab maxu'u na li mkedino
be men wa len lagun gi' sa nsayol' azufre, sa ncho man uzhe'eb nsea profet
ukwi'in. Le'a sa wa te'al no tezhea ini'í be na wa gealkwea' uzhe'eb si'il
idub tiemp.

Iteanak be men kwe ndo' Dios, xa nsob ndo' yaxil nagud

11 Cha uní na' dub yaxil nagud dub ta uzhe'eb si'il, sa nsob Dios. Le'a
sa nsob xa wa yá lá nlu'uta ni gizhliyo no ni gibe'a no ni lá ulu'uta be
ta wa. 12 Cha uní na' bexa ngut, bexa nsak no bexa na'anpa nsak, ndebe
ndo' Dios. Cha mya'al pla be libr nkeani'i ná xta'an mbin bexa, no stub
libr nkeani'i ná ton bexa gap gealnaban. Le'a Dios cha ndab xte'e nak be
ta mbin bexa wa, lak nkeani'i-yá ndo' be libr wa. 13 Le'a bexa ngut ndo'
nitsdo'o nsea iteata bexa ngut wa mlansea' ndo' Dios. Cha ndab Dios ná
xte'e nak be ta mbin bexa. 14 Le'a bexa lá ndangea ladna Dios wa, bexa
uyo'o sa ten bexa ngut wa, le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa len lagun nsayol'
wa. Le'a ta wa nsalea' gealgut itop. 15 Le'a bexa wa lá izheal lea' na ndo'
libr ten gealnaban wa, ta we'e mtsa'ab Dios bexa len lagun gi' wa.

21

Gibe'a kub no gizhliyo kub

1 We'e uní na' dub gibe'a kub no dub gizhliyo kub, geal le'a gibe'a ned
wa no gizhliyo ned wa no nitsdo'o wa unitndo'la. 2 Le'a na' Juan uní gezh
nsak ten Dios, sa nsalea' Jerusalén kub, uto'o-yá gibe'a wats Dios. Le'a gezh
wa uzhe'eb chul nluu, lakta chul nluu dub xagots usaxkwa'a uchilya'ano
xabgi'i ika'a na. 3 Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, uge' ndab-a ndo'
na':

—Bwi'i, le'a sa ndee ncho Dios nsea be xmen xa. Le'a Dios yoono bexa,
no gak bexa xmen xa idub tiemp, le'a Dios le'aka nak Dios ten bexa. 4 Le'a
Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa, no yá lá gatta bexa. Ni lid uban yoota

ladna bexa, no ni lá go'onta bexa, no ni stub gealkwea' lá ini'í bexa, le'a
iteanak be ta wa unitndo'la.
5 Le'a Dios xa nsob ndo' yaxil si'il wa cha ndab:
—Una', le'a na' myunno kub iteanak be ta'a.
Cha ndab xa ndo' na':
—Bke'a ta ndee, le'a be di'izh ndee uzhe'eb be di'izh nsak no geal-
ngea-yá.
6 We'e cha ndab xa ndo' na':
—Le'a iteanak ta wa yá myando'la. Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega.
Le'a na' mtexan iteanak be ta'a, no le'aka na' unitndo'-yá. Le'a tal ton
ndak ladna, le'a na' ga usa nits nsoblen goo bexa, ta nsa'a gealnaban.
7 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, usa na' itea be ta wen wa. Le'a
na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xi'ín na'. 8 Ná le'a bexa nzheb ndo'
men, nsea bexa lá ndangea ladna na', no bexa ndun be ta lá nsak lad na',
no bexa ndut men, no bexa ngal xa na'anpa xa ten xa, no bexa ndun ta
bruj, no bexa ndankea be dios gizhliyo, nsea itea bexa ndun gealkwi'in,
le'a iteanak bexa li ndun wa ya'be len lagun sa nsayol' azufre. Le'a ta wa
ta nsalea' gealgut itop.

Jerusalén kub

9 We'e cha mbi'id dub angel wats na'. Le'a xa wa uto'o lat isaga'ad be
angel, bexa na li usen be vas ncho gealkwea' lult wa. Cha ndab xa ndo'
na':
—Utsea sa ndee, le'a na' uluu xagots gak che'al xa nak Borreg Ben wa.
10 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios ndo' na' wa, le'a angel wa cha
mbi'i na' dub ge'e si'il sa ga'ap. Cha mluu xa Jerusalén gezh si'il ten Dios,
ta ncha'la' gibe'a wats Dios. 11 Le'a gezh wa nsu xe'a ten Dios, nsea ndon
nla'beal'-a cuent dub ge' jaspe, dub ta uzhebpa ta chul, no ndu'u na'-yá
cuent dub vidr. 12 Le'a idub gangeak gezh wa nchonyaw dub muro si'il
no ga'ap-a. Nsea ndap-a dub tibtop to'o puert, sa ndeula'ach dub tibtopga
angel. Le'a kadga las puert wa nkea dubga lea' bexa isatibtop ras bexa
Israel. 13 Le'a lad oriente nso' chon puert, no schonga-yá lad nort, no
schonga-yá lad sur, nsea schonga-yá lad poniente. 14 Le'a muro nchonyaw
gezh wa ndap dub tibtop ge' ubi'i nak xan na. Le'a kadga las ge' wa nkea
dub lea' bexa ngok isatibtop be apostol ten xa nak Borreg Ben wa.
15 Le'a angel ndadi'izhno na' wa no'o dub bar ta oro, uke'a medid xa
gezh wa nsea be puert ten na nsea muro nchonyaw-a. 16 Le'a gezh wa dub
ta skin, lak ko'ol-a liga uxen-a. Le'a xa wa mke'a medid-a bar wa. Le'a sa
wa no'o dub top mil ncho top gayo'o metr, lak ko'ol-a no ga'ap-a no uxen-a
dubtsa medid no'o-yá. 17 No mke'a medid xa plo ga'ap muro wa. Le'a ta
wa dub chon ga'al ncho dap metr, lak medid ten be men ndanti'in angel
wa.
18 Le'a muro wa naknde'e ge' jaspe, parea le'a gezh wa naknde'e sbe'en
oro umbi'i cuent vidr umbi'i na'-yá. 19 Le'a be ge' ubi'i ncho xan muro wa
nso' be ge' chul las na. Le'a ta ned wa nso' ge' jaspe las na. Le'a ná itop
wa nso' ge' zafiro. Le'a ná yon wa nso' ge' ágata. Le'a ná idap wa nso' ge'
esmeralda. 20 Le'a ná isaga'ay wa nso' ge' ónice. Le'a ná isaxo'op wa nso'
ge' cornalina. Le'a ná isaga'ad wa nso' ge' crisólito. Le'a ná isaxo'on wa
nso' ge' berilo. Le'a ná isage'a wa nso' ge' topacio. Le'a ná isati'i wa nso'
ge' crisopraso. Le'a ná isatibdub wa nso' ge' jacinto. Le'a ná isatibtop wa
nso' ge' amatista. 21 Le'a isatibtop puert wa le'a ta wa isatibtop perla, le'a

kadga dub puert wa nak dubga perla. Le'a nes ten gezh wa sbe'en ta oro
umbi'i gandid xe'a-yá cuent dub vidr.
22 Na'anpa iní na' ni dub ni'i yankea be men Dios sa wa, le'a idub len
gezh wa le'a Dios xa ndon le'a juert nchoka nsea Borreg Ben. 23 Le'a sa wa
na'anpa nki'in wizh ni mbe'e usu xe'a, le'a Dios nsea Borreg wa le'a nak
xe'a nsu idub len gezh wa. 24 Le'a be men ndencho ndo' gizhliyo bexa nak
xmen Dios ikesea ndo' xe'a ten gezh wa. Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
yun cuent be ta nsak no be ta chul ten na. 25 Le'a be puert ten gezh wa
na'anpa yaw idub tezhea, no le'a sa wa na'anpa yoo te'al. 26 Le'a bexa
ndencho ndo' gizhliyo yun cuent be ta nsak no be ta chul ten na ndo' gezh
wa. 27 Na'anpa yate ni dub ta bzhi'ik gezh wa. No ni dub bexa ndun be ta
ugap, no ni dub bexa ndun gealkwi'in lá yoo gan yate sa wa, nabtsa bexa
nkea lea' na ndo' libr ten Borreg Ben ta ten gealnaban nunk lá idub.

22

Nits nsa'a gealnaban

1 We'e le'a angel wa cha mluu dub yowbe'e umbi'i ncho nits nsa'a
gealnaban, nits wa'án cuent na' vidr na'. Le'a yowbe'e wa nto'o sa nsob
Dios nsea sa nsob Borreg Ben. 2 No ntid-a tlaw nes ten gezh wa. Nsea
itop to'o yowbe'e wa ndi'ib be ya nsa'a gealnaban. Le'a kadga dub mbe'e
nsa'a-yá xa'aga ngus. Le'a la ten ya wa le'a nyunyakna be men. 3 Le'a
sa wa lá yoota be ta'a lá nsak ladna Dios. Le'a len gezh wa kwe sa isob
Dios nsea Borreg wa. No be men ndun ti'in ndo' Dios yankea bexa xa. 4 No
ini'índo' bexa Dios, nsea lea' Dios ikea xtuzh bexa. 5 Yá na'antapa yoo te'al
sa wa, ni lá iki'in bexa xe'a ni xe'a wizh. Le'a Dios Xa Nibe'e wa le'a nak
xe'a sa wa, nsea inibe'e bexa sa wa idub tiemp.

Le'a Cristo sken ilen

6 Cha ndab angel wa ndo' na':
—Le'a be di'izh ndee uzhebpa dub di'izh nsak no gealngea-yá. Le'a Dios
Xa Nibe'e wa, xa na nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa ndadi'izh sakndo' xa
wa, le'a xa wa mtu'ub dub angel ten xa ndontsa uluu xa be ta sken yoo
wa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa.
7 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Bla'ach bego, le'a na' sken ilen! Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
nsakyo'ón be di'izh ten Dios ta nso' ndo' libr ndee.
8 Le'a na' ndee Juan mbín na' no uní na' be ta ndee wa. Le'a tso'o na
mbín na' be ta ndee no uní na'-yá, cha usaxib na' gast ndo' yo ngol xtuzh
na', ndi'izh ganke'a na' angel, xa li mluu be ta ndee ndo' na' wa. 9 Parea
le'a angel wa ndab ndo' na':
—¡Na'anpa lba'a gun lu! Le'a na' ndee ndun ti'in ndo' Dios lak ndunga
lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no bexa
na nxobgek ndo' ta nkea ndo' libr ndee. Ndi wankea Dios.
10 Cha ndab xa ndo' na':
—Na'anpa ukachko lu be di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ba', le'a
tiemp yoo be ta nkea ndo' libr ba' yá nsaso gax. 11 Le'a bexa ndun be ta
ugap no bexa ndun be ta bzhi'ik, lba'atsa gunta bexa be ta wa. Le'a bexa
ndun be ta utsin nak, lba'atsa utsin gunta bexa. No liga le'a bexa umbi'i
nak ndo' Dios, lba'atsa umbi'i gakta bexa.
12 Cha ndab Jesús:

—Bla'ach bego le'a na' sken ilen, cha usa na' ta ika'a kadga dub men
lak nak be ta mbin bexa. 13 Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, le'a na'
mtexan iteanak be ta'a no le'aka na' unitndo'-yá. No nak na' xa ned no xa
tso'o li ndo' itea be ta'a.
14 Uzhebpa wen yoo ladna bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios. Le'a
bexa wa nsabndo' gaw ngus ten ya nsa'a gealnaban, no yate bexa to'o
puert ten gezh wa. 15 Parea le'a bexa ugap nak ya'anbe tso'o juer. Le'a ta
wa bexa ndun be ta bruj, no bexa ngal dub xa na'anpa xa ten xa, no bexa
ndut men, no bexa ndankea be dios gizhliyo, nsea itea bexa ndal ladna
ndun be gealkwi'in.
16 Cha ndab Jesús:
—Le'a na' ndee Jesús mtu'ub angel ten na' gudi'izh be ta ndee ndo' bexa
nak xmen na'. Le'a na' ndee nak bi le'aka ras ten David. No nak na' mbeal
si'il nsu xe'a gor tempran.
17 Cha uka'ab Espíritu ten Dios nsea xagots nak che'al Borreg Ben wa,
bexa nak be xmen Jesús, ndab bexa:
—Utsea go, Jesús.
Le'a bego na ndo'ón ta ndee gud bega:
—Utsea go, Jesús.
Tal ncho bega ndak ladna, nlad bega goo bega nits nsa'a gealnaban,
utseayoo bega-yá, le'a xa ga nsa'a-yá.
18 Le'a na' gáp ndo' itea bexa na ndo'ón di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo'
libr ndee: Tal ton dub xa kota di'izh ndo' be di'izh ten Dios ndee, le'a Dios
utsaksi xa no iteanak be gealkwea' nkeani'i ndo' libr ndee. 19 No tal ton
ko'o di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ndee, le'a Dios ko'oga lea' xa ndo'
libr ten gealnaban, no lá ula'a Dios yate xa gezh nsak ten Dios, lak nkeani'i
ndo' libr ndee.
20 Le'a xa ndadi'izh be ta ndee wa ndab:
—Le'a na' skenka ilen.
Lika gak-a. ¡Utsea go Jesús Xa Nibe'e besa!
21 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, uzhe'eb utsin gunno xa iteanak
bego ba'. Lika nak-a.